

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

C. E. F. WEYSE
BREVE

II

UDGIVET AF SVEN LUNN OG ERIK REITZEL-NIELSEN

MUNKSGAARD KØBENHAVN 1964

WEYSES BREVE

MED UNDERSTØTTELSE AF CARLSBERGFONDET
UDGIVET AF
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

C. E. F. WEYSE

BREVE

II

UDGIVET AF

SVEN LUNN OG ERIK REITZEL-NIELSEN

MUNKSGAARD KØBENHAVN 1964

TILSYN
H. TOPSØE-JENSEN

PRINTED IN DENMARK
VALD. PEDERSENS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

EMBEDSSKRIVELSER M.V.

406 *Til Konsistorium.*

Kjøbenhavn d 6 Junii 1809.

Ved Frue Kirkes Ødelæggelse har jeg mistet den betydeligste Deel af mine uvisse Indkomster: Sangværkets og Orgelets Spil ved Begravelser. Mit Tab derved kan jeg beregne til henimod 100 Rdr aarlig. Jeg haaber altsaa, at det høie Consistorium ikke vil finde det ubilligt, at jeg, til en Tid, da Livets første Fornødenheder næsten daglig stige i Prisen, ærbødigst ansøger om Forhøjelse af min fastsatte Gage.

ærbødigst

C. E. F. Weyse
Organist

407 *Til A. W. Hauch.*

Kjøbenhavn d 24 Mai 1817

Deres Excellence har, i meget ærede Skrivelse af 22 d.M., behaget at æske min Erklæring, om jeg maatte findes villig til at paatage mig Compositionen af Musikken til den af Herr Professor Guldberg forfattede Cantate, som er bestemt til Opførelse i Trinitatis Kirke paa Reformations-Jubelfestens første Dag, den 31 October næstkomende.

Jeg tillader mig, foranlediget herved, allerærbødigst at melde, at jeg ikke kan andet end finde mig meget smigret ved at være den Componist, paa hvem Valget i saa Henseende er faldet, og at jeg med Fornøjelse vil overtage det ommeldte Arbeide, hvilket vistnok fra min Haand saa betimeligen skal blive færdigt at det med Afskrivningen og Indstuderingen ingen Vanskelighed skal have.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

408 *Til Københavns Magistrat.*

Kjøbenhavn d 27 Sept: 1817

I Anledning af høj og velædle Magistratens Forlangende i ærede Skrivelse af 22 d.M., har undertegnede, i Overværelse af Kirkeværgen Hr Capitain Winther og i Forbindelse med Orgelbygger Rapp undersøgt Tilstanden af Orgelet i Helliggeistes Kirke. Resultatet af denne Undersøgelse har været, at der saavel i Manualet som i Pedalet samt ved Blæsebælgen findes endeel Feil og Mangler, hvis Reparation ikke blot med Hensyn til Orgelets Brugbarhed er højst nødvendig, men hvilke, hvis den i længere Tid forblive uafhjulpen, formentlig kunne have højst skadelige Følger for sammes øvrige ubeskadigede Deele, og forvolde at en højst bekostelig Hoved-

10 Reparation vil blive uundgaelig, da derimod nu, som af Orgelbyggerens vedfølgende Overslag gunstigst vil erfares, den fornødne Istandsættelse ved Opførelsen af en Summa af 250 Rbdlr N.V. vil kunne bevirkes, og en Hoved-Reparation da, saafremt ikke besynderlige Ulykkes Tilfælde skulde indtræffe, i en lang Række Aar kunne undgaaes. Hvad ellers dette Overslag angaaer, da kan jeg med Hensyn til det Arbeide

15 som Reparationen vil forvolde, og som rundelig kan anslaaes at ville medtage en Tid af 3 Uger, ikke ansee den deri anførte Sum for ubillig, ligesom jeg, i Betragtning af den nær forestaaende Reformationens-Jubelfest, ærbødigst maa anbefale Orgelbyggerens Andragende om hurtig Resolution, da det ellers maae befrygtes at han vil savne Tid til Arbeidets Fuldendelse.

20

ærbødigst

C. E. F. Weyse

409 *Til Skuespildirektionen.*

Kjøbenhavn 18 Febr. 1818

P. M.

I Haab om, at den Kongelige Direction ikke vil finde det ubilligt, tager jeg mig herved den ærbødige Frihed, at udbede mig et Honorarium for Compositionen af

5 Musikken til Sørgespillet Macbeth, hvilket jeg formener at kunne passende ansættes til 300 Rbdl. N.V. Og tillader jeg mig at tilføje det Ønske, at det maatte behage velbemeldte Direction, at paaskynde samme Sags Afgjørelse, da jeg for Øjeblikket har adskillige betydelige Udgifter forestaaende.

10

ærbødigst

C. E. F. Weyse

410 *Til Skuespildirektionen.*

Kjøbenhavn d 22 Jun: 1819

Efter Aftale med Professor Weise, der ønskede at componere et Syngestykke, der kunde være passende til at opføres til hans Majestæts Fødselsdag, indrettet efter Theatrets nærværende Kræfter, og som i Henseende til Maskineri, og Dekorations-

5 væsen ikke volde særdeles betydelige Udgifter eller Bryderier, men som ved Afvexling og Lune kunde give ham Stof til en interessant Musik, har jeg Kruse, efter ved nærmere Overenskomst med ham udarbejdet medfølgende Stykke, kaldet „Prindsen af Basra“, hvilket vi begge herved tage os den Frihed at indsende til den ærede Directions Bedømmelse, med Begiering om, at samme vilde gunstigst, og

10 saasart mueligt underrette os om den anseer vort Forehavende at være dette Formaal værdigt, for at, saafremt den, som vi haaber, billiger vore Ønsker, Compositionen uden Tidsspilde kan begyndes.

ærbødigst

L: Kruse

C. E. F. Weyse

15

411 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 24 Xbr 1819

Deres Excellence

har jeg den Ære at melde: at det er aldeles umuligt at opfylde Hr Stiftsprovst Clausens Ønske, i Henseende til Cantatens Opførelse første Juledag efter Prædikenen, da der paa denne Tid af Menigheden skal afsynges en Choral, ledsaget af Orgel og Basuner. Dette har jeg igaar personligen sagt til Hr Stiftsprovsten, og han har yttret: at han saa intet havde derimod, at Cantaten maatte opføres paa samme Maade, som den forrige Juul.

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

10

412 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 18 Marts 1820

Den af Deres Excellence i meget ærede Skrivelse af d 15 d.M. mig tilsendte Pindse-Cantate har jeg med megen Fornøjelse imodtaget, og skal strax begynde med at sætte den i Musik. Vel havde jeg ønsket, at Herr Thaarup i Følge sit i forrige Paasketid mig givne Løfte, havde været færdig dermed til forrige Juul, for at jeg kunde have faaet lidt mere Tid til at betænke mig, og maaskee ogsaa til at anvende lidt mere kunstige Former, end dem jeg hidindtil har benyttet, da man i den simple Styl let risikerer at udskrive eller gjentage sig. Men hvad der ikke kan være anderledes, deri faaer man at finde sig, og jeg haaber at jeg alligevel skal blive færdig til rette Tid. Kun udbeder jeg mig Deres Excellences Tilladelse til at overlevere til Hr Professor Schall, ligesom det er skeet de forrige Gange, Partituren stykkeviis til Udskrivning, som jeg efterhaanden faaer den færdig, da derved vindes megen Tid. Naar det Hele er færdigt, skal jeg give mig den Ære at melde det til Deres Excellence.

underdanig

C. E. F. Weyse

15

413 Til A. W. Hauch.

Kbnhvn d 21 Juli 1820

Den af Deres Excellence, med meget ærede Skrivelse af 16 d.M. mig tilsendte Paaskecantate af Thaarup har jeg imodtaget, og saasnart jeg er bleven færdig med Compositionen af samme, skal jeg give mig den Ære at oversende Deres Excellence Partituren.

underdanig

C. E. F. Weyse

414 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 9 September 1820

Den af Deres Excellence, med meget ærede Skrivelse af 30 f.M. mig tilsendte, af Herr Thaarup forfattede Choral til Paaskefesten, er bestemt til at synges af Menigheden efter en bekjendt Kirkemelodie under Orgelets og fire Basuners Ledsagelse.

- 5 Mit Arbeide derved, som ved denne Leilighed bestaar i intet videre end i at ud-
sætte Choralen for de fire Basuner, skal til rette Tid blive besørget.

underdanig

C. E. F. Weyse

415 Til A. W. Hauch.

Kbnhvn d 21 Febr 1821

Den af Deres Excellence med meget ærede Skrivelse af d. 15 d.M. mig tilsendte
Nytaars-Sang, forfattet af Hr Thaarup, har jeg imodtaget, og saasnart Compositionen
af samme er færdig, skal jeg give mig den Ære at melde det til Deres Excellence.

5

underdanig

C. E. F. Weyse

416 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 13 December 1821

Herved giver jeg mig den Ære, at melde Deres Excellence, at jeg er færdig med
Compositionen af sal. Thaarups Nytaars-Cantate, hvoraf indlagt følger en Afskrift.

- Partituren er i Nodeskriverens Hænder, der har lovet at ville sende samtlige
5 Chorpartier til Hr Professor Schall næste Mandag.

underdanig

C. E. F. Weyse

417 Til A. W. Hauch.

Kbnhvn d 19 Decbr 1821

- Den af Deres Excellence med meget ærede Skrivelse af d 15 d.M. mig tilsendte
Dem herved ærbødigst og med megen Tak tilbage. Jeg finder, at det kun meget
maadeligen qualificerer sig til at blive componeert, da det iblandt andet aldeles
5 mangler de for en Componist saa højst nødvendige Contraster, uden hvilke det er
umuligt at gjøre en lang Musik nogenledes interessant. Digtet synes mig heelt
igiennem at være en temmelig mat og caracteerløs, monoton og langtrukken
Jeremiade, krydret med en Smule ynkelig Trøst, der har ingensteds hjemme. Det
ville altsaa være et sørgeligt og utaknemligt Arbeide at sætte Musik dertil, da
10 Componisten har al mulig Udsigt til, at den hverken kan blive Gud eller Menne-
skene til Behag.

underdanig

C. E. F. Weyse

418 Til A. W. Hauch.

Kbnhvn d 2 Januar 1822

Herved giver jeg mig den Ære at melde Deres Excellence at vi idag have haft
første Claveerprøve paa den af mig componeerte Nytaarscantate, og at Chorene alt
gik saa godt, at jeg med Bestemthed kan sige, at Musikken kan gaae næste Søndag

5 d 6 d.M. Da Personalet først i Løverdags d 29 f.M. har begyndt med at indstudere Chorene, saa har det altsaa lært i fire Dage, hvad man paastod, det ei kunde lære i ringere Tid end sex Uger. –

underdanig

C. E. F. Weyse

419 Til Københavns Magistrat.

Kjøbenhavn d 16 Juni 1822

Ifølge den høie Magistrats, af Herr Cancelliraad Sahl mundtligen mig meddeelte Anmodning, om at undersøge Orgelets Tilstand i Helliggeistes Kirke, har jeg igaar i Forening med Hr Organist Bilfeldt foretaget en Besigtigelse af samme, hvis Resultat
5 er, at vi finde en saakaldet Hovedreparation aldeles nødvendig.

Orgelbygger Oppenhagens Overslag i denne Anledning – som følger vedlagt – er aldeles ikke ubilligt, da Arbeidet sandsynligviis vil medtage 3 Maaneder, hvorfor det ville være ønskeligt, at den høie Magistrat snarest mueligt ville give sit Samtykke dertil, at det kunde udføres i den dertil gunstigste Aarstid. – For 30 Rigsbdl Sølv om
10 Aaret tilbyder Orgelbyggeren sig endvidere, at holde Orgelet vedlige, ved aarligen partialiter at eftersee og reengjøre samme, hvor da en Hovedreparation aldrig mere i Fremtiden ville være nødvendig.

Ærbødigst

N: Bilfeldt

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

420 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 17 Februar 1823

Til ærbødigst Gjensvar paa Deres Excellences meget ærede Skrivelse af 11 d M tager jeg mig herved den Frihed at melde følgende:

Professor Kruse har i de 10 a 12 Aar jeg har kjendt ham hjemsøgt mig med
5 henved en halv Snees Syngestykker, hvoraf det ene altid forekom mig at være daarligere end det andet, og hvorved der intet for mig var at gjøre end stiltiende at lade dem ligge. Denne ynkelige Række af dramatiske Hospitals-Lemmer sluttes med Syngestykket: Prindsen af Basra, der efter min Formening er fuldkommen saa daarlig
10 meget problematiske Redning ved Musik. Der optræder f. Ex. den vidtberømte Kalif, den vise og tapre Harun al Raschid. For at undersøge Aarsagen til en evig Spliid imellem en Gouverneur og en Kadi reiser han til deres Opholdssted, en Bye i hans eget Rige, incognito – som en *Prinds af Basra!* Da han underveis merker at en Røverbande er i Begreb med at anfalde hans Caravane, bytter han Klæder med en
15 en Ven, lader ham meget venskabeligen slaae ihjel af Røverne og løber selv sin Vei. – Item sees der en ædel Elskerinde der paa en meget uædel Maade spiller en Comedie med Cadien for at narre ham, og der, for at gjøre ham forlibt, bærer sig ad, som den værste Coquette. Endvidere presenterer sig i et ækelt Optog et monstrøst Fruentimmer, der til Straf for Kadiens Gavtyvestreger skal giftes med ham. Hvad hun

20 iøvrigt har forbrudt, for at blive tvungen til et Giftermaal med en Forbryder, erfares ikke &. Skulde jeg af Mangel paa noget bedre være nødsaget til at sætte Musik til dette Stykke, da vilde jeg frem for alting først forsøge at overtale P. Kruse til at omarbejde og rense det samme, thi dertil trænger det høiligen. Imidlertid har jeg
 25 igaar af Herr Kammerherre Holstein faaet det Løvte, at jeg skulde faae tilsendt et andet Syngestykke, betitlet: Aandsprøven, der skal være meget bedre. Gid det var saa! thi ved et Syngestykke, der ikke interesserer Componisten, vil det neppe lykkes ham at sætte sig i Begeistring; og ved den blotte Routine er der endnu aldrig frembragt et interessant og i sig selv fuldendt Kunstværk. – Saasart mit Valg er truffet, skal jeg ufortøvet begive mig til Arbeidet, og naar det er fuldendt skal jeg
 30 give mig den Ære at melde det til Deres Excellence.

underdanig

C. E. F. Weyse

421 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 19 Marts 1823

Ved at tilbagesende den af Deres Excellence med meget ærede Skrivelse af 12 d.M. imodtagne Opera: Aandsprøven, tager jeg mig tillige den ærbødige Frihed at melde: at jeg har bestemt mig til at sætte Musik til Hr Boies Opera: Alferne. Planen til
 5 samme ønskede jeg med Deres Excellences Tilladelse foreløbigen at beholde, for nærmere at overveie den, da den muligen kunde gjøres interessantere ved en mere motiveret Handling og deraf resulterende større Eenhed, hvorover jeg agter at aftale det nærmere med Hr Boie selv. –

Aandsprøven er en svag Efterligning af les deux journées, hvilken det nu neppe
 10 vil lykkes at opvække hos Publikumet endog kun halv saa megen Interesse som det meget yndede, med Cherubinis berømte Musik prydede og tit opførte Original.

underdanig

C. E. F. Weyse

422 Til A. W. Hauch.

Kbnhvn d 18 Aug 1824

Ifølge Deres Excellences Anmodning til mig i meget ærede Skrivelse af 16 d.M. har jeg igaar i Trinitatis Kirke undersøgt, i hvorvidt Hr Gehrman qualificerer sig til at forestaae et Organist-Embede, og fundet: at han for Øieblikket ikkun er at
 5 ansee som en Begynder der endnu har gjort en alt for ringe Fremgang til at kunne erklæres for at være duelig til det attraaede Embede. Af de 6 bekjendte Choraler:

<p>10 I dit Tempel møde vi Alleneste Gud i Himmerig Vi troe alle sammen paa een Gud Hvad kan os komme til for Nød</p>	}	<p>der bruges hver Søndag ved Gudstjeneste</p>
--	---	--

Enhver som troer og bliver døbt
Hvo veed hvor nær mig er min Ende

Daabs-Psalme
Liig-Psalme

spillede han ikke een eneste fejlfri, hverken i melodisk, harmonisk eller rytmisk Henseende, og i de øvrige, for en Organist nødvendige Kundskaber fandt jeg ham
15 ligeledes at være temmeligt langt tilbage. Endvidere har jeg erfaret af Hr Hartmann, Cantor ved Garnisons-Kirken (forhen Organist sammesteds) at han for omtrent 6 Uger siden har tilbudt Gehrman, at give ham gratis den fornødne Underviisning, hvilken G. dog kun har benyttet 6 Gange i 3 Uger og lært at spille 8 Choraler. (Choral-Bogen indeholder over 120). Da Herr Hartm: nægtede ham den forlangte
20 Attest om hans Duelighed til Organist, henvendte han sig til Hr Johannsen, hos hvem han har spillet 4 Gange. Ved Gudstjenesten har han endnu aldrig prøvet at spille. – Endeligen er Hr Hartm: enig [med] mig deri, at Gehrman, for at erhverve sig den fornødne practiske Færdighed paa Orgelet, de for en Organist uundværligste Kundskaber i Generalbassen, i Kunsten at extemporere (idetmindste) smaae Præ-
25 ludier og at transponere en simpel Sætning i alle Tonarter (hvilket er nødvendigt ved Svarene naar Præsten messer) samt den nødvendigste Kundskab om Orgelets Struktur, og Orgelstemmernes Qualitæt og Relation & idetmindste ville behøve 3 Maaneders grundig Underviisning og flittige Øvelser, forinden han kunde erklæres for duelig til at være Organist.

30

underdanig

C. E. F. Weyse

423 Til A. W. Hauch.

Kbnhvn d 11 Sept 1824

Saasart jeg er færdig med Musikken til Hr Boyes Opera, der er bestemt til at blive opført paa Hs Maj. Kongens høje Fødselsdag n. A. skal jeg begynde at componere den af Deres Excellence i meget ærede Skrivelse af 6. d.M. mig tilsendte,
5 af Hr Confessionarius Liebenberg forfattede Passions-Cantate, og naar Compositionen er fuldendt, give mig den Ære at melde det til Deres Excellence.

underdanig

C. E. F. Weyse

424 Til Københavns Magistrat.

Kjøbenhavn d 15 Nov. 1824

Ifølge den høie Magistrats Anmodning, i meget ærede Skrivelse af 1 d.M. have vi undersøgt Orgelet i Helliggeistes Kirke, og befundet at Herr Orgelbygger Oppenhagen har sat det i forsvarlig Stand, og at den af ham paatagede Reparation er at
5 ansee som fuldendt. Ved Undersøgelsen bemærkede vi at Blæsebælgenes Gang var hurtigere end den burde være, men da vi ingen Feil kunde opdage, faldt det os ind, at de muligen fra Begyndelsen af vare indrettede for smaae, og ved at udmaale dem, befandt vi det virkeligen at være Tilfældet, da deres Længde istedet for 4 Alen, var

kun $3\frac{1}{2}$, deres Bredde istedet for 2 Alen, kun lidt over $1\frac{1}{2}$; og deres Aabning i
 10 Høiden istedet for 16 Tommer, kun 10. Formedelst Mangel paa Plads kan denne
 Feil ikke afhjælpes, men bagved Orgelet, udenfor Bælgekammeret kan der tilføies
 2 nye, hvilket, for at forsyne Orgelet med mere Vind og lette Bælgetrædernes meget
 besværlige Arbeide, vilde være meget ønskeligt, hvis engang i Tiden Kirkens Fond
 kunde udrede de 320 Rbd Sølv hvortil Orgelbyggeren anslaaer Bekostningen.

15

ærbødigst

C. E. F. Weyse

N: Bilfeldt

425 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 2 Dec: 1824

Herved giver jeg mig den Ære at tilmelde Deres Excellence at jeg har fuldendt
 Musiken til Hr Boyes Opera paa Ouverturen nær, der nok ogsaa med Guds Hjælp
 skal blive færdig til rette Tid. Efter Aftale med Musikdirecteur Hr Professor Schall
 5 har jeg leveret Partituret stykkeviis, som jeg efterhaanden fik det færdigt, til
 Copisten, og han har udskrevet alle Syngepartierne, paa de to sidste Nummere nær,
 samt en Deel af Instrumentpartierne, saa at der kan begyndes med Indstuderingen,
 saasnaart det er de Herrer Syngemestere beleiligt.

underdanig

10

C. E. F. Weyse

426 Til A. W. Hauch.

[16. December 1824]

Af Musikdirecteuren Herr Professor Schall har jeg idag erfaret at de kongelige
 Herskaber agter at bivaane Gudstjenesten i Trinitatis Kirke første Juledag, i hvilken
 Anledning der da skal opføres Kirke-Musik. Herr Prof. Schall har dertil atter valgt den
 5 af mig i 1818 componerede Jule-Cantate, skjøndt jeg adskillige Gange har anmodet
 ham om at lade den hvile i nogle Aar, da det umueligen kunde interessere de
 kongel. Herskaber, igien at høre en Musik, de alt have hørt fire Gange. Jeg har gjort
 ham bemærkeligt, at det ikke vilde være upassende at opføre een af Schulzes
 Hymner, eller hvis der skulde opføres een af mine Musikker da at vælge Thaarups
 10 Pindse-Hymne eller Nytaars-Cantate, da begge ere af aldeles generel Indhold, og i
 den sidste blot behøver at forandres de to Ord: *det nys begyndte* til *det end ufødte*
 Aar. Jeg tager mig altsaa herved den Frihed, ærbødigst at anmode Deres Excellence
 om at foredrage Hans Majestæt mit allerunderdanigste Ønske, at det denengang,
 hvis der skal opføres een af mine Musiker, maatte opføres Nytaars Cantaten, der er
 15 den korteste, af de tvende ovenanførte Musikker. – Endnu tillader jeg mig at
 bemerke, at jeg har talt med Hr Syngemester Zink og Crossing og at der fra deres
 Side i Henseende til Musikens Indstudering intet er i Veien.

underdanig

C. E. F. Weyse

427 Til Den Kongelige Slotsbygnings-Commission.

Kjøbenhavn d 20 Juni 1826

Det har behaget den kongelige Slotsbygnings-Commission i meget ærede Skrivelse af 5.d.M. at tilsende mig en, af Orgelbyggerne Marcussen & Reuter udkastet Plan til et Orgel i Christiansborg Slotskirke og at forlange min Betænkning derover.

Ved at tilbagesende samme Plan med tilhørende Bilag tager jeg mig den Frihed at bemærke, at jeg, hvis Orgelet skal svare til det majestætiske og skønne Heele af denne i Sandhed kongelige Kirke, er fuldkommen enig med Orgelbyggerne deri, at Orgelet hverken i Quantitæt eller Qualitæt bør være ringere, end der her er angiven. De to Claverer i Hovedmanualen og Brystværket levere i Forening med Pedalet den til Choralernes Ledsagelse fornødne Styrke og Værdighed, og det tredie Claveer: Overværket i 6 udvalgte Stemmer den behørig Fiinhed og Mangfoldighed til Preludium.

Hvis Orgelet nu, af særdeles Grunde, skal bygges med saamegen Oeconomie som muligt, saa kan Overværket vel blive borte, og i Pedalet kan Untersaz 32 fod til Nød undværes; men da derved i Forhold til den hele Summa dog ikke vilde spares noget betydeligt og Pedalet vilde miste meget af sin Værdighed samt det hele Orgel sin skønneste Pryd, Delicatessen; da tillige Organisten paa en ubehagelig Maade vilde finde sig generet, ved at maatte tvende Gange ved hver Choral forandre Registrerne for Preludiernes Skyld: saa synes mig, at det ikke vilde være passende ved et Værks Indretning, der er bestemt til at vedvare i flere hundrede Aar, at lade mangle noget i dets relative Fuldkommenhed. –

Ved at sammenligne Prisen for dette Orgel 9175 Rdlr Schl. Holst Ct. med Orgelbygger Oppenhagens Pris for Orgelet i Frue Kirke paa 58 Stemmer 12315 Rdlr Schl. Holst. Ct., saa synes den første at være ansat temmeligt højt. Da imidlertid Oppenhagen har forsikkret, at det ved denne Orgelbygning var ham fornemmeligt om at gjøre, at sætte sig som dansk Mand et Mindesmærke her i Danmark, hvorfor han leverte Orgelet for en langt ringere Priis, end nogen anden Orgelbygger vilde gjøre, da jeg endvidere selv har erfaret, hvorledes Orgelbyggere i Almindelighed lader sig betale, idet jeg, førend der var sluttet en Contract med Oppenh., havde forespurgt mig hos tvende bekendte Orgelbyggere i Hamborg og Lybæk om Prisen for et Orgel paa 52 Stemmer, og begge forlangte for et saadant Orgel uden Decoration 25– til 30,000 Rdlr Schl. Holst. Ct.; og da endeligen, saavidt jeg erindrer Marcussen & Reuters Priser stemme temmeligt nøje overens med afdøde Orgelbygger Schers, og da disse Orgelbyggere kunne fremlægge mange Vidnesbyrd for deres Duelighed og Retskaffenhed: – saa synes mig ikke at der i Henseende til den opgivne Priis kan være noget at indvende.

ærbødigst

C. E. F. Weyse

428 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 16 October 1826

Herved giver jeg mig den Ære at oversende Deres Excellence Partituret af en Kirkemusik, jeg i Sommer har componeret til No 5 i Psalmebogen, Psalmen: „O store Gud vi love Dig“ og tillader jeg mig tillige ærbødigst at anmode Deres Excellence om at overlevere samme til Hans Majestæt Kongen.

Da Texten er en almindelig Lovsang, saa kunde den, hvis det allernaadigst behagede hans Majestæt, opføres til Juul.

underdanig

C. E. F. Weyse

429 Til Københavns Magistrat.

Kjøbenhavn d 6 December 1826.

Ved at tilbagesende det af den høje Magistrat med meget ærede Skrivelse af 26 Nov os tilsendte Overslag *Littr A* over en Hovedreparation ved Orgelet i vor Frelser Kirke paa Christianshavn, give vi os den Ære at melde: at vi, efter at have undersøgt Orgelet, anmodede Orgelbyggeremnet gjøre et nyt mindre bekosteligt Overslag, hvori en Deel af de af ham proponerte nye Stemmer vare udeladte, der af os befandtes ei at være aldeles nødvendige, skjøndt Orgelets Disposition vilde vinde derved. Han har nu sendt os et nyt Overslag *Littr B* som følger vedlagt, der beløber sig til 728 Rbdlr hvilken Priis vi aldeles ikke finde ubillig. Endnu tillade vi os at tilføje at Orgelbyggeren Demant (der opholder sig i Odense) har yttret det Ønske, at den høje Magistrats Beslutning i Henseende til den omtalte Orgelreparation maatte blive ham meddeelt snarest muligt, for i det Tilfælde, at den blev ham overdraget, endnu i Vinter at kunne begynde med Arbeidet.

ærbødigst

C. E. F. Weyse

H. Ch. Gerlach

430 Til Københavns Magistrat.

Kjøbenhavn d 2 August 1827.

Ved at tilbagesende Magistraten Orgelbygger Demants med meget ærede Skrivelse af 20 f.M. mig tilsendte Overslag L.A. tillader jeg mig at bemærke, at jeg, efter at have undersøgt Orgelets Tilstand, ikke fandt det tilstrækkeligt til en grundig Reparation, saa at Orgelet kunde staae sig idetmindste i 50 Aar, og derfor har anmodet Demant om at udkaste et andet Litt. B som følger vedlagt. De Grunde hvorfor jeg ønskede at det maatte behage Magistraten at approbere samme, ere følgende:

Blæsebælgene, som Oppenhagen, deels for at spare Kirken en Udgivt af 300 Rbdlr Sølv (thi hans Priis er for en Bælgs totale Reparation 50 Rbdlr Sølv; afd. Orgelb. Scher tog endnu mere, nemlig 40 Specier;) deels fordi efter hans Mening en partiel Reparation var tilstrækkelig for lang Tid, ere nu tvertimod hans Formodning saaledes beskadigede, at de næsten ere ubrugelige. Da det nu er absolut nødvendigt, at de blive aldeles nyt belædrede, saa finder jeg det passende, at ved denne Leilighed tillige den, i min Indberetning til Magistraten om Oppenhagens Reparation omtalte

15 Feil i Bælgenes Construction, bliver fuldkomment afhjulpen, hvilket paa bedste Maade kan skee efter Demants Forslag N° 2. –

Vindladen i Brystværket maae sandsynligvis casseres, da den er meget ormstukken, og desuden fra Begyndelsen af slet construeret; den er taget ud af et gammelt Orgel og flikket ind i dette, og da det gamle har havt færre Tangenter, saa er der lappet et
20 et Stykke til paa Siden. I Henseende til Dispositionen er den kun maadeligen behandlet, da den har været for lille til deri at anbringe de Stemmer, som ifølge Orgelets øvrige Disposition burde have været anbragte. Registerknapperne ere deels afbrukne deels ormstukne; Ventilfjæderne i Manualet og Oberverket ere for svage; Belegningen paa Tastaturen er udspillet og forslidt. – Ifølge det ovenfor omtalte
25 finder jeg altsaa alle disse Deles Reparation (i Overslaget L.B. N° 1.2.4.7.8.9.) samt Stemningen N° 10 aldeles nødvendig. I Henseende til Stemningen maae jeg bemærke, at Organistens Forpligtelse til selv at sørge for den, ene kan gjelde for Rørstemmerne, der bør stemmes een Gang om Ugen. Stemningen af Fløjtestemmerne derimod, der kun er nødvendig een Gang om Aaret, er Orgelbyggerens Sag, og
30 Organisten kan og bør ikke befatte sig dermed. Den er forbunden med mange Vanskeligheder, der maae opbygges et Stillads for at kunde naa til den øverste Ende af de store Piber, thi de stemmes ved at løfte eller nedtrykke Laaget af de dækkede, og ved at udvide eller sammentrykke Enden paa de aabne Piber; ofte maae de tages ud og rettes i Labiet i Kjernen & lutter Operationer hvorved Piberne let kunne
35 beskadiges. – De øvrige 3 Nummere i Overslaget (3.5.6.) ere vel ikke at ansee som absolut nødvendige, men da derved endeel ubrugbare Stemmer ombyttes imod andre, hvorved Orgelet vilde betydeligen forbedres, og vinde i Værdighed og Kraft, i Mangfoldighed og Skjønhed, saa ønskede jeg at det maatte behage den høje Magistrat ogsaa at approbere denne Deel af Overslaget, der ikke beløber sig til mere end 224
40 Rbdlr., thi kun naar det hele Overslag antages vil Dem. besørge Stemningen for 70 Rbdlr. ellers forsikkrer han, ikke at kunde gjøre det for mindre end 135 Rbdlr. Med Undtagelse af den sidste Summa, som jeg finder for høj, har jeg imod hans Priser intet at indvende.

Naar Orgelet er istand tilbyder han sig imod aarlig Godtgjørelse af 30 Rbdlr Sølv
45 engang om Aaret at eftersee og igjennemstemme det hele Orgel. Endnu maa jeg tilføje, at han, da han ikke strax kan foretage denne temmelig vidtløftige Reparation, forpligter sig, interimistisk at istandsætte Bælgene gratis, saa at de kunne bruges indtil næste Foraar.

ærbødigst

C. E. F. Weyse

50

431 Til Kommissionen ang. Frue Kirkes genopbyggelse.

Kjøbenhavn d 14 Marts 1828

At samtlige Piber til Orgelet i vor Frue Kirke nu ere færdige og indsatte og ene den fornødne Igjennemstrømning og Egalisering staaer tilbage, hvortil der nok vil
5 udfordres 1 a 1½ Maaned bevidnes herved efter Forlangende.

C. E. F. Weyse

432 Til Kommissionen ang. Frue Kirkes genopbyggelse.

Kjøbenhavn d 29 April 1828

Til den Commission der skal udnævnes til at undersøge Orgelet i vor Frue Kirke foreslaae Undertegnede følgende Personer:

- 5 Hr Commerceraad Marstrand
 – Cantor Hartmann } ved Garnisons Kirke
 – Organist Hartmann }
 – Organist Crossing ved Frederiks Kirke paa Christianshavn
 – Organist Toussart ved den katolske Kirke
- 10 – Instrumentmager Richter
 – Bechmann Instrumentmager.

C. E. F. Weyse
 H: Fr. Oppenhagen

433 Til Kommissionen ang. Frue Kirkes genopbyggelse.

[efter 30/6 og før 8/7 1828]

- Ved at tilbagesende de af Commissionen med meget ærede Skrivelse af 30 Juni mig tilsendte Papirer, tillader jeg mig at bemerke, at jeg har været tilstede saavel
 5 ved Orgelets Undersøgelse som ved de i denne Anledning afholdte Deliberationer, og at jeg i alle Puncter bifalder den som Resultat nedskrevne Bedømmelse, hvilken jeg finder at være affattet med lige saa megen Retfærdighed som Billighed. Hvad Oppenhagen i denne Anledning har skrevet til sit Forsvar har i det Væsentlige ikke bevirket nogen Forandring i min Overbeviisning. –
- 10 Om de tvende mig betreffende Puncter deri maa jeg bemerke, at jeg aldeles ikke har paanødt ham den af mig, efter modent Overlæg, udkastede Orgeldisposition, men at vi venskabeligen have afhandlet denne Gjenstand; at jeg har anført ham de Grunde, hvorfor jeg holdt min Orgeldisposition for bedre end hans, men efter hans Forslag tilføjet 6 Stemmer, jeg i Særdeleshed af økonomiske Grunde havde udeladt. –
- 15 Ligeledes er han bleven consultert i akustisk Henseende over den af Professor Hetsch tegnede Facade til Orgelet, hvor han da yttrede den Meening at Aabningerne i de 6 Jalousier vilde være tilstrækkelige til at frembringe den fornødne Effect; hvorom Erfaringen imidlertid har viist det modsatte. – Det er altsaa ligeledes min Mening, at det vil være nødvendigt, at anbringe flere Aabninger paa Orgelets Facade,
 20 (hvormed der allerede er gjort en Begyndelse) og maaskee indvendig det foreslaate planum inclinatum, samt til næste Foraar, kort førend Kirken skal indvies, endnu engang at igjennemstemme det heele Orgel og at afhjælpe de da stedfindende smaae Mangler, under hvilken Forudsætning jeg da, i Overensstemmelse med de Herrer Dommere troer at kunde erklære Orgelet for brugbart og svarende til sin Bestemmelse.

25

ærbødigst

C. E. F. Weyse

434 *Til A. W. Hauch.*

Kjøbenhavn d 23 August 1828.

I det jeg giver mig den Ære herved at oversende Deres Excellence en Afskrift af Herr Professor Guldbergs Hymne, har jeg tillige den Fornøielse at melde, at jeg er færdig med Compositionen af samme. Paa Mandag overleverer jeg Partituret til
 5 Copisten, Hr. Capelmusicus Rauch, som jeg skal bede at raadføre sig med Hr. Professor Siboni om Syngestemmernes Fordeeling, og naar alting er udskrevet, da at sende det heele til Hr. Professor Schall. Efter min Anmodning har Digteren tilføjet en Strofe til Slutnings-Choret, og omarbeidet det Vers: Lad slappe Mandens Arme
 segne; paa Løvens Rede vilde han ikke give Slip, da han derved har tænkt at gjøre
 10 en fiin Allusion paa Frederik den tredies bekjendte Ord i Kjøbenhavns Beleiring: at han vilde døe paa sin Rede; hvilket jeg ikke har villet undlade ærbødigst at melde Deres Excellence.

underdanig

C. E. F. Weyse

435 *Til A. W. Hauch.*

Kjøbenhavn d 27 Januari 1829

Ved at tilbagesende Deres Excellence den med meget ærede Skrivelse af 8 Dec. f. A. mig tilsendte Paaske-Cantate, giver jeg mig den Ære at melde, at jeg er færdig med Compositionen af samme. Om faae Dage haaber jeg at kunde tilsende Deres
 5 Excellence Copien af mit Partitur, hvoraf jeg idag har leveret de sidste Ark til Nodeskriveren.

underdanig

C. E. F. Weyse

436 *Til Skuespildirektionen.*

Kjøbenhavn d 3 April 1829

Med største Forundring har jeg modtaget det af den kongelige Skuespil-Direktion under 30 f.M. mig tilsendte Brev, da jeg, ifølge det deri citerede kongelige Reskript af 28 f.M., maa slutte, at Direktionen har anklaget mig for hans Majestæt Kongen,
 5 for at have været uefterrettelig i de mig paalagte Pligters Opfyldelse.

Denne Anklage har saa meget dybere krænket mig, da jeg med Hensyn hertil aldeles ingen Brøde er mig bevidst, thi de tvende Gange, hans Excellence Overkammerherren, paa Direktionens Anmodning, har opfordret mig, til at levere Compositioner til Theatret, har jeg componeret Floribella og Eventyret i Rosenborg-
 10 have, og oftere er jeg ikke bleven opfordret. – I det jeg derfor antager, at det ikke kan have været Direktionens Hensigt at anklage mig for hans Majestæt, men at kun Ubestemthed i enkelte Udtryk har foranlediget Høistsamme til den Misforstaaelse, at jeg var erklæret uvillig til at opfylde de mig som Componist paalagte Pligter; saa haaber jeg, at Direktionen ikke vil finde mit Forlangende ubilligt, at dette maa
 15 blive oplyst for hans Majestæt og jeg aldeles retfærdiggjort; da det er mig af den

højeste Vigtighed at Kongen ikke har en ringere Mening om mig, end jeg efter min Overbeviisning troer med Retfærdighed at have fortjent. –

ærbødigst

C. E. F. Weyse

437 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 5 April 1829

I det jeg herved giver mig den Ære at melde Deres Excellence Modtagelsen af den mig tilsendte meget ærede Skrivelse af 3 April, tillader jeg mig tillige at oversende en Afskrift af mit Brev til den kongelige Skuespil-Direction, med ærbødigst Anmodning til Deres Excellence, om at forevise samme for hans Majestæt Kongen; da jeg troer derved uimodsigeligen at have beviist, at jeg ikke paa fjerneste Maade har givet Anledning, til med Grund at kunne beskyldes for en ubetinget eller *betinget* Vægning af de mig paalagte Pligters Opfyldelse.

underdanig

C. E. F. Weyse

10

438 Til Skuespildirektionen.

Kjøbenhavn d 21 April 1829

Det har behaget Direktionen for de Kongelige Skuespil i Deres, under 16de d.M. mig tilsendte Skrivelse, at anføre endeel Facta, der skulle bevise, at jeg med Uret havde paastaet, kun tvende Gange at være officielt bleven opfordret til at levere Compositioner til Theatret. Det vil altsaa være nødvendigt til mit Forsvar i denne Henseende nærmere at belyse disse Facta og fremstille dem i deres rigtige Sammenhæng; hvilket jeg nu ufortøvet skal bestræbe mig at udføre saa kort som muligt. –

Under 11. Februar 1823 opfordrede Hans Excell. Overhofmarskalken mig paa den Kongel. Skuespildirektions Anmodning, til at componere et af de Stykker, som forhen vare blevne mig tilstillede, f. Ex. Prindsen af Basra, som i nogle Aar skulde have hvilet hos mig. –

Jeg har ingen Copie af mit Svar herpaa, men saavidt jeg erindrer svarte jeg omtrent saaledes: „at jeg ikke havde modtaget et eeneste Stykke officielt af den Kongel. Skuespildirektion, men at jeg i en Række af Aar var blevet hjemstøgt med en Deel høist middelmaadige Syngespil af Professor Kruse, som jeg ikke havde troet mig forpligtet til at componere, da de privat vare blevne mig tilbudte, men hvormed jeg dog, ifølge mit iøvrigt venskabelige Forhold til Forfatteren, havde været i en Slags Forlegenhed, af hvilken jeg ikke havde vidst at redde mig paa anden Maade, end ved stiltiende at lade disse Stykker henligge. – For at Hans Excellence kunde dømme om disse Stykkers Aand og Natur, vilde jeg i Korthed fortælle Planen af det særdeles delicate Syngespil: Prindsen af Basra. – I Slutningen tilføjede jeg, at jeg var meget villig til at levere en Composition til Theatret, saasnart der fandtes et passende Stykke.“ – Jeg maa formode at Hans Excellence med Hensyn til dette har været af samme Mening som jeg, thi jeg blev ikke oftere anmodet om at componere

TRINITATIS KIRKE

I KØRET SES DET PÅ WEYES FORANLEDNING

OPFØRTE ORKESTERPULPITUR

FARVELAGT STIK 1826 AF
J. C. E. WALTER

NATIONALMUSEET

25 det omtalte Stykke. – Under 12. Marts samme Aar tilsendte Hans Excell. mig *Aandsprøven* og *Planen til Alferne* (Floribella) med Anmodning om at vælge eet af disse Stykker. Og jeg valgte og komponerte det sidste. –

Den 23. April 1826 tilsendte Hans Excell. mig *Amors Hevn* af Oelenschlæger. Jeg svarte herpaa, „at dette Syngespils Gjennemlæsning ikke havde gjort mig
30 synderlig Glæde, da jeg fandt Planen høist uinteressant og slet motiveret, samt Charaktererne trivielle og poetisk inconsequente, saa at jeg ikke kunde forestille mig, at dette Syngespil, der desuden var opfyldt med en Hoben Fadaiser og Plattituder, ville kunne vinde Publikums Bifald; – at jeg imidlertid dog var villig til at komponere det, hvis Oelenschlæger vilde lade sig bevæge til at gjøre endeel, efter
35 min Mening, høist nødvendige Forandringer.“ –

Derpaa meddeelte jeg Oelenschlæger min Mening om dette Syngestykke.

Et Svar herpaa, efter heele 3 Maaneders Forløb, foranledigede en Replik fra min Side, hvorpaa han igjen svarte mig i en Tone, der gjorde mig det ønskeligt, for det første ikke at have nogen Slags Samqvem med ham. – Da Hr Etatsraad Collin, hvem
40 jeg meddelte vor Correspondents, syntes at deele min Anskuelse i denne Sag, foreslog jeg ham, at komponere et andet Syngestykke, hvorom jeg vilde anmode Boye eller Heiberg, og idet Etatsraaden for sin Person antog mit Forslag, lovede han mig tillige, derom at underrette de andre Herrer Direktører, samt Hans Excell. Overhofmarskalken. – Heiberg skrev derpaa *Eventyret i Ros. H.*, Direktionen antog det og
45 jeg satte Musik dertil. Og dermed troer jeg aldeles at have fyldestgjort min Forpligtelse som Theater-Componist for de tvende Gange, jeg officielt er bleven opfordret til at levere en Composition til Theatret. –

Vel have adskillige Digtere tilbudt mig deres Arbeide til Composition, men slige Tilbud anseer jeg, som uofficielle, for aldeles ikke forpligtende for mig, om Forfatterne ogsaa selv skulde fortælle mig, at deres Stykker vare antagne af Skuespildirektionen; thi det kunde jo være at samme havde valgt en anden Componist end Digteren; altsaa bør jeg, om endog det mig tilbudte Stykke skulde særdeles behage mig, dog ikke modtage det, førend det af Skuespildirektionen officielt er bleven mig
50 tilsendt, idet den adresserer sig enten umiddelbart til mig, eller til Hans Excellence
55 Hr Overkammerherren. –

Efter denne Erklæring formoder jeg, Direktionen vil ikke videre have noget at indvende imod min Paastand: at jeg ikke oftere er bleven officielt opfordret til at komponere for Theatret, end de omtalte tvende Gange.

ærbødigst

C. E. F. Weyse

60

439 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 6 Juli 1829.

Deres Excellence

giver jeg mig herved den Ære at melde, at jeg har fuldendt Musiken til Professor Guldbergs Cantate, som følger vedlagt, og hvori han har foretaget adskillige For-
5 andringer, hvilket de røde Streger under Ordene antyde. Ligeledes har jeg arrangeret

Choralerne, der skulle afsynges ved den høie Formæling, og saavel disse som Cantaten ere i Nodeskrivernes Hænder.

underdanig

C. E. F. Weyse

440 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn, d: 22de August 1829

Deres Excellence

ville gunstigst herved modtage Beretningen over Udfaldet af den os paalagte Besigtigelse over Orgelet i Slotskirken.

5 I en Sammenkomst paa Orgelet i Slotskirken, Mandagen d: 17de August, besaae vi nøie det af Orgelbyggerne Reuter og Markussen opførte Orgel, sammenlignede dets Indretning med det som var lovet i Contracten og foretog desuden Prøver dermed. –

Det flittige og smukke Arbeide, som man ved Betragtningen møder i alle Dele, 10 saavel store som smaa, indtage strax til Værkets Fordeel. Materialerne hvoraf Orgelet er opført, ere ogsaa fortrinlige. Saaledes er alt Fyrretræ i Blæsebælgene, Canalerne og øvrige Hoveddele af lutter Kjerne, uden mindste ublandet Splint, som i Tidens Længde bestaaer saa slet. Vindladerne, som Hovedstykkerne ved et Orgel, 15 ere af Mahognitræ, der udmærker sig saa fordeeltigt ved sin Varighed og den ringe Indflydelse Luftforandringerne have derpaa. Adskillige Stemmer som Contracten kun fordrede af Metal /: en Sæmning af Blye og Tin :/ ere udført af det kostbarere og bedre Tin. Selv ved de største Piber er der ikke sparet paa Metal.

Orgelet indeholder ei alene rigtigt alle de Dele Contracten fordrer; men dertil endnu een Stemme, nemlig Cornet, i det nederste Claveer. –

20 Orgelets Plan er meget vel udtænkt, saa at man, uagtet det indskrænkede Rum, dog kan komme til overalt; hvorved enhver Reparation gjøres lettere. – I denne Henseende er det ogsaa meget nyttigt, at man istedetfor Søm har anvendt Skruer. – Blæsebælgene ere af en ny Indretning, ifølge hvilken de indtage mindre Rum, ere lettere at reparere, modtage mindre Indvirkning af Luftvarmens Omskiftninger, give 25 mere Vind og denne med en vedholdende lige Styrke. – Det sidste blev prøvet ved et dertil indrettet Instrument, der tillige viiste at alle Blæsebælgene, eller rettere Blæsemaskinerne gave lige hastig Luftstrøm.

Regjerværket har en ny Indretning, der bidrager til en lettere Spillemaade, uden den sædvanlige Raslen. –

30 Tangenterne paa Clavererne synke ikke dybt; og Clavererne kunne forbindes med hinanden ved et let Mechanisme, der tillader at man under Spillet kan gjøre Forandringer uden at tage begge Hænder fra Tangenterne. –

Piberne udmærker sig ved nøjagtig Mensur. Stemningen skeer paa en ny og fortrinlig Maade, saavel ved Rør som ved Fløitestemmer ved Hjælp af Skruer. –

35 Prøverne viste, at alle Stemmerne ere skjønne og characteristiske, og angive overmaade præcis.

Ifølge vor hele Undersøgelse finde vi da, at de tvende brave Kunstnere ikke blot

lovligt have opfyldt deres Contract; men at de, for deres med saamegen Indsigt, Flid og Redelighed udførte Arbeide fortjene fortrinlig Roes og Anbefaling til enhver passende Opmuntring.

H. C. Ørsted C. E. F. Weyse Zinck A. Marschall Hartmann

441 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 9 April 1831

P. M.

En Deel Musikyndere, hvilke det kongel. Capel velvilligen har lovet at understøtte, ønske Søndagen d 24 April at opføre en Concert, for derved dels selv at vise deres Deeltagelse for en udmærket Componist, dels for derved at give hans talrige Venner Leilighed til at lægge denne for Dagen.

I denne Anledning tage vi Undertegnede os den ærbødige Frihed at anmode Deres Excellence om Tilladelse til denne Aften at afbenytte Localet paa det Kongelige Hoftheater, og saaledes at vorde satte istand til at opnaae det Øiemed, som vi i Forening med de ovennævnte Musikyndere have foresat os.

I Forventning af Deres Excellences naadige Svar, støttende os paa Deres Excellences Beredvillighed til at bidrage til ethvert kjærligt Øiemeds Opnaaelse, have vi den Ære at undertegne os

Deres Excellences
ærbødigste Tjenere

15

C. E. F. Weyse C. N. David

442 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 15 April 1831

Da den til den 24 April af Conservatoriet berammede Concert gjør det nødvendigt for os at udsætte den Concert, hvortil vi have været saa lykkelige af Deres Excellence at erholde Tilladelse til at afbenytte det Kongelige Hoftheater, saa tage vi os den ærbødige Frihed at anmode Deres Excellence om, at den os indrømmede Begunstigelse maa, istedet for den 24 April komme os den 1ste Mai tilgode, der nu af os maa bestemmes til hiin Concerts Opførelse.

Underdanigst

C. E. F. Weyse C. N. David

443 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 10 April 1832

I Anledning af det, af Deres Excellence, i meget ærede Skrivelse af 9 d.M. til mig forelagte Spørgsmaal om Hr A. P. Berggreens musikalske Capacitet, giver jeg mig herved den Ære at svare: at han er mig bekendt som en Mand med Talent og Kundskaber om hvilket ogsaa den af ham componerte Opera: Billedet og Busten, der blev opført igaar, og syntes at finde Bifald, tilstrækkeligt bevidner – og at jeg anseer ham for fuldkommen duelig til at give den unge Stein den fornødne Under-

viisning. I øvrigt har ligeledes den talentfulde Musikus Hartmann tilbudet sig dertil, saa at Stein alt for lang Tid siden (hvilket imidlertid ikke er skeet) kunde have
10 profiteret af hans Underviisning.

allerærbødigst

C. E. F. Weyse

444 *Til Sjællands stiftøvrighed.*

Kjøbenhavn d 17 Julii 1832

Den af Deres Høivelbaarenhed og Høiærværdighed ved meget ærede Skrivelse af 14 d.M. mig tilsendte, af Orgelbyggerne Marcussen & Reuter forfattede Plan til Orgelets Reparation i Roeskilde Domkirke bifalder jeg, som fuldkommen hensigts-
5 svarende, i enhver Henseende, da Orgelet, foruden den nødvendige Reparation, derved tillige vinder den alt længe savnede til Kirkens betydelige Omfang svaren-
de Forstørrelse.

I Betragtning af, at Orgelet ved denne Leilighed bliver forsynet med 5 nye Blæse-
bælge, 3 nye Vindlader, omtrent 17 nye Stemmer, nyt Claviatur til de 3 Manual-
10 Claverer samt Pedalet og tildeels ny Mechanisme, følgerigen er at ansee som et for største Deel nyt Værk, saa forekommer mig den tilsyneladende høie Priis af 3- a 4000 Specier saa meget mindre ubillig, da man af Orgelbyggerne M. & R, der ved Slotsorgelets Bygning her i Kjøbenhavn have udviist sig som fuldendte Mestere, ogsaa ved denne Leilighed kan vente særdeles fortrinligt Arbeide.

15

ærbødigst

C. E. F. Weyse

445 *Til Marcussen & Reuter.*

Copenhagen d 17 Juli 1832

Ihr Plan zur Reparatur der Roeskilder Orgel ist mir von der Stiftsobrigkeit zur Erklärung zugeschickt worden, und da ich weiss dass zur Beförderung dieser Rep. es weder an Geld noch gutem Willen fehlt, und meine Erklärung dann auch so ganz
5 passabel für die Orgelbauer ausfallen dürfte, (bis auf das leidige verwünschte Geld, die grausame Summe von 4000 Species!!! – da aber bey der Orgel doch wirklich viel zu thun ist, und es bey allen Gelegenheiten hier zu Lande gebräuchlich ist, dass in geistigen Disputen der Vernunftigste nachgiebt, so ist weiter kein Hinderniss vorhanden,) ergo sehe ich die Sache für abgemacht an, dass wir, so Gott Leben und
10 Gesundheit verleihet, künftiges Jahr einander hieselbst *mündlich* sehen werden. An Jhrem Plane finde ich nichts auszusezen, nur ist mir das Flikwerk, das Ergänzen der einen Stimme durch die andre von ganzem Herzen zuwider; lässt sich das wirklich durchaus nicht vermeiden? – mir ist ein Auskunftsmittel eingefallen, welchen ich Ew Hochweisheiten hiemit zur näheren Ueberlegung notificiere. Könnte man nicht
15 den ganzen Plaz auf der Gallerie vor der Orgel für diese benutzen, und den Organisten seitwärts placiren so dass er dem Altar den Rücken zukehrte? Der jezt daselbst campirende Cantor konnte mit seinen Jungen ausserhalb der Orgel stehen, da ist Plaz genug. Da bey der Orgel Claviere, Windladen und Mechanismus zum Theil

neu gemacht werden, so scheint mir die Sache nicht unausführbar, die jezige Fassade
 20 musste dann etwas hervorgerückt werden, NB wenn es sich thun lässt ohne bedeu-
 tende Vermehrung der Kosten. – Dann möchte ich gerne im Pedal Quintaden 4 Fus
 und Nachthorn 2 Fus hinzugefügt haben, damit lässt sich so hübsch präludiren,
 wenn man zE. die Choralmelodie in Pedale vortragen will, und mit beyden Händen
 dazu figurirt. Endlich sechstens und leztens habe ich mich aufs äusserste verwun-
 25 dert über die projectirte Composition des Metalles von $\frac{1}{3}$ Zinn und $\frac{2}{3}$ Bley. Da
 hier von einer auf äusserste getriebnen Sparsamkeit ja nicht die Rede ist, so kann
 ich die Ursache nicht einsehen, warum das Verhältniss nicht umgekehrt wie
 gewöhnlich ist, nemlich $\frac{2}{3}$ Zinn und $\frac{1}{3}$ Bley, dabey stehn die Pfeiffen in Rük-
 sicht auf Ton und Dauerhaftigkeit sich doch wohl besser. Oder ist das Ganze ein
 30 Schreibfehler? welches von Herzen hoffet und wünschet

Dero ergebenster

C. E. F. Weyse

P.S. Warum soll Sedez in Siffelöt 1 umgetauft werden? was ist da für ein Unter-
 schied? U.A.W.G.

446 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 16de December 1832

Det gjør mig særdeles ondt, at jeg ikke seer mig i Stand til paa det, af Deres
 Excellence i meget ærede Skrivelse af 15 d.M. mig forelagte Spørgsmaal i Henseende
 til min Mening om Herr Fabritius de Tengnagels musikalske Talenter, at give Deres
 5 Excellence fyldestgjørende Svar, da jeg, under hans Ophold i Kjøbenhavn for flere
 flere Aar siden, ikke har havt den Fornøielse at gjøre samme Talenters Bekjendtskab.
 Vel har han i Forening med sin Herr Fader gjort mig *een* Visit, men hverken denne-
 gang eller senere, naar vi traf sammen i Selskab, har jeg kunnet bevæge ham til at
 spille for mig, da han ideligen undskyldte sig med ei at have medtaget Noder. Der-
 10 imod har jeg, som ikke ved slige Leiligheder pleier at gjøre mig kostbar, spillet
 adskillige Gange for ham efter bedste Evne; men mit Spil har ikke været saa lykkel-
 ligt at behage ham, og han har til adskillige Musici af mit Bekjendtskab omtalt det
 med megen Ringagt, og ei heller har han gjentaget sit Besøg hos mig. Jeg har senere
 gennemset en af ham i Tydskland udgiven Composition for Piano-Forte; men den
 15 syntes mig sammensat af lutter brillante Modephraser uden at have nogen æsthetisk
 Værd. Imidlertid siger Rygtet, at han skal være en meget brillant Piano-Forte-Spiller,
 og da jeg erfarer, at i den senere Tid Hr Capelmester Hummel i Weimar har vær-
 diget ham at give ham Underviisning og offentligten at spille Dobbelt-Concerter
 med ham, saa maa vel Rygtet tale Sandhed. Saavidt jeg erindrer have Hr Professor
 20 Schall og Hr Syngemester Zinck i sin Tid hørt ham spille og omtalt hans Spiel med
 Roes; maaske vilde Deres Excellence behage hos disse Hrr desangaaende at indhente
 nærmere Underretning. –

[Fortsat med Weyses hånd:] Jeg beder Deres Excellence undskylde, at jeg ikke
 har skrevet ovenstaaende Brev med egen Haand; jeg havde ikke Tid til at skrive

25 det selv, da jeg skulde være i Kirke Kl 9, og maatte følgelig dictere det, inden jeg klædte mig paa, til min Pleiesøn Studios. Theolog. F. S. Müller.

underdanig

C. E. F. Weyse

447 *Til A. W. Hauch.*

Kjøbenhavn d 29 Dec: 1832

Ved at høre Prøven i Slotskirken af den, paa første Juledag der opførte Musik, er jeg atter bleven overtødet om, at Musikken der langtfra gjør den behørig Effekt, hvilket er saa meget mere at beklage, da det er det eneste Sted hvor de kongelige
5 Herskaber faar slige Musikker at høre. – Aarsagen til denne Mangel paa Effekt synes mig at ligge deri, at Lyden ikke noksom bliver concentreret, da den for en stor Deel taber sig, dels i den bageste Deel af Orchestret, der, som overflødig, ikke afbenyttes, dels bag de tykke Mure ved Loftet. Jeg troer at denne Feil ved Orchestrets Indretning kunde afhjælpes ved at blive tillukket lige bagved Indgangsdørene, og
10 maaskee ogsaa foroven, med simple Brætter, der kunde overmales med hviid Liimfarve, hvilket nok ligesaa lidt vilde være vanskeligt som bekosteligt. –

Jeg tillader mig altsaa i denne Anledning, for Deres Excellence herved ærbødigst at yttre det Ønske at det maatte behage Deres Excellence at indbyde Overbygningsdirecteuren, Hr Conferensraad Hansen, Hr Slotsforvalter og Condukteur Hansen
15 samt Hr Professor Schall til at møde i Slotskirken i næste Maaned, for der at aftale det fornødne. Da Veiret er saa mildt, troer jeg ikke de Herrer ville faae noget at indvende mod at møde i Kirken skjøndt det er Vinter; det er mig nemlig meget magtpaaliggende at faa Orchestret forandret snarest muligt, saa det kunde være færdigt til Passions-Concerten.

20

underdanig

C. E. F. Weyse

448 *Om J. F. Frøhlich.*

Kjøbenhavn d 22 Maj 1833.

At Undertegnede erkjender Hr Syngemester J. F. Frølich for at være en udmærket Musicus, der med sin bekjendte Virtuositæt paa Violinen forener særdeles grundige theoretiske Kundskaber, saasom i Læren om Harmonien, om de musicalske Former,
5 og Instrumenternes Character og Behandling, samt at han tillige med levende Sands og rigtigt Omdømme forstaaer at opfatte Compositionernes Character og Componistens Aand, – bevidnes herved efter Forlangende.

C. E. F. Weyse

449 *Til Marcussen & Reuter.*

Copenhagen d 4 Sept. 1833

Es ist gewisslich an der Zeit dass man sich ernsthaft bemühe, die Reparatur der Frauenorgel durch hochdieselben zu Stande zu bringen.

Die ersten Schritte habe ich gethan, und desangaaende mit den Mitgliedern der
5 Universitæts-Direktion so wie mit dem Quæstor der Universitæt, Prof. Jens Møller

vorläufig gesprochen. Aber wie gedacht, so geschehen: Die Summe von 5000 Spec. erregt allgemeinen Schrecken, bey dergleichen Gelegenheiten sieht man schon 1000 R für eine grosse Summe an, wie vielmehr dann 10000. Sollte das Geld auch wirklich zu Wege zu bringen seyn so wird hiezu doch eine eigne Königl. Resolution erfordern, und diese meinen die hohen Herren, werde schwer zu erlangen seyn. Vor-
 rätbig sind für den Augenblick nur 1000 disponible Species, denn die, für Thorwald-
 sens Arbeiten hingelegten 16000 R dürfen nicht angerührt werden. Sollen also aus
 der Orgelreparation etwas werden, so muss die Bezahlung auf mehrere (vielleicht
 auf 5.) Jahre vertheilt werden, denn Geld leihen kann und will man nicht wegen
 15 der zu bezahlenden Zinsen. – Wollen Sie nun auf diese langsame Bezahlung sich
 einlassen, so werde ich nächstens deshalb an das Consistorium meinen schriftlichen
 Antrag machen. Zu diesem Behufe wünschte ich aber von Ihnen einen möglichst
 kurzen, aber doch einigermaßen detaillirten Bericht über den schlechten Zustand
 der Orgel zu erhalten, nebst einer ohngefähigen Ausführung dessen was zur Ver-
 20 besserung nothwendig ist, wobey gesagt werden könnte, dass das Vorzunehmende
 eigentlich mehr Umarbeitung als Reparatur genannt werden muss. An neue Wind-
 laden ist wohl nicht zu denken, aber zwey für das Pedal sind ausser den beyden
 vorhanden wohl nothwendig. Der Mechanismus ist wohl grösstentheils neu zu
 machen, so wie die grössten Register, die kleineren so wie die Bälge, denk ich
 25 können bleiben. Lässt das ganze Werk sich umkehren, so wünschte ich dass es
 geschehe, denn jetzt bedecken die grossen Pfeiffen alle Kleineren. Zu wünschen wäre
 es auch, dass Brust und Manual über einander stehen könnten, um das Werk mehr
 zu concentriren und der Windführung zu verkürzen; aber an die Möglichkeit
 dieser Operation muss ich leider zweifeln. In der Facade ist zu wenig Öffnung, also
 30 musste diese wohl auch verändert worden. Posaune 32 f wird unsrer Abrede gemäss
 in einen 16 f verwandelt und ein neuer kleinerer Rohrwerk hinzugefügt. Im Manual
 möchte ich gerne statt Clarinett 8 f, Fagott 16 f haben, und ein Cornett Register vom
 eingestrichenen C bis \bar{f} . Dies ist alles was mir für den Augenblick einfällt; bedenkt
 Euch nun recht, Ihr lieben Leute, ob von der verlangten Summe nicht etwas ab-
 35 gehen kann, je weniger es kostet, desto leichter kommt es zu Stande. Indessen, dem
 sey nun wie ihm wolle, ich bitte auf alle Fälle den erbetenen Ueberschlag bald
 möglichst einzusenden. Morgen über 3 Wochen kommt das Consistorium zusammen,
 aber ohngefähr 14 Tage vorher muss ich den Bericht einschicken, damit es vorher,
 unter den 13 oder mehreren Mitglieder desselben circuliren kann. – Wenn bey
 40 dieser Arbeit nun auch nicht so viel zu verdienen ist, so geschieht destomehr, durch
 die Verwandlung eines untauglichen Nichts in ein tüchtiges Etwas, für den untödt-
 lichen Ruhm, auch wird gewiss nicht ermangeln, den beyden geschickten, billige
 und særdeles artige Orgelbauern einen der schönsten Plätze im Himmel zu bestellen

Derselben ergebenster

Freund und Diener

C. E. F. Weyse

45

Müller lasst seinen Respect vermelden
 Hertz bitte zu grüssen.

450 Til Konsistorium.

Kjøbenhavn d 22 October 1833

Da Orgelbygger Oppenhagen var færdig med Orgelet i vor Frue Kirke, blev det afleveret til en, til dets Undersøgelse udnævnt Commission, hvis Dom udfaldt meget ufordeeltigen for Oppenhagen, i det den godtgjorde: at han ved dette Arbeide

5 var i det Hele gaet meget skjødesløst til Værks, og at det indeholdt mange Feil, hvilke han blev anmodet om, saa meget muligt, at afhjælpe. Han stod dennegang ifærd med at reise til Bornholm, men lovede, efter hans Tilbagekomst, naar han skulde gennemstemme Orgelet til Kirkens Indvielse, at afhjælpe Feilene. Da Bygnings-Commissionen imidlertid tilskrev ham saasart den haarde Vinter var til-

10 ende, og Communicationen imellem Sjælland og Bornholm ei længere afbrudt, vægrede han sig ved at komme hertil, under det Paaskud: at Kirkens forestaaende Indvielse var bleven ham tilmeldt for sildigt, saa det nu ikke var ham muligt at faae Orgelet istand til rette Tid. Commissionen saae sig altsaa nødsaget til at anmode Orgelbyggerne Marcussen & Reuter (der dennegang var hertilstede, for at

15 bygge det overmaade fortreffelige Orgel i Slotskirken,) om at stemme Orgelet i vor Frue Kirke, og at sætte det iforsaavidt istand, at det kunde bruges. Tillige forlangte Commissionen en Erklæring af dem over Orgelets Tilstand, samt et Overslag over den nødvendige Reparatur. Af denne Erklæring følger hermed en Copie, hvoraf det ærede Consistorium vil kunne overtude sig om Orgelets mange Feil, der i de fire Aar

20 Orgelet er blevet brugt, ere betydeligen forøgede, saa at en Reparatur for Øieblikket er høist nødvendig. Denne Reparatur, eller rettere: Omarbeidelse af Orgelet, kan naturligviis kun anbetroes en særdeles dygtig Orgelbygger, og jeg veed ingen bedre at foreslaae dertil, end de omtalte to Orgelbyggere Marcussen & Reuter, der for Øieblikket ere i Roeskilde ifærd med Orgelets Reparatur i Domkirken. Den af dem

25 angivne høie Priis af 3 til 5000 Species turde rigtig nok være en Anstødssten ved denne Sag, skjøndt denne Summa dog maaskee ikke vil synes ubillig i Betragtning af den lange Tid dette Arbeide vil medtage, der maaskee kan overstige et Aar, i hvilken Tid de to Orgelbyggere med omtrent 8 Svende maae opholde dem i det dyre Kjøbenhavn, – samt det virkelig store og vidtløftige Arbeide, de have at udføre,

30 hvis de saa meget muligt ville afhjælpe Feilene fra Grunden, hvor de, foruden en ganske ny Mechanisme og en Opskjæren og Omgjøren af 2846 Piber, maaskee ere nødsaget til at gjøre to nye Pedal-Vindlader, (hvoraf hver pleier at beregnes til 500 Rbdlr rede Sølv;) paa det nøieste eftersee, og – saavidt det lader sig udføre – omarbeide de 8 andre, gjøre nye Vindkanaler og maaskee nye Ventiler til de 12 Blæse-

35 bælge, og endeligen, – ifald det kan gøres – omvende det hele Orgel indvendig, saa at de nu foranstaende store Piber komme til at staae bagved, og sætte de nu ved Siden af hinanden staaende, til Hovedmanualet og Brystværket henhørende Vindlader, over hinanden, hvorved det nu meget for langt udstrakte Værk vil blive mere concentrert, hvilket vilde være af stor Nytte baade for Mechanismen og for Lydens

40 Effect. –

Orgelbyggerne have og tildeels angivet Summen saa stor, for at sikre dem en hensigtsmæssig Betaling, ifald Arbeidet, som de næsten frygter for, skulde ved Orgelets nærmere Undersøgelse, betydeligen overstige det, de i deres Beretning have

anført. Skulde dette imidlertid ikke være Tilfældet, da ere de – ifølge deres mundt-
 45 ligen mig givne Forsikring, – muligen istand til at levere Arbeidet for omtrent 2000
 Species.

Jeg har anseet det her for min Pligt at gjøre det ærede Consistorium opmærksom
 paa Ovenstaaende, da Orgelet, hvis Reparationen længe udsættes, let i den Grad
 kunde forfalde, at Udgifterne vilde blive uforholdsmæssigt større. Til Slutning har
 50 jeg kun at bemærke, at Reuter og Marcussen ere almindeligen bekendte for deres
 Duelighed og Ærlighed, og at det er deres Ønske, hvad i det Hele taget ogsaa maa
 være ønskeligt, at Orgelet ganske maatte blive overgivet til dem, saa at de kunde
 gjøre alle de Reparationer derved, som maatte synes dem nødvendige, naar de havde
 skilt Værket ad; – samt at det vilde være sørgeligt, om Hovedstadens første Kirke
 55 skulde fremdeles lide Mangel paa et Instrument, der saa væsentligen bidrager til
 Gudstjenestens Høitidelighed.

Ærbødigst
 C. E. F. Weyse
 Organist

451 *Til Marcussen & Reuter.*

Copenhagen d 23 Oct. 1833

Gestern habe ich Ihren Bericht über meine liebliche Orgel dem Consistorio ein-
 geschickt, 14 Tage cirkulirt er nun unter den weisen Herren, und morgen über 14
 Tage wird darüber deliberirt. Der Herr erleuchte den Verstand dieser Kirchenväter,
 5 erweiche ihre Herzen und vermehre den Kirchenschaz zur Beförderung des ein-
 geleiteten grossen Werkes. Sehr gut wäre es wenn Herr Reuter sich recht bald auf-
 machte nach Copenhagen (zur Stimmung der Schlossorgel) sintemalen es sehr
 nuzlich seyn würde, vor der Entscheidung der Sache, mit Professor J. Møller und
 dem Rector magnifico, Professor Kolderup Rosenvinge, persönlich die Sache zu
 10 bereden und zu erläutern. Item wartet der Kirkeværge der Holmens-Kirche Etatsrath
 Wiborg auf besagten Herrn Reuter um ebenfalls mit demselben die Reparatur der
 Matrosen-Orgel abzumachen. Und drittens und leztens wartet gleichfalls sehn-
 süchtig auf den meget omtalte Orgelbygger (vorausgesetzt dass er alle Taschen voll
 Geld mitbringt) ein gewisser Mann in der Kronprindsessegade 399 welcher sich
 15 unterzeichnet als der Herren Orgel-Künstler

ergebenster
 C. E. F. Weyse

Den Pastoren bitte zu grüssen und seine und Hr Reuthers Gemahlin dito. & & &

452 *Til Marcussen & Reuter.*

Copenhagen d 10 10br 1833

Das mir von Deroselben verkündete Einladungsschreiben von Kammerrath
 Hansen ist bis Dato nicht arrivirt, und das ist mir von Herzen lieb, denn in dieser
 dunkeln und bösartigen Jahreszeit, wo die Sonne schon um 3 Uhr zu Bette geht,

nach Roeskilde begeben. Daran seydt Ihr Schuld, Ihr Bösewichter! Aber nur Geduld!
 der Attest soll so ausfallen dass Ihr nichts bekommt, und ich die 4000 Species in
 50 meinen eignen Sak steke. Hurra, hurra! Viktoria!

453 *Til Sjællands stiftsøvrighed.*

Kjøbenhavn d 10 December 1833

Ved at tilbagesende Deres Høivelbaarenhed og Høiærværdighed indlagte Documen-
 ter angaaende Reparaturen af Orgelet i Roeskilde Domkirke, giver jeg mig den Ære
 at melde, at jeg er beredt til at foretage den, i meget ærede Skrivelse af d 7 og 10
 5 d.M. af mig forlangte Reise til Roeskilde imorgen (Onsdag) efter Gudstjenesten i
 Frue Kirke, og tillader mig at udbede mig dertil en veltillukket Vogn, (da jeg i den
 senere Tid har været meget plaget af rheumatiske Smerter;) der kunde indfinde sig
 hos mig Kl 12 $\frac{1}{2}$ morgen Eftermiddag. Efter foretagen Undersøgelse af Orgelet skal
 jeg ikke undlade til Deres Høivelbaarenhed og Høiærværdighed at indberette Resul-
 10 tatet af samme.

allerærbødigst

C. E. F. Weyse

454 *Til Sjællands stiftsøvrighed.*

Roskilde 12 December 1833

Deres Høivelbaarenhed og Høiærværdighed giver jeg mig herved en Ære at melde,
 at jeg meget nøiagtigen har undersøgt Orgelet i Roeskilde Domkirke og fundet, at
 det ved de Herrer Marcussen og Reuters Reparatur, eller rettere sagt, Omarbejdelse
 5 er bleven forvandlet til et i alle Maader saa fuldentt og fortræffeligt Værk, at dets
 Mage neppe vil være at finde i Danmark, – Slotsorgelet i Kjøbenhavn maaskee und-
 taget, der er forarbejdet af kostbarere Materialier men – da det er daarlig situert –
 dog i Henseende til Effekten staaer betydeligen tilbage for Roeskilde Orgelet.

Da altsaa Orgelbyggerne Marcussen og Reuter ved denne Leilighed, ligesom ved
 10 det af dem forfærdigede Orgel i Christiansborg Slotskirke, have udviist dem som
 fuldentte Mestere i deres Kunst, der paa det samvittighedsfuldeste bestræbe sig for
 at udføre alting, indtil de allerminde details, med største Flid og Nøiagtighed, –
 da jeg endvidere har fundet, at det har sin fuldkomne Rigtighed med det, de i deres
 Brev til Kirke-Inspectionen have anført, at have leveret mere end det, hvortil de
 15 vare forpligtede efter Contracten; – og da de endeligen paa dette Arbejde have, i
 Forening med 8 a 10 Svende, anvendt hjemme i Apenrade den største Deel af
 Vinteren, og 7 Maaneder her i Roeskilde: – saa holder jeg den af dem forlangte
 Priis af 4000 Specier aldeles ikke for ubillig. Endnu tillader jeg mig at tilføie, at det
 er samtlige Vedkommendes Ønske her i Roeskilde, at det maatte behage Deres
 20 Høivelbaarenhed og Høiærværdighed om muligen at sende Deres sidste Decision i
 denne Sag herud Løverdags d 14 ds, saa at Kirke-Inspectionen maatte være bemyn-
 diget til at udbetale Orgelbyggerne deres tilgodehavende Penge Søndag d 15, da de
 ønske at afreise herfra næste Mandag.

allerærbødigst

C. E. F. Weyse

455 *Til Sjællands stiftsøvrighed.*

Kjøbenhavn d 30 December 1833

Det af Deres Høivelbaarenhed og Høiærværdighed med meget ærede Skrivelse af 24 d M mig tilsendte Honorar har jeg idag modtaget og aflægger jeg derfor herved min ærbødigste Taksigelse.

5

allerærbødigst

C. E. F. Weyse

456 *Til Marcussen & Reuter.*

Copenhagen d 24 Febr 1834

Ach und Weh! möchte man darüber schreyen, dass in dieser *endlichen* Welt eine so *unendliche* Zeit dazu gehört, um vernünftig seynsollende Leute dahin zu bringen, zur Beförderung eines vernünftigen Zweckes einen vernünftigen Entschluss
5 zu fassen. Da habe ich nun vor wer weiss wie viel Monaten dem ehrwürdigen Consistorio meinen Kranken-Bericht über St Mariæ Orgel eingesandt, das Consistorium hat ihn mit weilender Eile an die höhere Behörde, die Universitæts-Direktion zur Entscheidung expedirt, und diese zur Erklärung an den unendlichen Trödel-Mag und Nöle-Peter, den Oberbaudirector Conferenzzrath Hansen, welcher besagte
10 überbedachtsame Herr nun schon 3 Monate lang sämtliche Beykommende hat vergeblich auf Antwort warten lassen, sintemalen und alldieweil er behauptet nicht ehe antworten zu können als bis Thorwaldsen hier eingetroffen ist. Dieser ist nun ganz kürzlich in Rom von seiner Leiter heruntergefallen; ergo, denk ich, ist er mit seiner Reise hieher auch in weitem Felde. Jeg er færdig at fortvivle

15

Ak! af Utaalmodighed.

Das ist No eins. No zwey die Holmskirche betreffend hat Wiborg neulich dem Admiralitæts-Collegio den Ueberschlag zur Reparatur der Kirche, welcher (mit Inbegriff von 1000 Species zur Orgel Rep.) 13000 Rbdlr rede Sølv betragt, übergeben, und besagtes Collegium hat den selben mit Stöhnen und Seufzen empfangen, und
20 weiss nicht wo diese grosse Summe herkommen soll. Also auch damit sieht es noch ziemlich weitläufig aus. Herr Ramus, von einigen Licitations-Seelen im Collegio protegiert, hat sich hinzudrängt, die Orgel untersucht und in einem unendlich weitläufigen Ueberschlage sich anboten, für 600 Species die Orgel aufs gründlichste zu curiren. Aber das bleibe hol mich der Deuwel nix von, sagt *Wiborg, Rauch*
25 und der Unterzeichnete. Endlich, drittens und letztns, bin ich nahe dran mir einige Hände voll meines blonden Haupthaares auszuraufen, um sie dem, in der Apelscher Erzählung: „Das blonde Haar“ spukenden höllischen Officier zum gefälligen Tausche anzubieten. Besagter Officier gab nemlich aus curioser Liebhaberei für jeder bewurzelte blonde Haar 100 Louis d'Or. Zulezt entdekte man freylich in ihm den
30 leidigen + + +, und der Held der Erzählung kam jämmerlich ums Leben, aber der Held war ein Dumbartel, und der Weyse kann unmöglich ein Dumbart[el] seyn. Kurzum: die Ausgaben in meiner weitläufigen Haushaltung werden immer grösser, und obendrein sind mir zu Johannis 200 geliehene Species aufgekündigt, welche ich wenigstens noch ein Paar Jahre behalten zu dürfen glaubte. Sind also die welt-

35 berühmten Orgelbaurn und Millionairs M & R willens das russische Instrument sich zuzueignen, so wünschte Unterzeichneter gar sehr, die ihm dafür zukommen-
 15 den 150 Species gegen Mitte des Juni-Monats zu erhalten. – Sollte indessen – welches der Himmel verhüte! – aus dem Handel nichts werden, so bittet er dass es ihm
 40 spätestens im Laufe des Mais gemeldet werde, damit er Zeit habe die behörigen Anstalten zu treffen um vor den 24 Juni – davon zu lau[fen]. Meine diesjährige
 Apotheker-Rechnung war 64 Rbdlr, meistens für meine alte Madam Christine, und doch hustet sie noch eben so arg als vor 4 Jahren. Müller hat auch zweymal wieder
 gefiebert. Zum Glück war es nur Erkältung, und nun befindet er sich recht wohl. Er lässt Sie grüssen und bittet sich der ihm versprochenen Viser zu erinnern. –
 45 Ramus hat die Verbesserung der reformirten Orgel vollendet, und die Herren Heger, Hamburger und Jensen sind zufrieden. Jedennoch sage ich: er ist und bleibt ein Windbeutel, und wenn ich mit eigenen Auge sähe dass er gut gearbeitet habe, ich würde es nicht glauben. –

Demant will, zu Rettung seiner Künstler-Ehre, ohne weitrer Bezahlung, dem Stift
 50 Walløe für die alte Orgel eine neue fabriciren; und das Stift Walløe lässt es sich gefallen, wozu der Gott der Orgelbaukunst seinen Segen gebe. Amen. Der windige Hansen war neulich hier, und beklagte sich über einige statt gehabte Stokungen in der Roeskilde Orgel. Mich überlief dabey ein Schauer, indem ich bedachte welchen Schaden seine ungeschikte Hand, bey dem projektirten Abhelfen dieser kleinen
 55 Uebel, möglicherweise könne angerichtet haben. Mein einziger Trost ist, dass er den gescheuten Hartmann zur Seite hat, ohne welchen er hoffentlich nichts dergleichen vornimmt. – Hertz ist noch immer ein erzfauler Correspondent, von dem man nur selten eine Zeile zur Antwort erhält. Das Ehestands Lotto ist in seinem Hause noch immer nicht gezogen; men denkt es werde im April geschehen. Item heyrathet Jette
 60 Bjerring in demselben Monat. Und nun lebt wohl für heute, ihr lieben Orgel-Leute! Til Slutning meldes, at Stifts-Øvrigheden sendte til Professoren for havde Uleilighed ved Roeskilde Orgel 25 Specier, hvormed sig fandt meget vel tilfreds bemeldte Profess[or]

Deres hengivne Ven

C. E. F. Weyse

65

457 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 10 Mai 1834

Ihr Sendschreiben mit der Hiobs-Botschaft: Dass aus unserm Handel nichts wird
 ist mir richtig zu Hände gekommen. So muss ich den nun in den sauren Apfel
 5 beissen, durch eine *neue* Anleihe die vergebens erwarteten 150 Species mir zu
 verschaffen, um damit zu Ende des nächsten Monats die zubezahlende *alte* abzu-
 10 machen. Wovon ich hernach diese wieder bezahlen soll, das mag der Himmel wissen, denn meine Preciosen sind schon alle ausgesetzt, und auf dem Verkauf der Orgel muss ich wohl verzichten, denn die es kaufen *möchten*: Zink und Hartmann haben kein Geld, und die es kaufen *könnten*: der reiche und übersparsame Gerson,
 10 der geldsüchtige Theater-Direktor Etatsrath Kirstein und der hypochondrische, den

Tod des Hungers fürchtende Lose dürfen es nicht wagen die enorme Summe von 200 Species an ein Instrument zu wenden welches dreymal so viel gekostet hat. So mag es denn also stehen bleiben bis zur Auction nach meinem Tode, wo es ein Tischler oder Trödler vielleicht für den Werth der Materialien anstehn wird um es zu zer-
 15 stücken. Die von Ihnen auf Antrag erhaltenen 50 Sp. finde ich unter den veränderten Umständen mich nicht berechtigt zu behalten, da es nicht meine Art ist, um nichts und wieder nichts die Species meiner Nächsten mir zuzueignen; sobald also meine Finanzen es nur irgend erlauben erhalten Sie diese Summe zurück. Und somit sey diese Sache abgethan und nicht weiter die Rede davon. –

20 Uebrigens hat es gestern dem Staatsrathe beliebt, zu erlauben dass zum nächsten Herbst die Orgel der Frauen Kirche Ihnen zu bestmöglichster Reparatur übergeben werde, worüber Ihnen warscheinlich bald das nähere officiel wird mitgetheilt werden.

C. E. F. Weyse

458 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 18 Juni 1834

Der erste Kirchenvorsteher [Kirkevæрге] der Frauen Kirche Professor Clausen hat mir aufgetragen Ihnen zu melden dass vorigem Mittewochen das Consistorium definitiv beschlossen hat Ihnen die Reparatur und Umschaffung der Orgel (nach
 5 dem Voglerschen Ausdruke) zu übertragen, und Sie zu ersuchen mir zu melden, wann Sie glauben damit anfangen zu können. Man wünscht dass dieses baldmöglichst geschehn. Wenn die Orgel ganz auseinander genommen seyn wird, so dass Sie ohngefähr beurtheilen können was gemacht werden soll, wünscht man den Preis zu erfahren wozu die Rep. *höchstens* sich belaufen kann, damit man zu rechter
 10 Zeit Anstalt machen könne das Geld anzuschaffen; von Knikerey ist dabey durchaus nicht die Rede; aber Ordnung muss in allen Geschäften præsidiren. Item werden Sie mir gefälligst, wenn auch vorläufig nur oberflächlich, Ihre Bedingungen bei dieser Rep. mittheilen, in Hinsicht der Vorausbezahlung & &. Zur Beurtheilung der vollendeten Arbeit habe ich (um nicht allein zu seyn) dieselbe Commission vorgeschla-
 15 gen welche ihr Bedenken über dieselbe schon einmal abgegeben hat. Diese besteht aus den Hartmännern, Krossing, Tussert, Marschall und Bekman. Den todten Marstrand können wir nicht wohl gebrauchen. Wenn es nicht so einzurichten seyn sollte, dass *ein* Clavier der Orgel während der Rep. brauchbar bleibt, (welches ich verwarnt habe) so wünscht das Consistorium, dass in dem Kämmerlein am Ende
 20 des Königlichen Ganges ein Positiv aufgestellt werde, um wenigstens den Cantor und seine Schule damit zu unterstützen. Sollten Sie diesen Gang nicht entbehren können so musste man die Communicationsthüre verschliessen und in der Sacristei eine Treppe anlegen.

ergebenst

C. E. F. Weyse

25

Müller grüsst.

459 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 24 Juni 1834

Das Consistorium wird, so viel ich weiss, erst um 14 Tage sich versammeln, es kann also leicht 4 Wochen währen ehe eine Resolution erfolgt. Da man indessen wünscht dass Sie so bald als möglich mit der Reparatur der Orgel anfangen, so denke
5 ich ist es wohl einerley ob Sie das nöthige in Apenrade oder hier in Copenhagen verfertigen. Kommen Sie also nur hierher so bald als möglich, oder vielmehr sobald eine Surrogat Orgel sich eingefunden hat. Wäre unser Handel zu Stande gekommen, so hätten Sie der Abreden gemäss dem Instrumente einen 4 und 2 f und vielleicht ein kleines Cornett hinzugefügt, und dann wäre sie für den Gebrauch passend
10 gemessen. Unter den jezigen Umständen bleibt mein Positiv an seinem Plaze, und die Herren Orgelbaumeister werden gütigst selber für ein Instrument sorgen. Mit der Absage desselben hier in Dänemark dürfte es seine Schwierigkeiten haben denn Schiærf hat mit Mühe und Noth für ein Instrument von 6 oder 8 Stimmen (nachdem es wohl 10 mal in der Zeitung gestanden) 200 Rthlr erhalten. Nun wird es mir
15 wohl nicht einfallen Schiærfs Arbeit mit der Arbeit anderer *berühmten* Orgelbauern zu vergleichen, aber bekanntlich fragt man hier zu Lande nur selten nach der Güte der Arbeit, wenn die Sachen nur hübsch wohlfeil sind. – Das Armen Collegium hat mich neulich aufgefordert die Orgel in der Vartou Kirche zu untersuchen, welche der überallgeschäftige Hr Ramus sich erboten hat für 600 Rthlr zu repariren; Demant
20 hingegen behauptet, sie sey der Reparatur nicht werth, und hat eine Ueberschlag zu einer neuen Orgel eingesandt wofür er 1100 Rthlr verlangt, oder eigentlich nur 800 indem er die alte für 300 Rthl annehmen will. Dies ist nun eine so enorme Summe, dass die Armen Commission sich kreuzigt und segnet. Ich habe indessen um die Erlaubnis gebeten meine Untersuchung bis zu Ihrer Ankunft auszusezen,
25 dann können wir die Sache näher überlegen. Ueberhaupt bin ich der Orgelbesichtigungen recht von Herzen überdrüssig, gewöhnlich haben die Behörden kein Geld, und meinen ihre Orgeln für ein Ey und ein Butterbrot reparirt zu bekommen. – In Roeskilde bin ich neulich gewesen und habe zweymal wohl ein Paar Stunden auf der Orgel gespielt. Da war ein fataler heulendes cis was Hartmann nicht in Ordnung
30 bringen konnte; sonst war alles recht gut im Stande. – Etatsrath Wiborg hat Lust mein Positiv nach Christiansøe zu senden; ich habe es ihm für 200 Species gelassen. Es kann indessen gerne seyn dass abermals aus dem Handel nichts wird, denn nicht er allein, sondern das ganze, äusserst sparsame Admiralitæts-Collegium soll darüber entscheiden. Die Kirche in Christiansøe ist nur ein mässiger Saal, und er meint das
36 Instrument sey stark genug. Uebrigens habe ich ihn gesagt, dass es zu mehreren Stimmen eingerichtet sey, welche die Hr M & R um einer civilen Preis von mehreren 100 Species hinzuzufügen gewiss geneigt seyn würden. – Ich wette indessen 100 gegen 1 dass auch aus *diesen* Handel nichts wird; ich bin nun einmal zum Kaufmann verdorben und habe noch niemals im Handel Glück gehabt. Auf dem Orchester der
40 Frauen Kirche kann die Orgel durchaus nicht placirt werden, sintemalen und von wegen daselbst Kirchenmusiken aufgeführt werden, und durchaus kein Plaz übrig ist. – Eine kurze Zeit könnte die Frauen-Gemeinde wohl die Orgel entbehren, aber doch nicht sehr lange, denn der Cantor ist ein Schwachmaticus. Heute oder Morgen

werde ich Ihren Brief Clausen communiciren, und sobald ich Nachricht vom Con-
 45 sistorio bekommen es Ihnen melden.

ergebenst

C. E. F. Weyse

NS. Uebrigens bin ich recht von Herzen verdrieslich, innerhalb 8 Tagen soll ich die
 bewusste Gelder schaffen und noch in diesem Augenblicke weiss ich nicht, woher.
 50 Und daran seyn Ihr Schuld, ihr wankelmuthigen *übertorsichtigen Blærer!*
 Herzes ältester Sohn hat sich sehr schlimm den Ellenbogen verrenkt und bekommt
 vielleicht einen steifen Arm.

460 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 29 Juli 1834

Heute reisen wir nach Roeskilde wo wir bis morgen über 8 Tage uns abzukühlen
 gedenken, denn hier ist die Hize gar zu arg, 22 Grade des Abends um 11, dabey kann
 man unmöglich den gehörigen Erquickungs-Schlaf zu sich nehmen. Dass ich Ihnen
 5 heute schreibe geschieht einzig um Ihnen zu melden, dass ich über unsre Orgel-
 angelegenheit Ihnen nichts zu schreiben habe. Der Plan, unsre Orgel nach Apenrade
 zur Reparatur zu transportieren, ist eine viel zu wichtige Sache, als dass das *Con-*
sistorium es wagen dürfte, darüber zu entscheiden; es ist also der *Universitæts-*
Direktion anheimgestellt. Diese wird es nun wohl der *Kanzeley*, und die letztere
 10 dem *Könige* vorstellen: ergo mögen die Götter wissen, wann die Sache entschieden
 wird. Da jezt in dieser Ferienzeit Alles aufs Land geflohen ist, kann ich mit Nie-
 mandem über diese Sache sprechen. – Also: patientia! – Mein Positiv anlangend, so
 hat sich bis jezt zum Kaufe desselben noch Niemand gemeldet, es steht also zu
 Diensten. Sintemalen ich auf lange Zeit, gegen Verpfändung meiner sämtlichen
 15 Haabe, (Musicalien. Elektrisir-Maschine und Positiv ausgenommen) 400 Species habe
 geliehen bekommen, so hat es mit der Bezahlung der 300 Rbthlr nicht so gar grosse
 Eile, und die Vereinigung über die Zahlungs-Termine wird leicht zuwegezubringen
 seyn. Auch denk ich wird es Ihnen leichter seyn, zum Gebrauch des Positives in
 der Kirche die nöthigen Paar Stimmen nebst einer Appendix-Claviatur zu verfertigen,
 20 als eine ganz neue Orgel die Ihnen weit mehr Zeit und Arbeit kosten wird, und
 vielleicht nachbar im Wege steht. So bald die Allerhöchste Entscheidung eintrifft,
 werde ich es nach Apenrade berichten, von wo Sie es ja wohl gleichfalls erfahren
 werden. Adio!

ergebenst

25

C. E. F. Weyse

Der spekfette, und jezt Gottlob gesunde Müller empfiehlt sich.

461 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 16 Aug 1834

In diesem Augenblicke erfahre ich von Lund, zu meiner grossen Verwunderung,
 dass schon vor mehr als 3 Wochen die *Universitæts-Direktion* dem *Consistorio*
 gemeldet habe, wie von ihrer Seite nichts dawider einzuwenden sey, dass die Frauen-

5 Orgel baldmöglichst auseinandergenommen und zur Reparatur für diesen Winter nach Apenrade transportirt werde. Nur musste das Consistorium für Feuer- und Wasser-Gefahr die Assecuranz besorgen. Sie können also nun in Gottes Nahmen Anstalt machen so bald als möglich sich hieher zu begeben, ohne weiteren officiellen Bericht zu erwarten. Der lieben Ferien wegen ist warscheinlich die Sache
 10 liegen geblieben, und da beinahe das ganze Consistorium auf dem Lande sich pflegt und Geschäfte Geschäfte seyn lässt, so mögen die Götter wissen wann oder zu welcher Zeit es ihnen belieben wird einen *Endschluss* zu fassen. – Ich habe mit Müller un seiner Kjæreste 10 vergnügte Tage in Roeskilde zugebracht, obwohl die Hize unerträglich war. Den Regen wonach wir so lange vergebens geseufzt hatten
 15 bekamen wir auf unserer Rückreise paa Nakken. *Hier* war ein wahrer Wolkenbruch niedergestürzt, und von dem Westerthor an schwammen wir nach Hause. Alles ging doch glücklich ab ohne Erkältung; aber die Christine hat noch immer ihren schlimmen Husten, welchen nicht zu curiren im Stande ist der vortrefliche Wunderdoctor

Ihr ergebenster

20

C. E. F. Weyse

NS. Organist Lyngbye ist vor einigen Tagen plözlich gestorben, heute wurde er von Wallö hereingebracht und auf dem Assistenz-Kirchhofe begraben. Die Studenten sangen dabey einen von mir in Eile componirten 4 stimmigen Trauergesang; 4 Posaunen accompagnirten.

462 *Til Marcussen & Reuter.*

Copenhagen d 9 Sept. 1834

Schon vor beynahe vier Wochen meldete ich Ihnen, dass die Universitæts-Direktion damit zufrieden sey, dass meine Orgel den Winter hindurch in Apenrade residirte, und dass Sie nun folglich sich hier einfinden und alles einpaken könnten
 5 wann es Ihnen gefiele; wer nun aber seit der Zeit den armen Professor C. E. F. Weyse auf nähere Nachricht hat vergebens warten lassen, das sind die Herren Orgel-Architecten M & R. Vom Consistorio ist mir indessen officiel gemeldet worden, dass die Univ. Dir. nicht bloss obenstehendes, sondern auch alle übrige Punkte und
 10 Conditions deren Sie in Ihrem Briefe an mich erwähnten, bewilligt habe. Nun sind die Tage seit der Zeit bedeutend kurzer geworden, mehr und mehr bedekt Finsterniss das Erdreich und Dunkel die Völker, weit und breit versendet der Sommer seine gelbbraunen Abschiedsbillette, Nebel und Regenwolken verschlingen die Sonne, & & item hat Hr Organist Gerlach mit der ganzen Trinitatis-Gemeinde sich bis auf Ostern in meine Frauenkirche einlogirt, und theilt nun mit mir die sontägliche Herrschaft
 15 auf der Orgel: ergo möchte ich gern recht bald erfahren wie es nun für den Winter uns ergehen wird, ob wir bis Ostern noch die unausgebesserte Orgel pauken, oder zephyrlich ein Positiv rühren sollen? worüber sich baldigst eine erfreuliche Antwort erbittet

Der ungeduldige Organist

20

Ihr ergebenster C. E. F. Weyse

NS. Unsere Luft ist rein und gesund, mit der im *nördlichen* Schweden herrschenden Cholera werden wir hoffentlich, wie bisher, verschont bleiben; also kann man ohne sonderliche Lebensgefahr zu riskieren gerne sich hier einige Zeit aufhalten. Adio.

463 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 3 October 1834.

Efter igaar Middags at være hjemkommen fra Roeskilde, hvor jeg har opholdt mig i 8 Dage, forefandt jeg Deres Excellences meget ærede Skrivelse af 27. f.M.

Den deri omtalte Julecantate har jeg for kort [Tid] siden modtaget af Herr Pastor Boye, og alt begyndt med at componere samme. Saasnart Musiken er færdig skal
5 jeg give mig den Ære at melde det til Deres Excellence.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

464 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 18 November 1834

Herved giver jeg mig den Ære at tilmelde Deres Excellence, at jeg er færdig med Compositionen af Herr Pastor Boyes Jule-Cantate, hvoraf en Afskrivt følger vedlagt. Partituret har jeg som sædvanligen efterhaanden leveret stykkeviis til Copisten Herr
5 Capelmusicus Rauch, der paa denne Maade, som jeg haaber, ogsaa snart vil være færdig med Stemmemnes Udskrivning.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

465 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 20 Juni 1835

Seyd Ihr gescheut Ihr Leute? Dass Ihr Eure Abreise nach Copenhagen bis zu einer Zeit aufschiebt wo die Tage bedeutend kürzer geworden sind, der Winter vor der Thüre ist, und das Clima der Kirche nur zwey Monate daselbst zu arbeiten erlaubt,
5 oder kann der zarte Herr Reuter die November-Kälte besser vertragen als die April-Kälte? – oder endlich: ist das Aufschieben der Reise Vorläufer der Nachricht: dass es für dieses Jahr zu spät sey, und wir Euch also erst zum Frühjahr, das heisst nach Eurer Terminologie: zu Johannis erwarten können? – Das wäre dann eine tröstliche Aussicht, im nächsten Jahre die Jubelstagen der Einführung der Reformation in Dänemark, ohne Orgel zu celebriren! – Als ich gestern Ihren tröstlichen Brief erhielt ging
10 ich damit sporenstreichs zu Marschall, (Hartmann ist auf dem Lande) und er schüttelte sein weises Haupt darüber eben so wohl als ich, sintemalen ihm die Gründe für de aufgeschobene Abreise nicht einläuchteten. In 9 Monaten, meinte er, könnte man viel vor sich bringen, und das nicht fertige könnte hier eben so gut
15 fertig gemacht werden als in Apenrade. Hättet Ihr, wie zu vermuthen, noch andre Orgeln zu repariren, so könntet Ihr das transportable ja mit hiehernehmen, oder auch Einer von Euch könnte zu Hause bleiben, um da das nicht transportable zu bearbeiten. Also –.

Clausen hat im Namen des Consistorii sich ofte bey mir erkundigt: wann die
 20 Arbeit in der Kirche endlich einmal anfangen werde; und ich sehe mich immer
 genöthigt zu antworten: das wisse ich nicht. Dass Ihr in 9 Monaten mir nicht eine
 Zeile geschrieben habt, war weder artig noch *klug*. Muss nicht das Consistorium,
 welches Euch nur wenig kennt und mir immer an die grosse Summe von 10000 R
 25 dankt um sie zu rechter Zeit bey der Hand zu haben, allerley Scrupel in den Kopf
 bekommen? – Clausen schüttelte zu Eurem Briefe ebenfalls den Kopf, und meinte:
 damit würde das Consistorium nur sehr übel zufrieden seyn; er gab mir also den
 Auftrag Euch aufzufordern: dass Ihr auf das *bestimteste* meldetet, wann wir Euch
 hier erwarten könnten, und wann *spätestens* das Ganze *vollendet* seyn würde. Wenn
 Sie darüber etwas schreiben, so adressieren Sie sich an Professor und Doct. Theol.
 30 H. N. Clausen Crystalgade 64 & 65 selber, so bin ich des verdriesslichen Referirens
 überhaben. Das Gescheuteste unter den jezigen Umständen ist je eher je lieber ein-
 zupaken, zu Schiffe zu gehen und nach Copenhagen zu segeln, damit noch in
 diesem Jahre das Werk vorwärts komme. Item bitte der biblichen Worte sich zu
 erinnern: „Niemand kann zwein Herren dienen“ (vielweniger noch 10,) ergo muss
 35 man die sich darbietenden holsteinischen Reparaturen nicht alle annehmen, son-
 dern hübsch erst die Frauenorgel in Cop. expediren, damit das Consistorium beruhigt
 werde so wie der invaliden Orgel sehnsuchtsvoller Organist

C. E. F. Weyse

NS. Könnten Sie mir für die restirenden 100 Rbdr Sølv bald eine Anweisung an das
 40 Universitæts Contoir übersenden, so werde es mir sehr angenehm seyn.
 Die Englische Kirche hat sich nicht bey mir gemeldet, und ich habe mehr Ausgaben
 und weniger Geld als je. – Müller grüsst.

466 *Om Henrik Rung.*

Kjøbenhavn d 28 November 1835

At Undertegnede har gennemset adskillige af Hr Capelmusicus Rungs Compo-
 sitioner og deriblandt en stor Opera, og fundet, at de bære Præg af et ualmindeligt
 grundigt Studium, og at Hr Rung med et umiskjendeligt Talent til Composition
 5 forener grundige theoretiske Kundskaber, hvorpaa han endvidere nyelig har aflagt
 offentlig Prøve ved en Ouverture à grand Orchestre, der blev udført ved Cammer-
 musicus Lemmings Concert, men især ved tvende geistlige smaae Cantater, der bleve
 udførte af Vaisenhusets Elever i Slotskirken, bevidnes herved efter Forlangende.
 Maatte det lykkes ham af det Offentlige at blive understøttet til en Reise til Ud-
 10 landet, til sit Talents videre Uddannelse.

Weyse
 Professor

467 *Til Københavns Magistrat.*

Kjøbenhavn d 30 Januar 1836

Ifølge den høie Magistrats Anmodning til mig i meget ærede Skrivelse af 16 Dec.
 f.A. har jeg i Forening med Orgelbyggerne Marcussen & Reuter undersøgt Orgelet

i Helliggeistes Kirke og fundet det at være i en meget slet Tilstand. Aarsagen til
5 denne er, at man, ved den for flere Aar siden, i det Indvendige af Kirken foretagne
totale Reparation har – af mig ubekjendte, neppe forsvarlige Grunde – forsømt,
tilbørligen at tildække Orgelet, for at sikre det for Kalk og Støv, hvoraf det da nu
er saaledes opfyldt, at mange Piber ere fuldkomment tilstoppede, saa at en Hoved-
reparation er aldeles nødvendig, hvorved det hele Orgel maa tages fra hinanden,
10 eftersees og repareres, indtil de mindste Details. Til samme Reparation udfordres der
en særdeles duelig og retskaffen Orgelbygger, for at man kan være forvisset om, at
det reparerede Orgel vil staae sig i Tiden; thi selv for den meest erfarne Undersøger
er det umueligt med Vished at kunne forudsige det ved Afleveringen. Til denne
Paastand levere Oppenhagen og Demants Orgelreparationer sørgelige Beviser. For-
15 resten være det langt fra mig at ville beskyldte dem for Uredelighed; jeg antager
tværtimod at begge have havt den bedste Villie, men deres Evne har ikke svaret
dertil. Jeg tager mig altsaa herved den Frihed til Reparationen af det omtalte Orgel
at foreslaae Marcussen & Reuter, der begge er fødte i Sønderjylland (følgeligen lige-
saavel indfødte Danske som Orgelbygger Ramus) og bosatte i Apenrade. Jeg kan
20 efter fuldkommenste Overbeviisning give dem det Vidnesbyrd, at der i dem findes
en saare sjelden Forening af Genialitet, grundig Videnskabelighed, teknisk Sikker-
hed, stoer Interesse for deres Kunst og streng Retskaffenhed. Saavel ved det af dem
nybyggede Orgel i Christiansborg Slotskirke, som ved det aldeles omskabte Orgel
i Roeskilde have de leveret sande Mesterstykker. Ogsaa i de færdige Stemmer af
25 Orgelet i Vor Frue Kirke have de tilveiebragt en Klang, hvis Mage jeg tilforn aldrig
har hørt. De er ligeledes ifærd med aldeles at ombygge dette Orgel, og jeg tør sikkert
haabe, at dette forhen aldeles forfuskede Værk vil af deres Hænder blive forvandlet
til et af de fortreffeligste Værker i Europa. – Idet jeg herved ærbødigt oversender
det af dem gjorte Overslag over den forestaaende Reparation af Orgelet i Hellig-
30 geistes Kirke, som jeg i alle Maader bifalder og underskriver, maa jeg bemærke, at
skjøndt den deri bestemte Priis for det præsumtive Arbeide maaske kunde synes at
være vel høi, dog af mig findes at være aldeles ikke ubillig, saavel i Henseende til
Arbeidets Omfang som af den Maade, hvorpaa de pleie at udføre det; thi de indlade
dem aldeles ikke paa andre, end grundige Reparationer, og nøies følgeligen ikke med,
35 som de fleste Orgelbyggere ved slig Leilighed, at bortskaffe Støvet og at flikke hvad
der er itu, uden Hensyn til, at det derpaa anvendte Arbeide muligen kunde være
spildt; de cassere tværtimod Alt hvorom de synes at det ikke er værdt at repareres,
og gjøre istedet for det noget aldeles Nyt. Ved denne Leilighed kan jeg ikke undlade
at yttre det Ønske: at det dog maatte behage vedkommende Autoritæter, ved Orgel-
40 reparationer aldeles ikke at indlade dem paa en saakaldt Licitation og følgeligen
overdrage sligt Arbeide ikke til den, som tilbyder sig at gjøre det for den ringeste
Priis, men til den dueligste af Concurrenterne; thi ved een eneste Reparation kan
et Orgel af en ukyndig Haand saaledes fordærves, at det siden er irreparabelt. Endnu
tillader jeg mig at bemærke, at det var meget ønskeligt, at til det istandsatte Værks
45 Vedligeholdelse, og totale Gjennemstemning hvert andet eller tredie Aar idetmind-
ste, Orgelbyggerne imod en billig Godtgjørelse maatte engageres paa samme Maade,

som det er skeet i Roeskilde og paa flere Steder. Et saa compliceret Instrument, der er sammensat af mangeslags Materialier, lider naturligviis meget af Lufttemperatures Forandring og Fugtighed i de store Kirker. Særdeles let indtræder en total
 50 Forstemning, hvilken Organisten ikke kan, eller tør afhjælpe. Sligt et Værk indeholde flere tusinde Piber, der bliver inddeelte i Fløite- og Rør-Stemmer. De [sidste], der formedelst deres Construction ere mest udsatte for Temperatures Indvirkning, maa stemmes hver Uge, hvilket skeer ved en simpel mekanisk Indretning, og bliver besørget af Organisten eller en anden dertil ansat Orgelstemmer. Fløitestemmerne
 55 derimod kunne ikkun stemmes af en erfaren Orgelbygger da det er forbunden med mange Vanskeligheder og desuden kræver en meget sikker Haand, idet Stemningen skeer ved en, tit meget fiin, Forandring i Pibens Form. Naar saaledes et Værk bliver til bestemte Tider igjennemstemt og ordentlig efterseet, da kunne vedkommende Autoriteter være forvissede om, at en stor Reparation ikke i mange Aar vil
 60 findes nødvendig, med mindre Værket skulde rammes af et extraordinairt Uheld. –

Idet jeg herved tilbagesender de Hr Orgelbygger Ramus betreffende Papirer maa jeg bemærke, at jeg aldeles ikke kan have nogen Mening angaaende hans Duelighed, idet jeg ikke har seet Noget af hans Arbejder, og heller ikke har Leilighed til at blive bekendt dermed, thi de af ham reparerede Orgelværker har jeg ikke undersøgt i
 65 deres forfaldne Tilstand.

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

468 *Til A. W. Hauch.*

Kjøbenhavn d 17 Februar 1836

Ved den af Deres Excellence i meget ærede Skrivelse af 16 d.M. mig meddelte Efterretning, at Deres Excellence har bestemt, at lade Jomfru Zrza paa den for Institutet for de Blinde til April-Maaned bestemte Concert udføre den Aria af Festen
 5 paa Kenilworth der hidindtil ikke er bleven givet, finder jeg mig særdeles smigret; og da den kongelige Skuespildirektion ikke har noget at indvende mod Opførelsen af Samme, kan jeg ikke Andet, end ærbødigst takke Deres Excellence for den ved denne Leilighed imod mig udviste hædrende Opmærksomhed.

Underdanig

10

C. E. F. Weyse

469 *Om Conrad Lüders.*

Kjøbenhavn d 6 April 1836

At Herr Kammermusicus Lüders, der med sin bekendte Virtuositæt paa Pianoforte forener et udmærket Compositions-Talent, og grundige theoretiske Kundskaber i Musikken, af Undertegnede ansees for at qualificere sig fuldkomment til at indstudere Chor og Ensemblestykker med Syngepersonalet ved Det Kongelige Theater, bevidnes herved efter Forlangende.

C. E. F. Weyse
 Professor

470 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 18 April 1836

Deres Excellence

giver jeg mig herved den Ære at melde, at Herr Pastor Bøye har givet Samtykke til de af mig proponerte Forkortninger af Reformations-Cantaten, hvorved den er
 5 bleven concentrert i een Deel, og efter min Formening nu svarende til sin Hensigt.

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

471 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 1 Juni 1836

Ved herved at tilbagesende Deres Excellence Orgelbyggerne Marcussen og Reuters, i meget ærede Skrivelse af 23 Maj mig tilsendte Overslag over en Hovedreparatur i Frederiksborg Kirke, giver jeg mig den Ære at bemerke: at jeg finder den, af dem
 5 til Orgelets Forbedring udkastede Plan fuldkommen hensigtsmæssig, og Prisen aldeles ikke ubillig. Omendskjøndt den mindre Reparatur, hvorpaa Overslaget lyder, vist nok vilde være tilstrækkelig for at sætte Orgelet i upaaklagelig Stand, saa vel med Hensyn til det selv, som med Hensyn til den lille Menighed, der for Øieblikket hører til Kirken, synes det dog, som om den i enhver Henseende fortreffelige Kirke
 10 kunde fortjene et saa fuldkomment Orgel som muligt, der svarede til det Øvrige i det herlige Slot, der muligen i Eftertiden kunde blive brugt ved høitidelige Leiligheder, og som bliver besøgt af saa mange fremmede; jeg troer derfor, at, hvis Omstændighederne ei gjøre det umueligt, man da burde foretrække det større Overslag. Under Mesteres Hænder, som Marcussen og Reuter, vilde man da kunne faae et
 15 Orgel, der fuldkomment svarede til Slottets øvrige Herlighed, og tillige gav fremmede Leilighed til at see, at vi heller ei i denne Henseende staae tilbage i Dannemark. I Anledning af Deres Excellences Forespørgsel, om jeg behøvede selv at see Orgelet i dets nuværende Tilstand, tillader jeg mig at bemerke, at jeg anseer dette for unødvendigt, – deels fordi det er min faste Overbeviisning, at man i enhver Henseende
 20 kan stole paa disse Orgelbyggers Udsagn, deels fordi jeg dog ikke uden deres Hjelp kunne fuldkommen gjøre mig bekendt med det. Slutteligen udbeder jeg mig Deres Excellences Undskyldning, fordi jeg ei før har oversendt Deres Excellence min Betænkning – en lille Lystreise foraarsagede, at jeg først igaar modtog Deres Excellences Brev.

25

Underdanig

C. E. F. Weyse

472 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 26 Juli 1836

Deres Excellence

giver jeg mig den Ære at tilmelde, at jeg er færdig med Compositionen af Herr Pastor Boyes Cantate til Reformations-Festen, og tillader jeg mig herved ærbødigst

5 at oversende Deres Excellence en Afskrift af Samme. Partituren har jeg levert til Afskriveren, Hr Capelmusicus Rauch.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

473 Til F. Jürgensen.

Kjøbenhavn d 1 August 1836

Højtærede!

Jeg tillader mig herved at tilstille Dem medfølgende Brev fra Orgelbyggerne Marcussen & Reuter, hvori de have andraget paa, at jeg, som den, hvem Helliggeistes-
5 Kirkes Patronat har overdraget Opsynet over Orgelets Reparation i bemeldte Kirke, vilde tage i Overveielse, hvorvidt det kunde findes passende, at de paa Grund af uforudseete Omstændigheder, anmodede Kirkens Patronat om en Forhøielse af den engang accorderede Sum for Reparationen fra 600 Spec. til 700 Species.

Da det formedelst et Orgels complicerede Construction næsten er umueligt, førend
10 Alt er taget fra hinanden i det, at afgjøre, hvad der maa repareres, og hvad der maa casseres, – da det, som er gjort uden for Overslaget, var nødvendigt, for at bringe Orgelet i saadan Stand, at det ei saa snart igjen behøvede en Reparation, – da endeligen hine Mænds bekjendte Ærlighed saavel som mit eget Skjønnende er mig Borgen for, at 100 Spec. ei vilde være en overdreven Fordring, naar deres Extra-
15 Arbeide nogenlunde skulde godtgjøres dem – tillader jeg mig at anmode Dem, som Kirkens Værge, om at gjøre den nødvendige Forestilling til Kirkens Patronat.

Jeg forbliver med Agtelse

Deres

C. E. F. Weyse

474 Til F. Jürgensen.

Kjøbenhavn d 20 September 1836

At Undertegnede, efter nøie at have undersøgt Orgelet i Helliggeistes Kirke, har fundet, at d'Hrr Orgelbyggere Marcussen & Reuter have paa det fuldkommenste sat det istand, og endda gjort meget mere end der var accorderet bevidnes herved
5 efter Forlangende.

C. E. F. Weyse

475 Til Københavns Magistrat.

Kjøbenhavn d 24 September 1836

Under Dags Dato har jeg modtaget den høie Magistrats meget ærede Skrivelse af
23. d.M., saavel som den med samme følgende smagfulde og kostbare Forøring. Idet jeg herved ærbødigst takker den høie Magistrat, saavel for de for mig saa smigrende
5 Udtryk, hvori Samme har givet mig sit Bifald tilkjende med den Maade, hvorpaa jeg har søgt at realisere det Hverv, jeg efter Anmodning havde paataget mig, som og for det Beviis, jeg ydermere modtog paa den høie Magistrats Velvillie, i det mig

tilsendte Taffeluhr, der stedse skal være mig en kjær Erindring – har jeg tillige den Ære at tilbyde den høie Magistrat min fremtidige Tjeneste, hvor samme muligen kunde være til Nytte.

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

476 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 2 November 1836

Herved giver jeg mig den Ære at oversende Deres Excellence en af Herr Professor Ingemann for flere Aar siden forfattet, og i hans „Julegave“ aftrykt Julecantate, hvortil jeg har sat Musik, og tillader jeg mig ærbødigst at anmode Deres Excellence om at forelægge Hans Majestæt Kongen mit allerunderdanigste Ønske, at samme Cantate maa blive opført til Juul i Christiansborgs Slotskirke. Ifald Hans Maiestæt allernaadigst giver sit Samtykke dertil, beder jeg Deres Excellence underrette mig derom, at jeg snarest muligt med Deres Excellences Tilladelse kan gjøre de fornødne Foranstaltninger med Hensyn til Stemmernes Udskrivning.

10

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

477 Til Københavns Magistrat.

Kjøbenhavn d 12 November 1836

Den høie Magistrat har under 21 October d. A. tilskrevet mig angaaende d'Hrr Hof-Orgelbygger Marcussen & Reuters Andragende for Samme, om et stadigt Eftersyn af det nyligen i Helliggeistes Kirke reparerede Orgel, og derover forlangt min Mening. Idet jeg herved tilbagesender den høie Magistrat det i Skrivelsen til mig medfølgende Andragende fra Orgelbyggerne tager jeg mig den Frihed, hvad det Specielle om et slikt stadigt Eftersyn angaaer, at henvise til en foregaaende Skrivelse fra mig til den høie Magistrat, og har kun i Almindelighed at tilføie, at jeg anseer et slikt stadigt Eftersyn for aldeles nødvendigt, – da derved, naar ingen anden Ulykkestilfælde indtræffer, Orgelet kan henstaae i længere Tid, uden at det behøver at underkastes en bekostelig Reparation. – Betalingen anseer jeg i ingen Henseende for høi, og jeg mener kun, at det i Contracten maa paalægges Orgelbyggerne som Pligt, idetmindste hvert andet Aar at eftersee og gennemstemme Orgelet. – Endeligen tilbyder jeg mig, – uagtet det, saalænge disse Orgelbyggere, om hvis Redelighed ingen Tvivl kan være, forestaae Eftersynet, kunde ansees unødvendigt, – med Fornøielse at have Tilsyn med Arbeidet, saa længe det staaer paa.

15

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

478 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 27 November 1836

Idet jeg herved giver mig den Ære at oversende Deres Excellence min Quitting for de 300 Rbdlr hvor med Hans Majestæt Kongen allernaadigst har honoreret mig

for min sidste Reformations-Musik, aflægger jeg tillige allerærbødigst min Taksigelse
 5 til Deres Excellence for Communicationen af Hans Majestæts Naadesbevisning.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

479 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 3 December 1836

Idet jeg herved aflægger Deres Excellence min allerærbødigste Taksigelse for de,
 med meget ærede Skrivelse af 2 d: M: mig tilsendte Reformations-Medailler, hvilke
 jeg især skylder Deres Excellences Forestilling til Hans Majestæt, Kongen, – udbeder
 5 jeg mig tillige allerærbødigst, at Deres Excellence ved given Leilighed vilde for Hans
 Majestæt fremføre min allerunderdanigste Tak for samme Medailler.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

480 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 7 December 1836

Ifølge Deres Excellences Anmodning til mig i meget ærede Skrivelse af 5 d M., om
 at reise til Frederiksborg, for der at undersøge det af Orgelbyggerne Marcussen &
 Reuter reparerede Orgel, giver jeg mig den Ære at tilmelde Deres Excellence, at jeg
 5 ønskede at foretage samme Reise paa Løverdag d 10, hvor jeg da vilde udbede mig,
 at Vognen maatte møde hos mig om Morgenen Kl 6^{1/2}.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

481 Til A. W. Hauch.

Kjøbenhavn d 12 December 1836

Deres Excellence

giver jeg mig den Ære at tilmelde, at jeg har undersøgt Orgelet i Frederiksborg-
 Slotskirke og fundet det at være sat meget godt i Stand, saa at Orgelbyggerne ei
 5 allene paa det fuldkommenste have opfyldt hvad de havde lovet i Contracten, men
 endda leveret mere end hvortil de havde forpligtet dem, hvilket følgende Specifica-
 tion udviser:

Foruden det der var akkorderet have de

- 1) forbedret Hovedmanualets Disposition ved at sætte Quinte 2 $\frac{2}{3}$ fod istedet
 10 for Quinte 1 $\frac{1}{3}$ fod og gjort nye Piber til samme Stemmes store Octav.
- 2) Istedet for den cassetede Cimbel have de indsat Terz 1 $\frac{3}{5}$ fod, hvortil de have
 leveret nye Piber fra det store C til det ustrøgne Fis.
- 3) I Underclaveret en Fugara 4 fod, aldeles ny.
- 4) Istedet for det daarlige Krumhorn 8 f en særdeles smuk Dolcian 8 f.
- 15 5) I Posaune 16 fod ikke blot gjort Piberne længere i den store Octav, men endog
 gjort dem koniske (istedet for cylindriske) hvorved Tonens Charakter er blevet
 betydeligen bedre.

6) Pedal-Vindladerne have faaet nye Pulpeter, og Pedal-Claveret, der før var naglet fast til Gulvet, har faaet en bevægelig Ramme, saa det nu kan udtages med Lethed.
 20 Pedalets Regjerværk har faaet de manglende Skruer, til at kunne regulere.

7) Manual-Clavererne have faaet nye Forsætlistes.

8) Endelig have Orgelb. anbragt nye lakerte Plader hvorpaa der staae Registernes Navne. – Orgelbyggerne have altsaa atter ved denne Leilighed, som saa ofte tilforn, givet Beviis, saavel for deres Duelighed som Uegennyttighed.

25

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

482 *Om Herman Løvenskiold.*

Kjøbenhavn d 28 December 1836

Efter Forlangende bevidnes herved af mig Undertegnede, at Herr Hermann v. Løvenskjold ved den af hans til Balletten Sylphiden componerede Musik har viist at være i Besiddelse af et Compositions-Talent, der efter min Formening synes at
 5 give grundet Haab om, at han, ved flittigen og nøiagtigen at studere Musikkens Theorie og klassiske Mestres Compositioner under en duelig Lærers Veiledning, med Tiden vil kunne hæve sig fra sit nuværende materielle Standpunkt i Kunsten til det poetiske, og da komme til at levere Værker, der kunne svare til de Fordringer, Man med Rette kan gjøre til den, der vil kaldes en ægte Dyrker af Musikkens
 10 skjønnne Kunst.

C. E. F. Weyse

483 *Til Københavns Magistrat.*

Kjøbenhavn d 15 Februar 1837

Idet jeg herved giver mig den Ære at tilbagesende den høie Magistrat den, mig i meget ærede Skrivelse af 30 Januar, oversendte Copie til en Contract mellem Helligeistes Kirke og d'Hrr Hof-Orgelbyggere Marcussen & Reuter, betræffende
 5 Orgelets stadige Eftersyn – tillader jeg mig at bemærke, at samme efter min Mening Intet lader tilbage at ønske.

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

484 *Om Henrik Rung.*

Kjøbenhavn d 20 Februar 1837

At Herr Capelmusicus Rung ved en af ham til „Svend Dyrings Huus“ componeret Musik – især ved et Melodrama i samme – paa ny har aflagt et glædeligt Beviis paa meer end almindeligt Compositions-Talent, paa grundige theoretiske Kundskaber,
 5 rigtigt æsthetisk Omdømme og betydelige Fremskridt i Musikens tekniske Deel, bevidnes herved, efter Forlangende, med Fornøielse af Undertegnede, hvis bedste Ønsker følge den unge Kunstner.

C. E. F. Weyse

485 *Om N. W. Gade.*

Kjøbenhavn d 14 Mai 1838.

At Herr Niels Wilhelm Gade, Elev i Det Kongelige Capel, af Undertegnede ansees for fuldkommen duelig til at forestaae en Organisttjeneste, bevidnes herved efter Forlangende.

5

C. E. F. Weyse

486 *Om A. P. Berggreen.*

Kjøbenhavn den 2den Juni 1838

Hr. cand. philos. A. P. Berggreen har ønsket en Attest af mig for at vedlægge samme sin ærbødige Ansøgning til det høje Consistorium om Organist-Tjenesten ved Trinitatis Kirke. Jeg opfylder med Fornøjelse hans Begjæring, endskjønt – efter
5 min Mening – en Mand, der som han har leveret saa vel mindre som større Compositioner og udmærket sig ved fortrinlige theoretiske Kundskaber, maatte have erhvervet sig en offentlig Character der bedre kunne bevidne hans Dygtighed end selv en ældre Kunstbroder. – Jeg kan derfor ikke andet end paa det varmeste anbefale ham til det høje Consistorium med Hensyn til hans Ønskers Opfyldelse.

10

C. E. F. Weyse

Professor og Organist

487 *Om Carl Helsted.*

Kjøbenhavn d 7 November 1839

At Herr Carl Helsted, Kongelig Capelmusicus, med grundige Kundskaber i Musikens Theorie forener et ikke almindeligt Talent til Composition, er det mig en Fornøjelse efter Forlangende at bevidne.

5

C. E. F. Weyse

Professor

488 *Til O. H. Haxthausen.*

Kjøbenhavn d 6 December 1839

Det har behaget Deres Høivelbaarenhed, i meget ærede Skrivelse af 4 d.M. at communicere mig Hans Majestæt Kongens allernaadigste Befaling, at jeg skal sætte Musik til en, af Hr. Etatsraad og Professor Oelenschlæger digtet Sørge-Cantate, som
5 er bestemt til at blive opført i Roeskilde Domkirke, naar Kong Frederik den Sjettes Liig skal bisættes. – I ærbødigst Gjensvar giver jeg mig den Ære, herved at tilmelde Deres Høivelbaarenhed, at jeg, saasnart jeg har modtaget den af Digteren, ufortøvet skal begynde med at componere den, samt tillade mig ærbødigst at melde det til Deres Høivelbaarenhed, saasnart Compositionen er færdig.

10

Ærbødigst

C. E. F. Weyse

489 *Om Mozart Petersen.*

Kjøbenhavn d 13 December 1839

Efter Herr Capelmusicus M. Petersens Forlangende, erklærer Undertegnede herved, at da han endnu ikke har modtaget den til høiselig Kong Frederiks Begravelse bestemte Sørgecantate, han følgelig ikke nøiagtigen kan bestemme, hvor lang Tid
 5 der vil gaae med, inden han er færdig med Compositionen, men at der dog rimeligviis vil udfordres 3 Uger, inden de første Prøver deraf kunde holdes.

C. E. F. Weyse
 Professor

490 *Til O. H. Haxthausen.*

Kjøbenhavn d 23 December 1839

Herved giver jeg mig den Ære at tilmelde Deres Høivelbaarenhed, at jeg er færdig med Compositionen af Sørgecantaten, og at Stemmernes Udskrivning alt er temmeligt fremmet, da jeg, som sædvanligt, har leveret Partituren arkviis til Copisten, Hr.
 5 Capelmusicus Rauch. Da den store Roeskilde-Domkirke er meget vanskelig at udfylde, i musikalsk Henseende, saa tillader jeg mig ærbødigst at yttre det Ønske, at saavel Syngpersonalet, som Orchesteret maatte være saa talrigt besat som muligt. Om Solonummernes Besætning har jeg taget den fornødne Aftale med Herr Professor Zinck, der har lovet mig, at træffe i denne Henseende de fornødne Arrangementer,
 10 saasart han af Deres Høivelbaarenhed var blevet forsynet med den, ved denne Leilighed fornødne extraordinaire Fuldmagt. – Pr. Oelenschlægers Originaltext følger vedlagt, for at den i sin Tid kan blive trykket.

Ærbødigst
 C. E. F. Weyse

491 *Til O. H. Haxthausen.*

Kjøbenhavn d 6 Januar 1840.

Idet jeg takker Deres Høivelbaarenhed ærbødigst for Deres godhedsfulde Tilbud at tage mig med til Roeskilde paa Onsdag, giver jeg mig den Ære at melde, at min Tid ikke tillader mig at profitere deraf, da jeg endnu har fuldt op at bestille i denne
 5 Uge med Compositionen af en Sørgecantate der skal bruges ved Sørgefesten i Universitætet. Min Nærværelse anseer jeg til Undersøgelse af den til Orchesteret bestemte Plads ei heller for saa nødvendig, som Nærværelsen af Hr. Concertmester Funk, hvilken Deres Høivelbaarenhed jo vil behage at lade befordre derud. Jeg benytter denne Leilighed til ærbødigst at tilmelde Deres Høivelbaarenhed, at jeg
 10 ligeledes renoncerer paa den mig muligen bestemte Befordring til Roeskilde d 15 d.M., da jeg agter alt Mandag d 13 at reise derud i Forening med min Pleiesøn, Stiftscantor Müller og hans Kone, der for et Par [Dage] siden ere komne fra Valløe for at gjæste mig.

Ærbødigst
 C. E. F. Weyse

492 *Til O. H. Haxthausen.*

Kjøbenhavn d 11 Maj 1840

Herved giver jeg mig den Ære at meddele Deres Høivelbaarenhed at jeg er færdig med Compositionen af Herr Pastor Boyes Psalmer der ere bestemte til Opførelse ved Kroningsfesten, og at Partituren er i Copistens Hænder. Psalmerne følge vedlagt
6 tillige med den ambrosianske Lovsang, til derefter at kunne blive trykt.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

493 *Til O. H. Haxthausen.*

Kjøbenhavn d 18 Mai 1841.

Af Deres Excellences meget ærede Skrivelse har jeg igaar med megen Fornøielse erfaret, at det har behaget Hans Majestæt Kongen at bestemme Herr Pastor Boye til at digte Cantaten, der er bestemt til, i samtlige høie Herskabers Nærværelse at
6 blive opført, i Anledning af den forestaaende høie Formæling, i Christiansborg-Slots-Kirke. Da Herr Pastor Boye i disse Dage har været her i Byen, har jeg benyttet Leiligheden, for det Tilfælde, at Hans Majestæts Valg skulde falde paa ham, at tage Aftale med ham om Cantatens Form og Omfang. Skjøndt han inden Pindsefesten skal udarbejde fire Prædikener, har han dog lovet, ikke længe at lade mig vente paa
10 Cantaten. Saasnart jeg har modtaget den, skal jeg begynde med at sætte Musik dertil, og naar den er fuldendt, skal jeg give mig den Ære, at tilmelde det Eders Excellence.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

494 *Til O. H. Haxthausen.*

Kjøbenhavn d 7 Juni 1841.

Nogen Tid førend Pindsefesten sendte Herr Pastor Boye mig en Afskrift af den Cantate, han, paa Hans Majestæts Befaling nylig havde digtet. For ei at spille Tiden, begyndte jeg strax, at sætte Musik til Samme, og nedskrev den for det første som en
6 Skizze, forventende Hans Majestæts allerhøieste Approbation af Cantaten, inden jeg bearbejdede Partituren. Da nu Hr. Pastor Boye strax efter Pindsefesten meldte mig, at Deres Majestæter, Kongen og Dronningen havde skjænket Cantaten deres allernaadigste Approbation, begyndte jeg med Partiturens Bearbejdelse, og har nu den Fornøielse, herved ærbødigst at melde Deres Excellence, at mit Arbejde er fuldendt,
10 og i Copistens Hænder, der alt med Stemmernes Udskrivning er i fuld Activitæt. Endnu tillader jeg mig herved ærbødigst at sende Deres Excellence den modtagne Copie, forhaabende at den vil findes overensstemmende med Originalen.

Allerærbødigst

C. E. F. Weyse

495 Om F. S. Hoffmann. (Koncept)

Kjøbenhavn d. 7. September 1841

Franz Siegvart Hofmann fød 1782 i det Preussiske, var ansat som Hoboist ved den preussiske Garde, og blev forskreven hertil 1809 i September og ansat som Valdhornist ved høisalg Kong Fredr. d. sjettes Regiment. Ved en af de i Ridehuset holdte
 5 Carousseller, hvor han blæste Valdhorn, fik han, ved et ulykkeligt Fald bagover, en svær Brokskade, han i sin Ukyndighed ikke æstimerte, men blev endnu 8 Aar ved at forrette sin Tjeneste som Hoboist, indtil han ikke kunde taale det længere, og det af Lægen blev ham aldeles forbudt. Særdeles anbefalet for sin Retskaffenhed og Nøiagtighed i Tjenesten, af General Rømeling, befalede Kongen at Hofmann frem-
 10 deles skulde beholde som aarlig Indtægt alt, hvad han dennegang havde. Dette var: 12 Rbdr maanedlig Gage som Hoboist, og 2 Brød; 20 Rbdlr halvaarlig til Huusleie, og som et Extragratial: 7 Rbdr quartaliter, under Navn af Taffelmusik-Penge. Desuden fortjente han rigeligt 100 Rbdr om Aaret med Arrangement og Udskrivning af Regimentsmusik. Dette Løfte har Hs Majest. flere Gange gjentaget for Hofmann,
 15 men kun mundtligt, ikke skriftligt, og uaget Hofmanns gjentagne Anmodninger til Rømeling, har denne, maaskee af en for vidt dreven Delicatesse, ikke ansøgt Kongen derom. Nu er Regimentet indskrænket, Al Skriverie af Regimentsmusik er ophørt, og hans Indtægt indskrænket til 60 Rbdlr om Aaret; ja man har endda, som det hed: for Exemplets Skyld, ikke turdet tilstaae ham, at beholde de to Brød maanedlig. En
 20 allerunderdanigst Ansøgning til Hans Majestæt Kongen om en passende Forøgelse af hans Indtægt, refereret af Hr Oberstlieutenant v Hansen, har ikke bevirket andet, end at Hs Maj. har tilstaaet et Gratial, engang for alle, af 10 Rbdr. Da han ikke kan taale at blæse, er han nu reducirert til Nodeskrivning, som sit eneste Extrahverv, og dette er, ved den Mængde der leve deraf, saa tarveligt, at han siden St Hans Dag
 25 ikke har fortjent mere end 3 Rbdr.

Hans Kone er død, og en voxen Datter har maattet forlade en god Tjeneste, for at hjælpe ham i hans fattige Huusholdning, og til at passe de 4 smaa Børn, hvoraf det ældste er 11 og det yngste 3 Aar. Mangen Dag forgaaer hvor der ikke findes Brød i Huset, desuden lider han af Liigfald, hvilket Onde nu i hans kummerlige Forfatning
 30 meget ofte hjemsøger ham.

Endnu maa jeg anføre at han af høisal. Kong Fr. er udnævnt til Dannebrogsmænd, og blev for kort siden meget behageligt overrasket, ved af Ordenscapitlet at faae tilsendt 25 Rbdr.

C. E. F. Weyse

496 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 13 November 1841

Heute war der liebenswürdige Orgelbau-Meister Hr Ramus bey mir, um mich für seinen Orgelplan für die Kronburgs-Kirche zu interessiren. Ich fertigte ihn kurz ab, indem ich ihm erklärte: ich wolle mit der ganzen Sache nichts zu thun haben,
 5 (welches ich schon mündlich an Koch erklärt habe,) er möge sich also an Hartmann in Roeskilde und Secretair Hartmann hier adressiren; und damit pakte er sich. Ein wenig erfuhr ich doch von seinem Plane u s w. Von der alten Orgel ist nichts

übrig als das sehr zierlich gearbeitete äussere Gerät, welches bestimmt ist stehn zu bleiben. Die vorige Orgel hat 27 Stimmen gehabt, also warscheinlich 2 Claviere und
 10 Pedal. Der Organist hat an der Seite gesessen. Die Kirche soll ungefähr halb so gross seyn, als die Friderichsburger Kirche. Nach dem neuen R. Plan bekommt die Orgel
 bloß ein Clavier und Pedal und 16 Register. Kein Princip 16 f; im Manual Bordun
 16, Principal 8, Gambe 8 und Gedakt 8; in Pedal Untersaz 16, Principal 8, u s w, ob
 Bassstimmen hineinkommen weiss ich nicht. Der Preis ist 1200 Species. So viel ich
 15 weiss, werden Sie von Koch aufgefordert werden, ebenfalls einen Ueberschlag zu
 machen; ist dies der Fall, so lasst ihn so billig werden als möglich, damit nicht die
 Sparsamkeit dem R den Preis zuerkenne. Sollten Sie nicht Lust haben das Ganze
 auszuführen, so machen Sie doch wenigstens einen detaillirten Plan, um ihn von
 Gregersen ausführen zu lassen; er will mit Vergnügen sich dazu verstehen. Der
 20 fertige und – langweilige Orgelspieler Vogel hat bey R. gewohnt, und sich warschein-
 lich von ihm beschwazen lassen ihm ein vortheilhaftes Zeugniß zu geben; er
 machte mir viel Rühmens über ein von R. neulich gebautes Positiv, und beklagte,
 dass dem Manne gar keine Gelegenheit gegeben werde sich zu zeigen. Als ich ihn
 nun die mir von R. bekannten Schweinereyen aufzählte, wusste er darauf nichts
 25 zu antworten, als: das ist freylich schlim. Das gerühmte Positiv hat die hochweise
 Theaterdirektion gekauft; Gregersen sagte darvon: wenn ich meine Sachen nicht
 besser machen könnte, würde ich das Orgelbauen lieber bleiben lassen, er sollte
 sich schämen so etwas aufzustellen. Das hilft aber alles nichts: die Hohen Herren
 Mösting, Wiburg und Collin verstehen sich besser auf seine Verdienste, und prote-
 30 giren ihn auf Leben und Tod. Den Aufsaz über Mixturen erhalten Sie hiebey zurück.
 Er ist hinreichend für seinen Zweck, aber nicht reichhaltig genug für den Druck. Ich
 weiss das Ding aber nicht anzufassen um ihn reichhaltiger zu machen. Dass übrigens
 der Herr Reuter nicht einen Wips nach Copenhagen gemacht hat, war nicht hübsch.
 Nun wir erwarten hochdenselben til næste Efteraar. Es hat Sr. Exellenz dem Herren
 35 Grafen Moltke beliebt, den Secretair Hartmann für die geleisteten Dienste mit einem
 troknen Dank wieder heim zu schiken. Dieses finde ich ein wenig gar zu naiv;
 ich sollte meynen ein hübsches, wenn auch nicht eben grosses Present wäre von
 einem so reichen und vornehmen Manne wohl mit Recht zu erwarten gewesen; um
 so mehr da Hartmann ihm ja eigentlich ganz fremd war. Aber Göthe hat Recht,
 40 wenn er aus vollem Herzen spricht: die Dankbarkeit ist eine beschwerliche Tugend.
 Und nun Basta! für heute. Lebt wohl! ihr lieben Leute!

Ergebenst

C. E. F. Weyse

497 Til Marcussen & Reuter.

Kjøbenhavn d 19 November 1841

Und so widerfuhr mir, was ich mit Händen und Füßen abzuwehren mich bemüht
 habe: Herrn Ramus Plan zur Kronburger Kirche, wurde mir und Hartmann zur
 Beurtheilung überschikt. Hiebey erhalten Sie die von mir geschriebene Erklärung
 5 nach dem wesentlichen Inhalte. Als ich eben angefangen hatte sie ins Reine zu

schreiben, kam Gregersen von Helsingør zurück, und brachte mir wichtige Aufklärungen. Ungeachtet die vordere Decoration stehen bleiben soll, ist in der Länge und Tiefe Plaz genug; doch in der Höhe ist es knap; das Gewölbe über dem Plaz hat in der Mitte nicht mehr als 13 Fus 6 Zoll Höhe. Die alten Windladen, (gekniffen
 10 konstruirt und dünn von Holz, mit einem Worte: unbrauchbar für einen guten Orgelbauer,) zeigen das 2 Claviere da gewesen sind. Das Manual hat voran gestanden, Pedal in der Mitte, und Oberwerk ganz hinten in einer Niche der Mauer. M. 9 Stimmen, O.W. 7 St. Pedal 7 oder 8. Nun hat er in aller Eil einen Plan gemacht, (ungefähr so wie ich angegeben habe,) mit 3 Kastenbælgen, zu einem Preise von
 15 3000 Rbdlr. Indessen wird wahrscheinlich, durch meine Erklärung bewegen, die Administration den so stark protegirten Ramus aufgeben, und sich an Sie adressiren. Da man jezt fleissig arbeitet, die Kirche wieder zu restituiren, (der verstorbene König hatte sie in einen Soldaten-Springplaz verwandelt,) so wäre man natürlich auch wünschen bald in Besiz der Orgel zu kommen. Sollten Sie nun durch ander-
 20 weitige Geschäfte verhindert werden, bald Hand ans Werk zu legen, oder sollte möglicher Weise die Administration auf Wohlfeilheit ausgehen, so bitte ich Sie dem Gregersen förderlich und dienstlich zu seyn, seinen Plan zu retouchiren, und eine Art von Oberaufsicht zu führen, damit nicht am Ende der Ramus doch den Sieg davon trage. Die Wahl ist ja leider nicht gross: Demant, er und Gregersen, und
 25 da meine ich doch, der letzte sey bey weitem den Andern vorzuziehen. Uebrigens ist der Ramus eine harte Nuss; wenn grosse Leute einmal einen Schlucker (und ein Schlucker ist es gewöhnlich,) in ihre hohe Protektion genommen haben, so kann der Teufel selbst ihren Sinn nicht zum Vernunft ändern, der einmal begangne dumme Streich muss durch 100 Andre auf Leben und Tod vertheidigt werden, und unsereins
 30 muss sich 1000 Beschuldigungen der Einseitigkeit und Unbilligkeit an den Kopf werfen lassen. In Erwartung einer gefälligen Antwort verharre

Meiner Herren Hoforgelbaumeister
 ergebenster

C. E. F. Weyse

498 *Til Den kgl. Bygnings-Administration*

Kjøbenhavn, d: 20de November 1841.

Det har behaget den kongelige Bygnings Administration i meget ærede Skrivelse af 13de d: M: at tilsende os en af Hr Hoforgelbygger Ramus forfattet Plan til et nyt
 5 Orgel i Kronborg Slots-Kirke, med Anmodning om at sige vor Mening, saavel om Planen som om den for sammes Udførelse forlangte Priis. Inden vi indlade os derpaa, maa det først være os tilladt at forudsende nogle Bemærkninger, der, efter vor Formening, henhøre til Sagen. Hvor der, som her, ikke er Talen om et ubetydeligt Orgel i en Landsbyekirke, hvis indskrænkede Bestemmelse det er nødtørftigen at under-
 10 støtte en ubetydelig Menighed i Kirkesangen; et Orgel, hvoraf der følgerigt i kunstnerisk Henseende kun fordres saare lidt, og der tillige i pecuniær Henseende er af en saa ringe Værdi, at det, naar behøves, meget let kan erstattes ved et Andet; –

men der tvertimod er Talen om et Orgel, der vil koste en ikke ubetydelig Summa, og hvis Existenz er beregnet paa Aarhundreder; et Orgel, der skal tjene en Kirke i et Kongeligt Slot til Prydelse, og der følgelig ikke i Betydning og Fuldenhed bør staae tilbage for de øvrige details i dette Monument af gammel Architectur, hvorved der for Øieblikket hverken spares Flid eller Penge for at restituere det i sin fordums Glands og Pragt; en Kirke, der vist ogsaa i Fremtiden ofte vil besøges af videlystne Fremmede, hvorved da Orglet rimeligviis vil komme til at spille en ikke ubetydelig Rolle, – der, mene vi, bør man være saaledes betænkt paa at faae et Orgel opstilt, der gjør sin Mester og Stedet Ære; – hvilket den ærede Administration og selv synes at have anerkjendt.

Hadde man, førend nogen Plan var indleveret, spurgt os tilraads om Valget af den Orgelbygger, vi fandt meest værdig til dette Værks Udførelse; da vilde vi ei have fordristet os til at foreslaae nogen anden os bekjendt Orgelbygger end de noksom bekjendte, høist udmærkede Mestere, Marcussen & Reuter i Apenrade, hos hvilke de sjeldne Egenskaber: grundig Videnskabelighed, teknisk Sikkerhed, Interesse for deres Kunst findes i særdeles høj Grad forenede med den strængeste Retskaffenhed; og hvis fuldendte Mesterværker i Christiansborg Slotskirke, i vor Frue Kirke og i Roeskilde Domkirke tilstrækkeligen have udviist, hvad de formaae. –

Nu har Hr Hoforgelbygger Ramus presenteret Bygnings-Administrationen en Plan, – hvoraf han lover sig store Ting, i det han fryder sig over nu endelig engang ved Konstruktion af et større Værk at have faaet Leilighed til at vise sin Duelighed i Orgelbygningskunsten. – Han synes at være meget vis i sin Sag; men det gjør os hjerteligt ondt, at vi ei see os istand til at dele hans glade Forhaabninger; men at hans hidindtil leverte Arbejder, saavidt de ere os bekjendte, give os tvertimod tilstrækkeligt Grund til at befrygte, han muligen ved denne Leilighed turde have overvurderet sine Kræfter i Forhold til dette Vovestykke. En Mand kan være duelig til at levere særdeles godt Snedkerarbejde, ja selv til at forfærdige Piber, baade af Træ og Metal, der have et godt Udseende – og alligevel kun være en maadelig Orgelbygger. Saa kan f: Ex: ved et Orgels Mechanisme Snedkerarbeidet være upaaklageligt og Mechanismen selv være høist uhensigtsmæssig, ja slet. Piberne kunne have et godt, ja fortreffeligt Udseende; men alligevel være ubrugelige, fordi de ere slet intonerte. (At intonere Piberne er den høist vigtige og vanskeligste Kunst, at forme dem med matematisk Nøiagtighed og teknisk Sikkerhed saaledes, at det heelt igjennem faae det til Luftpresningen nøie svarende Forhold, der gjør dem skikkede til med Lethed og Præcision at angive den til deres Charakter passende Tone, – i bedste Qualitet; – en Kunst, hvori det skorter for de fleste Orgelbyggere, men hvori Marcussen & Reuter ere særdeles store.) Ja, en Orgelbygger kan endda være istand til at forfærdige et ganske brugbart Positiv, uden derfor at turde smigre sig med at have samme Lykke med Constructionen af et stort Orgel, hvortil der udfordres uendeligt mere. –

For nu endeligt engang at komme til den indsendte Plan, da er den af en meget almindelig Charakter, temmeligt flygtigt affattet, og opfordrende til endeel Udsettelse. Der er kun beregnet til eet Manual og Pedal samt 16 Stemmer. Men da der af de gamle Vindlader sees, at der har været to Claverer og et Pedal; at Manualet

har havt 9, Overværket 7 og Pedalet 7 eller 8 Stemmer, finde vi ingen Grund til nu at opstille et Orgel af en betydeligt ringere Disposition. Ved Gudstjenesten at maatte behjælpe sig med eet Claveer er desuden formedelst den evige Registreren imellem Præludium og Choral en meget besværlig Sag.

- 60 Vi mene altsaa, at det øverste Claveer ei bør udelades, og omtrent bestaae af følgende Stemmer: Rohrflöte 8 fod, Gedact 8 fod, Fugara 4 f.; Flöte 4 f.; Gemshorn 2 f.; Flageolet 1 f: og en fiin Rørstemme 8 f samt et Crescendo for dette hele Værk, hvortil Lokalet, en Niche i Muren, skal være særdeles brugbart. I Manualet bør sættes Spisflöt 8 fod istedet for Gedact, da Spisfl: er den Stemme, der bedst qualificerer sig
- 65 til en Forbindelse med Gamben. Istedet for den isoleretstaaende og intetsigende Quint 1 1/3 f: bør sættes Quint 2 2/3 f: og Ters 1 3/4 f: hvilket da, i Forbindelse med Octav 4 fod, vil danne en trias-harmonica, der var fortreffeligen skikket til at forstærke Orgelets 8 fods Tone. Ogsaa mangler der en til Orgelets Kraft og Fylde væsentlig nødvendig Mixtur af en velberegnet progressiv Construction. Derimod
- 70 turde Superoktav f: være uden Nytte. (Hvor, som her, det største Principal er 8 fod, kaldes Octav 2 f: Superoktav, og Octav 1 f: Sedes, efter gængse Orgelterminologie.) I Pedalet burde tilføies en Principal 16 fod (hvoraf endeel af de største Piber i underste Octav kunde være Gedact, da Hvælvingens Høide i Midten er kun 13 fod 6 Tommer;) eller en Violon 16 f: en blød Rørstemme: Fagott 16 eller 8 fod var da
- 75 ogsaa paa sin Plads. Octav 2 fod bør passende ombyttes med en Gedactquinte 10 2/3 f (?) eller 5 1/3 f: for at forøge Bassens Gravitet. – Endvidere mangler der i Overslaget den til sammes Bedømmelse nødvendige, detaljerte Specification. Der burde have været anført Bælgenes Antal, Materiale, Form og Dimension, Manual- og Pedal-Claviaturens Omfang, om det Første gaaer fra C til $\overline{\overline{c}}$ eller $\overline{\overline{f}}$, og det Sidste fra
- 80 C til \overline{c} , \overline{d} eller \overline{e} , om Tangenterne skulle være, som aftalt, belagte med Elfenbeen og Ibenholt, eller hvormed ellers, og paa hvad Maade; – om Orgelet skal staa i Chor eller Kammertone; i hvilket Forhold Metallet er sammensat af Tin og Bly, m: m: Ogsaa burde Prisen staae anført ved Siden af hver enkelt Stemme, ved Regjerværket, Registraturen, Bælgene, Canalerne og Vindladerne; endvidere burde der været be-
- 85 mærket, om Orgelbyggeren havde isinde at benytte de gamle Vindlader, som endnu forefindes paa Stedet; hvilket vilde gjøre en betydelig Forandring i Prisen. Dette var imidlertid neppe tilraadeligt, da de skulle være for knebent construerte, og for tynde i Træet. Under disse Omstændigheder, da vi ei kunne ønske at see Planen udført i sin originale Skikkelse, uden at der blev taget Hensyn til de af os foreslaaede
- 90 Forandringer, vilde det være til ingen Nytte at udsige vor Mening om den forlangte Priis; med Planens Forandring vilde der naturligviis finde en forandret Priisbestemmelse Sted. Er Orgelet et fuldendt Kunstværk, da bør det taxeres efter en liberalere Maalestok end et Haandværksprodukt, enhver kan eftergjøre, og er det et slet eller endog kun middelmanig Værk, da er det selv med en ringe Summa for dyrt betalt.
- 95 Endnu maae vi tilføie, at vi ei kunne begribe Hr Ramus's Paastand: at i et Orgel, der skal bygges ganske nyt, Tilsætningen af Cis og Dis (der har manglet i det gamle Orgel), hvorved det kun kommer an paa, at Vindladerne vilde blive højst 1/2 Alen længere end ellers, kan foraarsage ham – med mindre han har isinde at benytte de gamle

Vindlader – saa meget Bryderie, at han derpaa grunder det Forlangende fremdeles
 100 at maatte blive tilstaaet fri Raadighed til Dispositionens væsentlige Forandring.
 Hvortil behøvedes da i Forveien Planens Approbation? – En duelig Orgelbygger maa
 iforveien jo nøiagtigen kunne beregne sin Pladsfordeling og derefter indrette sin
 Plan. Er denne engang approberet, da kan det paa ingen Maade tilstedes ham dermed
 at foretage væsentlige Forandringer.

105 Den os af den ærede Administration tilsendte Plan følger vedlagt.

Ærbødigst
 Weyse
 Hartmann

499 Til Den ggl. Bygnings-Administration

Kjøbenhavn, d: 24. November 1841.

Ifølge Herr Orgelbygger Gregersens Anmodning have vi gjennemgaaet en af ham
 udarbejdet Plan til et Orgel i Kronborg Slotskirke, hvilken han agter at forelægge
 5 Den Kongelige Bygnings-Administration. Vi bevidne med Fornøielse, at denne, paa
 2 Claverer og 1 Pedal, i Alt med 24 Stemmer, beregnede Plan er udkastet med Sag-
 kundskab og Eftertænksomhed, ligesom vi ikke kunde andet end antage et efter
 denne Disposition vel udført Orgel for fuldkomment hensigtssvarende. Til Udførel-
 sen af dette Arbejde have vi de bedste Forhaabninger, fordi det er os bekjendt, at
 10 Hr Gregersen i en Række af Aar under d'Hrr Marcussen & Reuters Veiledning har
 arbejdet ved store Orgelers Bygning af disse Mestere – hvem maaskee den oven-
 nævnte Plan kunde forelægges til Approbation samt det færdige Orgel til Bedøm-
 melse – er særdeles vel anbefalet.

Ogsaa har jeg, Weyse, af Gregersens originale Arbejder for kort Tid siden under-
 15 søgt et hos ham af Universitetet bestilt Positiv paa 6 Stemmer, der i alle Maader var
 vel udført og af en særdeles god Intonation.

Endnu tilføie vi, at Prisen paa det projecterede Orgel til Kronborg Slotskirke
 ingenlunde forekommer os at være ubillig.

Weyse Hartmann

500 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 12 März 1842

Sie werden warscheinlich nächstens ein Schreiben von der Baucommission er-
 halten, worin man Ihr Gutachten über die beabsichtigte Kronburger Orgel erbitten
 wird. Die Kirche ist nach Gregersens Messung: 80 fus lang, einige und 30 fus breit
 5 und einige 20 hoch, also bedeutend grösser als eine gewöhnliche Dorfkirche. Sie
 meinen, Gregersens Plan sey zu gross für eine Orgel in dieser Kirche; darauf
 antworte ich: lieber zu gross als zu klein, wenn man NB das Geld daran wenden
 will, klein machen kann man sie immer, wenn man sich auf den Gebrauch weniger
 Register einschränkt. Der Zweck dieses meines Schreibens ist nun kein anderer als
 10 der: wenn Sie nicht selbst den Bau der Orgel übernehmen, (woran ich zweifle, da
 Sie warscheinlich eine solche nicht für den von Gregersen verlangten Preis liefern

werden; und auf einen höheren lässt die Baucommission sich nicht ein; das hat Koch mir ganz bestimmt erklärt;) so bitte ich Sie, sich so viel als möglich Gregersens anzunehmen, und zu bestmögliche Ausführung seines Plans, ihm förderlich und dienstlich zu seyn. Da ich ihn, als den Besten der hiesigen Orgelbauer empfohlen, und seinen Plan approbirt habe, möchte ich doch nicht gerne hinterher Utak dafür empfangen. Ende dieses Jahres sehn wir uns ja wohl hier, da es an der Tour ist die hiesigen Orgeln zu stimmen und nachzusehn. In meiner Orgel war in den grössten Pfeiffen des 32 fusses eine Unordnung eingetreten, welcher Gregersen abgeholfen hat. Der eine Ton (F oder G, ich erinnere es nicht,) im Pedal Fagott ist immer in Unordnung, und schlägt über. Sonst ist alles in der Orgel im guten Stande. Über das Fensteraufmachen ist immer Zank und Streit. Sper besteht auf seinen 5 Augen, es sey schädlich für die Orgel die Fenster aufzumachen, damit die Feuchtigkeit ausziehen könne; und ich sage: er ist ein Dumbartel! und das Fensteröffnen ist (NB zur rechter Zeit) etwas durchaus nothwendiges. Und die Kirchenbedienten sagen dasselbe. Dann läuft er zu Clausen, und bewirkt verkehrte Ordres – welche zu halten unmöglich ist. Men vi leve (wie die hiesigen Blätter immer und ewig wiederholen) i en Bevægelsestid: also muss die Frauenkirche sich auch darin finden. Aber der Organist ist durchaus kein Freund des Spektakels, heute vor 8 Tagen wurde er 68 Jahr alt, und nun wünscht er die wenigen ihm noch übrigen Lebensstage in Frieden zubringen, bis endlich der Knochenmann an die Thüre klopft, und gebieterisch ausruft: Allons! March! wowider etwas einzuwenden wohl schwerlich das geringste helfen würde

Ihrem nicht blos noch lebenden sondern sogar bedeutend besser als vor zwei $\frac{1}{2}$ Jahren sich befindenden ergebensten
C. E. F. Weyse

501 Til Marcussen & Reuter.

Kopenhagen d 21 April 1842

Nicht blos über den Fagott, anstatt der Posaune im Pedal habe ich mein weises Haupt geschüttelt, sondern über manches Andre in Ihrem Sendschreiben, und namentlich darüber, dass Sie Gregersen immer niedriger und niedriger stellen, so dass ihm am Ende noch weniger Verdienst übrig bleibt, als Ramus. Auf welche Weise soll ich dieses mit dem ihm vorher mitgetheilten vortheilhaften Zeugnisse zusammen reimen? – und wenn es die Wahrheit gilt, welchem der widersprechenden Zeugnisse soll ich Glauben beimessen? – Bis weiter traue ich dem Ersten, denn was ich bisher von seiner Arbeit gesehen habe, hat mir recht wohl gefallen. Dass übrigens der Meister dem Schüler beyweitem vorzuziehen sey, versteht sich vom selbst; dass aber Ersterer nicht verlangen muss, das Abhängigkeits-Verhältniss der früheren Zeit müsse ewig dauern, (wie ich aus einer Äusserung über die katolische Kirche in einem Ihrer vorigen Briefe schliesse,) daran hat der Meister vollkommen Unrecht, und es wäre in der That etwas viel verlangt, dass der Schüler immer zuvor den Meister um Erlaubniss fragen sollte, ob er zu einer Arbeit sich anbieten darf, oder nicht. – Und nun der gewaltige Tadel der zur Kronburger Orgel vorgeschlagnen Disposition. „Um

rein aus dem Bart herauszusprechen“: hier bin ich auf der Seite des Schülers mehr als des Meisters, denn die Disposition des letzteren ist ohngefähr dieselbe, wie die des Ersteren, nur in verkümmertem Gestalt. Im Hauptmanual ist alles gleich, nur bey Ihnen sind zwey Rohrflöten anstatt der beyden Spizflöten, welche er wegen der bey Ihnen fehlenden Gambe gewählt hat; das obere Clavier besteht bey Ihnen in Solic. 8 f, Ged. 8 f, Fugar 4. Flöte 4 f, Gemsh. 2 f und Dolcian 8 f; und bey ihm aus Solicional 8, Rohrflöte 8 f (da er fürchtete die andern Stimmen würden, der Stellung wegen zu schwach seyn,) Fugar. 4 f, Flöte 4 f, Gemsh. 2 f, Flageol. 1 f und Dolcian 8 f.

25 Und nun ein so kümmerliches Pedal, was sich allenfalls für eine Dorfkirche passen kann, aber keinesweges für eine Königliche Schloskirche; Subb. 16 f, Princip. 8 f, Gedact 8 f, Fagott 16 f! – nein, da halte ich es mit der Anderen: Subb. 16 f, Quinte 10 $\frac{2}{3}$ f, (die Kirche ist 80 fus lang, 36 f breit und ohngefähr 30 f hoch, mit spizen Gewölben, also grösser als die hiesige reformirte Kirche, wo Vogler in die aus 25

30 Stimmen bestehende Orgel eine 10 $\frac{2}{3}$ füssige Quinte ins Manual gesetzt hatte, dessen Diskant ich wieder in Ged. 8 verwandelte, dessen Bass aber eine sehr gute Wirkung that;) Gedact 8 f, Pos 16 und Fagott 8. Für Mangel an Plaz ist Gregersen nicht besorgt, zwar sind nur 12 f Tiefe, aber 36 f Breite (Die Höhe des Chors erinnere ich nicht) ergo –. Ich habe Koch nicht gesprochen, er ist jezt in Odense, aber aus

35 seinen früheren Äusserungen schliesse ich, die Baucommission sey weder willens, noch im Stande 1850 Spec. daran zu wenden. – Noch muss ich hinzufügen, Gregersen hat die Disposition durchaus ohne meine Hülfe entworfen, und mein Zweifel über den gehörigen Plaz für die grössere Stimmen, vollkommen beseitigt. Und nun mische ich mich ungerufen nicht mehr in die Sache; werde ich befragt, so erkläre

40 ich mich für Gregersens *Disposition* als die *bessere*, doch mit dem Wunsche, (welcher wohl freylich nicht dürfte erfüllt werden,) dass sie möge von Ihnen ausgeführt werden. Da aber dann der Preiss noch vielleicht 500 Spec. theurer seyn dürfte, ist wohl schwerlich daran zu denken. Noch muss ich Ihnen melden, dass ich Ihren Brief Hartmann habe lesen lassen, und dass er vollkommen mit mir einig ist.

45 Schliesslich sage ich Ihnen für den Glückwunsch meinen herzlichsten Dank.

Ergebenst

C. E. F. Weyse

502 Til Marcussen & Reuter.

Copenhagen d 10 Mai 1842

Seit mehr als 6 Wochen habe ich abwechselnd an allerley Erkältungszufällen, Husten, Schnupfen, Heiserkeit, Halsweh & gekränkelt, aber seit d 25 vorigen Mon. bin ich von einem irregulären täglichen Fieber nicht wenig mitgenommen worden.

5 Nun hat sich am Munde ein kritischer Ausschlag eingefunden, und ich befinde mich besser. Vor ein Paar Tagen erhielt ich übrigens, so wie ich mich eben des Abends zu Bette verfügt hatte, von meinem Hartmann eine Nachricht, anlangend die bestialische Baucommission, die mich so ärgerte, dass es ein Wunder ist, dass ich nicht ein Recidiv des Fiebers bekommen habe. Seit Koch von seinen ewig[en] Reisen

10 endlich vor etwa 8 Tagen nach Hause gekommen ist, habe ich täglich erwartet, den

von ihnen eingesandte Orgelplan von ihm, zur Beurtheilung zugesendet zu bekommen. Statt dessen erfahre ich, dass der unverschämte Ramus aufs neue den König um die Erlaubniss ersucht hat, die Kronburger Orgel bauen zu dürfen, und dass der König dies Gesuch der Baucommission zugeschickt hat. Statt dass diese nun, ihrer
 15 verdamten Schuldigkeit gemäss, dem Könige augenblicklich unsere Beurtheilung und Vorwerfung seines elenden Geschmieres hätte vorlegen müssen, um S. Maj. zu überzeugen, dass von ihm nicht weiter die Rede seyn könne, hat sie sich die empörende Erbärmlichkeit zu Schulden kommen lassen, an Secret. Hartmann *allein* zu schreiben, und ihn aufzufodern, doch einmal die Holmens Orgel zu untersuchen,
 20 ob Ramus Reparatur derselben doch nicht wirklich vortreflich sey. Ist das nicht um toll zu werden? Die Intriguen für den elenden Pfuscher dauern also noch immer fort, und was man auf dem geraden Wege nicht erreichen kann, soll nun auf krummen Seitenwegen erschlichen werden. Nun ist meine Bitte an Sie, wenn Sie noch besitzen, was Sie damals über den Zustand der Holmens Orgel, und über Ihren Plan zur
 25 Reparatur niedergeschrieben habe, mich davon eine Abschrift bekommen zu lassen. Auch möchte ich gerne einige biographische Notizen über Ramus haben: wo er geboren ist, was der Lümmel in der Jugend gelernt hat u.s.w; so viel mir bekannt, ist er erst bey einem Eisenwarenhändler, dann bey einem Tischler in der Lehre gewesen, und nach einigen Jahren Umherflankirens in Deutschland, auf einmal
 30 als der grosse Orgelbauer hier aufgetreten. Gestern erhielt ich einen Brief von Herz, der mir berichtet, ein Prediger in Bornholm habe 500 Rbdlr an eine kleine Orgel für seine Kirche zu wenden, und Ramus habe ihn für den Preis angeboten: Gedact 8 f, Flöte 4 f, Princip. 2 f und Trompete 8 fus, (!!!) die dort warscheinlich Niemand stimmen kann. Ich antwortete sogleich – NB ich sollte die Orgel untersuchen und
 35 approbiren – ich wolle mit dem Kram nichts zu thun haben, er möge sich an Hartmann wenden. So ist er allenthalber bey der Hand, und ich kann nicht in Ruhe und Friede meine letzten Lebenstage zubringen. – Gott bewahre! welch ein Unglück in Hamburg! wie ist so etwas im neunzehnten Jahrhunderte möglich? da müssen ganz eigne unglückliche Umstände obgewaltet haben. Unser Zeitalter hat
 40 doch sonst in der Mechanik so bedeutende Fortschritte gemacht, dass man denken sollte, da müsse sich etwas finden lassen um der Wut der Flammen einen Damm zu sezen. Was daraus nun für eine Masse von Elend entstehen, und weit sich verbreiten wird! es ist nicht zu überholen. – Leben Sie wohl!

C. E. F. Weyse

503 Til J. H. Koch.

Kjøbenhavn d 10 Mai 1842

Maa jeg bede min Herr Etatsraad om at laane mig paa en Dags Tid de Attester Ramus har indsendt til Bygnings-Commissionen, der skulde bevidne, at han er en
 fortreffelig Orgelbygger. Jeg ønsker dog endelig engang at see med egne Øine, hvad
 5 disse almægtige Attester indeholde, hvorpaa de ere begrundede og hvem der har havt den Courage at underskrive dem. Efter at have igjennemset dem, skulle de ufortøvet sendes tilbage.

C. E. F. Weyse

504 *Til Marcussen & Reuter.*

Kopenhagen d 17 Mai 1842

In meinem letzten Briefe ersuchte ich Sie, mir eine Abschrift Ihres Ueberschlages zur Reparatur der Holmens Kirche zu schicken; Heute füge ich die Bitte hinzu, zugleich Ramus Sündenregister über der Reparatur in Storehedinge mitfolgen zu lassen. Ich samle jetzt Materialien wider ihn, um endlich einmal ihm den Lorbeer vom Haupte zu reissen, womit die brillanten Atteste über seine drey Hauptreparaturen hieselbst ihn geschmückt habe. Ausserdem wird er gerühmt von einem mir unbekanntem Gutsbesizer, v Wangenheim, und einem Domorganisten Liste. Ueber die Holmens Orgel hat der elende Rauch, der ihn mündlich beständig ausschilt, ihm ein brillantes Zeugniß gegeben, und besonders seine Stimmencharakteristik, und Intonation (so schreibt er das Wort, und meint Reinheit der Stimmung damit) gerühmt. Der blinde Jensen behauptet sogar, er habe durch seine 8 füssige Gambe und 4 füssiges Gemshorn gezeigt, er verdiene einen Plaz unter den Orgelbauern ersten Ranges. Ich lasse nun in diesen Tagen etwas in den Kjøbenhavnsposten (jedoch anonym) einrüken, weil ich seiner Beschuldigung überdrüssig bin, durch meinen Eigensinn, meine Einseitigkeit und Parteylichkeit seinem Glücke im Wege zu stehen. Unterm 19 März hat die Rentekammer ihm gemeldet, der Orgelbau für Kronborg sey Ihnen übertragen worden. Dessen ungeachtet ist man doch im Begriff seinen Vorschlag zu genehmigen: dass es ihm möge erlaubt seyn, aus eignen Mitteln eine Orgel für Kronborg zu bauen, welche man nicht verpflichtet seyn solle zu behalten, wenn sie nicht in der strengsten Prüfung bestand. Det var da grummedumt, sagte Hartmann, naar de vilde indlade dem derpaa, thi var Orgelet engang færdigt, saa var det jo en Samvittighedssag at give ham en slet Attest, da Mandens Velfærd jo beroer derpaa. Ist das nicht ein sauberes Raisonnement? Durch ein falsches Zeugniß den Käufern das Geld aus der Tasche zu stehlen für eine schlechte Waare, das hält man für erlaubt! Ich habe nun von Lund in Helsingoer eine Abschrift des Urtheils der Commission, über die von R reparirte Orgel verlangt; das Papier über die Cancellor in Storeheding ist auch nicht vergessen. Da hatte der Kerl die Frechheit mir ins Gesicht zu behaupten: die Windlade sey zu schwach gewesen, um sie mit Spunden zu versehen; überhaupt sey Papier eben so gut. Unter den vorliegenden Umständen, sagt Koch, wäre es keinem Zweifel unterworfen, dass Ihnen der Bau der Orgel übertragen würde; stiesse es sich nicht an dem Preise: R will eine Orgel für 1000 Spez liefern, und Sie verlangen 1850. Wir wollen indess das Beste hoffen, und sollten wir unsern Zweck erreichen, so muss ich um zwey Dinge Sie bitten: um die Hinzufügung eines 4 füssigen Registers ins Pedal, und um eine Coppelverbindung desselben mit dem Manual. (Das Pedal kann mir nie zu stark seyn.) Dann sind wir einig. In den überängstlichen und von 100 Bedenklichkeiten geplagten Hartmann, habe ich dann so viel hineingepredigt dass ich denke, sein Attest über die Holmens Orgel wird nicht günstig für R ausfallen. – Mit meinem Befinden geht es besser, doch bin ich noch immer matt und ohne sonderlichen Appetit. Heut über 3 Wochen denke ich eine Tour nach Roeskilde zu machen, früher will Herz mich nicht haben. Der dike und immer kränkliche Müller

hat nun schon das dritte Kind bekommen; bald werden Haus und Einkünfte unzureichend seyn. Mit den geistlichen Leuten auf dem Lande ist es in diesem Punkte wirklich etwas arg. Leben Sie wohl.

45

Ergebenst

C. E. F. Weyse

505 Til J. P. E. Hartmann.

Kbnhvn 20/5 42

Din Erklæring over Holmens Orgel er vel ikke til Ramus's Fordeel; dog vilde jeg ikke have ladet ham slippe saa godt Kjøb, ved at aabne ham adskillige Bægdøre, hvor igjennem han kan retirere, som fE. at Du ikke kjender Contracten over denne
 5 Reparatur. Her kunde Du med Føie have taget den Vending, at *skjønndt* Contracten var Dig ubekendt, maatte Du dog forudsætte, at Vedkommende havde forlangt en grundig Reparatur, og vist ikke taget til Takke med en slettere, *for en ringere Priis*. Marc og R havde forlangt 1000 Spec. og jeg maatte tage meget feil, om han ikke havde faaet 800, og senere endda en god Sum Penge til, for den mesterlige Gambe.
 10 Endvidere kunde man med Rette undre sig over, at min Ven kun omtaler Rørstemmernes Tilstand vom Hörensagen, og ikke selv har undersøgt dem [men] ladet sig afspise med et „de bruges ikke“. Dette er jo aldeles ikke i sin Orden: de skulde bruges ligesom alt det Andet. Men lad gaae. Saa meget er vist, at han dog ikke gaar med Palmer i Hænderne fra denne Undersøgelse, og at der hører et curieux Lieb-
 15 haberi til hvis man nu alligevel indlader sig med ham. Det jeg havde anført om det Risquerlige og Tidsspildende, om man entrerte med ham, mener jeg, Du kunde og burde have anbragt; thi saa havde man dog stødt dem med Næsen paa det, de aldeles have overseet. Item, om han skulde bygge et Orgel med flere end 16 Register, ikke benytte de gamle Vindlader, og anbringe 2 Claverer og et frit Pedal, da vilde
 20 han fandens ikke levere det for de omtalte 1200 Specier, men rimeligviis forlange ligesaameget som Marcussen og Reuter. I Storeheddinge har han taget saa meget for sin afjaskede Reperatur, som M o R i Holsteen for et solid bygget ganske nyt Orgel med frit Pedal og 14 Stemmer; nemlig 1050 Rdlr Schl.Holst Courant. Han forstaaer altsaa nok at lade sig betale, naar han har de behørige selvkloge Dum-
 25 bartler for sig. Ma basta cosi.

Din hengivneste

C. E. F. Weyse

506 Til Marcussen & Reuter.

Roeskilde d 13 Juni 1842

In aller Eile (jedoch *sub rosa*) melde ich Ihnen dass die Sache mit der Kronburger Orgel so gut als abgemacht anzusehen ist. Die Rentekammer war (aus Respekt für den Conferenzrath Collin, *den NB das Ganze nichts angeht*, wie versessen auf den
 5 elenden Pfuscher, den R, und hatte es so gut wie abgemacht: trotz Hartmanns und meiner höchst unvortheilhaften Erklärung, ihm doch die Arbeit zu übertragen, da es offenbart unrecht sey, diesem, mit solch einer Menge vortheilhafter Zeugnisse versehenen, höchst verdienstvollem Manne (auch der verlaufne Orgelspieler Vogel

hat ihm ein brillantes Zeugniß gegeben,) die Gelegenheit zu räuben zu zeigen, was
 10 er zu leisten vermöge, da es doch ganz offenbar sey, dass er (vermuthlich von Prof
 Weyse, NB das stand nicht *sichtbar* da;) bloss einseitig chikanirt werde. Aber siehe
 da! Koch und die Baucommission setzten sich auf die Hinterbeine, wollten nichts
 mit R zu thun haben, sondern trugen darauf an, über diese Arbeit mit dH Marcus-
 15 sen und Reuter zu unterhandeln. Nun zog die Rentekammer die Hörner ein, und gab
 nach; vor seiner Abreise nach Carlsbad, woher er um 6 Wochen zurückkehrt, sprach
 Koch noch mit dem Könige selbst; so dass er vielleicht schon die Sache approbirt hat.
 Also, lasst Euch nicht anderweitig zu tief ein. Hartmanns Erklärung war im Ganzen
 nachtheilig für R; aber nicht frey von Quakeley und Ängstlichkeit. Er tadelte es
 sehr, dass R nicht das manglende Principal 8 f gemacht habe; rühmte aber die
 20 gemachten Stimmen als upaaklagelig, selbst die Gambe, wobey er doch bemerkte:
 Diese sey nicht ganz egal, und die anderen Pfeiffen wären nicht schwer zu machen.
 Sehr schalt er auf die unregierliche Registratur. Äusserte aber, dass er nicht den mit
 ihm geschlossenen Contract habe können zu sehn bekommen, also nicht wisse,
 wozu er sich verpflichtet habe. (Doppelter und 3 facher Dumbartel, ihm eine
 25 solche Hinderthüre zu öffnen!) Bey den Rohrstimmen liess er sich damit abspeisen:
 man gebrauche sie nicht, fügte aber die (mit Erlaubnis! höchst unpassende und
 einfältige) Bemerkung hinzu: ein *zuverlässiger Mann* habe ihn versichert, die Rohr-
 stimmen seyen höchst mittelmässig. (Warum that er nicht selber die Augen auf,
 Herr Dumbartel?) Endlich fügte er doch hinzu: diese Reparatur habe seine Achtung
 30 für R nicht vermehrt. Uebrigens beziehe er sich auf die, im Verein mit mir gegebne
 Erklärung. Und in demselben Styl ist die vor Jahren, von ihm und seinem Vater
 gegebne Erklärung, über die Helsingöerer Orgel abgefasst, lauter Quakeley. R hat sehr
 impertinent und derbe darauf geantwortet, und alle Schuld von sich abgewälzt, da
 es z B sehr abgeschmakt sey zu verleugnen dass *Dulcian*, ein elendes *Schnarrwerk*,
 35 was Niemand gebrauche, etwas taugen solle; item dass man verlange, ein Orgel-
 bauer solle ein ganzes Jahr für die Güte einer, nur 1200 Rbdlr gekostet habenden
 Reparatur eintreten; da man doch viel gescheuter hätte die von ihm verlangten
 4500 Rbdlr verwenden sollen; dann wære etwas ordentliches daraus geworden. Und
 was ist der Plan für die *Sanct Holmens* (Ha! Ha! Ha!) Orgel für ein weitschweifiges
 40 erbärmliches, die höchste Unwissenheit verrathendes Machwerk! Nicht einmal Wind-
 kasten und Windlade scheint er recht zu kennen, denn er spricht immer von den
Spunden des Windkastens. Doch genug und übergenug von ihm. Aber den Herren
 Conferentsrath Collin und Generalkriegscommissair Wiborg soll nächstens einmal
 ernsthaft der Kopf gewaschen werden; das betheuert Meiner Herren Orgelbau-
 45 meister

Ergebenster

C. E. F. Weyse

Wie die Leute plump zu Werke gehen: neulich hatte der junge Ibsen, den mein
 Gevollmächtigter Gade geschickt hatte, im Pedal eine Feder zerbrochen. Und hier
 50 hat Hansen an der Registerstange der Trompet 8 f und Principal 8 f im Manual die
 dicken eisernen Arme zerbrochen.

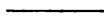
KOMMENTAR

Af pladshensyn er citater, fremmedord m. v., der oftere forekommer i brevene, i almindelighed kun oplyst ved deres første forekomst; på tilsvarende måde er personalhistoriske oplysninger som regel givet til det sted, hvor personen første gang nævnes i brevene. Fødsels- og dødsår for de i brevene eller kommentaren nævnte personer må normalt søges i navneregisteret. De hyppigt forekommende farmakologiske udtryk og forkortelser er samlet i en alfabetisk ordnet oversigt side 319ff.; til denne er knyttet en fortegnelse over en del latinske ord og vendinger, som Weyse særligt ofte anvender i sine breve.

Der er i kommentaren anvendt følgende forkortelser: *Auktionskatalog* = Fortegnelse over afgangne Professor Dr. phil. Weyses Bogsamling (Kbh., J. D. Qvists bogtrykkeri, 1842); *Berggreen* = A. P. Berggreen, C. E. F. Weyses Biographie (Kbh. 1867); *DbL.* = Dansk biografisk Leksikon, grundlagt af C. A. Bricka, red. af Povl Engelstoft, I-XXVII (Kbh. 1933-44); *KB* = Det kgl. Bibliotek, Kbh.; *LA* = Landsarkivet for Sjælland; *M&B* = Memoirer og Breve, udg. af Jul. Clausen og P. Fr. Rist, I-L (Kbh. 1905-27); *N. B. D.* = Nyere dansk brevsamling; håndskriftsamling i KB; *NkS* = Ny kgl. Samling; håndskriftsamling i KB; *OdS.* = Ordbog over det danske Sprog, udg. af Det danske Sprog- og Litteraturselskab, I-XXVIII (Kbh. 1918-56); *RA* = Rigsarkivet, Kbh.; *Stadsark.* = Københavns stadsarkiv.

Weyses autobiografi, dateret marts 1820, er i kommentaren citeret efter oversættelsen hos Berggreen. 6ff. – der afviger fra oversættelsen i „Hesperus“ III (1820). 14off. – da denne kilde formentlig er den lettest tilgængelige. Autobiografien er skrevet på tysk; en afskrift deraf findes i NkS 2836,4°.

Årsangivelser ved kompositioner og litterære arbejder angiver, hvor intet andet er anført, henholdsvis slutdatering og udgivelsesår. Alle i kommentaren nævnte håndskriftsamlinger findes i KB, når der ikke udtrykkeligt er angivet at de findes andetsteds.

FØRSTE BIND

1. (NkS 2836,4^o). – 1 *Poul Scheel*] læge (DbL.XXI(1941).84f.). S. kom i de samme kredse som Weyse, bl. a. hos den senere deputerede Ernst Philip Kirstein (jf. ad 2.1), hvor Weyse måske har lært ham at kende. – [1795–1796]] brevet, der er udateret, er formentlig fra 1795–96, da S. var reservelæge ved Frederiks Hospital, hvortil brevet er adresseret (Amaliegaden No 69 Litt F), og inden 3/9 1796, da S. blev cand. med., hvilken titel ikke er anført på udskriften. På brevetts bagside er med fremmed hånd noteret titler på udenlandske lægevidenskabelige værker fra 1788 og 1790.

2. (Abrahamske Autografsamling 4° H. 133). – 1 *Ernst Philip Kirstein*] den senere deputerede og konferensråd (DbL.XII(1937).469f.), som Weyse meget tidligt kom i forbindelse med, efter at han 1789, 15 år gl., var kommet til Kbh. Af et br. 12/6 1795 til Weyse fra stedfaderen Anton Weber (NkS 2836,4^o) ses, at Weyse dengang gennem Kirstein har søgt at formå minister Ernst Schimmelmänn til at skaffe Weber en ansættelse i Altona. K. interesserede sig levende for musik og litteratur. 1808 var han medstifter af Selskabet til Musikens Udbredelse, og i hans gæstfri hjem kom foruden Weyse bl. a. Schulz, Kunzen, H. O. C. Zinck og P. Grønland og af digtere f. eks. Oehlenschläger, Baggesen, Pram og Haste. Det Kirsteinske hjem, først i Schimmelmännns palæ i Bredgade, senere på ejendommen Nøjsomhed på Østerbro, som han erhvervede 1803, var samlingsstedet for herværende tyske og tysktalende (holstenere); særligt kendt og yndet var søndagssammenkomsterne („Sonntagskränzchen“), som Weyse hentyder til i flere breve, se herom bl. a. J. G. Rists *Lebenserinnerungen*, hsg. v. G. Poel I (1860).140; Mathilde Reinhardt, *Familie-Erindringer I* (1887).133ff. og Gräfin Elise von Bernstorff, gebor. Gräfin von Dernath I (1904).6. Til den kreds, der samledes om søndagene, hørte foruden Weyse bl. a. arkivaren i Tyske Kancelli Peter v. Sixtel, lægen Poul Scheel, etatsråd, rentekammerdeputeret P. Evers (der var gift med Kirsteins søster) og hans to sønner, justitsråd C. A. Evers og etatsråd H. L. Evers, professor, overbibliotekar D. G. Moldenhawer, professor C. F. Cramer, præsten ved St. Petri tyske kirke i Kbh. Balthasar Münter og hans børn, den senere biskop Frederik Münter og Friederike Brun (gift med storkøbmanden, senere gehejmekonferensråd Constantin Brun), kammerdeputeret, konferensråd C. v. Schmidt-Phiseldeck og gehejmekonferensråd F. C. Dankwarth. Flere af disse navne findes oftere nævnt i Weyses breve. Desuden søgtes hjemmet af de med Schimmelmänn besvogrede familier (Reventlow, Baudissin og Bernstorff) og af udenlandske tilreisende; Lavater og Steffens nævner således i deres erindringer og optegnelser med taknemlighed det Kirsteinske hjem. Kirstein blev 1797 gift med Emilie Henriette (Jette) Cramer, datter af den tyske hofpræst, senere superintendent, professor og prokansler ved Kiels universitet Johann Andreas Cramer og søster til den musikinteresserede professor i Kiel Carl Friedrich Cramer, Baggesens ven og oversætter, udgiveren af „Magazin der Musik“; det var ham, der i 1789 havde foranlediget, at Weyse kom til Kbh., og han forsynede ham med introduktionsskrivelser til sine venner komponisten og kapelmesteren J. A. P. Schulz – i hvis hjem

Weyse boede i 1789-94 – og komponisten og embedsmanden, justitsråd Peter Grønland (DbL.VIII(1936).415f.), der også blev Weyses lærer (se Weyses autobiografi hos Berggreen.30f.) – [1795]] brevet er udateret. Det må være før 3/1 1800, da Kirstein fik bestalling som legationsråd med rang som virkelige justitsråder, og formentlig også før br. 3, 4 og 5, men efter 16/9 1795, da Kirstein udnævntes til kammerråd, hvilken titel er anført på udskriften. 2 P M] pro memoria. 3: for [at lette] hukommelsen. 18 Kunzens] komponisten Friedrich Ludwig Aemilius Kunzen (DbL. XIII(1938).455ff.), der efter Schulz' afgang på grund af sygdom og efter dennes indstilling i 1795 udnævntes til kgl. dansk kapelmester, først på prøve, endeligt udnævnt ved approberet forestilling 8/2 1797. Schulz forlod landet 22/4 1795, og få uger senere kom Kunzen hertil fra Prag, hvor han senest havde virket som kapelmester. Han var gift med sangerinden Johanne Margrethe Antonetta Zuccarini, om hvem Weyse i sin autobiografi skriver, at „Bekjendtskabet med hende var Anledningen til, at jeg nu, ganske for mig selv, mere end hidtil studerede Sangens Væsen“ (Berggreen.33f.). 19 Berner] uvist hvem der sigtes til. – *bey Hofe spielen*] Weyse havde tidligere spillet for hoffet. I sin autobiografi fortæller han: „I Efteraaret 1790 udvirkede Schulz Tilladelse for mig til at lade mig høre ved Hoffet. Jeg spillede der den Sonate og den Phantasie, jeg havde komponeret, og nok en Phantasie ud af Hovedet og indhentede megen Roes. Over de 100 Daler, jeg efter daværende Vedtægt fik fra Hoffet, glædede jeg mig usigelig, og jeg vidste ingen Ende paa min Rigdom“ (Berggreen.29). 20 Vater] stedfader. Weyses fader var urtekræmmer i Altona, kaptajn i borgervæbningen sst. Werner Ernst Weyse (1726-80). Han var først (1757) gift med Christiane Amalie Frisch (1720-65), datter af amtsforvalter i Trittau og Steinbeck amter, kammerråd Jürgen (Georg) Diderich Frisch og dennes 2den hustru Augusta Dauw. Dette ægteskab var barnløst. 1772 giftede Weyses fader sig med sin første hustrus nièce, Weyses moder, Margrethe Elise Heuser (1752-89), datter af kantor i Glückstadt, senere ved den lutherske menighed i Altona og lærer ved gymnasiet Christianeum sst. Bernhard Christoph Heuser (død 1799) og Elsabe Cathrine Frisch (1715-81). I dette ægteskab var der 3 børn, nemlig foruden Weyse to sønner, der begge døde unge: Johann Friedrich („Fritz“) Weyse (1778-94) og Bernhard Christian Weyse (1781-98). Da Weyses fader 4/11 1780 døde, sad hans enke tilbage med 2 børn på 6 og 2 år og ventede det tredje barn. Hun giftede sig 1781 med urtekræmmer i Altona Anton Weber (død 1822), der var indvandret fra Schlesien, men som 1798 blev naturaliseret. Det gik stadig tilbage med Webers forretning; 1792 søgte han forgæves en auktionsforvalterpost i Altona, i de følgende år anmodede han gentagne gange Weyse om pengehjælp – hvad denne, i det omfang det var ham muligt, også ydede – og om gennem sine forbindelser i Kbh. at skaffe sig en ansættelse, og til sidst måtte han opgive forretningen. 1794 gik han fallit og fik 1795 en beskeden ansættelse hos en svensk agent, Pauli, fra Lübeck, hvor han fik 200 rdl. årlig (br. 4/8 1795 fra Weber til Weyse i NkS 2836,4°). Weyse kalder sin stedfader for fader, og denne kalder i brevene Weyse „Mein lieber Sohn“ o.l. Weyses moder havde i det andet ægteskab tre børn: Heinrich Weber, Anton Friedrich Weber og Jean Weber. Der er (i NkS 2836,4°) bevaret en del breve til Weyse fra halvbroderen A. F. Weber og et enkelt fra Jean Weber.

3. (Abrahamske Autografsamling 4° H. 133). – 1 [1795]] brevet er udateret, men er formodentlig senere end br. 2 (jf. „aufs neu“ lin. 9) og inden br. 4, hvor Weyses lán hos Kirstein er vokset til 300 rdl.

4. (Abrahamske Autografsamling 4° H. 133). – 1 [1795]] om dateringen se ad 3.1. 2 *Jammerthal*] Luthers overs. af Salmernes bog 84.7. 7 *Mantel der Liebe*] sml. 1. Peters brev 4, 8. 10 *Kronberg*] ifl. Kbh.s vejviser 1794 og 1795 boede der en skomager Kronberg i Adelgade 213. 24 *Exempli gratia*] f. eks. 25 *Proft*] universitetsboghandleren og forlæggeren Christian Georg Proft, der bl. a. i nogle år forlagde Kbh.s vejviser og 1780-91 Ewalds samlede skrifter.

5. (Abrahamske Autografsamling 4° H. 133). Brevet har ingen angivelse af adressat, men er utvivlsomt som de foregående til Kirstein. — 1 *Copenhagen*] efter 1794 at være flyttet fra Schulz (Amaliegade 71 litr. B), hvor Weyse havde boet siden 1789, havde han en kort tid i 1794 bopæl i St. Kongensgade 251 og derefter fra s. å. i Gothersgade 186–187 (nuv. nr. 61; ejendommen nedrevet 1909). Herfra flyttede han maj 1797 til Gothersgade 196 (nuv. nr. 77–79), jf. ad 9.36. 2 *Auf hohen Götterthronen*] en let omskrivning af 2. vers af digtet „Die Hoffnung“ i C. F. v. Schmidt-Phiseldecks digtsamling „Gedichte“ (1794). Verset lyder således: „Auf hohem Götterthronen / Sass Zevs in ernster Ruh, / Und wog dem Erdensohne / Sein Glück und Leiden zu. / Die Schaale seiner Freuden / Stieg, leichter Lüfte Spiel: / Indess beschwert mit Leiden / Die andre Schaale fiel.“ Schmidt-Phiseldeck (DbL.XXI[1941].267ff.) kom ligesom Weyse hos Kirstein, og Weyse har komponeret melodier til nogle af hans digte („Singet, gleitend auf Eis“, „Du, die mit Rosenschimmer“ og „Im stillen Hain, am klaren Bach“), se Weyses Jugendarbeiten I–II (1790–95) (KB), den første og den sidste trykt i Elve smaa Sange med dansk Tekst af Harald Vilstrup, udg. af Sven Lunn (1945). 11 *der König erlaubte*] efter ansøgning (juli 1795) fik Weyse 10/10 s. å., 21 år gammel, fuldmyndighedsbevilling og kunde herefter selv råde over arven efter forældrene, der havde været bestyret af hans formynder, kammererer i Altona Johan Hinrich Hellmundt. Efter de dagældende regler indtrådte fuldmyndighed ved det 25. år (Danske Lov 3–17–34). Personer mellem 18 og 25 år kunde kun sammen med deres kurator råde over deres formue, bevilling for mænd under 25 år til at være fuldmyndige gaves regelmæssigt til den, der var fyldt 22 år; til yngre (som her) kun undtagelsesvis og efter kgl. resolution. 12 *Vater*] stedfaderen Anton Weber. 14 *klagenden Brief*] 7/7 1795 skrev Weber til Weyse: „Hätte ich 1000 R baar Geld, so würde ich meinen vor einigen Jahren gefassten, aber auch damals wegen wiedrigen Umständen unausgeführten Plan jetzt ausführen, denn ich fürchte wenn ich noch lange hier [i Altona] harre, dass es mir noch hinderlich geht. Ich muss daher glauben, dass es mir an einem anderen Ort besser glücken wird. Aber mit leerer Hand mag ich es doch nicht wagen. Ob ich gleich in Grünberg [i Schlesien, lidt syd for Rothenburg] meine Bluts Freunde haben, so macht es doch kein Zu-trauen, wenn man gleich um Geld anspricht. Bin ich erst einmal da und eingerichtet, so darf ich auch nicht gleich mit Anleihen anfangen, denn ich kenne einmal die Menschen, und mein Endzweck würde auch dort vereitelt werden“ (NkS 2836,4^o). Af et br. 4/8 1795 (sst.) fremgår, at Weyse har tilbudt den nævnte sum, men stedfaderen har lige opnået en beskeden kontorplads og får derfor ikke brug for pengene til rejsen. Weber håber imidlertid (br. 3/11 1795), at Weyse vil holde sit løfte og beder ham foreløbig låne 100 rdl. hos „Vetter Frisch“ (den senere etatsråd Hartvig Marcus Frisch), hvad Weyse dog ikke gjorde; han sendte imidlertid selv stedfaderen nogle penge (br. 27/11 1795). 19–20 *versprach* . . . 300 *Rthlr*] Weber skrev 4/8 1795 til Weyse: „ . . . Wenn du mir mit einem Posten, so bald du dein Vermögen erhältst beyhelfen willst, so wird es mir ausserordentlich lieb seyn“ (NkS 2836,4^o). 20 *Nach meinen damaligen Umständen*] 1792 havde Weyse ved Schulz' hjælp opnået adjunkturet som organist ved Reformert kirke, og da organisten (Joh. Ph. Klieme) 1794 døde, blev Weyse hans efterfølger med en årlig gage af 140 rdl. Han skriver i sin autobiografi: „Det var ikke til at leve af, og det, mine Informationer indbragte, maatte gjøre det Meste til, at jeg kunde indrette mig husligt og anvende det Fornødne paa Bøger, Musikalier og et fortrinligt Instrument“ (Berggreen.38). 22 *mein Vermögen ankam*] i begyndelsen af året 1796. 24 *Nun schrieb er*] det omtalte br., som Weyse sendte til Kirstein, findes ikke blandt de bevarede breve fra Weber; af et senere br. 27/9 1796 synes at fremgå, at Weyse har sendt stedfaderen penge, thi denne skriver: „Deinen Brief von 17ten dieses mit der guten Einlage ist mir richtig behändigt; vorher empfangen meinen Dank und die Versicherung, dass ich mir werde angelegen seyn lassen, alles wieder zu restituieren,

wenn nur einigermässen die Umstände es zulassen wollen“ (NkS 2836,4^o). 34 Informationen] foruden at virke som organist ved Reformert kirke (fra 1805 ved Frue kirke) gav Weyse undervisning, dels i klaverspil, dels – senere – også i sang. Han findes i Kbh.s vejviser 1796 opført blandt dem, der giver musikundervisning. Blandt hans mere kendte elever er den senere stiftsfysikus, etatsråd Chr. Guldbrand, der i br. 1/1 1838 til Weyse kalder sig dennes ældste elev (NkS 2836,4^o), og hvem Weyse tilegnede „To danske Nationalsange“ (1838); Thomasine Gyllembourg, f. Buntzen; fra 1791 komtesse Bernstorff, antagelig en af A. P. Bernstorffs døtre: Louise (1796 gift med statsminister, guvernør og landdrost i Lauenburg Cai Friedrich greve Reventlow til Altenhof) eller Emile (1794 gift med gehejmekonferensråd, guvernør og landdrost i Lauenburg Carl Emil greve Rantzau); den senere legationssekretær Wolf Heinrich Karl greve Baudissin (se 29.115f.); fra omkr. 1796 kgl. skuespiller Michael Rosing og dennes hustru, skuespillerinden Johanne Cathrine Rosing, f. Olsen (jf. Ludv. Zincks br. 12/11 1796 til Weyse: „Vermuthlich informierst du jetzt bey Rosings; grüsse sie doch sehr von mir“ NkS 2836,4^o); endvidere Constantin og Friederike Bruns datter Adelaide (Ida) Brun (1816 gift med gesandt Louis Philippe greve de Bombelles), hvis pantomimiske talent skal være vakt 1798 ved at høre Weyses klaverfantasier (Friederike Brun, Wahrheit aus Morgenträume[1824].201); 1799-1801 grosserer Peter Tuteins døtre, bl. a. Julie Tutein, og deres kusine Henriette (Jette) Frisch; i en årrække fru Christiane Borries, f. Lütken, til hvem der er bevaret (i NkS 2836,4^o) en versificeret fødselsdagslykønskning fra Weyse; baronesse Nelly Selby (1803 gift med generaladjutant, ordensmarskal Franz Bülow); fra 1809 Frederik VI's datter prinsesse Caroline (1829 gift med arveprins Ferdinand) og fru Danne-mands to døtre: Louise (1836 gift med senere kaptajn Wilhelm Zachariae) og Caroline (1837 gift med senere major, kammerherre Adolph Frederik Schack von Brockdorff).

6. (NkS 2836,4^o). – 1 Ludvig Zinck] komponisten Johan Wilhelm Ludvig Z. (DbL. XXVI[1944].478ff.), søn af komponisten, syngemester ved Det kgl. Teater H. O. C. Zinck (sst. 474 ff.) og sangerinden Susanne Elisabeth Pontét. Kort efter at være kommet til Kbh. 1789 kom Weyse i forbindelse med H. O. C. Zinck, der tilhørte en udpræget musikerslægt (se oversigten DbL.XXVI[1944].472). H. O. C. Zinck vejledte Weyse m.h.t. hans spil og kompositioner (Berggreen.32) og gav ham senere (1791) lejlighed til at øve sig på orglet i Vor Frelzers kirke på Christianshavn, hvor Zinck 1789-1801 var organist. Ludvig Zinck, som Weyse havde lært at kende gennem faderen, var 1790 blevet elev på Det kgl. Teater, debuterede 16/9 s. å. som bondedrengen i Thaarups „Høstgildet“ og var i nogle år korist. Af et bevaret br. fra Ludv. Zinck (31/3 1797, NkS 2836,4^o) ses, at han og Weyse en tid, antagelig o. 1794, har boet sammen. Zinck tog 1795 sin afsked fra teatret og var 1795-98 huslærer på Brahetrolleborg hos Johan Ludvig greve Reventlow. Han var her tillige lærer ved det af grev Reventlow 1794 oprettede seminarium „Bernstorffsminde“ ved Brahetrolleborg. 1798 blev han antaget af Det kgl. Teater som medhjælper ved syngeskolen, 1802 udnævntes han til sufflør sst., 1807 til syngemester og 1818 tillige til akkompagnatør. Fra 1802 var han desuden hoforganist og virkede som organist ved Christiansborg slotskirke til sin død. – 17 Octbr 96] Zinck havde sendt Weyse et 15/10 1796 dateret br., som Weyse foregiver at have modtaget umiddelbart efter at have skrevet denne datering og ordet „Du“. 4 *Deinen Brief*] dat. Trolleburg 15/10 1796 (NkS 2836,4^o). Zinck meddeler heri, at han gerne vil brevvexle med Weyse, bl. a. for at høre om koncerterne på Blaagaard (jf. ndf.) og om fælles bekendte; han beklager, at han ikke tidligere har skrevet til Weyse. 11 *Jungfrau Maria*] Weyses husholderske Marie Christine Berg (f. 1753). Hun var endnu 1801 hos ham, jf. C. A. Evers br. 22/6 1801 til Weyse: „... ich hoffe dann, dass irgend ein neues Gericht, eine neue Sauce (die Götter der Kochkunst mögen dir beistehen) von deinem Köpfe erfunden und von der Alten Marie zur Wirklichkeit gebracht ...“

[NkS 2836,4^o]. 26 des Sonabend[s] 22/10 1796 var en lørdag. 31 *meines Bruders Tode*] Weyses ældste broder Johann Friedrich (Fritz) Weyse, der var i handelslære i Bremen, druknede 8/7 1794 ved badning i Weser (Anton Webers br. 22/7 1794 til Weyse i NkS 2836,4^o). Om Weyses forhold til denne broder se hans autobiografi [Berggreen.18f.]. 42 *Wir haben beyde gefehlt*] Zinck skrev: „Ich bin leider, ich gestehe es, in diesem wie in vielen anderen Punkten stets leichtsinnig gewesen, und oft war ich die Ursache kleinen Zwistigkeiten zwischen uns, obgleich ich es mir damals nie gestehen wollte. Ich bitte Dich daher recht herzlich um Verzeihung für alle Kränkungen, die ich verursacht habe – sowohl wenn wir allein waren, als auch in Gesellschaft; ich erinnere mir mit Schaam und Verdruss Vieler Male ... Ich bitte Dich, lieber Weyse, sey mir nicht böse. Vergieb mir!“ 46 *des ausgeschnittenen Namen*] Zinck havde skrevet: „Mein Vater sagte mir, als er hier war, dass Du mich in Verdacht hättest, wegen einem Namen der Comtesse Bernstorff den ich aus einem Buch geschnitten haben sollte. Ich versichere Dir auf meine Ehre, bey dem Verluste Deiner Freundschaft, die mir jetzt so werth ist: ich habe nie das Buch und den Namen gesehen, und auch nicht ausgeschnitten.“ Den nævnte komtesse Bernstorff var formentlig Weyses elev, jf. ad 5.34. 54 *alte Schnabel*] Johan Henrik Schnabel, fagottist og oboist i fodgarden, 1774 hofviolon, afskediget 1786, derefter instrumentmager i Kbh. og leverandør af strenge til Det kgl. Teater. 60 *Stoundre*] Jean Pierre Stoundre, søn af juveler og sølvsmed Jacques Stoundre og Anne Marie Fistaine. Han var juveler, fik 1791 borgerskab som sølvsmed og var fra 1818 tillige kantor (chantre & lecteur) ved den franske reformerte menighed i Kbh. 62 *der musikübenden Gesellschaft*] Det musikudøvende Selskab, der vilde virke for musikens popularisering, blev stiftet 27/5 1795 af H. O. C. Zinck. Det afholdt koncerter på Blaagaard seminarium, hvor Zinck 1791-1811 var syngelærer og havde sin bolig. Weyse har komponeret flere symfonier til dette selskab. 63-64 *Die alten und die jungen Mantheys*] sognepræst ved St. Petri tyske kirke i Kbh. Ludvig Manthey og hans hustru Sophia Dorothea Hermes samt deres umiddelbart derefter nævnte 2 sønner. 64 *Carl*] Carl Friedrich Poul Manthey, senere amtsforvalter i Sønderborg amt, dengang juridisk studerende. – *Wilhelm*] Wilhelm Samuel Manthey, senere byfoged i Larvik og sorenskriver i Larvik grevskab, dengang sekondløjtnant i artilleriet. 66 *Nyborg*] oboist i Det kgl. Kapel Christian Nyeborg. 67 *sein Vater*] lysestøber og tehandler i Kbh. (1767-69: i Fredericia) Ludvig Jørgen Nyeborg, der indtil sin døb 1769 hed Marcus Salomonsen, søn af tobaksspinder og købmand i Kbh. Salomon Salomonsen (Nyeborg) og Sara Fürst. Han var 1795 gået fallit og døde 20/10 1796 i Kbh.

7. [NkS 2836,4^o]. – 1 *Havnia*] København. – IXbr] november. – Ao] anno. 2 *Guten Morgen*] Herpå svarede Zinck 12/11 1796: „Uebrigens hat mich dein lieber Brief recht sehr amüsiert. Morgen wars zwar nicht, als ich den Brief empfang; doch hätte er deinen Lucas schon des Morgens um 6 aufständig getroffen, nicht vor einem mit Kaffe, Schokolade und Thee beladenen Tisch, sondern eben im Begriff, seiner edleren Hälfte, ich meine dem Geiste, die Philosophiam begreiflich zu machen, während sein unedleren Theil, nemlich der Körper, sich durch eine Schale warmer Milch Stärke, Kräfte und Nahrung ausgedeihen liess“ (NkS 2836,4^o). 17-18 *volto subito*] (ital.) vend hurtigt; musikudtryk (forkortet til: v.s.), der tidligere altid stod nederst på nodebladet, når satsen fortsattes på næste side. 21 *Ermuntre Deinen schwachen Leib*] sml. julesalmen „Ermuntre Dich, mein schwacher Geist“ [1641] af Johann Rist. 37 *Trolleburgische*] Brahetrolleborgske. 53 *m.p.*] mensis praeteriti, 3: forrige måned. Zincks br. 26/10 1796 (NkS 2836,4^o) udtrykker glæde og taknemlighed over Weyses br. 22/10, om sit arbejde meddeler han: „Ich werde diesen Winter hoffentlich recht sehr viel zu thun kriegen, das unangenehmste ist nur, dass ich täglich 2 mal zum Sem[inarium] und einmal nach Trolleburg gehen muss um unterrichten. Des Grafen älteste Tochter nimmt täglich eine Stunde im Clavier-

spiel." Han anmoder Weyse bede forældrene om at sende ham nogle tidligere nævnte bøger, særligt latinske. 55 *neu componirte Sinfonie*] Weyses symfoni nr. 5, es-dur, der er slutdateret 7/10 1796. Weyse omarbejdede i 1838 denne symfoni. 56 *Gehrtzes*] Poul Peter Gehrtz, der 1800-16 var bratschist i Det kgl. Kapel. Hans forhold, navnlig hans drikkældighed, gav flere gange anledning til klage, og 1816 blev han efter en fornyet klage afskediget. Han døde s. å. 63 *Kellermann*] enten Peter Johan Wilhelm Kellermann, senere (1811) amtsskriver og toldforvalter i Neumünster, eller hans yngre broder Olaus Christian Kellermann, senere handskefabrikant og købmand (og fader til violoncelvirtuosen Christian Laurentzius Kellermann [DbL.XII(1937).388f.]). Begge de nævnte, der i 1801 (folketæll.) boede sammen med Weyse, var sønner af herredsfoged, kancelliassessor Christian Kellermann og Christine Sangaard, der var beslægtet med Buntzens, med hvem Weyse kom sammen. – *Bunzen*] antagelig den senere læge og fysiker, russisk hofråd Thomas Buntzen (DbL.IV(1934).358f.), der 1801 boede sammen med Weyse. Han var søn af havnemester, overkrigskommissær Jacob Buntzen og Johanne Cathrine Sangaard og således fætter til Thomasine Gyllembourg, f. Buntzen. Hans søn, Johan Jacob Buntzen, var senere i nogen tid logerende hos Weyse, der er bevaret nogle breve fra Weyse til denne sidste. 66-67 *Deine Commissionen*] Zinck havde i br. 26/10 1795 bedt Weyse foranledige, at hans forældre sendte ham forskellige bøger. 70 *ihm mit dem begehrtten ... nicht dienen zu können*] Zinck havde 26/10 1796 skrevet: „Hätte ich einige Violinsachen! das wäre herrlich, vielleicht findest Du etwas, das du nicht brauchen kannst. Willst Du übrigens ein Buch beylegen, so wird es mir eine grosse Freude seyn.“ 71 *Die kosm: U:*] Zinck havde skrevet: „Was kostet die kosmologischen Unterh[altungen]? ich muss sie mir anschaffen. Das wird freylich ein theures Buch.“ Der sigtes til „Kosmologische Unterhaltungen für junge Freunde der Naturkenntniss“ (1770, 2. udg. Leipzig 1791-94) af Christian Ernst Wünsch, fra 1794 professor i matematik og fysik ved universitetet i Frankfurt a. d. Oder. Weyse har ejet denne bog (auktionskatalog nr. 1359-60). 73 *Hubes Physik*] J. M. Hube: Vollständiger und deutlicher Unterricht in der Naturlehre, in Briefen an einen jungen Herren von Stande, I-III, Lpz. 1793. 74 *versifex*] rimsmed.

8. [NkS 2836,4^o]. – 3 *Briefes*] Zincks br. 12/11 1796 er bevaret [NkS 2836,4^o]. Han beklager sig heri spøgende over, at Weyse ikke har skrevet, og beder om at få brev. 4-5 *Philosophie ... Englische Sprache*] efter en kort omtale af sine filosofiske studier skrev Zinck 12/11 1796: „Meine übrigen Stunden sind Physik, Psychologie, Geometrie, Englisch, Latein und Französisch. Im Zeichnen unterrichtet Oest und die Comtesse mich. Letzterer gebe ich täglich eine Stunde Clav. sp.“ 6 *Charlotte Reventlau*] komtesse Charlotte Amalie Reventlow, ældste datter af kammerherre J. L. greve Reventlow til Brahetrolleborg og Anne Sybille Schubart; 1799 gift med Erik Skeel greve Schaffalitzky de Muckadell til grevskabet Muckadell. 7 *Oest*] Johann Friedrich Oest (DbL.XXVI(1944).590ff.), den kendte skolemand, var 1788-93 huslærer på Brahetrolleborg og fra 1795 til sin død førstelærer ved det af grev Reventlow oprettede seminarium „Bernstorffsminde“ ved Brahetrolleborg. 7 *S.T.*] salvo titulo, 3: uden at anføre titulatur. 9 *Ich danke Gott und freue mich*] Matthias Claudius digt „Täglich zu singen“ (1777) (M. Claudius Werke, I, 3 (1819). 81); sidste linje lyder dog: „Schön menschlich' Antlitz habe“. Schulz har skrevet musik hertil (Lieder im Volkstun II (1785) nr. 1), og senere har også Weyse gjort det (Elve smaa Sange med danske Tekster af Harald Vilstrup, udg. af Sven Lunn, 1945, no. 9). 15 *War einst ... Ludwig Zink*] travestorer digtet „Die Geschichte von Goliath und David“ (1778) af Matthias Claudius. Digtet begynder: „War einst ein Riese Goliath, / gar ein gefährlich Mann“; i strofe 3 forekommer linjen: „Er hatte Knochen wie ein Gaul“, jf. her lin. 19. Til dette digt har Weyse komponeret en melodi (trykt i C. E. F. Weyse: Tolv Sange for lige Stemmer, udg. af J. P. Larsen (1929) no. 5). 46 *nur ...*] nur Scheiss'. 62-63 *lyrische Duodrama ... abzusingen*] Zinck indledte

sit spøgefuldt skændende br. 12/11 1796 til Weyse med et „Duodrama“ (3: et melodrama, hvori 2 personer optræder), hvis første del betegnes: „Presto furioso (Wird gesungen nach der Melodie: Nimm mich auf, du kühles Grab)“, hvorefter følger: „Largo grazioso [kann beliebig gesungen werden nach dem christlichen Liede: Aus tiefem Noth ruf' ich dir, oder: Ut de Kuid roop ik to di, Herr, hör mit Bötken!“ og endelig afsluttende et stykke med overskriften: „Pathetico & Maestoso [Mel.: Maria hun er en Jomfrue reen]“. 66-67 *Beschuldigung der Liederlichkeit*] Zinck skrev 12/11 1796 til Weyse: „Was hört man doch nicht von dir, was hört man doch! Ja, man wird täglich älter. Da ist der Nyeborg, ein sehr hoffnungsvoller junger Mann, an dem du hübsch Exempel nehmen solltest, der schreibt mir neulich unter anderen betrübten Neuigkeiten, dass [det følgende er med andet blæk udstreget; der kan dog herunder læses:] der junge Weyse sehr liederlich wäre.“ 70 *Staub und Asche*] jf. 1. Mosebog 18.27. 74 *Wilhelm*] Wilhelm Manthey. 76-77 32 *Winde*] Kompassrosens periferi er inddelt i 32 kompasstreger. 78 *sein gutes Schwert*] Wilhelm Manthey var sekondløjtnant i artilleriet, men en øjensvaghed gjorde ham mindre skikket til militærtjenesten. Efter 1798 at være blevet student (og s. å. premierløjtnant) tog han 1800 juridisk embedseksamen og 1810 afsked med kaptajns karakter. 91 *Boreas*] det græske navn for nordenvinden og nordenvindens gud. 92 *Dreyzak*] trefork. 94 *noderne*] er hovedtemaet i 1ste sats af Weyses symfoni nr. 5 (slutdateret 7/10 1796). 98 *Arrige aures, Pamphile*] spids øre, Pamfilius! Citat fra Terents skuespil *Andria* V,4,33. 99 *die alte Königin*] enkedronning Juliane Marie (DbL.XII[1937].135ff.) døde 10/10 1796 på Fredensborg slot. 102 *verläumdet die ... Gutes erzeigen*] sml. Matthæus 5,44. 103-104 *Ne quid nimis*] Alt med måde. Citat fra Terents skuespil *Andria* I,1. 122-123 *die Parzen*] parcerner, nattens 3 døtre (Klotho, Lachesis og Atropos), var i den klassiske græske mytologi den strenge, uafvendelige skæbnes gudinder, som bestemte livets gang og varighed, og som selv guderne var underkastet. 124 *Haste*] forfatteren Peder Horrebøw Haste (DbL.IX[1936].429f.), som 1790 var debuteret med et bind „Blandede Digte“, der blev prisbelønnet af Selskabet for de skønne og nyttige Videnskabers Forfremmelse. Han havde skrevet teksten til sørgekantaten ved enkedronning Juliane Maries jordefærd 12/11 1796. Han hørte – som Weyse – til den kreds, der samledes omkring Friederike Brun. – *Dr Zink senior*] Ludv. Zincks fader, H. O. C. Zinck. – *Peter Schall*] violoncellist; broder til kapelmesteren, violinisten og komponisten Claus Schall og til violinisten Andreas Schall. 130 *Fuhrwerken*] Fuhrwerken, 3: køretøjer. 133 *Amsterdam*] den endnu eksisterende kro på Kongevejen ved Usserød (Lyng-Kronborg herred, Birkerød sogn). 135 *Fuhrmann*] kusk, vognmand. 143-144 *in der Zeitung eine Beschreibung*] Berlingske Tidende 18/11 1796: „Beskrivelse over det i Fredensborg Slots-Capel ved Hendes Majestæt Dronning Juliane Maries Liig anbragte Castrum Doloris“. 151-152 *Trauermusik von Kunzen*] Kunzen havde komponeret musikken til sørgekantaten. 157 *Seneschall*] fr. sénechal: opr. hushovmester, her: hofmarskal. – *Haug*] Adam Wilhelm Hauch (DbL.IX[1936].440ff.), dengang kammerherre, hofmarskal og chef for Det kgl. Teater og Kapel (1794-98 og 1801-11), senere overhofmarskal, ordensmarskal og overkammerherre. 172 *ambulando*] gående omkring. 180 *Trauerceremonie*] den egentlige bisættelseshøjtidelighed fandt sted 12/11 1796 i kapellet på Fredensborg slot, hvor enkedronningen havde haft sin sommerresidens, siden kronprins Frederik (VI) 1784 havde overtaget regeringens førelse. Umiddelbart efter højtideligheden førtes liget til Frederiksberg slot og samme dag videre til Roskilde domkirke, hvor kisten indsattes i Frederik Vs kapel. 185 *Dein Brief*] af 16/11 1796 (NkS 2836,4°). Zinck giver heri udtryk for sin misfornøjelse over, at Weyse stadig ikke skriver til ham. 195 *Deine Bücher*] Zinck havde i br. 12/11 1796 rykket for de bøger, hans forældre skulde sende ham.

9. (NkS 2836,4°). I dansk oversættelse er brudstykke gengivet i Festskrift i Anledning af Musikforeningens Halvhundredaarsdag I[1886].114f. – 1 *Trolleburg d 16*

Nov 1796] er dateringsangivelsen for Zincks sidste br. til Weyse. 6 d. G. m. d. M.] muligvis for: die Geschäfte mit der Musik. 8 ein Ende mit Schrecken ... genommen haben] jf. Salmernes bog 73,19. 26 Hr Harfe] behandler Harffe opføres i Kbh.s vejviser 1797 som boende i (og ejer af) ejendommen Gothersgade 176. 29 die alte Marie] Weyses husholderske Marie Christine Berg. 29 Brama] hos hinduerne det højeste væsen, verdens skaber. 36 auch in der Gotterstrasse] Weyse flyttede maj 1797 til Gothersgade 196 (nuv. nr. 77-79); huset er nedrevet. Her forblev han boende, indtil han 1798 flyttede til St. Købmagergade 11 litra A. – Schwarz] usikkert hvem der sigtes til; vejviseren for disse år anfører kun hans efternavn, intet fornavn el. stillingsbetegnelse. 41-42 sie hört ... jämmerlich] Oehlenschläger, der omkr. denne tid hyppigt kom sammen med Weyse, fortæller i sine erindringer, at Weyse „havde en gammel Huusholderske, der var døv, hvilken han paa en comisk Maade skreg i Øret, naar han havde Noget at befale. Hun skreg igien værre end en Poppegøie, og dette forfærdelige Skraal var gierne Forløber til den yndigste Adagio, naar han satte sig ved Fortepianoet“ (Oehlenschlägers Erindringer I[1850].181f.). Sst. fortælles: „Den, som paa denne Tid aldrig skuffede min Forventning, naar jeg traf ham hjemme, var Weyse. Vi besøgte gierne hinanden, og det gjorde os kun ondt, naar vi gik glip af hinanden. En Dag, da jeg havde været borte, fandt jeg skrevet med store Kridtbogstaver paa min Dør: Oelenschläger ist nicht zu Hause, / Sitzt vielleicht bei einem Schmause. / Weh mir, rief ich, zehnfach Weh! / Erde, zittre! Welt, vergeh!“ Weyse taledede meest Tydsk endnu dengang, og det morede ham at gjøre lystige tyske Knittelvers. Hans Lune var særdeles behageligt.“ – *Sapientia sat*] tilstrækkeligt for den forstandige. Citat fra Terents skuespil Phormio 3, 3, 8. 44 Schall] her formodentlig violinisten og komponisten Claus Schall (DbL.XXI[1941].36ff.), der gennem en årrække var lederen af Det kgl. musikalske Akademi, og som ivrigt deltog i det musikliv, der dengang trivedes i klubber og akademier. Af særlig betydning var hans indsats som kvartettpiller, som Weyse her fremhæver, idet han var en af kammermusikkens pionerer i datidens Kbh. 48 Blauhofs Concert] Det musikudøvende Selskabs koncerter på Blaagaard. 51 Blauhof] Blaagaard. Opr. lystejendom ved Peblingsøen på Nørrebro efter hvilken den nuv. Blågårdsgade har navn. 1790 blev nogle af bygningerne, bl. a. hovedbygningen, overladt til det nyoprettede skolelærerseminarium, der havde til huse her indtil 1807, da det ved englændernes belejring af Kbh. måtte evakueres og flyttes til Jonstrup ved Værløse. Ludv. Zincks fader, H. O. C. Zinck, var syngelærer ved Blaagaard seminarium 1791-1811 og havde sin bopæl her, hvor Det musikudøvende Selskabs koncerter blev afholdt. 54 musikalische Akademie] Det kgl. musikalske Akademi (stiftet 1761 under navnet Det nye musikalske Selskab udi Kjøbenhavn; ved kgl. bevilling 1774 fik det navnet Det kgl. musikalske Akademi) var tidens førende koncertforetagende i Kbh., jf. Festskrift i Anledning af Musikforeningens Halvhundredaarsdag I[1886]. 6of., 69f., 135ff. 55 Nathan] jf. 2. Samuelsbog 12,1-4. 59 Schicht] Gottlob Schicht; han var 1785-86 ansat ved det svenske hofkapel, 1786-89 adjutant somoboist ved fodgarden, fra 1786 som hofviolin violoncellist i kapellet og fagottist i orkesteret, efter nogle års forløb udelukkende fagottist. 60 30 Silberlinge] jf. Matthæus 26,15. 62 robri] Dezembers. 65 Lykurg und Solon] efter sagnet Spartas og Athens store lovgivere i oldtiden. 71 Austrasien] er den østlige del af det merovingiske Frankrig. Her spøgefuldt for: Australien. – Telemann] den tyske komponist Georg Philip Telemann. 75 Dein Vater wird ... geschrieben haben] ved den omtalte koncert 4/2 1797 i Det kgl. Teater opførtes nemlig tillige en kantate i 2 afdelinger med musik af H. O. C. Zinck og tekst af Thaarup. 75-76 Capellmeisterin Westenholz] Eleonora Sophia Maria Westenholz, f. Fritscher, enke efter kapelmester og komponist Karl August Friedrich Westenholz, fra 1775 sangerinde ved hofteatret i Schwerin og desuden kendt som klaver- og harmonikaspillerinde; hun har efterladt nogle kompositioner. 4/2 1797 gav hun sammen med sønnen en koncert i Det kgl. Teater, hvor

hun på harmonika spillede Ouverturen til Vogels opera „Demophon“, en klaverkoncert og endelig et solonummer på harmonika. 12/2 1797 gav hun en ekstraordinær koncert i Det borgerlige musikalske Akademi. I sin autobiografi skriver Weyse: „Capelmesterinde Westenholz's præcise Fortepiano- og Claveer-Spil ansprede mig til den meest levende Kappelyst. Følgen af denne Bestræbelse var Compositionen af en Sonate i A-moll, der staaer i ... „Blandede Compositioner“ [1799] ... Hendes sjælfulde Harmonikaspil henrykkede mig ubeskrivelig. Jeg troer ogsaa, at det ikke let er muligt at spille Harmonika udtryksfuldere og passeligere“ (Berggreen.33). 76 *Harmonicaspilerin*] harmonica var tidens gængse betegnelse for et glasspil, som bestod af en række glasskåle, som var holdt sammen over en akse, der kunde bringes i rotation ved en trædemekanik. Glasskålene passerede gennem vand, og ved strygning paa deres kanter frembragtes toner. Denne form af instrumentet er konstrueret 1762 af Benjamin Franklin. – *ihrem Sohne*] Friedrich Westenholz, kgl. kammermusikus i Berlin, kendt for sit smukke obospil. Han har efterladt nogle kompositioner bl. a. for obo og fløjte. Ved koncerten 4/2 1797 i Det kgl. Teater spillede han 2 obokoncerter. 85 *Barths*] enten obospilleren og komponisten Frederik Philip Carl August Barth (DbL.II[1933].184), der allerede 1789, 14 år gl., optrådte som solist ved en koncert i Det kgl. Teater, og som 1793 ansattes i Det kgl. Kapel, eller – og vel snarere – dennes fader, den internationalt kendte obovirtuos Christian Samuel Barth (sst. 183f.), der 1786-97 var første oboist i Det kgl. Kapel, og som nu var afgået som kammermusikus med pension. 87 *schreibe bald*] Zinck skrev atter til Weyse 7/3 1797 og påny 13/3 og 31/3 1797 (NkS 2836,4°). I sidstnævnte br. meddeler han, at han, der er utilfreds med de økonomiske kår, der bydes ham, agter at flytte til Kbh., hvor han så vil forrette faderens organist-tjeneste ved Vor Frelseres kirke og regner med herved (ligesom før sin bortrejse) at kunne tjene 50 rdl. årlig, ved undervisning håber han at kunne fortjene 100 rdl. årlig. Når han vender tilbage til Kbh., vil han ikke bo hos forældrene og spørger, om han må bo til leje hos Weyse. Han var dog forberedt på et afslag. Weyse afviste ham da også, som det fremgår af et br. fra Zinck 13/5 1797, hvori han meddelte, at han efter al sandsynlighed vilde blive endnu 2 år på Brahetrolleborg, hvor han tjente 156 rdl. årlig (NkS 2836,4°). Af Zincks br. 31/3 1797 synes at fremgå, at Weyse allerede dengang havde en betydelig og alsidig bogsamling; Zinck skriver: „... wie könnnten wir uns mit lehrreiche Lecture die Zeit vertreiben. Alle deine schönen wissenschaftlichen Bücher wollten wir gemeinschaftlich durchstudiren und uns zu veredlen streben.“

10. (NkS 2836,4°). – 9 *Festina lente*] skynd dig langsomt. Var ifl. Suetonius en af kejser Augustus' stående talemåder. 10 *Kalliope*] den af muserne, der særligt var beskytterinde af den episke digtning. 11 *Herr R...*] måske kgl. skuespiller Michael Rosing (DbL.XX[1941].180ff.), hvem Weyse vistnok dengang gav musikundervisning, og som havde vejledet Ludv. Zinck, da han som dreng var ansat ved Det kgl. Teater. Zinck har i br. 12/11 1796 gennem Weyse sendt hilsener til Rosing. 18 *Vossens*] den tyske digter og filolog Johann Heinrich Voss. Han udsendte 1781 en oversættelse af Homers Odyssee og 1793 „Homers Werken“, der omfattede Iliaden og en omarbejdet oversættelse af Odysseen, og gjorde derved Homer tilgængelig for den tyske læseverden. Voss har også i sine egne poesier (f. eks. „Luise“, 1795) anvendt Homers versemål, hexametret. Weyse har komponeret musik til flere af Voss' digte, således: „O du schöne Maienmond“ (trykt i C. E. F. Weyse: Tolv Sange for lige Stemmer, udg. af J. P. Larsen [1929] nr. 1) og „Høstsang“ („Ja, Høsten er en Hædersmand“; „Wohl ist der Herbst ein Ehrenmann“) (trykt i Weyse: Elve smaa Sange med danske Tekster ved Harald Vilstrup, udg. af Sven Lunn [1945] nr. 11). 23 *vom 13 Mai*] om Zincks br. 13/5 1797 se ad 9.87. 27 *hundert und sechs und funfzig Thaler*] var Zincks årsløn på Brahetrolleborg, jf. hans br. 13/5 1797. 40 *die Schwe stern*] muserne. 59 *Fuhrmann*] Carl Wolfgang Fuhrmann, fra o. 1785 adjutant som

oboist ved fodgarden, fra 1788 valdhornist i Det kgl. Kapel. – *Perschy*] vistnok paukisten *Perschy*, der 1797 blev stadsmusikant i Bergen. 60 *Odem*] ånde. – *Die heilige Cæcilia*] orglets og kirkemusikkens helgeninde; efter legenden en adelig romersk jomfru, der blev kristen og opfandt orglet, og som år 230 døde martyrdøden. 66 *Herr Blasius*] hr. blæst; et af Weyse hjemmelavet ord. 76 *medium ... beati*] salige er de, der holder middelvejen. Citat fra den spøgefulde historiesamling „Schimpf und Ernst“ (1522) af den tyske forfatter Johannes Pauli. 79 *Chladni*] den tyske fysiker og akustiker Ernst Florens Friedrich Chladni. Allerede tidligt studerede han musik og opdagede klangfigurerne (jf. ad 11.24), en opdagelse han (s. m. andre) beskrev i „Entdeckungen über die Theorie des Klanges“ (1787) og senere i sin „Akustik“ (1802) og „Beiträge zur praktischen Akustik und zur Lehre von Instrumentenbau“ (1821). 80 *Euphon*] (el. euphonium). Ordet (der egl. bet. velyd) var betegnelsen på det af Chladni 1790 konstruerede musikinstrument, der bestod af glas- og metalstænger, der var forbundet med hinanden. Ved at stryge glasstængerne med fingeren el. en „strygevalse“, satte man dem i længdesvingninger, der forplantede sig til metalstængerne, der kom i tværsvingninger og fremkaldte toner. Senere blev instrumentet forsynet med et klaviatur og kaldtes clavicylinder. Med dette instrument rejste Chladni om i flere lande, således i 1797 til Danmark.

11. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Longitudinal Schwingungen*] længdesvingninger, forekommer f. eks. i orgelpiber, i modsætning til *transversalsvingninger* (tværsvingninger) (lin. 27–28), der bringer f. eks. klaverstrengene til at klinge. 3 *Rh[einisch] Fuss*] 31,385 cm. 5–6 *alten Günther*] vistnok apoteker Christopher Günther, 1758–90 indehaver af Løveapoteket i Kbh. Hans datter Augusta Günther blev 1791 gift med apoteker Johan Georg Ludvig Manthey (DbL.XV[1938].294f.), der ejede Løveapoteket 1791–1805, og som var søn af præsten ved St. Petri tyske kirke i Kbh. Ludvig Manthey, i hvis hjem Weyse kom. 24 *Regelmässigkeit der Vibration*] Chladnis klangfigurer. Bstryges en fastgjort metal- eller glasplade med en violinbue, kommer den i svingninger og giver en tone; er pladen vandret, kan der strøs sand på den, og dette vil da blive slynget bort fra de steder, hvor bevægelsen er stærk og samle sig på „knude-linjerne“, hvor der ingen bevægelse er. Der dannes derved fuldstændig regelmæssige og symmetriske figurer, idet 2 punkter, der ligger på hver sin side af en knude-linje, svinger modsat, således at det ene punkt går nedad, når det andet går opad og omvendt. 35 *sylogismo in barbare*] følgeslutning (sylogisme), i hvilken oversætning (proposito major), undersætning (proposito minor) og slutning (conclusio) alle er bekræftende. Eks.: 1) alle mennesker er dødelige; 2) alle lærde er mennesker; ergo: 3) alle lærde er dødelige. 38 *QED*] quod erat demonstrandum, o: hvilket skulde bevises. 39–40 *sylogismo in celarent*] en følgeslutning (sylogisme), hvor oversætningen og konklusionen er nægtende. Eks.: 1) Intet menneske er alvidende; 2) alle lærde er mennesker; ergo: 3) ingen lærd er alvidende. 53 *die Jäger*] der fandtes 1797 3 jægerkorps, men intet af dem var garnisoneret i Kbh. Ganske vist var det sjællandske jægerkorps 27/5 1797 kommanderet fra Helsingør til Kbh. for at deltage i forårsmanøvrerne omkr. hovedstaden, og det kan således være dette korps, hvis musik – eller snarere øvelser i signalblæsning – Weyse omtaler. Det er dog vist mere nærliggende at antage, at der er tale om musikkorpset ved de 2 lette batailloner (1. og 2. sjæll. bataljons let infanteri), der anvendte samme instrumenter (særligt valdhorn) som jægerkorpset. Disse 2 lette bataljoner lå dengang i kastellet, og deres musikkorps har ikke alene deltaget i garnisonens vagt-parader, der udgik fra Rosenborg eksercerplads, men har også benyttet det dér beliggende eksercerhus til musikøvelser og signalblæsning. På grund af jægernes og det lette infanteris spredte taktiske kampformer var kommandogivningen baseret på en række ret komplicerede signaler på flere slags horn. – *Home's Grundsätzen*] den skotske retslærde og filosof Henry Home, fra 1752 Lord Kames, udsendte 1762–65 et værk „Elements of Criticism“, der 1763–66 blev oversat til tysk under titlen

„Grundsätze der Kritik“ (Weyse ejede 3. udg. af den tyske overs. (1790), auktionkatalog nr. 50-52). Det er Home's fortjeneste at have indført et psykologisk studium på æstetikens område. 57 *Exercierhause*] 1787 opførtes i Kongens Have langs med Gothersgade et eksercerhus, der blev nedrevet 1929. 60 *Witwe zu Zarpa*] enken i Zarepta, jf. 1. Kongebog 17,14 og 16. 70 *Madam Preisler*] skuespillerinden Marie Cathrine Preisler, f. Devegge (DbL.XVIII(1940).585ff.), døde i Kbh. 28/5 1797. Hun, der i tiåret 1780-90 var en af teatrets mest yndede skuespillerinder, var kendt for sin letsindige livsførelse, der gav bysladderer næring. 85-86 *causa principalis*] første årsag. 86 *causa materialis*] synlig årsag. 87 *causa instrumentalis*] tjenlig årsag. 88 *causa finalis*] det resultat, hvortil en virksomhed fører efter en forudgående plan. 108 *Luisen*] Louise Augusta Amélie Jørgensen Ballerup, gift med Jean Pierre Stoundre. 109 „*Müssen*“) J. P. Stoundres førstefødte, sønnen Pierre Christian Stoundre, blev født „à Gientofte pres de Copenhague“ (fr. reformert kirkes kirkebog] allerede 9/5 1797. Til Stoundres næste barn, datteren Louise Adelaide Stoundre, f. i Kbh. 30/11 1799, døbt 25/12 s. å., var Weyse fader.

12. [NkS 2836,4°]. - 3 *EEdelg.*] Euer Edelgeborene. - *beyde Briefe*] af 16/9 og 14/10 1797 fra Brahetrolleborg. I det første besværer Zinck sig over, at han intet har hørt fra Weyse siden br. 11, og i det andet hedder det: „*Noch immer schweigst Du? o lieber Weyse! riss mich aus der schrecklichen Ungewissenheit, enträthsle mir dein langes Schweigen*“, og han beder om at få brev [NkS 2836,4°]. 14 *Chiragra*] gigt i hænderne.

13. [NkS 2836,4°]. I oversættelse (med en enkelt rettelse) trykt Berggreen.62. - 1 *Hermann Kramer*] (1778-1805), senere kgl. fuldmægtig i Rentekammerets holstenske kontor. Han kom, som det ses af bevarede breve [NkS 2836,4°], i de samme kredse som Weyse, bl. a. hos familierne Frisch, Tutein, Brun, Manthey, Moldenhawer m. fl., og stod både som jævnaldrende og som stammende fra monarkiets holstenske del Weyse nær. Kramer var antagelig o. 1800 kommet til Kbh. fra Itzehoe, således at han og Weyse ikke gennem længere tid har kendt hinanden, jf. 16.46. Kramer var på denne tid Weyses fortrolige, men senere fjernede de sig fra hinanden. I et notat i NkS 2836,4° (kapslen: „Til oplysning om Weyses liv“), som efter skrifttrækkene at dømme er fra første halvdel af det 19. årh., og som efter sit indhold bygger på meddelelser fra Weyse i marts 1832, hedder det, at „*Cramer*, der var indgaaet i et under Krigen stiftet Krigscorps, og havde faaet en ny Ven i den vittige, letsindige Du Puy, der vidste at give de alvorligste Ting en letsindig Vending, og spottede med Hjertets ædleste og dybeste Følelser, kunde ei længe blive Weyses Ven i den Grad, han før var det.“ - [2. februar 1801] brevet er udateret. Med fremmed hånd (Berggreen) er m. blyant tilføjet dateringen: 2/ Febr. 1801. Dateringen er rigtig, at denne billet ligesom br. 14 er skrevet nævnte dag fremgår af Kramers svar s. d. på begge billetter, jf. ad 14.4. 3 *Sames*] formentlig Hans Frederik Ludvig von Sames, dengang kaptajn af infanteriet, senere oberst og bataillionskommandør i norske livregiment. Han blev 1805 gift med Margrethe Cecilie Frederikke Hintz-peter (L. Bobé, Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familiekrede VII (1906). 539 f.). Berggreen, der i sin gengivelse af brevet kun har anført et S, skriver: „Ved det ovenstaaende bogstav S er formodentlig sigtet til en vis (Oberstløjtnant og Kammerjunker) S., som man meente bejlede til Julie.“ Berggreen sigter til ovenn.s broder, Carl Erich von Sames, der da var oberstløjtnant og kammerjunker, og som senere (1809) blev generalmajor og (s. å.) kammerherre og i nogle år var meddirektor for Det kgl. Teater og Kapel. Da han imidlertid dengang (siden 1797) var gift med Sarah Locke, kan det ikke være ham, der sigtes til. I et udat. br. til Weyse (fra medio novbr. 1800) fortæller Kramer om et forlovelsesselskab i det Tuteinske hjem 15/11 1800, hvor han var til stede, og hvor døtrene Pauline og Emilie Tuteins forlovelser med henhv. grosserer Alexander Mäder og Jacques Cazalis blev fejret. Det hedder i br.: „*Im Saal waren die Namenszügen P. M. [Pauline Mäder] u. E. C. [Emilie Cazalis] mit*

Guirlanden angebracht. Gott lob dass nicht auch J. S. dastand. Ich sagte dies Julie, sie antwortete: J. S. – nie. Weyse, bey Gott, ich würde mich innig freuen, we[nn] ich so J. W. sähe“ [NkS 2836,4^o; overs. Berggreen.61]. – Julie] Julie Tutein (1783–1865), datter af grosserer Peter Tutein og Pauline Lucie Tutein. Weyse var 1799 blevet lærer i klaverspil for Julie Tutein og hendes søstre, med hvilke han var beslægtet, jf. ad 14.3; om hans ulykkelige forelskelse i Julie se ad 15.1. Julie Tutein blev 5/9 1804 (på forældrenes sølvbryllupsdag) i Kbh. på faderens ejendom Rosendal gift med købmand Willem Hendrik Nolthenius (1776–1827) fra Amsterdam.

14. [N.B.D. 2. rk.]. Trykt i oversættelse Berggreen.62. – 1 [2. februar 1801] udate-ret; med blyant er m. fremmed hånd (Berggreen) anført dateringen: d 2' Febr 1801. Om dateringen se ad 13.1. Brevet har ingen angivelse af adressat, men at det er til Kramer kan efter dennes svar, jf. ad 14.4, ikke være tvivlsomt. 2–3 *Henriette Frisch*] Henriette Pauline Frisch (1786–1802), datter af etatsråd, direktør for Den kgl. grønlandske Handel Hartvig Marcus Frisch og Pauline Dorothea (Dorthe) Tutein, der var søster til Julie Tuteins moder og niece af hendes fader. Hartvig Marcus Frisch var søn af toldinspektør ved Øresunds toldkammer, etatsråd Hartvig Marcus Frisch, broder til Christiane Amalie Frisch, der var gift med Weyses fader, og til Elsabe Cathrine Frisch, der var Weyses mormoder. Henriette Frisch døde kun 7 måneder efter sin konfirmation af galoperende svindsot. En samling gravskrifter vidner om, at hun var ualmindelig afholdt i sin familie, jf. Henning F. Kiær, Stamtavle over Slægten Frisch(1959).15. 3 + + +] Teufel. – *Lehrer*] Weyse underviste Henriette Frisch i klaverspil. – *Cousin*] om slægtskabsforholdet se ovf. ad 2–3. I ældre tid anvendtes betegnelserne fætter og kusine hyppigt i en videre betydning og omfattede foruden søskendebørn også fjernere slægtninge. 4 *Meine Antike*] husholdersken Marie Christine Berg. 5 *komm diesen Abend nicht*] sml. slutningen på br. 13. På disse to billetter svarede Kramer 2/2 1801: „Ich kann dir nicht sagen, guter Weyse, in welcher Stimmung deine Zettel mir gesezt haben. Noch kan der letzte [br. 14] die Wirkungen der ersten [br. 13] nicht heben. Ich mochte mir das schreckliche von Juliens Zukunft nicht ausdenken. Sie interessiert mich ungewöhnlich, das fühle ich an dem Eindruck den die Nachricht auf mich machte. Ist das bloss reiner Antheil an dem Schicksaale des lieben Mädchen? Ist es sonst etwas. O ich Thor der ich mir durch meine rasche Phantasie den Himmel vorzaubern lasse, den ich in der Wirklichkeit doch nie erreichen werde! Und doch, soll ich die Träume hassen, die mir einzig mein Leben erheitern? Sey du glücklicher, Freund meiner Seele! Warum mir Furcht vor Kälte und Hunger als den Grund angeben, dass du mich nicht haben willst? Ich weiss einen einfacheren, den dass du bey Pehn bist. Sprichst du so mit Kramer? Ich habe in dem Augenblick wo ich deinen ersten Zettel erhielt ein Billet zum Ball und einen Domino zurückgeschickt, weil ich mit dieser Nachricht keiner Freude fähig war. Ich wäre gern zu den traurigen Weyse gekommen, ich nehme nun auch dem frohen nicht übel, dass er mich nicht zum Zeugen seiner Freude machen kann. Dein Kramer . . .“ [NkS 2836,4^o].

15. [NkS 2836,4^o]. Trykt Berggreen.66f. – 1 *Julie Tutein*] om forholdet mellem Weyse og Julie Tutein hedder det i et notat (NkS 2836,4^o, kapslen: „Til oplysning om Weyses liv“), der efter skriftrækkene at dømme hidrører fra den første halvdel af det 19. årh., og som ifølge sit indhold er et referat af, hvad Weyse meddelte i marts 1832 til den ukendte nedskriver: „Julie Tutein var det, i hvem Weyse var forelsket. Han kom som Informator i Huset og blev snart en daglig Gjest. Fruentimmerets Øie er skarpsynet, naar det gjælder at opdage Kjærlighed. Julie mærkede snart Weyses Følelse for hende og understøttede den. Hun componerede endeel Smaaeting, en af disse [melodien til Goethes digt „Nähe des Geliebten“ („Ich denke dein“), jf. Berggreen.59] lod Weyse trykke og sendte hende til sin Fødselsdag, alt dette bandt dem nøiere til hinanden. Til en Erklæring kom det aldrig, Weyse var for skye og tilbageholden. Julie besad en deilig Syngestemme, og Weyse accompanerede

hende tidt, og i saadanne Øieblikke var han lykkelig og salig, og naar han og hun blev ene, var et varmt Kys Belønningen. Som sagt, han var daglig Gjæst i Huset, havde tusind smaae Hemmeligheder med hende, og naar man nu lægger dette sammen, er her nok ikke Spørgsmaalet, om man tør antage, at hun var forelsket i ham. Dog Weyse fattede endeligt Mands Mod og Hjerte i sig og gjorde Forsøg paa en romanagtig Erklæring. Weyse var en ivrig Romanlæser, og da i de fleste Rom: Elskerne gjerne vare Vidundere af Skjønhed, og Speilet noksom viste ham, at han ei var af dem, der turde rose sig af sligt, og han dog troede det var nødvendigt, var han fortvivlet. Han havde truffet paa en Roman, hvori der var en Elsker i hans Situation, der gjorde Pigen, han tilbad, et Spørgsmaal i s. Anledning, og kommer til Julie med Bogen i Haanden. Har De læst denne Roman, Julie? Nei! Der er noget skjønt i den, see kun her. Han kastede Bogen op, just der, hvor hiin Scene var opskreven; men pludselig bebreider han sig Ubesindighed og slaar Bogen til og vil gaae, men Julie, der vel havde mærket sig Paginaet, og havde stor Lyst til at see Bogen, holdt ham tilbage og fordrede den; hun fik den. Nogle Dage efter overleverede hun ham Bogen med de Ord: „her er Svar“. Spørgsmaalet, Elsker- en i Romanen gjorde sin Elskede var, om hun elskede ham, om han nogensinde, naar Skjebnen saae blidere til ham, turde gjøre sig Haab om hende. Julies Svar, hun havde tilføiet, indeholdt en Deel almindelige Bemærkninger, som: Hvem skulde ei elske en Weyse, der glimrer ved Vittighed, Talent, Genie etc. Heraf skulde nu i Sandhed intet egentligt Svar paa hans Spørgsmaal findes. Den, der haaber, troer gjerne paa sit Haabs Opfyldelse, og saa gik det W. Der var en Aften Selskab hos Julies Forældre. Man ønskede, de skulde spille og synge, de gjorde det. Da de vare færdige, gik hele Selskabet ud af Stuen og de bleve ene. Weyse stod op fra sin Stoel, omfavnede hende og vilde kysse hende, men hun vendte sig kold fra ham. Dette smertede ham, han bebreidede hende, at hun misbrugte den Magt, hun havde over ham, reiste sig og gik. Han var neppe kommen uden for Døren, før han mærkede noget bag ved sig, og Julie laa i hans Arme og trykkede brændende Kys paa hans Mund. Der blev ikke vekslet et Ord, og W. var i den 3die Himmel. Dog, det varede ikke længe, snart var hun kold frastødende, snart tiltrak hun ham igjen. Engang [søndag 15/3 1801] var Julies Forældre udbedte i Selskab, og Julie var ene hjemme, da hun først sildigere paa Dagen skulde i et andet Selskab. Weyse vidste det, og kom. Her stod hun, med Ungdommens friske Farver skildrede Weyse mig det endnu i sit 59. Aar, iført en sort Silkekjole, med de lange sorte Lokker efter Datidens Mode nedhængende over Skuldrene; Weyse var henrykt; han nærmede sig hende, løftede Lokkerne tilside, og betragtede den skønne hvælvede Pande, men Julie var forstemt. Hun ønskede at synge, og Weyse satte sig til Klaveret. Da de havde sunget og spillet lidt, kom man til en Samtale. Weyse berørte nu sin Kjerlighed til hende og trængte i hende. Hendes Svar var: hun vilde være hans Veninde i høieste Grad, men aldrig meer. Vel var hun ingen Prinsesse, men – (formodentlig meente hun: for den fattige Organist til Reformeert Kirke var hun for god). Nu blev W. opbragt og forlod hende. Da han kom hjem, udøste han sit Hjerte til Cramer [Kramer], samlede alle de Erindringer, og de vare ei faa, som han havde fra hende, indpakkede dem tilligemed et bittert Brev [det her gengivne br. 15] i en Couvert, og vilde bortsende dem, men Frygten for, at hun skulde brænde dette tilligemed de andre Sager uden at have læst det, bevægede ham til at pakke sine Erindringer i een Couvert, og forsegle Brevet for sig. Forsynet med begge Dele gik han op til J. Forældres Huus, men kunne aldeles ikke blive ene med hende. Han leverede begge Dele til en Søster af Julie med den Bøn at levere begge Deele til til Julie, og gik. Dagen efter fik han et Brev fra Faderen, hvori han lod ham sige: „Informationen, De gav mine Børn, holder nu op, og jeg haaber ei at see Dem tiere i mit Huus. T.“ Weyse blev nu ude af sig selv; han formodede, at J. havde leveret F. hans Brev, og han hentede deraf et Beviis mod hende. Men dette var dog ikke

saa, han erfarede siden, at da han havde leveret Søsteren hine Papirer, og denne vilde gemme dem, men ei havde ænd[set] det løse Brev, men tabte det paa Gulvet, var Faderen kommet til, havde taget det, brukket det og læst det ... Det var en Aften nogle Dage efter Kuhlaus Død [12/3 1832], da vi sad og talte om den heden-gangne Kunstner, at han fortalte mig dette." Af notatet fremgår videre, at „Var W. bleven J.s Brudgom, var han aldrig bleven Kunstner, som han blev; det var hans Hensigt i det Tilfælde at blive Kjøbmand, eller hvad Familien vilde have." Weyses her gengivne br. 15 må være blevet tilbagegivet ham, thi det fandtes ved hans død blandt hans papirer. Forbindelsen mellem Weyse og familien Tutein blev dog ikke brudt, jf. br. 17. Mellem Weyses papirer er fundet 2 billetter fra Julie Tutein fra 1803 (NkS 2836,4°). Den første, dat. „Montag d. 11 April 1803", er sålydende: „Seelen werden durch keine Meile, durch kein Geboth getrennet – und sollte sich auch die Zahl meiner Freunde vergrösseren – so werde ich dich nicht weniger lieb haben. Gott segne dich, du Guter. Julie." Den anden er dat. „Donnerstag d. 14 April" [1803] og lyder således: „Nie verhallet der Ton, wo das unennbare Gefühl in die Saiten gegriffen." I 1803 var Julie Tutein i Göttingen, hvor hun traf Weyses ven, den senere kammerherre og hofjægermester Carl Brun, søn af Constantin og Friederike Brun, der dengang studerede i Göttingen. I et br. 4/5 1803 til Weyse fortæller Carl Brun om sit møde med Julie Tutein. Det hedder bl. a., „dass bloss unmittelbarer Zwang von ihrem Vater Schuld an ihrem Betragen gewesen ist. Ich würde dir dieses vielleicht nicht schreiben wenn sie mich nicht wiederholt gebeten hätte, dir *alles* zu schreiben, was wir mit einander über dich geredet haben. Das letzte Wort, welches sie mir ins Ohr sagte, als wir Abschied genommen haben, war: „Bed Weise ikke at glemme mig".“ (NkS 2836,4°; overs. Berggreen.87). 2 vori-gen *Sonntage*] 15/3 1801.

16. [NkS 2836,4°]. – 2 *Heyrathsgedanken*] Kramer skrev 3/6 1801 fra Itzehoe til Weyse: „... denn ich habe sehr liebenswürdiger schöner weiblicher Fremdlinge in meiner Vaterstadt aufgefunden u. bin in ihrer Gesellschaft seelensfroh. Soll ich nun heirathen u. hier bleiben? Was rättest Du mir?" [NkS 2836,4°]. 3 *moquirst* ... *Rand-glosse*] Kramer skrev 3/6 1801: „Den Bericht von meiner Reise schenkst du mir als uninteressant sehr gern. Der Wind war immer entgegen, die Gesellschaft wirklich unter aller Critik" og hertil er føjet som en fodnote: „d. Matkorb bald alle, so dass ich zum erstenmahle deine Pölser und Kartüfflen mir wünschte." 15 *weg von Copenhagen*] Kramer var i Itzehoe, hvor han bl. a. besøgte sine slægtninge. 19 *Deinen Brief*] Kramers br., påbegyndt i Kiel, afsluttet i Itzehoe og afsendt derfra 3/6 1801. 33 *J: T:] Julie Tutein. 55-56 Conferenzzrath Hoe*] Josias Hoe [DbL.X[1936]. 286f.), siden 1796 i. deputeret i Rentekammeret, Kramers foresatte. 62 *H. F.] Henriette Frisch. 64 Die J. T. Mutter*] Julie Tuteins moder, Pauline Lucie Tutein, der var Henriette Frischs moder, datter af grosserer Peter Tutein. 65 *goldne Vliess*] det gyldne skind. Efter det græske sagn skulde Jason hente et gyldent vædderskind, der var ophængt i Ares' hellige lund i Kolchis, hvor det blev vogtet af en drage. Ved den i troldom kyndige Medeias hjælp lykkedes det Jason at få det gyldne skind. 79 *wenn aus euch ... ein Paar würde*] Kramer og Henriette Frisch blev ikke gift; de døde begge unge og ugifte, han 1805 og hun allerede 1802. I det ovenfor nævnte notat hedder det: „Cramer og hun [Henriette Frisch] elskede hinanden, men det kom aldrig til nogen Erklæring." Det må dog herved erindres, at Henriette Frisch dengang kun var 15 år gl. 90 *den berichtigten Worten*] se 15.16. 96 *Piket*] kortspil mellem 2 personer med 32 kort. – *Carl*] Carl Manthey. 98 *Fräulein Fleischer*] Anna Margrethe Fleischer, datter af rådmand, vejer og måler i Moss Tøger Christian Fleischer og Alhed Rømer. Hun blev 20/10 1803 i Kbh. gift med Carl Manthey. 107 *Fra gli amplexi*] duet af Mozarts opera „Cosi fan tutte" (1790). Situationen i operaen er den, at den forklædte Beatrice er blevet så forelsket i den forklædte Fernando, at hun ifører sig soldateruniform for at følge ham i krigen. Hun indleder

duetten med at syngte: „Snart jeg iler for at favne / Ham, som er mit alt paa Jorden, / Han skal lære, Krigens Torden / Skrækker ei hans hulde Møe! / O! hvor vil hans ædle Hierte / Glædes ved mig at gienkiende.“ Og duetten ender med, at de sammen synger: „Lad os favnes, elskte, kiere, / Til en Trøst det os nu være / For den Qual vi forhen lede, / At af Fryd vi sukke her“ (efter A. G. Thoroups oversættelse, som blev benyttet ved opførelsen i Kbh. 1798). 119 *mit Thekla singen*] Teklas sang („Der Eichwald brauset“) fra Schillers Wallenstein (Die Piccolimini III, 7). Oversat af Oehlenschläger i Sanct Hansaften-Spil (1803) („Dybt Skoven bruser“). Weyses melodi til Teklas sang er komponeret 1801 efter bruddet med Julie Tutein, jf. Berggreen.90.

17. [NKS 2836,4^o]. – 3 *Jette*] Henriette Frisch. 6 *Deines Briefes*] 21/7 1801 [NKS 2836,4^o]. 10 *braunen Seele über die blonde*] i Christoph Martin Wielands digt „Gandalin oder Liebe um Liebe“ („Neueste Gedichte“, 1777–79) slutter 5. bog således: „Die blonde Seele verdient Tropheen / Allein – was ihr vorhergesehen / Geschah – die braune behielt den Sieg.“ 11 *seeländische Trägheit*] jf. udtrykket „sjællandsk syge“ = dovenskab. 12 n] nichts. 28 *Brunsj*] hos storkøbmanden, senere gehejmekonferensråd Constantin Brun (DbL.IV(1934).206f.) og dennes hustru, forfatterinden Friederike Brun, f. Münter (sst. 209ff.), i hvis hjem Weyse tidligt var kommet, og hvis datter Ida (Adelaide) han underviste i klaverspil. Constantin Brun havde 1798 bekostet trykningen af Weyses symfoni nr. 6 i c-moll, og 1832 tilegnede Weyse ham klaverudtoget af passionskantaten af 1819. Weyses rimbrev til Constantin Brun ang. klaveret på Sophienholm se Berggreen.174ff. Til Friederike Bruns digt „Das Alpenröslein“ skrev Weyse melodien. Friederike Brun sendte den 2/6 1799 til Charlotte Schiller og skrev bl. a. om Weyse: „Han er som et Barn i mit Hus . . . hans Indbildningskraft er stor og barnlig, og Tonerne i hans Fantasier ligesaa nye som rige. Men denne Genius er mat, saa snart den skal aabenbare sig i Tegn, men uudtømmelig i at fantasere“ (L. Bobé, Frederikke Brun (1910). 166). At Weyses fantasier gjorde et stærkere indtryk på hans tilhørere end hans nedskrevne musik bevidnes af flere, se N. C. T. Abrahams, Meddelelser af mit Liv(1876).183, J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger 1795–1826(1873).85f., og J. P. E. Hartmann taler i sin autobiografi (A. Hammerich, J. P. E. Hartmann(1916).17) om Weyses „ganske uopnaae-lige Improvisationer, saavel i hans Hjem paa Claveret, som i Kirken paa Orgelet“, der fyldte ham „med den dybeste Beundring, en Beundring, som deelttes af alle dem, der havde den Glæde at høre ham, blandt hvilke kan anføres Musikere som Liszt og Moscheles og enhver Musiker, som kom hertil i den Tid.“ – *Sophie*] Regina Sophia Tutein, f. Wraatz. Hun var 1785 blevet gift med grosserer, senere general-konsul og etatsråd Johann Friederich Tutein (DbL.XXIV(1943).365f.). Hun var Friederike Bruns barndomsveninde, jf. Friederike Brun, Wahrheit aus Morgenträume (1824).56ff. 29 *die Kinder*] Sophia Tutein havde da følgende børn: Ferdinand Tutein, senere grosserer; Pauline Wilhelmine Tutein, 1810 gift med grosserer Johan Jacob Frølich; Friedrich Wilhelm Tutein, senere ejer af Edelgave, etatsråd, samt Peter Adolph Tutein (DbL.XXIV(1943).366ff.), senere cand. jur., ejer af Marienborg (på Møn), folketingsmand, medlem af rigsrådet m. v. 34 *Frisches*] Henriette Frisch' forældre, etatsråd, direktør Hartvig Marcus Frisch og Dorothea Tutein. 36 *Jette*] Frisch. – *Julie*] Tutein. – *Pauline*] Julie Tuteins ældre søster Pauline Dorothea Tutein, der 1802 var gift med grosserer Alexander Mäder. – *Auguste*] Julie Tuteins yngre søster Augusta Tutein, der 1806 blev gift med grosserer, bogholder i Kbh.s Brandforsikrings Societet, meddirektør for Asiatisk Kompagni Hermann Christian Müffelmann. – *Meder*] ovenn. grosserer Alexander Mäder. 38 *die Mutter*] Julie Tuteins moder Pauline Tutein. – *der alten Manthey*] Sophie Dorothea Manthey, f. Hermes, gift med præsten til St. Petri tyske kirke i Kbh. Ludvig Manthey. 39 *Così fan tutte*] (fulde titel: Così fan tutte ossia la scuola di amanti, 3: Sådan gør alle eller: elskernes skole), opera af Mozart med tekst af Abbé da Ponte, der første gang op-

førtes i Wien 26/1 1790, men som på grund af den uheldige tekst ikke gjorde lykke. I Danmark opførtes operaen første gang 19/10 1798 under titlen „Veddemaalet eller Elskernes Skole“ (i 2 akter) med tekst „Efter Befaling forandret og oversat ... af Adam Gottlob Thoroup“. Operaen opførtes her kun denne ene gang og genoptoges først 12/4 1887 under titlen „Det gør de alle!“ (4 akter) med tekst frit bearbejdet af Erik Bøgh. Ved denne senere bearbejdelse er bl. a. også de optrædende personers navne ændret: Beatrice til Fiordiligi, Eveline til Dorabella, Fernando til Ferrando, Artolfo til Guglielmo. 40 *soave sia il vento*] terzet mellem Fiordiligi, Dorabella og Don Alfonso, som i Thoroups oversættelse (1798) lyder: „Paa rolige Bølge, / Gid Vinde, som føje / Dem stedse maa følge! / Snart skue mit Øie / Dem her paa vor Strand“. 44 *Selbst er*] Julie Tuteins fader, grosserer Peter Tutein. 47 *beim Jäger*] muligt det jægerhus, der ligger – og også dengang lå – på Jægerbakken syd for Frederiksdal slot mellem Mølleåen og Bagsværd sø. 49 *die ältere Pauline*] Julie Tuteins moder, Pauline Lucie Tutein. – *Madam Andersen*] formentlig Julie Tuteins gudmoder, fru Charlotta Andersen. – *der jüngerer Pauline*] Pauline Dorothea Tutein. 51 *bey Bruns*] Constantin Brun ejede landstedet Sophienholm, som han i foråret 1790 havde erhvervet af generalpostdirektør Holmskjold. Ejendommen blev ombygget 1802 i italiensk villastil af den franske arkitekt Joseph Ramée. På Sophienholm førtes et stort og gæstfrit hus. Weyse var allerede under sit ophold hos Schulz, der om sommeren boede i Frederiksdal, en hyppig gæst på Sophienholm. 53 *Moldenhawers*] overbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek Daniel Gotthilf Moldenhawer (DbL.XVI(1939).13ff.). Han hørte til den kreds, der jævnlige samledes hos Bruns og hos Kirsteins. 55 *Peter T.*] grosserer Peter Tutein, Julies fader. 60 *Tuteins Hof*] Store Købmagergade 98 (nuv. nr. 13), hjørnet af Købmagergade og Klareboderne. 62–63 *ich wanderte ... davon*] Weyse boede i nærheden, nemlig (fra 1800) i St. Kirkestræde på hjørnet af Amagertorv. 1798–1800 havde han boet St. Købmagergade 11 litra A (nuv. Købmagergade 32). 71–73 *Dein*: „Das Betragen ... unterworfen werden“] Kramer skrev 21/7 1801 til Weyse: „Über [Julie] T[uteins] Betragen urtheile ich nicht, weil ich nicht umhin kann zu glauben das Benehmen des Organisten müsse einer sehr strengen Critik unterworfen werden“ (NkS 2836,4°). 79 *Ermanne Dich*] af duodramaet „Ariadne paa Naxos“ af den bøhmiske komponist Georg Benda. 80, 82 *modern*] er til den nævnte operatekst. 90 *J. F.*] Jette (Henriette) Frisch. – *Jette Zink*] Ludvig Zincks søster Margrethe Frederikke Henriette (Jette) Zinck, der blev gift med landmåler Petersen (Otto Zinck, Fra mit Studenter- og Theaterliv (1906). 7).

18. (NkS 2836,4°). – 10 *Kiøbenhavnvs Ildebrand*] hentyder måske til C. F. Reiser: Historiske Beskrivelser over den Mærkværdige og meget fyrgterlige store Ildebrand 1728 fra 20de og til 23de Octobr. inclusive (Kbh. 1784) eller muligvis til de mange kendte stik af branden 5.–7. juni 1795 (bl. a. af Lahde). Ved denne sidste brand, som Weyse selv har overværet, brændte 941 bygninger og 5770 personer blev husvilde. 21 *Clavecin*] el. clavisymbol: strenginstrument, som i det væsentlige ligner et klaver. Strengene bragtes til at klinge ved hjælp af en ravnefjer. 34 *die gewesene Dame*] Julie Tutein 37 *Sophienholmer Pavillion*] omtales i J. L. Heibergs digt „Efteraarsfølelse“ (1818): „Ved Søens klare Bred deroppe, / Hvor tidt jeg i det lille Lysthus sad ...“ (J. L. Heibergs Poetiske Skrifter VIII (1862).289ff.). 43 *Madam Falch*] måske Charlotte Sophie Falch, f. Suhr, enke efter grosserer, bankkommissær Andreas Falch. 46 *eine Kaufmannsfrau*] den nævnte Charlotte Sophie Falch var datter af den rige handelsmand, etatsråd Johan Peter Suhr (DbL.XXIII(1942).129f.) og søster til indehaveren af handelsfirmaet J. P. Suhr & Søn, grosserer Ole Berendt Suhr; det Suhrske hus på Gl. Torv 22 var samlingsstedet for Kbh.s handelsstand. 47 *Julie und Pauline*] søstrene Julie og Pauline Tutein. 48 *Schöpfung*] oratoriet „Skabelsen“ („Die Schöpfung“) af Haydn opførtes 1. gang i Kbh. 14/10 1801 i Frue kirke. Efter slaget på rheden havde kommissionen for de kvæstede og faldnes efterladte valgt dette værk

til den store koncert, som afholdtes til fordel for understøttelsesfondet. Opførelsen blev gentaget 14 dage senere til fordel for fattigvæsenet, og man anslog, at der havde været omkr. 6000 tilhørere. Kor og orkester udgjorde henved 200 personer, i koret sang Det kgl. Teaters kunstnere, suppleret med amatører. Den musikalske ledelse lå hos Kunzen. 49 *meine Oper*] Weyse var i foråret 1800 begyndt at komponere musik til C. F. Bretzner's „Der Schlaftrunk“, i løbet af sommeren havde han komponeret hele 1. akt og noget af 2. akt, men da han ikke syntes om teksten, bad han Oehlenschläger oversætte, hvad han havde komponeret, og slutte operaen efter behag. Da Oehlenschläger efter 1½ års tid var færdig hermed, blev det hele imidlertid liggende. Weyse skriver herom i sin autobiografi: „Hertil kom, at i Begyndelsen af Aaret 1801 en lidenskabelig fattet Plan for mit Livs Lykke uventet var slaaet fejl, og det havde styrtet mig i den sorteste Melancholie og gjort mig ligegyldig for Alt. Jeg var kjed af Kunsten, mig selv og det hele Liv, fortsatte ganske mekanisk mine Forretninger for at erhverve Brødet, og førte i bogstaveligst Betydning et reent Planteliv . . . men til nyt Liv vaagnede jeg dog først i Foraaret 1807 ved Opførelsen af Mozart's „Don Juan“. Jeg vidste ikke, hvad der foregik med mig . . .“ (Berggreen. 36). Derefter genoptog Weyse arbejdet med „Der Schlaftrunk“ i januar 1808, og i slutningen af marts s. å. var arbejdet til ende. Operaen, der fik titlen „Sovedrikken“, kunde imidlertid først opføres i april 1809. Oehlenschläger skriver i sine Erindringer: „Dette Stykke lod Weyse ligge i ni Aar, efter at han havde komponeret lidt over Halvparten, efter ti års Forløb fuldendte han sit Arbeide. De ni Aars Opsættelse falder imellem Charlottes Aria „Elskovs skønne, gyldne Dage“ og Quartetten: „O mon ikke vore Taarer“ i anden Act.“ 51 *Frau Kirstein*] Emilie Henriette (Jette) Kirstein, f. Cramer. 52 *Sontagesgesellschaft*] jf. ad 2.1. 54 *Freyloos*] frilod, c: et gratis lod i lotteriet til næste series første trækning for spillere, der ikke har vundet inden for en vis periode. 55-56 *Yoriks Bauermädchen*] i romanen „The Life and Opinions of Tristram Shandy, Gentleman“ (1760 ff.) af Laurence Sterne. Weyse har i citatet ombyttet de 2 linjer.

19. [NkS 2836,4^o]. – 35 *Wir armen Menschenkinder*] omarbejdelse af nogle linjer i Matthias Claudius salme „Der Mond ist aufgegangen“ (1779), hvortil Schulz 1790 skrev musik. I 4. strofe hedder det: „Wir stolzen Menschenkinder / sind eitel arme Sünder.“ Salmen er 1838 oversat til dansk af Carsten Hauch og findes i Den danske Salmebog (nr. 716). 38 *sehen wir uns mündlich*] i den tyske oversættelse af Smollets roman „The Expedition of Humphry Clinker“ („Humphry Klinkers Reisen“, Leipzig 1775) hedder det (I. 113): „ . . . so kann Sie in einen Tag nach uns her reiten, und so sehen wir uns mündlich, wenns Gottes Wille ist.“ Weyse ejede bogen i tysk oversættelse (1785; auktionskatalog 505-507). Vendingen benyttes ikke i den danske oversættelse (Kbh. 1796) og heller ikke i den originale engelske udgave (1771).

20. [RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt „Museum“ 1890.404ff. og M&B. XXXVII(1922).46ff. – 1 *J. L. Heiberg*] forfatteren Johan Ludvig Heiberg (DbL. IX(1936).550ff.). Weyse havde undervist Heibergs moder, Thomasine Gyllembourg, f. Buntzen (DbL.VIII(1936).510ff.), og hendes søstre i sang og musik og „regnede dem for sine bedste Elever“ (Johanne Luise Heiberg: P. A. Heiberg og Thomasine Gyllembourg(1947).396), og han stod hendes slægt nær; flere af familiens unge havde boet til leje hos ham, og han kom i hjemmet hos hendes fætter, købmanden Andreas Buntzen på Christianshavn. Om Weyses forhold til den Gyllembourg-Heibergske kreds se bl. a. Johanne Luise Heiberg, Et Liv gjenoplevet i Erindringen I⁴ (1944).180f. Weyse blev snart Heibergs gode ven. I Heibergs drengear forfærdigede Weyse sammen med forfatteren Lauritz Kruse til ham det marionetteater, der nu står på teatermusæet, og Weyse har på dette teater aktivt medvirket: ved at spille komedie, levere tekster og musik og ved at male dekorationer, jf. M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).43 og 48. I det Gyllembourgske hjem i Amaliegade var han en hyppig og skattet gæst – „den herlige musicus“ er familien

Gyllebourgs navn for ham – der ikke kun kom, når familien om torsdagen havde åbent hus, men også på årets store festdage – fødselsdagene og navnlig julen, der i det Gyllebourgske hjem fejredes på særlig festlig vis – var han altid til stede. Under Heibergs Sverigesrejse 1812, hvorfra de nærmest følgende br. stammer, var Weyse Heibergs fortrolige ven. I de senere år blev omgangen mindre hyppig. I Heibergs skrivekalender for 1814 (RA) nævnes Weyse oftere, og af J. M. Thieles erindringer (Af mit Livs Aarbøger 1795–1826 [1873]. 91) fremgår, at Heiberg i 1815 var en hyppig gæst hos Weyse. Fra Heibergs Kieler-tid (1822–25) er bevaret nogle breve fra Weyse til Heiberg (jf. ndf. br. 40–41) og nogle breve fra Heiberg og hans moder til Weyse (jf. Breve og Aktstykker vedrørende J. L. Heiberg I[1946].126ff., 142 og M. Borup, J. L. Heiberg I[1947].225ff., 227ff.). Heiberg titulerer i et br. 11/3 1823 Weyse „Kjære Plejefader“ og fortsætter: „Vel fortjener du knap længer at bære hiint Hædersnavn, thi det er længe siden, at Du forundte mig Pleje af Brystnaale, Penneknive, Bøger, Theater-Decorationer etc. etc. . .“ Fru Gyllebourg satte megen pris på Weyse. Ganske vist skrev hun 1813 til kusinen Lene Kellermann: „Med Weyse er det reent forbi. Vi ere reent adskilte. Hvem skulde tænke det?“ (E. Hude, Thomasine Gyllebourg og Hverdagshistorierne[1951].260) og 5 år senere, 27/9 1818, til konsul A. C. Gierlew: „Vor lille Cirkel er fuldkommen adspredt. Weyse er bleven meget vanskeligere og endnu mere Pebersvend end da De kjendte ham. Jeg seer ham sjelden, han gaaer ikke mere ud om Aftenen, men sidder hjemme og spiller Rabuse og Tricrac med nogle flaae unge Mennesker som det er gyselig langt under et saa genialsk Menneskes Værdighed at omgaaes saa fortroligt. For øvrigt er han den gamle godmodige Weyse, og herlig i sin Kunst. Hans sidste Compositioner erklæres af Ven og Fiende for Mesterværker.“ (N.B.D. VI; jf. M. Borup, J. L. Heiberg I [1947].221). Men i en efterskrift til Heibergs br. 25/3 1823 kalder hun ham „min rare Weysemand“ og skriver: „Jeg længes ofte meget efter Dem, gode Weyse, og har tidt i min Sygdom ønsket mig Deres Selskab og Deres Fortepiano-Phantasier, der, sidst jeg var syg, ofte lindrede mine Lidelser.“ Og det følgende år (11/4 1824) sender hun ham et meget hjærteligt br., hvori det bl. a. hedder, at hun gerne vil „underholde mig med min kjære gamle Ven, som blandt alle de elskede Venner som jeg maa savne [i Kiel], er een af de meest savnede, een som jeg allermeest glæder mig til at see igjen, som jeg er allermeest vis paa, at jeg skal finde den Samme som jeg forlod ham, og som han saa levende staaer i min Erindring, næsten i hele mit Livs Erindring, i Glædes og Kummers Dage . . . Jeg synes ret at jeg i disse sidste, næsten to hele Aar, hvor jeg har levet saa langt fra alle mine gamle Venner, først ret har følt hvilken Skat Den eier som har Weyse til Ven og til sin daglige Omgang . . . I enhver Samtale mellem os [J. L. Heiberg og fru G.] om de forbigangne Dage, føres vi altid til at tale om vor Weyse og det er virkelig besynderligt hvor De er indvævet i alle vore Erindringer og hvor utallige smaa Ting der erindrer os om Dem.“ Og brevet slutter: „Lev vel kjære gode Weyse! Vær vis paa at Erindringen om Dem, om de mange gode Timer af mit Liv, som jeg skylder Dem, Deres Venskab, Deres Omgang, Deres skønne Toner som jeg saa ofte savner, at alt dette lever i mit Hjerte og jeg tænker vil overleve det i legemlig Forstand“ (NkS 2836,4^o; jf. M. Borup, J. L. Heiberg I[1947].227ff.). Fru Gyllebourg har, som påvist af Elisabeth Hude (Thomasine Gyllebourg og Hverdagshistorierne [1951]. 147f.) i fortællingen „De lyse Nætter“ (1834) ved skildringen af musikeren, den ældre pebersvend, farbroder Albert, benyttet Weyse som model. 1823 komponerede Weyse romancen af Heibergs „Nina“ („Hvor sig Dagen langsomt sniger“), 1827 musikken til „Et Eventyr i Rosenborg Have“, 1838 melodien til „Tycho Brahes Farvel“ („Solen sank bag grønne Lund“), 1840 melodierne til „Natten er saa stille“, „Konning Volmer drager afsted paa Jagt“ og „Lette Bølge, naar du blaaner“; ved flere kantater havde Weyse og Heiberg et samarbejde, således f. eks. ved kantaten for Thorvaldsen (1838), kantaten ved Valløs sækularfest 1838 (jf. J. P. Mynsters Visi-

tatsdagbøger, udg. af Bjørn Kornerup II(1937).1), der ikke kendes og antagelig er gået til grunde ved Vallø slots brand 1893, universitetets reformationfest (1839), universitetskantaten i anledning af rektorskiftet og den dermed i forbindelse stående doktorpromotion (1839) og universitetets sørgehøjtidelighed i anledning af Frederik VI's død (1840). Heiberg har skrevet et digt til Weyses fødselsdag 1828 („Den 5. Marts 1828“) og til hans 50 års organistjubilæum 4/4 1842 samt prologen til forestillingen „Macbeth“ („Den femte Marts er kommen igjen“) med Weyses musik, der opførtes 5/3 (Weyses fødselsdag) 1843, året efter hans død (J. L. Heiberg, Poetiske Skrifter IX(1862).339ff., 349ff. og 181ff.); prologen blev fremsagt af Johanne Luise Heiberg. Denne sidste har Weyse tilegnet sine „Acht deutsche Lieder“ (1838). – 8br] October 2 *der lange Junge fort]* Heiberg havde 2/10 1812 tiltrådt en rejse til Sverige sammen med den svenske ritmester grev Gustav Diedrich Taube og dennes 25 år yngre hustru Anna Margareta Frederika f. Strokirch. 6 *Antoni]* Anthony, en neger-tjener hos Gyllembourgs. 7 *Krigsretten]* skuespillet „Krigsretten eller Pligtens og Naturens Kamp“ af Pellentier-Volmeranges (Le devoir et la nature), der oversat af N. T. Brun opførtes på Det kgl. Teater 3/10 1812. – *Sophie]* kokkepige (indtil 1/11 1812) hos Gyllembourgs. 8 *Anne]* stuepige hos Gyllembourgs. 9 *Deine Mutter]* Thomasine Gyllembourg. 11 *Gyllembourg]* Heibergs stedfader Carl Frederik baron Ehrensvård (DbL.VIII(1936).509f.), søn af generalmajor, friherre Carl Ehrensvård og Anna Antoinetta Gyllenburg, der 1801 var blevet gift med Heibergs moder. Ved Svea Hovræts dom 1792 var han for deltagelse i den sammensværgelse, der førte til mordet på Gustav III, blevet dømt til at miste ære, liv og gods, men kongen ændrede dommen til landsforvisning med tab af adelskab og borgerlige rettigheder. Efter forgæves at have søgt at komme i fransk krigstjeneste, bosatte han sig i Danmark og tog navnet Gyllembourg (en let omskrivning af moderens navn). 1801–1806 boede han med sin hustru på gården Ruhedal (Sorø amt, Gyrring sogn), fra 1806 til sin død i Kbh. 15–16 *das Viertel Butter 96 Rthlr]* i årene op mod nationalbankerotten 1813 var der her i landet en voldsom prisstigning. Kapitelstaksterne for rug, byg og havre var således i 1812 ca. 20 gange så høje som i 1807 og 2–3 gange så høje som det foregående år. 17 *mit Tauben]* familien Taube. 18 *Kriegs]* en vovet vittighed, brander. 19 *brun Conferentsraad]* konferensråd Constantin Brun. 20 *Friedrichsthal]* betegnelsen må her opfattes som omfattende hele distriktet med skove og lyststeder (bl. a. Bruns landsted Sophienholm) mellem Furesøen og Bagsværd og Lyngby søer. 27 *Königstochter]* Weyse var 1809 blevet sanglærer for Frederik VI's datter prinsesse Caroline (DbL.IV(1934).535f.), der 1829 blev gift med arveprins Ferdinand (sst. VI(1935).649ff.). Weyse satte, som det fremgår af brevene, stor pris på hende; 1829 skrev han musikken til Høegh-Guldbergs kantate („Røst fra længstforsvundne Dage“) ved hendes formæling (og blev ved denne lejlighed ridder af Dannebrog), og har tilegnet hende klaver-udtoget af „Sovedrikken“. 29 *Mohren]* noderne. 32 *Madame Bügel]* Catharina Marie Adzer, gift med grosserer, godsejer Caspar Peter Bügel til Ringstedkloster (DbL.IV(1934).383f.). Hun var meget kunstinteresset og omgikkes foruden Weyse bl. a. H. C. Andersen, Ingemann, Thorvaldsen, Freund, Rud. Bay. Hendes datter Friderica Margaretha Bügel var nylig (maj 1812) blevet gift med den senere kammerherre Carl Frederik Balthazar Brun, søn af Constantin og Friederike Brun. 37 *mit grossem Appetite]* Fru Gyllembourg skrev 6/10 1812 til Heiberg: „Medens vi spadserede den Dag Du var rejst, havde Weyse været her, og bragt os saa mange dejlige Frugter, men vi spiste dem med gandske ondt Humeur og G[yllembourg] sagde: „Er det nu ikke tungt, at den første Gang i Aar vi har en ordentlig Dessert, skal vi spise den uden Ludvig.“ (Museum.1890. 402; M&B. XXXVII(1922).40). 40–41 *wohl aus den Augen ... dem Sinn]* ord-sproget findes i en engelsk ordsprogssamling fra 1275 og i Thomas a Kempis De Imitatione Christi (Cum autem sublatus fuerit ab oculis, etiam cito a mente); på dansk findes ordsproget hos P. Syv, Almindelige Danske Ord-Sproge (1682–88). 41–

42 *sonst hätttest ... geschrieben*] fru Gyllembourg skrev samtidig 6/10 1812 til Heiberg: „Hvorfor har Du været saa slem lille Ludvig, at ikke skrive os til fra Helsingborg, som Du havde lovet. Jeg er ret i ondt Humeur derover“ (Museum. 1890.401; M&B. XXXVII(1922).39). 44 *Cathedralitet*] stilling ved domkirken. 47 *angulum gratitudinis*] taknemligheds vinkel.

21. [RA. Privatarhiver: J. L. Heibergs Papirer]. Trykt Museum.1890.411ff.; M & B. XXXVII(1922).55ff. – 3 *Brummer*] den fra Tyskland indvandrede boghandler Johan Christian Friedrich Brummer, der 1798 blev universitetsboghandler, og som tillige var forlægger, bl. a. af Baggesens digtsamlinger og „Samlede Værker“ og af Oehlschlägers første arbejde („Digte“ 1803). – *Blankensteiner*] Johan Georg Blankensteiner, isenkræmmer, kunst-, galanteri- og korthandler, der havde forretning St. Købmagergade 68. 12 *Fru Frisch*] formodentlig Dorothea Frisch, f. Tutein, gift med etatsråd Hartvig Marcus Frisch. 24 *Zachariæ*] måske løjtnant, senere kar. ritmester ved prins Frederik Ferdinands dragonregiment Carl Peter Otto Zachariae, der senere blev organist i Nysted. 25 *Sebastian Bach*] komponisten Johann Sebastian Bach. 30 *Verbrennung Moskau*] da Napoleon med sin armé under felttoget i Rusland nåede til Moskva 17/7 1812, fandt han byen i flammer. 33 *Dahlmanns*] antagelig en svensk løjtnant Dahlmann, der var gæst hos Gyllembourgs, jf. 22.36. 34 *Boston*] kortspil, beslægtet med whist, opfundet i Nordamerika under den amerikanske frihedskrig 1775–83 og opkaldt efter belejringen af Boston, hvortil spillede tekniske udtryk hentyder. – *Oehlschläger*] digteren Adam Oehlschläger (DbL. XXVI(1944). 519f.), som Weyse omkr. århundredskiftet oftere kom sammen med, og som kom i de samme hjem som han. Forholdet mellem dem blev senere køligt, jf. br. 438, hvortil vel også bidrog – som Oehlschläger skriver i sine Erindringer I (1850) – at den „mig utro Weyse ... blev gode Venner med Baggesen, just da denne allerværst nedrev „Ludlams Hule“, skrev Vers for at løse Baggesens Gaade, og siden bestandig forkastede, hvad jeg vilde give ham at komponere.“ Foruden til „Sovedrikken“ (1808) har Weyse komponeret musikken til Oehlschlägers „Faruk“ (1811), „Ludlams Hule“ (1814), romancen af „Axel og Valborg“ („Det var Ridder Herr Aage“) (1818), sangen „En Rose stander i Himlens Land“ af Oehlschlägers „Væringerne i Miklagaard“ (der dog vist er en ældre, til en tysk tekst komponeret melodi, som Oehlschläger har benyttet, jf. Bidrag til den oehlschlägerske Litteraturs Historie II(1868).327 og 331f.), melodien til Oehlschlägers „Hvi synges evigt om Spartaner“ (1837), „I Helved galer Haner“ af „Aladdin“ (1840) og „Ton, søde Streng, tolk med Eders Klang“ af „Aly og Gulhyndi“ (1841); også om nogle kantater har Weyse og Oehlschläger haft samarbejde, således sørgekantaten over gehejmeråd Malling (1830), over Knud Lyne Rahbek (s. å.), sørgekantaten til Frederik VI's bisættelse i Roskilde domkirke (1839) og kantaten til universitetsfesten i anledning af kronprins Frederiks formæling (1841). Oehlschläger har til Weyses 50 års organistjubilæum skrevet sangen „Lyd, vort Qvad med Høitidsbrag!“ (Oehlschlägers Poetiske Skrifter. XXIII(1861).27ff.) og en kantate („Kunsten sørger. Sløret Harpen hænger“ (sst. 45ff.)). Om Oehlschlägers vurdering af Weyse se Oehlschlägers Erindringer IV(1850).39f. 39 *Sjouers*] ordet sjover havde ikke i datidens sprog den odiøse klang som i nudansk; det betød blot en person, der tager løst el. tilfældigt arbejde (drager, havnearbejder o. l.). 40 *Goethe*] fru Gyllembourg skrev 16/10 1812 til Heiberg: „Apropos, Weyse har taget Gøthe igien, hvormeget jeg end har protesteret imod at Dine Bogreoler maatte røres førend Du kom igien. Han har ogsaa taget andre af sine Bøger tilbage. Ellers maa jeg sige til hans Berømmelse, at Din Fraværelse ganske har opvarmet hans gamle Kjerlighed“ (M & B. XXXVII(1922).75). 49 *Pedrinisiren*] besøg hos den kendte schweiziske konditor André Pedrin, der 1807 havde fået borgerskab som kukkenbager og 1813 fik borgerskab som konditor. Hans etablissement, der søgtes af det bedre borgerskab, lå Østergade 72 (nuv. nr. 16), men flyttedes senere til Nytorv 89 (nuv. nr. 3). 60 *be-*

sonders Gyllembourgs ... Warnungen] Gyllembourg havde 13/10 1812 indprentet Heiberg, at rejsen skulde være en dannelsesrejse: „Du rejser for at moore Dig og for at fra den Litteraire Verlden samle Honing om end i forme af Insecten, samt i det heele at danne Dig for det selskabelige Liv“ (M & B. XXXVII(1922).71f.), og han advarede ham mod at indlade sig i politiske diskussioner (af hensyn til det spændte forhold, der 1812 bestod mellem Danmark og Sverige), da han „har faaet nogle Efterretninger, som gjør at denne Forsigtighed er høist nødvendig.“

22. (RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer). Trykt Museum.1890.417ff.; M & B. XXXVII(1922).61ff. – 2 *Post nubila Phoebus*] efter skyer sol ☉: efter solskin kommer regn. Findes i Sebastian Frank von Wörds Sprichwörter (1541). 11-12 *wie ein Bräutigam*] jf. Salmernes bog 19,6. 14 *Krieger*] brandere. 18 *Saz des Widerspruchs*] modsigelsens grundsætning, det negative udtryk for identitetsprincippet. Mens formlen for identitetsprincippet er: A er lig A, er formlen for modsigelsens grundsætning: A er ikke lig ikke-A. 28 *Ekhause der Blanco- und Amaliegade*] Gyllembourgs boede fra 1806 i den toldskriver, justitsråd Hans Boye tilhørende ejendom på hjørnet af Amaliegade og den nu ikke længere eksisterende Blancogade (nu: Fredericiagade 2). 31 *vices* (*neutr. vitia*)] *vices* (plur. af *vici*; ordet findes ikke i nominativ og dativ sing. el. i genitiv plur.) betyder: skiftende embedsforretninger, træden i en andens sted, hverv, opgave; påtage sig ens *vices* = overtage pågældendes hverv, træde i dennes sted el. handle på dennes vegne. *Vitia* er plur. af *vitium*, der bet. mangel, fejl, brist, last. 40 *das medicinische Studium*] Heiberg studerede en tid medicin; han gik nogle år (1812-14) som volontør på Frederiks Hospital, men ses sjældent opført på de medicinske professorers tilhørerlister. Efter Gyllembourgs død 1815 blev det medicinske studium definitivt lagt på hylden til fordel for magisterkonferens i æstetik. Udskriften på Weyses breve til Heiberg lyder: Candid. medic. J. L. Heiberg. 76 *Gustava Paikul*] Gustafva von Paykul, datter af kancelliråd i udenrigsministeriet, friherre Johan Gustaf von Paykull, der havde været gift med Gyllembourgs søster, Anna Elisabeth Ehrensward.

23. (RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer). Trykt Museum.1890.462ff.; M & B. XXXVII(1922).77ff. – 3 *Si vales ... valeo*] hvis du har det godt, er det godt; jeg har det godt. På Ciceros tid alm. begyndelse i latinske privatbreve. 6 *a priori ... posteriori*] forfra og bagfra. 9 *Evers*] rentekammerdeputeret, etatsråd Peter Evers, der var gift med Wilhelmine Elise Cramer, søster til konferensråd E. Ph. Kirsteins hustru Emilie Henriette Cramer. Weyse kom også sammen med de to sønner, kontorchef i Rentekammeret, justitsråd C. A. Evers og kommitteret i Rentekammeret, etatsråd H. L. Evers. 12 *Zemire und Azor*] syngestykke (1771) med musik af Grétry og tekst af Marmontel; opført 1. gang på Det kgl. Teater 7/1 1776. Stykkets handling er henlagt til Persien, dels på et fortryllet slot, dels i en persisk købmands hjem. 20 *Uz im Oschantag*] uvist hvad der sigtes til. 31 *Brun*] Heibergs gode ven, lægen Rasmus Emil Bruun, der 1819 blev lektor i anatomi ved universitetet. Han havde påvirket Heiberg til at studere medicin og manudcere ham; under Heibergs Sverigesrejse var han en hyppig gæst i det Gyllembourgske hjem. 37 *Haller*] den schweiziske læge, digter og politiker Albrecht von Haller. 38-39 *Fällt auch ... nicht schrecken*] af Hallers „Versuch Schweizerische Gedichte“ (1772); slutningslinjerne af digtet „Die Tugend“ lyder: „Fällt der Himmel, er kann Weise decken / Aber nicht schrecken.“ Her – som ofte i det følgende – spiller Weyse på ligheden mellem navnet Weyse og der Weise: den vise (og latinsk: sapiens). 49 *Singe den Zorn ... Cristoffer*] travesti på Iliadens 1. sang: „Vreden, Gudinde! besyng, som greb Peleiden Achilleus“ (Wilsters overs.). 51 *Ais*] Hades; i den klassiske græske mytologi underverdenens behersker. 57 *Polyhymnia*] den af muserne, der særligt beskyttede hymnedigtningen. 59-60 *Agamemnon ... Achilleus*] hovedpersonerne i Iliaden. 60 *Epi-theta*] tilnavne. 64 *wie einst König David*] 2. Samuelsbog 24,1-2. 67-68 *Amagertorv*] Weyse boede (1800-15) i St. Kirkestræde ud mod Amagertorv. 76 *par a cordonnier*]

et af Weyse dannet ord; ligesom man i regnvejlr går med parapluie (pluie = regn), må man, når det regner skomagerdrenge ned, gå med „par à cordonnier“ (cordonnier = skomager). 80 *haardt imod haardt . . . da hun &*] den af Weyse udeladte fortsættelse lyder ifl. E. Mau, Dansk Ordsprogs-Skat I(1879)nr. 3405: hun satte sin Bag mod Kirkemuren og: hun satte sig paa en Kampesten. Andre varianter se E. Tang Kristensen, Ordsprog (1890). 443, 641 og M & B. XXXVII(1922).79 noten. 82 *Johannsen*] en skomager af dette navn findes ikke i Kbh.s vejviser 1812. 83 *Knigge*] Adolf Franz Friedrich friherre Knigge, forfatter til „Über den Umgang mit Menschen“ (1788), der udkom i talrige oplag – i dansk oversættelse 1857 – og blev betragtet som en håndbog i takt og tone. 98 *Lafontaine*] den tyske romanforfatter August Heinrich Julius Lafontaine, der – tildels pseudonymt – skrev et meget stort antal spidsborgerlig-sentimentale romaner, der var meget læst og yndet af samtiden. Også Weyse må have yndet Lafontaine, thi han ejede 37 værker af ham (auktionskatalog nr. 800–892). 101–102 *das Neujahr . . . nahe*] ved nytårstid plejede man at betale regninger hos faste leverandører (skomager, skræder, boghandler, apoteker osv.). 107 *mein Stein*] musiklærer G. H. Stein, der boede sammen med Weyse i St. Kirkestræde og senere (1815–25) i Kronprinsessegade 386 (nuv. nr. 8) og nogen tid også i samme gade nr. 399 (nuv. nr. 36). Han var en „bekjendt og dygtig Musiklærer“, efter hvad der stod i en avis (C. Thrane, Weyses Minde(1916).16). 106–107 *den Adel im Finger*] en bullen finger. 108 *Meiers Schwester*] usikkert hvem der sigtes til. 113 *Faruk*] syngestykke med tekst af Oehlenschläger (forfattet 1810, udk. trykt 1811) og musik af Weyse; opførtes 1. gang 30/1 1812 og opførtes 1812–34 ialt 10 gange. 116 *Borries*] den tyskfødt grosserer Carl Philip Borries, der en tid var associé i firmaet Gebrüder Tutein, Kbh. Hans tyskfødt hustru Christiane Catharina Lütken var meget musikalsk og havde i flere år spillet med Weyse. De førte et stort hus og hørte bl. a. til Constantin og Friederike Bruns og Oehlenschlägers omgangskreds, jf. G. V. Borries, Den danske Familie Borries 1706–1943 (1945). 40 ff., Mathilde Reinhardt, Familie Erindringer I (1887).138ff. 117–118 *Treschow*] filosofen Niels Treschow (DbL. XXIV(1943).259ff.), der 1803–13 var prof. i filosofi ved Kbh.s universitet, fra 1813 prof. ved det nyoprettede Christiania universitet.

24. [RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt Museum.1890.48off.; M & B. XXXVII(1923).105ff. Brudstykke trykt E. Hude, Thomasine Gyllembourg og Hverdagshistorierne(1951).222. – 7–8 *Ernst und . . . frommen Dulders*] travesti på datidens bogtitler, der meget ofte havde undertitler af den her antydede art. 41 *Galliotti*] solodanseren, balletmesteren og balletforfatteren Vincenzo Galeotti (DbL. VII(1935).577ff.), der fra 1775 var knyttet til Den kgl. Ballet. – *seiner Tochter*] Galeotti havde to døtre: Caroline og Mariane. 45 *Der grosse König Fridrich der zweyte*] Frederik II (den Store) af Preussen. 64 *einen theologischen Studenten*] Jacob Horne-mann Bredsdorff (DbL. IV(1934).54ff.), en af Heibergs bedste venner. Han blev 1814 cand. theol., men derefter naturforsker, dr. phil. 1817, 1823 lektor ved universitetet, 1828 ved Sorø Akademi. Han havde desuden sprovidenskabelige interesser og har bl. a. oversat Chladnis skrift „Om Maaden hvorpaa de enkelte Lyde frembringes“ (1828). 65 *die Epistel*] Heibergs br. 7/10 1812 fra Strömsberg ved Jönköping til fru Gyllembourg (M & B. XXXVII(1922).49ff.). 65–66 *Johans des Läufers*] spiller på lighed med: Johannes des Täufers (Johannes den Døbers). 69 *Cours*] Danmarks pengevæsen havde gennem en årrække været i forfald. I stedet for at udskrive nye skatter, pådrog staten sig, særligt i krigsårene 1807–14, gæld og udstedte papirspenge (skatkammerbeviser, assignationer, låneinstitutsedler og navnlig bankosedler) i så store mængder, at den ikke kunde indløse dem med sølv. Seddelpengenes kurs (omløbsværdi mod sølv) faldt som følge heraf stadig stærkere, de høje kurstal betegner altså en lav værdi mod sølv. Parikursen var 125, dvs. 125 rdl. kurant i papirspenge skulde være = 100 species i sølv. Men i 1807 var kursen c. 150, 1808 gik den op til 190, 1810 til mellem 370 og 650, 1811 til 550 a 900, og i 1812 svingede den

mellem 700 og omkr. 1800. Det følgende år, statsbankerottens år, steg kursen til 14000. Lønningerne, der i reglen var fastsat i navneværdi (N.V.) og ikke i sølvværdi (S.V.), fik derved en stærkt reduceret købekraft, og der herskede, særligt i byerne, dyrtid. Landmændene havde gode tider, idet deres udgifter (prioritetsrenter, de fleste skatter, arbejds lønninger m. v.) var fastsat i navneværdi, men for deres varer fik de stærkt forhøjede priser. Kapitelstaksterne for rug, byg og havre var således i 1807 pr. td. hhv. c. 6 rdl., c. 3 rdl. og c. 2 rdl., men i 1813 hhv. 131, 73 og c. 43 rdl. 77-78 in *Smaaland* . . . *Unschuld*] Heiberg skrev 7/10 1812, at han havde lagt mærke til „Menneskenes store Simplificitet og Ukyndighed i alt, hvad der paa nogen Maade hører til Hovedstaden“ (M & B. XXXVII[1923].51). 79 *Holzüberfluss*] Heiberg skrev i samme br.: „her er en saadan Overflødighed paa Brænde, at det ikke er i nogen Priis; det koster ingen Ting, men estimeres ligesom Vand“ (sst.). 80 *den originalen Bergfahrt*] I samme br. skrev Heiberg: „En Miils Vej herfra ligger et stort Bjerg, som kaldes Taberg, hvor der findes Jernmalm i Overflødighed. I Formiddags kjørte jeg derhen . . . Vi gik, eller rettere krøb lige op paa Spidsen, hvorfra man har en deilig Udsigt . . . Man har begyndt at gjøre en Mine tvers igjennem Bjerget, vi gik lidt ind i den; men vi gik snart tilbage igjen, thi der er en fæl Kulde, og Vandet render ligesom i smaa Bække derigjennem; desuden er der et Bælgmærke, og et stærkt Eccho af hvert Ord man taler“ (sst. s. 53). 90 *Brunn*] Rasmus Bruun. Fru Gyllembourg skrev 22/10 1812 til Heiberg: „I Aften sidde G[yllembourg], Weyse og Bruun og spille Boston, medens jeg skriver disse Linier til Dig.“ Brevet slutter: „Men Theemaskinen er paa Bordet. Kl. er halv Elleve, Weyse jamrer for at faae Theevand. Jeg maa derfor nødes til at holde op“ (sst. 104). 92 *Minos, Æacus und Rhadamanthus*] i den græske mytologi sagnheros, der omtales som dommere i de dødes rige. Den første og den sidste var sønner af Zeus og Europa, Æacus søn af Zeus og Aigina. 95 *Hebel*] den personificerede ungdom, græsk gudinde; i Homers digtning er hun knyttet til de olympiske guder som datter af Zeus og Hera; hun skænker nektar til guderne, hjælper Hermes med at spænde hestene for osv. 97 *Nektar kostet* . . . 24 *Rthlr.*] nektar er måske her: te. 99 *Jürgensen*] Lise Jürgensen, f. Buntzen, Thomasine Gyllembourgs søster, gift (1795) med dispachør og mægler Frode Jürgensen. 102 *Brestorf*] ∴ Bredsdorff. 103 *Besenstiel*] ∴ Gyllembourg. – *Bälgentreter*] ∴ Weyse. – *der steinerne Gast*] Christian Elers Hertz, senere borgmester i Århus og konferensråd, søn af domprovst i Roskilde, senere biskop i Ribe Jens Michael Hertz og broder til Weyses senere nære ven, præsten Hans Hertz. Fru Gyllembourg skriver 12/10 1812 til Heiberg: „En høist ynkelig Aquisition have vi gjort i den yngste Hertz – det er en steinernen Gast. Han taler bogstavelig aldrig eet Ord“ (M & B. XXXVII[1922].75). 119 *Deine Briefe von Nyköping und Stokholm*] af 12/10 og 20-21/10 1812 fra Danbyholm ved Nyköping til fru Gyllembourg (M & B. XXXVII[1923].64ff. og 94ff.); et br. fra Stockholm, som har været i Kbh. inden Weyses nærv. br. kendes ikke. 121 *Concerte*] Heiberg skrev 12/10 1812, at „om Eftermiddagen producerede Grev Taube sin Harpe, og han selv og en anden Herre tracteerde os vist i 3 Timer med den nederdrægtigste Concert af Verden. Den fremmede Herre, som forestilte en Musikkjender, opfordrede en Mamsel i Selskabet, som havde en ganske god Stemme, til at syngte nogle svenske Viser, hvortil han accompagnerede hende med den forfærdeligste Langsomhed“ (M & B. XXXVII[1923].66). 122 *Kant*] den tyske filosof Immanuel Kant. 122-123 *Die Musik sey die inurbanste aller Künste*] i 1. del af Kants æstetiske hovedværk, *Critik der Urtheilskraft* (1790), har § 53 titlen: *Vergleichung des ästhetischen Werths der schönen Künste untereinander*. Heri vurderer Kant digtekunst, bildende kunst og musik i forhold til hinanden ud fra forskellige synspunkter. Hvis man bedømmer de skønne kunsters værdi efter deres evne til at pirre og bevæge sindet (wenn es um den Reiz und Bewegung des Gemüths zu thun ist), vil Kant sætte digtekunsten først og dernæst tonekunsten, skønt den sidste kun taler „durch lauter Empfindungen ohne Be-

griffe". Men hvis man bedømmer de skønne kunsters værdi efter den kultur og den udvidelse af erkendelseskrafterne, som de kan bevirke, vil han sætte musikken på den nederste plads, altså også lavere end de bildende kunster. I modsætning til musikken frembringer nemlig de andre skønne kunster et „Product . . . welches den Verstandes-Begriffen zu einem dauerhaften und für sich selbst sich empfehlenden Vehikel dient, die Vereinigung derselben mit der Sinnlichkeit und so gleichsam die Urbanität der obern Erkenntniskräfte zu befördern." Lidt senere hedder det i 2. udg. (1793): „Ausserdem hängt der Musik ein gewisser Mangel der Urbanität an, dass sie, vornehmlich nach Beschaffenheit ihrer Instrumente, ihren Einfluss weiter, als man ihn verlangt (auf die Nachbarschaft), ausbreitet und so sich gleichsam aufdrängt, mithin der Freyheit andrer, ausser der musikalischen Gesellschaft, Abbrüche thut; welche die Künste, die zu den Augen reden, nicht thun, indem man seine Augen nur wegwenden darf, wenn man ihren Eindruck nicht einlassen will. Es ist hiemit fast so, wie mit der Ergötzung durch einen sich weit ausbreitenden Geruch bewandt. Der, welcher sein parfümirtes Schnupftuch aus der Tasche zieht, traktirt alle um und neben sich wider ihren Willen und nöthigt sie, wenn sie athmen wollen, zugleich zu geniessen; daher es auch aus der Mode gekommen ist." Hertil føjer Kant en fodnote: „Diejenigen, welche zu den häuslichen Andachtsübungen auch das Singen geistlicher Lieder empfohlen haben, bedachten nicht, dass sie dem Publikum durch eine solche lärmende (eben dadurch gemeiniglich pharisaïsche) Andacht eine grosse Beschwerde auflegten, indem sie die Nachbarschaft entweder mit zu singen oder ihr Gedankengeschäft niederzulegen nöthigten." (If. venlig meddelelse fra professor, dr. phil. Frithiof Brandt). 130 8 *ersten Theile von Holberg*] rimeligvis Rahbeks udg. af Holbergs Udvalgte Skrifter I-XXI, Kbh. 1804-14. 131 *Clarissa Harlowe*] *Clarissa or the History of a young Lady*, I-II (London 1795) af Samuel Richardson; auktionskatalog nr. 412-414. - *Dante*] *Dante Alighieri, La divina commedia I-II*, London 1778; auktionskatalog nr. 129-130. 133 *Adio mio caro*] (ital.) farvel, min kære.

25. (RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer). Trykt Museum.1890.529ff.; M & B. XXXVII[1923].133ff. - 2 *Deinen Brief*] M & B. XXXVII[1922].110f. Brevet er på tysk. - *h.m.*] hoc mensis (el. huius mensis), 3: af denne måned. 4 *für den deutschen Styl erhaltenen Charakters*] Heiberg fik til studentereksamen karakteren „meget godt“ i oversættelse fra dansk til tysk. 7-8 *memoria Johannis . . . labilis*] Johan Ludvig Heibergs hukommelse er svag. 15 *tegningen af brevet*] Heibergs br. til Weyse 23/10 1812 er bevaret (NkS 2836,4^o) og ser nøjagtig ud som tegnet af Weyse. Det tør dog vist antages, at Weyse har haft andre grunde til at fjerne en del af Heibergs brev. Weyse var, som Heibergs breve til ham viser, Heibergs fortrolige, og de steder, der er bortskåret, synes efter de bevarede overgange at have handlet om en forælskelse. At Heiberg under rejsen blev forelsket i den unge grevinde Taube fremgår af de senere breve. 16 *wornach sich . . . zu hüten*] datidens tyske officielle kundgørelser sluttede ofte med disse ord. I ældre dansk findes den tilsvarende form: „hvorved hver skal vide at vogte og tage sig vare for skade“ (Helsingør tingbog 1585), jf. *Danske Samlinger. 2. rk. VI* (1877-79). 346. 26 *Vor 11 Jahren*] Weyses brud med Julie Tutein fandt sted i marts 1801. 41 *Stub*] maleren Christian Gottlieb Kratzenstein Stub (DbL. XIII[1938].28of.). Han har portrætteret Weyse (se *Bergreen ad s. 64*). 42 *Juel*] maleren Jens Juel (DbL. XII[1937].111ff.); hans portræt af Julie Tutein er i familieje. - *der gewesenen Dame*] Julie Tutein. 47 *ging kalt davon*] fru Gyllembourg skriver derimod 30/10 1812 til Heiberg bl. a.: „Weyse var i Aftes ellers i ondt Humeur. Han havde nyelig seet sin gamle Inclinations Portrait, han havde dernæst læst: „Bekennnisse einer Schönen Seele“, og de to Ting havde stemt ham bedrøvelig. Dine Breve gjorde ham vemodig. Din Ungdom, din Lyksalighed ved din første Indtrædelse i Verden, bragte ham paa Tanker, at Verden var forbi med ham osv., som du nok selv veed. Han gik herind, medens vi andre sad ved

Theebordet, og spillede Een Sjælen ud af Livet: to hele Timer, troer jeg. Jeg gik ind til ham og sad længe herinde og snakkede med ham, men det lykkedes mig kun maadeligt at opmuntre ham" [M & B. XXXVII(1922).131]. 50 *Göthes Bekenntnisse einer schönen Seele*] i romanen „Wilhelm Meisters Lehrjahre“ (1794-96) er som 6. bog i 2. del indskudt en slags selvbiografi af en religiøs dame; afsnittet har titlen: *Bekenntnisse einer schönen Seele*. 57 *Langt meer ... SCHLEGEL værd]* travesti på „Langt meer end Guld er Druen værd“ fra syngestykket „Viinhøsten“ (1796), dansk tekst af Rasmus Frankenau, musik af Kunzen. Til Frankenaus oversættelse af Hölty's Mailed („Danser Majen skøn imøde“) og Erntelied („Vipper springe“) har Weyse komponeret melodier [Jugendarbeiten I-II, 1790-94 i KB., trykt i *Vermischte Compositionen* (1799). - *Schlegel*] den tyske videnskabsmand og forfatter August Wilhelm von Schlegel, som Heiberg beundrede. Schlegel besøgte 1812 Stockholm sammen med forfatterinden Mme Staël-Holstein, f. Necker, dennes børn og Jean de Rocca, til hvem hun hemmeligt var blevet viet 1811 på Coppet. 59-60 *Morgante maggiore*] det episke digt „Il Morgante maggiore“ (1483) af Luigi Pulci. Weyse ejede en italiensk udgave i 3 bind, udk. i London 1778 (auktionskatalog nr. 150-152). 61 *Zusammenstellung ... Burlesken*] ligesom i datidens populære ridderdigte begynder hver sang i *Morgante maggiore* med en from bøn og ender med en taksigelse til himlen; desuden har de sidste afsnit af bogen et teologisk anstrøg, der vidner om, at Pulci, der en tid ansås for kætter (og derfor blev begravet i uindviet jord) på sine ældre dage fik en mere ortodoks-kristelig opfattelse, som han beflittede sig på at få udtrykt i sine værker. Digtet har sit navn af den burleske kæmpe *Morgante*, der, væbnet med kneblen af en kirkeklokke, udfører drabelige bedrifter, også i retning af at spise og sove. 62 *Cendrillon*] opera af Nicolo Isouard med tekst af C. G. Etienne; den var kommet frem 1810 i Paris og fandt snart vej til alle Europas operascener. På Det kgl. Teater opførtes den 1. gang 29/10 1812. 65 *Stærk-odder*] Oehlenschlägers tragedie [forfattet 1811, trykt 1812] med musik af Kunzen opførtes 1. gang 16/10 1812. - *Kruse*] forfatteren Lauritz Kruse [DbL.XIII(1938).410f.], der var en hyppig gæst i det Gyllembourgske hjem. 66 *Familie Herz*] domprovst (senere biskop) Jens Michael Hertz [DbL.X(1936).191ff.] med hustru og børn, der oftere kom i det Gyllembourgske hjem. Domprovst Hertz var gift med Else Christence Koch; hun var søster til sognepræst til Horbelev og Falkerslev menigheder Hans Christopher Elers Koch, der var gift med Thomasine Gyllembourgs søster Laurentze Marie Buntzen. - *cæteris paribus*] her: af andre lignende. 74 *Amaranthen Gesellschaft*] „Stora Amarantorden“, en svensk selskabsorden, stiftet 1760 i Stockholm og opkaldt efter en af dronning Christina 1653 stiftet orden af samme navn. Ordenen blev hurtigt en vigtig faktor i Stockholms eksklusive selskabsliv, og der oprettedes „loger“ i Göteborg, Malmö og Karlskrona. 17/10 1812 blev Mme Staël-Holstein, der opholdt sig i Stockholm, optaget i ordenen. Heiberg ønskede at blive optaget i ordenen for dér at træffe Schlegel. Ordenens stormester 1812 var general, øverste marskalk hos dronningen Jacob de la Gardie til Löberöd, den kendte arkivsamler. 75 *Moliere*] i *Les Femmes Savantes* III, 2.

26. [RA. Privatarbiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt Museum.1890.536ff. og M & B. XXXVII(1923).151ff. - 1 9br] november. 4-5 *Deinen ... Brief*] af 3/11 1812. Heiberg takker Weyse for br. og går ind på brevets spøgefulde tone og fortæller meget levende om en opførelse af „Tryllefløjten“ på operaen i Stockholm. 26-27 *Wunder des Pygmalion*] i Ovids metamorfoser fortælles, at Pygmalion, der var konge på Cypern, blev så betaget af kærlighed til en af ham selv fremstillet elfenbensstatue af en ung kvinde, at Afrodite på hans bøn gav statuen liv. 41 *Guldbrand*] lægen Christian Ancker Vilhelm Guldbland [DbL.VIII(1936).439], 1808-14 reservemedikus ved Frederiks Hospital, fra 1814 stiftsfysikus, først for Lolland-Falster, sidst (1822) for Fyen. Weyse havde undervist ham i klaverspil og tilegnede ham 1838 sine „To danske Nationalsange“. 43 *Castortropfen*] ricinusolie, ☉: „amerikansk olie“. 44 *Mo-*

dersyge] var en populær betegnelse for forskellige sygdomstilfælde hos kvinder, særligt hysteri, der antoges at hidrøre fra livmoderen. 47 *Repositorio*] (bog/hylde el. bogskab. 48 *Epitheton*] tilnavn. 73 *Casorti*] pantomimikeren Giuseppe Casorti (DbL.IV[1934].569f.), der navnlig som pjerrotfremstiller på Vesterbros Morskabs-teater gjorde lykke i datidens Kbh. Heiberg satte megen pris på hans forestillinger, jf. M & B.XXXVII(1922).104. 76 *Carl Hyllested*] den senere bogholder i kancelliet, justitsråd Carl Anton Hyllested. 98-99 *Wilhelm Meister*] Wilhelm Meisters Lehrjahre, roman (1777 ff.) af Goethe; Weyse ejede Goethes Werke I-XIII, Tübingen 1806-10 [auktionskatalog nr. 610-622].

27. [RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer]. Delvis trykt M & B.XXXVII[1923]. 177ff. - 3 *Mio caro Lodovico*] (ital.) min kære Ludvig. 12 *Taalmodighed er Ludvigs Krav*] Travesti på Marianes sang fra 1. akt af syngestykket „Indtoget“ (1793) af P. A. Heiberg med musik af Schulz. Teksten lyder: „Taalmodighed er Livets Krav; / Man ei paa Roser træder. / Mig Verden ofte Smerter gav, / Men gav mig ogsaa mange Glæder.“ 19 *Lucubration*] studeren ved lys, 2: natarbejde; det lat. verbum lucubrare bet. egl. arbejde ved lys 2: ved nattetide. 20 *celeberrimus vir*] den meget berømte mand. - J. M. *Gesner*] den tyske klassiske filolog og pædagog Johann Matthias Gesner; han har udgivet et stort leksikon „Novus linguae et eruditiones Romanae thesaurus“ I-V (Leipzig 1749). 20-21 *novo locupletissimo man. lex.*] nye, meget pålidelige håndleksikon; der sigtes formentlig til det lige nævnte leksikon. 22 *store Kirkestræde N° 38*] Weyses daværende bopæl. 24-25 *claud. Parenth.*] claudatur parenthesis, 2: slut parentesen. 29 *Moses ... Schöpfungseintheilung*] 1. Mosebog 1,1-31. 32 *Smith*] lægen og instrumentmageren Jeppe Hansen Smith (DbL.XXII [1942].25off.). Samtidig med at praktisere som læge og give undervisning i fysik, forfærdigede han fysiske, senere også optiske og matematiske instrumenter. Hans virksomhed, „Professor Smiths Etablissement“, hvor Weyse købte og fik repareret sine kikkerter, nød i samtiden stor anseelse. Hvilken „Theilungsmaschine“, han har arbejdet på, kan ikke oplyses. 37 *ναπολεον*] Napoleon. - *die alte Marie*] Weyses husholderske Marie Christine Berg. - *Berend*] agent og stadsmægler i Kbh. Israel Joachim Behrend, der drev en omfattende virksomhed som bankier og mægler og desuden deltog i forskellige industrielle foretagender, der skaffede ham en betydelig formue. Hans originalitet gjorde ham til en kendt skikkelse i datidens Kbh., jf. J. Davidsen, *Fra det gamle Kongens Kjøbenhavn I*(1880).364ff. Hans af Weyse ndf. gængivne udtalelse findes i en lidt anden form i den 17 år senere udgivne lille bog: „Dumriana eller Indfald, Anecdoter og Charactertræk af Claus Dumrians Levnet. Samlede og udgivne af L. N. Bjørn, Candidatus juris“ (1829), hvor s. 6 læses: „Hans Børns Kunstfærdighed roste han engang paa følgende Maade: „Alle mine Børn er musicalske. Der er min ældste Søn, han blæser en deilig Fløite; min ældste Datter slaer Claveer; de smaae Børn spille paa ingen Ting, og min anden Datter der - hun er Enke.“ Om Behrend iøvrigt se A. H. Behrend, *Nogle aktmæssige Oplysninger om Agent Behrends Liv*(1915). 42 *par a pudeur*] et af Weyse konstrueret ord i lighed med det ad 23.76 nævnte (par à cordonnier); pudeur = skamfuldhed, undseelse. 49-50 *Kant ... eine Eintheilung des Nichts*] Weyse sigter utvivlsomt til de sider, der slutter den „transscendentale Analytik“ i „Critik der reinen Vernunft“ (1781). Kant opstiller her (s. 292) en tavle over inddelingen af begrebet „Nichts“. Den ser således ud: „Nichts als 1. leerer Begriff ohne Gegenstand (ens rationis); 2. leerer Gegenstand eines Begriffes (nihil privativum); 3. leerer Anschauung ohne Gegenstand (ens imaginarium); 4. leerer Gegenstand ohne Begriff (nihil negativum).“ Weyse har næppe ret i, at Kant ved denne inddeling gør „Nichts“ til „Etwas“. Kants forudsætning for tavlen er følgende: „Der höchste Begriff, von dem man eine Transscendentalphilosophie anzufangen pflegt, ist gemeinlich die Eintheilung in das Mögliche und Unmögliche. Da aber alle Eintheilung einen eingetheilten Begriff voraussetzt, so muss noch ein höherer angegeben werden, und dieser ist der Begriff

von einem Gegenstande überhaupt (problematisch genommen, und unausgemacht, ob er Etwas oder Nichts sei)" (s. 290). Parentesens ord markerer altså udtrykkeligt, at ved udgangspunktet i begrebet „Gegenstand überhaupt“ lader man stå hen, om denne er „Etwas“ eller „Nichts“. Anderledes talt: Kategorisystemet må rent formelt kunne anvendes på „Gegenstand überhaupt“, der er at forstå som ren tænkegenstand, uden stillingtagen til, om denne er „Etwas“ eller „Nichts“. Når Kant kun opstiller en tavle for inddelingen af „Nichts“ og ikke for „Etwas“, er det, fordi han mener, at en tavle for „Etwas“ følger af sig selv, „fulgt von selber“ (s. 291). Kant tillagde ikke selv de afsluttende sider af Analytiken nogen synderlig betydning. Han indleder kapitlet med følgende ord: „Ehe wir die transscendentale Analytik verlassen, müssen wir noch etwas hinzufügen, was, obgleich an sich von nicht sonderlicher Erheblichkeit, dennoch zur Vollständigkeit des Systems erforderlich scheinen dürfte“ (s. 290). Men, da den dialektisk-spekulative filosofi senere satte ind for alvor med Fichte, Schelling og Hegel, kom begreberne „Nichts“ og „Etwas“ og „Sein“ til at spille en ret fundamental rolle. (If. venlig meddelelse fra professor, dr. phil. Frithiof Brandt). 58 *cospetto*] egl. *cospetto di Bacco!* ☉: Død og pine! 61 *ἑπιστολεύς κατ' ἐξοχήν*] fejl for: *ἑπιστολεύς κατ' ἐξοχήν*, ☉: brevskriveren par excellence. 67-68 *das historische und das hysterische*] Heiberg skrev 30/11 1812 til sin moder: „Der er noget sandt i denne Inddeling. Mine Breve ere altid hysteriske, det er at sige: de udtrykker mit daværende Lune, den Stemning, hvori jeg er, naar jeg skriver Brevet, endskjøndt der ogsaa ofte ere historiske Blandinger derimellem“ (M & B.XXXVII(1922).227). 69 *parturiunt montes* -] *parturiunt montes, nascetur ridiculus mus*, ☉: bjærgene barslede, og der fødtes en sølle mus. Citat fra Horats, *De arte poetica* 139. 82 *Apelles*] Plinius d.æ. fortæller (*Historia naturalis* 35,10), at den berømte græske maler Apelles var kendt for at stille sig bag ved sine arbejder, således at han uset kunde høre publikums dom. En dag påtalte en skomager en fejl ved en sko, og Apelles rettede straks fejlen, men da skomageren fortsatte sin kritik og fandt fejl ved benet, svarede Apelles: *Ne sutor supra crepidam judicaret*, der på dansk er blevet til: Skomager, bliv ved din læst! Apelles vane at stille sig bag sine malerier har affødt et andet bevinget ord: *Apelles post tabulam* (Apelles bag maleriet) om den, der lurer. 94 *Filomele*] græsk sagnfigur. Hendes søsters mand Tereus blev forelsket i hende og fik hende i sin magt; han afskar hendes tunge, for at hun ikke skulde røbe den forbrydelse, han havde begået mod hende. Efter at Filomele og hendes søster (Prokne) havde fået hævn ved at dræbe Tereus' og Proknes søn, forvandlede de til fugle: Filomele til en nattergal (ordet bet. på græsk nattergal) og Prokne til en svale. 104 *Charles* ... *annonca*] Adresse-Contoirs Efterretninger indeholdt 5/11 1812 følgende bekendtgørelse: „Bugtale. Bugtaleren Hr. Charles, fordeelagtig bekjendt i denne Kunst saavel ved de fornemste Hoffer i Europa som i flere Landes anseeligste Stæder, har den Ære at underrette det her-værende agtværdige Publicum om, at han agter at lade sig høre 4 Gange i Hr. Schmetzers Gaard nemlig 1ste og 2den Gang d. 7. og 8. Nov. om Aftenen Kl. 7. De følgende Gange ville blive bekjendtgjorte ved senere Bekjendtgjørelser eller Placater. Entreen er for hver Person 5 Rd. Nærmere Underretning om ham og hans Kunst vil behagelig kunne erfares i følgende offentlige Blade, nemlig *Le Courir de Spectacle* du 8. Septemb. 1806, *Moniteur universel* du 8. October 1806, *Gazette de Hollande* du 8. Octob. 1807, *Correspondent von und für Deutschland* 29. og 31. August 1810, *Augsburger Politische Zeitung* vom 22. Sept. 1810, *Berliner Zeitung* vom 31. Jan. und 7. Febr. 1811, *Gilberts Annalen der Physik*, Jahrg. 1811 St. 5.“ 112-113 *Deinem Geburtstag*] 14/12. 117 *Mutter Geburtstag*] 9/11. 121 *die Thekla*] Theklas sang, jf. ad 16.119. Heiberg havde i br. 3/11 1812 til Weyse bedt denne om at sende sig nogle sange, bl. a. Theklas sang og sange fra „Sovedrikken“ og „Faruk“. 28. [RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt Museum.1890.556f. (forkortet) og M & B.XXXVII(1922).182ff. (uforkortet). - 3 *göttlichen* (= *nichts enthaltendem*)

Brief] i sit svar 3/11 1812 berømmer Heiberg det 7. kapitel i Weyses br. 24. Han skriver bl. a.: „Was das siebente betrifft, so wage ich zu sagen, dass es ein göttliches Kapitel ist; denn weil es gar nichts enthält, so enthält es mithin Gott, weil Gott ist = Zéro, wie es Hr. Professor Oken dargethan hat“ (M & B. XXXVII(1922). 144). Den tyske filosof Lorenz Oken søgte at opstille et filosofisk system, hvorefter Gud er det store Zero, hvorfra alt oprinder. 8 γραφομανία] graphomania, ο: skriveløe. 15 Øst] den i samtiden lidet estimerede litterat Niels Christian Øst (DbL. XXVI(1944). 592ff.), der 1797-99 i forskellige af ham udgivne tidsskrifter optrådte som kunstkritiker og teateranmelder. 16 *mit dem Kalbe . . . pflügend*] jf. Dommerbogen 14, 18, ο: benytte en andens flid og arbejde. – *Kiøbenhavn's Skilderie*] bladet „Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn“, grundlagt 1803 af den senere postmester i Hørsholm Johan Werfel, jf. Chr. Kirchhoff-Larsen, *Den danske Presses Historie II*(1947). 325ff. 18 ενγας] engas, en bugtaler hedder på græsk: engastrimyth el. engastrilog (gr. gaster = bug). 19 *Herr Petersen*] vistnok filologen, den senere professor i klassisk filologi Frederik (Fritz) Christian Petersen (DbL. XVIII(1940). 201f., der (1821) blev gift med Heibergs kusine Bolette Sophie Iürgensen, som først havde været gift med lægen Rasmus Emil Bruun. 23 *am dürren Holze*] jf. Lukas 23, 31. 26 *Brummer*] boghandler J. C. F. Brummer havde foruden sit forlag også et stort sortiment af udenlandsk litteratur, og hans boghandel på Østegade blev jævnligt søgt af folk, der gennemså udenlandske tidsskrifter og bøger. – *Hederich*] formentlig det af den tyske skolemand Benjamin Hederich udgivne *Lexicon manuale graecum* (Leipzig 1722), der kom i talrige udgaver ind i det 19. årh. 39 *omnium caseorum carissimo*] den kæreste af alle oste. 42-43 *O! mon ikke . . . bevæge kan*] travesti over: „O! mon ikke vore Taarer, / Grumme! Dig bevæge kan?“ fra indledningen til en kvartet i 2. akt af „Sovedrikken“. (jf. ad 18.49). 51-52 *Stein bey mir in Brette*] udtr.: bei einem einen Stein im Brett haben (bekommen) bet.: være (komme) i kridthuset hos en. 52 *die hübschen Verse*] til fru Gyllembourgs fødselsdag 9/11 1812 havde Heiberg sendt et par ørenringe, ledsaget af det smukke digt „Brevduen“, hvori han erklærer hende sin varme, sønlige kærlighed, se J. L. Heiberg, *Poetiske Skrifter IX*(1862). 459. 71-72 *Deiner ersten Erziehung*] Heibergs barneår var vanskelige. Da han var 9 år gl., måtte faderen, P. A. Heiberg, som landsforvist forlade landet (7/2 1800) og efterlod sin hustru og søn i trykkende økonomiske kår. Ved skilsmissem 1801 fik faderen forældremyndigheden over sønnen, og det blev ham, der skulde bestemme hans opholdssted. Han førte da en temmelig rodløs og idelig omflakkende tilværelse, jf. M. Borup, J. L. Heiberg I(1947). 12ff. 76 *Lieder für Brummer*] Gyllembourg skrev 13/10 1812 til Heiberg: „Brummer ber Dig købe til ham et Exemplar af Svenske Selskabs Sange“ (M & B. XXXVII(1922). 71).

29. [RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt Museum. 1890. 454ff. (uddrag) og M & B. XXXVII(1922). 185ff. (uddrag). – 5 *Bär*] den tyske violinist Johan Adolf Beer gav 14/1 1812 en koncert på Det kgl. Teater. Programmet omfattede ifl. Adresse-Contoires Efterretninger 5/11 s. å. en symfoni af A. Romberg, en ny violinkoncert af Beer, potpourri af L. Spohr og Rondeau a la mode de Paris af Romberg; desuden sang jfr. Funk en arie af operaen *L'arbore et Diana* og sammen med jfr. Thomsen og herrerne Engholm og C. Brun en kvartet af syngestykket *Tante Aurora*. Endelig spillede Kuhlau en af ham selv komponeret klaverkoncert. 38 *nervo rerum gerendarum*] hoveddrivfjederen i alle foretagender, ο: penge. Udtrykket *nervus rerum* (tingenes nerve) blev som betegnelse for penge tidligst anvendt af den græske filosof Krantor (3. årh. f. Kr.). 44 *Romberg*] den tyske violinist og komponist Andreas Jakob Romberg. 46 s. o.] se ovenfor. – *Jfr. Funk*] sangerinden Juliane Marie Funck (DbL. VII(1935). 515), der kort efter (1813) forlod scenen for at indgå ægteskab med den senere amtmand Herman Gerhard Treschow. 47 *Martin*] den spanske komponist Vicente Martín y Soler. 53 *Kuhlau ein Concert*] vistnok den klaverkoncert, der nu synes sporløst forsvunden; i november 1811 havde Kuhlau

på en koncert på Det kgl. Teater spillet 1ste sats, og i sin helhed blev klaverkoncerten fremført ved kapelmusikus Barths koncert i Det musikalske Akademi i april 1812. Kuhlau havde 23/1 1811 på Det kgl. Teater givet en koncert, hvor han sammen med medlemmer af kapellet spillede sin klaverkoncert i c-dur, der udkom 1813 hos Breitkopf & Härtel med en Dedikation til Weyse. 58 *Wallich*] der boede i Kbh. flere jødiske forretningsfolk af dette navn, så det er usikkert, hvem der sigtes til. Selv om ordet *Nachbar* ikke skal betyde: sidemand i teatret, men henvise til en Wallich, der havde bopæl i nærheden af Weyse, der da boede St. Kirkestræde (ved Amagertorv), er der flere muligheder. 60 *ma tante Aurora*] syngestykke i 2 akter med musik af Boieldieu og tekst af de Longchamps, opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 19/3 1812 i Th. Thaarups oversættelse. 76 *Basse*] Erhard Christian Basse, der (fra 1806) havde været huslærer for Heiberg og 1809 indstillede ham til artium, fra 1814 sognepræst for Hjembæk og Svinninge menigheder. Han var 11/11 1812 blevet gift med Dorothea Cathrina Hansen. 77 *Torus*] [ægte]seng. 77-78 *Hercules... Scheidewege*] Herakles (= den romerske halvgud Hercules) på skillevejen, en nu tabt fortælling af Sokrates' samtidige, sofisten Prodikos fra Keos, der frit gengivet er bevaret i Xenophons Memorabilien. Det fortælles, at Herakles i sin ungdom på en korsvej mødte dyden og lasten; de søgte begge at vinde ham for sig, men han valgte at følge dyden. 86 *Weinachtsharmonie*] julen fejredes i den Gyllembourgske familie på særlig festlig vis, jf. M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).41f., E. Hude, Thomasine Gyllembourg og Hverdagshistorierne (1951).231f. Weyse var gennem flere år en skattet julegæst, jf. Hans Winkler, Weyse holder Jul for Gyllembourg og den unge J. L. Heiberg (Berlingske Aftenavis 21/12 1942). 91 *Hr Brun*] lægen Rasmus Emil Bruun. 98 *Jeannots Ausdrücke*] en person ved navn Jeannot forekommer i syngestykket „Jeannot og Colin eller Fostbrødrene“ (musik af Isouard, tekst af C. G. Etienne), der herhjemme i N. T. Bruuns oversættelse 1. gang blev opført på Det kgl. Teater 6/10 1818, og i den til grund herfor liggende novelle „Jeannot et Colin“ af Voltaire. Det af Weyse her nævnte udtryk findes måske i en udgiverne ikke bekendt tysk oversættelse af et af de nævnte værker. 99 *einer ganzen weissen Seite*] der er i br. sideskifte ved dette afsnits begyndelse. 105 *Kant hat doch Recht*] i „Critik der reinen Vernunft“ (1781) udtalte Kant, at der er to anskuelserformer: rummet er anskuelserform for al anskuelse på den ydre erfarings område, tiden for al anskuen på den indre erfarings område, jf. H. Høffding, Den nyere Filosofis Historie VI(1921).49f. 107-108 *Brief an Deine Mutter*] Heiberg havde 6. og 7/11 1812 sendt sin moder lange breve, hvori han fortæller om rejsen op gennem Sverige og ankomsten til Stockholm (M & B.XXXVII(1922).157ff. 113 *aposiopesis*] egl. fortielse; i retoriken og poetiken en afbrydelse midt i en sætning, således at det overlades tilhøreren (læseren) selv at fuldstændiggøre den. Et klassisk eksempel er Nep-tuns ufuldførte trusel i Vergils Æneide (I, 135): „Quos ego - !“ („Jeg skal - !). 115 *Baudissin*] Wolf Heinrich Friedrich Karl greve von Baudissin, dansk legationssekretær i Stockholm. Han var beslægtet med Schimmelmans og hørte til kredsen omkring E. Ph. Kirstein. Han har oversat Shakespeare til tysk. 125 *Kriegs, Kriegs!*] branderen består jo deri, at tallet 100 (lin. 124) på latin skrives: C.

30. (RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer). Trykt Museum.1890.560ff. og M & B. XXXVII(1922).200ff. - 5 *die Vorschläge Taubes*] grev og grevinde Taube havde inviteret Heiberg til at blive julen over i Stockholm som deres gæst, hvilket absolut mishagede familien Gyllembourg og Weyse. 12 *die gestrigen Briefe*] Heiberg sendte til sin moder uden følgeskrivelse to breve (fra grev og grevinde Taube), jf. fru Gyllembourgs br. 19/11 1812 til Heiberg (M & B.XXXVII(1922).197). 25 *kleinen Zettel*] under sit ophold i Sverige blev Heiberg stærkt plaget af familien i Kbh. og af Weyse om at skrive hjem. Som regel efterkom han deres ønske med lange, indholds-rige breve, men 13/11 1812 nøjedes han blot med en lille hilsen (M & B.XXXVII (1922).182). 26 2 *Briefe von Taube und seiner Frau*] se ad lin. 12. 32-33 *Freund-*

schafft . . . jenes Bären] i en fabel af La Fontaine fortælles om en bjørn, der for at jage en flue bort fra sin herres næse kastede en sten mod fluen og derved dræbte sin herre. 49 Paykull] Johan Gustav friherre von Paykull, kancelliråd i Udenrigsministeriet, ejer af herresædet Velox-Säby i Uppland. Han var fra gammel tid ven af P. A. Heiberg, havde oftere besøgt Kbh. og her givet stødet til dannelsen af Det skandinaviske Litteraturselskab. Han var gift med Gyllembourgs søster, Anna Elisabeth Ehrensvärd. Heiberg har skildret sit besøg hos Paykulls i br. 23/11 1812 til moderen [M & B.XXXVII(1922).206f.]. 60 *Dieses Keine Zeithaben*] Heiberg havde 13/11 1812 skrevet til moderen: „Uagtet jeg havde nok at skrive om med denne Post, saa nødes jeg dog til at opsætte det til næste gang. Jeg har i disse Dage været saa meget ude, at jeg ikke har faaet nogen Tid tilovers“ [M & B.XXXVII(1922).182]. 67 *Sed hinc illæ lacrimæ*] men derfor disse tårer. Citat fra Terents' skuespil *Andria* I,1,99. 86 14 Dec.] Heibergs fødselsdag.

31. [RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt M & B.XXXVII(1922).220ff. – 6 *die bewusste Hofnung*] Heiberg var blevet forelsket i den unge grevinde Taube. Han skriver 17/11 1812 til Weyse: „Det vil gjøre mig mere ondt end Du forestiller Dig at . . . rive mig løs fra Grevinden, hvem jeg i 2 Aar har seet dagligen, medens min Tilbøielighed dagligen har steget indtil det nærværende Punkt, hvor den næsten synes at have steget over sig selv og fortjener at betegnes med det græske ὑπερ [ὑ: hyper]. Naar jeg saaledes betænker hvorledes jeg . . . daglig og bestandig er om hende, og dog endnu ikke har vundet meer end hendes Venskab, saa kunde jeg gjerne græde“ [M & B.XXXVII(1922).195f.]. 13 *ungracieuses . . . Wesen*] fru Gyllembourg fælder en lignende dom i sit br. 10/11 1812 til Heiberg: „Grevinde Taube er et godt Menneske, men hendes totale Mangel paa Aand og Grazie gjør hende ikke skikket til et cultiveret Menneskes virkelige Venskab“ [M & B.XXXVII(1922).175]. 29 *Auftrag ihre Gesinnung zu sondiren*] i br. 17/11 1812 havde Heiberg bedt Weyse om forsigtigt at undersøge, hvad hans moder vilde sige til, at han blev i Stockholm til den 8. el. 9. januar, og han beder Weyse udrette „Commissionen med Din [sædvanlige] Sagacitet og Klygtighed“ [M & B.XXXVII(1922).196]. En tilsvarende anmodning rettede Heiberg til Gyllembourg. 35 *Sagacitet*] skarpsindighed, dette udtryk havde Heiberg brugt i sit br. til Weyse. 41 *Deinem Geburtstage*] 14/12. 42 14 Dec.] Heibergs fødselsdag. 61 9 Januar] jf. ad lin. 29 om Heibergs br. 17/11 1812. 9/1 var iøvrigt Gyllembourgs fødselsdag, og der skulde den dag være juleselskab hos Gyllembourgs, jf. M. Borup, J. L. Heiberg I(1947.42, M & B. X(1909).114. Heiberg rettede sig efter familiens ønsker; 9/12 1812 rejste han fra Stockholm og var vistnok hjemme i Kbh. allerede på sin fødselsdag 14/12, se M & B.(1922).234 og M. Borup anf. værk.36, men cf. Johanne Luise Heiberg, P. A. Heiberg og Thoma-sine Gyllembourg (1947).273.

32. [NkS 2836,4^o]. Trykt Museum.1895.375f. – 1 *Hans Hertz*] Hans Peter Boye Hertz (1793-1868), ældste søn af daværende domprovst i Roskilde, senere biskop i Ribe, dr. theol. Jens Michael Hertz og dennes 1ste hustru Christiana Sophia Koch. Hans Hertz, der da var teologisk student, havde Weyse lært at kende hos Gyllembourgs, med hvilke Hertz' fader havde flere tilknytningspunkter. Hans Hertz var musikalsk og sluttede sig hurtigt til Weyse; 1812 fik han af sine forældre tilladelse til i sommerferien at invitere Weyse på besøg i domprovstegården i Roskilde, jf. herom M & B.X(1909).124ff., og dette besøg blev indledningen til en lang række Roskildebesøg; i årene 1832-42 var Weyse op til 4 gange om året på besøg, gerne 14 dage ad gangen, i Roskilde, som han kom til at sætte så megen pris på, og hvor han ønskede at blive begravet. „I og omkring Domkirken i Roeskilde sværmede Weyse med en Elskers Kjærlighed“, skriver H. N. Clausen i sine Optegnelser om mit Levned og min Tids Historie (1877).57, og Hans Hertz' søster, Lise Fich, skriver i sine erindringer (M & B.X(1909).123) bl. a., at „hvem der ikke har set ham [Weyse] i Roeskilde, kjendte ham i Grunden slet ikke; han var dér et andet Menne-

ske; dér fremskinnede alle hans elskværdige Egenskaber først i deres rette Glands, thi dér følte han sig snart hjemme som intet andet Sted," hvad de følgende br. også bærer vidnesbyrd om. I „Weyses Kammer“ i præstegården skal de fleste af melodierne til Ingemanns morgen- og aftensange være komponeret (1837 og 1838), jf. Michael Hertz' br. 16/7 1871 til Berggreen i NkS 2836,4°. Kontorchef, ritmester P. Schaumburg-Müller, en søn af Weyses plejesøn F. Schauenburg Müller, skriver i sine utrykte familieoptegnelser (i familieeje), at Weyse „befandt sig altid lykkelig og glad under disse Besøg og vendte oplivet og forfrisket hjem . . . Utallige var de Paaskud, Weyse greb for at gøre en Roskilderejse; snart skulde der ses, hvorledes Roserne voksede, snart prøves, hvorledes Jordbærrene smagte osv. osv. Ofte fik min Moder Ilbud om at være færdig til den og den Tid, for saa holdt Vognen for Døren for at køre dem en Tur til Roskilde.“ 7 *halvkun*] 9: halvgåen. 9 *irel*] gå. 10 *Thetis*] en nereide (9: datter af den græske havguddom Nereus), der som gudinde havde sin bolig i havets dybder. Hun ægtede kongen i Thessalien Peleus og blev moder til Achilleus. Hun omtales oftere i Iliaden. 11–12 *kom Postsneglen dermed*] Hans Hertz' br. ses ikke bevaret. 20–21 *Din Faders*] Jens Michael Hertz (DbL.X(1936).191ff.), siden 1804 domprovst i Roskilde, 1807 tillige amtsprovst, 1817 dr. theol., 1819 biskop i Ribe. Han har offentliggjort forskellige poetiske frembringelser, hvoraf „Det befriede Israel“, et bibelsk epos i 18 sange i hexametre, blev prisbelønnet af Selskabet for de skønne Videnskaber. Til hans påskekantate „See, fra Himlens evig klare Lue“ har Weyse efter hans død skrevet musikken (1829). Domprovstegården var i hans tid et gæstfrit hjem, hvor navnlig musikken dyrkedes, og hvor en del af tidens skønånder færdedes, bl. a. J. L. Heiberg, Chr. Winther, dennes halvbroder Poul Martin Møller, prof. H. N. Clausen m. fl. 32 *ad libitum* . . . *sæculorum*] efter behag i evighedernes evighed. 35 *Antifumologien*] et af Weyse dannet ord: læren om hvad der kan modvirke røg. 39 *Essent. amar. Weysian:*] *essentia amara Weysiani*, 9: Weyses bitre medicin. – *guttæ*, 9: dråber. 45 *pneumatisk*] luftigt el. som hører til læren om luften (pneumatikken) – *Orgelbyggerens Overslag*] orgelbygger Hans Frederik Oppenhagen havde indsendt overslag til det ny orgel, der efter Frue kirkes ødelæggelse ved bombardementet i 1807 skulde bygges. Der blev 18/8 1819 indgået kontrakt om bygning af det ny orgel, der var færdigt 1828. 50 *Schow*] Mathias (Mads) Schou. Han blev 1815 juridisk kandidat og døde som by- og rådstueskriver i Assens. Han var en hyppig gæst i det Hertz'ske hjem, se M & B.X (1909).130, 148. Det af Weyse nævnte br. kendes ikke. 53 *Dine Forældre*] domprovsten J. M. Hertz og dennes 2den hustru (Hans Hertz' moster og stedmoder) Else Christense Koch, der tidligere (1786) havde været gift med prokurator, godsforvalter Søren Thrige, hvilket ægteskab blev opløst ved skilsmisse 1792. – *Sødskende*] Christian Elers Hertz, senere borgmester i Århus og konferensråd; Herman Adolph Hertz, senere distriktslæge i Kalundborg; Børge Theodosius Hertz, senere klædefabrikant i Rusland; Lucie Elise (kaldet Lise) Hertz, der 1825 blev gift med konsistorialassessor, sognepræst i Bogense Hans Jacob Fich, forfatterinden til erindringsbogen „Domprovsten i Roskilde“ (M & B.X(1909)) og endelig Jens Michael Hertz, der døde som kateket i Hjørring. – *Tante Lise*] Elisabeth (Lise) Dorothea Iürgensen, f. Buntzen, der var gift med Johan Buntzens kompagnon, mægler og dispachør Frode(rus) Iürgensen. Lise Iürgensen besøgte gerne Hertz i Roskilde, når hun sammen med børnene skulde på besøg hos svogeren, pastor Hans Christopher Elers Koch i Horbelev på Falster. – *Børn*] Lise Iürgensens børn: Bolette Iürgensen, der 1819 blev gift med lægen Rasmus Emil Bruun og efter hans død i 1821 med filologen F. C. Petersen; Hanne Iürgensen, der 1819 blev gift med konsultssekretær Oluf Bang Winge, og Peter Andreas Heiberg Iürgensen, der døde som stiftsprovst og sognepræst til Nørre Vedby og Nørre Alslev menigheder på Falster, og som blev gift med sin kusine Thomasine Elisabeth Johanne Koch, datter af sognepræst Hans Christopher Elers Koch i Horbelev. 57 *Sølv V.*] sølvværdi. – *N.V.*] navneværdi.

33. (Abrahamske Autografsamling 4° H. 133). – 1 J. M. Thiele] den senere forfatter, sekretær og bibliotekar ved Kunstakademiet, direktør for Kobberstiksamlingen, bibliotekar ved kongens håndbibliotek, professor, etatsråd Just Mathias Thiele (DbL. XXIII(1942).496ff.). Han havde nylig forladt Metropolitanskolen og blev det følgende år (1816), privat dimitteret af prof. A. G. Rudelbach, student. Han havde i 1815 truffet Weyse hos grosserer Mäder, Julie Tuteins svoger, og kom i den følgende tid hyppigt hos Weyse, jf. J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger 1795–1826 (1873). 78ff. og 84. Han var desuden ofte gæst hos Constantin og Friederike Brun, J. L. Heiberg, Baggesen, pastor Massmann og flere andre af Weyses bekendte. I 1815 indsendte Thiele – ligesom Weyse – en versificeret løsning af Baggestens subtile religions-filosofiske gåde „Det evige Sindbillede“, som Baggesen det følgende år offentliggjorde i sit tidsskrift „Danfana“, hvori også Weyses forsøg på løsning optoges. Der er (i NkS 2836,4^o) bevaret nogle breve fra Thiele til Weyse. Om forholdet mellem Weyse og Thiele se iøvrigt J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger 1795–1826 (1873) og J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger I–II ved C. Dumreicher (1917). – *Roeskilde*] Weyse var på besøg hos Hertz i Roskilde, men rejste s. d. tilbage til Kbh. 3 *Adresseavisen*] jf. Chr. Kirchoff-Larsen, Den danske Presses Historie.II(1947).53ff. Samtidens dødsannoncer var ofte af den art, Weyse her parodierer. A. S. Ørsted averterede således 10/2 1818 sin hustrus død med disse ord: „Det har behaget den urandsagelige Viisdom den 9de d. M. at hjemkalde min ædle og trofaste Hustru, Sophie Wilhelmine Bertha, fød Oehlenschläger, i hendes Alders 36 og vort Ægteskabs 16de Aar. Enhver, der kjendte hendes rene himmelske Sjel, vil skjænke hendes Minde en vemodsfuld Taare, og ingen, der har nogen Godhed for mig, vil uden Deeltagelse tænke paa den Tomhed og bittere Kummer, som et saadant Savn efterlaader.“ 15 *Stiftsprovst Clausens*] Henrik Georg Clausen (DbL.V(1934).282ff.), fra 1811 sognepræst ved Frue kirke i Kbh. og stiftsprovst i Sjællands stift. 18 *Bispen*] Friedrich Münter (DbL.XVI(1939).341ff.). Han blev 1788 ekstraord. professor i teologi, 1790 ord. professor, s. å. dr. theol., 1808 biskop over Sjællands stift. Han var broder til forfatterinden Friederike Brun, f. Münter. 21–22 *Eine Höflichkeit ... anderen werth*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexicon II (1870).730.nr.2. Ordsproget stammer vist fra italiensk (Una cortesia ricerca l'altera). 22 *anus anum lavat*] studentikos omskrivning af: *manus manum lavat*, ɔ: den ene hånd vasker den anden, den latinske oversættelse af et citat af den græske komediedigter Epicharmos. 22–23 *som man raaber ... man Svar*] ordsprog; findes på tysk i Eberh. Tappius, Germanicorum adagiorum cum Latinis ac Graecis collatorum (1539). 26 *Blodvarmegraden*] Weyse regnede med Réaumur; 30° R = 37,5^o C. 27 *ulyksalige Ord: Tiek og Tobak*] Thiele skrev 3/7 1815 til Weyse: „Jeg kjender allerede Deres kommende Levnet i de Dage, De blev i Roeskilde. For Exempel: Den ... Juli 1815 gik De tidlig ud, smøgede en Pibe Tobak – gik *forbi* Domkirken ned mod Søen, lagde Dem i Morgenduggen og læste et Par Snese Sider i Tieck – dog det er sandt! De liden jo hverken Tieck eller Tobak!“ (NkS 2836,4^o). Weyse afskyede tobak og giver i brevene ofte udtryk herfor; det samme gælder den tyske romantiske digter Johann Ludwig Tieck. 31 *imod Etiketten*] Thiele skrev 3/7 1815 til Weyse, idet han slutter sit brev s. 2 nederst: „Jeg troer det er imod Etiketten at skrive paa det sidste Blad –“ (NkS 2836,4^o). 33 „*Signelil &*“] Thiele skrev i sit nævnte br. bl. a.: „Har De tænkt paa Deres Romance, som De lovede mig?“ (NkS 2836,4^o). Parodien „*Signelil* sad i en Kakkellovnskrog“ (Romancer og Sange II nr. 41), som Weyse under pseudonymet Severus S. havde skrevet, blev 1. gang trykt i Rasmus Nyerups „*Hertha*“ 1817.109f. (hvor dog 4. vers mangler); musikken dertil har Weyse komponeret 1817, og den findes også i „*Hertha*“. Weyse fortæller i sin autobiografi (1820), at det er „*en liden Parodie paa de morderiske Ballader, som for nogen Tid siden drev deres Uvæsen her ... Denne Parodie har imidlertid virket mere, end jeg ventede; thi den tragiske Ballademusa er totalt forsvundet*“ (Berg-

green.40f.). 39 *Det ... forlangte Sonett*] Thiele skrev 3/7 1815 til Weyse: „Hvis De har Lyst til en Sonnetopgave, saa er her en: *Mære – O! – Soel – Moliere, Blære, fro, Koe, Beskiære, Pak, Blik, Vee, Tobak, Tieck, Thee*. Emnet bliver: „Til min tilkommende Kone (NkS 2836,4^o). I den Heiberg-Gyllembourgske kreds yndede man dengang som selskabsleg de såkaldte bout-rimées, dvs. improvisationer over en række opgivne rim, jf. M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).42; C. Thrane, Weyses Minde (1916). 19. Thiele fortæller (Af mit Livs Aarbøger 1795-1826 (1873). 91), at han i sommeren 1815 „skrev ... under Weyses Veiledning og Anviisning, et Par Sonnetter, blot til Indøvelse i denne Versform, og da Heiberg kom til, blev det nu en Spøg imellem os Tre, at udsætte ravgale Riim, hvortil vi, hver for sig, skulde skrive vor Sonnet.“ Weyses besvarelse af den her stillede opgave er bevaret og lyder således: „At Elskov underfuldt til Engle-Mære / Forvandle kan, o Du mit A og O! / Til Venus Anadyomen' en Soe / Ja en stupid Cretien til en Moliere / Er vist og sandt. Mig selv, en vranten Blære / Har Elskov reent forvandlet, da jeg fro / Dig Engel skued' mal-kende en Koe! / Naar mon den Lykke Himlen mig beskjære, / Dig min at kalde? al mit Grille-Pak / For mig da forsvandt: thi med et Blik / Du brat helbreder al mit Hjertes Vee. / Din Broder sendes her et Punk Tobak, / Og til Dig selv et Exemplar af Tieck, / Og et Pund ægte Caravane-Thee.“ (Abrahamske Autografsamling 4° H. 133). Også Heibergs – mere vellykkede – besvarelse findes (i Weyses afskrift) sst. Den lyder: „En Kone har jeg søgt, men Mære / Jeg ene fandt i Quindfolks Skare. O! / Hver var paa sin facon en ægte Soe / Læs kun l'ecole des femmes af Moliere! / Men hil mig! hil mig! Følelsernes Blære / (Jeg mener Hjertet) blev atter fro: / Thi Dig jeg fandt! Og bedre Malke-Koe / Kan Himlen ikke nogen Sjæl beskjære. / Snart hører Du mig til med Pik og Pak. / I Glæde svømme skal mit drukne Blik, / Naar første Gang Du er i Fødsels-Vee. / Elsk mig, mit Barn! Jeg røger ei Tobak, / Gaar ei til Horer, læser ei i Tieck; / Men sidder paa min Stoel og drikker Thee.“ 48 *Kakophonie*] mislyd; noget, der klinger ilde.

34. (NkS 2836,4^o). – 3 *Torsdags*] 6/7 1815, da Weyse rejste fra Roskilde. 4 *Appendix scilicet*] det vil sige påhæng. 25 *Jesuiten*] Münter nærrede fra sin ungdom et lidenskabeligt had til jesuiter. Fra sin udenlandsrejse skrev han således 1784 til sin fader: „dasz ich gerne mein Leben hingäbe, wenn es möglich wäre, mit meinem Tode sie [jesuiterne] ganz und gar zu vernichten“, se Frederik Münter. Et Mindeskrift I, 1 (1925). 48. – *Frimureri*] Münter var 1781 under sin udenlandsrejse blevet frimurer; ved sin hjemkomst blev han optaget som St. Johannesmester i logen Friedrich zur gekrönten Hoffnung og beklædte gennem mange år værdigheden som taler i logen. 1795 valgtes han til ordførende mester, men 1807 nedlagde han hammeren og i sine senere år, fra o. 1819, trak han sig tilbage fra logearbejdet, jf. E. Collin, Fremragende danske Frimurere I(1872).129ff., Frederik Münter. Et Mindeskrift I,1(1925).29, 111 og 223. Weyse har 1819 komponeret en Freimauer-Cantate („Richter freigeschaffner Geister“). 27 *Roskilde Kro*] på Roskildevejen mellem Kbh. og Roskilde (Smørum herred, Herstedvester sogn), se C. Heilskov, Blade af en gammel Landsbykros Historie (Aarbøger udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt 1925.13ff.) og Aage Welblund og Arthur G. Hassø, Gamle Landevejskroer(1946).157ff. Kroen er nedrevet o. 1940 i forbindelse med vejens udvidelse og er opført i ændret skikkelse. 29 *sig exaquerte*] lod vandet. 32 *peroreered*] udbredte sig, talte vidt og bredt. 37 *Birkeskriver Bing*] Villads Mathias Bing, exam. jur. 1779, fra 1804 stiftsskriver i Sjællands stift, forvalter ved Roskilde domkirkes gods og forstander for Duebrødre kloster. 38 *Frankrigs Kejser*] Napoleon, der i maj 1814 var ført til Elba, flygtede derfra og ankom o. 1/3 1815 til Provence tæt ved Cannes og blev påny kejser, efter at Ludvig XVIII var flygtet. Han regerede i „de 100 dage“ indtil slaget ved Waterloo (18/6 1815) og blev 15/7 s. å. ført til St. Helena, hvor han døde (5/5 1821). – *Jødernes lange Skjæg*] I datiden lod de ældre jøder deres skæg stå, hvilket ellers ikke dengang var brugt. 39 *Bispens Bibliothek*] Münter havde datidens største private bogsamling.

Den omfattede ved hans død 10.787 numre samt en del (84) håndskrifter, se Bibliotheca Münteriana sive Catalogus Librorum quos relinquit Fredericus Münter (Kbh. 1830). 41 *halvfjersindstive Sprog*] Münter var meget sprogkyndig og bl. a. kendt for sine tydninger af koptiske og andre orientalske skrifter, se Fr. Bull, Frederik Münter som Orientalist i Frederik Münter. Et Mindeskript I,2(1949).1ff. 45 *Bispinden*] Maria Elisabeth Münter, f. Krohn. Hendes nervesystem var fra 1805 svækket, og i oktober 1809 blev hun sindssyg. Hendes sygdom ytrede sig i melankoli og livslede, og da hun gentagne gange havde forsøgt at berøve sig livet, måtte hun holdes inde-spærret og være under stadig bevogtning i bispegården. I begyndelsen af 1813 syntes sygdommen at have udraset, men i hendes sidste år vendte den tilbage, og hun døde som sindssyg. 48 *Kongen i Thule*] Goethes digt „Der König in Thule“, skrevet 1774, trykt 1. gang 1782. Weyse har 1837 komponeret musik til Oehlenschlägers bearbejdelse (1802) af dette digt („Der var en Konge i Leire“), se Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXIV(1861).8f. 53 *Theodor Münter*] Carl Vilhelm Theodor Münter, bispens næst yngste søn, senere rådmand i Kbh. 55 *Fanny*] Münters ældste datter Maria Frederica Franzisca (Fanny) Münter, der 10 dage senere (21/7 1815) blev gift med dav. kapellan ved Frue kirke i Kbh. Jacob Peter Mynster, fra 1834 Sjællands biskop (DbL.XVI(1939).322ff.). 62 *post coenam*] efter middag. 63 *Ministerens Pragt-Illumination*] „Dagen“ indeholdt 8/7 1815 følgende meddelelse: „I Anledning af de hertil ankomne Efterretninger om de af de allierede Armeer vundne betydelige Seire, hvorved alle Staters Rolighed paa ny kan anses at være befæstet, lode samtlige herværende fremmede Gesandte i Aftes deres Bygninger paa det smagfuldeste illuminere; ved denne Leilighed var især udenfor den engelske Gesandts Bolig [Norgesgade (= Bredgade) 179] sammenstimlet endeel Pøbel, som raabte og støiede paa en høist uanstændig Maade, hvilket foranledigede Politiet til at arrestere tre eller fire af disse Anstiftere af Uorden, som ikke ville undgaae den fortiente Straf.“ 67 *Hermann*] Hans Hertz' yngre broder Herman Adolph Hertz, der dengang opholdt sig i Kbh. hvor han studerede medicin. Han tog 1818 kirurgisk eksamen og blev året efter læge i Kalundborg.

35. (Abrahamske Autografsamling 4° H. 133). – Thiele fortæller i sine erindringer (Af mit Livs Aarbøger 1795–1826 [1873].91f.) at han 1815 ofte besøgte familien Brun på Sophienholm ved Frederiksdal. S. 92 hedder det: „Kort Tid efter mit Besøg paa Sophienholm fik jeg et Brev paa Vers fra Weyse, hvori han proponerede mig at reise næste Dag, en Søndag, med ham og Balthasar Münter derud igien.“ Thiele nævner, at han har deponeret Weyses versificerede epistel „i Prof. Abrahams' Samling af Autographer“, hvorfra den er indgået i KB. – 2 *Balthasar Münter*] søn af biskop Münter, senere præst og provst ved Holmens kirke, hofprædikant og kgl. konfessionarius (DbL.XVI(1939).339f.). Han blev (1829) gift med sin kusine Ida Marie Louise v. Schmidt-Phiseldeck, datter af deputeret, konferensråd C. F. v. Schmidt-Phiseldeck, der var gift med en søster til bispinde Münter. 3 *Fredriksdal*] til Constantin Bruns landsted Sophienholm. Fru Friederike Brun var Balthasar Münters faster. 13 *Kildevogn*] en kapervogn, der i sommermånederne kørte til Jægersborg dyrehave. 15 *De følger Deres Ven*] Thiele efterkom indbydelsen. „Vi kom derud paa en Kildevogn og blev glædeligt modtagne“, skriver Thiele (Af mit Livs Aarbøger 1795–1826 [1873]. 92).

36. (Gengivet efter J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger v. C. Dumreicher I (1917). 73f. Det originale br. synes bortkommet.) – 3 *Din Fødselsdag*] det var Thieles 20 års fødselsdag 13/12 1815. – *en Kost*] med brevet fulgte et par barberknive skjult i en kost, se J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger v. C. Dumreicher I(1917).73. 16 *Ainsi soit ill*] Amen.

37. (RA. Privatarkiver: Fru Gyllembourgs papirer). – 1 [1816]] brevet er udateret; det er adresseret: Madame T: Gyllembourg, Ydre Amalie Gade N° 69 Ltr C iste Sahl. Da fru Gyllembourg kun i 1816 boede på den nævnte adresse, må brevet være

fra dette år. 16 Buntzen] formentlig Johan Jacob (Iwan Jatchinka) Buntzen, søn af Thomasine Gyllembourgs fætter, lægen Thomas Buntzen. Han var dengang 11 år gl. Brevet er skrevet med en barneskrift, ialtfald af en uøvet. Også udskriften er med samme hånd.

38. [Abrahamske Autografsamling 4° H. 133]. – 2 Professor] Weyse havde 10/5 1816 fået kgl. bestalling til at være professor og „nyde Rang udi Sæde og Gang efter Rangforordningen af 14de October 1746, dens 6te Klasse No. 1“; bestallingen blev fornyet 13/10 1841 af Christian VIII. 2-3 Ansøgning bevilget] Weyse havde 26/3 1819 søgt ansættelse som komponist i kongens tjeneste mod en årlig gage af 1000 rdl. og forpligtelse til herfor årlig at levere 2 kirkemusiker eller 1 opera. Overhofmarskal Hauch, der var chef for Det kgl. Kapel, tilskrev 9/5 1819 Weyse, at kongen ved resolution 8/5 s. å. havde bevilget det ansøgte [RA. Capel-Protokol 1818-20 s. 150]. 7-8 Sapiientis fons epistolarius] den vises (der Weise = Weyse) brev-kilde. 10 hans tvende Breve] ses ikke bevaret. 11 Laurbærblades] Thiele fortæller (Af mit Livs Aarbøger 1795-1826(1873).164f.), at han, der var på rejse til Tyskland og Italien (Weyses br. er adresseret til Cassel), havde besøgt Weyses halvbroder i Altona og set den købmandsforretning, som Weyses fader og stedfader havde drevet, og som nu videreførtes af Weyses halvbroder. Der var Thiele gået ind og havde købt nogle laurbærblade, som han sendte Weyse. – kostede et uhyre Porto] efter de datidige regler påhvilede det principielt brevmottageren at betale portoen ved postforsendelser inden for det danske monarki. Det hedder i Generalpostdirektionens taxtbestemmelser 15/7 1818: „Det staaer i Øvrigt Afsenderne af Breve fra et til andet af de i hostrykte Taxter benævnte Steder frit for, enten at betale Portoen for samme lige fra Afgangstil Bestemmelsesstedet, hvilket da udtrykkeligen skal tilkendegives ved uden paa Brevet at anføre: „franco directe“ eller „betalt til Stedet“, eller og at lade Portoen for Modtagerens Regning være aldeles ubetalt. Ligeledes er det ogsaa overladt til Afsenderens Forgotbefindende, blot at betale Portoen indtil et undervejs liggende Sted, hvilket Steds Navn da udtrykkeligt skal tilføies uden paa Brevet ved Siden af Ordet „franco“ eller „betalt til“. I dette Tilfælde betale Modtagerne den øvrige Deel af den Porto, som efter hostrykte Taxt skal betales fra Afsendelses- til Bestemmelsesstedet, men ikke den i Almindelighed høiere Porto, som fra det mellemliggende Sted, hvortil Afsenderne have betalt, til Bestemmelsesstedet maatte være fastsat.“ Frimærker indførtes først 1851 i Danmark. 16 cor justum nobile] et retfærdigt, ædelt hjerte (ordspil på Thieles fornavn Just). 21 Ugle [Bolette] ifl. C. Thrane (Weyses Minde(1916).18) Weyses husholderske, som han kaldte sin ugle. 22 Stein] musiklærer G. H. Stein. 28 De klare Bølger &] romance af syngespillet „Sovedrikken“ (1808), musikken af Weyse, teksten af Oehlenschläger efter Bretzner. – Vil Du være stærk og fri &] canzonetta af operaen „Ludlams Hule“ (1814), musikken af Weyse, teksten af Oehlenschläger; 1. gang opført på Det kgl. Teater 30/1 1816. 29 Thriges Bryllup] overlærer ved Roskilde katedralskole, dr. phil. Hans Peter Thrige (DbL. XXIV(1943).68) – hvis moder Else Christense Thrige, f. Koch, i 2det ægteskab (1804) var gift med sin svoger, domprovsten i Roskilde, senere biskop i Ribe Jens Michael Hertz – blev 4/6 1819 i Roskilde domkirke gift med Margrethe Christiane Marie Bloch, datter af konrektor i Odense, fra 1815 rektor i Roskilde, etatsråd Søren Niclas Johan Bloch (DbL.III(1934).279ff.) og dennes 1ste hustru Margrethe Magdalene Hensler. H. P. Thrige var ved forældrenes skilsmisse 1792 blevet opdraget hos morbroderen, pastor Koch i Horbelev, men da moderen 1804 indgik ægteskab med Hertz, kom han til Roskilde, og Hertz gjorde ikke forskel mellem sine egne børn og sin stedsøn, jf. S. B. Thriges Ungdoms-Erindringer i Museum.1891.I.107. Digteren Poul Martin Møller var hæftigt forelsket i Margrethe Bloch (jf. Vilh. Andersen, Poul Møller I(1904).95ff.) og kort efter, at hun var blevet gift med Thrige, drog han af sted på sin Kinarejse „i Mangel af at kunne gaa i Kloster“, som Chr. Lütken skrev til Hjort. Margrethe Bloch blev efter Thriges død gift 2den gang med juristen

og politikeren, etatsråd, professor Paul Detlev Christian Paulsen (DbL.XVIII(1940).49ff.), der 1. gang havde været gift med hendes søster Thora Alvilde Bloch. 30 *Provsten*] J. M. Hertz. 32–33 *beste Forhaabninger*] sønnen, den senere kendte skolemand og historiske forfatter, professor Søren Bloch Thrige (DbL.XXIV(1943).68f.) blev født 18/3 1820 i Roskilde. 34 *sin Faders Capellan*] Hans Hertz var 16/5 1819 udnævnt til personel kapellan hos sin fader. 35 *have Bryllup*] Hans Hertz blev 3/8 1819 gift med Maren Elise Kornerup, datter af købmand i Roskilde Jacob Kornerup og Marie Elisabeth Bruun. 35–36 *Hermann ... giftes i December*] Herman Hertz blev gift 1. gang 3/9 1819 i Kbh. med sin kusine Cathrine (Ketty) Thomasine Potter, datter af købmand og fabrikant Thomas Potter og dennes 3. hustru Inger Dorothea Hertz; denne sidste var søster til domprovst J. M. Hertz. Herman Hertz blev gift 2. gang 1828 med Katharine (Trine) Elisabeth Bayer. 36 *Børge*] Børge Theodorus Hertz. Efter 1815 i Kbh, at have gjort mesterstykke som dugmager, farver og overskærer, udvandrede han til Rusland, hvor han først fik ansættelse på en kejserlig fabrik i St. Petersborg og senere overtog bestyrelsen af forskellige klædefabrikker. Det gik ham imidlertid dårligt, og han levede i stor fattigdom. Han, der i Rusland kaldte sig Feodor Michailowich, giftede sig 1. gang (1819) med Anna Sergova, datter af en afskediget russisk major, og 2. gang med en præstedatter Ludovikka, der døde af kolera 1859; hun var da enke. 39 *Bisp paa Als og Ærøe*] Als og Ærø stift blev oprettet 1819. Som den første biskop i dette stift var Peter Krog Meyer (DbL.XV(1938).548f.) blevet udnævnt 23/4 1819, men han døde 24/6 s. å., inden han nåede at tiltræde embedet. 23/4 1819 var dr. phil. Stephan Tetens (DbL.XXIII(1942).437ff.) udnævnt til biskop i Ribe og 27/6 s. å. indviet, men han kom ikke til at fungere som biskop her, da han ved Krog Meyers død fik overdraget det ny stift i september måned s. å. Derefter blev domprovst J. M. Hertz, der havde ønsket at komme til Als, 1819 udnævnt til biskop i Ribe, delvis imod sit ønske. 40 *vergnügt und froh*] at Weyse langt fra var „vergnügt und froh“ ved udsigten til ikke mere at skulle besøge Roskilde foreligger der flere beviser på. Således meddeler Hans Hertz (Berggreen.100), at „da Amtsprøbst Hertz var i Kjøbenhavn for at ordne Et og Andet før sin Afreise som Biskop til Ribe, var det ham ikke muligt at træffe Weyse, der heller ikke gjorde Gjenvisit, medens han var i Kjøbh. W. fortalte senere min Fader, at han havde nægtet sig hjemme og heller ingen Gjenvisit gjort, fordi han var saa bedrøvet over Biskoppens Afrejse, at han ikke troede, det var muligt for ham at udholde at sige Farvel.“ 51 *Baggesen*] digteren Jens Baggesen (DbL.II(1933).15ff.) havde i januar 1819 udgivet sin sidste bog i Danmark, „Rosenblade med et Par Torne“, hvori han for sit vedkommende afsluttede den langvarige og bitre litterære strid, der havde pågået siden 1813. I september 1820 forlod han med sin familie Danmark, som han ikke mere skulde gense. Om hans sidste, trange tid i Danmark se bl. a. August Baggesen, Jens Baggesens Biographie IV(1856).266ff. – *an ihm ist ... Malz verloren*] tysk ordsprog: på ham er nu al umage spildt; ham er der ikke noget at stille op med. 54 *Nathanson*] købmand Mendel Levin Nathanson (DbL.XVI(1939).525ff.) den senere nationaløkonomiske forfatter og (1838–58 og 1865–66) redaktør af Berlingske Tidende. Fra 1806 var han associé i det store handelshus Meyer & Trier, der imidlertid som følge af de voldsomme kurssvingninger 1819–20 måtte standse sine betalinger 28/7 1820, hvilket antagelig er grunden til, at Nathanson ikke fortsat understøttede Baggesen. Nathanson samlede i sit hjem flere af samtidens forfattere og kunstnere, bl. a. Baggesen, som han gennem flere år støttede økonomisk, sin slægtning Henrik Hertz, skuespilleren og Shakespeare-oversætteren P. Foersom, malerne C. W. Eckersberg og C. A. Lorentzen og komponisten Kuhlau. 55 *versificeret Edda*] „Nordens Guder“ udkom i juni 1819. – *det gamle Digt: Thors Reise*] dette digt, der var optaget i „Nordens Guder“, havde tidligere været offentliggjort i „Nordiske Digte“ (1807). 56–57 *Kruse ... Prindsen af Basra*] se br. 410 og 420. 61 *Holm*] muligvis Lars Jess Holm, dengang kancellisekretær og fung. kontorchef i Landbygningernes

Brandforsikring, senere cancellideputeret og konferensråd. Hans 2den hustru, Augusta Christina Aagesen, var søster til Thieles 2den hustru Hanne Aagesen, begge døtre af nationalbankdirektør, konferensråd Nicolai Aagesen. – *Moldenhawer*] her antagelig inspektør på Det kgl. Biblioteks læsesal, justitsråd Carl Edvard Moldenhawer, der var ven med Thiele. 62 *Kronprindsessesgade No. 386*] (nuv. nr. 8); hertil var Weyses flyttet 1815. I J. M. Thieles Af mit Livs Aarbøger 1795–1826 (1873).80f. findes en beskrivelse af denne Weyses lejlighed.

39. (Original i privateje; afskrift i NkS 2836,4^o). – 1 A. C. *Gierlew*] forfatteren, konsultssekretær, senere generalkonsul Andreas Christian Gierlew (DbL.VIII(1936). 87f.). Han var 1815 blevet konsul i Tunis, men søgte 1820 sin afsked, der blev bevilget 1821; fra 1819 havde han ophold i Kbh., indtil han 1831 udnævntes til generalkonsul i Kristiania. Han var en hyppig gæst i det Gyllembourgske hjem, hvor Weyse har lært ham at kende; fru Gyllembourg skriver 27/9 1818 til ham: „Endnu sige vi altid, naar Ludvig [Heiberg], Weyse og jeg tale om de gamle gode Dage, „dengang Gjerlew kom daglig“.“ (N.B.D. VI; M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).219). 2 *Sintemalen und alldieweil*] efterdi og såsom, gammel formular, der i ældre tid hyppigt anvendes i retslige dokumenter, f. eks. domme. 4 *den consulariske Barbars*] Barbariet el. Barbaresken (∴ Berberiet) anvendtes i ældre tid som betegnelse for Marokko, Algier, Tunis og Tripolis. 5–6 *crimen læsæ sapientis virilitatis*] forbyrdelse mod den mandige vise (∴ Weyse). Ordspil på *crimen læsæ majestatis* (majestætsfornærmelse). 7 *Læreren Kretschmer*] organisten ved Citadelskirken Frederik Kretzschmer, der tilige var lærer ved Det søsterlige Velgørenheds Selskabs Skole.

40. (RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer). Trykt Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg I(1946).126. Brevet er sendt til Kiel. Heiberg var 4/6 1822 udnævnt til lektor i dansk ved universitetet i Kiel; han afskedigedes efter ansøgning 22/7 1825 i nåde, men uden pension el. ventepenge. – 2–3 *ob tuum . . . amabilem tractatum*] på grund af elskværdig behandling af Ninas vanvid. Sigter til Heibergs drama „Nina eller den Vanvittige af Kjærlighed“, der udkom 1823, og som opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 20/3 1824, men kun oplevede 6 opførelser; en reprise i sæsonen 1838–39 med fru Heiberg i titelrollen kunde ikke redde stykket fra henlæggelse. På Heibergs anmodning (br. 11/3 1823; jf. Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg I (1946).127f., Berggreen.105) komponerede Weyse til stykket romancen i 4 akt („Hvor sig Dagen langsomt sniger“). Heiberg skrev til Weyse: „Hvad Romancen angaaer, da har Du jo halv om halv lovet mig at ville ryste en Melodie af dit Ærme. Ouverturen kan jo til Nød undværes, men det vilde meget forskjønne Stykket, om den store Musico forherligede det med en indledende Symphonie, der udtrykte det Idyllisk-Romantisk-Sværmeriske, det udvortes Letsindige og indvortes Alvorlige, der karakteriserer – jeg siger ikke: mit Skuespil – men det skønne Sujet . . . Turde jeg endnu anføre Noget til min Fordeel, da skulde det være, at Du, trods Dine Løfter og trods vort gamle labaniske Venskab, endnu aldrig har komponeret Noget for mig, men derimod for alle Andre.“ 8 *(gyldene) Aare!!!*] i ældre tid betegnelse for hæmoroïder [Ods.VII(1925).899]. 10 *et fransk Stykke*] Pixérécourts syngestykke „Koulouf, ou les Chinois“, opført 1. gang 1806 i Paris med musik af Dalayrac, oversat 1820 af N. T. Bruun under titlen „Lykken i Ringhed eller Chineserne“, men ikke opført. I br. 18/3 1823 til Weyse giver Heiberg udtryk for sin forundring over, at denne kan finde interesse i noget så flovt og kedsommeligt [Breve og Aktstykker vedrørende J. L. Heiberg I(1946).129]. Planen blev da heller ikke realiseret. 16 *Kongen . . . hans Fødselsdag*] 28/1. 19 *Din skrantende Moder*] fru Gyllembourg var stadig syg, medens hun opholdt sig hos Heiberg i Kiel.

41. (RA. Privatarkiver: J. L. Heibergs papirer). Trykt i Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg I(1946).141f. Brevet er sendt til Kiel. – 3 *operificere*] Weyse var på det tidspunkt ved at komponere musikken til C. J. Boyes lyrisk-romantiske drama „Floribella“, som blev opført 1. gang 29/1 1825. 4 *et Quatuor*] den eneste kvartet i „Flo-

ribella" er nr. 7: „Fernando! Tilbage!" i 1. akt, 2. scene [Klaverudtoget s. 49; C. J. Boye, Udvalgte samlede poetiske Skrifter IV (1851). 37]. 10 *Dit Marionetteater*] Kruse og Weyse havde lavet et marionetteater til Heiberg i hans drengeår, jf. J. L. Heibergs Prosaiske Skrifter XI(1862).494; M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).42ff. Selvom Heiberg i sit svarbrev til Weyse 2/3 1824 (Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg I (1946). 142) bad Weyse om at lade Kruse få teatret tilbage, som han ønskede – men dog ikke dekorationerne, der var malet af Weyse, Stub (formodentlig maleren C. G. Kratzenstein Stub) og hans moster Lise Iürgensen – forblev teatret i familiens besiddelse og findes nu på Teatermusæet. 11 *Pastor Mikkelsen*] fra 1823 residerende kapellan ved Holmens kirke Hans Christian Michelsen. Han har oversat en del opbyggelige skrifter, var medudgiver af flere tidsskrifter og har selv forfattet flere skrifter og digtet lejlighedsdigte og sange. 15–16 *Madame Dumont*] muligt blomsterfabrikant François Dumonts hustru Maria Catharina, f. Østerbye, jf. Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg V(1950).35. 16 *Hamborg*] Kruse havde 1820 forladt Danmark og var 1824 bosat i Hamborg. 18–19 *Saintaubains*] Thomasine Gyllembourgs kusine Anna Bolette Buntzen, der havde været gift med oberst Frederik (Friedrich) Julius Christian de Saint-Aubain, fader til forfatteren „Carl Bernhard“, Andreas Nicolai de Saint-Aubain. Bolette de Saint-Aubain flyttede efter mandens død 1819 til broderen Andreas Buntzen, i hvis købmandsgård i Overgaden oven Vandet også fru Gyllembourg en tid (1818–22) havde haft bolig. 23–27 „*Non dubito* ... A.M.I.-C.V.S.] jeg tvivler ikke om, at mange københavnere hilser den meget kære moder, men ingen kan gøre det med et så inderligt sind som din hengivne ven, der om kort tid kan fejre sit jubilæumsår. Weyse fyldte 50 år 5/3 1824. De første ord, der er sat i citationstegn (*Non dubito fore plerosque*) er citat fra forordet til den romerske historieskriver Cornelius Nepos' *Liber de excellentibus ducibus exterrarum gentium*. 29–30 *Din Klædedragt* ... for fransk] herimod opponerede fru Gyllembourg i br. 11/4 1824 til Weyse: „Hvad De har hørt i Anledning af hans franske Dragt o: s: v: er en ligesaa stor Usandhed, som at hans Dragt er fransk, den er syet og gjort i Kiel og det har De maatte høre af een eller anden vranten Dansk, det har aldrig nogen Kieler sagt" (M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).229). 33 *Stereometrien*] den del af geometrien, der behandler figurerne i rummet; udregning og udmåling af legemers rumfang. 34 *planimetrien*] den del af geometrien, der behandler figurer liggende i samme plan; bestemmelse af en plan figurs areal.

42. [RA. Privatarkiver: Thomasine Gyllembourgs papirer]. – 3 *einen Korb*] fru Gyllembourg skrev 11/4 1824 et langt og hjærteligt br. til Weyse. Det hedder bl. a.: „... jeg sender Dem herved en lille Kurv, som jeg selv har gjort til Dem, og som jeg vilde skamme mig over at byde Dem om jeg ikke stoledede paa Deres, mig kjære barnlige Sind, der gjør at De finder Behag i mine uanseelige Gaver, som ikke i sig selv ere værdige at komme i Deres Hænder ... Jeg har gjort en saadan lille Kurv til Ludvig hvori han om Natten legger sit Uhr, sin Brystnaal, sin Daase og andre slige Smaating. Den behagede ham saameget, at det har givet mig Mod til ogsaa at gjøre en saadan til Dem, som De for min Skyld maa bruge paa samme Maade og lade den om Natten staae udenfor Deres Seng saa at naar De om Morgenen tager Deres Uhr og seer efter Klokken den da hver Dag maa bringe Dem en Morgenhilsen fra Deres gamle Veninde" (NkS 2836,4^o; trykt M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).230f.). 5–6 *Caneelmesterlige*] ærke-pebersvendeagtige. 17 *kom herover*] fru Gyllembourg var 25/7 1822 rejst til Kiel sammen med Heiberg; hun opholdt sig i Kiel indtil 17/4 1825. 18 *Deres Sygdom*] fru Gyllembourg skrev 11/4 1824 til Weyse om sin „lange Sygdom og ... mange Lidelser. I et heelt Aar og derover har jeg nu gaaet med Bylder, der ofte har været saa slemme at jeg [kunde] faaet Rosen i den Skulder, den Arm o: s: v: hvor de have siddet; havt Feber og været grumme daarlig. For dog engang at faae Ende herpaa, har Hegewisch ladet mig bruge en Slags Sultecur, men den angreb mine Nerver, saaledes at han vilde jeg skulde ophøre dermed paa Halvveien

og den anden Deel har jeg nu til min Lidelse tilbage. Jeg er saa nervesvag, at jeg mangen Dag neppe kan taale at høre Folk gaae eller tale ...” (NkS 2836,4°; trykt M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).229f.). 20 *Hegewisch*] lægen og politikeren Franz Hermann Hegewisch (DbL.IX(1936).542ff.), fra 1810 overordentlig professor ved det medicinske fakultet ved universitetet i Kiel, 1810-13 tillige læge ved Friedrichshospital sst. Han havde en meget betydelig praksis i Kiel. Senere sluttede han sig til den slesvigholstenske bevægelse og skrev (tildels under pseudonymet Franz Baltisch) forskellige politiske skrifter. 22 *Hovitz*] lægen Frantz Gotthard Howitz (DbL.X(1936).632ff.), fra 1811 ekstraord. professor i farmakologi og retsmedicin ved Kbh.s universitet. Han var Heibergs ven og en hyppig gæst i det Gyllembourg-Heibergske hjem. 23-24 *Eine Krähe ... nicht aus*] ordsprog; findes på tysk tidligst i Christoph Lehmann, *Florilegium Politicum* II(1641).124. 27 *Der Glaube macht selig*] ordsprog dannet efter Markus 16,16. - *wie man ... schläft man*] ordsprog; findes i Ant. Tunnicii *Monast. in proverbia sive paroemias German. Monastic* [Köln 1515].3. 28 *Gott weiss ... der Schuh drukt*] citat fra Christoffer Fischer, *Christliche einfeltige Auslegung des ganzen Psalters* (1590), forordet bl. 17^r, og er senere blevet alm. tysk talemåde. 29 *Wer kann ... Wasser tragen*] ordsprog, jf. Franz Freiherr v. Lipperherde, *Sprichwörterbuch* (1902). 970. I sin oversættelse af Don Quijote (1776) bruger Charlotta Dorothea Biehl formen: det er ondt at giemme Vand i et Sold. 31 *Boyiske Dage*] fru Gyllembourg skrev 11/4 1824 til Weyse: „Ludvig og jeg tale ofte om de Aar da vi boede hos Bøies, som de lykkeligste vi have oplevet“ (NkS 2836,4°; trykt M. Borup, J. L. Heiberg I(1947).288). Der sigtes til toldskriver, justitsråd Hans Boye, der ejede ejendommen på hjørnet af Blanco- og Amaliegade, hvor Gyllembourgs boede 1812-15. Domprovst J. M. Hertz moder, Birgitte Cathrine (DbL.III(1934).536f.), var 2. gang gift med den nævnte Hans Boye. 38-39 *min Opera*] „*Floribella*“. 42 *Boyes Opera*] „*Floribella*“. 44 *spanske Vers*] handlingen i „*Floribella*“ er henlagt til Spanien. 55 *Costumet ... efter Ludevigs egen Anordning*] Heiberg mente, at grunden til, at „*Nina*“ ikke gjorde lykke, bl. a. var, at stykket blev spillet i kystymmer fra Ludvig XV's tid. 60-61 *Ludevig har ... slutteligen*] Heiberg bad i br. 25/3 1823 Weyse om „ikke at skrive slutteligen, som er Blok-Tøxensk, men ikke Dansk“ (Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg. I(1946).132; Berggreen.109). Der sigtes til den middelmådige litterat Jørgen Karsten Blok Tøxen (DbL.XXIV(1943).439ff.), der var kendt for sit knudrede og opstyltede sprog, jf. J. Hostrup, *En Spurv i Tranedans* I, 7. 66 *samieliske*] giftige. 67 *Sophiens Reise v.M.n.S.*] brevromanen „*Sophiens Reise von Memel nach Sachsen*“ (1768-73) af den tyske forfatter og præst Johann Timotheus Hermes. Weyse ejede 3. udg. (Lpz. 1778) af denne bog (auktionskatalog nr. 662-67). Forfatterens søster, Sophie Dorothea Hermes, var gift med Weyses bekendt, pastor Ludvig Manthey.

43. (NkS 2836,4°). - 1 *M. F. v. Irgens-Bergh*] gehejmelegationsråd, senere kammerherre Mathias Friis von Irgens-Bergh (DbL.XI(1937).228f.), fra 1816 Danmarks chargé d'affaires i Dresden. Han var gift med Mathilde Theresia Holsten og således svoger til generalkonsul A. C. Gierlew, der stod den Gyllembourgske kreds nær. 3 *min ennuyante Historie med Weber*] udførlig oplysning herom savnes. Det synes, som om v. Irgens-Bergh på Weyses vegne skulde forhandle med komponisten Carl Maria friherre von Weber, der 1816 var blevet kapelmester i Dresden, om opførelse dér af Weyses operaer, der var tilsendt Weber i partitur. Weber havde 1820 været i Kbh., hvor ouverturen til „*Jægerbruden*“ („*Der Feischütz*“) havde sin førsteopførelse på Det kgl. Teater 8/10 1820, og hvor Weber foredrog sin klaverkoncert i esdur, der vakte stormende bifald. Weyse har ved denne lejlighed truffet Weber. Blandt Weyses papirer (NkS 2836,4°) findes et br. 10/12 1822 fra v. Irgens-Bergh til Weyse, hvori han refererede sin samtale med Weber, der havde beklaget sin brøde mod Weyse og havde bedt v. Irgens-Bergh overbringe ham et brev af 9/12 1822 (se s. 325f.). Det hedder videre: „Weber er en hjertelig god og brav Mand,

men han plages skrækkeligen af saa mange forskellige Beskjeftigelser, at han umueligen seer sig istand til at opfylde alle sine Pligter eller Løvter. Jeg siger ei dette for at undskylde ham med Hensyn til hans Opførsel mod Dem, som er og bliver høist urigtig, saaledes som han ogsaa selv indseer det, men ikkun for at gjøre Dem opmærksom paa, at Weber ufrivilligen har fornærmet Dem og ikkun ved Distraction er bleven afholdt fra at tilskrive Dem før. Dette vil maaske indeholde en Grund for Dem, der besidder et ædelt Hjerter, til at tilgive ham, naar De seer at han oprigtigen kryber til Korset . . ." 7-8 *Floribella* . . . *Kongens Fødselsdag* Weyses opera „*Floribella*“ med tekst af C. J. Boye kom frem som fødselsdagsforestilling 29/1 1825. Den opførtes 6 gange i den første sæson og opnåede ialt kun 9 opførelser. 9 *Siboni*] Giuseppe (Josef) Vincenzo Antonio Siboni (DbL.XXI[1941].628ff.), kammersanger og syngemester ved Det kgl. Teater. Han var en ivrig forkæmper for sit hjemlands musik, navnlig for værker af sin ven, den unge Rossini, hvis musik Weyse ikke yndede. 11 *Lulu*] syngespillet „*Lulu*“ med musik af Kuhlau og tekst af cand. jur. Christian Carl Herman Frederik Güntelberg, opførtes 1. gang 29/10 1824. I sæsonen 1824-25 opførtes operaen 10 gange, og indtil den 1832 blev taget af plakaten, opnåede den 32 opførelser. Weyses negative bedømmelse af „*Lulu*“ skyldes formentlig især, at musikken i ikke ringe grad var præget af den rossiniske stil, men iøvrigt vakte „*Lulu*“ stærk kritik fra den Mozart-ortodokse fløj; kritikken var så stærk, at billetsjoverne til den anden forestilling kunde falbyde deres billetter med „garanti for udpibning“, jf. Th. Overskou, *Den danske Skueplads IV*[1862].761. 20 *Malling*] historikeren og gehejmestatsministeren, gehejmekonferensråd Ove Malling (DbL. XV[1938].256ff.), fra 1813 medlem af kommissionen for Vor Frue kirkes genopbygning, 1813 fung. overdirektør for Rigsbanken og fra 1817 bestyrende medlem af Direktionen for de lærde Skoler og Universitetet.

44. [Fotostat i KB.]. – 1 *Hans Hansen*] organist ved Augustenborg slotskirke. Han var opr. lakaj på Augustenborg, blev senere kammertjener sst. og derefter organist. I kirkebogen kaldes han tidligst 1818 organist (og kammertjener); i begravelsesregisteret (1851) organist og fhv. fyrstelig kammertjener paa Augustenborg. Han kom tidligt i forbindelse med den nedenn. orgelbygger Jürgen Marcussen og har sikkert formidlet kontakten mellem denne og prins Christian Frederik (den senere kong Christian VIII), der 22/5 1815 i Augustenborg slotskapel viedes til prinsesse Caroline Amalie. Gennem prinsen søgte orgelbyggerne Marcussen og Reuter i februar 1825 at få overdraget bygningen af orglet til Christiansborg slotskirke. Det er uoplyst, hvorfra Weyse kendte organist Hans Hansen. 3 *prænumerando*] på forhånd. 9 *Orgelbauer*] Jürgen Marcussen og Andreas Peter Wilhad Reuter, der skulde bygge orglet til den nyopførte Christiansborg slotskirke. Orglet var færdigbygget 1829. Om Marcussen & Reuter se Povl Hamburger, *Marcussen & Søn Orgelbyggeri i Aabenraa 1806-1931* (1931) og Niels Friis, *Marcussen & Søn 1806-1956* (1956). 10 *Oberhofmarschall*] A. W. Hauch, der var formand for den i 1803 nedsatte kommission ang. Christiansborg slots genopførelse. 12-13 *die Schlossbau-Kommission*] Kommissionen angaaende Christiansborg Slots Opbygning, nedsat 4/5 1803, bestod i 1825 af oberhofmarskal A. W. Hauch, gehejme-stats- og finansminister J. S. Møsting, konferensråd, kancellideputeret P. J. Monrad og arkitekten, konferensråd C. F. Hansen. Marcussen & Reuter henvendte sig, således som Weyse tilrådede, til Slotsbygningskommissionen, der 5/3 1825 sendte deres orgelforslag til erklæring hos Weyse, jf. br. 427.

45. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Tandem venere bubulci*] endelig kom oksedriverne. Ukorrekt citat af Vergils *Bucolica*, *Ecloga* X, 19, der på Weyses tid oftest gengaves således: *Venit et upilio, tardi venere bubulci* (Faarenes Hyrder kom, selv kom Kodriverne langsomt, S. Meislings overs., Kbh. 1817). I stedet for *bubulci* læses nu almindeligt: *subulci* (svinehyrder). 4 *Kirkehvalsøe*] Hans Hertz var 29/9 1824 udnævnt til sognepræst for Kirkehvalsø og Særløse menigheder (Sjællands stift, Kbh.s amt, Voldborg

herred]. 5 *Procurator Haagen*] Christian Wilhelm Haagen, fra 1815 overretsprokurator, senere (1838-69) nationalbankdirektør, konferensråd. Han har skrevet et par lystspil og nogle lejlighedsdigte. Han stod, som det fremgår af de følgende breve, Weyse nær, og denne havde i sit testamente indsat ham til sin executor testamenti. 6 *Kone*] Elise Agathe Ketty Haagen, f. Kornerup; hun var datter af kontorchef i generaltoldkammeret, justitsråd Christian Kornerup og Anna Frederikke Müller og således søster til Hans Hertz' svoger, etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup. 7 *Buntzen*] Johan Jacob Buntzen, der 1824 var blevet student og nu studerede jura. 9 *Lethrabort*] herregården Ledreborg (Kbh.s amt, Voldborg herred, Allerslev sogn). 12 *post prandium*] efter frokost. 15 *med et Par Ord*] Hertz svarede 5/8 1826: „Kunde jeg, kjære Weyse! saa vilde jeg til Svar paa Dit Brev sende Dig en Regndraabe. Men dels er det en fysisk Umulighed, dels maatte jeg alligevel sende Dig en Omskrivning med samme Draabe; nemlig: „saa kjer end enhver Draabe Regn er os, saa er dog Dit Besøg saa meget kjerere, at jeg ønskede at give Dig Magt over Veiret, for at dette ei skulde kunne hindre Eder. End kunde der ligge en anden Betydning: Hvad er en Draabe paa den tørstige Læbe? qvægende, men intet tilstrækkeligt! Hvad er et Besøg af nogle *Timer!* Bestem enten alle, eller i det ringeste Du og Buntzen nogle Dage for Hvalsøe. For Indreisen skal Du ikke bekymre Dig. I ethvert Tilfælde, saa gjører dog ikke Opholdet paa Lethreborg for langt! Og hermed vale, fave, venite! venitate! T.t. [o: totus tuus, altid din] Hertz“ (NkS 2836,4°).

46. [NkS 2836,4°]. Udskriften på brevet lyder: Til Herr N. Nielsen, Kongel Dansk Skuespiller, Christiania. Hermed en Pk m Adresse. Med fremmed hånd er tilføjet: Udbedes afhentet fra Toldboden i Dag den 13de Julii. - 1 *N. P. Nielsen*] skuespilleren Nicolai Peter Nielsen (DbL.XVII(1939).146ff.), fra 1820 skuespiller ved Det kgl. Teater, 1829-49 tillige instruktør. Han var musikalsk: optrådte nu og da på operaen, spillede på valdhorn, komponerede en musik til „Majgildet“ og skrev en rondo „Souvenir de Bergen“; han var på denne tid tillige lærer på det af Siboni oprettede musikkonservatorium. Han har skrevet et drama (1824), oversat nogle skuespil til opførelse på Det kgl. Teater og har (1836) skrevet Det kgl. Skydeselskabs Historie. 3 *Skrivelse af 6 d.M.*] kendes ikke. 3-4 *mine spæde Unger*] sigter formentlig til nogle af Weyses kompositioner. 6 *Barbariet . . . i Nord*] Christiania. N. P. Nielsen var sammen med andre skuespillere fra Det kgl. Teater (bl. a. fru Anna Wexschall, f. Brenøe, hans senere hustru (DbL.XVII(1939).14ff.), og Johanne Luise Pätges (den senere fru Heiberg)) i juni 1829 rejst til Christiania, hvor det Danske Skuespiller Selskab i 2 måneder gav forestillinger og høstede „det meest levende Bifald og havde overordentlig Søgning af Tilskuere“ (Dagen 7/8 1829). Om rejsen se iverigt Johanne Luise Heiberg, Et Liv gjenoplevet i Erindringen* I[1944].90ff. 22 *Formælings Musik*] til prinsesse Carolines bryllup 1/8 1829 med arveprins Ferdinand, se nærmere br. 439. 26 *Vær saa god . . . i Agt for Trappen*] denne vending, som Weyse oftere anvender i breve til forskellige (se 106.22, 139.22, 154.48, 196.39, 293.42 og 347.70) er muligt en replik fra et skuespil, hvortil der knytter sig en udgiverne ukendt anekdote el. lign.

47. [NkS 1716 B 2°]. - 1 *J. F. Fröhlich*] komponisten og dirigenten Johannes Frederik Fröhlich (DbL.VII(1935).485ff.). Han var 1827 kst. som 2. syngemester ved Det kgl. Teater, blev 1828 fast ansat som syngemester og var 1829-31 på en studierejse til udlandet (Tyskland, Frankrig og Italien); nærv. br. er adresseret til Paris. 1836 udnævntes han til koncertmester. 2 *Skrivelse af 26 d.M.*] kendes ikke. 6 *Læremester*] Fröhlichs musikalske talent havde bevirket, at Weyse tidligt interesserede sig for ham; kun 15 år gl. ansattes han som lønnet violinelev i Det kgl. Kapel, hvor han uddannedes af Claus Schall. Han er portrætteret på Marstrands kendte billede (1834) af en musikanten i det Waagepetersenske hjem sammen med bl. a. Weyse. 12 *Lieutenanten*] måske Weyses ven, daværende premierløjtnant i søetaten Christian Wulff (DbL.XXVI(1944).345), eller en af de ndf. ad 23-24 nævnte studenter, der som

logerende boede hos Weyse. Studenter skulde ifl. § 1 i Universitetsdirektionens bkg. af 13/8 1812 „indtræde i Kongens Livcorps, saasnart de have taget Examen Artium, og forblive der, indtil de have taget Embedsexamen eller forlade Universitetet.“

19 *Christine*] Ane Christine Elbke, Weyses husholderske. Hun var enke og assisteredes af sin datter, den 14-årige Christiane Elbke. Carl Thrane meddeler (Weyses Minde (1916).52) på grundlag af oplysninger fra frk. Ernesta Schaumburg-Müller, at „Christine døde i Tjenesten [o. 1836] og fik en rigtig pæn Begravelse. Højtideligheden foregik først i Hjemmet, hvorpaa Husets unge Herrer og andre Besøgende fulgte efter Ligvognen i Kareter. Weyse betragtede Toget fra Vinduet og sagde: „Christine vilde glæde sig i sin Grav, hvis hun kunde se al den Stads, der bliver gjort af hende.““ Hun efterfulgtes i tjenesten af Karen Kofoed (senere gift: Gravesen). Weyses husholdersker var ifl. Thrane (anf. værk. 53) hvad middagsmaden angik at betragte som restauratricer; de leverede efter akkord mad til de unge logerende og tillige til deres bekendte, der kaldtes deres spisegæster. Når Weyse var hjemme, spiste han sammen med dem. 20 *Hallander*] cand. jur. Jens Osvaldus Hallander, fra 1813 sekretær hos statsminister Møsting; han blev 8/8 1829 udnævnt til toldinspektør i Glückstadt. 22-23 *Trende Studentere*] ifl. folketæll. 18/2 1834 havde Weyse som logerende de 3 jævnaldrende studenter: Christian Friedenreich Harder (senere cand. theol. og institutbestyrer i Skive), Hans Peter Kofoed-Hansen (senere præst og forfatter) og Frederik Ferdinand Biering (senere præst). Weyse var tidligt kommet ind på at have logerende, fortrinsvis studerende, som pensionærer, hvorved han opnåede at kunne bebo en rummelig og herskabelig lejlighed, uden at den kostede ham for meget. Af logerende er tidligere nævnt musiklærer G. H. Stein, studenterne P. J. W. Kellermann, O. C. Kellermann, Thomas Buntzen og dennes søn, J. J. Buntzen. Weyse havde til sin død logerende, bl. a. (fra omkr. 1835) brødrene Søren Hartmann (senere kantor ved Roskilde domkirke) og Niels Hartmann (senere arkitekt og muremester), fra 1839 Theodor Hansen (senere adjunkt i Sorø, broder til ovenn. H. P. Kofoed-Hansen), Lauritz Regnar Tuxen (senere præst), Johan Theodor Sophus Krohn (senere præst). Muligt har også Frantz Johannes Hansen (senere forfatter og kancellist) og Johan Nikolaj Lange (senere præst) en tid været logerende hos Weyse. Om forholdet mellem Weyse og hans logerende se bl. a. J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger 1795-1826(1873).80; P. P. Jørgensen, H. P. Kofoed-Hansen (Jean Pierre) (1920).48f.; C. Thrane, Weyses Minde (1916).28f., 39, 44, 51, 53, 118ff. og 156. F. Fenger nævner i artiklen „Forvaltergaarden i Kvarmløse“ (Fra Holbæk Amt IX (1915).59), at Dorothea Maria Holtendorff, f. Voigt, enke efter godsforvalter på Aastrup Johan Frederik v. Holtendorff, hvis slægt i Holsten stod i forbindelse med Weyse, havde opfordret denne til at følge sit eksempel at tage pensionærer, og at hun skaffede ham de første unge mennesker der fra egnen, bl. a. ovenn. Theodor Hansen. 30 *Madam Milder*] den østrigske operasangerinde Pauline Anna Milder-Hauptmann, f. Milder, der 1816-29 var knyttet til operaen i Berlin, gav i oktober-november 1829 koncerter på Det kgl. Teater og Hofteatret. Hun havde en mægtig stemme; „en stemme som et hus“, kaldte Haydn den, og Beethoven skrev (1805) „Fidelio“ for hende. 35 *Moscheles*] den tyske komponist og klavervirtuos Ignaz Moscheles, der havde stor succes med sine koncerter i november 1829 i Kbh. Weyse har tilegnet ham sin „Grand Allegro di bravura“, op. 50, der udkom i 1830. 40 *Lose*] musikhandler i Kbh. Carl Christian Lose. Han havde overtaget den af den franske emigrant C. F. Haly i 1793 grundlagte musikhandel. Ved hans død overgik forretningen til hans dengang kun 14årige søn Carl Christian Lose, og musikhandler Peter Wilhelm Olsen indtrådte som leder af firmaet, der herefter (indtil 1846) hed C. C. Lose & Olsen. 48 *aus dem fff*] grundigt, til bunds, perfekt. 52-53 *so ein Mann bin ich!*] i P. A. Heibergs „Indtoget“ (1793) siger jøden Salomon Joseph denne replik I, 11 og II, 6-9. 55 *Fornøjelse, contentement og Satisfaktion & &*] sml. Holbergs Barselstuen 2, 8: Glæde, Contentement og For-

nøjelse. 58 *tremolando*] en uafbrudt, hurtig gentagelse af samme node el. akkord uden bestemte rytmiske nodeværdier, således at der opstår en konstant bevægelse i klangen. 59-60 *senza sordini*] uden sordin (dæmper). 64 *Guillon*] den franske fløjtevirtuos og komponist Joseph Guillon gav i oktober-november 1829 koncert på Det kgl. Teater og Hofteatret. 65 *Fürstenau*] den tyske komponist og fløjtevirtuos Anton Bernhard Fürstenau gav 27/12 1829 og 13/10 1830 koncerter på Det kgl. Teater. 66 *Hummel*] den østrigske klavervirtuos og komponist Johann Nepomuk Hummel, elev af Mozart, optrådte 1790 som vidunderbarn i Kbh., men synes ikke senere at have været her. 67 *Paganini*] den italienske violinvirtuos Nicolo Paganini; han kom ikke til Kbh. 69 *Bull*] den norske violinvirtuos Ole Bornemann Bull. Han var i 1829 orkesteranfører ved Christiania teater og var i maj 1829 rejst til Kassel for at høre den tyske violinvirtuos Ludvig Spohr, men vendte kort efter (september s. å.) hjem. Det er antagelig på vejen til eller fra Kassel, Bull har gjort ophold i Kbh. og besøgt Weyse. 75 *Mayseder*] den østrigske violinist og komponist Joseph Mayseder, 1815 medlem af hofkapellet i Wien, 1835 kejserlig kammervirtuos. - *Nagel*] violinisten Nagel gav 6/9 1829 en koncert på Det kgl. Teater.

48. [Afskrift i Hagen 24; orig. synes bortkommet]. Trykt Personalhist. Tidsskr.7.rk.II(1917).250f. - 2-3 *Sørgecantate over Malling*] gehejmestatsminister Ove Malling var 23/11 1829 afgået ved døden. Han var medlem af Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, og universitetet hædrede hans minde ved en sørgehøjtidelighed, der fandt sted 23/1 1830. Til denne lejlighed havde Oehlenschläger skrevet kantaten „Mallings Død“ (Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXI[1860].157ff.), hvortil Weyse komponerede musikken. Musikken er ikke trykt. 3 *hodie habeo tam magnam hastam*] Weyses hjemmelavede „latin“: idag har jeg så megen hast. 7 *Blankensteiner*] J. G. Blankensteiner. 19 *Bochard og hans ... Datter*] ifl. Helsingørs Avis 2/1 1830 gav klaverspillerinden Demoiselle Emma Borckardt fra Kiel, hvis fader var dr. med., en koncert i Helsingør Klubs lokale 5/1 1830, hvor hun spillede en koncert for pianoforte af Kalkbrenner, en rondo af Riis og solo fantasier af Czerny. 20 *Hausgenossen*] Weyses logerende: H. P. Kofoed-Hansen, C. Harder og F. Biering samt Weyses plejesøn F. Schauenburg Müller.

49. [Frederiksberg Kommunebibliotek]. Trykt Personalhist. Tidsskr.7.rk.II(1917).251f. - 4 *megaphallos*] antagelig et af Weyse hjemmelavet „græsk“ ord for: storlemmet. 5 *mediocre*] middelmådige. 7 *O memoria ... es labilis*] O, menneskelige hukommelse! hvor er du skrøbelig. 10-11 *Bedstemoder*] Elisabeth Buntzen, f. Rohde, enke efter J. J. Buntzens farfar, overkrigskommissær Jacob Buntzen og stedmoder til J. J. Buntzens fader. 14 *Stine*] J. J. Buntzens faster Anna Christine (Stine) Buntzen, Thomasine Gyllembourgs kusine. Jf. Udvalg af Breve til P. Hjort (1. samling) (1867). 436ff., hvor Stine Buntzen i et br. til Hjort bl. a. fortæller om Weyse. 15 *vor stakkels Prindsesses*] arveprinsesse Caroline, Frederik VI's datter, kom ved nytårstid ud for en brandulykke, som skæmmede hendes i forvejen ikke særligt flatterende ydre og efterlod vansirende ar, se M & B.XI(1909).147f. I 1858 var hun påny offer for en lignende brandulykke. 18-19 *Mamsel Jensen*] formentlig Sophie Jensen. Hun nævnes 1. gang i Hof- og Statskalenderen 1808 som hørende til kronprinsesse Marie Sophie Frederikkes hofstat som „Françoise hos H. k. H. Prindsesse Caroline“, 1813 som hørende til kronprinsesse Carolines hofstat, stadig som françoise, 1823-29 uden tilføjelsen „Françoise“. Hun ses sidste gang opført i Hof- og Statskalenderen 1829. Ved prins Frederiks og prinsesse Wilhelmines formæling 1829 var hun blandt dem, der modtog den i denne anledning udfærdigede sølvmedalje (RA. Hofmarskallatets arkiv I.N. 32 a: Protocol ang. prins Frederiks og prinsesse Wilhelmines formæling s. 276) og var blandt de „Hofdamer, Embedsmænd, Officialer og Betjente“ ved de forskellige hofstater, der i anledning af Frederik VI's død (1839) og begravelse fik bevillet gratifikation til anskaffelse af sørgetøj (RA. Hofmarskallatets arkiv: Sager vedr. Frederik VI's død og begravelse 1839-40). Hun havde bopæl på Kronprinsens

Palais på Amalienborg (Folketæll. 1834; hun var da 58 år gl.) og ses ikke opført i vejviseren. 23 *stante pede* [pene] stante pede: på stående fod. *Pene* i stedet for *pede* er en studentikos omskrivning. 26 *Substratum amoris*] genstand for kærlighed. Buntzen var dengang hemmeligt forlovet med sin 17årige kusine Christiane Sophie Koch, datter af sognepræsten i Horbelev Hans Christopher Elers Koch; hun døde ugift 1836. 1843 blev Buntzen gift med Sophie Henriette Cathrine de Coninck. 31 *Mamsel Bocchard*] Emma Borckardt. Hun rejste med sine forældre 7/1 1830 fra Helsingør til Göteborg (Helsingørs Avis 12/1 1830). 35 *Alexandermarsch*] La Marche d'Alexandre variée pour le pianoforte par Ignace Moscheles, op. 32, som Moscheles havde spillet ved sin koncert 15/11 1829 i Kbh. 38 *Regentskirken*] efter bombardementet 1807, der ødelagde universitetsbygningerne, afholdtes disputater og universitetets højtideligheder i Trinitatis kirke, der dengang ofte kaldtes Regenskirken. 40 *Rosenvinge*] retshistorikeren, professor, dr. jur. Janus Lauritz Andreas Kolderup-Rosenvinge (DbL.XIII[1938].113ff. 50 *Winsløw jun.*] skuespilleren Carl Winsløw (DbL.XXVI[1944].96ff.), fra 1819 til sin død (1834) skuespiller ved Det kgl. Teater. Hans broder, Jacob Alexander W. (sst. 100), virkede 1815-49 ved Det kgl. Teater og kaldtes, medens broderen levede, Winsløw sen., medens den yngre broder kaldtes Winsløw jun. C. Winsløw og hans hustru, skuespillerinden Sophie Jacobine Winsløw, f. Schaltz, havde 7/3 1830 en deklamatorisk-musikalsk aftenunderholdning på Det kgl. Teater, hvortil Oehlenschläger havde forfattet en af dem begge fremsagt prolog (Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XVIII[1860].250). 51 *splinterny Tercett*] „Tonerne“ („De slumre dybt i Naturens Rige“), terzet for 3 damestemmer med orkester, tekst af Chr. Winther (Chr. Winther, Samlede Digtninge I[1905].27f.). Weyses manuskript er dateret 18/2 1830. Terzetten blev komponeret til den nævnte aftenunderholdning 7/3 1830 på Det kgl. Teater; den er utrykt.

50. (Afskrift i Hagen 24). Trykt Personalhist. Tidsskr.7.rk.II(1917).253ff. – 3 *Heut ist geboren*] Buntzen var født i St. Petersborg 1/4 1805. Da man i Rusland regnede med den julianske kalender, og forskellen mellem denne og den gregorianske dengang var 12 dage, kunde Buntzens fødselsdag siges at være 13/4. 7 *in floribus id est*] i blomst, det vil sige. 13 *Gratulations-Epistel*] kendes ikke. 17 *Rhea*] i den græske mytologi den store gudemoder, datter af Uranos og Gaia, søster til titanerne, gift med Kronos og moder til den olympiske gudeslægt: Zeus, Hades, Poseidon, Hera, Demeter og Hestia. Rhea-pine skal vel være: modersyge, der i datiden betød: hysteri. 18-19 *Theodor Stein*] holstensk pianist. Han var født i Altona, optrådte i april 1830, kun 11 år gl., og i maj 1832 på Det kgl. Teater. Han fik senere en kgl. understøttelse til videre uddannelse, jf. br. 443. Efter at have opholdt sig i Stockholm, Helsingfors og Reval blev han 1872 lærer ved konservatoriet i St. Petersborg, hvor han døde. 21 *Lüders*] Conrad Lüders, pianist, senere kgl. kammermusikus. – *Gerson*] Nicolai Gerson, pianist, grosserer i Kbh. Han optrådte flere gange offentligt som pianist ved Musikforeningens første koncerter, jf. A. Hammerich, J. P. E. Hartmann(1916).118f. *Weyse* har tilegnet ham sine Quatre Etudes pour le Piano-forte (1837). 24 *Generalbas*] benyttedes ofte i bet.: harmonilære el. musikteori, men betegnede opr. en i slutningen af 16. årh. i Italien først forekommende musikalsk noteringsmåde, som bestod deri, at man over den i noder udskrevne basstemme angav de til de forskellige akkorder hørende intervaller ved hjælp af tal, der anbragtes over eller under basstemmen. Generalbas var en således bificeret basstemme og sparede den til en flerstemmig sangkomposition akkompagnerende for selv at uddrage de fornødne harmonier af partituret. Generalbasspillet var en kunst, der krævede et grundigt kendskab til harmonilærens love, da akkorderne skulde forbindes efter stemmeføringens regler, og tallene kunde vel angive de pågældende toner, men ikke deres beliggenhed i de forskellige oktaver. Denne noteringsmåde gik af brug omkr. år 1800. 27 *Biskop i Münters Sted*] biskop Fr. Münter døde 9/4 1830 og efterfulgtes af professor, dr. phil. & theol. Peter Erasmus Müller (DbL.XVI

(1939).297ff.), der udnævntes 17/4 1830. 31 *Sovedrikken*] opførtes jævnligt i Weyses tid; 1874 blev den opført 100. gang. 33 *habeant sibi*] det må de selv om. Citat fra 1. Mosebog 38.23 [Vulgata: habeat sibi]. 35 *Manthey*] sekretær ved ordenskapitlet, gehejmelegationsråd, konferensråd Johan Daniel Timotheus Manthey (DbL.XV [1938].293f.), der 1829-31 tillige var direktør for Det kgl. Teaters økonomi efter Jonas Collins afgang. Han var søn af sognepræst ved St. Petri kirke i Kbh. J. G. L. Manthey, i hvis hjem Weyse var kommet. - *Emma*] Emma Theodora Manthey, hun var 2/4 1830 blevet gift med den ndf. nævnte Pløyen. - *Ployen*] Christian Pløyen, der 1/2 1830 var udnævnt til landsfoged på Færøerne; han blev 1837 amtmand på Færøerne, 1848 over Vejle amt og s. å. over Holbæk amt.

51. [Roskilde Museum; fotostat i KB.]. - 3 *Din* .: . *Skrivelse*] af 16/9 1830. Hertz skrev: „Sintemal og alldieweill man intet *skriftligt* faaer at høre fra Professoren, saa bliver det vel bedst at Du snart glæder os med Din *mundtlige* Nærværelse, især da vi nu alle, lad os sige det i en god Tid! have befundet os saare vel. Rigtignok har jeg i en 8 Dage ligget med, og gaar nu paa 1¹/₂ Been, formedelst en Kolbøtte fra Vognen ned imellem Hestene. Men da disse vare mine egne, og bar den tilbørlige Respect, slap jeg med en Contusion paa Knæet, som efter behørlige Iglebid er helbredet, paa lidt Stivhed nær. Altsaa kom Du kun snart. Det er jo heller ikke værdt at blive i Kbhvn! Tænk om man antog Dig for en Jødekjerling! - eller Du skulde dog aldrig være den ultraantijudaiske Skomager. (altsaa ei Jerusalems) som man fortæller her i Byen at være greben hiin verhängnissvolle Aften med jøderuede-dræbende Steen i Lommen? Om dette ønskede jeg Din venskabelige Meddelelse. For Befordring ifald Du ønsker at give mig den mundtlig, skal jeg nok sørge. Müller kan jeg vel nu in tanta discrimine reram ei vente, saa gjerne vi end saa ham. Men efter Examen kunde maaske Roeskilde Luft og Vand convenere ham. Nyt som kunde interessere Dig, veed jeg intet af her fra Byen, uden at Domkirkegaarden nu næsten er færdig med Planering og er meget smuk, samt at jeg er [fejlskrift for: har] seet, at Maglekilde har et Udløb, foruden det vi sidst saae, som er dobbelt saa stort. Med Nyheder maae Du dennegang nøies, og vil Du gjengjælde dem med noget gammelt, da send mig en Afskrift af den Rousseauske Sang - med den Harmoni, som Du bruger, hvorved Du meget vilde forpligte Dig Din heng: Hertz“ (NkS 2836,4^o). 4 *Müllers*] Weyses plejesøn Ferdinand Schauenburg Müller (jf. ad 82. 1). 5 *memoria sua est labilis*] hans hukommelse er skrøbelig. 6 *membrum*] bet.: lem; studentikos fejl for: memoria. - *Jødespectaklet*] om dette, som Hertz sigter til i det ovf. citerede br., skrev „Dagen“ 17/9 1830: „Som en taabelig Efterligning af de i andre Stæder i denne Tid stedfundne Uordner kunne vi betragte nogle, i Mandags og Tirsdags [o: 13. og 14. sept.] her i Hovedstaden forefaldne Optøjer, hvilke imidlertid ved Politiets ligesaa sindige som hensigtsmæssigen virksomme Indblanding strax dæmpedes i Fødselen. I Mandags Eftermiddags havde nemlig en Deel Mennesker forsamlet sig udenfor det saakaldte „Meyers Minde“ (en den mosaiske Menighed tilhørende Stiftelse) i Kristalgaden, hvor nogle Dreng indsløge adskillige Vinduesrunder, ligesom ogsaa en Mosait blev slaæet af Pøbelen, dog uden at han derved erholdt nogen Beskadigelse. Samme og den paafølgende Aften bleve i Læderstrædet, Compagnistrædet og paa Østergade nogle Ruder indslagne hos enkelte Mosaiter af nogle Pøbelhobe, der strax adsplittedes af Politiet. Siden den Tid ere aldeles ingen Uordener forefaldne. Nogle af de i hine Uordener deeltagende Personer, hvoriblandt Een, der kan anses som Hovedophavsmanden til Uordenerne i Kristalgaden, ere af Politiet arresterede. Iøvrigt have disse Optøjer naturligviis næsten aldeles ingen Opmærksomhed vakt her i Staden, hvor som Følge af den almindelige Kjærlighed og Tillid imellem Kongehuset og Folket, Sligt af alle retsindede Borgere betragtes med forjent Foragt.“ Jf. Mathilde Reinhardt, Familie-Erindringer I(1887).182. 10 *Weder-søe*] måske cand. jur. Truels Christian Vedersøe, der 1830-40 var fuldmægtig i assignations-, ekspeditions- og bogholderikontoret under Rentekammeret. 11 *Pezold*,

Møhl og Busk] usikkert hvem der sigtes til. 15 *Examen*] studentereksamen, som Müller bestod i oktober 1830 (privat dimitteret) med hovedkarakteren laudabilis. 15-16 *Deo et tempore favente*] om Gud og vejret vil. 18 *Candidatus ... artii*] i stedet for: *candidatus examinis artium* (student). - *Vips ud til Dig*] Hertz var 28/5 1829 udnævnt til sognepræst ved Frue kirke i Roskilde og til St. Jørgensbjerg menighed. 21 *ennui, apud ... professorem*] kedsommelighed hos den meget dovne professor. 22-23 *Pendant til ... Allegro*] en sådan nåede Weyse ikke at komponere. 23 *nu udkomme ... Allegro*] Grand Allegro di bravura, op. 50, der er tilegnet Ignaz Moscheles. - *nix passirt*] foruden den omtalte Grand Allegro di bravura havde Weyse komponeret sørgekantaten „Rahbeks Minde“ (til Oehlenschlägers tekst), der opførtes i Studenterforeningen 16/6 1830 (Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXI [1860].178ff.). 25-26 *venit tempus ... consilium*] Weyses hjemmelavede „latin“: Kommer tid, kommer råd. Efter det tyske ordsprog: Kommt Zeit, kommt Rath, der findes i Euchar. Eyerling, Proverbiorum copia I[1601].347. 26 *Lille Riise*] Johan Christian Riise (DbL.XIX[1940].527f.), der særlig er kendt som udgiver (bl. a. af „Archiv for Historie og Geographi“ 1820-38 og „Historisk-geographisk Archiv“ 1839-64). Han var 1812-38 lærer ved Borgerdydskolen i Kbh., blev 1835 tillige kasserer ved Klasselotteriet, 1838 inspektør og 1839-63 kollektør. 1836 var han medstifter af Musikforeningen og 1836-38 medlem af dennes bestyrelse. Når Weyse kalder ham „Lille Riise“ er det muligt for at skelne ham fra den ældre broder, Jacob Riise (sst. 528), der opr. var lærer, senere amanuensis ved Universitetsbiblioteket og Det kgl. Bibliotek og senest antikvarboghandler og indehaver af et legebibliotek i Kbh. Han var medarbejder ved broderens „Archiv“, til hvilket han havde givet idéen. Han har udgivet nogle skolebøger og oversættelser. 29 *Dütsch*] musiklærer og komponisten Otto J. A. Dütsch. 31-32 *ein Thaler ... seine Bruder*] tysk talemåde; jf. Ein Thaler ist des anderen Bruder (K.F.W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexicon IV[1876].1135 nr. 18). 35 *Schall*] Claus Schall efterlod ved sin død 1835 en formue på ca. 60.000 rdl. 37 *Plutus*] var i oldtidens Grækenland en betegnelse for den personificerede rigdom. 49 *Din Kone*] Hertz' første hustru, Maren Elisabeth Kornerup, var død 1820 i Roskilde, året efter giftede Hertz sig med Inger Bolette Borch, datter af købmand i Roskilde Jacob Borch og Else Cathrine Bruun. - *Moder*] o: stedmoder Else Christense Hertz, f. Koch. 50 *Rousseaus Trichordium*] den franske forfatter og filosof Jean Jacques Rousseau har skrevet en romance: „Que le jour me dure“, der er komponeret over tonerne g, a og h. Den findes bl. a. i „Echos de France“ II.116 og er rimeligvis forbilledet for Weyses trichordium „Dannemark! Dannemark! hellige Lyd“ (1820) (Romancer og Sange I. nr. 13 b).

52. (Frederiksberg Kommunebibliotek). Trykt Personalthist. Tidsskr. 7.rk.II(1917).255ff. - 9-10 *den mig spedeerte Gratulation*] kendes ikke; *spedeerte*: ekspederede, udførte (OdS.XXI[1943].162). 10 13 *April*] Buntzens fødselsdag, jf. br. 50. 13 κατ' ἐξοχήν] kat' exochen, o: fremfor nogen, par excellence. 16 3 *Aar og en Lunte yngre*] aldersforskellen var 31 år; Buntzen var lige fyldt 26 år, Weyse var i marts 1831 fyldt 57. *Lunte*: kort tid, lille stykke tid. 21 *Voigt*] Carl Ove Voigt, da byskriver i Neksø og Åkirkeby, død som fhv. byskriver i Stege og herredsskriver i Møens herred, kancelliråd. Han var litterært interesseret og har (1815) udsendt „Meiszners sande Historier“ af den tyske forfatter A. G. Meissner; jf. Th. Overskou, Af mit Liv og min Tid v. Robert Neiiendam I(1961).151. 25 *Overkammerherren*] A. W. Hauch. 29 *Stakels Kuhlau*] Kuhlaus bolig i Lyngby var brændt 5/2 1831. Adskillige større, utrykte kompositioner, som Kuhlau havde lagt til side for at sikre sig i sin alderdom, var gået tabt. Kuhlau blev efter branden syg og måtte indlægges i Frederiks Hospital og fik ved branden et knæk, han ikke siden forvandt. 33-34 *Studenterforeningen ... en Concert i Stand*] jf. br. 441 og 442. Både Kuhlau og Weyse var, skønt de ikke var studenter, optaget som medlemmer af Studenterforeningen 1828. 36 *Doctor David*] den senere kendte politiker Christian Georg Nathan David (DbL.V[1934].

611ff.), der 1830 var blevet ekstraordinær professor i statsøkonomi ved Kbh.s universitet. David var i disse år et virksomt medlem af Studentereforeningen; i 1820'rne og begyndelsen af 1830'rne var han en daglig gæst i foreningen, til hvis forskellige fester han skrev prologer og sange. Da Kuhlau 1828 var foreningens gæst, havde David digtet en sang til hans ære, jf. H. C. A. Lund, Studentereforeningens Historie 1820-70 I [1896].244. Under den mod David som redaktør af ugeskriftet „Fædrelandet“ i 1834 rejste generalfiskalsag var Weyses ven C. W. Haagen Davids defensor for overretten. – *en Sang*] „Naar svøbt i sorte, tykke Tordenskyer“. 36 *Bang*] den senere kendte læge, professor, overmedikus, dr. med., gehejmekonferensråd Ole (Oluf) Lundt Bang (DbL.II[1933].104ff.), der i disse år var et aktivt medlem af Studentereforeningen, hvortil han (ofte under pseudonymet Dr. Balfungo) skrev sange. 42-43 *gjort en Stiftelse af 32 Senge*] Constantin Brun havde før sin død (1836) lovet at skænke en pengesum og 50 senge til Almindelig Hospital. Efter Bruns død anmodede hospitalets direktion boet om i stedet for de lovede senge og pengesummen at måtte få overdraget et grundstykke i Amaliegade, der grænsede op til hospitalet, og som ejedes af Brun. Arvingerne var villige til at overlade hospitalet denne grund (af areal 3962 kvadratalen) og gav desuden hospitalet de allerede færdiggjorte senge, se R. P. Rasmussen, Almindelig Hospitals Historie 1769-1892 [1940].28f., 151f. og 156ff. – 43 *Almindelig Hospital*] et i 1768 oprettet hospital i Kbh. (Amaliegade 26-36), der opr. bestod af en lemlestiftelse og en sygeafdeling. 43-44 i *Schimmelmanns Navn*] minister Heinrich Ernst greve Schimmellmann (DbL.XXI[1941].131ff.), hvem Brun stod nær, var død 9/2 1831. 52-52 *Warschau var taget*] Warszawa blev først indtaget 6/9 1831 af den russiske feltmarskal Iwan Fedorovitch Paskevitch, der i den anledning udnævntes til fyrste af Warszawa. Under den polske opstand mod Rusland 1830-31 var de fleste danskes sympati på polakernes side. 53 *Sed absit politica!*] men Gud fri os fra politik! 54 *den Stumme i Portici*] opera (1828) af Auber, teksten af Scribe og Delavigne („La muette de Portici“). I J. L. Heibergs oversættelse opførtes den 1. gang 22/5 1830 i Kbh. 57 *Pätges*] titelrollen, en ung stum pige, i „Den Stumme i Portici“ blev i de første år udført af Johanne Luise Pätges (DbL. IX [1936]. 567 ff.), der 31/7 1831 blev gift med J. L. Heiberg. 61 *Bruden*] opera i 3 akter (1829) af Auber, teksten af Scribe („La fiancée“), oversat af J. L. Heiberg. Opførtes 1. gang her 22/4 1831.

53. (Frederiksberg Kommunebibliotek). Trykt Personalhist.Tidsskr.7.rk.II(1917).258ff. – 2 *Filius meus solitus*] Weyses hjemmelavede, spøgefulde „latin“: min plejesøn. *Solitus* bet. plejet, men i bet.: være vant til (af lat. solere = pleje). *Caledonia*] Danmarks første dampskib (1819), der 1819-30 gik som postdamper mellem Kbh. og Kiel og derefter i forskellige farter, bl. a. i Øresund, indtil det 1841 ophuggedes. Om dets ture i Øresund se Resan över Sundet (Malmö 1961).6ff., jf. også H. C. Andersen, Mit Livs Eventyr [Udvalgte Skrifter XI(1900).106 og J. Davidsen, Fra det gamle Kongens Kjøbenhavn² (1910).296ff]. 12 *Landemode*] møde af et stifts provster under forsæde af stiftamtmanden og biskoppen til drøftelse af de gejstlighedens vedrørende forhold. 13-14 *Boserup Skov*] i St. Jørgensbjerg sogn umiddelbart uden for Roskilde. 14 *post Spatiationem*] Weyses hjemmelavede „latin“: efter spadsereturen. 15 *Skovhuset*] vist hos skovrider Albrecht i Boserup. Det var for roskildenserne på den tid en yndet sommerforlystelse at tage en tur til Boserup og Ledreborg; man gjorde da gerne holdt hos skovrideren, hvor man kunne spise den medbragte mad og få serveret te eller kaffe, jf. J. Kornerup, Roskilde i Frederik VI.s Tid (i Aarbøger udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt 1911. 12). 16 *Hertha-Dal*] Kbh.s amt, Voldborg herred, Allerslev sogn, tæt ved herregården Ledreborg. Dalen hed opr. Ærte-dalen, men blev fra midten af det 17. årh. af oldforskeren Ole Worm kaldt Herthadalen, idet han mente, at den var opkaldt efter en af Tacitus omtalt gudinde Hertha. 17-18 *Whitesø*] findes nu ikke mere. Navnet Vithe-sø er bevaret i nogle småhuse Videsøhuse nord for Herthadalen, og om den tidligere sø minder den nærliggende

mose, jf. A. Fang, Lejreegen og dens Oldtidsminder [Aarbøger udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt. 1922. 123]. 18 *Svantewith*] vendisk frugtbarhedsgud, der særligt dyrkedes i Arkona på Rügen, hvor det store gudebillede blev ødelagt ved borgens indtagelse af danskerne i 1168. 19 *Slaver ... druknede*] det var i datiden en udbredt opfattelse, at der i oldtiden havde fundet menneskeofringer sted her, jf. J. P. Ancheren, Herthedal ved Leyre i Siælland (1745), hvor det også nævnes, at bønderne på egnen stadig opgraver mange menneskeknogler. 27-28 *Studentereforeningen*] var stiftet 16/7 1820. 28 *sammes Landsted*] Studenterforeningen lejede i de første år som regel hvert år nogle „sommerhuse“ uden for voldene, hvor studenterne kunne spise, spille kegler m. v., således i 1821 på Nørrebro og 1825-27 foran på Vesterbro. 36 *Kjerlighedsstien*] navnet på spadseregang langs St. Jørgens sø, fra 1827 fortsat videre langs Peblingesø og et par år senere langs Sortedamssø.

54. [NkS 3525 III 4°. - 2 *Der høres et Rygte*] travesti på Brægers vise fra 2. akt af P. A. Heibergs og Schulz' syngestykke „Indtoget“ (1793). Teksten lyder: „Der høres et Rygte, der høres et Ry, / At sige: / En Prinds fra Marokko vil gæste vor By / Og Rige.“ 4 *Domprovstens Gaard*] Hertz købte 1831 den domprovst J. H. Bang tilhørende ejendom (nedrevet 1867), der lå mellem St. Fiolstræde og Tuttesti, hvor nu ejendommen Skolegade 13 er beliggende. En gade i nærheden, der tidligere hed Strædet, er nu opkaldt efter Weyse („Weysegangen“). Ejendommen var ifl. Hertz' skøde en firlænget gård, den nordre længe, der rummede stuehuset, og som havde facade ind mod gårdspladsen, bestod af 23 fag, hvoraf 8 fag var opbygget i 2 etager; den østre længe, der vendte ud mod Skolegade, var 13 fag lang, den vestre længe havde 11 fag. Til denne ejendom hørte en stor, dejlig have, som Weyse - hvad brevene viser - var meget interesseret i, og som længe bevarede sin tilkøbskø, jf. Karl Madsen, Wilhelm Marstrand (1905). 384f. Niels Fritz skriver: „Jeg mindes Hertz Have ... som den største og smukkeste Have i Byen med en dejlig Udsigt over Sct. Jørgensbjerg og Fjorden til Bognæs og Boserup Skov“ (Aarbøger udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt. 1913. 29). Om ejendommens historie se Komponisten C. E. F. Weyse og Roskilde, udg. af Odd Fellow Logen nr. 26, Kong Hroar (Roskilde, 1949), og Fanny Fang i Roskilde Tidende 20/11 1930. Den egentlige domprovstegård, som Hertz' fader havde beboet, er beskrevet M & B.X (1909). 44ff.; den bestod indtil 1959 og lå nord for domkirken i Provstestræde ud for Provstevænget. 6 *Frue Kirke*] i Roskilde. 15 *ex est cum eis*] Weyses hjemmelavede „latin“: det er ude med dem. 15-16 *Probatum est*] egl.: det er prøvet, c: det hjælper, det er godt. 16 *Magdeburger Kogebog*] Magdeburgisches Kochbuch I-III, Magdeburg 1802 (auktionskatalog nr. 1389-91). - 17 *p.e.*] probatum est. 19 *Roeskilde Organist-Embedet*] embedet som organist ved Roskilde domkirke var blevet ledigt 1831 ved organist Johan Struchs død 26/11. 21 *Hans Mathiessen Hansen*] (navneforandring 1859 til: Hans Matthison-Hansen) [DbL.XV(1938).414ff.], ansattes 1832 som organist ved Roskilde domkirke og virkede i denne stilling til sin død. Han havde, tilskyndet dertil af Weyse, lagt sig efter orgelspil, og det skyldtes vist i væsentlig grad Weyses anbefaling, at han fik embedet som domorganist. 23 *absente Organiedo Rauch*] i organist Rauchs fraværelse. Carl Joseph Rauch var organist ved Holmens kirke i Kbh. 27 *Ekertsberg*] maleren C. W. Eckersberg [DbL.VI(1935). 191ff.]. Hans Matthison-Hansen skulle egentlig have været maler og kom efter sin konfirmation i lære hos Eckersberg, der var en bekendt af hans fader, og gik i flere år på akademiet. Det musikalske liv i Eckersbergs hjem udviklede hans musikalske evner; han spillede violin, bratsch og violoncel, komponerede kammermusik og deltog i datidens musikliv. Det skyldtes Weyses påvirkning, at han bestemte sig for musikken. Weyse havde gennemset hans kompositioner og gav ham det råd - som Kuhlau ikke havde turdet give - at han helt skulle hellige sig musikken og lægge sig efter orgelspil. - 28 *gift Mand*] Matthison-Hansen var da gift med Christiane Petrea Stenersen. Ægteskabet blev opløst, og 1841 indgik han ægteskab med

Theresia Georgine Elisabeth Qvistgaard. – *Børn*] i 1. ægteskab havde Matthison-Hansen sønnerne Johan Gottfred Matthison-Hansen (DbL.XV(1938).413f.), der blev komponist og organist ved Trinitatis kirke i Kbh., og Viggo Stenersen Matthison-Hansen, der blev kantor. I 2. ægteskab fik han sønnen Waage Weyse Matthison-Hansen (DbL.XV(1938).416f.), der blev komponist, og som efterfulgte ham som domorganist i Roskilde. 29 *Stiftsøvrigheden*] biskoppen og stiftamtmanden i forening som stiftets øverste myndighed. 42 *Kjøge Huuskors*] vaudevillie i 1 akt af J. L. Heiberg, opførtes 1. gang 28/11 1831. 43 *Phister*] skuespilleren Ludvig Phister (DbL.XVIII(1940).331ff.); han spillede i „Kjøge Huuskors“ gårdskarlen Niels' rolle. 45 *Sproglæreren*] skuespil i 1 akt af Thomasine Gyllembourg. Det blev indleveret til Det kgl. Teater under J. L. Heibergs navn (jf. Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg V(1950).81 og E. Hude: Stakkels Ludvig i Berlingske Aftenavis 14/2 1949) og opførtes 1. gang 23/10 1823. Det blev givet 22 gange. – *Nielsen*] skuespilleren og instruktøren N. P. Nielsen; han spillede i „Sproglæreren“ Hastings rolle. 46 *Ryge*] skuespilleren, dr. med. Johan Christian Ryge (DbL.XX(1941).1 348ff.). Han medvirkede ikke i „Sproglæreren“, men det havde været meningen, at han skulle have spillet Bergers rolle, jf. „Dagen“ 22/10 1832, hvilken rolle blev overtaget af Rosenkilde. I en anmeldelse af stykket skrev „Dagen“ 25/10 1832: „Beklagelig er det dog, at denne Rolle ikke udførtes af Hr. Dr. Ryge, for hvem den saa aldeles egner sig, og ved hvis Behandling den sikkert i langt højere Grad ville tiltale Publicum.“ 47 *O tempora o mores*] hvilke tider, hvilke skikke! Udtrykket anvendes flere gange af Cicero i hans taler, bl. a. 2. Actio in Verrem IV.25,26; In Catilinam I,2,2; Pro rege Deiotaro 11,31; De domo sua 53,137. 55 *Professor Reinhardt*] zoologen, professor Johannes Christoffer Hagemann Reinhardt (DbL.XIX(1940).365ff.), der hørte til de hyppige gæster hos Kirsteins på „Nøjsomhed“, jf. bl. a. Mathilde Reinhardt, Familie-Erindringer I(1887).131ff. – *sin Kone*] Mette Margrethe Nicoline Hammeleff døde i Kbh. 5/12 1831 efter længere tids sygdom. Ved hendes død skrev Oehlsenschläger og Friederike Brun mindedigte i „Kjøbenhavns-Posten“ (14/12 1831) og „Dagen“, jf. Mathilde Reinhardt, Familie-Erindringer I(1887).215ff. og Oehlsenschlägers Poetiske Skrifter XXI(1860).202ff. 56 *Madam Frydendal*] operasangerinden Catharine Elisabeth Frydendahl, f. Møller (DbL.VII(1935).481f.), der fra 1777 havde været knyttet til Det kgl. Teater, var 30/11 1831 afgået ved døden i Kbh. – *Clausen*] Hans (Andreas) Clausen (DbL.V(1934).281f.), der 1790 blev hof- og stadsretsprokurator, men fra 1793 knyttedes til Det kgl. Teater som skuespiller, hvor han optrådte sidste gang 18/12 1828; 1799-1827 var han tillige regissør. 61 *Geburtsdag*] 29/12.

55. [NkS 2212,2^o]. – 1 *Eduard Hvidt*] cand. jur. Eduard Julius Hvidt (DbL.XI(1937).39f.). Han, der var blevet student 1825 fra Borgerdydskolen i Kbh. og 1830 cand. jur., var nogle år forlovet med Charlotte Oehlsenschläger, digterens datter. 1831 blev han forretningsfører i søforsikringsselskabet De private Assurandører, 1832 tog han assurancemæglereksamen og dannede derefter mæglerfirmaet Wessely & Hvidt. – [1831-32] brevet er udateret; det må være efter 2/8 1831, da den i br. nævnte L. Lorck blev gift, men vel før 30/8 1833, da han blev sognepræst til Jydstrup og Valsøllille menigheder. 2 *L. Lorck*] Lorentz Lorck, der var en slægtning af Eduard Hvidt; han var 1824 blevet student fra Borgerdydskolen i Kbh. og cand. theol. 1829; derefter var han lærer ved Borgerdydskolen i Kbh. fra 1829, ved Søetatens drengeskole 21/3 1830, overlærer ved sammes pigeskole 9/1 1831; 30/8 1833 blev han kaldet til sognepræst for Jydstrup og Valsøllille menigheder, 24/12 1836 for Hvedstrup og Fløng menigheder. – *gifte Mand*] Lorck var 2/8 1831 blevet gift med Phillippine Henriette Smidth; Lorentz Lorcks broder, Jørgen Heinrich Lorck, der 1828 var blevet student fra Borgerdydskolen i Kbh., og som i 1838 blev cand. med. og senere distriktslæge i Bøgense, var dengang ugift; han var (1836) medstifter af Musikforeningen og medlem af dens første administration.

- 56.** [Frederiksberg Kommunebibliotek]. Trykt Personalhist.Tidsskr.7.rk.II(1917).259. – 4 *Gratulationsbrevet*] Buntzen havde i br. 5/3 1832 [NkS 2836,4^o] lykønsket Weyse til dennes fødselsdag. Brevet var skrevet bag på et stort, koloreret stik („Le jeu de coupe-tête“); med brevet fulgte en fastelavnsbolle. 5 *som en brølende Løve*] 1. Peters brev 5,1. 17 *Hr Bar. Nolken*] den svenske friherre Erik Reinhold von Nolcken til Jordberga i Skåne (Källstrup sogn, Vemmehög herred), oberstløjtnant, landshövding i Kristiansstad. Weyse havde dediceret ham klaverudtoget af „Pintse-Hymne“ fra 1820. Hans to sønner, baron Axel Erik von Nolcken, senere fenrik ved Svea Livgarde, og baron Carl Adam von Nolcken, senere ejer af Jordberga, opholdt sig 1824–30 i Kbh. i huset hos professor H. N. Clausen (DbL.V(1934).288ff.), gennem hvem Weyse måske har lært faderen at kende. 22 *Ambe*] i tallotteriet forbindelse af 2 numre som betingelse for gevinst, 3: den spillende vover sin indsats på, at 2 bestemte numre kommer ud samtidig. 24 *Sovestol*] en (læne)stol til at sove i. – *min Søns*] plejesønnens Ferdinand Schauenburg Müller. 25 *Actonie Hass*] Actonia Caroline Hass (1813–51), datter af toldbetjent Peder Daniel Hass og Elisabeth Wandler. Hun blev 24/7 1839 gift med F. Schauenburg Müller. 30 *min Balder*] Johs. Ewalds heroiske syngestykke „Balders Død“ (1773) var tidligere blevet opført med musik af Johann Ernst Hartmann den ældre. Stykket blev 17/3 1831 genoptaget i anledning af 50 årsdagen for Ewalds død, og det bestemtes, at det skulde forsynes med ny musik af Weyse. Denne skrev da en musik, der for en stor dels vedkommende er hentet fra hans symfoni nr. 1, komponeret 1795, omarbejdet 1805. Med denne musik opførtes stykket kun een gang (23/11 1832). 33 *en fiirstemmig Sang*] til tekst af Chr. Winther: „Vi bringe dig, o kolde Jord“ (Chr. Winther, Samlede Digtninge I (1905).21f.), udgivet i klaverudtog under titlen: „Ved Friedrich Kuhlhaus Grav. Digtet af Chr. Winther, sat i Musik af C. E. F. Weyse“. Berggreen anfører (s. 218), at Weyse ifl. en efterladt fortegnelse yderligere skulde have komponeret en sørgekantate over Kuhlau, som det dog ikke er lykkedes Berggreen at opspore. Kantaten findes i afskrift i KB. og har antagelig været opført i Studenterforeningen. – *Kuhlhaus Begravelse*] Kuhlau var død 12/3 1832 på Frederiks Hospital i Kbh. og begravedes 18. s. m. fra St. Petri kirke i Kbh. Weyse forestod en indsamling til et monument paa Kuhlhaus grav (A. Hammerich, J. P. E. Hartmann(1916).20,noten). 34 *Beskrivelse ... i Dagen*] „Dagen“ indeholdt 22/3 1832 et udførligt referat (signeret: Sch.) af begravelsen. 42 *Mantheys Begravelse*] gehejmelegationsråd, konferensråd J. D. T. Manthey blev i oktober 1831 begravet på Petri kirkegård i Kbh. 43–44 *hans Conservatorium*] Siboni fik 1825 kgl. tilladelse til at oprette et musikkonservatorium, der begyndte sin virksomhed 1827 på Hofteatret. Formålet var at skaffe gode sangkræfter til teatret, og konservatoriet blev nærmest en elevskole for operaen. Siboni udnævntes til professor ved konservatoriet, der havde mange elever – bl. a. Johanne Luise Pätges, den senere fru Heiberg – men ophørte med Sibonis død 1839. 51 *dediceerte ... ham et af mine Værker*] klaverudtoget til „Passions-Cantate“ (fra 1819) er tilegnet „Hans Excellence Herr Geheime-Conferenceraad Constantin Bruun, Storkors af Dannebrog og Ridder af Nordstjernen.“ 52 *Stank für Dank*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexicon IV(1876).776 nr. 3 m. henvisninger. 57 *in sæcula sæculorum*] egl.: i århundreders århundreder. Citat fra 1. Timotheusbrev 1, 17 [Vulgata]. Udtrykket anvendes i den katolske liturgi; det oversættes i folkekirkens nu brugte kollekter: fra evighed og til evighed.
- 57.** [Afskrift i Hagen 24]. – 1 *J. N. B. Abrahamson*] Joseph Nicolai Benjamin Abrahamson (DbL.I(1933).85ff.). Han var i 1832 oberstløjtnant og kammerjunker, blev senere oberst og kammerherre og er kendt bl. a. for sin virksomhed for undervisningsvæsenet i almindelighed („den indbyrdes undervisning“) og for den militære undervisning i særdeleshed. Han var (1821) gift med Weyses slægtning Sophie Frederikke Frisch, datter af etatsråd, direktør for Den grønlandske Handel Hartvig Marcus Frisch, og søster til den i ungdomsbrevene til Kramer nævnte Jette Frisch.

58. [NkS 3860,4^o]. – 1 J. H. Koch] arkitekten Jørgen Hansen Koch (DbL.XIII[1938]. 36ff.), der dengang var kgl. bygningsinspektør og hofbygmester. Han var (1828) gift med Ida Wulff, datter af senere kontreadmiral Peter Frederik Wulff, i hvis hjem Weyse gennem flere år var en fast, ugentlig gæst, og hvis børn, særligt den musikinteresserede Christian Wulff, stod ham nær.

59. [NkS 2836,4^o]. Trykt Museum. 1895.376f. Det nederste stykke af brevet er skåret fra, således at der kun er bevaret ca. $\frac{3}{4}$ af 1. og 2. side af arket. – 2 *Georginer*] omkr. 1830 blev denne blomst (dahlia) overordentlig populær i Europa. Af planten, der stammer fra Mexico, var nogle eksemplarer tidligt sendt til den botaniske have i Madrid, og herfra kom planten omkr. 1800 til de forskellige europæiske lande, til England dog først efter 1814. – *Petersen*] Weyses ven, slotsgartneren ved Rosenborg Jens Peter Petersen (DbL.XVIII[1940].261f. Han var (1829) gift med Lovise Lindegaard, datter af den tidligere slotsgartner ved Rosenborg Peter Lindegaard, i hvis hjem Weyse også var kommet, og søster til Weyses ven, sognepræst til Slaglille og Bjernede menigheder V. T. Lindegaard. Gartner Petersen boede i stueetagen i gartnerboligen på Rosenborg, og på 1. sal boede fru Petersens søster, Henriette Christiane Jacobsen, f. Lindegaard, enke efter sognepræst til Vigersted og Kværkeby menigheder Jacob Jacobsen. Arthur Abrahams fortæller (Minder fra mine Forældres Hus [1897]. 26): „De to Søstre, Fru Petersen og Fru Jacobsen, vare dannede og elskværdige Damer, Petersen stod vistnok under dem i Dannelse.“ Weyse har tilegnet Petersen „Rondeau for Fløjte med Accompanement af Pianoforte“ (1837). 10 *Tumor-cysticus*] blæreholdig svulst el. hævelse. 11 *Hushahn*] Johan Carsten Hushahn, 1801 kompagnikirurg i Kbh., 1814 bataillonskirurg, fra 1829 regimentskirurg. Han, der var født i Holsten (Wilster), var en årrække Weyses huslæge, se J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger, udg. af C. Dumreicher I (1917). 60. – *Müller*] Weyses plejesøn F. Schauenburg Müller. 12 *Examen i sin Skole*] Müller ernærede sig i studietiden ved at give informationer og var i en årrække (fra 1832) lærer ved Frue Sogns Pige Dagskole. Skolens inspektør, pastor A. Smith, giver ham 3/7 1837 det vidnesbyrd, at han „med fortrinlig Dygtighed, Aarvaagenhed og Samvittighedsfuldhed har varetaget sit Kald. Han har stedse med rosværdig Omhu holdt Skolen i enhver Henseende i den skønneste Orden og med utrættelig Iver virket til Elevernes Oplysning og Dannelse, hvorfor de baade med Hensyn til Kundskab og Sædelighed hæderligen udmærke sig“ (afskr. i familiepapirer tilhørende familien). – *summa summarum*] alt i alt; citat fra Plautus, Truculentus 1, 1, 4. 16 *Fader og Søn*] Weyse og Müller. – *Fruen til Geburtsdagen*] Bolette Hertz havde fødselsdag 21/4.

60. [N.B.D. 2. rk.]. – 2 *den botaniske Have*] 1778 indrettedes den bag Charlottenborg beliggende slotshave til en botanisk have, der 1817-74 tilhørte universitetet. 4 *Hornemann*] botanikeren, professor Jens Wilhelm Hornemann (DbL.X[1936].599ff.), der var direktør for den botaniske have. Professorboligen i den botaniske have ved Nyhavn var i Hornemanns tid et yndet samlingssted for tidens berømtheder, bl. a. Oehlenschläger og Thorvaldsen. – *desiderium*] ønske. 6 *Prunus Cerasus*] kirsebærtræ. 7 *Schow*] botanikeren og politikeren Joachim Frederik Schouw (DbL.XXI[1941]. 333ff.), 1821 professor extraord. i botanik; i professor Hornemanns sidste år, da denne var svagelig, måtte Schouw overtage hans embedsforretninger, og efter hans død blev han 1841 direktør for den botaniske have og 1845 professor ordinarius. 11 *Corchorus japonicus*] kerria; en hårdfør, mandshøj busk fra Kina og dyrket i Japan med gule, rosenlignende blomster. 12 *Mørk*] Otto Josias Nicolaj Mørch (DbL.XVI[1939].482f.), fra 1829 botanisk gartner i Kbh. 13 *Baff Dward*] trykfejl for: Baff Dwarf.

61. [NkS 2836,4^o]. Trykt Museum. 1895.377. – 2 *Doctor Herz*] Hans Hertz' broder, lægen Herman Hertz. 3 *Grippe*] influenza. 6 *Katexochen*] (græsk) fremfor nogen, par excellence. 13 *Evers*] vist Weyses ven, justitsråd, kontorchef i Rentekammeret C. A. Evers eller dennes broder, etatsråd, kommitteret i Rentekammeret Ludvig

Evers. De to brødre, der begge var ugifte, boede sammen Dronningens Tværgade 401 (nuv. nr. 56 el. 58). 17 *Bjerring*] Weyses logerende Frederik Ferdinand Biering. 23-24 *hvad Herren gjør ist wohlgethan!*] sml. digtet „Was Gott tut, das ist wohlgetan“ af Samuel Rodigast, trykt i Schleusinger Gesangbuch 1681. 27 *epidemiske Tid*] der sigtes vel til den i nærv. br. omtalte influenza, der også omtales i br. 62. Der kan dog også være tænkt på den i denne tid meget omtalte koleraepidemi. 30 *dobbelte Hilsener*] vel: fra Weyse og Müller og/eller til Hertz og hans hustru. 31 *Æ*] mærket.

62. [Roskilde Museum; fotostat i KB.]. - 3 *Dine Berigtigelser*] Hertz' brev kendes ikke. 5-6 *Blomsterselskabet*] Selskabet til Blomsterkulturens Fremme, stiftet 23/9 1830; navnet ændredes 1834 til Selskabet til Havedyrkningens Fremme og 1880, i anledning af 50 års jubilæet, til Det kgl. danske Haveselskab. Selskabet havde [1833] af Johan Danckert lejet en have ved Østerbrogade mellem Sortedamssøen og Triangelen og holdt her selskabelige sammenkomster; 1837 erhvervede selskabet en grund i Frederiksberg Allé og lod her anlægge en have; den bortsolgtes 1882, hvorefter selskabet overtog forpagtningen af Frederiksberg slots driveri- og økonomi-have ved Frederiksberg Runddel, hvor selskabets have stadig er. 6 *Feilberg*] Peter Diderik Feilberg, assistent, senere kontorchef og arkivar i Nationalbanken. Han var medstifter af Selskabet til Blomsterkulturens Fremme 1830 og var selskabets sekretær, tillige medredaktør af den af selskabet udgivne *Have-Tidende* (1834-40). 7 *Madia elegans*] en énårig sommervækst, anvendelig til blomsterbede og rabatter, c. 80-100 cm høj. Den blomstrer i juli-september med guldgule blomster med purpur skiver. 10 *Malope grandiflora*] trompetkatost; en c. 1 m høj sommervækst med purpurøde blomster. 11 *Booth*] handelsgartner i Flottbeck ved Hamborg. 13 *Prun. cer. fl. pl.*] *prunus cerasus* flore pleno, ♂: surkirsebær med fyldte blomster. 17 *Pyrus japonicus*] japansk pæretræ. 23-24 *mirabile dictu!*] så mærkeligt det end lyder! Citat fra Vergils *Æneide* 2, 174. 24 *Christine*] Elbke. 27 *Thea pectoralis*, ♂: brystté. 45 *semper*] altid.

63. [NkS 3392,4^o]. Trykt A. Hammerich, J. P. E. Hartmann(1926).29. - 1 *J. P. E. Hartmann*] komponisten Johan Peter Emilius Hartmann (DbL.IX(1936).385ff.), søn af kapelmusikus, senere organist og kantor ved Garnisons kirke i Kbh. August Wilhelm Hartmann. Om hans forhold til Weyse se hans autobiografi (fra 1892) i A. Hammerichs anf. værk.17f. 2 *Den lille Dreng*] Heinrich Rudolph Willmers, tysk klaverspiller og komponist. Han blev opdraget i Kbh., men studerede under Hummel og Schneider i Dessau. Han optrådte i Kbh. 1834, 13 år gl., og 1840, begav sig derefter på koncertrejser, levede 1843-64 i Wien, var derpå nogle år klaverlærer ved Stern's konservatorium i Berlin, men vendte 1866 tilbage til Wien. Han var produktiv som klaverkomponist. 4 *Berggreen*] den senere komponist og sanginspektør Andreas Peter Berggreen (DbL.II(1933).457ff.), der da var musiklærer i Kbh.

64. [N.B.D. 2. rk.]. - 1 *Henriette Wulff*] Hanne Henriette (Jette) Wulff, datter af senere kontreadmiral Peter Frederik Wulff. Om hende se H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff. En Brevveksling I(1959).9ff. 15 *Victor Hugos Væbner*] Henriette Wulff yndede meget den franske digter Victor Hugo, jf. H. Topsøe-Jensen anf. værk I(1959).28; hvem Victor Hugos væbner er, er usikkert. 18 *Pott*] den tyske violinist og komponist, kapelmesteren August Pott, der oftere var i Kbh., og som også kom i det Wulff'ske hjem, se br. 175.13ff. 19 *Hundredagsferie*] hundredagene er tiden 23/7-23/8. 23 *sin Madam*] husholdersken Christine Elbke. 27 *Dumbartel!*] Weyses yndlingsskældsord; bet. egl. dumme Bertel, ♂: dumrian. 29 *Den fejge ... godt Parti*] travesti på det tyske ordspil: Verzagt hertz freihet kein schöne frau, jf. Chr. Egenolff, Sprichwörter (1560) bl. 14r, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexicon II(1870).602 nr. 13-14, 605 nr. 80, 607 nr. 152, 611 nr. 254. På fransk findes talemåden: Le honteux n'eut jamais belle amie og på engelsk: Faint heart never win fair lady. 33 *Broder Christians*] Henriette Wulffs broder Christian Nicolaj

Wulff (DbL.XXVI(1944).345f.), dengang sekondløjtnant i søetaten, senere kaptajn. Han var meget musikinteresseret og havde 1832 (med vennen H. C. Andersen som tekstforfatter) indsendt en lille opera („Den 2. April“) til Det kgl. Teater, der imidlertid forkastede den, jf. G. Hetsch, H. C. Andersen og Musikken (1930).32f. På KB. findes flere af hans utrykte kompositioner; trykt findes kun „Ni Sange af Oehlen-schlägers Helge“ (1846). Han har (1853-55) oversat George Bancroft's „De forenede Staters Historie“. Om ham se iverigt H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff. En Brevveksling[1959].17ff. 34 *ein Herz und eine Seele*] Apostlenes Gerninger 4,32. 35 *hans Fraværelse*] Chr. Wulff var 1832-33 på togt med korvetten „Diana“ til Vestindien. Han kom tilbage til Kbh. 22/8 1833. 39 *en Kjereste*] Chr. Wulff døde ugift. Han ofrede sig helt for sin søster, der var svagelig; hans „Underkastelse var saa ubetinget, at han paa et senere Tidspunkt opgav sin Kærlighed til en højst elskværdig ung Pige ... som nærrede den samme Følelse for ham, alene for at kunne leve sammen med“ søsteren, skriver A. G. Drachmann [Min Rejse gennem Livet I(1946).113]. 43 *wer gut ... gut fährt*] den tyske oversættelse af Satirae (137) af den latinske forfatter Petronius Arbitr: Quisquis habet summos, secura navigat aura (Den, der har penge, sejler under en sikker vind). På tysk findes talemåden allerede i Luthers Tischreden og i F. Petri, Der Teutschen Weissheit II (1605). 766, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexicon IV (1876). 276 nr. 2-5 og 277 nr. 23-27. 50 *Dr. Galls*] den tyske læge Franz Joseph Gall grundlagde frenologien, der i den første fjerdedel af det 19. årh. spillede en stor rolle og herhjemme bl. a. forsvaredes af lægen, professor, dr. med. Carl Otto, der 1827-29 udgav et „Tidsskrift for Frenologien“. 51 *prononcerte*] egl. udtalte, o: stærkt udviklede. 52 *til Holsteen*] Henriette Wulff var 3/6 1833 rejst fra Kbh. til Travemünde og tog derfra til slottet Travendal ved Segeberg i det østlige Holsten, hvor hun besøgte amtmanden over Travendal, Reinfeld og Rethwisch amter, dr. jur. Christian baron Lente Adeler. 59-60 *Wegners Huusven*] tidsskriftet „Huusvennen“ (1818-27), udgivet af forstander på Jonstrup seminarium, cand. theol. Jens Ernst Wegener (DbL. XXV(1943).258f.); tidsskriftets formål var „at yde Bidrag til passende Læsning i Familiekrede“. Wegener havde 1809-19 været kapellan hos domprovst J. M. Hertz i Roskilde og 1813-19 tillige lærer ved Roskilde katedralskole. 69 *Holten paa Lindegården*] Nicolai Abraham Holten (DbL.X(1936).562ff.), statsgældsdirektør, senere (1839) tillige direktør for Øresunds Toldkammer og gehejmekonferensråd. Han havde 1809 købt Lindegården i Horns herred; om denne se Sofie Holten, Lindegården [Aarbøger udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt. 1925.57ff.]. 71 *Præsten Holten*] Hans Christian Holten, søn af ovenn. Nicolai Holten, fra 1827 sognepræst for Skuldelev og Selsø menigheder (Horns herred, Frederiksborg amt).

65. (Roskilde Museum; fotostat i KB.). - 5 vi] Weyse og hans plejesøn F. Schauenburg Müller. 8 *Krethi og Plethi*] jf. 2. Samuels bog 8,18 og 15,18 om kong Davids livgarde, der bestod af forskellige folkeslag, bl. a. kretensere (krethi) og filistere (plethi). 9-10 *Hirschholm*] nu Hørsholm (kommune i Frederiksborg amt). Den betydelige planteskole ved statsskoven Folehave hørte under 1. Hirschholm skovriderdistrikt. 11-12 *saa tie itide og tal omsider*] Weyse citerer oftest på tysk: schweige bey zeite und rede darnach. Forvansket citat fra Luthers Traubüchlein für die einfältigen Pfarrherren, hvor citatet (fra formlen for lysning til ægteskab) lyder: Und hätte jemand was drein zu sprechen, der thue es bei Zeit und schweige darnach. 12 M.] orgelbygger J. Marcussen. 13 *Frue-Orgel-Reparationen*] orglet i Frue kirke i Kbh. var efter bombardementet bygget af orgelbygger Oppenhagen. Det ny orgel blev indviet i 1829, men viste sig hurtigt mangelfuldt. 28/8 1829 afgav orgelbyggerne Marcussen & Reuter efter ordre en beretning om orglets tilstand, hvortil var føjet en beregning af, hvad en gennemgribende reparation ville koste. Jf. herom br. 449-51, 456, 458-62 og 465. 17 *Fr. Turley*] fra det af Johan Tobias Turley grundlagte orgelbyggeri i Treuenbrietzen i Brandenburg. 23 *Jens Møller*] professor, dr. theol. (DbL.

XVI(1939).411ff.); han var fra 1833 tillige inspector ved kvæsturen. 25 *Und wo nichts ... Recht verloren*] ordsprog; findes på dansk hos P. Syv (Hvor Intet er, kan Intet tages); ældst vist i en engelsk samling fra 1546. 27-28 *Admiral Holsteen*] kammerherre, baron Hans Holsten (DbL.X(1936).546ff.), blev 1828 kontreadmiral, 1834 vice-admiral og 1835 admiral; fra 1833 tillige 1. deputeret i Admiralitetet. Han var fra 1825 besidder af baroniet Holstenshus. Hans søn (med hvem slægten uddøde i mandslinjen) var gehejmekonferensråd Frederik (Fritz) Christian baron Holsten-Lehn-Charisius, hvem Weyse 1838 dedicerede sin „Stor italiensk Arie med Accompanement af Orchester“. Der er bevaret et udateret br. [muligt fra 1838] fra denne til Weyse (NkS 2836,4°), hvoraf det ses, at de har været nære venner, og at Weyse har sendt kompositioner til Hvidkilde, som Holsten-Lehn-Charisius fra 1834 var blevet besidder af ved sin hustru, Pauline Christine Elisabeth baronesse Rantzau-Lehn. Baron Fritz Holsten-Lehn-Charisius var musikalsk og spillede klaver. „Paa Hvidkilde samlede han om Sommeren en Del af det kgl. Theaters Kunstnere (Stage, Foersom osv.) og Musikere (Schram i Kapellet o. a.) og ogsaa hans Ven Weyse (af hvem han havde et fortræffeligt Pastelmaleri) var hans Gæst, og nu gik det løs med Skuespilopførelser og Udførelser af hele Koncerter, som Fritz dirigerede. Han ejede en stor Tegning, der gengav en saadan Koncertudførelse (den blev ved hans Død skænket til Frederiksborgmusæet) og paa den ses mange af Datidens Musikberømt-heder“ skriver Jacob Estrup i „Optegnelser om Familien Holsten“ (i Lehnsbaron Hans Berner Schilden Holsten's Slægtbog, udarb. af Hans Berner Schilden Holsten og Albert Fabritius I,1(1940-41).232. Den omtalte tegning (fra omkr. 1837) er afbildet sst. 229; på væggen ses gengivet den nævnte pastel (af Niels Moe, 1831), der nu ogsaa findes på Frederiksborgmusæet. 33 *Hansen*] H. P. Koføed-Hansen.

66. (NkS 2836,4°). - 1 7/br] september. 3 *Kirstein*] E. Ph. Kirstein. 4-5 *Nøisomhed*] Kirsteins ejendom, der lå på Østerbrogade i en stor park, omtr. hvor det nuv. nr. 100 er beliggende. Kirstein erhvervede ejendommen ved skøde 5/1 1803. Om ejendommen se: Nøjsomhed. Et københavnsk Lyststeds Historie (1922). 13 *Christine*] husholdersken Christine Elbke. 14 L ☿] Lispund: 8 kg (i Sønderjylland: 7 kg); efter lov 19/2 1861 ikke længere brugt som officielt mål. 15 *pousse Caffé*] et lille glas likør til kaffen. - *anisette*] likør med anis. - *Usquebah*] Usquebaugh (irsk; bet. livets vand), o: whisky.

67. (NkS 3524,4° III). - 3 *Damhuset*] kro (privilegeret fra 1757) ved Damhussøen udenfor Kbh. (Rødovre sogn, Sokkelund herred, Kbh.s amt) ved Gl. Roskilde-landevejen fra Kbh. til Roskilde; den var tidligere et yndet bedested, jf. Aage Weiblund og Arthur G. Hassø, Gamle Landevejskroer(1946).125ff. 9 *Slaverne*] idømmelse af fæstningsarbejde (slaveri) kendtes i den ældre lovgivning for en række alvorlige forbrydelser, men blev ophævet ved kgl. reskript 13/4 1841, fuldstændigt dog først 10 år senere, og erstattet med tugt- og rasphusarbejde. Jf. Villads Christensen, København i Kristian den Ottendes og Frederik den Syvendes Tid 1840-1857 (1912). 224f. 11 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. 14 *vivat ... cum gummii*] leve det blødgørende gummipaster! 15 *materiam peccans*] sygdomsstoffet. 16 *Seidelins*] lægen Johannes Henrik Seidelin, 1816-31 overlæge ved St. Hans hospital (Bidstrup), derefter praktiserende læge i Roskilde, 1839 distriktslæge sst. 19 *Madamen*] husholdersken Christine Elbke. 20 *nonsens*] en ting, som hverken er el. kan være til; et intet. 22 *Julapium Salinum*] såkaldt almindelig julep; opr. en opløsning af sukker i rosenvand; en kølende el. kulstyrholdig lægedrik. 25 *Gesch. d. Abf. des Niederlande*] Schillers Geschichte des Abfalles der vereinigten Niederlande von der spanischen Regierung (1788). Weyse ejede dette værk, se auktionskatalog nr. 1029-32. 26-27 *Wilhelm Tell*] Schillers skuespil Wilhelm Tell (1804). - 27 *der Neffe als Onkel*] lystspil af Schiller, en bearbejdelse af „Encore des Ménechmes“ (1791) af den franske lystspilforfatter Louis Benoit Picard. 27-28 *Bjerringiumculissimo*] Weyses logerende F. F. Biering. 32 *Semper tuus*] altid din. 34 *Andersen er kommet hjem*] H. C. Ander-

sen havde i april 1833 modtaget et toårigt rejsestipendium af fonden Ad usus publicos og vendte tilbage til Kbh. 3/8 1834. Medens Andersen var bortrejst, fuldførte Weyse musikken til „Festen paa Kenilworth“, hvortil Andersen på Weyses opfordring havde leveret teksten efter Walter Scotts roman (1821) af samme navn. I breve fra rejsen, f. eks. til Henriette Wulff, spørger Andersen flittigt til dette arbejde, og gennem Henriette Wulffs svar kan man følge ret nøje arbejdets gang, se H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff I (1959). 35 [Hansen] forfatteren Frantz Johannes Hansen (DbL.IX(1936).162f.). Han var blevet student 1828, samme år som H. C. Andersen, og blev sammen med denne regnet til årgangens „fire store poeter“; efter i 1834 at være blevet cand. jur. ansattes han i Danske Kancelli, fra 1848 i Justitsministeriet. I rusåret udgav han et poetisk kvartalsskrift, „Læsning for den fine Verden“ (1829-30), hvoraf dog kun to hæfter udkom, og blandt hvis bidragydere var H. C. Andersen. Han har skrevet „Humoristiske Noveller“ I-II (1841-44), der udsendtes pseudonymt, „da Stemann og A. S. Ørsted vare ikkun svage Yndere af Poesie“, som hans fader 5/9 1860 skrev til Ingemann (Breve til og fra B. S. Ingemann v. V. Heise (1879).352), og nogle digtsamlinger. Han havde været Weyse behjælpelig med omarbejdelsen af H. C. Andersens tekst til „Festen paa Kenilworth“, jf. br. 69. F. J. Hansen har i „Dagen“ 30/10 1839 skrevet et hyldestdigt til Weyse i anledning af 50 års dagen for hans ankomst til Kbh., et digt til Weyses 50 års jubilæum som organist (Berggreen.192f.) og 1842 et mindediget over Weyse (F. J. Hansen, Poetiske Skrifter udg. af F. L. Liebenberg II(1857).345ff.). Weyse er antagelig kommet i forbindelse med F. J. Hansen gennem plejesønnen, Ferdinand Schauenburg Müller. Denne sidste fortæller i sine utrykte og ikke fuldførte erindringer, at han i 15 års alderen sammen med jævnaldrende kammerater, bl. a. senere assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten Gøde Laurentius Køpke, senere amtsforvalter, justitsråd Frederik Christian Kabell, ovenn. F. J. Hansen og Diderik Svendsen, der senere blev mester ved Holmens drejeri med premierløjtnants rang, og som hyppigere omtales i Weyses senere breve, dannede et dramatisk selskab, der gav forestillinger i et lokale, som Køpkes fader, lærer ved den militære kasernes skole Peder Gjødesen Køpke, stillede til rådighed. Diderik Svendsen fungerede foruden som skuespiller som maskinmester, medens F. J. Hansen og F. Schauenburg Müller var selskabets teaterdigtere. Før dette ungdommelige dramatiske selskab fik fast lokale hos Køpke, spillede teater på omgang blandt medlemmerne, således hos F. J. Hansen. F. J. Hansen var desuden meget musikalsk, lærte generalbas og har efterladt sig et hæfte sange og nogle danse for klaver. Han har måske en tid været logerende hos Weyse. Forholdet mellem Weyse og F. J. Hansen var gennem mange år godt. Han var i Weyses testament 19/3 1841 indsat til at arve en „Mahagoni Tubus af Smiths Etablissement (No. 660) og Shakespears Werke, übersezt von Schlegel und Tieck“, men i nogle tillægsbestemmelser af 5/9 1842 (i privateje) skrev Weyse: „Da Forholdene mellem Franz Johannes Hansen og mig ere aldeles forandrede, udstryges hans Navn i Testamentet, og den ham til Erindring bestemte franske Tubus, af Mahagoni med 3 Messing Udræk, uden Navn, (istedet for den Tubus af Smith & Hansen, der er solgt) og Tieks Shakespear, gives i mit Navn til Jens Michael Hertz, den ældste Søn af Pastor Herz i Roeskilde.“ – *Otitis*] ørebetændelse.

68. [RA. Privatarkiver: J. G. Adlers arkiv]. – 1 J. G. Adler] Johan Gunder Adler (DbL. I(1933).127ff.), kabinetssekretær hos prins Christian Frederik, efter dennes tronbestigelse (1839) gehejmekabinetssekretær. Adler var en hyppig gæst hos admiral P. F. Wulff, hvor Weyse kom, og han havde mange æstetiske interesser og omgikkes adskillige af tidens kunstnere og videnskabsmænd. Adler og Weyse havde fødselsdag samme dag, og i 1835 holdt Adler selskab i anledning af begge fødselsdag, jf. M & B.XI(1909).182, se endvidere sst. 207 beskrivelsen af et selskab hos Adler, hvor til stede var foruden Weyse ægteparret Heiberg, fru Thomasine Gyllembourg, kom-

mandør (senere admiral) P. F. Wulff, arkitekt J. H. Koch, højesteretsadvokat Tresschow, J. M. Thiele og konferensråd C. H. Holten. 1839-49 var Adler medlem af direktionen for Det kgl. Teater. Nærv. br. er adresseret til Odense, hvor Adler opholdt sig; prins Christian Frederik var fra 1815 guvernør og kommanderende general på Fyn. 6 *Ingerslevs*] cand. theol. Hans Christian Ingerslev, der 15/8 1834 blev udnævnt til sognepræst for Vrensted og Tise menigheder. 8 *ager at ansøge*] F. Schauenburg Müllers søn, kontorchef, ritmester, cand. polit. Peter Schaumburg-Müller skriver herom i sine utrykte optegnelser (i familieej): „At Fader i Aaret 1834 har indgivet ansøgning om en Lærerplads ved Musikkonservatoriets Skole, ser jeg af en for mig foreliggende Anbefaling af Fader til Pladsen af . . . G. H. Waage, der paa den Tid var residerende Capellan ved vor Frue Menighed . . . Anbefalingen var god nok, men hvorvidt han opnaaede den attraaede Plads ved jeg ikke, men jeg tror det ikke. Dunkelt svæver det mig dog for, at jeg har hørt Moder tale om denne Plads, men jeg erindrer ikke at have erfaret noget af hende om det Resultat, Fader havde af sin Ansøgning.“ Müller fik ikke den ansøgte ansættelse; endnu i 1837 var han stadig lærer ved Frue Sogns Pige Dagskole. 11 *Frue Kirkes Pigeskole*] Frue Sogns Pige Dagskole. 20-21 *pecuniarum . . . vitæ*] pengenes fald mangler ganske i livets bøjning. 23 *Eleverne*] i konservatoriet. Når P. Schaumburg-Müller i sine ovenfor gengivne optegnelser mener at kunne erindre noget om denne stilling, skyldes det måske, at der har været talt om dette vikariat.

69. [NkS 2836,4^o]. Brevet er adresseret: Herrn C. Wulf Premierlieutenant in der Königl dänische Marine auf dem Wachtschiffe auf der Elbe, Altona. Chr. Wulff opholdt sig ombord i det danske vagtskib, orlogsskonnerten „Elben“, der var stationeret ved Altona. – 7-8 *Troubadourens . . . Romance*] „Hyrden græsser sine Faar“, romance med kor, komponeret til finalen af 2. akt af syngestykket „Festen paa Kenilworth“ med tekst af H. C. Andersen [Klaverudtog. 120; Romance og Sange I nr. 24]. 8 *Minstrellens*] el. menestrels: det franske middelalderlige navn på omvandrende sangere el. spillemænd, især sådanne der stod i fast tjeneste hos en enkelt herre. 18 *Hansen*] F. J. Hansen. 20 *Scenen i Haven*] 3. akt, scenen: „En Grotte i Haven“. 32 *jeg bad Hansen*] om forholdene vedr. teksten til „Festen paa Kenilworth“ se nærmere Gustav Hetsch, H. C. Andersen og Musiken [1930]. 20ff. 42 *Bellini's Straniera*] operaen „La Straniera“ („Den ubekendte“), tragisk syngestykke i 2 akter af Vincenzo Bellini, tekst af Romani; opførtes i J. L. Heibergs oversættelse 1. gang på Det kgl. Teater 5/12 1834. 49 *Tancredi*] „Tancredo“ [1813], syngestykke i 3 akter, musik af Rossini, teksten (efter Voltaires „Tancrède“, 1760) af Rossi [Tancredi], opførtes i N. T. Bruns oversættelse og bearbejdelse 1. gang på Det kgl. Teater 30/10 1820. – *Sargino*] „Sargino eller Kærligheds Lærling“, syngestykke i 2 akter, musik af Ferdinando Paër [Sargino, ossia l'Allievo dell'amore], tekst af Monvel [Sargines, ou L'élève de l'amour]; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater i N. T. Bruns oversættelse 31/1 1820. 49-50 *Aurelia [le Gardien]*] „Aurelia“, skuespil i 2 akter efter Scribe og Bayard [Le gardien] ved forfatterinden Sille Beyer; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 7/11 1834. Stykket opførtes kun 2 gange. 54 *Vollweiler . . . Wagner*] klarinettisten Wagner og pianisten og komponisten Carl Vollweiler gav 3/12 1834 koncert på Det kgl. Teater og 4/1 1835 på Hofteatret. Ved den sidste koncert var Weyses plejesøn, F. Schauenburg Müller, til stede. Han skriver i et utrykt dagbogsfragment (familieej) 4/1 1835: „. . . Var i Aften paa Wagners og Volweilers Concert paa Hofteatret. Wagner spillede en fortrinlig Adagio paa Clarinet med dyb Følelse og gav mig Ide om en Clarinettone. Traf der flere Bekendte, blandt andre Lüders og Karl Kirstein. Christian Wulff er idag kommet hjem fra Vagtskibet ved Altona, var ogsaa paa Concert.“ 64 *min Cantate*] Jule-Cantate med tekst af C. J. Boye („Herren er forfæst! Herren er stor!“). 66 *Dagen*] dagblad, stiftet og udgivet 1803 af boghandler Klaus Henrik Seidelin [DbL. XXI (1941). 589ff.]; det udkom de første år 4 gange ugentlig, senere daglig. 1811-14 virkede Rahbek som redaktør,

1822-35 nationaløkonomen, etatsråd Fr. Thaarup (DbL.XXIII(1942).447ff.). 1842 fik kancelliråd, kasserer ved Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler Lauritz Jacob Friberg privilegium på udgivelse af bladet. „Dagen“ var, så vidt ses, det blad Weyse mest læste. 67-68 *Kongens Geburtsdag*] 28/1. 68 *Bournonville*] balletmester og balletkomponisten Antoine August Bournonville (DbL.III(1934).527ff.). Det lykkedes ikke at få nogen ballet færdig til kongens fødselsdag. Den første ballet, der kom frem, var „Tyrolerne“, idyllisk ballet i 1 akt af Aug. Bournonville med musik af J. F. Fröhlich. Den opførtes 1. gang 6/3 1835. 69 *Heiberg ... Syngestykke*] Det lykkedes Heiberg på den yderst korte tid at få skrevet „Alferne“, eventyrkomedie i 1 akt. Musikken var skrevet af Ludv. Zinck og dansene komponeret af P. Funck. 11/1 1835 sendte Heiberg en detaljeret plan over den komplicerede regie til instruktøren, dr. Ryge; 21/1 indleverede han stykket, 26/1 forelå censor C. Molbechs bedømmelse, og 3 dage senere, 29/1 1835, blev stykket opført 1. gang. Det gjorde lykke og blev givet mange gange. 72 *Dronningen*] Marie Sophie Frederikke (DbL.XV(1938).325ff.). – *Valdhornist Andersen*] Johan Carl Friedrich Andersen, valdhornist i Det kgl. Kapel. 74 *Ich bin liederlich* &] tysk vise fra det 18. årh. Flere samtidige komponister har skrevet variationer over denne melodi, og det har været hævdet, at Beethoven har benyttet melodien i Scherzoen i klaversonaten i as-dur (op. 110) (trykt Paris 1822). „Naar ... Forfattere fremhæver det følgende Motiv Lighed med en populær Vise: Ich bin liederlich etc.“, skriver W. Behrend (Ludwig van Beethovens Klaversonater(1923).180), „er det vist tvivlsomt, om man bør lægge nogen Vægt paa denne Lighed ... Mon Beethoven overhovedet har været sig den bevidst? Og for øvrig var det jo ingenlunde noget sjældent, at Wienerklassikerne benyttede et folkeligt Motiv i deres Instrumentalmusik.“ 84 *vil Du være stærk og fri*] sang af „Ludlams Hule“, tekst af Oehlenschläger, musik af Weyse (1814). 85 *Bay*] komponisten Rudolph Bay (DbL.II(1933).264ff.), der efter at have været konsultatssekretær i Algier 1816-31 i 1832 fik titel af kammermusikus og 1834 udnævntes til kantor ved Holmens kirke og s. å. tit. professor.

70. [NkS 2836,4°). Trykt Museum. 1895.378. – 2 *min Opera*] „Festen paa Kenilworth“. 4 *in gremio naturæ*] i naturens skød. 10 *Ax*] axis [lat.]: vogn. – *per pedes Apostolorum*] egl.: på apostlenes fødder, dvs. til fods som apostlene. – *Rygaard*] herregård i Ry sogn, Voldborg herred, Kbh.s amt, der dengang ejedes af kaptajn, kammerherre Henrik Jørgen greve Scheel. 14 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. 17 *T. t.*] Totus tuus, ɔ: helt din.

71. [Roskilde Museum; fotostat i K.B.). – 4 *Hartmanni Concerten*] kantor J. E. Hartmann afholdt 23/11 1835 „en aandelig Concert i Roeskilde Domkirke“, hvor bl. a. opførtes „Hymne af Prof. Weyse for Mandsstemmer“, „Miserere af Prof. Weyse“ og „Mottetto af Cantor Hartmann“ (Roeskilde Avis 21/11 1835). Koncerten var „en herlig Nydelse for alle herværende Musikelskere. Ogsaa fra Kjøbenhavn indfandt sig mange Tilhørere foruden endeel Musici og fortrinlige Dilettanter derfra, som assisterede Hr. Cantor Hartmann. Alle de averterede Nummere bleve givne, og skjøndt det Hele var saare smukt, saa udmærkede sig dog især Mandfolkechorene, Gersons Pater Noster og Weyses Miserere, som blev afsjungen vechselviis fra begge Enderne af Kirken“ (Roeskilde Avis 24/11 1835). 12 *Commandeur Wulf*] den senere kontreadmiral P. F. Wulff. 14 *en Student*] Müller. – *exodematisk*] læs: exoedematisk, ɔ: som tidligere har været opsvulmet af vand. 15 *Huusholderske*] Christine Elbke. – *Datter*] Christiane Elbke. – *en Gaardskarl*] Christen Gravesen, der omkr. 1833 ansattes som tjener hos vicebrandmajor Blom, der ejede den ejendom, hvori Weyse boede, og som også var tjener hos Weyse. 18-19 *Fru Herholdt*] Anna Cathrine Hedvig Herholdt, f. Pehrson, enke efter borgmester, byfoged og rådmænd samt by- og rådstueskriver i Korsør Nicolai Christian Herholdt.

72. [NkS 1299,2°). Trykt i Breve til Hans Christian Andersen, udg. af C. St. A. Bille og Nikolaj Bøgh(1877).558f., H. C. Andersen, Mit Livs Eventyr (Udvalgte Skrifter

XII(1901).21) og (forkortet) i Gustav Hetsch, H. C. Andersen og Musiken (1930).28. – 1 H. C. Andersen] digteren Hans Christian Andersen (DbL.I(1933).327ff.), som Weyse tidligt var kommet i forbindelse med. Andersen fortæller selv i „Mit Livs Eventyr“, hvorledes Weyse var den første, der støttede ham, da han som 14 årig kom som Kbh. for at skabe sig en karriere (Udvalgte SkrifterXI(1900).41ff., 46, 119ff.). Andersen var, efter at være blevet student, fast spisegæst hos Wulffs, hvor han ofte traf sammen med Weyse. Da denne sidste havde set premiøren på „Bruden fra Lammermoor“ (5/5 1832) og var tilfreds dermed, „kom han til mig“, skriver Andersen i Mit Livs Eventyr (Udv. SkrifterXI(1900).119), „fortalte mig, at han i lang Tid havde følt Lyst til at componere, som Opera, Sujettet i Walter Scotts „Kenilworth“, han havde for længe siden anmodet Heiberg om at give ham denne Text, men det var kun blevet ved Løftet. Nu kunde jeg jo gjøre det, sagde han; vi To kunde her arbeide sammen . . . Weyse . . . yttrede en stor Tilfredshed med, hvad jeg havde bragt ham, bad mig endelig blive ved . . . han tog selv fat og componerede først den lille Romance i anden Act: „Hyrden græsser sine Faar“. Snart havde han fra mig den hele Operatext, og da den i al Betydning af Ordet er skreven for ham, gav jeg ham, da jeg snart efter kom paa Reise, fri Haand over den; selv skrev han hele Vers ind eller forandrede, eftersom han vilde det, hvad jeg allerede havde givet . . . Det var denne udmærkede Mand eiendommeligt, at han ikke kunde slutte Læsningen af en Bog, naar han kom efter, at den endte sørgeligt. Emmy Robsart i „Kenilworth“ skulde derfor ægte Leicester. „Hvorfor gjøre dem ulykkelige, naar man med et Par Pennestrog kan gjøre dem saa godt!“ sagde han. „Men det er imod Historien!“ yttrede jeg; „hvad gjør vi desuden da ved Dronning Elisabeth?“ „Hun kan sige: stolte England, jeg er Din!“ svarede han – og saa lod jeg hende ogsaa ende Operaen med disse Ord.“ I Andersens stambog (NkS 1299,2^o) har Weyse 17/4 1833 skrevet en komposition, undertegnet: „Til venskabelig Erindring C. E. F. Weyse.“ Ved omtalen i „Mit Livs Eventyr“ af Weyses død 1842 (Udvalgte Skrifter XII(1901).20ff.) kalder Andersen Weyse „min første ædle Beskytter“; det hedder videre: „vi mødtes vel i tidlig Tid ofte hos Wulffs, arbeidede sammen paa „Kenilworth“, men vi bleve dog ikke ret fortrolige Omgangsvener, hans Liv var eensomt som mit.“ Ved Weyses begravelse 13/10 1842 skrev Andersen digtet: „Hans trætte Støv er bragt til Gravens Ro“ (Berggreen.199). – [Januar 1836] brevet er udateret, men er skrevet kort efter, at „Festen paa Kenilworth“ 6/1 1836 havde haft premiere på Det kgl. Teater, jf. H. C. Andersen i Mit Livs Eventyr (Udvalgte Skrifter.XII (1901).21). 2 *Carissime domine poeta!*] meget kære hr. digter! 4 *vor Opera*] „Festen paa Kenilworth“, der 1. gang opførtes 6/1 1836. Den oplevede 7 forestillinger. Den ene af disse var på Weyses 62 års fødselsdag 5/3 1836. En sang til Weyse – til en af hans egne melodier – blev afsunget af publikum. Det blev denne aften blandt Weyses venner i teatret omtalt, hvor sørgeligt det vilde være, om et sådant arbejde nu skulde helt forsvinde, og der opstod den tanke at danne en forening til udgivelse af danske komponisters arbejder i klaverudtog. På et eksemplar af sangen blev på stedet skrevet et forslag herom, der cirkulerede i teatret og fik ca. 50 underskrifter. Således blev „Musikforeningen“ stiftet, jf. A. Hammerich, Festskrift i Anledning af Halvhundred Aarsdagen for Musikforeningens Stiftelse II(1886).1ff. 39 *Deliberation*] Overvejelse.

73. (Fotostat i KB.). – 6 *Marschner*] den tyske komponist og kapelmester Heinrich Marschner. Han gav sammen med sin hustru, sangerinden Marianne Marschner, f. Wohlbrück, søndag 1/5 1836 en koncert på Det kgl. Teater. Han instuderede og ledede de første opførelser af sin opera „Hans Heiling“, som opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 13/5 1836 og gjorde stor lykke. Marschner hyldedes med fakkeltog og et på tysk affattet digt af Oehlenschläger og modtoges af prins Christian Frederik (den senere kong Christian VIII). Der var tale om at ansætte Marschner som dansk kapelmester, men forhandlingerne herom strandede, og Marschner vendte

tilbage til Hannover, hvor han fra 1831 havde været kapelmester. Weyse har tilegnet Marschner sine „Ni danske Sange“ (1837). 8-9 *item da ... Mullerianus*] Weyses hjemmelavede „latin“: ligeledes da den unge blære Müllers fødselsdag indtræffer. (Det var Müllers fødselsdag 16/5). 10 *h.m.*] *hujus mense*, 3: denne måned. 13 *Frits Andersen*] uvist hvem der sigtes til. 14 *Duumviratet*] to mænd. 15-16 *domini pastoris ... aurumque Hülfe*] Weyses „latin“: med hr. pastor Hertz' (egl.: Hjertes) heste og guld (3: penge). 20 *Fru Kirstein*] Helene (kaldet Lene) Claudiane Margrethe Kirstein, f. Holm, gift med teaterdirektør Carl Ludvig Kirstein. Marschner har tilegnet hende en række sangkompositioner, bl. a. er musikken til Goethes Mailied „componiert für Frau Etatsrath Kirstein“. 21 *Waagepetersen*] vinhandler, hofagent Christian Waagepetersen (DbL.XXIV(1943).608f.), hvis smukke gård i St. Strandstræde var selskabeligt samlingssted for samtidens musikere, hvoraf han understøttede flere, bl. a. Kuhlau. På W. Marstrands kendte maleri: Musikalsk Aftenselskab hos Waagepetersen (Frederiksborg Museet) ses bl. a. Claus Schall, Ludvig Zinck, Fr. Funck, J. F. Fröhlich, Weyse, I. F. Bredal, Fr. Wexschall, H. Matthison-Hansen, J. P. E. Hartmann og Rasmus Borch. 27 *sterkorisk*] skidt. 28 *den Boyiske Cantate*] Jubel-Cantate til Reformationen („Gud Zebaoth, du stærke Straalers Gud“) med tekst af præsten C. J. Boye. 34 *længes mere end Goliath*] jf. 1. Samuelsbog 17,16.

74. (Collinske Brevsamling XXXV. Breve til Edv. Collin). – 1 *Edv. Collin*] den senere departementschef Edvard Collin (DbL.V(1934).387f.), søn af finansdeputeret, gehejmekonferensråd Jonas Collin (sst.389ff.). Han var 1835 udnævnt til assessor auscultant i Finansdeputationen, var 1836 medstifter af „Musikforeningen“ og i mere end 40 år medlem af dens administration. 2 *den unge Ægtemands*] Collin var 10/8 1836 blevet gift med Henriette Oline Thyberg. 4-5 *Claveerudtoget af Floribella*] på Weyses fødselsdag 5/3 1836 var Musikforeningen blevet stiftet med det formål at udgive danske musikværker. En generalforsamling 9/7 1836 bestemte, at „Floribella“, som man regnede for Weyses bedste opera, både efter musikens fine karaktertegning og dens sydlandske kolorit, skulde være foreningens første publikation. På teatret havde stykket fået en ublid skæbne, det var kun opført 9 gange, og nu kunde man ved at udgive det give det en oprejsning. Weyse udarbejdede et klaverudtog, der foruden den danske tekst forsynedes med en tysk oversættelse. Klaverudtoget forelå 1837 i et oplag på 500 eksemplarer. Da KB 1945 overtog Musikforeningens arkiv, var der endnu 50 usolgte eksemplarer tilbage. 7 *Kuntzen*] den senere konferensråd, overdommer i den vestindiske landsoverret Carl Frederik Kunzen, søn af komponisten F. L. Æ. Kunzen. Der synes dog at være benyttet en allerede foreliggende oversættelse, og der er ifl. Musikforeningens regnskabsprotokol (KB.) ikke udbetalt noget oversætterhonorar til Kunzen eller til andre. I Musikforeningens af Edv. Collin førte administrationsprotokol hedder det under 16/8 1836: „Administrationens Medlem Riise meddelte, at der var fundet en Manuscript-Oversættelse af Floribella, som formentlig kunde benyttes af Foreningen, hvorved en ikke ubetydelig Udgift vilde kunne spares. Man bad derfor mig [Edv. Collin] om først at lade denne Oversættelse undersøge og prøve, før noget videre foretoges.“ 10 *Riises*] J. C. Riise, der var medstifter af Musikforeningen 1836 og 1836-38 medlem af dens bestyrelse.

75. (Collinske Brevsamling XXXV. Breve til Edv. Collin). – 1 [*sept.-okt. 1836*] brevet er udateret, men er formentlig skrevet kort efter br. 74. 2 *det som er trykt*] af klaverudtoget af „Floribella“. 3 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann. Om hans andel i klaverudtoget af „Floribella“ kan intet oplyses. Hartmann har ifl. Musikforeningens regnskabsprotokol (i KB.) intet beløb fået udbetalt i forbindelse med udgivelsen af klaverudtoget af „Floribella“. – 250 *Rbdlr*] ifl. Musikforeningens regnskabsprotokol (KB.) udbetaltes der 4/6 1837 til Weyse 250 rdl. som honorar for arrangementet af „Floribella“. 5 *pauperrimum pediculum*] den meget fattige lus. 8 *Böhme*] den tyske musikforlægger Johann August Böhme i Hamburg, der besørgede nodestikningen.

Ifl. Musikforeningens regnskabsprotokol (KB.) udbetaltes der 28/6 1837 til J. A. Boehme i Hamborg 808 rdl. og 9/9 s. å. restbeløbet af hans regning 296 rdl. 4 mk. 15 sk.

76. [NKS 2836,4^o]. — 4 *Organistquæstionen*] uvist hvad der sigtes til. 5 *Justitsraad Frisch*] Frederik Emil Frisch, dengang kancellist i 2. departement, lenssekretær og justitsråd, senere (1851) udskrivningschef i 1. udskrivningsdistrikt og generalkrigskommissær. Han, der var broder til den i ungdomsbrevene nævnte Jette Frisch, var sønnesøn af toldinspektør ved Øresunds toldkammer, etatsråd Hartvig Marcus Frisch, der var broder til Weyses mormoder Elsabe Cathrine Heuser, f. Frisch. 10 *Stemann*] statsminister, gehejmekonferensråd Poul Christian Stemann (DbL. XXII(1942).55off.). 15 *Semper idem*] altid den samme; stedse sig selv. Ifl. Ciceros *Tusculanæ disputationes* 3,15,31 skal Xantippe have besværet sig over, at Sokrates var *semper idem*, idet hans ansigtsudtryk var uforanderligt.

77. (Sorø Akademis Bibliotek). Trykt i V. Heise, Breve til og fra B. S. Ingemann (1879).363ff.; brudstykke trykt Kjeld Galster, Fra Ahasverus til Landsbybørnene (1927).110. — I B. S. Ingemann] digteren Bernhard Severin Ingemann (DbL.XI(1937).191ff.), der siden 1822 var lektor i dansk ved Sorø Akademi. Weyse havde 1836 komponeret musikken til Ingemanns Jule-Cantate („Jubler, o jubler i salige Toner“) og s. å. musikken til hans „Spillemand spiller paa Strengene“ (Holsts Nytaarsgave for 1836). 1837 komponeredes de 8 morgensange („Nu ringe alle Klokker mod Sky“, „Lysets Engel gaer med Glands“, „Nu vaagne alle Guds Fugle smaae“, „I Østen stiger Solen op“, „Morgenstund har Guld i Mund“, „Nu titte til hinanden“, „Gud skee Tak og Lov“ og „Storken sidder paa Bondens Tag“), det følgende år komponerede Weyse musikken til Ingemanns aftensange (se ad 79.4) og 1841 melodien til „Julen har bragt velsignet Bud“. Ingemann har som bekendt i „Landsbybørnene“ (1850) i skildringen af den gamle professor benyttet Weyse som forbillede. Herimod indvender vel Georg Brandes (Samlede Skrifter I(1899).452), at „Weyse forekommer, men af Weyses Væsen findes kun den rent ydre Manér; Komponistens Breve viser ham som et meget djærvere og langt mindre følsomt Menneske.“ Heroverfor står Bergreens br. 30/11 1853 til Ingemann, hvor han udtaler, at han kan „ikke Andet end hjertelig takke Dem for det smukke Minde, De deri [o: i „Landsbybørnene“] har sat min uforglemmelige Lærer, Weyse. Alt, hvad der ikke er historisk Sandt i Skildringen af „den gamle Professor“, kunde være det“ (Breve til og fra B. S. Ingemann, udg. af V. Heise(1879).470). H. C. Andersen skrev 14/12 1852 til Ingemann, at han „stadig i den gamle Professor seer den kjære Weyse“ (Breve fra H. C. Andersen, udg. af C. St. A. Bille og Nikolaj Bøgh II(1878).286). På tilsvarende måde fortæller Arthur Abrahams, at når J. M. Thiele „fortalte om Weyse, fik man det samme Indtryk af denne, som man faar ved at læse om den gamle Musiker i Ingemanns „Landsbybørnene““ (A. Abrahams, Minder fra mine Forældres Hus(1894).64). Ingemann svarede 4/11 1853 Berggreen på hans ovenn. br.: „Det Billede af en gammel Ven og Lærer i Kunsten, som De og Flere have seet i min „gamle Professor“, skulde vel ikke være noget Portrait; men med hans Charakterbillede for Øie tegnede jeg det, som jeg saae det, med Kjærlighed, ubekymret om det blev kjendt af hans Venner, der neppe vilde tage mig Opfattelsen ilde op“ (C. Skov, A. P. Berggreen(1895).214). På lignende måde skrev Ingemann 3/12 1853 til fru J. C. von Rosenørn: „Skulde De finde formentlige Træk af nogen kjendt Personlighed i en enkelt Character, nemlig den gamle Professor X, saa vil jeg blot bemærke, at det intet heelt Portrait er og at de anførte Livsforhold kun forsaavidt tilhøre Tiden, som de med poetisk Frihed ere udsprungne af dens Aand“ (Brevveksling mellem B. S. Ingemann og Fru J. C. von Rosenørn v. V. Heise(1881).80). Se endvidere ad 258.2 om L. R. Møllers brev til Ingemann af 16/7 1852. Det er ikke oplyst, at Weyse og Ingemann personlig har kendt hinanden; Kjeld Galster antager (Fra Ahasverus til Landsbybørnene(1927).210f.), at Theodor Hansen, der 1846 blev

adjunkt i Sorø, hvor han kom sammen med Ingemann, har meddelt denne oplysninger om Weyse, der er benyttet ved skildringen af den gamle professor i „Landsbybørnene“. Også ad anden vej har Ingemann kunnet få oplysninger, bl. a. fra Weyses ven, sognepræst V. T. Lindegaard til Slaglille og Bjernede menigheder (Alsted herred, Sorø amt, Sjællands stift), og fra direktør for Sorø Akademi og Skole, professor, dr. theol. Georg Holger Waage. 4 *mi domine professor!*] min hr. professor (el. lærer). Ingemann var ikke professor, men (fra 1822) lektor ved Sorø Akademi. – *venskabelige Skrivelse*] dette brev, hvori Ingemann udtrykker sin tilfredshed med Weyses kompositioner, er ikke bevaret. I „Landsbybørnene“ fortæller den gamle professor, at han har komponeret nogle små børnesange; det hedder videre: „Han spillede nu nogle ganske simple, men uendelig yndige Melodier i en Stil, som uden at være kirkelig eller bestemt religiøs, dog nærmede sig dertil; de havde Noget saa fredeligt, tillidsfuldt og beroligende, som naar et Barn seer sin Fader ind i Øinene eller skjuler sit Ansigt i sin Moders Barm. De var føiede til nogle Sange for Børn, men som Voxne dog ogsaa kunde tilegne sig.“ Dette giver formodentlig udtryk for Ingemanns syn på Morgensangene. 6 *Morgensange*] Morgensange for Børn (1837), oprindelig bestemt for asylbørn i Kbh., jf. Kjeld Galster, Fra Ahasverus til Landsbybørnene(1927).108ff., hvor det antages, at det er Ingemann selv, der har anmodet Weyse om at komponere melodierne til digtene. Weyse komponerede, vistnok under et besøg i Roskilde 1837, melodierne, der udkom 1838 (se brev fra Michael Hertz til Berggreen, Nks 2836,4°, V). 14 *Borchhorst*] kgl. syngemester, sanglærer ved Vajsenhuset Carl Joachim Borchhorst. 18 4 *nye Fortepiano-Etuder*] Quatre Etudes pour le Pianoforte, dédiées à Nicolai Gerson, op. 60 (1837). – 11 *Sange*] nemlig „Ni danske Sange med Accompagnement af Pianoforte, tilegnede Heinrich Marschner“ (1837) – hvori bl. a. „Alt opreist Maanen staaer“ (Oehlsenschläger), „Liden Gunver vandrer som helst i Kveld“ (Ewald), „Kommer hid, I Piger smaae“ (Grundtvig) og „Har jeg min Baad“ (Oehlsenschläger) – samt „To danske Nationalsange, tilegnet C. A. W. Guldbrandt“ („Hvor Bølgen larmer høit fra Sø“ (Chr. Wilster) og „Venlige Issefjords blomstrende Bølger“ (E. F.)) (1837). 19 *Choralbog*] Choral-Melodier til den evangelisk-christelige Psalmebog (udkom 1839), udarbejdet efter anmodning af direktionen for Vajsenhuset. 19–20 *Biskoppen*] P. E. Müller. 20 *Litanie*] trykt s. 93–100 i koralbogen. – *en stor Symphoni*] Symfoni nr. 5, es-dur (komponeret 1796, omarbejdet 1838). 26 *Infirmitæter*] svagheder, sygeligheder. 34 *oculariteter*] med øjnene; med egne øjne. – *den antigothiske Barbar*] arkitekten C. F. Hansen (DbL.IX(1936). 113ff.). Weyse tilgav ham aldrig, at han ikke havde genopført Frue kirke i Kbh. i gotisk stil. Professor H. N. Clausen fortæller i sine erindringer, at Weyse engang mødte C. F. Hansen, der havde megen hast med at komme af sted til Roskilde domkirke for at efterse en revne i en af hvælvingerne. Da Weyse udtalte den formodning, at det vel ikke betød noget videre, svarede Hansen, at det ene greb ind i det andet, „og ved et gammelt Bygningsværk er det umuligt at sige, hvorvidt man maa gaa, naar man først begynder at rive ned. Dette ville vi nu ikke haabe; men i al Fald, Kirken er rig; den er i Stand til at bygge sig selv op, og den vil da kunne komme til at staa i en renere Stil end nu“ (H. N. Clausen, Optegnelser om mit Liv og min Tids Historie(1897).58). 35–36 *quod . . . avvertat!*] hvad Gud i al evighed forbyde!

78. [Trykt Vor Fortid I(1917).419ff.]. – 4 *Din venskabelige Skrivelse*] af 3/3 1838. I Lindegaards lykønskingsbrev hed det bl. a.: „ . . . men Du vil maaskee sige: hvortil lykønsker Du mig da? jeg vil svare Dig: først til at Du maa opleve denne Dag [o: fødselsdagen] med Sundhed og med et saa godt Helbred, at alle Dine Venner kunne med Grund haabe, som de ønske det, at beholde Dig endnu i mange Aar. Dernæst priser jeg Dig lykkelig, fordi Du er blevet betroet saa rige aandelige Skatte, af hvilke Du har uddeelt Opløftelse og Glæde til mange modtagelige og følende Sjæle; med hvilke Du har frembragt Værker, der ville bringe Dit Navn til Efter-

kommerne og bringe Dig Ære og Beundring, ogsaa da, naar Du har forladt os; dette er i Sandhed et Fortrin, som det er værdt at lykønske til: hvormange gode og elskværdige Menneskers Navn dør ikke med dem selv, de lever kun høist i enkelte Taknemmeliges Minde, hvor det da ogsaa lidt efter lidt forsvinder. Jeg vil derfor ogsaa benytte denne Leilighed min kjære Ven! til at bringe Dig min Tak for den høie Nydelse Du ved Dit Genies Frembringelser har forskaffet mig; ikke mindre vil jeg takke Dig for Dit Venskab, som Du i 20 Aar har bæret mig med; thi jeg regner det sandelig for en Ære for mig, at Du har skjænket mig Dit Venskab, ligesom jeg regner den Glæde og Aands Udvikling, som Din venskabelige Omgang har forskaffet mig, for noget af det meget Gode i Livet, som jeg har at takke for . . ." [NkS 2836,4^o]. 15 H.M.] Hans Majestæt. 21 *Brev fra Ingemann*] er ikke bevaret, jf. ad 77.4. 22 *Asylsangen*] Ingemanns Morgensange for Børn var bestemt for asylbørn i Kbh. Det var lykkedes Peter Rørdam (DbL.XX[1941].443ff.), senere sognepræst i Lyngby, ved prinsesse Caroline Amalies hjælp at realisere den herhjemme hidtil ukendte idé om børneasyl. 30/5 1837 var Rørdam på besøg hos Ingemann i Sorø og opfordrede ham til at skrive nogle morgensange til asylbørnene, jf. Kjeld Galster, *Fra Ahasverus til Landsbybørnene*[1927].108. – *svaret ham*] br. 77. 26-27 *Enkens Oliekrukke i Sarepta*] 1. Kongebog 17,14 og 16. 30 *Musikforeningens 1ste Concert*] den første koncert i sæsonen 1838-39 fandt sted 17/2 1839 og blev indledt med Weyses omarbejdede symfoni nr. 5 i es-dur. 31 *Concerten imorgen*] Musikforeningens koncert 21/3 1838 blev indledet med symfoni i d-dur af Haydn. Derefter opførtes finale af 2. akt og mellemakt af Weyses opera „Floribella“. 33 *prøvebogsagtige*] en prøvebog bet. i ældre sprog en skrivebog, hvori noget skrives som prøve på en elevs færdighed. 34 *Lachner*] den tyske komponist Franz Lachner, fra 1835-65 hofkapelmester i München. Hans „Symphonia appassionata“ op. 52 var det indledende værk ved Musikforeningens 1. koncert 28/1 1837. Symfonien var blevet prisbelønnet i Wien og opført dér 1. gang i februar 1836. Efter alt at domme har den været kedelig og lang; den spillede 5 kvarter, og det berettes, at Weyse rejste sig og gik sin vej midt under opførelsen (A. Hammerich, *Festskrift i Anledning af Musikforeningens Halvhundredaarsdag II*[1886].16). – *den hele Løvenskioldske Familie*] omfatter kammerherre, overførster, baron Eggert (Aga) Christopher Frederik Løvenskiold, der var gift med Margrethe Frederikke Sophie Løvenskiold, og deres da levende børn: komponisten Herman Severin Løvenskiold (DbL.XV[1938].112f.) og baronesse Marie Caroline Vilhelmine Løvenskiold.

79. [Sorø Akademis Bibliotek]. Trykt i V. Heise, *Breve til og fra B. S. Ingemann* (1879).372; brudstykke trykt Kjeld Galster, *Fra Ahasverus til Landsbybørnene* (1927).110. – 2-3 *utaknemmelig Gøgl*] efter latin: cuculus ingratus, på grund af den folketro, at gøgeungen til sidst dræber og æder sin plejemoder. 4 *Aftensange*] „Syv Aftensange“ (1838), hvori „Der staaer et Slot i Vesterled“, „Dagen gaer med raske Fjed“, „I fjerne Kirketaarne hist“, „Til vor lille Gjerning ud“, „Bliv hos os naar Dagen holder“, „Den skønne Jordens Sol gik ned“ og „Den store, stille Nat gaer frem“. 11-12 *digte flere af den Art*] Ingemann havde da sendt Weyse tekst til 4 aftensange, men senere sendte han tekst til yderligere 3, således at samlingen kom til at indeholde 7 sange, altså mere end det af Weyse ønskede „halve Dusin“. 1841 komponerede Weyse musikken til Ingemanns „Børnenes Julesang“ („Julen har bragt velsigned Bud“) (1840).

80. [NkS 3860,4^o]. – 3 *vende hjem*] Henriette Wulff var i juni 1838 rejst til herregården Nysø ved Præstø, der om sommeren var et samlingssted for kunstnere og digtere, bl. a. Thorvaldsen, H. C. Andersen, Grundtvig, Oehlenschläger, Ingemann, H. P. Holst, C. Hauch, Sibbern, Martensen, H. N. Clausen, Bindsbøll m. fl. – *Broder*] Christian Wulff, der 11/7 1838 vendte tilbage til Kbh. efter et togt til Vestindien med briggen „St. Jan“. 5 *depopulere*] affolke. 6 *Nabob*] egl. statholder i Indien; en person, der i fremmede verdensdele har erhvervet sig store rigdomme. 9 *reiselystne*

Frøkener] Medens Weyse, som det fremgår af de her meddelte breve, ikke havde forståelse for Henriette Wulffs (eller andres) rejselyst, kunde Henriette Wulff på sin side ikke forstå, at Weyse aldrig vilde rejse. Hun skriver således 10/8 1832 til H. C. Andersen: „Weise har været 14 Dage i Roeskilde. De veed det er den eneste Udenlandsreise han foretager sig, og det er viseligen gjordt af ham, for naar man aldrig har seet Andet end Veien fra Kiøb: til Roeskilde og troer det er det Skjønneste der er til, maae man jo kunne leve et Herrens Liv her; har man derimod smagt af Kundskabens Træ – – Au!“ (H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff. En Brevvcksling I (1959). 85). P. Schaumburg-Müller skriver i sine (utrykte) familieoptegnelser, at Weyses „Utilbøjelighed til lange Rejser gav sig en Gang Udtryk i en Samtale med Digteren H. C. Andersen, da denne engang kort efter Hjemkomsten fra en af sine lange Rejser gjorde Visit hos Weyse og under denne brautede af sine Oplevelser og af al den Virak, der var ødslet paa ham. Weyse blev i gnavent Lune ved at høre paa al den Forfængelighed og Selvforgudelse og ytrede, at han kunde ikke begribe, hvad Gavn og Nytte de lange Rejser skulde gøre; han rejste aldrig selv længere end til Roskilde og havde ligesaagodt Udbytte deraf, da han vendte oplivet og forfrisket hjem, som Andersen af sine lange Ture“ (familieej). 17 *Baronen* og *Baronessen*] baron Hendrik Stampe til baroniet Nysø, senere besidder af baroniet Stampenborg, og hans hustru baronesse Christine Marguerite Salome Stampe, f. Dalgas (DbL.XXII(1942).399ff.). 19 *Faderens* og *Sønnens*] Weyse og hans plejesøn F. Schauenburg Müller. 22 *sin Skole*] Frue Sogns Pige Dagskole. 26 *Storfyrestens Nærværelse*] storfystronfølgeren af Rusland, den senere czar Alexander II, var på besøg i Kbh. i dagene 27/6-13/7 1838. Han blev syg dagen efter sin ankomst og var syg under næsten hele besøget.

81. (NkS 2836,4^o). – 1 *F. Schauenburg Müller*] Ferdinand Schauenburg Müller (1810-51), søn af hosekræmmer i Kbh., senere silke- og klædekræmmer sst. og senest bud ved Sø-Assurance Compagniet Jens Christensen Müller (d. 1837) og hustru Mariane Henriette Schaumburg (d. 1868). Han blev 1830 student (privat dimit.) og studerede derefter teologi, samtidig med at han gav informationer, fra 1832 i Frue Sogns Pige Dagskole. 9/5 1837 blev han cand. theol. (haud. illaud.), 21/6 1839 kantor og informator ved Vallø stift, 14/9 1846 sognepræst til Enderlev og Vråby menigheder (Bjæverskov herred, Præstø amt, Sjællands stift), ordineret 21/10 s. å. Han blev 4/3 1838 i Kbh. gift med Actonia Caroline Hass (1813-91). Berggreen anfører (s. 118), at Weyse 1820 gjorde Müllers bekendtskab, og at denne 1826 kom i huset hos ham som hans plejesøn. Efter utrykte familieoptegnelser (af sønnen, kontorchef, ritmester, cand. polit. Peter Schaumburg-Müller) må det imidlertid antages, at Weyse først i 1826 lærte Müller at kende. Weyse skal under sit orgelspil i Frue kirke om søndagen være blevet opmærksom på Müller, der dengang gik til konfirmationsforberedelse, og som under sin kirkegang opholdt sig på orglet. Weyse lagde da mærke til den begejstring, hvormed drengen lyttede til hans spil og deltog i salmesangen. Müller var musikalsk; han havde en smuk sangstemme – i de unge år en højtliggende tenor, der senere gik over til en baryton – der var særligt tiltalende derved, „at han med en smuk og fyldig Stemme og en god Textudtale forbandt et sjælfult og stemningsfyldt Foredrag“ (ovenn. familieoptegnelser); som dreng havde han fået undervisning i violinspil og aflagde prøve for musikdirektør Schall, der fandt ham egnet til at blive elev i kapellet, hvilket dog ikke realiseredes, og senere lærte han klaverspil, hvori han fik vejledning af Weyse, og orgelspil. Han har i en nytårsgave 1832 offentliggjort 3 kompositioner og var 1836 blandt medstifterne af Musikforeningen. Der udviklede sig efterhånden et venskab mellem Weyse og den unge Müller, og Weyse tilbød at tage drengen i huset hos sig som sin plejesøn. Grunden hertil var vistnok den, at forholdene i Müllers hjem var dårlige og vanskelige. Müllers fader var gået fallit omkr. 1816, og familien sad siden da i trykkende økonomiske kår. Hans moder havde et vanskeligt og utilfreds gemyt – som Weyses nedenfor med-

delte breve også viser – og et tungt sind; sønnen skriver (1843) i sine utrykte erindringer om hende bl. a.: „Jeg har kun kendt hende som den, hvem Glæden kun gæstede med lange Mellemlum og i korte Øjeblikke“. Hertil kom nu yderligere ved denne tid, at der var vanskeligheder med Müllers ældre broder, Christian Müller (f. 1807). Denne havde kort efter at være blevet student (januar 1826) „ladet sig lede i en ældre forførerisk og skøn Kvindes Garn; hendes Navn skal have været Fru Hermine Bloch, Enke efter en Læge.“ Der må sigtes til Hermine Marie Bloch, f. Nielsen (1789–1869), enke efter lægen Johan Frederik Bloch (d. 1827), der døde som landfysikus i Vestindien. „Frugten af dette Forhold blev en Søn, Herman Christian Müller, født 1827 eller 1828. Hans Sværmeri for denne Kvinde skal have været fuldstændig idealistisk, saa at han ikke alene gik ind paa, at Barnet kom til at bære hans Navn, men stolende paa hendes Troskab tryglede hende om Ægteskab. Men da hun havde opnaaet af ham, hvad hun ønskede, blev hun snart ked af ham og indlod sig i lignende Forhold til andre. Da Christian erfarede hendes Utroskab, blev han aldeles rasende og uden at overse Konsekvenserne af sin Handlemaade, fordrede han deres Barn overgivet sig, idet han beraabte sig paa, at dette ikke maatte udsættes for Fordærvelse fra en saadan Moders Side . . . Følgen af hans Skridt blev kun, at andre for en væsentlig Del maatte bære Byrderne. Barnet blev anbragt hos hans Forældre, der i Forvejen havde Møje nok med at klare sig, og Moderens Utilfredshed blev naturligvis ikke mindre. Jeg tager neppe Fejl ved at antage, at dette har bidraget til at tilskynde Fader til at modtage Weyses Tilbud om at tage Bopæl hos ham. Det var imidlertid ikke den eneste Maade, hvorpaa Broderens Forhold til den nævnte Kvinde skulde gribe ind i Faders Livsskæbne. Blandt hendes Tilbedere var ogsaa Rektor ved Metropolitanskolen, Prof. [Niels Lang] Nissen. Nu fortælles det, at Faders Broder [Christian Müller] engang, medens han endnu nærede Tillid til dette Fruentimmer, ved sit ufornødte Komme til hendes Hjem attrapperede Nissen i en knælende tète à tète med hende! Deraf udviklede sig et heftigt Optrin mellem de to Rivaler. At Nissen er bleven i høj Grad opbragt ved at blive beegnet saaledes af en yngre Mand, der var hans fordums Elev, kan nok tænkes; men da han ikke kunde ramme sin Konkurrent paa nogen følelig Maade, saa lod han sin Vrede paa denne . . . gaa ud over Konkurrentens Broder, min Fader, som han efter det Tidspunkt, saa længe han havde ham i sin Magt som Elev i Metropolitanskolen, chikanerede efter bedste Evne, ja i en saadan Grad, at min Fader fandt det raadeligst ikke under Nissens Auspicier at indstille sig til Examen Artium. Han forlod derfor Metropolitanskolen i Juni 1830.“ (Ovenn. familieoptegnelser). Om forholdene i hjemmet ved denne tid skriver Müller endelig selv i sine utrykte og ikke fuldførte erindringer: „Forholdene i mine Forældres Hus havde desværre ikke forandret sig, og den Bævning, jeg følte, hver Gang jeg nærmede mig mit Hjem, der nu var opgaaet for min Bevidsthed i dets hele Sønderrevethed, er saameget mærkeligere for min daværende Alder, som aldrig nogen Uenighed gik ud over mig, uden forsaauidt som den fyldte mig med sønderskærende Smerte – og mangen Aften har jeg ligget i min Seng og grændseløs ulykkelig grædt, til Naturen i den blide Søvnns Skikkelse traadte trøstende til mit Leje.“ Der var således mange gode grunde til under disse forhold at søge Müller anbragt andetsteds, og omkr. 1829 kom han da i huset hos Weyse, hvor der jo i forvejen var flere unge studerende. Weyse ønskede at adoptere Müller og give ham sit navn, men dette strændede på en energisk modstand fra moderens side. „Hun gouterede egentlig aldrig Weyse, og nærede navnlig (eller antydede i det mindste) en afgjort Mistillid til Weyses Forhold til de unge Mennesker, han omgav sig med – om med Rette eller Urette tør jeg ikke have nogen Mening om, dog skulde jeg snarest tro, at denne ikke smukke Mistanke nærmest havde sin Rod i hendes almindelige Mistillid til sine Medmennesker og deres Færd og Handlemaade“ (P. Schaumburg-Müllers optegnelser). I Müllers egne (utrykte) erindringer og i hans bevarede dagbogsfragmen-

ter (fra 1835) findes intet, der kan støtte moderens mistanke. Müller havde da i sin studentertid fri bolig hos Weyse, „men det begrænsede sig ogsaa hertil; han maatte selv sørge for Kost og øvrige Fornødenheder. Da han hertil ikke kunde faa endog den tarveligste Hjælp fra sine Forældre, var han henvist til for at skaffe sig det Fornødne at hjælpe sig frem ved at informere. En ret møjsommelig og opslidende Maade, naar man helt skal existere derved og samtidig studere. Dog det var vist ikke ualmindeligt paa de Tider ... Hertil kom, at han ved at leve saa meget sammen med Weyse i et vistnok ikke lille Omfang af denne indførtes i hans udstrakte Bekendtskabskreds, hvor Selskabeligheden florerede i en stor Maalestok“ (sst.). Weyse understøttede dog Müller, selv efter at han var blevet gift og havde bosat sig i Vallø, sendte Weyse ham månedlig penge, og ogsaa på anden måde støttede han sin plejesøn; i 1838 udvirkede han, at baron Frederik Christian Holsten-Lehn-Charisius til Hvidkilde indstillede Müller til det ledige Ollerup og Kirkeby pastorat – der imidlertid blev besat med en ældre teologisk kandidat – og det skyldtes Weyses indflydelse, at Müller 1839 blev udnævnt til stiftskantor i Vallø. Også Müllers moder og broder modtog – selv efter at Müller havde bosat sig i Vallø – økonomisk hjælp fra Weyse. Müllers forlovede og senere hustru, Actonia, omfattede Weyse med faderlig kærlighed. Efter at Müller som kantor var flyttet til Vallø, skrev Weyse – ofte flere gange om ugen – til ham; der er fra perioden 1839–42 bevaret ikke mindre end 244 breve fra Weyse til Müller. P. Schaumburg-Müller skriver i sine erindringer: „Den faderlige Kærlighed, hvormed han [Weyse] fra første Færd omfattede saavel Fader som Moder, steg om muligt med Aarene og ved deres Fraværelse fra ham; den gav sig foruden paa saa mange andre Maader særligt saa smukt et Udtryk ved den ivrige og ihærdige Korrespondance, han førte med dem efter deres Bosættelse paa Vallø. Alt, endog de mindste Details, hvad der angik dem, betragtede han som sig vedrørende, ja han delte af hele sit Hjærte fuldt ud deres Glæder og Sorger. Han indsatte Fader til sin Universalarving, hvad der i økonomisk Henseende sagde mindre end det Bevis, der deri laa paa hans Kærlighed til Fader og paa, hvorledes han betragtede sit Forhold til Fader, nemlig som en Faders.“ Müller udgav (1843) efter Weyses død de 32 „Lette Præludier“, som Weyse 1841 havde skrevet til Müller, efter at han var blevet stiftskantor i Vallø. I „Nornen“, Nyttårsgave udg. af C. F. W. Lahde, 1832, har han offentliggjort 3 digte: Vugge-Vise (s. 159), Spinde-Vise (s. 164) og Mai (s. 169) og til de 2 førstnævnte samt til J. L. Heibergs romance („De Bølger rulled saa langt afsted“) har han komponeret melodier, der er trykt sst. 3 *ad locum unde*] til stedet hvorfra. 4 *quotidie*] daglig. – *Vertinde*] Hans Hertz' hustru Bolette Hertz. 5–6 *Pulv. pectoral. resolv.*] pulvis pectoralis resolventes, 5: opløsende (lindrende) brystpulver. 6 *Pulv. refrigerans*] pulvis refrigerans, 5: kølende pulver; en blanding af citronoliesukker, salpeter og surt vinsurt kali, der tidligere blev anvendt i medicinen. 7 *Dollond*] akromatisk kikkert, opkaldt efter den engelske optiker John Dollond, der fandt, at man kunde hæve farvespredningen uden at hæve brydningen; ved at fremstille et akromatisk objektiv af en flintglas- og en crownglaslinse forbedrede han væsentlig kikkerten. Weyse interesserede sig meget for kikkertø og efterlod sig ved sin død ikke mindre end 12. 9 *Tubus*] monokulær kikkert. 10 *Bedstemoder Borch*] Hans Hertz' svigermoder i 2. ægteskab Else Cathrine Borch, f. Bruun, enke efter købmand i Roskilde Jacob Borch. – *Peter Kornerup*] Hertz' svoger, kgl. bygningsinspektør, etatsråd Peter Ernst Iver Kornerup. Han var broder til Hans Hertz' 1. hustru og var 1831 i Roskilde blevet gift med Sofie Dorothea Borch, datter af købmand Jacob Borch og Else Cathrine Bruun og altså søster til Hans Hertz' 2. hustru. – *Friis*] Steen Friis. Efter i 1829 at være blevet cand. theol. var han i 5 år lærer ved Borgerdydskolen på Christianshavn; 1/4 1835 blev han vikar ved Roskilde katedralskole, 6/6 s. å. kst. adjunkt sst. og 29/12 s. å. udnævnt til adjunkt sst., 1838 blev han tillige inspektør ved skolen, 1854 tillige stiftsskriver, 1857 kancelliråd og 1868 justitsråd. Hans undervis-

ningsfag var historie, geografi og kalligrafi; desuden var han tilsynsførende ved den gymnastiske undervisning. Han har skrevet „Berigtigelse af Historikernes Efterretninger om de i Aarene 1543 og 1544 afholdte Religionsdisputater i Kjøbenhavn“ (Indbydelsesskrift i Anledning af Reformationsjubelfesten 1836. Roskilde 1836), „Vejledning for dem, der ville besee Domkirken i Roeskilde“ (1840), „Kortfattet Vejledning for dem, der ville besee Roeskilde Domkirke“ (1848; engelsk oversættelse 1855); „Roeskilde Domkirke“ I-II (1851-52) og „Den mathematiske Geographie“ (1852). Friis var musikinteresseret og virkede som kasserer for den i Roskilde omkr. 1841 stiftede Musikforening. Om ham som lærer se Niels Fritz: Smaatræk af Livet i Roskilde (i Aarb. udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt 1913.25). 11 Sofie] Hans Hertz' svigerinde Sophie Dorothea Kornerup, f. Borch. – sine Børn] Anny Cathinca Kornerup (1852 gift med stiftslandinspektør og amtsvejsinspektør Vilhelm Daniel Foss), Sophus Jacob Kornerup (senere bogholder ved Silkeborg papirfabrik), Elisabeth Margrethe Kornerup (1875 gift med lærer ved Skårup lærerseminarium, cand. theol. Peter Julius Friis) og endelig Ketty Agathe Bolette Kornerup. 12 post coenam] efter aftensmaden. – Lille Jacob] den 4 årige Sophus Jacob Kornerup. – mine Morgensange] de i 1838 udkomne „Morgensange for Børn“ til Ingemanns digte. 13 Der er et Land] sang efter delingsscenen i tragedien „Svend Grathe“ (1825) af C. J. Boye med Weyses dertil (1826) komponerede melodi. 13-14 Naar Bølgen larmer &] „Hvor Bølgen larmer høit fra Søe“, tekst af Chr. Wilster; både Rud. Bay og Weyse (1837) har skrevet musik hertil. 17 Friz A.] Fritz Andersen. 19 Massmann] Nicolaus Hinrich Massmann (DbL.XV(1938).391f.), fra 1792 præst ved Frederiks tyske kirke på Christianshavn, som (1800) stiftede de københavnske søndagsskoler. Weyse var tidligt kommet i det Massmann'ske hjem. N. C. T. Abrahams fortæller (Meddelelser af mit Liv (1876).60f.), at han traf Weyse hos Massmann, der „søgte mere end tilbørlig Aandsoplivelse i Flasken“, og at Weyse engang havde sagt: „Die Frau Massmann ist eine geborene von Essen, und ihr seliger Mann ist ein gestorbenner von Trinken“ – Massmann var gift med Dorothea (Doris) Elsabe von Essen. 20-21 Petrus currit, ergo currat] Peter løber, lad ham bare løbe. 22 Svitzer] lægen Erik Svitzer. – Actonie] Müllers forlovede Actonia Hass. – Jette] Henriette (Jette) Elisabeth Hass, Actonias yngre søster. 26 gamle Unzer] lægen Johann August Unzer, der var huslæge for Weyses moder og stedfader (Berggreen.13). Efter i 1748 at være blevet dr. med i Halle nedsatte han sig 1750 som praktiserende læge i Hamburg og senere i Altona, hvor han virkede til sin død (1799) og havde en betydelig praksis. Han har udgivet tidsskriftet „Der Arzt“ (fra 1759), der kom i 12 dele, og som oplevede 3 oplag og blev oversat til dansk, svensk og hollandsk. Han har endvidere skrevet „Medicinisches Handbuch“ I-III (1770, 5. oplag 1794), flere psykologiske skrifter og „Sammlung kleiner physikalischen Schriften“ I-II (1760) samt digte. Han var „en stor Elsker af Musik“, skriver Weyse i sin autobiografi (Berggreen.13f.), „interesserede sig meget for mit fremspirende Talent, jeg maatte tidt spille for ham, og jeg fandt mig overordentlig opmuntret ved hans Bifald . . . Tager jeg ikke fejl, skylder jeg ham Bekjendtskabet med den daværende Syndicus Gaehler i Altona, en Mand, jeg i musikalske Henseender har overordentlig meget at takke.“ Det var også Unzer, der havde fortalt C. F. Cramer om Weyses musikalske anlæg (Berggreen.22). Unzer var gift med forfatterinden Johanne Charlotte Unzer, f. Ziegler, der var datter af komponisten, organist ved Ulrichskirke i Halle Joh. Gotthilf Ziegler. 28 Caragen-Chocolade] lægemiddel, tilberedt af carageen-mos, irlandsk mos, en i lægekunsten anvendt rødalge, der vokser i Atlanterhavet, især ved de irske, skotske og nordamerikanske kyster. 29 Hartmann] kantor ved Roskilde domkirke J. E. Hartmann. 30 Alle dem i Sorøe] director for Sorø Akademi og Skole Georg Holger Waage (DbL.XXIV(1943).606f.) og dennes familie. Waage havde 1828-1837 været 1. residerende kapellan ved Frue kirke i Kbh. og som sådan været inspektør ved Frue Sogns Pige Dagskole, hvor Müller gennem flere år havde undervist.

Weyses br. bærer følgende adresse: „Herr Ferd. Sch. Müller, Cand. s. s. Minist., Addr. Hr. Professor og Direkt Waage, R. a. D., Sorø.“ Cand. s. s. Minist: candidatus sacrosancti ministerii, o: kandidat (efter aflagt teologisk embedseksamen) til et gejstligt embede. Müller var 9/5 1837 blevet cand. theol., havde 19/7 s. å. aflagt den homiletiske prøve (laud) og søgte nu embede.

82. [NkS 2836,4^o]. – 8 *Bedstemoder Ribe*] Hans Hertz' stedmoder, Else Christense Hertz, f. Koch, enke efter biskop i Ribe J. M. Hertz. 9 *Ferdinand*] Actonias forlovede, Ferdinand Schauenburg Müller; det omtalte br. er ikke bevaret. 10 *Rye*] Ry kirke (Sjællands stift, Voldborg herred), der 1837 havde fået et nyt orgel. 11 *til Ringsted*] muligt for at besøge familien Wengel. 12 *Søren Borch*] Hans Hertz' svoger, agent, købmand og borgerrepræsentant i Roskilde Søren Borch.

83. [NkS 2836,4^o]. – 15 *Elses*] Hertz' datter Else Cathrine Hertz. 23 *Sultaninden*] o: Hans Hertz' hustru. 26-27 *Jomfru Gjessing*] formentlig en datter af personalhistorikeren, kantor ved Roskilde domkirke og sanglærer ved Roskilde katedralskole Christopher Giessing (d. 1791; DbL.VIII(1936).97f.) og Anna Birgitte Saabye; C. Giessing havde 5 døtre, og det kan ikke oplyses, hvem der her er tale om. 29 *Stübe*] Claus Wiinholdt Stybe. Han blev 1817 cand. jur. og 1819 adjunkt ved Roskilde katedralskole; han døde ugift 1837. 32 *Fugleskydning*] 1787 var der i Roskilde stiftet et selskab, der årligt afholdt fugleskydninger; de var i årene 1790-1862 henlagt til en plads i nærheden af havnen og festlighederne til traktorstedet „Børsen“. Der er bevaret en del skydeskiver; på flere af disse findes portrætter af de i brevene nævnte medlemmer af familierne Borch, Kornerup m. fl., jf. Arthur Fang, Roskilde i gamle Dage(1911).20; Aarbøger udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt 1911.13. 39 *Fader*] toldbetjent i Kbh. Peder Daniel Hass; han var først tjener (bl. a. på Aalykkegaard ved Odense, senere i 6 år hos kammeradvokat Schønheyder), blev 23/11 1799 ansat som toldbetjent i Ringsted, 19/5 1816 toldbetjent i Kbh. – *Søster*] Henriette (Jette) Hass. 43 *Grethe Schiøtz*] Karen Margrethe (Grethe) Schiøtz, f. Borch, datter af forstander for Opfostringshuset, senere kancelliråd Rasmus Borch (DbL.III(1934).462), kuldlyst 1828. Hendes fader var en halvbroder til Hans Hertz' svigerfader Jacob Borch. Margrethe Schiøtz var 1837 blevet gift med lægen Carl Kokansky Schiøtz. – *en Søn*] Carl Rasmus Christopher Schiøtz. Han druknede 1850, 12 år gl., under badning.

84. [Fotostat i KB]. – 3 *Reuter*] orgelbygger Andreas Reuter. 3-4 *Din Frue Kirke*] Frue kirke i Roskilde, hvortil Hans Hertz siden 1829 havde været sogneprest. 14 7 *tydske*] „Acht deutsche Lieder mit Begleitung des Pianoforte. Frau Professorin Joh. Luise Heiberg hochachtungsvoll zugeeignet“ (1838). Samlingen indeholder: „Das Wasser rauscht, das Wasser schwoll“ (Goethe), „Der Grab ist tief und stille“ (Salis), „Kommen und Scheiden“ (Matthison), „Trockne deines Jammers Thränen“ (Voss), „Wer reitet so spät durch Nacht und Wind“ (Goethe), „Was unter Monden gleicht“ (Matthison), „Ich denke dein, wenn mir der Sonne Schimmer“ (Goethe) og „Freude schöner Götterfunke“ (Schiller).

85. (Sorø Akademis Bibliotek). Trykt (med en mindre udeladelse) i V. Heise, Breve til og fra B. S. Ingemann(1879).373. – 2 *Biskoppen*] J. P. Mynster; efter biskop P. E. Müllers død 4/9 1834 var han 9. s. m. udnævnt til biskop over Sjællands stift. 3 *ny Text til Bispevielse*] ved udarbejdelsen af den ny alterbog og det ny ritual, som det 1837 var overdraget Mynster at udarbejde, ønskede han det af biskop Fr. Münter udarbejdede ritual ved bispevielse (med tekst af Thaarup og musik af Kunzen) erstattet af et mere tilfredsstillende og henvendte sig herom til Weyse og til Ingemann. I skr. 15/10 1838 skrev han til Ingemann: „I denne Nød er det nu, jeg tager min Tilflugt til Dem, Høistærede! med venlig Bøn og Begæring at De vilde hjælpe mig. Men da Weyse skulde komponere Sangene, har han lovet ogsaa at ville tilskrive Dem derom, thi med ham vil De dog formentlig komme til at trækkes ...“ (Breve til og fra B. S. Ingemann v. V. Heise(1879).373). I Ingemanns Samlede Skrif-

ter 4. afd. VII (2. udg. 1861). 194 er aftrykt „Kirkesange ved Bispevielse (Satte i Musik af Weyse)“. Kantaten falder i tre afdelinger, men nogen musik af Weyse kendes ikke. 7 *Quoad metrum*] med hensyn til versmålet. 10 *Thaarup*] digteren Thomas Thaarups „Sange ved Bispevielsen 1811“ [Thaarup, Efterladte poetiske Skrifter (1822). 239]. 18-19 *Ole Bulls Concert imorgen*] Adresseavisen 3/11 1838 indeholdt følgende meddelelse: „Med kongelig allernaadigst Tilladelse har Ole Bull den Ære Søndagen den 4de November 1838 Kl. 7 med Understøttelse af det kongl. Capels Medlemmer under Anførsel af Hr. Concertmester Fröhlich at give paa det kongelige Theater en Concert af følgende Indhold: 1ste Afd. 1) Ouverturen til Operaen Slottet ved Ætna af Marschner. 2) Duetto af Operaen Norma af Bellini, synges af Jomfruerne Østerberg og Kofoed. 3) Grand Concerto (A Dur) i 3 Dele: Allegro maestoso, Adagio sentimentale, Rondo pastorale, componeret og udføres af Ole Bull. 2den Afd.: 1) Ouverture af Andreas Romberg. 2) Arie, synges af Hr. Faaborg. 3) Capriccio fantastico, componeret og udføres uden Accompagnement af Ole Bull. 4) Terzetto, synges af Jfr. Østerberg, Jfr. Kofoed og Hr. Faaborg. 5) Recitativo. Adagio amoroso & Polacca guerriera, componeret og udføres af Ole Bull. – Billetter til hele Løger og enkelte Pladser erholdes til fordoblede Theaterpriser hos Hr. Theatercasserer Gall ...“ Ole Bull gjorde ved koncerten stor lykke, se Berlingske Tidende 5/11 1838 og (navnlig) Dagen s. d. Efter koncertens slutning blev Ole Bull fremkaldt og spillede da „Kong Christian stod ved højen Mast“ med egne Variationer.

86. [NKS 2836,4^o]. – 1 *dedicere sin gamle Ven*] Lindegaard takkede 1/12 1838: „Høiestærede kjære Ven! Jeg blev paa en særdeles behagelig Maade overrasket ved den Gave, som Du saa venskabelig har sendt mig, og jeg finder mig høiligen smigret ved, at Du har dediceret dine smukke Aftensange til mig. – Det er en saare ufortjent Celebritet, som mit ringe Navn paa denne Maade har faaet; men, skjøndt dette naturligviis ogsaa er behageligt, har den ærefulde Dedication især glædet mig, fordi den er mig et Beviis paa det oprigtige Venskab, som jeg nu i saa lang Tid har glædet mig ved at være i Besiddelse af. – Du modtage da, kjære Weyse! min oprigtige og hjertelige Tak for denne din skønne Venskabs-Gave; og dersom uskrømtet Beundring og Høiagtelse for Dig som Tonedigter og som Menneske fortjener nogen Paaskjønnelse, da har Du ikke skjænket Din Venskabs-Gave til en aldeles uværdig. Idet jeg endnu engang takker Dig for Dit hædrende Venskab, beder jeg at bevare mig i det fremdeles, og jeg haaber endnu at glæde mig ved det i mange Aar. Med Høiagtelse og Venskab Din hengivne og forbundne W. T. Lindegaard“ [NKS 2836,4^o]. 5 *Koch*] arkitekten Jørgen Hansen Koch.

87. [Hagen 24,4^o]. – 1 *W. H. Rieffel*] organist ved St. Nicolai kirke i Flensborg Wilhelm Heinrich Rieffel. – [april-maj 1839] brevet er udateret, men er antagelig fra april-maj 1839. Organist W. H. Rieffel indgav 8/5 1839 til fonden *Ad usus publicos* en ansøgning om understøttelse til datteren, pianistinden Amalie Rieffel, og det oplyses i ansøgningen, at Rieffel i en måned har opholdt sig i Kbh. Ansøgningen til fonden er 11/5 1839 anbefalet af Weyse, J. P. E. Hartmann, C. Lüders, Bernhard Courländer og N. Gerson [Collinske Brevsamling XXXV. Breve til Edv. Collin]. Ved kgl. resolution 28/5 1839 blev den begærte understøttelse bevilget. 2 *Assessor Collin*] Edvard Collin var fra 1832 sekretær ved fonden *Ad usus publicos*, hvor han afløste sin fader, finansdeputeret, gehejmekonferensråd Jonas Collin. 3 *Graf Moltke*] Adam Wilhelm lensgreve Moltke til Brentved (DbL.XVI[1939].5off.), fra 1831 finansminister og gehejmestatsminister.

88. [NKS 2836,4^o]. – 3 *Schiøtz*] lægen Carl Kokansky Schiøtz, fra 1832 praktiserende læge i Roskilde, læge ved hospitalet 1855. „Han var et fuldstændigt Ideal af en gammeldags Huslæge, køn og fin, stilfærdig og rolig. Selve hans Indtræden i Stuen, langsom og værdig, med fornemt knirkende Støvler, virkede beroligende, og naar han var tilfreds med Patientten, kunde et Smil og et skælmsk Blik fra de kønne blaa Øjne berolige os alle“, skriver Henning Jensen i „Præstegaardsliv og Skoleliv i

Midten af forrige Aarhundrede" (Aarbøger udg. af Historisk Samfund for Kbh.s Amt 1919.34). 11-12 *Molts hele Familie*] den senere forfatter og fuldmægtig i Justitsministeriet Christian Molt Wengel (DbL.XXV[1943].319ff.), der dengang var elev i Roskilde katedralskole, og hans brødre Peter Emil Wengel (senere økonom på Herlufsholm) og Johan Julius Wengel (senere apoteker i Ringsted), sønner af cand. pharm., forpagter af filialapoteket i Ringsted, senere apoteker sst., kancelliråd Hans Jørgen Wengel og Anna Sophie Frederikke Aabye. 12 *Concerten i Kirken*] organist H. Matthison-Hansen gav 16/6 1839 en koncert i Roskilde domkirke, hvor der foruden hans egne værker (ouverture for orgel, symfoni for orgel, „Ewalds sidste Sang“ („Udrust Dig Helt fra Golgatha“) og introduktion og variation for orgel af et tema af koncertmester Johann Hartmann) tillige opførtes terzet af Weyses påskcantate og kor af hans julekantate. Koncerten var ifl. Roeskilde Avis (18/6 s. å.) „en behagelig Nydelse. Fortrinlige var Hr. Hansens egne Compositioner, Symphonen for Orgel, Ewalds sidste Sang og Variationerne af det bekjendte Hartmannske Thema. Af Sangnummerne lykkedes bedst det store Chor af Prof. Weyses Julecantate udført af Dilettanter med Accompanement af Orgel. Formedelst det gode Veir var Frekvensen større fra Landet end fra Byen.“ 14 *Frøken Krogh*] usikkert hvem der sigtes til. 15 *Jomfrue Lund*] usikkert hvem der sigtes til. 20 *ikke turdet invitere Dig*] se br. 83.22ff. 23 *Boesens*] Carl Vilhelm Boesen, fra 1836 hjælpepræst ved Roskilde domkirke, død som sognepræst til Harridslev og Albæk menigheder; han var 1. gang gift (1839) med Augusta Amalie Durchholtz. 23-24 *Jürgensens*] Elisabeth (Lise) Dorothea Jürgensen, f. Buntzen, og hendes børn: Bolette, Hanne og Peter Andreas Heiberg Jürgensen. 24 *begge Bedstemødrene*] Else Christense Hertz og Else Cathrine Borch.

89. (NkS 2836,4^o). - 5 *Hartmann*] Søren Frederich Bruun Hartmann, søn af kantor ved Roskilde domkirke J. E. Hartmann. Han kom 1830 til Kbh., vikarierede 1831 for sin fætter, J. P. E. Hartmann, som organist ved Garnisons kirke, tog 1832 alm. forberedelseseksamen, blev 1834 musikstuderende hos sin nævnte fætter, forestod i 1836 under dennes udenlandsrejse i 6 måneder organistembedet i Garnisons kirke, studerede 1839 ved det kgl. institut for kirkemusik i Berlin. Han, der i 1836 sammen med sin yngre broder, Niels, var blevet logerende hos Weyse, spillede klaver og fagot og stilede mod en ansættelse i Det kgl. Kapel, samtidig med at han ernærede sig ved at give musikinformationer. Da antallet af fagottister i kapellet imidlertid reduceredes, opgav han at søge ansættelse i kapellet; han blev 1843 organist ved Garnisons kirke og efterfulgte 1844 faderen som kantor ved Roskilde domkirke. 8 *den svenske Mamsels Romaner*] den produktive svenske forfatterinde Sofia Margaretha v. Knorring, f. Zelow. Blandt hendes anonymt udkomne arbejder kan nævnes „Stands-Paralleler. Af Forf til Søkendebørnene. Oversat fra Svensk“ (1839) og „Tante Lisbeths nittende Testament. Novelle. Oversat fra det Svenske“ (1839). Hendes romaner nød i samtiden megen popularitet, og flere af dem er foruden til dansk oversat til engelsk og fransk. 12-13 *Apotheker Søndergaard eller -rup*] der ses ikke at have eksisteret en apoteker af disse el. lignende navne på den tid. 12 *alle Hartmanns*] kantor ved Roskilde domkirke J. E. Hartmann var (1808) gift med Ebbine Frideriche Bruun. Foruden den ovenn. søn Søren Hartmann havde ægtefællerne følgende børn: Inger Dorothea Hartmann (død ugift 1843), Elisa Margrethe Hartmann (1837 gift med ejer af Værsløvgaard, senere Lautrupgaard og senest forpagter af Bistrup Parcelgård Ole Brünniche), Sophie Emilie Hartmann (1835 gift med arkitekt og muremester i Christiania og Kbh. Jens Conrad Seidelin), Niels Frederich Bruun Hartmann (senere arkitekt og muremester, fra 1836 logerende hos Weyse), Ebbine Frideriche Bruun Hartmann (1838 gift med sten- og billedhugger Carl Christian Svendsen) og endelig Johanne (Hanne) Ernestine Hartmann, (der døde ugift 1900). 18 *Thea*] Sophie Dorothea (Thea) Kornerup, f. Borch, der 1831 var blevet gift med Hertz' svoger, kgl. bygningsinspektør, etatsråd Peter Ernst Iver Kornerup.

90. [Nks 2836,4^o]. Brevet er adresseret: „Til Herr Stifts-Cantor F. Sch. Müller, Vallø, pr. Kjøge.“ Müller var 21/6 1839 kaldet til kantor og informator ved Vallø stifts menighed af stiftets kurator, A. W. lensgreve Moltke til Bregentved. Ansættelsen skyldtes delvis Weyses hjælp. Ritmester P. Schaumburg-Müller skriver i sine familieoptegnelser, at Weyse „søgte en Audiens hos Kong Frederik d. VI, hos hvem han stod i Yndest som forhenværende Lærer for hans Datter, Arveprinsesse Caroline, i Musik. Audiensen blev ham tilstaaet, han mødte til denne i gammeldags Hofdragt med Knæbenklæder, Silkestrømper og Sko med Spænder. Under Audiensen indlagde han et godt Ord, som man siger, for Fader. Kongen lovede at han skulde huske paa ham. Det Løfte var vist ikke uden Indflydelse paa, at han nogen Tid efter, nemlig under 21. Juni 1839, i Følge Ansøgning blev kaldet til Kantor og Informator ved Vallø Stifts Menighed . . . Frederik d. Vites Gemalinde, Dronning Marie Sofie Frederikke, var Patronesse den Gang for Klosteret.“ Den omtalte audiens synes dog at være blevet udvirket ved fru Dannemands mellemkomst. Der er bevaret (i familieej) et brev fra fru Dannemand – hvis døtre Weyse havde undervist i musik – til Weyse, dateret „d. 15 Juli 1838 Aften Kl. 7^{1/2}“ og sålydende: „Da jeg har været saa heldig, strax at finde en Leilighed, at omtale den Sag, der laae Dem paa Hjertet, iler jeg med at meddele Dem Udfaldet deraf, efter at have læst Brevet for Vedkommende [Frederik VI], bleve de allerede forhen omtalte Vanskeligheder gjentagne, men efter at have læst de fortreffelige Anbefalinger, som vandt megen Bifald, sagde Vedkommende, han kunde ønske at see den unge Mand. – Det blev derfor besluttet Herr Professor at De ledsager Herr Müller til hans Majestæt paa Tirsdag Morgen [17/7] Kl 9 for der at presentere ham for hans Majestæt. – I det jeg ønsker Dem og Herr Müller Deres Ønske maa blive opfyldt underskriver jeg mig med Agtelse Deres F. Dannemand.“ Efter at være udnævnt til stiftskantor i Vallø blev Müller 24/7 1839 i Frue kirke i Kbh. gift med sin forlovede Actonia Caroline Hass; Weyse var ved denne lejlighed forlover for Müller. Om brylluppet skriver P. Schaumburg-Müller i sine familieoptegnelser: „De ved Brylluppet Tilstedeværende har vist indskrænket sig til den allernærmeste Familie paa begge Sider, hertil henregnet Faders Plejefader Professor Weyse. Efter Moders Meddelelse var Kirken smykket paa det skønneste med Blomster, og Orgelet spillede af den senere saa bekendte P. E. Hartmann, og det Hele havde et meget festligt Præg. Bryllupsmiddagen stod i Moders Forældres Hjem, som paa den Tid var i Farvergaden . . . De Nygifte toge i den Tid, hvori de endnu inden deres Afrejse til Vallø fandt Sted bleve i Kjøbenhavn, Ophold i Faders hidtidige Ungkarlejlighed (2 Værelser) hos Professor Weyse i Kronprinsessegade. Hvad Dag Afrejsen til Vallø fandt Sted, har jeg aldrig hørt . . . Ret mange Dage dvælede de Nygifte ikke i Kjøbenhavn efter Brylluppet, før de droge til deres fremtidige Hjem.“ – 4 *Toilinet*] en slags tøj til veste, hvori kæden (rendegarnet) er af bomuld, islætten af kamelgarn. 6 *Staalpen*] stålpenne af dansk fabrikat var allerede fremme på den første danske industriudstilling (1810), men kom ikke i alm. brug før omkr. 1840. 7 *Dit Brev*] ses ikke bevaret. Weyse havde (jf. 348.36.) gemt alle brevene fra Müller, der antagelig som universalarving i boet har udtaget dem og tilintetgjort dem. 9 *Kryderposen*] pose fyldt med tørrede, småskårne lægeurter (særligt de såkaldte „fordelende“ urter: hyldeblomster, lavendler, kamilleblomster, malurt, vild merian, pebermynte og melisse), der varmes eller overhældes med kogende vand og bruges som smertestillende omslag ved tandpine, rheumatisme o. l. 11 *Fusentasten Bang*] Joachim Godske Adam Vilhelm Bang, søn af sognepræst ved Roskilde domkirke, provst Jacob Hansen Bang og Anna Cathrine Sophie Østrup. Han var 1834 blevet student fra Roskilde, blev 1841 cand. theol. og døde som sognepræst ved Roskilde Frue kirke. 13 *Wolle*] Peter Wolle, fra 1831 kar. regimentskirurg i Kbh. 15–16 *Din Broder*] Christian Müller, død ugift som lærer i Kbh. 16 *hvis Navn var Ringsted*] uvist hvem der sigtes til. 22 *Michael*] Hans Hertz' ældste søn, Jens Michael Hertz; død 1897 som

kateket i Roskilde. 24 *Jacob*] Hans Hertz' yngste søn. - Østrup] landsby nord for Roskilde (Kirkerup sogn, Sømme herred); her lå Østrupgaard, der ejedes af Hans Hertz' svoger, proprietær Peder Kornerup, jf. S. Sterm, *Statistisk-Topographisk Beskrivelse over Københavns Amt III* (1838), 239ff. 27 *Herz: Begivenheder og Tilstande*] Henrik Hertz' roman „Stemninger og Tilstande“, der udkom 1839. Den indeholdt en ugunstig dom over datidens presse og den liberale bevægelse og blev derfor ret ugunstigt modtaget. 28-29 *Svenske Forfatterinde*] Sofia Margaretha v. Knorring. 39 *Madam Storm*] Johanne Marie Storm, f. Müller, hun var (1833) gift med Hans Peter Ingerslev Storm, der 1828 blev kantor på Vallø, 1832 sognepræst til Haudrup og Solrød menigheder, 1839 til Vallø - hvor han var Müllers foresatte; 1858-68 var han sognepræst til Herfølge og Sæder menigheder.

91. [NkS 2836,4^o]. - 3 *Bang*] J. G. A. V. Bang. 17 *Anders Borch*] Hans Hertz' svoger, agent, købmand og overformynder i Roskilde Anders Borch, der 1830 var gift med Ane Kirstine Brønnicke. 31 *Tante Anna fra Rantzau*] Anne Margrethe Kornerup-Borch, f. Borch, søster til Hans Hertz' 2. hustru. Hun blev 1820 gift med Søren Kornerup, der 1838 fik kgl. bevilling til at føre navnet Kornerup-Borch. Han var da etatsråd og amtsforvalter i grevskabet Rantzau og kirchspielvogt i Barmstedt og Hörnerkirchen, blev senere (1846) amtsforvalter i Haderslev Østeramt. 30-31 *Geburtsdag*] 3/8. 36 *Sofie*] Hans Hertz' næst yngste datter Anna Marie Bolette Sophie Hertz (1854 gift med overlærer Eduard Flemmer). - *Lille Betty*] Hertz' yngste datter Betty Emilie Mathilde Hertz (d. 1843). 39 *Bole*] Bolette, Hans Hertz' hustru. 45 *Indsættelsen*] Müller tiltrådte sit embede som kantor i Vallø søndag 4/8 1839. 47 *Brusepulveret*] en blanding af vinsyre og tvækulsurt natron, hvorved der fremstilledes en brusende drik, der tidligere almindeligt anvendtes mod ildebefindende. 48 *gauche*] kejtet. 60 *Prindsen*] dengang det førende gæstgiveri i Roskilde. „De Reisende modtages og beværtet“ - hedder det i S. Sterm, *Statistisk-Topographisk Beskrivelse over Københavns Amt I* (1834) - „deels i Gæstgiverierne Prindsen og Postgaarden, som begge ligge i Byen, deels i Kroerne Roeskildevhile og Møllehusene, der ligge tæt udenfor Byen paa dens Grund. Prindsen, der ligger paa Ahlgade, fortjener især at anbefales; den er bekendt for den reelle og humane Behandling, den raske Opvartning og de gode Spise- og Drikke-Varer, man nyder der. Dens nuværende Eier er Hr. Capitain Sveistrup, Chef for Roeskilde Byes Brand- og Borger-Corps.“ Bygningen er nedrevet og ombygget 1875. Jf. Ch. Christensen, *Prinsen i Roskilde* (1926). 70 *Fink*] den tyske komponist og musikforfatter Gottfried Wilhelm Fink. Han var oprindelig teolog, men helligede sig efterhånden næsten ganske sin musikalske virksomhed. Han har komponeret en del kammermusik og talrige sange, tildels til egne tekster, men er særlig kendt som forfatter og kritiker. 1826-41 var han redaktør af *Allgemeine Musikalische Zeitung* og var desuden medarbejder ved Schellings og Brockhaus leksikon. Efter Weyses død har Fink i tidsskriftet *Cæcilia* (XXIII, 1843. 133) skrevet en nekrolog over Weyse, der tildels bygger på nu tabte breve fra Weyse til Fink. 75 *vediamo*] (ital.) lad os se. 80 *Mit forrige Brev*] br. 91.

92. [NkS 2836,4^o]. - 2 *Christen*] Christen Gravesen, som fra omkr. 1832 var blevet tjener hos muremester og vicebrandmajor T. A. Blom, der ejede ejendommen Kronprinsessegade 399, hvor også Weyse boede. Gravesen virkede, som brevene ndf. viser, tillige som tjener hos Weyse; „Min og Vertens fælleds Serviteur“, kalder Weyse ham i br. 155. Gravesen blev 7/6 1839 gift i Kbh. (Trinitatis) med Weyses husholderske, Karen Kirstine Kofoed. Ved vielsen var Weyse hendes forlover. Hun vedblev efter ægteskabets indgåelse - og også efter sønnens fødsel 1841 - at være husholderske hos Weyse og var hos ham indtil hans død. Weyse omfattede Christen og Karen Gravesen og senere også deres ældste søn, Frederik Christian Emil Gravesen, med megen venlighed og interesse. Christen og Karen indsattes i hans testamente 19/3 1841 og i nogle tillægsbestemmelser 23/8 1842 til at arve en del løsøreffekter (bl. a. senge, sengetøj, alt i køkkenet værende kobber-, messing- og stentøj, spise-

bestik, ur m. v.), og Weyse bestemte yderligere, at de skulde have $\frac{1}{2}$ års løn fra den ene skiftedag til den anden samt endelig, at universalarvingen (Müller) af boets nettoprovenu skulde udbetale 10% til Gravesens nævnte søn til dennes opdragelse; dette sidste beløb udgjorde 101 rdl. 3 mark (LS. Hof- og Stadsrettens executorboer, fortegnelse 16, nr. 5). – *Soldaten i Jylland*] uvist hvem der sigtes til. 3 *Manoeuvret*] i de første dage af oktober 1839 var der i Kbh.s omegn tropperevyer og i tilslutning dertil militærmanøvrer under deltagelse af bl. a. 1. og 2. jyske infanteriregiment og det jyske jægerkorps. 6 *Mansa*] lægen og medicinalhistorikeren Frederik Vilhelm Mansa (DbL.XV(1938).287ff.). 7-8 *Saidschüzer Vand*] afførende mineralvand fra forskellige kilder i Saidschütz i Böhmen. 8 *Frimurererglas*] et glas af form som et timeglas (undertiden med indgraverede frimurer tegn), der anvendtes som drikkeglas i frimurererglas, se f. eks. Peter Riismøller, Nordjyske glas (i Arv og Eje. Aarboeg for Dansk kulturhistorisk Museumsforening (1956).62f. fig. 9 og 10). 9 *Potéen*] eufemisme for: potten. – *Crone*] lægen Hans Christian Crone, der var Weyses huslæge til hans død. 13 *Collin*] Edv. Collin. 15 *to Breve*] br. 90 og 91. 16 *Fru Zachariæ*] fru Dannemands og Frederik VIs datter Louise Frederikke Dannemand, der 1836 var blevet gift med kar. premierløjtnant, senere (1843) kaptajn Wilhelm Zachariae, og for hvem Weyse havde været musiklærer. – *sit Barn*] Caroline Marie Frederikke Zachariae, der var født 23/7 1839; hun døde ugift i Kbh. 1910. 17 *Z*] ovenn. kaptajn Wilhelm Zachariae. 21 *Hr Nielsen*] uvist hvem der sigtes til. 23 *Buskes Søn*] Gunni Busck, søn af grosserer, proprietær August Busck og Johanne Marie Secher; han døde 29/7 1839, kun 12 år gl. – *Benzonseie*] nu Risbyholm, hovedgård i Kbh.s amt, Ramsø herred, Ørsted sogn; ovenn. August Busck ejede Benzonseje 1834-57. – *Fru Seidelins Søster*] overlæge ved St. Hans Hospital Johannes Henrik Seidelin var gift med Johanne (Hanne) Marie Petersen, ældste datter af slotsgartner på Frederiksberg Peter Petersen (DbL.XVIII(1940).266f.) og Karen Weidemann. Fru Seidelins yngre søster, Pauline Henriette Petersen, der var gift med overretsprokurator, kancelliråd Hans Ferdinand Payngk, havde i et anfald af sindsyge berøvet sig livet 7/8 1839 i Roskilde, hvortil hun var bragt for at være under svogerens og søsterens opsyn, jf. Frits Heide, Fra Frederiksberg Have til Bakkehuset (1918).25. 29 A.] Actonia Müller, f. Hass. 31 *Frue D-d*] Frederikke Benedicte (Bente) Dannemand (DbL.V(1934).58of.). Weyse har vist oprindelig lært fru Dannemand at kende gennem H. O. C. Zinck, der havde været hendes musiklærer, og hvem hun viste megen venlighed, jf. Otto Zinck, Fra mit Studenter- og Teaterliv(1906).5f., og Weyse havde undervist fru Dannemands to døtre i musik. Disse har foræret ham den lænestol, hvortil de selv havde forfærdiget broderiet, der efter fru Actonia Müllers død blev skænket til Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg. P. Schaumburg-Müller skriver i sine familieoptegnelser, at „Fru Dannemand satte stor Pris paa Weyse, der ofte kom i hendes Hjem, og i dette præsenterede han senere Fader og Moder“, s: Ferdinand Schauenburg Müller og Actonia Hass. – Fru Dannemand havde fødselsdag 6/8. – *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. 32 *Prindsesse Car. Am.*] prinsesse Caroline Amalie, Christian VIIIs gemalinde (DbL.IV(1934).536ff.).

93. [NkS 2836,4^o]. – 7 *Suurdeig*] brøddej i stærk gæring fra tidligere brødbagning, som derfor har en sur lugt og smag. I forrige århundrede anvendtes surdej almindeligt som lægemiddel, især til at lægge under fødderne på patienter, der led af feber, hoved- eller tandpine. 9 *Bispinden*] Maria Frederica Franzisca (Fanny) Mynster, f. Münster, datter af biskop Fr. Münster. 12-13 *mit af Ekersberg og Plöz tegnede Portrait*] kendes ikke. Maleren og hofmekaniker Hans Henrik Plötz (DbL.XVIII(1940).431ff.), der var musikalsk og en tid ansat i Det kgl. Kapel, havde opfundet Physinotracen, dvs. et apparat ved hjælp af hvilket man var i stand til med stor nøjagtighed at tegne profilportrætter. Han havde 1799-1810 sit værksted på Blaagaard, hvor Weyse i de år hyppigt kom. Maleren C. W. Eckersberg (DbL.VI(1935).191ff.) boede

efter hjemkomsten fra sin udenlandsrejse 1816 et årstid hos Plötz og var beskæftiget med Physinotrace-portrætter. 13 *Karens*] Weyses husholderske Karen Kofoed (1839 gift med Christen Gravesen); hun havde fra omkr. 1836 været husholderske hos Weyse. 13-14 *Flaskefoder*] et i rum inddelt skrin el. hylster, hvori flasker kan medføres på rejse o.l. 16 *Hartmann*] Søren Hartmann. 20 *Forpagter Engsbjergs*] måske Christen Engberg, forpagter af Selsø. 21 *Lohr*] urtekræmmer Jens Lauridsen Lohr, der boede (og ejede) Kronprinsessegade 400. 34 *Chat. Cassen*] Chatolkassen; den enevældige konges kasse til hofholdning og personligt brug.

94. [NkS 2836,4^o]. – 23-24 *speriamo!*] (ital.) lad os håbe! 26 *P. Kornerup*] Hans Hertz' svoger, kgl. bygningsinspektør Peter Ernst Iver Kornerup. 32 *Ida Blom*] Ida Wilhelmine Blom, datter af murermester, vicebrandmajor Thomas Andreas Blom og Ingeborg Cathrine Carstensen. – *Lange*] grosserer i Kbh. Peter Ferdinand Lange; han blev 11/11 1840 gift med Ida Blom. 32-33 *Ladegaardsbeboerne stukket ild paa*] Ladegaarden var 1768 erhvervet af Kbh.s kommune og anvendtes fra 1822 som arbejdsanstalt for fattige og husvilde, fra 1833 tillige som tvangsarbejdsanstalt for straffede personer og vagabonder under fattigvæsenets forsørgelse. 14/8 1839 kl. ca. 15 udbrød der ild på Ladegaarden, hvorved loftet på den højre længe af forbygningen (snedkerværkstedet) afbrændtes; der brændte desuden en del varer og redskaber, og mange sengesteder blev ødelagt, således at over 50 alumner måtte overføres til Vartov. Efter de afholdte forhør mentes det, at ilden var påsat af lemmerne, der ville hævne sig, fordi der var opsat et plankeværk, der adskilte de mandlige alumner fra de kvindelige (Dagen og Berlingske Tidende 14. og 15/8 1839).

95. [NkS 2836,4^o]. – 5-6 *Rasmussen*] vistnok snedkermester J. Rasmussen, der ifl. vejviseren 1839 boede Nørregade 232. 15 *Svindlen*] svimmelheden. 17 *cum loperibus*] Weyses hjemmelavede „latin“: med lopperne. 21 *Bekjendteres Udebliven*] da det af det følgende fremgår, at Müllers hustru venter et barn, betyder „Bekjendteres Udebliven“ her sikkert: menstruationens udebliven, jf. at menstruation eufemistisk kaldes at „have besøg (af sin fætter, af tante Rosa)“ eller „have gæster“, jf. J. Fabricius-Møller, *Kønslivet*(1944).58, Kai Bom, *Slang Ordbog*(1957).9 og 56. 21-22 *ad-fruit ... anticipatio!*] Der har altså været en foregriben af bryllupsnatten! 24 *Den unge Lose*] musikhandler og musikforlægger Carl Christian Lose (f. 1821). 27-28 *Moerskabslæsning for den danske Almue*] udgivet 1839-40 af Hans Christian Rask, halvbroder til sprogforskeren Rasmus Rask, dengang lærer ved Borgerdydskolen i Kbh., senere sogneprest, sidst til Viskinde og Avnsø menigheder. Han udsendte 1841 en Ny Række af tidsskriftet og 1845-46 en Ny Fortsættelse (som månedsblad). 28 *Ideale weiblicher Anmuth*] En bog med denne titel er ikke fundet. 28-29 *Tholuks vermischte Schriften*] Friedrich August Gottreu Tholuck, tysk protestantisk teolog, fra 1825 professor i teologi i Halle. Hans „*Vermischte Schriften, grössentheils apologetischen Inhalts I-II*“ udkom i Hamburg 1839. 36 *Fru H [lakune]* [fød Loses]) uvist hvem der sigtes til.

96. [NkS 2836,4^o]. – 4 *næste Torsdag*] 22/8. 12 *Kage-Slottet*] uvist hvad der sigtes til. 19 *Johannis mortii*] „Hans Mors“, dødens. I „*Frau Schnips*“ af Bürger kaldes døden Hans Mors.

97. [NkS 2836,4^o]. – 11 *vesicosissimus*] den meget blæreaftige. 13 *Gartner-Examen*] blev indført ved kancelliplakat 29/10 1811. Examen afholdtes i april og oktober (§ 3) i en af de kgl. haver i eller ved Kbh. af en dertil udnævnt kommission, bestående af 3 kgl. gartnere og i overværelse af professoren i botanik (§ 2). 16-17 *Brev paa 17 tætskrevne Quartsider*] synes ikke bevaret. 19 *Hartmann reiser ... til Tydskland*] Søren Hartmann rejste 1839 til Berlin for at studere ved det kgl. institut for kirke-musik. Det af ham lejede værelse hos Weyse søgte denne derfor nu udlejet til den ndf. nævnte Frederik Jess. 20 *Theodor Jess*] Theodor Henrik Edvard Jess, søn af oberst Marcus Jess og Francke Magdalene Kühl. Han blev 1819 kadet, 1825 sekondløjtnant ved oldenborgske infanteriregiment, 1833 premierløjtnant, 1839

stabskaptajn, 1842 kaptajn I ved 15. bataillon. 21 *Frederik*] Frederik Jess, ovenn.s yngre broder. Han var 1/2 1839 sekondløjtnant i artilleriet, 1/5 s. å. ved 2. livregiment, 1/2 1842 ved 2. linjeinfanteri bataillon, 29/10 s. å. ved 15. bataillon, 29/1 1848 premierløjtnant ved 15. bataillon (Rendsborg) og gik over til oprørerne, hvorfor han ved patentet 29/3 1852 blev udelukket fra amnestien. Han deltog i Krimkrigen som major i den engelsk-tyske legion og var 1864-68 udskrivningschef i Slesvig. Han er i vejviseren 1839 opført med adresse Kronprinsessegade 399, altså hos Weyse. – *en Anonyma*] uvist, hvem der sigtes til. – *Carl*] Carl Frederik Vilhelm Jess, broder til de ovenn. Han blev 1822 artillerikadet, 1826 stykjunker, 1830 sekondløjtnant i artilleriet, 1834 premierløjtnant i ingeniørkorpset, 1838 sekondkaptajn, gik 1848 over til oprørerne og udelukkedes ved patentet 29/3 1852 fra amnesti. Efter krigen var han driftsingeniør i Kolding. 22 *Frøken Evald*] uvist hvem der sigtes til.

98. [NkS 2836,4^o]. – 1 [22/8 1839] brevet er udateret, men er utvivlsomt af 22/8, jf. ad lin. 4. 4 *jeg skulde reise . . . i Dag*] jf. br. 96.4: „næste Torsdag“, dvs. 22/8. 6 *Saxtorph*] lægen, professor, dr. med., konferensråd Johan Sylvester Saxtorph (DbL.XX [1941].607ff.). 9 *Søndag*] 25/8. 19 *Svindelagtighed*] svimmelhed. 36 *Tuxen*] Lauritz Regnar Tuxen. Han blev student 1830, cand. theol. 1837, var derefter lærer ved Frederiks tyske skole på Christianshavn, senere (1842) ved Nikolaj kirkeskole og blev siden præst, sidst til Borup menighed. Han var Müllers skolekammerat fra Metropolitanaskolen og havde i nogle år i 1830'rne været logerende hos Weyse. Han har udfoldet en ret omfattende forfatter- og udgivervirksomhed.

99. [NkS 2836,4^o]. – 3 *den gode Mester*] snedkermester J. Rasmussen. 6 *Corporalskroen*] ligger på hovedlandevejen mellem Kbh. og Køge (Kbh.s amt, Tune herred, Karlstrup sogn). 7 *tærtede*] sippede, snerpede. 9 *Billesborg*] hovedgård i Præstø amt, Bjæverskov herred, Herfølge sogn; den hørte fra 1708 under Vallø stift og beboedes dengang (til 1847) af den tidligere stiftsforvalter Lorenz Christian Petersen. 12 *Thorstraten*] skovrider på Vallø Hildemar Nicolaus thor Straten. 15 *Steenberg*] lægen Jørgen Fog Steenberg, der 1817-56 var stiftslæge på Vallø. Han var (1817) gift med Regine Magdalene Knorr. Af Steenberg og hans kone giver Müllers søn, P. Schaumburg-Müller i sine familieoptegnelser følgende karakteristik: „Han var alt da [i 1839] en Mand til Aars og havde været Stiftslæge i flere Aar. Han var en jevn, gemytlig og meget jovial Mand, der straks fra Begyndelsen stillede sig i et overordentlig smukt, ja næsten faderligt Forhold til Fader og Moder, og de holdt begge overordentlig meget af ham; os Børn havde han stor Interesse for og gav sig meget af med. Som Læge havde han et stort Navn, ja saa stort, at Frederik Barfoed (Forfatteren) omtaler ham i sine Fortællinger af Danmarks Historie blandt bekendte Mænd som en anset og dygtig Læge. Hans Klientel var meget udstrakt og naaede langt ud over de nærmeste Landsbyer; han maatte da alt dengang holde Amanuensis . . . Steenberg, der som Aarene gik, var bleven Justitsraad, opgav midt i 50erne i forrige Aarhundrede sin Stilling som Stiftslæge og bosatte sig i Næstved som privat Mand, dog af og til assisterende en derboende god Ven Læge Høegh-Guldberg i hans Lægepraksis. Ved sin Afgang som Stiftslæge blev han udnævnt til Etatsraad . . . Han bevarede lige til sin Død sit gode Humør og joviale Maade at være paa, – han var en stor Spadsmager; hans Spads kunde jævnlig gaa ud over hans nærmeste – dog i al Godmodighed, uagtet han aldrig vejede sine Ord paa en Guldvægt . . . Fru Steenberg var ved Faders og Moders Ankomst til Vallø [1839] ogsaa godt tilaars. Hele hendes Ydre tydede paa, at hun i sin Ungdom maatte have været om end ikke en Skønhed, saa dog meget smuk. Hun havde noget mørkladent over sig, der mer eller mindre gik i Arv til hendes Børn, og syntes at hentyde til sydlandsk eller jødisk Oprindelse, men saadant kunde dog ikke efterspores. Hun var en dygtig, energisk Kone, der trolig skal have staaet ved sin Mands Side i Ungdomsaarene, hvor det af og til kneb for dem med Udkommet. Senere hen som Tiden gik, og Positionen baade i den ene og den anden Retning blev bedre for Ægteparret, kom der lidt fornemt

over hende, som forresten dog ikke altid var lige udpræget. Jeg mindes hende som en meget flittig Kone, der navnlig Vintereftermiddag og Aftener var ivrigt optaget af at spinde paa sin smukke Mahognirok, hvorpaa var anbragt en stor Tot Hør med Papirhylster om og en diminutiv Messingskaal med Vand til at dyppe Pegefingern i, naar hun spandt, for ikke at væde den paa Læberne." Ægteparret havde 4 børn; den ældste, Ove Frederik Mathias Steenberg, blev Müllers efterfølger som sognepræst til Endeslev og Vraaby menigheder (1851) og døde som sognepræst til Højelse og Lellinge. 16 *Emplastrum manus Dei*] Gudshåndplaster; et plaster, der tidligere anvendtes som brystmiddel. 17 *Homœopathien*] den af den tyske læge Christian Friedrich Samuel Hahnemann opfundne lægemetode, efter hvilken der mod en sygdom anvendes sådanne midler, som i et sundt legeme vilde fremkalde et lignende onde. 19 *Severin*] 5: Søren (Hartmann). 23 *Duus*] uvist hvem der sigtes til. 25 *Søen*] Damhussøen. 33 *Christensen*] den senere teatermaler Christian Ferdinand Christensen, der 1839 var vendt hjem fra en med offentlig understøttelse foretaget toårig studierejse til Frankrig og Italien. – *Hetsch*] arkitekten Gustav Friedrich Hetsch. Han har udført Weyses gravmæle på Roskilde Gråbrødre kirkegård. 39 *Excadetten*] Frederik Jess, der 1839 var blevet sekondløjtnant. 40-41 *Skjæggemand*] en mand med et (stort) skæg. 46 *Barattesbaand*] ujævne bånd af simpel silke el. bomuld. 49 *Salomon*] Amsel Gottschalck Salomon, der 1829 havde etableret sig som boghandler i Kbh. – *Riemers griechisches Wörterbuch*] af Friedrich Wilhelm Riemer. 51 *Amberg-Badens dansk-tydske Lexicon*] Tydsk-dansk og Dansk-tydsk Ordbog I-III (1787f.) af Hans Christian Amberg med et forord i 1. bind af J. Baden. 53 *Reislers tydsk dansk dito*] Fuldstændig tydsk og dansk Lexicon I-II (Kbh. 1804-1807) af Carl Gottlob Reisler (auktionskatalog nr. 33-34). 56 *Kjeldsens systematiske Naturhistorie*] F. C. Kielsen (DbL.XII(1937).410f.), der 1797-1819 var lærer ved Metropolitan-skolen og derefter timelærer i Vordingborg, udsendte flere lærebøger i det dengang nye skolefag naturhistorie, væsentligst på grundlag af den tyske skolemand Karl Philipp Funkes lærebøger. Han har ikke udsendt en bog med den her angivne titel, men „Forsøg til en Lærebog i Naturhistorien til Brug i Skolen“ I-III (1802-1803) og „Lærebog i Naturhistorien for Begyndere“ (1807, nye oplag 1812, 1820 og 1839). Weyse ejede Kielsens „Forberedelse til Plantelæren“ (1819), se auktionskatalog nr. 166. 58 *Delavaux Dictionnaire françois-allemand et all-franç*] Jean Charles Thibault de la Veaux: Dictionnaire François-Allemand et Allemand-François I-IV (Berlin 1799), se auktionskatalog nr. 33-36. 64 *Wünschs kosmologiske Unterhaltungen*] Christian Ernst Wunsch: Kosmologische Unterhaltungen für junge Freunde der Naturkenntniss (1770, 2. udg. Leipzig 1791-94), jf. ad 7.71. 65 *Funkes Naturgeschichte*] Naturgeschichte und Technologie I-III (1790f. 5. oplag 1812) af den tyske skolemand Karl Philipp Funke (jf. auktionskatalog nr. 1353-56). – *m. K*] med kobberstik (kobberstik) el.: mit Kupfern. – *D*] dele. – *Sprengels Anleitung zur Kenntnis der Gewächse*] Anleitung zur Kenntniss der Gewächse (1802) af den tyske botaniker, professor Karl Polycarp Joachim Sprengel. 71-72 *Thorvaldsen ... skal staae Fadder*] Bertel Thorvaldsen (DbL.XXIV(1943).10ff.) stod fadder 4/9 1839 ved professor H. N. Clausens datters, Johanne Marie Elisabeth Clausens dåb i Frue kirke i Kbh. 72 *Lieutenant Smidt*] Edward Frederik Smidt, kancellist, løjtnant, senere kaptajn i Livjægerkorpsen. Han var 1836 blandt medstifterne af Musikforeningen og en af Studentforeningens dygtige sangere. 73 *Påhtau*] løjtnant og restauratør Conradi J. G. Påhtau, der havde restaurant Kongens Nytorv 3. – *Actonias Moder*] Elisabeth Hass, f. Wandler. 78 *Hansen*] F. J. Hansen. 79 *Svendsen*] kvartermand ved Holmens drejerværksted, senere drejermester ved Holmen Diderik J. Svendsen, som Weyse havde lært at kende gennem sin plejesøn (se ad 67.35).

100. (NkS 2836,4^c). – 9 *Ludvig Müller*] den senere numismatiker og arkæolog Carl Ludvig Müller (DbL.XVI(1939).278ff.). 10 *et rigt Partie*] han var 8/8 1839 på Hofmangsgave blevet gift med Eleonore Vilhelmine Frederikke (Minna) Gregersine

Levetzau. 12 *Wer lang hat, lässt lang hängen*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexicon II (1870). 1783 nr. 15, hvor det oplyses: „wird von dem gesagt, der mehr hat als ein anderer und daher auch mehr Aufwand in Kleidung, in Essen und Trinken machen kann. Wahrscheinlich von der Kleidung der Alten hergenommen, weil die Reichen längere Schleppen an den Kleidern trugen als die Armen.“ 14 *Forpagterens*] måske forpagter Christen Engberg. 15 *Din Broder*] Christian Müller. 17 *Kjerulff*] Andreas Christian Kierulff (DbL.XII(1937).441ff.), overpræsident i Kbh. Han var 1820-34 politidirektør i Kbh., fra 1834 overpræsident, 1834-46 medlem af den administrerende direktion for Kbh.s fattigvæsen, hvorunder Vartov hospitalskirke hørte. 20 *Reitzel*] universitetsboghandler Carl Andreas Reitzel (DbL.XIX(1940).377ff.). - *Hamburger Kochbuch*] Weise ejede selv Hamburgisches Koch-Buch oder vollständige Anweisung zum Kochen insonderheit für Hausfrauen in Hamburg und Niedersachsen. Verfasst von einigen Hamburgischen Hausfrauen, 7. Aufl. Hamburg u. Lüneburg 1824 (auktionskatalog nr. 1394). 21 *Schwarzsauer*] er en ret, der består af blod, eddike og indvolde af gås, hare el. lign. I Hamburgisches Koch-Buch findes (7.Aufl.(1824).181f.) en opskrift på „Schwarz Gänse-Sauer“. - *tydske Klumper*] tysk: Klösse. I Hamburgisches Koch-Buch (7.Aufl.1824) findes s. 84-91 en lang række opskrifter på forskellige slags „Klösse“. 22 *Kogebogen for smaae Husholdninger*] Anne Marie Mangor (DbL.XV(1938).278f.) udsendte 1837 anonymt en „Kogebog for smaae Huusholdninger“; på de følgende oplag var forfatterangivelse. Bogen, der vandt stor udbredelse og påskønnelse, kom i 40 oplag og blev suppleret med „Syltebog for smaa Husholdninger“ (1840) og „Fortsættelse af Kogebog for smaa Huusholdninger“ (1841); også disse supplementer kom i mange oplag. 37 *Vertens Familie*] muremester, major ved brandkorpset og vicebrandmajor Thomas Andreas Blom og hans hustru Ingeborg Cathrine Blom, f. Carstensen, samt deres børn: Johanne Emilie Blom (1834 gift med senere højesteretsassessor Adolph Christian Meyer), Peter Ludvig Blom (senere muremester i Kbh.), Julius Andreas Blom (senere tømremester i Kbh., DbL.III(1934).297f.), Sigwart August Blom (senere grosserer), Ida Wilhelmine Blom (1841 gift med grosserer Peter Ferdinand Lange), Carl Waldemar Blom og Julie Georgine Blom. 38 *Peter*] Peter Ludvig Blom, fra 1839 muremester i Kbh. - *Julius*] Julius Andreas Blom, 1840 tømremester i Kbh., 1859 vicebrandmajor, 1868-70 kst. brandmajor. Han var medvirkende ved mange offentlige og private byggearbejder og i en lang årrække var hans forretning den største i sin art i Kbh. Han beklædte talrige tillidshverv, var bl. a. 1849-55 medlem af borgerrepræsentationen, og indtog en fremtrædende plads i datidens selskabelige liv. 1870 blev han etatsråd. Julius Blomsgade i Kbh. er opkaldt efter ham. 40 *liig Manden paa Kirkegaarden i Roeskilde*] der hentydes muligt til, at Weise, når han var på besøg i Roskilde, også spillede på domkirkens orgel om natten, jf. J. M. Thiele, *Af mit Livs Aarbøger 1795-1826* (1873). 118 og C. Thrane, *Weyses Minde* (1916). 15f. 44 *Clausens Barn*] Johanne Marie Elisabeth Clausen, der blev døbt i Frue kirke i Kbh. 4/9 1839. 46 *mahoni*] udmærket, flot, fint (Ods.XIII(1932). 800).

101. [NkS 2836,4^o]. - 2 *Lemaire*] urmager i Kbh. Charles Ferdinand le Maire, der i Weyses bo anmeldte en fordring på 6 rdl. 1 mk. 12 sk. (LA. Hof- og Stadsrettens Executorboer, Fortegnelse 16, nr. 5). Hans to brødre, Jean Frédéric og Jules, var også urmagere i Kbh. 3 *Chenille*] overfrakke, kavaj. 6 *Jette*] Henriette (Jette) Hass.

102. [NkS 2836,4^o]. - 2 *Fru Conferentsraadinde Saxtorph*] Ulrikke Eleonora Svane Saxtorph, f. Hansen, gift med lægen, professor Johan Sylvester Saxtorph.

103. [NkS 2836,4^o]. - 9 *Consul Frøhlich*] Johan Jacob Frølich, grosserer, medlem af Grosserer-Societetets komité. Han var (1810) gift med Pauline Wilhelmine Tutein, datter af generalkonsul, etatsråd J. Fr. Tutein; hans søster, Juliane Frølich, var (1817) gift med en anden af Weyses slægtsninge, generalkrigskommissær Frederik Emil Frisch. 10 *Hyacinthbrystnaalen*] en hyacinth er en gulligrød smykkesten. 11 *Herr von*

Brakel med ... Datter] kendes ikke. 13 *Kalkbrenner*] den tyske klavervirtuos og komponist Friedrich Wilhelm Michael Kalkbrenner. – *Herz*] den østrigske klavervirtuos og komponist Heinrich (Henri) Herz, fra 1842 professor ved konservatoriet i Paris, hvor han også grundlagde en klaverfabrik. 15 *vovt*] dygtigt [OdS.XXVII (1954).481.IV.vov]. 20 *Nesselrode*] Nesselrodebudding er vanilleis tilsat kastanjes med rosiner, sukalt, korender og syltede frugter marineret med maraschino el. kirschwasser. Den serveres med farvede biscuits, makroner og småkager og med en vanillecrème, hvori er pisket fløde og lidt maraschinolikør, se f. eks. C. Ginderup, *Det danske Køkken* (1888).287f. 22 *Petersen*] formentlig hofvinhandler Wilhelm Junius Petersen, der var indehaver af det af Lorentz Petersen 1788 grundlagte vinfirma i Kbh. 30 *mon frère i Altona*] Weyses halvbroder, købmand Anton Friedrich Weber. På det omtalte „rørende Afskedsbrev“ [af 6/9 1839] har Weber svaret 26. s. m. Det hedder i svaret bl. a.: „Dein Brief v. 6. dieses ist ja der Art abgefasst, dass man bange werden konnte und glauben, du meintest es ernstlich mit der Abreise von dieser Welt. Ich will indess nicht fürchten, dass dem so sey mehr Hypochondrie die Ursache deiner Krankheit ist. Die angeführten Uebel kommen häufig bey älteren Leuten vor ...“ Senere i brevet nævner han, at han måske i løbet af nogle år skal bruge penge til en datters udstyr m. v. og fortsætter: „Es wurde mir daher lieb seyn, lieber Bruder, wenn du jährlich etwas von deiner Einnahme zurücklegen konntest, damit wenn der eine oder andere Fall eintreten mögte, dir die Rückzahlung weniger genirte“ [NkS 2836,4°]. 32 *Jess*] Frederik Jess. 33 *Hydrojodsuur Kali*] kali hydroiodicum [el. Kali iodatum], jodkalium. 40–41 *Portefeuille der Kochkunst*] en bog med denne titel er ikke fundet. 41 *Hamburger*] *Hamburgisches Koch-Buch*. Verfasst von einigen Hamburgischen Hausfrauen. 42 *Moriz englische Sprachlehre*] *Englische Sprachlehre für die Deutschen* (1791) af den tyske forfatter Karl Philipp Moritz. 43 *Funke og Wünsch*] K. Ph. Funke: *Naturgeschichte und Technologie I–III* (1790f.) og C. E. Wünsch: *Kosmologische Unterhaltungen für junge Freunde der Naturkenntniss* (1770). 47 *ceteris paribus*] andre lignende. 49 *Madam Bishops*] den engelske sangerinde Ann Bishop, f. Rivière, gift med den engelske komponist Sir Henry Rowland Bishop; siden 1839 var hun på koncertturné med den ndf. nævnte harpevirtuos Bochsá, til fordel for hvem hun havde forladt sin mand og sine børn. Hun og Bochsá tilbragte vinteren 1839–40 i Kbh. og gav flere koncerter på Det kgl. Teater og desuden en række „Soirées musicals“ i oktober–november 1839 i det tidligere Mac Evoyske palæ i Bredgade (nuv. nr. 54), hvor parret havde lejet den underste etage. De vakte almindelig begejstring, og tilløbet til deres koncerter var så stort, at alle andre musikalske forestillinger i den sæson led derunder. Det kgl. Teater havde planer om at engagere Mad. Bishop til forskellige syngeparter. H. C. Andersen fortæller i br. 18/10 1839 Henriette Wulff, at Mad. Bishop har tilbudt at optræde i 3 italienske operaer og at sætte disse i scene, men forlanger herfor 5000 rdl. foruden nogle beneficer (jf. H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff. En Brevveksling I (1959).269f. Jf. iøvrigt Th. Overskou, *Den danske Skue-Plads V* (1864).388ff. og M&B. XI (1909).209f.). – *Herr Bochsá*] den franske harpevirtuos og komponist Robert Nicolas Charles Bochsá; han blev 1813 ansat som harpenist hos kejser Napoleon, beholdt denne stilling under Louis XVIII, men måtte 1817 rømme landet på grund af vekselsfalsk. Han tog derefter ophold i London, hvor han blev en søgt lærer, foranstaltede orkesterkoncerter, deltog 1822 i stiftelsen af Academy of Music, udnævntes til dronning Victorias første harpenist, dirigerede 1826–32 den italienske opera, men forlod landet sammen med den ovenn. sangerinde Ann Bishop. Bochsá var en fremragende syngelærer (han havde under sit ophold her i landet deltaget i sangindstuderingen ved Det kgl. Teater), en habil komponist og en dygtig orkesterdirigent, og der var forhandlinger mellem hoffet, teaterchefen og ham om en ansættelse som syngemester efter Sibonis død 1839. Forhandlingerne herom strandede imidlertid på de uhyre fordringer, Bochsá stillede.

Bochsa har på Aug. Bournonvilles opfordring måske komponeret nogle numre af musikken til den romantiske ballet „Erik Menveds Barndom“ (opført 1. gang 12/1 1843), hvortil musikken iøvrigt er komponeret af J. F. Fröhlich, jf. Sven Lunn's forord til partituret af J. F. Fröhlich: Riberhus March, udg. af Samfundet til Udgivelse af dansk Musik, 3. ser. nr. 135 (1958). 50 *Horologium accepi*] jeg har modtaget uret. 104. [NkS 2836,4°]. – 15–16 *tam ... quam*] såvel ... som. 18 *Carina ... uteri*] Karen har fået livmoderfremfald. – *Eschrichts*] fysiologen og zoologen Daniel Frederik Eschricht (DbL.VI[1935].428ff.), dengang professor i fysiologi ved universitetet og underaccoucheur ved Fødselstiftelsen. 20 *Jess*] Frederik Jess. – *Haven*] Kongens Have. 22 *Hammeken*] måske Müllers skolekammerat Christopher Hammeken, student 1832 fra Metropolitanaskolen, cand. med. 1839, senere (1841) læge i Slagelse. 28–29 *Frankenheims populære Astronomie*] Populaire Astronomie ohne Hülfe der Mathematik (Braunschweig 1827) af M. L. Frankenheim. 29 *Gelpkes Urvolk der Erde*] Ueber das Urvolk der Erde oder das Menschengeschlecht vor Adam, und dessen Abstammung von einem Menschenpaar (Braunschweig 1820) af den tyske astronom, professor i naturvidenskab og matematik August Heinrich Christian Gelpke. 36 *Søren Kornerup*] Hans Hertz' svoger, købmand i Roskilde Søren Frederik Kornerup. 36–37 *hans Datter Marie*] Inger Sophie Marie Kornerup, der (1845) blev gift med Joachim Godske Adam Vilhelm Bang. 38 *semper idem antiquo*] altid den samme gamle. 41 *Madama!* ... *vossigno[ria]*] (ital.) Frue! jeg hilser Dem! Hav det godt! 42 *omnes ... omnia*] alle, og i intetkøn, alt.

105. [NkS 2836,4°]. – 15 *Jensine*] Weyses husholderske (Karen Kofoed) havde til hjælp til det huslige arbejde pigebørn, oftest fra Vajsenhuset, hvor børnene boede. Den her omtalte Jensine er formodentlig et af disse pigebørn. 26 *Spisesedlen*] om Weyses husholderskers stilling som spiseværtinder se ad 47.19. *Lessøe*] maleren Thorald Læssøe (DbL.XV[1938].83f.); hans moder, Margrethe Juliane Signe Læssøe, f. Abrahamson, var søster til oberst J. N. B. Abrahamson, der var gift med Weyses slægtning, Sophie Frederikke Frisch. 32 *et af mine forrige Breve*] 103.50. 33 *Solarium*] solur. 37 *Hjerte til en Røverkule*] Matthæus 21.13. 39 *geschieth das ... dürren werden*] Lukas 23.21. 53 *quoad ... somnum*] med hensyn til fordøjelse, afføring og søvn. 55 *post prandium*] efter frokost. 60 *Niels*] Niels Frederik Bruun Hartmann, søn af kantor ved Roskilde domkirke J. E. Hartmann og Ebbine Frideriche Bruun. Han kom i 1833 i lære hos murermester, kaptajn Sibbern i Kbh., blev elev på Kunstakademiets bygningssskole, fik 1840 akademiets lille sølvmedaille, 1842 den store sølvmedaille og 1843 en pengepræmie. Han blev murermester dels i Norge, hvor han havde et samarbejde med arkitekt og murermester Jens Conrad Seidelin, der (1835) var gift med hans søster, Sophie Emilie Hartmann, dels i Danmark. Sammen med broderen Søren var han omkr. 1836 blevet logerende hos Weyse. I Angul Hammerichs materialer (NkS 2070,2°, I) hedder det på grundlag af meddelelser fra fætterten, J. P. E. Hartmann, om ham, at han var „en begavet Architekt, men vitter svævende.“ 62 *til Norge*] den ovenn. arkitekt Jens Conrad Seidelin var i årene 1835–52 bygmester i Christiania og var med til at bygge store dele af denne by (bl. a. slottet) og af Horten. Han ejede Malmøen i Oslo fjord og byggede en cementfabrik; men han var forud for sin tid, og da man dengang ikke troede på cement som egnet bygningsmateriale, blev han totalt ruineret og rejste tilbage til Danmark i 1852, se om ham H. Struer, Optegnelser om Lars Lassen og hans Slægt (1924).9. 63 *Den elskelige Baron*] kammerherre, hofjægermester, overførster, baron Eggert (Aga) Christopher Frederik Løvenskiold. 65 *hans elskede Søn*] komponisten H. S. Løvenskiold (DbL.XV[1938].112f.). 66 *Pr. Christ.*] prins Christian Frederik (den senere kong Christian VIII) (DbL.V[1934].137ff.), der havde fødselsdag 18/9. 69 *Helsted*] enten komponisten og sangpædagogen Carl Adolph Helsted (DbL.X[1936].22f.), dengang ansat som fløjtenist i Det kgl. Kapel, eller hans broder, komponisten og klaverpædagogen Edvard Mads Ebbe

Helsted (sst.23f.), der dengang var violinist i kapellet. 71 *Sibbern*] filosoffen Frederik Christian Sibbern (DbL.XXI[1941].617ff.). Han var (1819) gift med Christiana Margaretha Dorothea Clara Louise Ipsen. 72 *gamle Ipsens*] inventarieskriver ved søetaten, krigsråd Ludvig Frederik Ipsen. 73 *Pillau*] pilau, en orientalsk ret, hvis hovedbestanddel er ris; som tilsætning til risen anvendes smeltet smør og safran, paprika o. l., og undertiden blandes forskelligt kød deri, f. eks. hønsekød (Pilau med høns). 81 *Borgensere*] måske Bonaparte Borgen, dengang adjunkt ved Metropolitan-skolen, senere rektor sst., og dennes broder Vilhelm August Borgen (DbL.III[1934].486f.), dengang bestyrer ved det v. Westen'ske institut, senere direktør for Borger- og Almueskolevæsenet i Kbh. og (1859-60) kultusminister i det Rotwitt'ske ministerium. - *Tidemand*] Wilhelm August Tidemand; han var student fra 1832, blev 1845 cand. theol. og derefter lærer. 82 *Skolemester paa St Croix*] Tidemand blev 1845 kateket i Christianssted på St. Croix og 1851 kst. sognepræst på St. Thomas og St. Jan. 84 *Harald Ipsen*] Harald Peter Ipsen, dengang teologisk student. Efter embedseksamen (1842) blev han lærer; han døde som præst i Gentoft. 87 *Hegelske Sauce*] J. L. Heiberg var som bekendt påvirket af den tyske filosof Hegel. 89 *Martens*.] den senere biskop Hans Lassen Martensen (DbL.XV[1938].367ff.), der 1838 var ansat ved universitetet som lektor i teologi, hvor han holdt forelæsninger for russerne over moralfilosofi. På grundlag af forelæsningerne udgav han 1841 „Grundrids af Moralfilosofiens System“, hvor han i højere grad end i sine andre skrifter slutter sig til den Hegelske filosofi. Han anvender i den systematiske opbygning den Hegelske dialektiske metode, hvor „de enkelte Erkendelser betragtes i deres indre Vekselforhold og gensidige Begrænsning, i deres Modsætning og deres Enhed, i deres Kamp og Forsoning.“ J. L. Heiberg og Martensen var venner. 99 *Din Broder*] Christian Müller. 103 *Quid nunc faciendum?*] hvad skal man nu gøre? 105 *Michael*] Hans Hertz' ældste søn; brevet fra ham ses ikke bevaret. 106 *jeg har svart ham*] svaret kendes ikke.

106. (NkS 3812,4°). - 1 *C. J. E. Hornemann*] Claus Jacob Emil Hornemann (DbL.X [1936].592ff.). Han var 1837 reservemedikus på Frederiks Hospital, tog 1838 licentiatgraden og blev 1839 dr. med., 1841 praktiserende læge i Kbh. - [20. september 1839] brevet er udateret, men er formentlig af 20/9 1839, jf. br. 107.20-21. 2 *Vide*] se. - *Indtoget*] P. A. Heibergs og Schulz' syngestykke „Indtoget“ (1793); de følgende linjer travestere Brægers vise fra syngespillet 2. akt. 7-8 *filius meus Valløensis*] min søn i Vallø. 20 *vertigineuse*] svimle, fortumlede.

107. (NkS 2836,4°). Brudstykke trykt Berggreen.12of. - 9 *vrimle af Soldater*] 1/10 1839 begyndte tropperevnen omkring Kbh., der efterfulgtes af 4 dages manøvrer med soldater fra hele landet. 21 *To tossede Stykker*] efter beskrivelsen må det ene have været „Clermont eller Kunstnerens Kone“, drama i 2 akter af Scribe og Vanderburch (Clermont ou Une femme d'artiste), oversat af H. P. Holst, opført 1. gang 1/6 1839. Stykket opførtes 18/9 1839. 30 *Bratwurst*] medisterpølse. 34 *Faderen*] admiral P. F. Wulff. 44 *Heiberg er kommen hjem*] J. L. Heiberg havde i sommeren 1839 været i Ems, hvor fru Heiberg vilde søge helbredelse for et halsonde. 48 *Theodor Hansens Fader*] fhv. forpagter på hovedgården Aastrup Niels Hansen døde 1839 hos datteren Betty, der var gift med dav. sognepræst Chr. Mandix Schou til Visby i Sønderjylland; han havde 1/5 1839 fratruddt forpagtningen af Aastrup.

108. (NkS 2836,4°). - 3 *Knirschs Port*] fra 1/1 1836 udgik dagvognene fra Hotel d'Angleterre, der 1817-41 ejedes af Carl Joseph Knirsch. Før den tid ekspederedes dagvognene ved de mindre gæstgiverier, men da der var klaget over lokaliteterne i disse, sluttede Generalpostdirektionen akkord med ejeren af Hotel d'Angleterre om et passende lokale i hotellet, hvor ekspeditionen af samtlige dagvogne kunne foregå. Denne ordning vedvarede, indtil ekspeditionen fra 1/1 1842 henflyttedes til postgården i Købmagergade. - *Landregn*] regn, der falder over hele el. en stor del af landet. 16 *hans Vielse*] 29/9 1837 med Christiane Louise Amalie (Emilie) Voigt,

datter af slotsforvalter og gartner på Frederiksberg Marcus Friedrich Voigt (DbL. XXVI[1944].226f.) og Ellen Cathrine Høegh og søster til Vilhelmine Christine Voigt, der var gift med kammerråd, senere justitsråd, stiftsskriver og forvalter ved Roskilde domkirke Christian Hansen. 17 *Buchwald*] Johann Heinrich Buchwald, søn af stiftamtmand, godsejer, kammerherre Friedrich Buchwald og Margrethe Dorothea Rømeling. Han blev 1802 elev på militærskolen i Gjethuset og fenrik a la suite ved 3. jyske infanteriregiment, men afskedigedes 1805; var derefter kontorist i Batavia (o: i hollandsk Ostindien) og Bombay, midshipman i engelsk tjeneste og kom efter et kort ophold i Holsten i fransk krigstjeneste som „aspirant de marine“ af 1. klasse (søkadet med sekondløjtnants rang), blev 1810 sekondløjtnant i den franske armé, deltog 1810–11 i felttoget i Spanien og Portugal, udnævntes 1813 til premierløjtnant i arméen; 1823 tog han sin afsked fra fransk krigstjeneste og vendte tilbage til Danmark. 1828 ansattes han som lektor i fransk ved universitetet i Kiel, 1854 tog han sin afsked. Han har skrevet en del mindre arbejder på prosa og vers, nogle selvbiografiske arbejder og har besørget nogle oversættelser, om hans oversættelse af Voltaires „Zaïre“ skrev J. L. Heiberg i *Maanedsskrift for Litteratur*, at det mere end en fordanskning var en forvanskning. 18 *Aviserne*] Buchwald har leveret adskillige bidrag (på vers og i prosa) til flere blade, bl. a. *Conversationsbladet*, *Den flyvende Post*, *Kjøbenhavnsposten*, *Valkyrien*, *Den Frisindede*. 19 *Brun*] da der er tale om „fordums Omgangsvener“ er det måske lægen Rasmus Emil Bruun, der døde 1819. – *Henriques*] her vist tapet- og læderfabrikant J. Henriques, der ejede ejendommen Kronprinsessegade 386, hvor Weyse boede 1815–25, og hvis datter „var en udmærket Sangerinde paa den Tid“ (J. M. Thiele, *Af mit Livs Aarbøger v. C. Dumreicher* I[1917].67). Hun kom, som Thiele fortæller, med Weyse på Sophienholm hos Constantin og Friederike Brun, hvor hun, Ida Brun og Weyse musicerede (anf. st. 70). Det er formodentlig også hende, der nævnes i J. L. Heibergs skrivekalender 22/8 1814 (RA): „Kjorte ud med Weyse og Jomfru Henriques til Sophienholm“, jf. M. Borup, J. L. Heiberg I[1947].168. 22 *Michael*] Hans Hertz' ældste søn. 25 *en lille Kiks*] et lille fejltrin. Buchwald har selv i sine „Erindringer“ I–II (1829) omtalt episoden: Som 18 årig havde han (1805) uretmæssigt tilegnet sig et mindre beløb, „en sand Drengestreg for at ophielpe den synkende Fond“ (I. 29). Han ville en aften traktere med æbleskiver og punch, og „for 24 Aar siden faldt det ikke Junkeren ind, at Gildet kunne blive saa dyrt . . . I hans eget Kammer laac Skatten, der fristede ham. Den forsvandt ---. Ejeren klagede; den Skyldige skjælvede, og Tyven var funden“ (II. 23). Han hensattes 5–6 uger i arrest i kastellet, blev afskediget fra militæret i nåde, og hans onkel, der efter faderens død var hans formynder, sendte ham i september 1805 som skibsdreng på en ostindiefarer til Batavia. 31 *Peeradsensgang*] Peder Madsens Gang førte fra Østergade, hvor adgangen skete gennem en port, til Grønnegade. Vejen havde en bredde af kun 3 m; husene var usle rønner, der frembød dårlige hygiejniske forhold. Et kbh.sk byggeselskab erhvervede samtlige ejendomme i Peder Madsens Gang og de ejendomme, der omsluttede den, og på dette areal blev 1873–76 Ny Østergade og Hovedvagtsgade anlagt, og det omliggende kompleks af ejendomme blev bygget. 37 *Anders*] Anders Borch. – *Thea*] Sophie Dorothea (Thea) Kornerup, f. Borch, Hans Hertz' svigerinde. 38–39 *Rothe har nu anlagt Sag*] sognepræst til Trinitatis kirke i Kbh., dr. theol. Valdemar Henrik Rothe havde anlagt sag mod bladet „Den Frisindede“. Bladet havde i en artikel fremstillet Rothe som testamentjæger, fordi han var blevet betænkt i et af sine sognebørns (glarmester Christopher Hauschildts) testamente. Ved Hof- og Stadsrettens dom 17/8 1840 blev redaktøren Claudius Rosenhoff dømt (efter Danske Lovs 6–21–4) til at betale 200 rdl. sølv til fattigvæsenet og sagens omkostninger samt efter fdg. 27/9 1799 § 12 til at være censur undergivet i ét år; de ærekrænkende ytringer blev mortificeret. 39 *den Frisinde*.] ugebladet „Den Frisindede“, der udkom i tiden juli 1835 til december 1846 med forfatteren og journalisten Claudius Rosen-

hoff (DbL.XX[1941].36f.) som redaktør. Bladets oppositionelle karakter og dets kritik af administrationen medførte i enevældens tid hyppig beslaglæggelse, bøder og censur, men selv myndighederne anerkendte Rosenhoffs redelighed, og da han måtte give op, var bl. a. J. L. Heiberg – der i „En Sjæl efter Døden“ (1841) havde spottet „Den Frisindede“ – og H. C. Ørsted med til at anbefale ham til en kgl. understøttelse på 200 daler, som senere blev forhøjet til 300 daler årligt. 40 *Hansens*] organist Hans Matthison-Hansen. 50 *Bøgerne*] se 106.12-14.

109. [NkS 2836,4°]. – 6 *Gratulor ex animo*] hjertelig tillykke. 41 *Syringer*] syrener. – *Coluthea arborescens*] blærebusk (el. blæretræ), prydblante af de ærteblomstredes familie, hvis bælg er stærkt oppustede. 44 *Ypernhække*] elmehæk. 45 101 *være ude*] om forklaringen på denne talemåde se T. Vogel-Jørgensen, *Bevingede Ord*⁴ (1955). 361ff. 51 *Misere*] betegner i spillet Boston et spil, hvor man med forset søger intet stik at gøre (svarende til *nolo* i L'hombre). Ordet kommer af *Misery*, der er en ø i nærheden af Boston. 54 *Greve Possa*] den svenske Knut Lindorm Posse, indtil 1829 løjtnant ved Livregimentets dragonkår. Han kom til St. Hans Hospital 1839 og blev udskrevet 1840, men døde kort efter (9/8 1840) på Svanå i Harakers sogn i Värmland. 55 *Scabies*] fnat. 56 *Bidstrup*] 1808 erhvervede Kb.h.s fattigvæsen i Bidstrup gods ved Roskilde (Sømme herred, St. Jørgensbjerg sogn), og her indrettedes St. Hans Hospital og Claudi Rossets stiftelse for sindssyge, der tidligere havde været anbragt i Ladegaarden. 67 *Bloch*] dr. phil. Søren Niclas Johan Bloch (DbL.III[1934].279f.), der 1815-30 var rektor for Roskilde katedralskole. 78 *Oxholm*] vist den senere postmester, kaptajn Lorentz Lotharius Jørgen Oxholm. 81 *amicibus*] lat. *amicus* (= ven) hedder i dativ og ablativ pluralis ikke *amicibus*, men *amicis*. 89 *Vienerovogn*] åben. tostolet vogn med kaleche, navn på den fineste slags kalechevogn. 90 *Fjerner*] fjerner, o: hesten tilhøjre i et tospand. 92 *O pauperrime cor!*] O, meget fattige hjerte (o: Hertz)! 99 *danske Vitruvius*] „Den danske Vitruvius“ I-II (1746-49) af arkitekten Laurids de Thurah (DbL.XXIV[1943].93ff.), et arkitekturværk om de kgl. slotte og monarkiets betydeligste monumenter. Weyse ejede 1. del af værket (auktionskatalog nr. 2). 106 *Spær oculos*] spær øjnene op. Citat fra digtet „Abendteuer des Pfarrers Schmolke“ i „Gedichte“ (1788) af den tyske forfatter Friedrich Ernst Langbein.

110. [NkS 2836,4°]. – 5 *Bivogn*] en vogn, der fulgte med den egentlige post- eller dagvogn, når der var flere rejsende end denne kunde befordre. Ved en offentlig bekendtgørelse var det tilsagt de rejsende, som ikke kunde få plads i dagvognen (diligencen), at de uden ekstra betaling vilde få plads i lukkede bivogne. Bivognen havde eget forspand. – *Jomfru Smidt*] en datter af grosserer, senere handelsbogholder, kaptajn i livkorpsset Rasmus Jacobsen Smith og Christiane Jacobine Smidt. 6 *Forpagter Sommer*] exam. jur. Lauritz Sommer, 1837 gift med Erasmie Augusta Smith, søster til ovenn. jomfru Smith. Han havde 1827-29 været ansat på Aastrup godskontor, derefter på Gisselfeld birks kontor og senere (til 1831) påny på Aastrup godskontor; blev derpå forvalter på Eskilstrup og til sidst forpagter af Tybjerggaard. – *Thybjerggaard*] hovedgården Tybjerggaard i Tybjerg herred og sogn, der da ejedes af generalløjtnant, kammerherre P. F. Steinmann. 8 *Marryat*] den engelske romanforfatter Frederick Marryat. Den danske oversættelse af hans „Samlede Skrifter“ 1-44 var under udgivelse (1837-51); desuden forelå oversat til dansk „Peter Simple“ (1834). – *Bulver*] den engelske romanforfatter og politiker Edward George, Earl Lytton Bulwer-Lytton. Hans „Samlede Skrifter“ i 69 bind i dansk oversættelse var under udgivelse (1833-65). 25 *Gade*] Niels W. Gade (DbL.VII[1935].561ff.), der fra omkr. 1839 blev Weyses vikar som organist ved Frue kirke. – *et Bryllup*] ungarl, snedkermester Frantz Dumont Hansen (27 år) og jomfru Bolette Marie Wennerberg (25 år) blev viet i Frue kirke 30/9 1839. 25-26 *Lovzows Barnedaab*] Bertha Emilie Mathilde v. Lowzow, født 3/8 1839, datter af kammerherre, senere højesterets-justitiarius, gehejmekonferensråd Frederik von Lowzow og dennes 3. hustru Marie Charlotte Sophie Blücher, blev døbt i Frue kirke 1/10 1839. 26 *et Bryllup*] ungarl

Johan Albrecht Christopher Møller (34 år) og jomfru Ida Marie Ophelia Kastrup (22 år) blev viet i Frue kirke 1/10 1839. 28 *Peer Kornerup*] Hans Hertz' svoger, kgl. bygningsinspektør, etatsråd Peter Kornerup. 40-41 *Blomis secundus ... pinguescat!*] Bloms næstældste søn spurgte mig: Er det synligt, at Müllers hustru bliver tykkere? (Bloms næstældste søn er den senere etatsråd Julius Blom). - 41 *affirmerende*] bekræftende. 41-42 *tunc ... anticipando*] så har hun min salighed tilskyndet ham til at tage på forskud. 42 *mundus malignus*] den onde verden. 44 *Zinderwald*] ifl. vejviseren boede der i Borgergade 92 en premierløjtnant og snedkermester Christian Zinderwald. 46 *H-1*] formentlig Chr. Harder, en af Weyses logerende. - *navne*] bet. egl.: mærke med navn; her vel: tilegne sig.

111. [NkS 2836,4^o]. - 2 *den Heibergske Cantate*] reformationskantaten („Vær hilset Lys fra Sandheds Væld“), jf. J. L. Heibergs Poetiske Skrifter IX(1862).111ff. 3 *Clausens*] professor, dr. phil. & theol. Henrik Nicolai Clausen (DbL.V(1934).288ff.). 3-4 *ikke ... Reformationen, men - den Hegelske Philosophie*] jf. Hans Brix, Fagre Ord (1908).251f., hvor det sandsynliggøres, at Heibergs „Protestantismen i Naturen“ (1841) indeholder nogle udgåede partier fra reformationskantaten. Til kantatens lovprisning af tilstanden efter reformationskampens afslutning („Hil dem, som kæmped, som med Ord og Vaaben / Ilte til Strid“) svarer i „Protestantismen“ en række strofer af ganske samme form („O men fornem de sorrigfulde Sukkes / Klagende Strøm!“), der udtrykker den modsatte mening: en klage over den flade og åndløse tilstand, der fulgte på katolicismens brogede, billedglade tid. Jf. også M. Borup, J. L. Heiberg II(1948).192ff. 7 *Cantate i Anledning af Rectorskiftet*] består af de to kor: „Videnskabens Tempel“ og „Hellige Flamme“. 9-10 *intermitterende Puls*] en afbrudt, uregelmæssig puls. 13 *Generalconsul Tutein*] storkøbmanden Johann Friedrich Tutein (DbL.XXIV(1943).365f.). Efter faderens, grosserer Peter Tuteins (sst. 369), død overtog han dennes firma, der videreførtes under navnet F. Tutein & Co. Også den af faderen grundlagte kattunfabrik på Østerbro i nærheden af Rosenvænget videreførte han (indtil 1806) og interesserne i sukkerraffinaderiet St. Croix. 1832-42 var han formand for Grosserer-Societetet, 1808 udnævntes han til preussisk konsul, 1816 til generalkonsul, men frasagde sig 19/4 1848 dette hverv som protest mod Preussens holdning under det slesvigholstenske oprør. 1840 udnævntes han til etatsråd. Han var musikalsk interesseret og førte et stort og selskabeligt hus, dels i Kbh., hvor han opførte ejendommen på hjørnet af Vimmelskaftet og Badstuestræde (1802), dels på sine landejendomme: Rosendal på Østerbro, som han erhvervede 1802, og Edelgave ved Ballerup (Kbh.s amt, Smørum herred og sogn). 14-15 *Peter Kornerup*] Hans Hertz' svoger, kgl. bygningsinspektør Peter Ernst Iver Kornerup. 19 *Militærspektakel*] se ad 107.9. 20 *den høie Chef*] kong Frederik VI havde 1/10 1839 kl. 8 holdt revy over livgarden til hest, kl. 10 over livgarden til fods, kl. 11 over livjægerkorpset; 2/10 kl. 9 over 2. livregiment, kl. 11 over Prins Christians regiment; 3/10 kl. 7 over 1. jyske infanteriregiment, kl. 9 over 1. livregiment, kl. 11 over 2. jyske infanteriregiment; 4/10 kl. 7 over Kronens regiment, kl. 8 over Sjællands jægerkorps, kl. 9 over jyske jægerkorps; 5/10 kl. 8 over husarregimentet, kl. 10½ over sjællandske lansenerregiment; 6/10 over artilleriet. Derefter var der i 4 dage manøvrer for de samlede korps. 22 *Scholten*] generalguvernør over Vestindien, generalmajor, kammerherre Peter Carl Frederik von Scholten (DbL.XXI(1941).295f.). - *Wulff*] den senere admiral P. F. Wulff (sst.XXVI(1944).355f.). - *Thorvaldsen ... kjed af det evige Vrøvl*] efter Thorvaldsens hjemkomst dannedes der en komité til oprettelse af et museum for hans arbejder, og der indsamledes penge til opførelsen heraf. Ved reskript 4/1 1839 meddelte Frederik VI slotsbygningskommissionen til efterretning og videre fornøden bekendtgørelse for den nævnte komité, at han skænkede den bygning, der lå bag Christiansborg slots kirke, og som tidligere havde været benyttet til vognremise, teatermalersal o. l., til musæet. Thorvaldsen selv var tilfreds med denne gave, men indenfor komitéen var der uenighed

om gavens betydning, ja endog om hvorvidt den burde modtages, og der stilledes forslag om opførelse af en bygning i Rosenborg have eller der, hvor den da ufuldendte Marmorkirke henlå. Også i dagbladene førtes diskussioner herom. Dette foranledigede Frederik VI til i et reskript 18/1 1839 til overpræsidenten Kierulff at tilkendegive, at „Vi ikke ville finde Os foranledigede til at entrere paa den af Nogle til samme Øiemed attraaede Overdragelse af en Deel af Rosenborg Have eller af Marmorkirke og dens Omgivelser“, hvorfor kongen bad Kierulff om „paa bedste Maade at lede Sagen, der saaledes nu er overladt Magistraten til Afgjørelse.“ Et mindretal indenfor komitéen (gehejmekonferensråd Jonas Collin, oberst Prangen, godsejer P. B. Scavenius og arkitekten J. H. Koch) erklærede sig for at modtage kongens gave, medens majoriteten (professor H. N. Clausen, billedhuggerne Freund og Bissen, professor Joachim Schouw, arkitekt Hetsch, mekanikus H. Gamst, grosserer Puggaard og museumsmanden og arkæologen C. J. Thomsen) var imod; J. M. Thiele søgte et mæglende mellemstandpunkt. Kommunalbestyrelsen erklærede sig imidlertid enig med komitéens mindretal, og dennes flertal afstod fra at foretage yderligere. 25 *Kjæmpevisemelodier*] Weyse udsendte på C. C. Lose & Olsens forlag „Halvtredsindstyve gamle Kjæmpevis Melodier harmonisk bearbejdede og Hans Majestæt Kong Christian den Ottende allerunderdanigst tilegnede af C. E. F. Weyse.“ 1841 udsendtes, som 2. hefte, yderligere 50 melodier, ligeledes med tilegnelse til kongen. – *Olsen*] hofmusik- og instrumenthandler Peter Wilhelm Olsen, der 1806 kom i lære hos C. C. Lose sen. og 1853 blev optaget som medinteresseret i firmaet, der herefter kaldtes C. C. Lose & Olsen. 1846 udtrådte Olsen af firmaet og etablerede sin egen musikhandel. 30 *Lieutenanten*] Frederik Jess. 32 *Lillelund*] uvist hvem der sigtes til. 37 *Actoniam matremque*] Actonia og moderen. 40 *Peter er . . . bleven Mester*] Peter Blom blev 1839 murermester. 42 *No 168*] salmen „Jesus lever, Graven brast“ [af biskop i Bergen Johan Nordal Bruun]; den blev sunget til melodien „Søde Jesus! vi er her.“ 43 368] salmen „Tak, Fader! for Dit Guddoms Ord“ [af ukendt forfatter]; den blev sunget til melodien: „Gud Hellig Aand i Troe os lær“ og havde, som den foreg., kun 2 vers. – *Cantoren*] Wiberg.

112. (NKS 2836,4^o). – 2 *Das war eine grausame Salve*] Holberg, Jacob von Tyboe 5,11. 3 *han*] stiftsprovst E. C. Tryde havde 13/10 1839 konfirmation i Frue kirke. – *No 126*] salmen „O Gud! hvad er den Naade rig“ af digteren og skolemanden Edvard Storm (DbL.XXIII(1942).21ff.). Salmen har 2 vers. – 534] salmen „Lad denne Dag, o Gud vor Gud“ af Johan Nordal Bruun; salmen har i Evangelisk-christelig Psalmebog 4 vers. Salmen hed opr. „Lad denne Dag, o milde Gud“ og havde 5 vers. 6 *Rothe*] dr. theol. Valdemar Henrik Rothe, fra 1830 sognepræst til Trinitatis kirke. 10 *Kjerulff*] overpræsidenten i Kbh., senere gehejmekonferensråd Andreas Christian Kierulff (DbL.XII(1937).441ff.). 17 *Thorvaldsen eternus*] tilnavnet *eternus* (= den evige) skal vist her give udtryk for, at Thorvaldsen efter sin hjemkomst til Danmark 17/9 1838 blev bedt i alle kredse, således at man altid traf ham. – *Lange*] Michael Lange (DbL.XIII(1938).579ff.), dengang assessor i Højesteret, 2. deputeret i Danske Kancelli, senere (1846) overpræsident i Kbh. og konferensråd. – *Mundt*] Just Henrik Mundt, dengang rådmand i Kbh. og økonomisk direktør for Frederiks Hospital, senere (1844–58) borgmester i Kbh. og konferensråd, kendt som legatstifter. 18 *Ørsted*] Anders Sandø Ørsted (DbL.XXVI(1944).554ff.), dengang deputeret i Danske Kancelli og generalprokurør, kgl. kommissarius ved begge de kongerigske stænderforsamlinger, senere minister og gehejmekonferensråd. – *Bræstrup med Frue*] Christian Jacob Cosmus Bræstrup (DbL.IV(1934).284ff.), dengang politidirektør i Kbh. og justitiarius i Politiretten, senere (1859) chef for Kbh.s politi og kystpoliti, 1864 overpræsident i Kbh., april-okt. 1865 justits- og kultusminister i Bluhmes 2. ministerium, gehejmekonferensråd. Han var gift (1832) med Christiane Erasmie Lassen. 19 *Collin*] Jonas Collin (DbL.V(1934).389ff.), dengang finansdeputeret og deputeret i Rentekammeret, direktør for Landhusholdningsselskabet, senere (1842–49) påny

medlem af direktionen for Det kgl. Teater, 1847 gehejmekonferensråd. – *Kofod*] Hans Jacob Koefoed (DbL.XIII(1938).74f.), højesteretsassessor og generalauditor, senere gehejmekonferensråd. Han var (1831) gift med Johanne Louise Rottbøll. 20 *Retz*] Holger Christian Reedtz (DbL.XIX(1940).315ff.), dengang sekretær i Udenrigsdepartementet, ejer af herregården Palsgaard, senere udenrigsminister (1850-51) og gehejmekonferensråd. – *Kock*] arkitekten, hofbygmester, professor, etatsråd, senere konferensråd Jørgen Hansen Koch og hustru Ida, f. Wulff, datter af admiral P. F. Wulff. 21 *Belletti*] den italienske baryton Giovanni Battista Belletti. Han var 1839-44 ansat ved Kungl. Teatern i Stockholm, hvor han vandt en fremtrædende plads. Han gav 6/10 1839 en koncert på Det kgl. Teater og 28/11 s. å. en koncert på Hofteatret. Ved Jenny Linds formidling kom han 1848 til London, hvor han optrådte som koncert- og oratoriesanger, 1850-51 ledsagede han Jenny Lind på hendes rejse til Amerika, 1862 vendte han tilbage til sit fædreland. 22 *Kjerulf Søster*] rimeligvis den ugifte søster Charlotte Theodore Kierulff. 25 *hans Datter*] A. C. Kierulffs to ægteskaber var begge barnløse. Ved kgl. bevilling 3/1 1823 adopterede han den 8 årige Petrine Marie, der var født 19/12 1814 på Fødselsstiftelsen i Kbh., og som fik navnet Julie Lovise Kierulff. 27 *Tutein*] generalkonsul J. F. Tutein, der boede på Rosendal på Østerbro. 28 *Mamsel Riffel*] pianistinden Amalie Rieffel. Hun gav 13/10 1839 en koncert på Det kgl. Teater, jf. Th. Overskou, Den danske Skueplads V(1864).380. – *han*] faderen, organist Wilhelm Heinrich Rieffel. 34 *hegelomanske*] tilhænger af Hegels filosofi.

113. (NkS 2836,4^o). – 3 *Farinelli*] lystspil i 3 akter af Philippe-Auguste Pitand De-Forge, Georges Henri Vernoy Saint-Georges og Adolphe de Leuven (pseudonym for: grev Adolph Ribbing), oversat af J. L. Heiberg, musikken arrangeret af Ludv. Zinck. Stykket opførtes 1. gang 16/10 1839. 8 *Ollarius eternus*] evige potte-gænger (af lat. olla: en potte). 9 *locum tenens*] Weyses hjemmelavede „latin“ for: at gå på wc; locum tenere bet. egl. at holde et sted besat. 11 *Biskoppen*] J. P. Mynster. 20 *quoad diarrhoeam*] med hensyn til diaré. 27 *Hans Cantate*] Heibergs reformationskantate. 29 *d* 31 *October*] Reformationsjubilæet. 30 *Prof. Larsen*] juristen, professor, dr. jur. Johannes Ephraim Larsen (DbL.XIV(1938).25ff.), fra 1831 professor extr., 1839 professor ord. og extraord. assessor i Højesteret, 1856 højesteretsjustitiarius. Han var 1838-39 universitetets rektor. 32 *Thorvaldsen er vred*] se ad 112.22. 33 *Malling*] arkitekten Peder Malling (DbL.XV(1938).261f.), elev af arkitekt C. F. Hansen. Han har bl. a. bygget Sorø Akademis ny bygning (1837) og universitetet (1836). 34 *Bindesbøll*] arkitekten Michael Gottlieb Birckner Bindesbøll (DbL.III(1934).76ff.), Jonas Collins nevø. Han havde allerede 1834 udstillet et projekt til „et Locale, hvori alle Thorvaldsens Arbejder kunne opbevares.“ Da Thorvaldsen, som Bindesbøll havde lært at kende i Rom, ønskede en bygning af beskedent ydre, hvori statuerne var opstillet under lignende forhold som i hans atelier i Rom, udarbejdede Bindesbøll et nyt projekt i samråd med Thorvaldsen, men på et tidspunkt, da der endnu ikke var truffet bestemmelse om musæets beliggenhed. Da der var opnået enighed om modtagelse af vognremisen ved Christiansborg slot, omarbejdede Bindesbøll sit projekt og nåede efter flere forsøg til et udkast, der i alt væsentligt blev fulgt, og som sejrede over konkurrenterne J. H. Koch og G. F. Hetsch. Hans tegninger blev approberet 13/11 1839, og musæet blev åbnet 18/9 1848. Bindesbølls, Kochs og Hetsch' tegninger findes gengivet som bilag til Chr. Bruun og L. P. Fenger, Thorvaldsens Museums Historie (1893), jf. også Meddelelser fra Thorvaldsens Museum, udg. i Hundredaaret for Museets Aabning 1849 (1948). 60ff. 40 *hans Svigermøder*] fru Dannemand. – *d* 30 *October*] 50 års dagen for Weyses ankomst til Kbh. I „Dagen“ for 30/10 1839 findes et langt hyldestdigt „Til Hr. Professor Weise paa Halvtredsindstyve Aars Dagen for hans Ankomst til Kiøbenhavn“ af F. J. Hansen.

114. (NkS 2836,4^o). – 2 *Skildpadden idag*] hos biskop Mynster, jf. 113.11 og 115.1f.

13 vomere] kaste op. 14 skrev til Biskoppen] se br. 115. 17 Bispinden] Fanny Mynster. 21 Cantaten] Heibergs reformationskantate. – Clausen] professor H. N. Clausen. 22 31 October] reformationsjubilæet. 24-25 Rector-Cantate] jf. ad 111.7.

115. [N.B.D. 2. rk.].

116. [NkS 2836,4^o]. – 11 i Løverdags] 19/10. 11-12 afsige ... hos Biskoppen] se br. 115.

117. [NkS 2836,4^o]. – 8 instrumenteres] i nyere tid er klaversatserne til reformationskantaten blevet instrumenteret for symfoniorkester af Henrik Rung og for strygeorkester af komponisten Otto Malling [DbL.XV(1938).253ff.]. 9 Cantaten er ... lang nok] muligvis er der strøget nogle af de her omtalte 12 numre. I sin endelige skikkelse har kantaten kun 9 numre, nemlig: 1) „Vær hilset, Lys fra Sandheds Væld“, 2) „Stjernen stod paa Nattens Himmel“, 3) „Men hiin hellige Stjerne“, 4) „Det Helliges Forkynder skal ei længer“, 5) „Men hiin hellige Stjerne“, 6) „I Saxernes Land en mægtig“, 7) „Ha! men Kampens Torden rulled“, 8) „Hil dem, som kæmped, som med Ord og Vaaben“ og endelig 9) „Vær hilset, Lys fra Sandheds Væld“. Kantaten er af Weyse slutdateret 26/10 1839. Den er komponeret for soli, mandskor og klaver og foreligger trykt i denne form. De to kor til rektorindsættelsen („Videnskabens Tempel“ og „Hellige Flamme“) udgør den kantate, der i Weyses manuskript hedder „Universitets-Cantate i Anledning af Rectorskiftet og den dermed i Forbindelse staaende Doctor-Promotion“, og som af Weyse er slutdateret 29/10 1839. Denne, der er komponeret for mandskor og klaver, er ikke trykt. De ndf. i lin. 11 omtalte 5 Nummere til Promotioner fik Heiberg aldrig skrevet. Det må formentlig dreje sig om kor, der skulde synges før den teologiske, den juridiske, den medicinske og den filosofiske promotion og et kor, der skulle afslutte promotionshandlingen, således som det er tilfældet med den universitetskantate, Weyse 1840 skrev i anledning af Christian VIIIs og Caroline Amalies kroning (til tekst af O. Bang). 15-16 P. Hartmanns ... Sviger-Mama] J. P. E. Hartmann var 1. gang gift (1829) med Emma Sophie Amalia Zinn, datter af agent, grosserer Johann Friederich Zinn (død 1838) og dennes 1. hustru Eva Sophie Juliane Oldeland (død 1812); efter hendes død giftede Zinn sig med hendes søster, Margrethe Christiane Oldeland, hvortil der sigtes i brevet. 20 avalere] sluge, synke.

118. [NkS 2836,4^o]. – 4 Fuhrmannskarle] fragtmands- eller vognmandskarle. 10 Universitæts-Sahlen] Universitetets hovedbygning var taget i brug 1836. Festsalen (solennitetssalen) byggedes først omkr. 30 år senere. Universitetsfesterne afholdtes, indtil festsalen blev taget i brug, i hovedbygningens forhal. 20 securitatis gratia] for en sikkerheds skyld. 31 Regnepenge] møntlignende metalstykker, der i ældre tid brugtes ved regning på regnebord el. -bræt og senere som spillemærker [jetons], se OdS. XVII(1937).621f. 35 cum Sønnibus Svigerdøttribusque] med sønner og svigerdøtre. [Der er til de danske ord føjet latinsk ablativendelse og ordet 'og'].

119. [NkS 2836,4^o]. – 4 de 6 Miil] Müller havde været i Kbh. og deltaget i middagen hos fru Dannemand 30/10 1839 i anledning af 50 året for Weyses ankomst til Kbh. 6 Carens] Karen Gravesen, f. Koføed; hun havde 7/6 1839 ægtet Christen Gravesen. 11 Bagtal] det sidste af 2 tal i en ambe. 12 Eichel] Philip Eichel, grosserer i Kbh. og klasselotterikollektør. 14 næmlich 88] 10 rdl. må være anvendt til fornyelse af loddet. 15 Værten] vicebrandmajor T. A. Blom. 19 Quarteer] 1/4 alen, 3: 6 tommer. 27 min Broder] halvbroderen Anton Friedrich Weber, af hvem Weyse havde lånt 600 rdl. 29-30 spise eller drikke ... Legeme og Sjæl sammen] efter det tyske ord-sprog: Essen und Trinken hält Leib und Seel zusammen, der findes allerede i F. Petri, Der Teutschen Weissheit II(1605).292, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873).887.nr. 13-14. 33-34 ultra posse ... obligatur] ingen kan forpligtes udover sin evne. Et omformet citat af den romerrettlige regel: Impossibulum nulla obligatio est (ingen er forpligtet til det umulige) af den romerske retslærde Celcius d. y. [Dig. L. 17, 185]. 39 Milo] boghandler i Odense Johan Milo [DbL.

XV[1938].610ff.), der oparbejdede et betydeligt forlag, fortrinsvis for religiøse, opbyggelige og folkelig-historiske skrifter. – Müllers *Danmarks Historie*] Danmarks Historie I-IV (1836-42) af præsten og seminarieforstanderen Ludvig Christian Müller (DbL.XVI[1939].280ff.), der var en i samtiden yndet folkebog. 41 *Wulfs*] admiral P. F. Wulff. 42 *d 30 October*] 50 års dagen for Weyses ankomst til Kbh. 43 *Sed memoria est labilis*] Men hukommelsen er skrøbelig. 46-67 *Lose & Comp.*] firmaets navn var C. C. Lose & Olsen.

120. [NkS 2836,4°). – 2-3 *har vundet 44 Rbdlr*] se 119.14ff. 6 *Kochs*] skræddermester Ernst Bernhard Koch, der ifl. vejviseren boede Vimmelskaftet 134; han blev senere fyrbøder ved Kbh.s Brandforsikring. 12 *Folkebladet*] Dansk Folkeblad, udg. 1835-48 af Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug. 15 *Historisk Læsebog for Bondestanden*] Læsebog for den danske Bonde og hans Børn, en Historie- og Læsebog især for Landsbyskolen (Roskilde 1832) af skolelærer i St. Jørgensbjerg (ved Roskilde) og Kamstrup Johann Peter Christian Peetz. 15-16 *udvalgte Fortællinger af Hebel*] Udvalgte Fortællinger, 2. Samling (1839) af den tyske dialektdigter og folkelige forfatter Johann Peter Hebel. 16 *Peder Tordenskjold*] Peter Tordenskjold, et historisk Maleri af P. P. (Kbh. 1842). Forfatteren var Vilhelm Theodor Kierstrup Rumohr (DbL.XX[1941].305f.), der under pseudonymet P. P. (p: pro patria) har udgivet nogle historiske romaner. Han, der var adopteret af rentier Ditlev Christian Rumohr, var cand. jur. (1832), kopist i Kbh.s magistrat og senere tingskriver i Gram herred. 19 *skillet sig ved sit Levebrød*] om Christian Müller skriver Ferdinand Schauenburg Müller i sine utrykte erindringer bl. a.: „Imidlertid løsnede dog Tiden dette Baand, der bandt ham til hans Ungdoms Forførelse, men Forbittrelsen var nu kommen ind i hans Liv – skønt han paa en Maade havde Lykken med sig, efter vore Dages Anskuelse, ved tidligen at blive ansat som Lærer ved Fattigvæsenets Skoler, vare de 22 Rdl. han derfor fik om Maaneden, ej tilstrækkelige til baade deraf at leve og afbetale ældre Gæld – naar nu hertil kom, at han ingen udmærket Økonom var, og jævnlig plagedes af paatrængende Kreditorer, saa ogsaa han, foruden de Bebrejdelser han selv gjorde sig, blev tidt og ofte udsat for andres, – er det jo naturligt, at under disse legemlige og aandelige Anfægtelser hans Arbejdslyst for hans Fremtid sløvedes mere og mere, og at han mere og mere kom i Opposition til sig selv og den ydre Verden. Det syntes dog en Stund, som om en ny Livsstrøm skulle oplive hans Væsen, da han traadte i nærmere Forbindelse med en Pige, han havde lært at kende, nemlig Frøken Agathe Romeis, en Datterdatter af den i sin Tid bekendte Etatsraad [Peter van] Hemert, med hvem han nogle Aar var forlovet; men givende efter for hendes Families Ulyst mod denne Forbindelse, maaske smærteligt berørt af min Broders forbittre Livsanskuelse, og i en Alder, hvor de varme Følelser koncentrerer sig i Reflexionen, syntes snart et Convenients Forhold at være opstaaet, som min Broder i et mørkt Øieblik hævdede – for med yderligere Forbittrelse at vende tilbage til sit forrige ensomme Liv – der nu gik hen den ene Dag som den anden, indtil en endnu sørgeligere Periode indtraf, da han efter 10 Aars Tjeneste i Fattigvæsenet af sin Pirrelighed og Stolthed lod sig forlede til at tage sin Afsked, hvilken han ogsaa fik med særdeles udmærket Anbefaling fra Direktionen og en tom Lomme. Nogle tunge Aar henrandt for ham, hvori han ofte var blottet for det nødvendige, og, hvad han underlig nok ej kunde eller vilde indse, hvori han mer eller mindre levede af andres Velvilje for ham.“ I 1843 først blev han atter ansat som lærer ved en offentlig skole. 24 *Clausen*] professor H. N. Clausen. 32 *Etatsraad Bech*] toldkammerdeputeret, etatsråd Herman Bech (DbL.II [1933].275f.). 35 *Hamburgiske Anabaptister*] den fra Amerika udsendte baptist Gerhard Oncken, der dannede en menighed i Hamburg, som blev modernmenighed for andre baptistmenigheder, og den i Odense fødte jøde Salomon Köbner, der blev døbt (under navnet Julius Johannes Wilhelm Köbner), og som under sit ophold i Hamburg gik over til baptismen og blev gendøbt 1836, kom her til landet. 23/10

1839 blev i den nu udtørrede Lersø døbt 10 mennesker, og den følgende dag yderligere en, hvorefter de gendøbte dannede en menighed, hvis første forstander var gravør Peder Christian Mønster. Sagen vakte betydelig opsigt, og på grundlag af en indberetning 9/11 1839 fra politidirektøren (Bræstrup) til kancelliet blev det resolvert, at de på gældende skulle afhøres og det tilkendegives dem, at deres adfærd var i strid med reskripterne af 5/3 og 2/4 1745 § 2. Det følgende år (1840) foretog Oncken og Købner atter dåb, denne gang i Damhussøen, og Mønster blev arresteret og idømtes en bøde på 30 rdl., hvorhos der tilstodes baptisterne religionsfrihed i Altona, Fredericia og Frederiksstad samt yderligere en by efter eget valg. På dette tilbud kunde Mønster ikke indgå og måtte derfor forblive i fængsel, men blev løsladt i november 1841. Han måtte senere fratræde som menighedens forstander (1845) på grund af regnskabsuorden. 37 *Jess*] Frederik Jess. 41 *Rodes*] Jørgen Reimer Gottfried (Gotfred) Rode. Han blev 1821 kst. birkeskriver i Vallø birk, 1826 tillige kst. stiftsskriver, s. å. tillige slotsforvalter, 1829 virkelig birkeskriver, 1833 tillige kst. birkedommer, s. å. virkelig birkedommer, 1838 kancelliråd. Han var (1826) gift med Barbara Jacobine Bartholdy. P. Schaumburg-Müller skriver i sine utrykte familieoptegnelser, at Rode „var en rar, godmodig og meget hjælpsom Mand, der var til stor Støtte for Moder [Actonia Müller, f. Hass], da hun kom til at staa ene, med Hensyn til Ordningen af hendes Affærer . . . Hans Hustru var en jevn, flink og rar Kone, der dog ogsaa af og til kunne have et Stænk af Fornemhed over sig.“ 45 *indliggende Brev fra Din Broder*] kendes ikke.

121. (NKS 2836,4°). – 2 *gamle Hass*] Müllers svigerfader, toldbetjent Peder Daniel Hass. 6–7 *Die Gelehrten, Die Verkehrten*] citat fra Martin Luthers Tischreden [Martin Luthers Werke. Kritische Gesamtausgabe. Tischreden VI(1920).7030]. 8 *Scharling*] teologen, professor, dr. theol. Carl Emil Scharling (DbL.XXI(1941).56ff.). – *Madvig*] filologen, professor, dr. phil. Johan Nicolai Madvig (DbL.XV(1938).201ff.), der tillige (fra 1832) var bibliotekar ved Universitetsbiblioteket. 10 *Gratistskolen*] i St. Kannikestræde 43, oprettet på foranledning af agent Hans Holck (DbL.X(1936).387ff.), der 1775 fremlagde en „Plan til en Gratistskole for honnerte men evneløse Børn“. Det lykkedes ham at indsamle tilstrækkelige midler hertil, enhver, der gav 5 mark, blev hædret med titlen „skolepatron“. 12 *Rothe*] sognepræsten ved Trinitatis kirke, dr. theol. Valdemar Henrik Rothe. 26 *Tuteins*] generalkonsul J. F. Tutein. 29 *Heinemeyer*] den tyske fløjtevirtuos, kgl. hannoveransk kammermusikus Christian Heinemeyer gav 17/11 1839 en koncert på Det kgl. Teater. 32 *sin velbekjendte Bravourarie af Kuhlau*] Jfr. Zrza sang ved den pågældende lejlighed en arie af Kuhlau opera „Røverborgen“ (1814). På Det kgl. Teater havde hun sunget 2 af partierne i „Røverborgen“, nemlig Adelaide (1820 og 1824) og Juliane (1822 og 1825). Adelaides recitativ og arie „O! Sanct Georg“ står i c moll. Dens højeste tone er as'' med et par enkelte koleraturnoder til b''. Julianes arie „Stærke Judith“ står i d dur, den går op til a'', men går en enkelt gang henimod slutningen op til d''. Det er derfor usikkert, hvilken arie der her sigtes til. 33 *stormende Bifald*] „Dagen“ skrev 19/11 1839: Hendes Stemmes Blidhed og Sikkerhed i disse overordentlig vanskelige Passager erhvervede hende den meest levende Paaskiønnelse. 48 *inprimis*] særligt, navnlig. 73 *mit Jubilæum*] 50 års dagen for ankomsten til Kbh. 30/10. 74 *Frue Kirkes Præsteskab*] bestod af sognepræsten, stiftsprovst, senere tillige kgl. konfessionarius Eggert Christopher Tryde (DbL.XXIV(1943).323ff.), kapellanen Andreas Niels Christopher Smith, død som sognepræst til Farum og Værlose menigheder, lic. theol., senere dr. theol. Ernst Vilhelm Kolthoff (DbL.XIII(1938).126f.), fra 1856 sognepræst ved Helligåndskirken i Kbh., samt kateketen Jørgen Vilhelm Marckmann (DbL.XV(1938).306f.), der døde som sognepræst i Hoptrup ved Haderslev. 76 *Hansen*] F. J. Hansen. 78 *Ridder af Elefanten*] Hans Holsten var 14/11 1839 blevet ridder af elefantordenen. 79 *Stor-Admiral*] en charge med dette navn har ikke eksisteret i den danske marine. Holsten var 1835 blevet admiral. – *Stor-Commandeur*] indstiftet

ved kgl. åbent brev 28/6 1808. Ifølge dette har storkommandører prædikat af excellence, rang næst efter feltmarskaller og generaladmiral-løjtnanter. Ved kgl. resolution 21/2 1842 blev storkommandørklassen sat foran og over dannebrogordenens almindelige rammer og tildeles kun fyrstelige personer. 80–81 *Parther, Meder und Elamiter*] jf. Apostlenes Gerninger 2,9. 83 *Münter*] formentlig Balthasar Münter. 84 *Dannemand*] Frederik Vilhelm lensgreve Dannemand til Aastrup, søn af fru Dannemand og Frederik VI, senere oberstløjtnant og kammerherre; han blev ved kgl. reskript 3/10 1839 optaget i den danske grevestand med rang som lensgrever. – *Frøken Scholten*] Francisca von Scholten, datter af generalmajor, generalguvernør i Vestindien Peter Carl Frederik von Scholten, blev 28/4 1840 gift med grev Frederik Dannemand. 85 *Baron Løvenskjold*] overførster, kammerherre, hofjægermester, baron Eggert (Aga) Christopher Frederik Løvenskiold. 86 *hans Søns*] komponisten, baron H. S. Løvenskiold, der opholdt sig i udlandet på studierejse. 87 *Collin*] Jonas Collin. 88 *Island . . . ved mundtlig Tradition conserverte Melodier*] den protestantiske kirkesang i Island fik fast form ved den af biskop i Holar Guðbrandur Þorláksson i 1589 udgivne salmebog og hans graduale fra 1594, der tilsammen indeholdt ialt 149 salmemelodier foruden en række melodier til latinske og islandske prosatekster. Begge bøger udkom adskillige gange, salmebogen senest i 1751 og gradualet i 1779. En salmebog, udarbejdet af rektor ved latinskolen på Holar Hálfðan Einarsson i 1772, betød ikke så store ændringer i melodisk henseende som i salmeteksterne; 1801 udgav Magnús Stephensen en ny salmebog, der indeholdt 100 melodiangivelser til de ældre salmebøger, men kun noder til 3 melodier. Man vedblev derfor i Island at synge melodierne fra de gamle salmebøger og gradualet, og disse blev nu, som Weyse her anfører, hovedsagelig bevaret gennem mundtlig tradition, hvorfor den koralbog, som Weyse blev anmodet om at udarbejde, var hårdt tiltrængt. Den udkom imidlertid aldrig, og først 1855 udgav Ari Sæmundssen en bog med 119 salmemelodier skrevet med bogstaver, men med en udførlig vejledning i at spille disse melodier på langspil (et islandsk, 3-strengt strygeinstrument), og 1861 udgav organist Pétur Guðjónsson 110 énstemmige salmemelodier [*Islensk sálmasöngs- og messubók með nótum*]. Den betød i flere henseender et brud med islandsk kirkesangstradition, idet melodierne overvejende stod i dur og mol, mens de tidligere havde stået i lydisk tonart (jf. herved A. Hammerich, *Studier over islandsk Musik i Aarb. for nord. Oldkyndighed og Historie* 2. rk. XIV(1899).273ff.), og mødte derfor til at begynde med modstand, men blev efterhånden taget i brug. Pétur Guðjónsson udarbejdede en trestemmig koralbog (*Sálmasöngsbók með Þremróddum*), der udkom 1878, året efter hans død. (For oplysninger om islandsk salmetradition m. v. skylder udgiverne stud. mag. fru Helga Samsonar tak). 89 *til Organist bestemt Mand*] Pétur Guðjónsson, der 1837–40 studerede på Jonstrup seminarium og i denne tid også lærte at spille på orgel. På hans tilskyndelse blev der 1840 indkøbt et lille orgel til domkirken i Reykiavik, og han blev s. å. udnævnt til organist sst., 1846 tillige til sanglærer ved latinskolen sst. Det var dog ikke ham, men en anden islænding, Páll Melsted, der foresang salmerne for Weyse. Da Weyse 1842 blev udnævnt til æresmedlem af Det islandske litteraire Selskab (*Hið islenzka bókmenta Félag*), skrev formanden, præsten og forfatteren Arni Helgason, i et br. 8/9 1842, der ledsagede diplomtet af 7. s. m. (begge dele nåede først til Kbh. efter Weyses død 8/10 s. å.): „Som et Erkjendelses Tegn for Deres Velbaarenheds uvidste Godhed imod Skolelærer Peter Gudjonsen i Reykevíg i Særdeleshed, og af Agtelse for Deres hæderværdige Personlighed overhovedet, har det islandske litteraire Selskab enstemmigen i et offentligt Møde i Reykevíg den 12te Juli d. A. udnævnt Dem som Æresmedlem i bemeldte Selskab“ (NkS 2836,4^o). 93 „*Umsonst ist der Tod*“] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* IV(1876).1416 nr. 13,15–16,1417 nr. 18,25. 104 *Tryde Bryllup*] lærer ved Vajsenhuset og Holmens sogns aftenskole, cand. theol. Holger Kongslew Tryde blev 15/11 1839 i Frue kirke viet til Caroline

Hedevig Thomsen. Vielsen forrettedes af brudgommens fader, stiftsprovst E. C. Tryde. 105 *Viborg*] daværende 2. civildeputerede i Admiralitetskollegiet Niels Viborg [DbL. XXV(1943).502f.], under hvem brudgommen som lærer ved Holmens sogns aftenskole hørte. – *Borchorst*] C. J. Borchhorst, der var sanglærer ved den skole [Vajsenhuset], hvor også brudgommen var lærer. – *sang*] betyder ved her: var til stede ved brylluppet. 111 *quis!*] hvem? 113 *Det gaar tilbage Hakon!*] forvansket citat af Oehlenschlägers sørgespil „Hakon Jarl hiin Rige“ (1806); i monologen i 2. akt siger Hakon Jarl: „Det gaar tilbage! Ha, det gaar tilbage!“

122. [NkS 2836,4^o]. Brudstykke trykt Berggreen.122f. – 3-4 *den første Søn*] Müllers førstefødte – datteren Ernesta Pretra Jensine Müller – blev født 23/3 1840. 9 *extraordinarium epistolam*] et ekstraordinært brev. 12 *Scheels Program*] „Om Tilbageholdsretten efter de danske Love med nogle forudskikkede Bemærkninger om tinglige Sikkerhedsrettigheder i Almindelighed. En privatretlig Afhandling, forfattet som Indbydelsesskrift i Anledning af Reformationensfesten“ (1839) af den juridiske professor, dr. jur. Anton Wilhelm Scheel [DbL. XXI(1941).78ff.]. 15-16 *min rige Herr Broder*] halvbroderen Anton Friedrich Weber, af hvem Weyse havde lånt 600 rdl. 17 *Assessor Collin*] Edvard Collin. 23 *Andresen*] justitsråd, gehejmekabinetsskasserer Peter Carl Ulrich Andresen. 24-25 *Conferentzraad Collin*] Jonas Collin. 26 *Rivaf*] irrettesættelse, overhaling, „næse“. 34 „So leben wir alle Tage!“] teksten til Dessauer-marchen (se ad 334.9) lyder: „So leben wir, so leben wir, so leben wir alle Tage.“ 35-36 *Ryge havde igjen en rar Historie*] I „Sovedrikken“ havde J. C. Ryge siden 1822 spillet rollen som den madglade kirurgdiscipel Saft, der er forelsket i den ene af stykkets unge piger, Rose, som forsmår ham. Efterhånden havde der dannet sig den tradition, at indehaveren af Safts rolle hver aften skulle improvisere en ny historie. 45 *Thorvaldsen ... Storkorset*] Thorvaldsen var 18/11 1839 blevet storkors af Dannebrog. 46 *Holten*] konferensråd, direktør for Øresunds toldkammer og medlem af Direktionen for Statsgælden og den synkende Fond N. A. Holten var ligeledes 18/11 1839 blevet storkors. – *Monrad*] konferensråd, generalpostdirektør David Monrad [DbL. XVI(1939).114f.] blev 22/11 1839 storkors af Dannebrog. 51 *Theodor*] Theodor Hansen, søn af forpagter af Aastrup Niels Hansen og Sophie Elisabeth Ortwed og altså broder til Weyses tidligere logerende Hans Peter Kofoed-Hansen. Han var 1834 blevet student fra Roskilde, blev 1/11 1841 cand. theol. [laud. inprimis ob specimen scriptum], tog homiletisk prøve 25/3 1846 (laud.), konstitueredes 8/4 s. å. og udnævntes 25/9 1847 til adjunkt i Sorø (hvor han underviste i tysk og religion), afskedigedes 8/7 1882 fra udgangen af skoleåret. 14/2 1863 blev han gift med Camilla Sophie Hagen. Theodor Hansen blev fra 26/12 1839 – efter at Frederik Jess var fraflyttet – logerende hos Weyse og boede, med en afbrydelse 1841-42, da han dels opholdt sig hos sin søster i Sorø, dels i Helsingør for at lære engelsk, hos Weyse til dennes død. Weyse har i nogle tillægsbestemmelser 23/8 1842 til sit testamente bl. a. bestemt: „Theodor Hansen og Søren Hartmann skulle ogsaa faae et pænt Erindringsstykke, hvilket overlades at udrede til Hovedarvingen“ (Müller). I henhold hertil udlagdes der på skiftet efter Weyse til Theodor Hansen „et Malerie [Søestykke], som han efter den Afdødes derom tilkjendegivne Villie har udvalgt sig“, og for hvilket broderen, Hans Peter Kofoed-Hansen, måtte kvittere, da executorerne, trods mange forsøg, ikke kunde få en kvittering fra Theodor Hansen personlig [LA. Hof- og Stadsrettens executorboer, fortegnelse 16, nr. 5]. – *Jess*] Frederik Jess. 52 *Riise*] J. C. Riise, der 1839-63 var kollektør ved Klasselotteriet. 53 925 *Gev.*] 925 gevinster. I NkS 2836,4^o (fasciklen: Til Oplysning om Weyses Liv) findes 2 af Weyse underskrevne og daterede beregninger af 20/11 1839, hvori han redegør for, hvorledes Klasselotteriets 6. trækning kunde udvides med 925 gevinster til et samlet beløb af 23.775 rdl. – 8...9 *Fortal*] der blev dengang udtrykket 5 forskellige fortal til de vindende numre; Weyses forslag betyder altså en forøgelse på henholdsvis 3 og 4 tal. 54 *Kirstein*] C. L. Kirstein var 1839 blevet medlem af Klasselotteriets direktion.

123. [NkS 2836,4^o]. – 8-9 *Quando conveniunt . . . ab illa*] ukorrekt citat af et vers af den tyske humanist, professor Friedrich Taubmann: *Quando conveniunt Margreta, Sybilla, Camilla / Garrire incipiunt et ab hoc, et ab hac, et ab illa. I Maus Ordsprogsskat (1879).441 findes formen: Naar Trine, Maren og Mette / Hinanden Stævne sætter, / Om hende, ham og dette / De veed at sammenflette. 20 ut cogito] som jeg tror. 22 *noderne*] til „Tove Lille“ („Der gaar Dands i Borgegaard“), trykt som nr. 42 i Weyses Halvtredsindstve Kæmpeviser-Melodier, harmonisk bearbejdede (1. hæfte) (1839). 24 *noderne*] til „Verner Ravn“ („Ravnen flyver om Aftenen“), trykt som nr. 14 sst. 25 *Jette*] søsteren Henriette Wulff. 26 *Ida*] søsteren Ida Koch, f. Wulff. – *Fru Stampe*] baronesse Christine Marguérite Salome Stampe, f. Dalgas. 29 *Fr. Stampe*] o: fru Stampe.*

124. [NkS 2836,4^o]. – 2 [*Noder*] til de samme to melodier som i br. 123. – 3 *Denne Melodie*] o: den sidste melodi „Verner Ravn“ („Ravnen flyver om Aftenen“), der første gang er trykt i Hans Mikkelsen Ravn, *Heptachordum danicum* (1646). 7 *den første af Oehlenschläger*] Oehlenschlägers melodi til hans egen romance „Det var Ridder Hr. Aage“, der stammer fra „Axel og Valborg“ (1808), blev i mange år benyttet ved opførelser af denne tragedie, jf. F. L. Liebenberg i *Oehlenschlägers Poetiske Skrifter IV*(1858).284. Melodien er optaget anonymt som nr. 24 i *Abrahamsons, Nyerups og Rahbeks Udvalgte Viser fra Middelalderen V* (1814). Den blev senere udgivet af A. P. Berggreen i *A. Oehlenschläger: Melodier til Digte af forskellige Forfattere* (1857). 8 *Rasmussen*] Poul Edvard Rasmussen (DbL.XIX[1940].245f.), 1802-1809 auditor i søetatens kombinerede ret, derefter privatlærer i Farum. Han komponerede 1810 melodien til „Danmark, dejligst Vang og Vænge“ af Laurids Olufsen Kok (DbL.XIII[1938].104f.), der blev optaget i *Peder Syvs kæmpeviser* (1695). Den var meddelt af *Abrahamson, Nyerup og Rahbek i Danske Viser fra Middelalderen V* (1814) som nr. 56 uden angivelse af komponistens navn, idet det blot anførtes, at den var komponeret og meget sunget på Farumegnen. Den ansås derfor i en årrække for at være en gammel, folkelig melodi, og selv da *Oehlenschläger* optog den i „Erik og Abel“ (1821), undlod komponisten at melde sig. Da *Berggreen* indsamlede materiale til sine *Melodier til fædrelandshistoriske Digte*, tilskrev han 1/10 1838 *Rasmussen* og udbad sig oplysninger om melodiens historie; da *Berggreen* 1840 udsendte sit nævnte værk, kunde han derfor afsløre anonymiteten. Under den nationale bevægelse i anledning af det slesvigholstenske spørgsmål og under de slesvigske krige var sangen en af de mest sungne nationale sange. Jf. iøvrigt C. Dumreicher og Ellen Olsen Madsen, *Danmark, dejligst Vang og Vænge* (1956).123ff. 9 *Islænderen, der skal foresynge mig Melodierne*] Páll Melsted, der opholdt sig i Kbh. 1834-40 for at studere jura; han studerede imidlertid historie og blev først under et senere ophold her exam. jur. (1857). Han har i sine erindringer (*Endurminningar Páls Melsteðs ritaðar af honum sjálfum* (Kbh.1912).58f.) skildret sit besøg hos *Weyse*, under hvilket han foresang ham de islandske salmemelodier. *Melsted* blev kst. sysselmand i Gullbringe og Kjosar sysler, derefter en årrække kst. prokurator ved Landoverretten i Reykiavik og timelærer i historie ved latinskolen sst. 11 *sluttede: e d e f i s d c*] Disse melodislutninger, der indeholder en såkaldt tritonus-vending, er ikke, som *Weyse* mener, „en Corruption“, men beror på, at islandsk musik, såvel gejstlig som profan musik, i meget stor udstrækning stod i lydsk tonart, jf. A. Hammerich, *Studier over islandsk Musik* (Aarb. for nord. Oldkyndighed og Historie. 2.rk.XIV[1899].282ff.). Ved lydsk tonart fremkommer kvarten i uanvendelig skikkelse; den dannes ikke af 2 heltoner + 1 halvtone, men derimod af 3 heltoner (f, g, a, h). Herved fås den såkaldte tritonus (den forstørrede kvart), der faldt middelalderen i høj grad for brystet på grund af dens umelodiske egenskaber, hvorfor den i den europæiske kirkemusik blev forbudt og kaldtes for diabolus in musica. I Island blev den lydsk tonart – med diabolus in musica – imidlertid dyrket med særlig veneration, „at den maa kaldes Særmærket

for det islandske" (A. Hammerich anf.st.284), og så godt som alle de melodier, der benyttes i den islandske „tvesang" (tvisöngur), står i denne tonart. 12 *Corruption*] forfalskning. 13 *gammel islandsk Psalmebog*] muligt Thott 2° 145. 19 *Mandens musikalske Raserie*] baron Hendrik Stampe havde som ung et par akute anfald af sindsforvirring og kunde aldrig siden påtage sig noget virkeligt arbejde og bevarede mange særheder. Han var interesseret i musik og litteratur, og „digtede og komponerede lidt paa sin egen Maade" (Rigmor Stampe, Baronesse Stampes Erindringer om Thorvaldsen (1912).242), bl. a. skrev han firestemmige sange, „for i Himlen synger man firestemmigt" (anf. værk.284). Om hans musik skriver H. C. Andersen i et br. 20/7 1840: „I denne Morgenstund havde jeg en suur Morgen: Baronen vilde nemlig læse et lille Digt for mig, han havde skrevet, men før vi kom til dette, var der saa mange Andre, der ogsaa „nok kunde taale at høres", at den hele Forelæsning varede i 2 Timer, de flygtede Alle, og hvad der endnu var det værste, hvert Digt havde han sat i Musik og det for 5 Stemmer, og nu maatte jeg høre hver enkelt Stemme, som han slet ikke kunde" (anf.værk.284). I et br. 3/7 1841 fra Leipzig skriver H. C. Andersen: „Baron Stampe har da paa det skrækkeligste plaget den stakkels Mendelssohn Bartholdy om Composition og Abbed Vogler. Mendelssohn er blevet kogheed af at høre derpaa" (anf.værk.285). Weyses karakteristik her – og i andre breve – af Hendrik Stampes „musikalske Raserie" er næppe overdrevet. Der er bevaret et br. (udkast?), dateret Nysøe d: 29de December 1825 (KB. Grundtvig-arkivet, fasc.466.VI), fra Hendrik Stampe til Weyse af en sådan art, at man forstår, at Weyse søger at holde sig baron Stampe på afstand. 20-21 *Hogartske Musicus*] der sigtes formentlig til det af den engelske maler, tegner og kobberstikker William Hogarth i 1740 udsendte stik „The Enraged Musician", jf. C. G. Lichtenbergs Erklæring der Hogartischen Kupferstiche mit verkleinerten aber vollständigen Copien derselben von E. Riepenhausen VII(1805).64ff., hvor det bl. a. hedder: „In keinem Hogartischen Blatte haben die Erklärer so viele Schwierigkeiten gefunden, oder vielleicht finden wollen, als in dem vor uns liegenden" (s. 69). Weyse ejede det her citerede værk, jf. auktionskatalog nr. 943-52. 24 *Cantaten*] til reformationsjubilæet. 125. (NkS 2836,4^o). – 2 *Din Svigermama*] Elisabeth Hass, f. Wandler. – *Dit Brev*] kendes ikke. 15 *Broder Captainen*] kaptajnløjtnant i søetaten, baron Frederik Christian Stampe, broder til baron Hendrik Stampe. 19 *Kochs*] arkitekten J. H. Koch. – *gamle Wulfs*] kommandør, senere kontreadmiral P. F. Wulff havde fødselsdag 26/11. 20 *Frederikke Tutein*] Friderica Tutein, datter af grosserer Peter Tutein og Pauline Lucia Tutein og enke efter sin fætter, grosserer Diderich Tutein. – *Pastor Høeg*] Jørgen Høegh, fra 1806 sognepræst til Gentoft. 21 *Wiborg*] Niels Viborg. – *Grosserer Puggaard*] Hans Puggaard (DbL.XVIII(1940).622ff.), fra 1813 grosserer i Kbh. Hans hjem var, så længe hustruen, den kunstinteresserede Bolette Cathrine Frederikke Hage, levede, et samlingssted for mange af samtidens kunstnere; Eckersberg, Marstrand, Bindesbøll og navnlig Thorvaldsen stod det Puggaardske hjem nær. 23-24 *Prindsessen*] Weyses tidligere elev, Frederik Vis datter, arveprinsesse Caroline. 30 *Wexshall*] violinisten Friderich Thorkildsen Wexschall (DbL.XXV(1943).447ff.), primoviolinist i Det kgl. Kapel med prædikat af koncertmester. – *Courlænder*] klaverspilleren Bernhard Courländer (DbL.V(1934).444f.), der 1842 blev kgl. kammermusikus. 39 *Kongen er ... ikke vel*] Frederik VI pådrog sig, kort efter at han og dronningen på sidstnævntes fødselsdag (28/10) havde været i teatret, en hoste og blev meget afkræftet. Han varetog dog stadig sine pligter; søndag 1/12 1839 havde kabinetssekretæren referat og fik resolution på en del sager, og s. d. underskrev kongen reskriptet om en ny anordning vedr. Kbh.s kommunalforvaltning. Mandag 2/12 1839 uddelte kongen selv parolen, men var så svag, at han, da han tabte sin hat, ikke formåede selv at tage den op, jf. E. Bodenhoff. Hofliv under trede Konger (1913).124. 42 *Brandis*] dronningens livlæge, konferensråd Joachim Dietrich Brandis (DbL.III(1934).645f.), der var en meget søgt læge i Kbh. og den, man i

alvorligere sygdomstilfælde tyede til. 43 *Prinds Christian*] den senere kong Christian VIII.

126. [NkS 2836,4^o]. – 5 *Kongen var død*] Frederik VI døde 3/12 1839 kl. 8 om morgenen på Amalienborg. 11 *Kammertjeneren*] Jens Westergaard. 12 *Hjelpedocter*] Camillus Müllertz, dengang amanuensis hos lægen, konferensråd C. Fenger, død som overlæge ved søværnets hospital. 14 *Mamsel Jensen*] Sophie Jensen. 18 *Otto Moltke*] kammerherre, senere gehejmekonferensråd, statsminister Otto Joachim greve Moltke (DbL.XVI(1939).82ff.) til Espe og Bonderup. – *det blaa Baand*] Moltke var 1826 blevet ridder af elefanten. 36 *Theatret bliver nu lukket*] Det kgl. Teater lukkedes 3/12 1839 og genåbnede først 3/2 1840 med premièren på H. C. Andersens „Mulatten“.

127. [NkS 2836,4^o]. – 2-3 *Mængde Cantater af Evald*] til højtidelighederne i anledning af Frederik Vs død 1766 digtede Johannes Ewald 3 store kantater: Klage-Sange, opført 18/3 1766 på universitetet med musik af A. Nissen; Sørge-Sange, opført 18/3 s. å. i Christiansborg slotskirke med musik af J. A. Scheibe og; Kantate, opført 19/3 s. å. i Roskilde domkirke med musik af J. A. Scheibe. 4 *Clausen*] professor H. N. Clausen. 6 *Biscoppen*] J. P. Mynster. 10-11 *Schönberg*] hofinspektør, etatsråd Hans Heinrich Schönberg, tillige hofrevisor, bureau- og ekspeditionschef ved hofmarskallatet. Han er kendt for sin teaterinteresse og for sit filantropiske arbejde; han var medstifter af „Det kvindeligt velgjørende Selskab“, der grundlagdes 28/10 1815. 12 *Capelmusicus Rauch*] Johan Friedrich Rauch, kgl. kapelmusikus, senere tillige nodeafskriver. 14 *Schouboe*] hofskriver, justitsråd Andreas Schoubye. 21-22 *Hauchs Sørgcantate*] A. W. Hauchs Minde (1838), tekst af Oehlenschläger, musikken af Ludv. Zinck, Ivar Bredal og J. P. E. Hartmann (jf. Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXII(1861).208ff.). 25-26 *mit dem Zaunpfahl*] Zaunpfahl betyder: gærdestage, gærdestave; ein Wink mit dem Zaunpfahl: et vink, der ikke er til at tage fejl af; (iron.) et fint vink. 30 *Besser verahrt als beklagt*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon IV(1876).1618 nr. 1. 30-31 *Begravelsen ... om 6 Uger*] bisættelsen fandt først sted 16/1 1840. 32 2 *Breve*] ses ikke bevaret. 34 *endeel Optøyer*] sent om aftenen 3/12 1839 var der i Kbh. stor folkestimlen på gaderne, og der forekom enkelte episoder. „Fædrelandet“ (der hidtil havde været et ugeblad, men som nu begyndte at udkomme som dagblad) søgte den følgende dag beroligende at erklære, at disse excesser ikke var af politisk karakter. 37 *Orla Lehmann*] politikeren Peter Martin Orla Lehmann (DbL.XIV(1938).209ff.). – *harangueret*] holdt en højtidelig tale, talt med emfase. 40 *Madvig*] professor J. N. Madvig. 41 *hos Knirsch*] 3/12 1839 kl. 19 og til langt ud på natten holdt studenterne møde i den store sal på Hotel d'Angleterre, der da ejedes af C. J. Knirsch. Mødet var indkaldt af Orla Lehmann med det formål at få vedtaget en adresse til den ny konge om at give landet en fri forfatning, sådan som kongen i 1814 havde bidraget til at Norge fik sin forfatning. Adressen vedtoges med et ikke særlig stort flertal, og en deputation på 5 medlemmer valgtes til at overrække kongen adressen den følgende dag. 42 *Christensen*] den senere politiker Balthazar Matthias Christensen (DbL.V(1934).14ff.), fra 1839 overretsprokurator i Kbh. 1839 var han sammen med David, Gjedwad, Lehmann og Wessely med til at omdanne „Fædrelandet“ til et dagblad og var dets ansvarshavende redaktør. – *Wessely*] politikeren Abraham Wessely (DbL.XXV(1943).377f.), fra 1831 dispachør i Kbh., medudgiver af „Fædrelandet“. – *Hage*] politikeren Edvard Philip Hother Hage (DbL.VIII(1936).572ff.), prokuratorfuldmægtig, senere byfoged i Stege og herredsfoged i Møens herred. 43 *Ploug*] forfatteren, journalisten og politikeren Carl Parmo Ploug (DbL.XVIII(1940).409ff.), fra 1831 en nær ven af Orla Lehmann, 1841-82 ansvarshavende redaktør af „Fædrelandet“. 45-46 *Kierkegaard*] den senere biskop og kirkeminister, dr. theol. Peter Christian Kierkegaard (DbL.XII(1937).415ff.), der dengang var lærer ved Borgerdydskolen i Kbh., teologisk manuduktør og holdt teologiske forelæsninger på universitetet. 51-52 *de 5 Helte*] Lehmann, Ploug, D. G. Monrad, Hother Hage og W. Andersen. 96 *demagogiske Om-*

drivere] udtrykket demagogische Umtriebe blev i Tyskland et bevinget ord, efter at Sand i 1819 havde myrdet digteren Kotzebue, hvorefter myndighederne iværksatte forfølgelser „wegen demagogischer Umtriebe“ og nedsatte to permanente Commissionen zur Untersuchung der demagogischen Umtriebe; disse kommissioner arbejdede i mange år, omtrent helt til omvæltningerne i 1848, på at udrydde, hvad datidens regeringer anså for demagogi og på at fortrædige de „missliebige“ personer, som mentes at befatte sig dermed. 78 *Moderen*] fru Dannemand. 85 *Ranzau Breitenburg*] statsminister, kammerherre Andreas Conrad Peter rigsgreve Rantzau til Breitenburg [DbL.XIX(1940).117f.]. 87 *Brockd.*] Adolph Frederik Schack von Brockdorff, der 1837 var gift med fru Dannemands og Frederik VI's datter Caroline Augusta Dannemand. 89 *Prindsessen*] arveprinsesse Caroline. 90 *Ferdinand*] arveprins Frederik Ferdinand. 92 *Wilhelmine*] Frederik VI's yngste datter Vilhelmine Marie [DbL.XXV(1943).594f.], der først (1828) var gift med prins Frederik (den senere kong Frederik VII); efter at ægteskabet var opløst 1837 blev hun (1838) gift med hertug Carl af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg [DbL.IV(1934).501], broder til den senere kong Christian IX. Hertug Carl og prinsesse Vilhelmine havde 1838 fået Kiel slot til residens og ejede desuden slottene Louisenlund og Glücksborg. 93 *Prinds Friz*] den senere kong Frederik VII [DbL.VII(1935).264ff.]. 94 *Gouverneuren*] landgreve Wilhelm af Hessen-Kassel [DbL.XXV(1943).589ff.], generalmajor, chef for 2. jyske infanteriregiment (der fra 1820 havde garnison i Kbh.), fra 1835 guvernør. Han var gift (1810) med prinsesse Charlotte [DbL.IV(1934).607 f.], datter af arveprins Frederik og prinsesse Sophie Frederike af Mecklenburg-Schwerin. Deres datter Louise blev 1842 gift med den senere kong Christian IX. 97 *Hansen*] F. J. Hansen. 100 *Anus*] her vist det lat. hunkønsord, der bet.: gammel kvinde, el. (foragteligt) kælling, o: gammelt vrøvle hovede. 100-101 *O Corydon!* ... *dementia cepit*] *O Korydon! Korydon!* hvilken galskab har grebet dig! Citat fra Vergils Eclogie II, vers 60. 102 *Mad. Lahde*] vist Marie Taanum Lahde, enke efter kobberstikkeren Gerhard Ludvig Lahde [DbL.XIII(1938).523]. Af F. Schauenburg Müllers bevarede dagbogsfragmenter fremgår, at han stod familien Lahde nær, og i sønnens, literaten Carl Frederik Wilhelm Lahdes nytårsgave „Nornen“ har han i 1832 fået offentliggjort nogle digte og kompositioner. 103 *Din Broder*] Christian Müller. 112 *Eibeschutz*] købmanden og legatstifteren Simon Aron Eibeschutz [DbL.VI(1935).254f.]. Han erhvervede en meget stor formue, og da han ingen børn havde, anvendte han sine midler til godgørenhed. 1834 skænkede han en fribolig til 15 jødiske familier, desuden skænkede han 10.000 rdl. til Frederiks Hospital og et lignende beløb til Kommunehospitalet; ved testamente af 1853 skænkede han og hans enke hele deres formue (ca. 1¼ mill. kr.) til kulturelle og velgørende formål. 114 *den nye Rector*] lægen, professor, dr. med. Ole Lundt Bang [DbL.II(1933).104ff.]. 120 *erukterer*] ræber, får opstød. 123 *Clausen*] professor H. N. Clausen. 128 *Vaisenhuusbarnet*] jf. ad 105.15. 132 *Christine den Anden*] formentlig: som Christine Elbke, Weyses tidligere husholderske. 136 *Asylselskabet*] Det københavnske Asylselskab, stiftet 1835, som ejer og driver asyler (børnehjem), hvoraf det ældste blev åbnet 1/12 1835.

128. [NkS 2836,4^o]. - 3 *Marschallen*] Ove Christian Haxthausen; han var 1826 udnævnt til hofmarskal og blev 1840 overhofmarskal. 7-8 vort *Samliv i de gamle Tider*] se ad 9.41-42. 10-11 *det længe bevrvølede Laan*] se br. 122.18ff. 15 *reussert*] lykkedes. 16 *Hartmann*] her vist J. P. E. Hartmann. 21 *C. d. 7.*] Christian VII. 24 *Abel Cathr. Boe*] Abel Cathrines Boder, senere Abel Cathrines Stiftelse, lå i Dronningens Tværgade. Det var en stiftelse for 24 fattige og sygelige kvinder, til stiftelsen hørte en kirke i en selvstændig bygning i gården (indviet 1752). 27-28 *Türks Clavier-schule*] den tyske organist, komponist og musikteoretiker Daniel Gottlob Türk udgav 1789 en stor klaverskole. 28 *Bulvers Cola Rienzi*] „Rienzi, the Last of the Tribunes“, historisk roman (1835) af Edward Bulwer. Den forelå dengang i flere engelske og tyske udgaver. 33 *Parentationen*] ligtalen, sørgetalen. 38 *Sorøe blandt*

salig Hauchs Papirer] Weyse mente, at overhofmarskal, overkammerherre A. W. Hauchs papirer lå hos hans brodersøn, digteren Carsten Hauch (DbL.IX(1936).447ff.), der dengang var lektor ved Sorø Akademi.

129. [RA. Privatarbiver: J. G. Adlers papirer]. – 2 *Cantaten*] Oehlenschlägers kantate til Frederik VI's bisættelse. 5 *Blok*] i recitativet i kantaten omtales Frihedsstøtten, jf. Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXII(1861).259; de af Weyse kritiserede steder („Blok“, „men det var ham ei nok“, „flitter“) blev ændret, jf. br. 131.15ff. 7–8 *Slutningschoret*] kantaten slutter med et slutningskor, hvor lysere strenge anslås: „Som kulsorten Sky forsvinder nu Sorgen, / I Purpur os straaler en haabefuld Morgen, / Hvor Frederik stod, nu Christian staaer.“ 10 *Choralen*] i kantaten findes inden slutningskoret en Choral: „Nedbøiet græder Norden. / Vor Frederik svandt fra Jorden, / Vinkt af sin Skabers Haand“ o.s.v. 11 *Biskoppens*] J. P. Mynsters.

130. [NkS 2836,4°]. – 7 *hans Lærergage*] jf. ad 120.19. 11 *Collin*] Jonas Collin. 18 *cum re eller cum spe*] ved at give penge eller forhåbning. 31 *incidit in Scyllam . . . vitare Charybdim*] den falder i Skylla, som vil undgå Charybdis. Citat efter Gaultier de Lille: Alexandreis, vers 301. Hentyder til Homers Odyssee, hvor det fortælles, at Odysseus sejlede mellem to klipper, i en hule i den ene boede søuhyret Charybdis, og i hulen overfor et andet søuhyre Skylla; næsten ingen slap levende igennem, men for Odysseus lykkedes det. 33 *den største Blok*] jf. ad 129.5. 34 *Slaveskibenes skammelige Fragt*] også disse ord udgik i kantatens endelige form. 38 *det muntre Slutningschor*] se ad 129.7–8. 40 *basta cosi*] (ital.) Nok om det! 44 *Nu hviler Mark og Enge*] salme („Nun ruhen alle Wälder“) af Paul Gerhardt (1647), fordansket af Peder Møller (1684) og Fr. Hammerich (1850), jf. Den danske Salmebog nr. 703. Den blev sunget til en tysk folkemelodi, der opr. hører til den verdslige sang „Innsbruck, ich muss dich lassen“, en håndværkervise, der 1. gang er trykt i G. Forster, Teutscher liedlein (Nürnberg 1539), men allerede 1475 forelå bearbejdet af den nederlandske kontrapunktiker Heinrich Isaac i „Missa Carminum“ og var anvendt til religiøs brug inden reformationen.

131. [RA. Privatarbiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt Brev og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg II(1948).353f. – 5 *magnum hastam*] Weyses hjemmelavede „latin“: stort hastværk. 6 *spes*] spiste. Det var omkr. 1830 i Kbh. en yndet morsomhed at give de svagthøjede verber stærk bøjning. 6–7 *min Madame*] Karen Kofoed. 8–9 *Hofmarskalken*] O. C. Haxthausen. 13 *skrev jeg til Adler*] br. 129. 25 *Kong Og fra Basan*] jf. 5. Mosebog 3,1ff. Kong Og fra Basan skal have været en kæmpe, hvis kiste var 9 alen lang og 4 alen bred [5. Mosebog 3, 11]. 28 *salmandrinske*] sigter muligt til legenden om salamanderens ildslukkende egenskaber (Aristoteles, Historia animalium V.106) og betyder da: uden ild (gnist, o: poesi), ikke fængende. I alkymi betegner salamanderen ubrændeligt svovl. 29 *D. 11 bliver Fr. begravet*] bisættelsen fandt sted 16/1. 30 *Univers. holde Sørgefesten*] Universitetets sørgefest fandt sted 28/1 1840. Hertil skrev Heiberg en kantate (jf. J. L. Heibergs Poetiske Skrifter IX (1862).119ff.), hvortil Weyse komponerede musikken. 36 *Din jour de fête*] det var Heibergs fødselsdag 14/12.

132. [NkS 2836,4°]. – 4 *Jette*] Henriette Hass. 5 *Smith*] uvist hvem der sigtes til. 7 *Cantaten*] Oehlenschlägers sørgekantate i anledning af Frederik VI's bisættelse. 16 2 *Breve*] ses ikke bevaret. 21 *Frue Sehestedt Juul*] gehejmerådinde Lucie Charlotte Sehestedt Juul, f. komtesse Scheel; hun var 1811 blevet dekanesse på Vallø, hvor hun boede, indtil hun 1823 blev overhofmesterinde hos dronning Marie Sophie Frederikke. Hun døde 13/12 1839 i Kbh.

133. [NkS 2836,4°]. – 3 *Cantaten*] Oehlenschlägers sørgekantate. 4 *Frøhlich*] J. F. Frøhlich. 8 *store Kors af begge Ordener*] Oehlenschläger var 1815 blevet ridder af Dannebrog og 1829, nogle måneder efter digterkroningen i Lunds domkirke, ridder af den svenske Nordstjerneorden (1840 fik han kommandørkorsset af samme orden). Oehlenschläger mente, at han havde pådraget sig Frederik VI's mishag ved at mod-

tage en svensk dekoration. Han skriver i sine Erindringer: „Man vil erindre sig, at Biskop Münter sagde mig, da jeg blev Ridder af Nordstiernen: „Kongen kan ikke lide det“, og jeg havde siden Grund til at troe ham, thi tre Gange var jeg af Universitetsdirectionen indstillet til, efter min Anciennetet som Professor, at blive Etatsraad, uden at det skete . . . Maaskee har den salig Konge troet, at jeg selv havde bestræbt mig for at faae hiin Orden. Saaret af det mistede Norge var endnu friskt.“ 13 *No 1 i sjette Klasse*] som titulær professor, jf. rangforordningen 14/10 1746. 31 *Frisch*] generalkrigskommissær Frederik Emil Frisch. 32-33 *Stage . . . sin Søsters lille Dreng*] uvist hvem der sigtes til. 41 *Thiele . . . viste sig ved Hyldningen*] J. M. Thiele var 1838 blevet knyttet til prins Christian Frederik (nu kong Christian VIII) som bibliotekar og havde s. å. været med prinsen på rejse til Berlin. Han fortæller i sine erindringer, at han som ansat ved hoffet var blevet tilsagt til at møde i gallasalen på Amalienborg for at være til stede dér under proklamationen. Da han fra salen ikke kunne se kongen eller høre, hvad han sagde, havde han ubetænksomt bøjet sig ud af et åbent vindue, se J. M. Thiele, *Af mit Livs Aarbøger v. C. Dumreicher II*(1917).80f. – *der Junge überall und Nirgends*] sml. „Der alte Ueberall und Nirgends“, der er titlen på en roman af C. H. Spies (1782) [jf. auktionskatalog nr. 1055-56], på et digt (1835) af Friedr. v. Sallet og på en fortælling (1822) af Wilhelmine von Gersdorf. 44 *Kammerjunker Bille*] kaptajnløjtnant, senere (1864) viceadmiral og marineminister (1852-54 og 1860-63) Steen Andersen Bille (DbL.III[1934].61ff.). Han var 1817 udnævnt til kammerjunker, blev 1830 kavaler hos prinsesse Caroline og var 1837-40 chef for dampskibet „Kiel“, der stod til rådighed for kongen. 46-47 *Was Deines Amts . . . Deinen Fürwiz*] Jesu Sirachs Visdom 3,24. 49 *Magnus*] kaptajn og sadelmagermester Abraham Magnus, der boede i nærheden [Kronprinsessegade 391]. 54-55 *den tykke Madame*] fru Friderica Tutein.

134. (RA. Privatarkiver: J. G. Adlers papirer]. – 3 *Sørge-Cantatens*] til Oehlenschlägers tekst. 16 *No 1 i sjette Klasse*] se ad 133.13.

135. (NKS 2836,4°). – 2 *Cantaten*] til Oehlenschlägers tekst. 4 *forespurgt mig hos Adler*] br. 134. 8 *Janusport*] Janus er en gammel italiisk gud, der tænktes at vogte husets indgang (janua = indgang) på samme måde som Vesta vogtede hjemmets arne. Porten i Janustemplet på Forum Romanum måtte kun være åben i krigstid, men blev lukket i fredstid. Weyses udtryk her er en spøgefuld omskrivning for, at han huskede at efterse, at han havde knappet sine benklæder. 30 *Mad. Simonsen*] Catharine Elisabeth Simonsen, f. Rysslaender (DbL.XXII[1942].24f.), gift med bratschisten, kgl. kapelmusikus Hans Sophus Simonsen (sst. 45f.). Hun havde debuteret på Det kgl. Teater 1830 og blev 1834 fast ansat. Tildels som følge af et mindre harmonisk ægteskab, hvori der fødtes 8 børn, svækkedes hendes arbejdsevne og arbejdslyst i den grad, at teaterdirektionen 1/1 1836 afskedigede hende uden pension. Hun vendte dog 1837 tilbage til teatret (8/4), 1843 udnævntes hun til kammersangerinde. Hun optrådte sidste gang 20/11 1848, kun 32 år gammel, og døde et halvt år derefter i barselseng fra 8 ukonfirmerede børn, hvoriblandt den senere operasanger Niels Juel Simonsen (DbL.XXII[1942].39ff.). 31-32 *Tour til Roeskilde*] for at synges til kantaten ved Frederik VI's bisættelse 16/1 1840. 43 *Draco Frisches*] der sigtes vist til generalkrigskommissær Frederik Emil Frisch. Den atheniensiske lovgiver *Drakon* er af eftertiden kendt for sine hårde og meget hensynsløse love. 42-43 *O monstrum horrendum*] o, afskyelige misfoster! 44 *Grev Ahlefeldt*] måske forpagter Wilhelm Valdemar greve Ahlefeldt-Laurvig, hvis svoger, kammerherre Jørgen Erik Frederik Skeel til Birkelse, var patron for Roskilde adelige Jomfrukloster, eller Frederik Christian Joseph Ludvig greve Ahlefeldt-Laurvig, der dengang var premierløjtnant og boede på Sølvgadens kaserne. – *Koch*] arkitekten J. H. Koch. – *Funk*] enten violoncellisten Frederik Christian Funck (DbL.VII[1935].512f.) eller hans broder, violinisten, komponisten, kapelmester Peter Ferdinand Funck (sst. 513f.). 45 *Vaisenhuuspigen*] jf. ad 105.15.

136. [NkS 2836,4°]. – 6 *Whitte*] lægen Carl Ludvig Edvard Whitte, fra 1838 distriktslæge i Kbh. 9 *Dr Drachmann*] lægen Andreas [Anders] Georg Drachmann, senere overskibslæge, kendt som ortopæd. 10 *Madam Østerberg*] usikkert hvem der sigtes til. 13 *den tykke Madamme*] fru Friderica Tutein. 14 *Christian*] Müller. 30 *Bülows*] generalløjtnant, generaladjutant, ordensmarskal Franz Christopher Bülow (DbL.IV [1934].400ff.), der var nær knyttet til Frederik VI, hvis fulde tillid og yndest han besad. Han var kongens fortrolige rådgiver og ven, og gennem ham havde Frederik VI i 1808 gjort fru Dannemands bekendtskab. Det var Bülow, der på kongens vegne købte ejendommen Toldbodvej 32-34 (nu Esplanaden), hvor fru Dannemand havde sin bolig 1821-62, se M & B.III(1900).160. 33 *Sønnen*] Frederik Wilhelm lensgreve Dannemand var på vej hjem fra en udenlandsrejse og havde i Hamburg fået underretningen om Frederik VIs død. 33-34 4 *saadanne Familier*] nemlig fru Dannemand, hendes to døtre (fru Zachariae og fru Brockdorff) og den ovenn. søn. 39 *Evers*] vist C. A. Evers. 41 *lilliputisk*] Lilliput er navnet på en ø i „Gulliver's Travels“ (1726) af den engelske satiriker Jonathan Swift; dette land er kun 6 tommer højt og alle ting formindsket i tilsvarende målestok. – *brobdignakisk*] Brobdignag er et æventyrland i samme roman; landet er befolket med kæmper i modsætning til indbyggerne på Lilliput. 43 *Heibergs Cantate*] til universitetets sørgefest i anledning af Frederik VIs død. 44 *begynder med et lystigt Chor*] Heibergs kantate begynder med de samme 4 linier, der indledte hans Cantate ved Universitetets aarlige Fest i Anledning af Kong Frederik den Sjettes Fødselsdag (J. L. Heibergs Poetiske Skrifter IX [1861].101ff.), der er digtet 1838, og som på grund af Frederik VIs død kun nåede at blive opført i sin oprindelige skikkelse ved universitetsfesten 4/2 1839 til den af Weyse dertil komponerede musik. De indledende strofer lyder: „See dine Søner forsamles paany, / Pallas Athene, / Her, hvor dit Huus under Skjoldungegrene / Finder sit Ly!“ Derefter fortsætter sørgekantaten: „– O ti, du Røst fra Glædens Dage! / Dit Echo vender smertende tilbage – / Hos hedengangne Fædre Kongen boer“ (J. L. Heibergs Poetiske Skrifter IX[1861].119ff.

137. [Roskilde Museum; fotostat i KB.]. – 2-3 *Schouboe*] Andreas Schoubye. 10 *Torsdag eller Fredag*] 2. el. 3/1 1840. 12 *exempli glorio*] i stedet for: *exempli gratia* = f. eksempel. 16 *Hofmarskalken*] O. C. Haxthausen. 25 *Bedstemødrisbue*] og bedstemødre; latinsk „og“ samt ablativendelse i pluralis er tilføjet det danske ord.

138. [RA. Privatarkiver: J. G. Adlers papirer]. – 2 *Indliggende Ansøgning*] ligger ikke mere ved sagen og kendes ikke. 7 *min Pleiesøns forulykkede Broder*] Christian Müller. 13 *Pauli*] Just Henrik Voltelen Paulli (DbL.XVIII(1940).31ff.), fra 1837 præst ved Christiansborg slotskirke, 1840 tillige hofpræst, senere (1857) stiftsprovst og sognepræst ved Frue kirke i Kbh. og (1864) kgl. konfessionarius. 17 *Decision*] m.h.t. honorar for kantaten ved Frederik VIs bisættelse i Roskilde domkirke 16/1. 20 *Børnene*] Müller og hans kone. 22 *Sangen, der skal udføres af Musikforeningen*] hverken af Musikforeningens administrationsprotokol eller af dens regnskabsprotokol fremgår det, at Musikforeningen skulde have medvirket ved en af de forskellige sørgeceremonier, der fandt sted efter Frederik VIs død. Heller ikke Hofmarskallatets arkiv (i RA.) indeholder nogen oplysning herom. Muligvis er der tale om „O Fædreland, hvad har du tabt“, der udkom 1840 såvel for firstemmigt mandskor som for sang med klaverledsagelse. Men da Musikforeningen rådede over et kor med blandede stemmer, foreligger der måske en erindringsforskydning hos Weyse, og der er tale om Studenter-Sangforeningen, der nylig var stiftet, og hvis første offentlige optræden – som Weyse overværede – fandt sted i december 1840. Da meddelelserne om sangforeningens første tid imidlertid er meget sparsomme, har det ikke været muligt at få problemet løst. 23 *Frisind.*] bladet „Den Frisindede“. 24 *Krøyer*] komponisten Hans Ernst Krøyer (DbL.XIII(1938).429ff.), der særlig er kendt for melodien til Oehlsenschlägers „Der er et yndigt Land“.

139. [NkS 2836,4°]. – 2 *Dilectissime Adeodate!*] meget kære Guds-gave! 3 *Theodor*

paa Græsk] gr. Théodorus bet. egl.: Guds gave, der af Weyse er oversat til latin: Adeodate. 6 fata] hændelser, tilskikkelser. 10 Pulices] lopper. 19 celeberrimi studiosis] den meget berømte students; skulde hedde: celeberrimi studiosii, suis = hans.

140. [NkS 2836,4^o]. - 9 Popoculus] popo = bagdel (af lat. podex); culus (lat.) = bagdel. 12 Musiken] ved Frederik VIs bisættelse i Roskilde domkirke samme dag. 12-13 bonum effectum habens] havende gjort en god virkning.

141. [NkS 2836,4^o]. - 2 Alt vel overstaaet] Frederik VIs bisættelse i Roskilde domkirke. 8 Provstens Vænge] areal nord for Roskilde domkirke, jf. Hugo Matthiessen i Fra Kbh.s Amt. 1953.3ff. 9-10 Biskoppens Tale] J. P. Mynsters tale udkom som selvstændigt tryk [Sørgetaler over Hans Majestæt Kong Frederik den Sjette, Høilovlig Ihukommelse. Holdte i Sørgepalaiet og i Roeskilde Domkirke den 15de og 16de Januar 1840 [Kbh. 1840; tysk. overs. Oldenburg s. å.]. 14 Michel Mads] Michael Hertz. 17 tvende ... Sønner] Johannes Wolfgang Oehlenschläger, cand. jur. (1835, 1836 og 1837), død som toldinspektør i Kbh. og kammerjunker, og William Conrad Oehlenschläger, der 1840 blev cand. jur. og døde som intendant i hærens forplejningskorps, hofjunker. 29 dobbelte italienske Flod] Po-Po. 30 D. s. l.] Deo sea laus (el. Dieu soit loué): Gud være lovet! 34 Min Herr Broder melder mig] Weyses halvbroder Anton Friedrich Weber skrev 10/1 1840 til Weyse: "... Die mir angewiesenen 300 Sp. habe ich heute von d.h. De Chapeaurouge in Hbg., welche mir vorgestern anzeigt dass selbige bey ihnen zum Empfang bereit ständen, entgegengenommen und ihnen die quittire Obligat. behändigt. Befremdend ist es mir indess, dass er, der mir in seinem vorletzten schreibt, dass es dir bis jezt nicht möglich gewesen, etwas zurücklegen, nun auf einmal im Stande bist, das Ganze zu berichtigen. Entweder must du das grosse Loos gewonnen haben, oder S. Königl. Majestät hat dir einige Tausend Rhtl. verehrt, sonst wüsste ich mir dieses nicht zu erklären. Da ich dich wegen der Rückzahlung nicht gedrängt, so ist es mir auch nicht denkbar, dass du eine anderweitige Anleihe gemacht haben könntest, da ich dir nur gerathe, wenn möglich jährlich etwas zurückzulegen, nur wenn einmal der Fall mit meinen Kindern, wozu vielleicht in mehreren Jahren keine Aussicht ist, eintreten sollte, dir die Zahlung nicht drücken mögte. Konntest du daher nur jährlich 50 oder 25 Sp. zurücklegen, so würde es dir gewiss nachher nicht lästig fallen. Wenn daher kein Geheimniss bleiben soll, so erkläre mir doch gefälligst dieser Wechsel deiner Glückumstände ..." [NkS 2836,4^o].

142. [NkS 2836,4^o]. - 11 Lars] tjenestekarl hos pastor Hertz. 13 Pøbel ... udmærket sig] „Dagen“ skrev 17/1 1840: „Uagtet den talrige Menneskemasse, der var samlet i Byens Gader, gik dog Alt der til med den største Orden og Rolighed. Man maa imidlertid beklage, at ikke det Samme var Tilfældet udenfor Porten, thi da Toget naaede Jernporten, bleve Flere af Følget insulterede af den der forsamlede Pøbel. En talrig Skare ledsagede derpaa Hans Majestæt Kongens og Prindsernes Vogne, da de efter Processionen igiennem Alléen kjørte op til Frederiksberg Slot. Her trængte Pøblen ind i Slotsgaarden og gav ved upassende Hujen og Skrigen og Kasten med Snebolte deres Nærværelse tilkiende. Da hverken Militaire eller Politi der vare tilstede, maatte man med det Gode søge at holde dem i Tømme; og det lykkedes ogsaa en af H. M. Kongens Følge, ved at appellere til de Bedres Æresfølelse, at skaffe Rolighed og Orden tilveie.“ 15 Theodor Albrecht] Wilhelm Theodor Albrecht, operasanger ved Det kgl. Teater. 18 Adjutant Bruhn] Ernst Poul Bruhn (DbL.IV [1934].195f.), 1829 adjutant hos prins Christian Frederik (Christian VIII), i hvilken stilling han forblev til kongens død 1848. Han var 1839 udnævnt til major i generalstaben og døde som kar. generalløjtnant. 21 Blücher] den senere generalmajor, kammerherre Frederik Emmanuel von Blücher. 23 Kierulff] overpræsidenten A. C. Kierulff. - Gouverneuren] landgreve Vilhelm af Hessen. 36 Hans] Hans Hertz. 37 Familien Wengel] se ad 88.11-12.

143. [NkS 2836,4^o]. - 4 Scharlings theol. Tidskr.] Theologisk Tidsskrift, udg. 1837-

49 af professor, dr. theol. Carl Emil Scharling (DbL.XXI(1941).56ff.) og professor, dr. theol., senere biskop Christian Thorning Engelstoft (DbL.VI(1935).337ff.). – *Gall. for danske Classikere*] Gallerie for danske Classikere, der (1832–36) blev udgivet af forfatteren Johannes Christian Lange for papirhandleren Christian Steen (DbL.XXII(1942).437f.), som fortsættelse af „Etuibibliotek for danske og fremmede Classikere“ (1832), og som indeholdt ulovlige eftertryk af danske forfatters arbejder (bl. a. Johs. Ewald, P. A. Heiberg, Ludv. Holberg, Tode, Wessel), se herom J. L. Heibergs skarpe Kritik „Den driftige Papiirhandler“ i „Kjøbenhavns flyvende Post“ 1834 nr. 28 (J. L. Heibergs Prosaiske Skrifter XI(1861).545ff.). 5 *Urania*] „Urania über Gott, Unsterblichkeit und Freiheit“, digt af Christoph August Tiedge (1801) eller måske snarere årsskriftet „Urania, Taschenbuch für Damen“, der udsendtes 1810–48. – *Die Weinachtsfeier*] et skrift med denne titel er ikke fundet. 9 *Madammen*] den ndf. nævnte bogbinderske madam Lerche. 11 *Hosekr. Müllers*] Müllers fader, Jens Christensen Müller, der var hosekræmmer, senere silke- og klædehandler og senest bud. 12 *Jürgensen*] urmager, senere kgl. hofurmager Frederik (Fritz) Jürgensen. – *Christen*] Gravesen. 13 *Becker*] apoteker Gottfried Becker (DbL.II(1933).314f.). han overtog efter sin faders død 1791 Elefantapoteket på Købmagergade (det senere Kgl. Hof-Apotek). – *Henriques*] hofjuveler Falch Wilhelm Henriques. 14 *Schwarz*] kunstdrejer Johan Georg Schwartz (DbL.XXI(1941).450f.). – *M. Lerche*] Madam Lerche, enten bogbindermesterenke Anna Kirstine Lerche, enke efter Jonas Christian Lerche, der boede St. Købmagergade 2, eller bogbindermesterenke Cathrine Sophie Lerche, enke efter J. Lerche junr., der boede Adelgade 324 [Kbh.s vejviser 1840]. I Weyses bo præsenteredes en bogbinderregning fra J. Lerches Enke (LA. Hof- og Stadsrettens Executorboer, Fortegnelse 16, Nr. 5); denne betegnelse passer på begge de nævnte enker. På regningen er ingen adresse anført. 15 *Schmidt & Hansen*] „Professor Smiths Etablissement“ videreførtes af professor Jeppe Smiths brodersøn, Christen Smith, og en anden af hans elever, Peder Hansen, under firmanavn Smith & Hansen. – *Clausen*] Johan Ferdinand Clausen, St. Købmagergade 50. 17 *Koch*] skræddermester E. B. Koch. 23–24 *smukt at see Poesie, Musik og Sculptur ... forenede*] jf. Oehlenschlägers digt „I et Venneselskab med Thorvaldsen og Weyse“, der er forfattet før maj 1841, og som sikkert er inspireret af den her omtalte sammenkomst: „Sculptur og Tonekunst og Poesie / Er alle Skjønheds Døtre, lige frie. / Og, bragt til Verden af den samme Moder, / Er Musasønnen Musasønnens Broder.“ Om Weyse hedder det i digtet: „Jeg gik engang, og mine Laurbær vandt / Vor Weyse! dig til Hiemmet Vanen bandt; / Hvis i Paris og Rom du havde funklet, / Du havde mangan Spillemand fordunklet“ (Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXIII(1861).3f.). 30 *delabrert*] brøstfældigt, forfaldent, ødelagt. 31 *Det unge Ægtepar*] Oehlenschlägers datter Marie Louise var 31/12 1839 i Kbh. blevet gift med den norske forfatter, dr. phil. Wollert Konow, ejer af gården Steen ved Bergen. 32 *Datter*] baronesse Elise Stampe. – *Broder*] Christian Wulff. 34 *begge Sønerne*] se ad 141.17. – S. x, A] betydningen af disse bogstaver, der er indskrevet over linjen, er ikke klar. 35 *Søren*] Hartmann. – *Theodor*] Hansen. 40–41 *Fru Brockdorfs*] Caroline Augusta von Brockdorff, f. Dannemand, gift med premierløjtnant i husarregimentet, senere (1854) chef for livgarden til hest, major, kammerherre Adolph Frederik Schack von Brockdorff, havde fødselsdag 24/1. 45 *Enkecasseeconcert*] siden 1791 havde der været afholdt koncerter til fordel for Det kgl. Kapels enkekasse, der s. å. var stiftet på J. A. P. Schulz' initiativ. I de første år blev gerne givet 2 koncerter årlig, en med verdslig musik på Det kgl. Teater, og en kirkekoncert; fra 1810 afholdtes der kun én koncert årlig. Jf. V. C. Ravn i Festskrift i Anledning af Musikforeningens Halvhundredaarsdag I(1886).164ff. 45–46 *begge mine Musiker*] kantaterne til tekster af Oehlenschläger og J. L. Heiberg i anledning af Frederik Vis død. 46 *Vesterports Farvel*] digtet „Farvel“ af H. P. Holst (DbL.X(1936).484ff.) i anledning af Frederik Vis begravelse: „Farvel, farvel! Vi bringe, Fader! / Med Taarer Dig et ømt Farvel“, der blev sunget af et mandskor, som var

placeret på plattformen over Vesterport, da ligtoget nærmede sig (jf. „Dagen“ 17/1 1840), se H. P. Holst, Udvagte Skrifter I(1887).40. C. Thrane fortæller (Weyses Minde (1916).68), at „Folkvittigheden ... døbte Holst Peter Vesterportenskjold“ i denne anledning. 47 *Borups Selskab*] „Det dramatiske literaire Selskab“, stiftet 1780 af Knud Lyne Rahbek (DbL.XIX(1940).60ff.) og Thomas Thaarup (DbL.XXIII(1942).449ff.), almindelig kaldt „Borups Selskab“ efter den første vært, i hvis hus foreningen holdt sine sammenkomster. Gennem en lang årrække nød selskabet stor anseelse ved sine udmærkede privatforestillinger (hvori flere af Det kgl. Teaters skuespillere medvirkede) – hver anden onsdag opførtes dilettantkomedie – og ved blandt sine medlemmer at tælle mange kendte mænd indenfor litteraturen og embedsstanden. Weyses ven C. W. Haagen var et aktivt medlem af Borups Selskab, i flere år dets direktør og valgtes 1836 til æresmedlem, jf. M & B.XLII(1924).38. 51 *de manglende Promotionssange*] se ad 117.9. 57–58 *Ynglingen Bartholdy*] den 29 årige exam. jur. Jacob Bartholdy, dengang fuldmægtig på Vallø stiftskontor. Han var en slægtning af birkedommer Rodes hustru.

144. (NkS 2836,4°). – 3 *Nathan*] pianisten og komponisten Adolph Nathan. Da han 10/2 1840 søgte understøttelse af fonden Ad usus publicos, var hans ansøgning vedlagt anbefalinger fra Mendelssohn Bartholdy, Friedrich Wieck, Weyse, J. P. E. Hartmann, Lüders og Siboni. Disse anbefalinger findes ikke mere ved sagen (i RA.); det er på ansøgningen noteret, at de 20/7 1840 er tilbageleveret Nathan, der især rigt opnåede en understøttelse på 400 rdl. ved kgl. resolution 17/7 1840 og ved kgl. resolution 29/10 1841 yderligere et lån på godt 300 rdl. til hjemrejse fra udlandet, jf. Henny Glarbo, *Fonden Ad usus publicos III*(1947).562, 625. – *Lund*] muligt organisten ved Sct. Olai kirke i Helsingør Johan Ditlev Amadeus Lund eller den ndf. i br. 146 nævnte musiker J. H. Lund. 4 *Evers*] formentlig C. A. Evers. 5 *begge Funkerne*] violoncellisten Frederik Christian Funck og hans broder violinisten og komponisten, kapelmester (koncertmester) Peter Ferdinand Funck. 9 *Universitæts C.*] universitetskantaten til J. L. Heibergs tekst. – „*Farvel!*“ H. P. Holsts digt. – *Roeskilde C.*] Roskildekantaten til Oehlenschlägers tekst. 10 *ut dicitur ... atque narratur*] efter hvad der siges, berettes og fortælles. 12 *Lork*] lægen Jørgen Heinrich Lorck, der tog aktiv del i livet i Studenterforeningen og var en af dennes dygtige sangere (Axel Sørensen, *Studenter-Sangforeningen 1839–1889* [1889].4); han var 1836 medstifter af Musikforeningen og medlem af dennes første administration. 14 *Hartmanns Sørgekantate*] til tekst af H. C. Andersen: „Sørge-Cantate over højsalig Kong Frederik den Sjette“ (H. C. Andersen, *Samlede Skrifter XV*(1854).124ff.), der blev afsunget ved sørgefesten i Studenterforeningen 28/1 1840. 18 *Andreas Holsten*] konsul i Algier A. Holsten. 26 *Bech*] toldkammerdeputeret, etatsråd [1841 konferensråd] Herman Bech (DbL.II(1933).275f.). – *Familien Malling*] arkitekten Peder Malling (DbL.XV(1938).261f.) og dennes søskende: Charlotte, gift med agronomen Niels Hofman (Bang) (DbL.X(1936).314ff.) til Hofmansgave; Frederikke Amalie, enke efter landøkonomen Niels Giersing (DbL.VIII(1936).92f.) til Hesselbjerggaard og Appelsbjerg; Elisabeth Nicoline, der var gift med højesteretsassessor, etatsråd Frederik Thomsen; Johanne, gift med teologen, professor, dr. theol. Matthias Hagen Hohlenberg (DbL.X(1936).322), og Birgitte, enke efter guvernør i Ostindien Johannes Søbøtker Hohlenberg. 27 *Holm*] her vist etatsråd, senere konferensråd, deputeret og departementschef Lars Jess Holm (DbL.X(1936).448f.). 30 *Kjøbenhavnsposten*] udkom 1827–59. Bladet, hvis redaktør fra december 1839 var Johan Peter Martin Grüne (DbL.VIII(1936).393f.), var et kristeligt-demokratisk blad, der krævede almindelig valgret m. v. og havde stærkere social betoning end „Fædrelandet“. 32–33 *O Freiheit ... Despoten seyn*] begyndelseslinjerne af Schmidt-Phiseldecks digt „Die Täuschung“ fra digtsamlingen „Gedichte“ (Braunschweig 1794). 37 *liden Jacob*] Hans Hertz' yngste søn Jacob Borch Hertz. 59 *Holsten*] admiral, baron Hans Holsten.

145. (NkS 2836,4°). Brevet er i facsimile gengivet i C. Thrane, Weyses Minde (1916)

overfor s. 158. – 3 før *Olims Tid*] olim (lat.) betyder: engang, i gamle dage; den spøgende talemåde: i Olims tid = i gamle dage; før Olims tid: i meget gamle dage. 4 den *chinesiske Epidemie*] fra omkr. 1800 interesserede man sig for kinesiske forhold, og der fremstod flere dramatiske arbejder med motiver fra Kina. Som det fremgår af br. 40 til J. L. Heiberg havde også Weyse lyst til at skrive musik til et syngestykke, hvor handlingen var henlagt til Kina. Den „chinesiske Epidemie“ var ikke begrænset til litteraturen alene; det kinesiske hus i Frederiksberg have er således fra denne tid (1799-1800). 10-11 *min opvartende Serviteur*] Christen Gravesen. 25 *Fruekirke . . . i forgaars*] ved koncerten i Frue kirke til fordel for Det kgl. Kapels enkekasse, hvor bl. a. Weyses sørgekantater m. m. blev opført. 27 *Slotskirken*] ved koncerten til fordel for Frederik VI's asyl, se br. 144. 28 *Peter Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 33 *altum Silentium*] dyb tavshed. Citat fra Vergils Æneide X.63.

146. [NkS 2836,4°]. – 10 *Fladstrands Østers*] østers fra Frederikshavn. Frederikshavn havde fået købstadrettigheder 23/9 1818 og var indtil da kun et fiskerleje, der kaldtes Fladstrand efter den nærliggende by Flade. Først omkr. midten af det 19. årh. (efter at Limfjorden ved stormfloden 1825 var omdannet til et sund) findes de bedste østersbanker ved Limfjorden. I en senere tid anvendtes ordet Fladstrandsøsters vist om en ringere kvalitet østers. 23 *lille Lund*] musikeren J. H. Lund døde 1/4 1840, 20 år gammel, i Kbh. Ved hans død skrev F. J. Hansen i „Dagen“ (6/4 1840) et Mindedig: J. Lund, Musiker (20 Aar) („Hvad søgte Du paa Jord? en Harmonie, / En Flugt af Toner, klare, himmelreene?“). 26 *Quoad fratrem*] med hensyn til broderen, o: Christian Müller. 28 *Frisch*] F. E. Frisch. 30 *Jensine*] den tjenestepige, der hjalp Karen Gravesen. 34 *Mynster*] biskop J. P. Mynster havde holdt sørgetalen i Roskilde domkirke ved Frederik VI's bisættelse og den foregående dag sørgetalen på Amalienborg. 35 *Wulf*] kommandør P. F. Wulff; han havde forfattet de vers, der fandtes på skjolden ved katafalken ved castrum doloris; C. Thrane fortæller [Weyses Minde (1916), 68], at han af folkevittigheden derfor kaldtes „Casper dolorus Katafalkenskjold“. 41 o *Fædreland*] H. P. Holsts digt i anledning af Frederik VI's død („O Fædreland, hvad har Du tabt, / Din gamle Konge sover!“, jf. H. P. Holst, Udvaltte Skrifter I (1887), 39), hvortil Weyse havde komponeret musikken. Holsts digt udsendtes 1839 som et mindeblad og var af samtiden meget yndet. 46 *krybe til Køis*] Actonia Müller fødte 23/3 1840 datteren Ernesta Petrea Jensine Müller. 49 *Faders Gravsteds Penge*] se 143.11.

147. [RA. Privatarkiver: J. G. Adlers papirer]. – 10 *Dronning Marie eller Maria Sophie Friderike*] titlen kom til at lyde: „O Fædreland! og Farvel! Af H. P. Holst. Satte i Musik og Hendes Majestæt Enkedronningen Marie Sophie Frederikke allerunderdanigst tilegnede af C. E. F. Weyse.“

148. [RA. Privatarkiver: J. G. Adlers papirer]. – 4 50 *gamle Kjæmpevisemelodier*] jf. ad 111.25. 8 *hos Wiborg jeg . . . var indbuden*] se br. 149.26ff.

149. [NkS 2836,4°]. – 4-5 „*sey geduldig . . . mit Sirop*“] et holstensk ordsprog lyder: Trøst di mit Hiob un smêr di mit Sirop, jf. J. F. Schütze, Holsteinisches Idiotikon II (1801), 140. 5 *Sed quoad dunas*] men med hensyn til dyner. 6 *magna cum voluptate*] med største fornøjelse. 6-7 *proscema hebdomade*] næste uge. 7 *Translocationen*] befordringen, flytningen. 7-10 *Sed quoad rem . . . M. [campus]*] men med hensyn til det sorte bombasin tror jeg, det er at foretrække at vente til bedre tider; det har ikke så stor hast, nu koster det alt for meget; 14 alen er nødvendige, og én alen koster mindst 11 mark. (Alt naturligvis på Weyses hjemmelavede „latin“). *Bombasin* er opr. betegnelse for et silkestof anvendt til for; nu betegnelse for flere forskellige stoffer, bl. a. glat uldstof af kamgarn el. stof med silkekæde og uldislæt [OdS.II (1920), 972]. 10 *Heiberg*] J. L. Heiberg havde digtet kantaten til universitetets sørgefest i anledning af Frederik VI's død. – *Andersen*] H. C. Andersen havde skrevet sørgekantaten til Studentforeningens sørgefest. 11 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann havde skrevet musikken til H. C. Andersens kantate. – *Boye*] præsten og digteren

C. J. Boye havde skrevet Psalmer ved Sørgefesten for Frederik VI (1840). 12 *Wulfs Brillantring*] P. F. Wulff afhændede senere til chatolkassen denne ring, som Weyse så gerne vilde have, og i 1841 fik Weyse den, se ad 273.8 og 274.9-10. 17-18 *formodentlig lave to store Cantater til Kroningen*] Weyse kom ikke til at komponere 2 kantater til kroningen. Christian VIII resolverede 2/3 1840, at Weyse skulde komponere musikken til de salmer, som pastor C. J. Boye skulde forfatte. Herom underrettede hofmarskal O. C. Haxthausen Weyse i br. 4/3 1840 [RA. Hofmarskallatets arkiv III N 1: Christian VIIIs og Caroline Amalies kronings- og salvingsakt]. 18 25 Juni] kroningen fandt sted 28/6 1840. 19 *Mandags, igaar og idag*] 10., 13. og 14. februar. - i *Søndags*] 9/2. 20 i *Tiirsdays*] 11/2. - *nescio*] jeg ved det ikke. - i *Onsdags*] 12/2. 35 *quoad Potianitatem*] Weyses hjemmelavede „latin“: med hensyn til at gå på potten. 36 *Baron Løvenskiold*] overførster, kammerherre, hofjægmester, baron Løvenskiold. 41 *sin Datter*] baronesse Marie Caroline Vilhelmine Løvenskiold. - *Jfr. Østerberg*] skal vist være sangerinden Marie Sophie Arnoldine Østergaard [DbL.XXVI(1944).596f.], elev af Siboni. Hun blev senere primadonna ved den kejserlige italienske opera i Moskva, for hvilken hun blev en slags direktør; 1855 tog hun sin afsked med pension og levede sine sidste år i Kbh. 44 *Skrivelse fra Prinsesse Caroline*] kendes ikke.

150. [NkS 2836,4^o]. - 3 *Zerbino*] litteratursatiren „Prinz Zerbino“, der findes i Tiecks „*Romantische Dichtungen*“ (1799-1800). - *regalerer*] (rigeligt) tildeler. 6-7 *optimi generis ... viridis quatuor*] den bedste slags vugge samt 4 alen grøn silke. Om vuggen se ndf. ad 182.5. 7-9 *apud socorum socrumque*] hos svigerfader og svigermoder. 8-9 *syngraphum ... vel balænæ*] rejsepas for at rejse til Vallø eller Hvalø. 9 *det Bevidste*] måske den gave, som Weyse og Müller i forening gav Actonia Müller til hendes fødselsdag 4/3, se br. 151.45f. - *minime*] i det mindste. 11 *den gammelblivende Hakon*] i Oehlenschlägers „*Hakon Jarl hiin Rige*“ (1805, trykt 1807) siger Hakon i 1. akt: „Kort sagt, min Ven! Jeg ældes, jeg blier gammel.“ 12 *Hafniæ*] i København. 25 *Saxtorph*] lægen, professor, dr. med., konferensråd Johan Sylvester Saxtorph [DbL.XX(1941).607ff.]. 32 *Chrisolith*] chrysolith, en ædelsten, der spiller fra det guldgule i det grønne. Weyses breve bekræfter J. M. Thieles påstand om, at Weyse havde en passion for kostbare stene, „baade dem, han selv eiede, og dem, som han havde seet i Andres Besiddelse, og der gik sjældent nogen Dag, da han ikke i denne Lidenskab havde været hos Brødrene Henriques paa Store Kjøbmagergade, med hvem han stadigt stod i en eller anden Handel“ (J. M. Thiele, *Af mit Livs Aarbøger 1795-1826* (1873).88). Under skiftet efter Weyses død er til skifteprotokollen registreret følgende (i parentes er anført skifteretsvurderingen): „Nr. 144: 1 Brystnaal med Hyacintsteen, 2 store og 14 mindre Brillanter, 2 Guldlænker, en mindre Brystnaal med en grøn Steen og en Rosensteen (100 rdl.). Nr. 145: 1 Brystnaal med Ametyst samt Krands af ægte Perler, 2 Guldlænker hvori en Brystnaal med en Crisolyt (20 rdl.). Nr. 146: 1 Brystnaal med Topas og 20 Brillanter, 2 Guldkæder med Brystnaal med røde Stene (50 rdl.). Nr. 147: 1 Brystnaal med en grøn brasiliansk Topas, to Guldlænker hvori en Brystnaal med en rød Topas og en Brillant (20 rdl.). Nr. 148: 1 Brystnaal med Rubin og 12 Brillanter, 2 Guldlænker med 1 Brystnaal med 1 Brillant (60 rdl.). Nr. 149: 1 Guldring med Hyacinth, 14 store og 18 smaa Brillanter (80 rdl.). Nr. 150: 1 Guldring med 1 guul Brillant og 10 hvide do. (160 rdl.). Nr. 151: 1 Doctorring (12 rdl.). Nr. 152: 1 Ring med udskaaen Carniol (8 rdl.). Nr. 153: 1 Gulduhrnøgle med Topas (3 rdl.). Nr. 154: 1 Gulduhr med Haarbaand (35 rdl.). Nr. 155: 1 Guldkjæde (24 rdl.) Nr. 166: 1 Guldsignet med udskaaen Carniol (5 rdl.)“ [LA. Hof- og Stadsrettens Executorboer, Fortegnelse 16, Nr. 5]. 33 *Almandin*] højtrød rubin. 34 *Hyacint*] en gulligrød ædelsten. 35 *Holstes*] H. P. Holst. 38-39 *Philatrien*] bet. kærlighed til lægevidenskaben; navnet på et selskab af læger (stiftet 1829) til lægekunstens fremme. Selskabet blev 1872 sluttet sammen med Det kgl. medicinske Selskab (stiftet 1772) til Det medicinske Selskab i Kjøbenhavn. Fra 1920

sluttet sammen med det tilsvarende jyske og fynske selskab til Dansk medicinsk Selskab. 39 *Asylselskabet*] Det københavnske Asylselskab åbnede 1/12 1835 sit første asyl, der snart efterfulgtes af flere andre. Asylerne blev tildels drevet ved frivillige bidrag. 40-41 *Mutter Hasses*] Müllers svigermoder Elisabeth Hass. 48 *Theodor*] Hansen. 52 *Plutus*] ♂: rigdommen. 53 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. 54 *Madam Agiers Skole*] i Lille Kannikestræde 35 A.

151. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Geburtsdags Gratulationerne*] til Weyses fødselsdag 5/3. 6-7 *sine pillulis . . . nullum beneficium*] uden piller ringe eller ingen afføring. 14 *hans Bopæl*] Bredgade 183 (nu: 68-70), hvor Søkadetakademiet, hvor faderen havde tjenestebolig, havde til huse 1827-65. 17 *Bang*] lægen, professor, dr. med. Oluf (Ole) Lundt Bang (DbL.II[1933].104ff.), dengang overmedikus ved Frederiks Hospital. 18 *Guajac*] resina guajaci, ♂: guajakharpiks, fremstillet af guajaktræet (pokkenholt), opr. brugt mod pokker (♂: kopper) og veneriske sygdomme. 29 *den Lille*] Caroline Marie Frederike Zachariae, der var født 23/7 1839. – *Majoren*] Wilhelm Zachariae. Han var ikke major, men (fra 1835) kar. premierløjtnant, fra 1839 à la suite ved sjællandske jægerkorps, 1841 blev han premierløjtnant ved 1. jyske jægerkorps og afskedigedes 1843 som kaptajn. 33 *Brødrene Wolff*] violinisten og komponisten Heinrich Wolff, der 1838-78 var koncertmester i Frankfurt, og hans yngre broder Herman Wolff, der var virtuos på et træ- og strå-instrument. De havde 12/2 1840 givet en koncert på Det kgl. Teater. – *Rosenburg*] Endnu mens Rosenborg tjente til beboelse for den kgl. familie, blev slottet benyttet som opbevaringssted for dragter, våben, smykker, kunstgenstande m. v., der havde tilhørt danske konger. Den 1795 efter Christiansborg slots brand nedsatte kommission fik pålæg om ved anbringelsen af de reddede sager at tage hensyn til, om disse burde opbevares i den kronologiske samling, og fra denne tid skriver sig bestemmelsen om, at Rosenborg fremtidig skal være opbevaringssted for de kgl. regaler m. v. Rosenborgs samlinger, der blev forestået af de skiftende kommandanter, blev ved kgl. resolution 14/6 1854 gjort til et fideikommis i kongehuset og fik ved kgl. reskript 28/12 1858 navnet Danske Kongers kronologiske Samling, en istandsættelse og omordning påfulgte, og samlingen blev underlagt en kyndig leder (J. J. A. Worsaae). 42 *Vivat celeberrimus*] Leve den meget berømte. 45 *d 4 Martis*] Actonia Müllers fødselsdag. 48-52 *Klynkatrux, mater tua . . . nemo obligatur*] Klynkesisse, din mor, har været her og klynkede af hele sit hjerte over sig og sin fortabte søn [Christian Müller], hvis føde var brød og vand, og som ikke kan forlade sit logi, og snart vil drage bort fra hjemmet. Jeg gav hende en rigsdaler til sønnen, og således slap vi derfra. Udover sin evne kan ingen forpligtes. [Den næstsidste sætning er omtrent citat af „Et gammelt latinsk Digt, som fortjener at opbevares“ i „Kjøbenhavns flyvende Post“ 1828 nr. 19; det hedder her, på en blanding af dansk og latin. „Dedimus een Daler, et sic derfra slapabamus“, jf. O. Arlaud, *Bevingede Ord* (1878).125]. – Her – som i mange andre breve – besværer Weyse sig over de hyppige plagerier fra Müllers moders side. Både Müller og dennes søn, P. Schaumburg-Müller, giver i deres (utrykte) familieoptegnelser udtryk for, at hun havde et meget vanskeligt sind. Dette skyldes næppe alene de vanskelige økonomiske kår efter mandens fallit og død og de bryderier, som sønnen Christian voldte hende, men havde vist i lige så høj grad sin rod i en vanskelig barndom og et ikke lykkeligt ægteskab. Müller skriver i sine ufuldendte erindringer om moderen, Mariane Henriette Müller, f. Schaumburg, bl. a., at hun var „født i Aalborg Mortensdag 1779 – jeg antager at det først var 1781 – hendes Døbeseddel har jeg ej kunnet overkomme. Hendes Moder har jeg sjælden hørt omtale, hun hed Margrethe Andersdatter og har neppe ved ægteskabeligt Baand været knyttet til min Moders Fader, Løjtnant Schaumburg ved det Møenske Regiment, der dengang garnisonerede i Aalborg. Om min Moders tidligere Barndom ved jeg Intet . . . 1796 blev hun konfirmeret i Budolphi Kirke i Aalborg . . . og synes straks herefter at være sendt til Kjøbenhavn for at søge sit Brød ved at tjene. Hendes

første Tjeneste var hos daværende Klokker [Johannes] Brandt ved Frellerens Kirke paa Christianshavn ... At hun ogsaa har tjent en Kaptajn Berg, der særdeles roser hende, ser jeg af et for mig liggende hende tilhørende Skudsmaal – og ligeledes senere endnu ... Etatsraad og Staldskriver Jørgensen ... I disse min Moders Tjeneraar opstod Venskabet mellem hende og en anden tjenende Pige, Elisabeth Wandler, hvem Forsynet vilde engang at skulle blive Moder til den Pige, der nu er mit Livs kjærlige Ledsagerinde ... At min Moder har været en sjælden dejlig Pige, har jeg ofte havt Leilighed til at høre ... og blandt hendes mange Tilbedere har nuværende General-Krigskommissær [Niels] Viborg selv nævnt sig; han var dengang af hendes Stand, Talent, Lykke, har senere bragt ham i Vejret, hvor hans særdeles forstandige Kone har vidst at hævde ham en Plads i den finere Verden. ... Naar min Faders Forlovelse med min Moder var, har jeg ej kunnet faa at vide – at hun ej straks har gaaet ind paa Opfyldelsen af hans Ønske har jeg engang hørt hende sige ... God Vilje visseligen, Venskab maaske! blev dette Ægteskabs Indhold – den ægte ægteskabelige Kjærlighed vist ikke ... Før Forlovelsen havde min Moder erklæret ham [Müllers fader], at en tidligere Kjærlighed fyldte hendes Hjærte, og at hun led under Skuffelsernes Smerte – Venskab var kun, hvad hun havde tilbage at kunne byde ham – han bad om det og ægteskabelig Troskab – og den 16' Maj 1806 saa dem forenede. Min Fader ... søgte efter min Moders Forsikkring at gjøre alt for at glæde hende og paa hver Maade vise hende sit kjærlige Venskab, men hvad det nu var, der laa hende paa Hjærtet – hun følte sig ulykkelig og nedslaaet! ... Skønt ... mine Forældres økonomiske Forhold [i 1807] syntes at være i en stadig Stigen, og altsaa saa lysteligt ud, blev min Moders Sind tungere og tungere og havde naaet en betænkelig Karakter, der varslede ilde." Müllers søn, P. Schaumburg-Müller, supplerer i sine optegnelser de meddelelser, faderen har meddelt. Det hedder bl. a.: „Hendes Skønhed og livlige Væsen har formentlig været Aarsagen til, at en Godseiersøn ved Navn Rørbye fra Jylland blev heftigt forelsket i hende og lovede hende Ægteskab trods Forskellen i deres Stilling ... Naar hendes Forlovelse med den omtalte Rørbye fandt Sted vides ikke, men det maa sandsynligvis have været 1804 eller 1805. Imidlertid blev Rørbye pludselig kaldt hjem af Faderen, og det synes, som om der ikke har fundet nogen Afsked Sted mellem de Forlovede, ialtfald ingen faste Aftaler, hvad der var saa meget mere Grund til, som han maatte vide, at Farmoder havde meget ondt ved at udtrykke sig skriftligt. Imidlertid blev Rørbye meget længe borte, og hun hørte Intet fra ham. Det var da intet Under, at hun i Betragtning af deres ulige Samfundsstilling begyndte at tvivle om hans Troskab. Denne Tvivl, der jo alt som Tiden gik uden Efterretninger, blev stærkere, bevirkede, at hun endelig, efter først at have indhentet Elisabeths [o. Elisabeth Wandler, senere gift Hass] Raad, gav efter for gentagne Frierier fra hendes senere Mands Side og indlod sig i Ægteskab med ham – hvem hun iøvrigt var ærlig nok at tilstaa, at en tidligere Kærlighed opfyldte hendes Hjærte. Nu vilde Skæbnen imidlertid, at Rørbye nogen Tid efter hendes Giftermaal med Farfar vendte tilbage til København og straks opsøgte hende og bestormede hende med Bønner og Bebrejdelser. Hun holdt imidlertid Stand imod ham og blev sin Mand tro. Hele dette, at hun paa en Maade havde svigtet sin Ungdomselskede, gjorde et overvældende Indtryk paa hende og efterlod et Nag og en Bitterhed i hendes Sind, som ikke fortog sig, om den end mildnedes med Aarene, og skaffede hende mange mørke Timer.“ Samme sted fortælles, at Müllers moder i sin tid var imod, at sønnen forlovede sig med Actonia Hass, da sønnen bad hende om at være som en moder for den forlovede „undlod hun ikke i sin Skuffelse over Partiet temmelig tydelig at udtale, at hun ikke var tilfreds dermed, og at hun havde ventet en navnlig i økonomisk Henseende bedre Forbindelse. Hun havde vistnok drømt sig, at Weyses fornemme Bekendtskabskreds og hans Autoritet i denne, hvori han havde indført Fader, i Forbindelse med Faders smukke Udvortes skulde have ført til, at Fader skulde have gjort et som

man kalder „godt Parti“ i alle Henseender.“ 51-52 *Betula pendens*] Hængebirken. 53 *gamle Clausens Begravelse*] stiftsprovst, indtil 1838 sognepræst ved Frue kirke i Kbh. Henrik Georg Clausen (DbL.V(1934).282ff.), professor H. N. Clausens fader, var død 25/2 1840 og blev begravet 1/3 s. å. fra Frue kirke. 59 *wir haben uns bedacht*] citat fra Holbergs Jacob von Tyboe III, 5. 60 *Prof. Clausen*] H. N. Clausen. – *vinum-que*] og vin. 64 *Hansen*] F. J. Hansen. 65 *persiflerende*] drillende, hånende. 67 *Naa-desdeputationen*] Det kgl. statssekretariat for nådessager („nådenssekretariat“) oprettedes ved reskript 2/1 1840; gehejmekabinetsskretær J. G. Adler blev s. d. udnævnt til leder (statssekretær) af dette kontor. Den adgang, kollegier, direktioner, departementer m. fl. hidtil havde haft til at nedlægge forestillinger om gratialer enten af statskassen eller af særlige fonds, skulde nu passere statssekretariatet for nådesager. Sekretariatet ophævedes ved kgl. resolution 28/12 1849 fra 1/1 1850. 69 *Christian*] Müller.

152. (NkS 2836,4°). – 2 *socer tuus . . . odius*] din meget kære svigerfader, den gamle Had (= Hass). 3 *Neutrum*] had (ty. Hass) hedder på latin odium og er intetkøn. 5-6 *Geburtsdagsheltindens*] Actonia Müller havde fødselsdag 4/4. 7 *Lohrske*] fra urtekræmmer Lohr. 16 *Wibergs lange Besøg*] se 151.52. 18 *obstipatio alvi*] forstoppelse. 36 *Lehmann*] muligt portræt- og genremaleren Otto Ludvig Edvard Lehmann (DbL.XIV(1938).198). 39 *fremmed hånd*] Müllers.

153. (NkS 2836,4°). – 2 *Geburtsdagen*] Weyses fødselsdag 5/3. 4 *Fædrelandianer*] ∴ liberal. – *Prindsessen*] arveprinsesse Caroline. 8 *en Datter*] Louise Frederikke Franciska Brockdorff, der var født 29/2 1840. 11 *Mamsel Jensen*] Sophie Jensen. 15 *Bispen*] J. P. Mynster. 17 *Otto Müller*] den senere højesteretsassessor Otto Frederik Müller (DbL.XVI(1939).285ff.); han var dengang auditor og tillige (1834-40) amanuensis hos Sjællands biskop, 1841-60 bogholder og kasserer ved Sjællands stifts gejstlige enke-kasse. 19 *quod Deus bene vertat!*] gid Gud må give det et godt udfald! 20 *General-consulinde Tutein*] Regina Sophia Tutein, f. Wraatz. 21 *Jessen*] kammerjunker, assessor i Generalpostdirektionen, senere overpostmester og chef for Kbh.s brev- og pakkepostkontor Frantz Christopher von Jessen. Weyse har i nogle tillægsbestemmelser 5/9 1842 til sit testamente udtalt: „Min Ven C. F. v. Jessen, Kammerjunker og Assessor i Postdirektionen, skal have de to Kobberstik af Morghan: Madonna della Sedia (efter Rafael.) og Sic Magdalena moerens & (efter Murillo) begge i Glas og Ramme.“ Om von Jessen se Henrik J. Krebs, Slægter af Navnet Krebs² (1935).94. 23-24 *Apothekerchokolade*] På apotekerne kunde man dengang foruden medicinalvarer købe (finere) krydderier, parfumer, vellugtende vande og olier, pomade, kosmetiske artikler, chokolade, konfekt, makroner, syltede frugter, forskellige slags vin (bl. a. portvin), whisky, cognac, likører og flere andre delikatesservarer, se. f. eks. V. Hostrup Schultz, Spredte Efterretninger om Helsingørs Apotek og dets Ejere (1906). 44 og 118. Apotekerchokolade var (oftest) en finere chokolade end den, man kunde købe hos urtekræmmeren. 25 *over Volden til Etatsraad Koch*] J. H. Koch boede på hjørnet af Ny Kongensgade og Vester Voldgade. 28 *Kongens Befaling*] Christian VIII resolverede 2/3 1840, at pastor Boye skulde fordanske teksterne til salmerne ved kroningen og Weyse komponere musikken dertil, medens kantaten, der skulde afsynges under taftet, skulde forfattes af Oehlenschläger med musik af J. F. Fröhlich, og instrumentalmusikken skulde komponeres af H. S. Løvenskiold. 4/3 1840 tilskrev hofmarskal Haxthausen Weyse og anmodede ham om at komponere musikken til Boyes tekster. 29 *Ut dicitur*] efter hvad der siges. 30 *unge Løvenskjold*] komponisten H. S. Løvenskiold. 31 *Kok*] J. H. Koch. 32 *Din Canon*] til Müllers vers (se br. 152.4off.) havde denne komponeret en musik; på omslaget af br. 152 er noteret af Müller nogle noder. – *erit mihi magnus Apollo ad hoc*] han vil for mig være stor som Apollo til den slags. Forvansket citat af Vergil, Eclogé 3.104 (eris mihi magnus Apollo). 36 *gamle Hartmann*] domkantor J. E. Hartmann. 44 *Slutninger*] disse slutninger (a, h, cis, a, g) skyldes, at melodierne står i lydsk tonart, der

var almindelig i islandsk musik, hvor kvarten (den forstørrede kvart) står i tritonusforhold til grundtonen, jf. løvrigt ad 124.11. 45 *den lille secund*] [Læsemåden af denne linje er usikker]. Den lille sekund er en halvtone, den store sekund en hel-tone og den forstørrede sekund tre halvtoner. Hvis Weyse retter cis til c får han en lille sekund (h-c). 50 *uxorem carissimam amicosque*] den meget kære hustru og vennerne.

154. [NkS 2836,4°]. – 5 1 *Søndags*] 8/3. – 10 *Frisch*] F. E. Frisch. 6 *solum cum solo*] ene (mand) med ene (mand), dvs. helt alene. Forbindelsen *solus cum sola*, ♩: en mand med en kvinde, anvendes til at betegne et par. 8 *Hagen*] ♩: C. W. Haagen. 11 *Madam Klat og Kjæmpe Elefanten*] en madame Klatt rejste i denne tid omkring og foreviste en elefant, „Betsy“, der var 25 år gammel og havde „den anseelige Høide af 11 Fod eller 5 $\frac{1}{2}$ Alen“ („Dagen“ 6/2 1840); Madam Klatt var på denne Tid på besøg i Kbh. 12 *Grosserer Zinn*] grosserer Ludvig Maximilian Zinn (DbL.XXVI(1944). 486), J. P. E. Hartmanns svoger. 15 *Undskyldningsbillet*] br. 155. 19 *Fru Adler*] Anna Marie Adler, f. Høyer, havde fødselsdag 8/3. 21 *vil jeg proponere*] Weyses br. herom af 1/5 1840 synes ikke bevaret. Hofmarskal Haxthausen svarede 2/5 1840, at kongen havde bifaldet forslaget (RA. Hofmarskallatets arkiv III N 1: Christian VIIIs og Caroline Amalies kronings- og salvingsakt). – *min Composition*] den ambrosianske lovsang fra 1825. 22 *Løvenskiold en Ouverture*] H. S. Løvenskiold komponerede en Fest-Ouverture (Leipzig 1841) og en Kroningsmarsche (Kbh. 1841), som blev opført på kroningsdagen på Frederiksborg slot. 23 *ogsaa komponert O Fædreland*] kendes ikke og ses ikke at foreligge trykt. 24 *Oelenschläger skriver Bordcantaten*] Cantate til Deres Majestæter Kong Christian den Ottendes og Dronning Caroline Amalies Kroningsfest (jf. Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXII(1861).167ff.). Oehlenschläger skriver i sine Erindringer IV(1851).159 herom: „Jeg havde efter . . . Befaling digtet en Bord-Cantate . . . der var komponeret af Fröhlich, og blev opført ved Taffelet. Men den Mylr af Mennesker, der kom og gik, for at see Majestæterne blive opvartede af Statsministrene, brød sig kun lidet om Musiken. Herskabet sad i den anden Ende af Riddersalen, Tallerkenerne raslede, Sværmen støiede, og jeg troer ikke, der var Nogen, som hørte Cantaten, uden de Spillende og Syngende. Jeg var i Salen, men hørte den ikke.“ 30 *hovede*] syntes om [OdS.VIII(1926).494]. 31 *Mais chacun a son gout*] Men enhver sin lyst. Om denne talemåde se T. Vogel-Jørgensen, *Bevingede Ord*⁴ (1955).96f. 32 *Calderons . . . Gomes Arias*] Det kgl. Teater opførte 6/3 1840 „Dorotea og Gomes Arias“ (La niña de Gomez Arias), en romantisk tragedie af Pedro Calderón de la Barca Henao i oversættelse og bearbejdelse af Sille Beyer. 33-34 *Frue Heiberg*] spillede Donna Doroteas rolle. 35 *Pescherähr*] indianere af ringe legemsstørrelse og på et lavt kulturtrin; i overført bet. om lidet udviklede mennesker, sinker. – *Indliggende . . . Canon*] ses ikke bevaret. Jf. 153.33, hvor Weyse lover at komponere en canon. 40 *Et Folk, det er en Søe*] H. C. Andersens digt til Weyses fødselsdag tryktes 1. gang i programmet til Weyse-festen i oktober 1942 [Fællesprogram for Kbh.s Universitet, Statsradiofonien, Musikkonservatoriet og Slotskirken]. 8 A] Actonia Müller.

155. [NkS 2335,2°]. Chr. Wulff sendte s. d. dette br. til sin svoger J. H. Koch med sålydende skrivelse: „Fredag Formiddag. – Kiære Svoger! I dette Øieblæk fik jeg indlagte Brev fra Weyse, hvis Stiil du kan lee lidt af med det Samme du beklager Indholdet. Hils Kone og Børn. Din Chr. Wulff“ [NkS 2335,2°]. – 10 *Koch*] Chr. Wulffs svoger J. H. Koch. 11 *Min og Vertens fælleds Serviteur*] Christen Gravesen. 10-11 *Nykongensgade*] Koch boede Nykongensgade 229 (nuv. nr. 15).

156. [NkS 2836,4°]. – 4 *Christian*] Müller. 7 *Dixi et liberavi animam*] Jeg har talt og lettet mit sind [Egl. Dixi et salvavi animam meam: jeg har talt (♩: advaret) og beroliget min sjæl]. 7-8 *Steenbergs . . . gratulere . . . Brudgommen*] læge J. F. Steenbergs datter Elise Steenberg var blevet forlovet med cand. theol., lærer ved Mariboers Realskole og ved det forenede Velgørenheds Drengeskole Ove Ovesen Fabricius.

P. Schaumburg-Müller skriver i sine familieoptegnelser, at Elise Steenberg „havde i sine unge Aar været forlovet med en lovende ung Mand ved Navn Fabricius, men hun havde den tunge Tilskikkelse at miste ham i Forlovelsesaarene.“ Müllers ældste søn, der blev født kort efter Ove Fabricius død 16/3 1841, blev opkaldt efter ham. 11 *caret*] mangler. 13 *Blichers jydsk Præst*] i novellen „Ak hvor forandret“, der første gang udkom (oktober 1828) i det af Blicher udgivne tidsskrift „Nordlyset“. 14-15 *Philistrismen*] spidsborgerligheden. 23 *Hovedmalum*] hovededde. 25 *Collin*] Jonas Collin. 30 *Mynsters lille Piece*] „Oplysninger angaaende Udkastet til en Alterbog og et Kirke-Ritual for Danmark“ (1840), der var foranlediget af bl. a. Grundtvigs kritik mod Mynsters udkast til en ny alterbog (1839), jf. ndf. ad 167.2. 31 *Non legi*] Jeg har ikke læst. 32 *Jfr. Jørgensens*] skuespillerinden Nicoline Thomasine Henriette Jørgensen (DbL.XII(1937).226ff.); debuterede 1816 på Det kgl. Teater og optrådte sidste gang 26/6 1845. 33 *Godset Sternberg*] Godset Sternberg eller Den nye Herremand, lystspil af Johanna Franul von Weissenthurn (Das Gut Sternberg), frit bearbejdet af C. N. Rosenkilde; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 11/10 1823. – *Holstes*] skuespilleren og forfatteren Wilhelm Conrad Holst (DbL.X(1936).499ff.). Han debuterede 14/11 1828 på Det kgl. Teater, blev kgl. ansat 1830 og optrådte sidste gang 31/5 1872. Han fik som den første danske fremstiller af Kean en stor succes. Han optrådte også som dramatisk forfatter, og 6 af hans nationale, men nu længst glemte skuespil blev opført 1832-47. 35 *Pallesen*] Hans Carl Christian Mortang Pallesen, debuterede på Det kgl. Teater 4/2 1840. Han havde tidligere optrådt på flere tyske scener, og teaterdirektionen engagerede ham i 1840 for ét år. Han modtoges ved sin debut med meget bifald, men forlod efter årets forløb Det kgl. Teater i uenighed med direktionen, jf. Th. Overskou, Den danske Skueplads V (1864).416f. og Carl Alstrup, Tre Skuespillere og Begyndelsen til een tid (1940).19ff. 37 *Prolog af Bournonville*] i anledning af Christian VIIIs og Caroline Amalies første besøg (20/3 1840) i Det kgl. Teater efter tronbestigelsen opførtes det pantomimiske forspil „Fædrelandets Muser“ af Aug. Bournonville med musik af J. F. Frøhlich og N. W. Gade. – *Iarmoyante*] grædende, rørende. 38 *Norma*] ved samme lejlighed opførtes den tragiske opera Norma (1832) med musik af Bellini og tekst af Romani, oversat af Oehlenschläger.

157. [NkS 2836,4^o]. – 11 *beskeden Islænder*] Páll Melsteð eller (og vel snarest) Péter Guðjónssen. – *afskreven Psalmernes første Linie*] manuskriptet findes i KB. 13 *abstemius*] afholdsmand. 14 *min Etude i f moll*] Nr. 4 af Quatre Etudes, op. 60 (1837). J. P. E. Hartmann fremhæver i sin autobiografi Weyses etuder, „blandt hvilke f-moll-Etuden bør nævnes som et Mesterværk, lige fuldgyldigt for Nutid og Fremtid“ (A. Hammerich, J. P. E. Hartmann (1916).18). 16 *Caspersen*] ankersmed Hans Caspersen (DbL.IV(1934).571f.), der 1834 indrettede et jernstøberi på hjørnet af Bådsmandsstræde og Overgaden oven Vandet og samtidig begyndte at bygge dampmaskiner; hans mekaniske etablissement var i lang tid indenfor sin art det største i Kbh. 17 *hans Øe i Norge*] Malmøen i Oslofjord, der ejedes af Niels Hartmanns svoger, arkitekten Jens Conrad Seidelin. Den her omtalte dampmaskine skulde formentlig anvendes til den af Seidelin grundlagte cementfabrik, se ad 105.62.

158. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Gratulator ex animo!*] Hjærtelig til lykke! Actonia Müller havde 23/3 1840 født en datter, der 31/5 s. å. blev døbt i Vallø slotskapel Ernesta Petrea Jensine Müller. 10 *Lac Sulphuris*] svovlmælk; svovl, udskilt af en opløsning som fint, hvidgult pulver. 11 *Cremor Tartari*] renset vinsten. 12 *L. S.*] lac sulphuris. 23 *Barnets Navn*] P. Schaumburg-Müller skriver i sine familieoptegnelser, at hans fader „skal straks i sin Henrykkelse have begyndt at brygge paa . . . hvilke Navne, der skulde tildeles den nyfødte. Man levede dengang i høj Grad i Opkaldelsesmaniens Tidsalder. Der skulde tages Hensyn til alle Sider for at undgaa at støde eller fremkalde indbildte Forurettelser og Tilslidesættelser. Efter Moders Sigende voldte det ham meget Hovedbrud, uden at han dog ved sine Overvejelser undgik sin

Skæbne. Resultatet blev i dette Tilfælde, at Barnet skulde opkaldes efter de 3 Bedsteforældre (Weyse, Morfaer og Farfaer); det vakte hos Farmoer nogen Bitterhed, at hendes Mands Navn først blev det tredie." 16-17 *Fru Dannemand ... hedder Frederikke*] Frederikke Benedicte Dannemand hed ved dåben: Bente Mortensdatter Andersen (Rafsted); hun kaldte sig Frederikke. 22-23 *begge Fruer og Rikke*] fru Dannemand og datteren fru Louise Frederikke Zachariae, f. Dannemand, samt denne sidstes datter Caroline Marie Frederikke (Rikke) Zachariae. 32 *Brylluppet ... ikke var saa nær*] lensgreve F. V. Dannemand og Franciska von Scholten blev gift 28/4 1840. 37 *auf dem Hund*] til rotterne. 44 *Kammerr. Hansen*] stiftsskriver og forvalter ved Roskilde domkirke, kammerråd, senere justitsråd Christian Hansen. 44 *Organisten*] Hans Matthison-Hansen, han havde som præludium til begravelses-højtideligheden, da Frederik Vis lig bisattes i Roskilde domkirke, komponeret en fantasi over folkevisemelodien til „Dronning Dagmar ligger i Ribe syg“. Denne gjorde en gribende virkning, da B. S. Ingemann netop til denne melodi havde skrevet en sang „Paa sin Liigseng ligger Kong Frederik kold“, som havde vundet stor udbredelse. – *Cantoren*] J. E. Hartmann.

159. [NKS 2836,4°]. – 2 *Fruen*] fru Dannemand. 4 *Nanci eller Nancet*] formentlig Nankinet: tøj, som ligner det kinesiske bomuldstøj Nanking, men er finere og af forskellige farver. 10 *Hr Adolf*] fransk vicekonsul, grosserer i Kbh. Adolf Frederik Tutein. 11 *Damppaade*] Dampbåde; denne ellers ikke anvendte stavemåde, der også findes 160.22-23, skal måske imitere Adolf Tuteins udtale. 14 *hans Kones*] Elisa Wilhelmine Tutein, f. Voss.

160. [NKS 2836,4°]. – 2-3 *Fruens Present*] dåbskjolen fra fru Dannemand. 4 *Frater tuus*] din broder (Christian Müller). 5-6 *Søetatens Drengeskole*] i Nyboder. 8 *Holsteen*] admiral, baron Hans Holsten. – *Wiborg*] Niels Viborg. 13 *Æolus*] efter Odysseen (10. sang) er Æolus vindenes herre. – *Zu geschehenen ... Beste reden*] tysk ordsprog; findes allerede i Euchar. Eyring, *Proverbiorum copia* III(1601).598, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* I(1867).659 nr. 1343. 14 *De forliebte Haandverksfolk*] syngestykke i 3 akter, musikken af Florian Leopold Gasmann, teksten af Carlo Goldoni, oversat af L. Knudsen. Opført 1. gang på Det kgl. Teater 4/1 1781. 17-18 *Madam Friederike*] Tutein. 17 *a la Guste*] ligesom Augusta (Guste) Müller, der i flere år styrede huset for konferensråd E. Ph. Kirstein, efter at dennes hustru var død, og som var som en datter for ham. 1835 tog hun, der altid kaldtes „Tante Guste“ eller „Guste Müller“, ophold hos Kirsteins datter Emilie, der var gift med etatsråd, overappellationsråd, dr. jur. Friedrich Theodor Wiese, der var Guste Müllers halvbroder. Om Guste Müller se bl. a. Mathilde Reinhardt, *Familie-Erindringer* I(1887).137 og Nøjsomhed. Et københavnsk Landsteds Historie (1902).31. 19 *Svigerdatter*] Elisa Wilhelmine Tutein, f. Voss. 21 *Sønnen*] Adolf Frederik Tutein. 22-23 *Damppaaade*] se ad 159.11. 24 *betale min Mad*] ☉: spille for middagsgæsterne. Jf. hertil C. Thrane. *Weyses Minde* (1916).87ff. 26 *den akademiske Læseforening*] (Academicum) blev stiftet 5/4 1839 af yngre studenter, der ikke var tilfreds med de ældre medlemmers supremati i Studenterforeningen. Academicums førstemand var digteren Carl Ploug. 1/1 1844 gik Den akademiske Læseforening ind i Studenterforeningen, jf. H. C. A. Lund, *Studenterforeningens Historie 1820-70*, I (1896).447ff., II(1898).1ff., 130ff., 169f. 27 *en Comødie*] Contubernalerne eller Livets Dialectik. Atellan i 5 akter af Poul Rytter (☉: Carl Ploug), der opførtes 1. gang fastelavnsøndag 1/3 1840. – *Rykkervisen*] i 5. akt, 3. scene; fru Qvast synger: „Hr. Grib! jeg kan umuligt bie længer. / Ak vidste De, hvor haardelig jeg trænger“, se „Viser af Contubernalerne eller Livets Dialectik. Atellan i 5 Acter af Poul Rytter“ (1840).5f. Om denne atellan se H. C. A. Lund, *Studenterforeningens Historie* II(1898).83. 28 *Rungs Melodi*] Henrik Rungs melodi til „Hr. Peder kasted Runer over Spange“, Ivars sang fra Henrik Hertz' „Svend Dyrings Hus“ (opført 1. gang på Det kgl. Teater 15/3 1837), 1. akt, 8. scene. 29 *det danske Parnass*] Dansk Parnas, Samling

af ældre og nyere danske Digte, udg. af A. E. Boye (1840). – *baade*] begge. – *Clausen*] professor H. N. Clausen. 30 *Talerne i Anledning af hans Faders Jordefærd*] H. N. Clausen, Henrik Georg Clausens Eftermæle. Hans Venner helliget. Kbh. 1840. 31–32 *Et nunc . . . perpetuum volituræ*] Og nu bestemmer vi ved denne lov, når du læser dette, allerhelligste! (ved modsætnings slutning), at dette skal gælde i al evighed. *Per antiphrasin*: ved at benævne en ting efter det, den netop ikke er. 39 *Ne quid nimis!*] Alt med måde! Citat fra Terents komedie *Andria* 1.1.

161. [NkS 2836,4°]. – 3 *Frue Blom*] Ingeborg Cathrine Blom, f. Carstensen. 7 *Jomfr. Gjøring*] Georgine Wilhelmine Gøring, datter af Weyses forgænger i embedet som organist ved Frue kirke G. E. Gøring. I Weyses bestalling 16/10 1805 var det bestemt, at han af sin gage (300 rdl.) skulle afgive 20 rdl. årlig til forgængerens nævnte datter, der „var i den beklageligste Forfatning“, indtil hun måtte blive forsørget. 16 „*denn der Postbote wartet*“ citat fra Johan Timotheus Hermes brevroman „*Sophiens Reise von Memel nach Sachsen*“ (1769–73), jf. auktionskatalog nr. 662–67. 24 *Herz*] Hans Hertz.

162. [NkS 2836,4°]. – 3 *A*] Actonia Müller. – 5 *Arcanum*] hemmeligt middel, specielt lægemiddel. – *Callisen*] lægen Henrich Callisen (DbL.IV[1934].485ff.). – *Waage*] formentlig G. H. Waage, fra 1837 direktør for Sorø Akademi og Skole. 8 *cum aqua pura*] med rent [destilleret] vand. 10 *Wolf*] apoteker Carl Wolff, 1823–59 indehaver af Gammeltorvs apotek i Kbh. 13 *Quam ob rem!*] hvorfor? af hvilken grund? 20–21 *Tegninger af Prof. Ekersberg*] Titelbladet er forsynet med tegninger, som er holdt i en ramme i oldnordisk stil. Der findes ingen signatur. 23 *ConferR Hansen*] arkitekten, konferensråd C. F. Hansen; han var i februar 1840 fyldt 84 år.

163. [NkS 2836,4°]. Brevet er skrevet som påskrift på et br. fra apoteker C. Wolff til Weyse af 5/4 1840, hvori det hedder: *Høistærede!* Den Sammensætning som De har omtalt i Deres meget ærede Linier, ere mig meget vel bekendt, og jeg har ligeledes hørt Samme rose. Den bestaar af Lindeblomster Vand, vilde Rosers Vand, Natteskaade Vand (*Nachtschatte*, *Solani negri*) og *Traganth*, hvilket jeg herved sender Dem, saaledes at man helder *Traganthen* til Vandet og ryster det sammen, indtil det bliver en Slim, hvorpaa at det er færdigt til Brug, men for at det kan være friskt har jeg sendt det hvert for sig. Deres ærbødigste C. Wolff.

164. [NkS 2836,4°]. – 21 *Solanum nigrum*] natskygge. 23 *Barselstuen*] Holbergs komedie opførtes 2/4 1840. 26 *Elverhøi*] skuespil i 5 akter af J. L. Heiberg, musikken af Fr. Kuhlau. Opførtes 1. gang 6/11 1828. 27 *min deilige Ring*] se 158.26ff. 28 *Oedipus secundus*] en anden *Ødipus*. *Ødipus* kunde gætte den gåde, som sfinksen i Theben stillede ham. 29 *Biskoppen*] J. P. Mynster. 29–30 *mine Logerende*] Søren og Niels Hartmann samt Theodor Hansen. – *Vertens Familie*] familien Blom. – *Saxtorph*] lægen, professor, dr. med., konferensråd Johan Sylvester Saxtorph døde i Kbh. 22/4 1840. – *Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 35 *contra obstipationem alvi*] mod forstoppelse. 46 *Withusen*] kirurgen, professor, etatsråd (senere konferensråd) Carl Christopher Withusen (DbL.XXVI[1944].178f.), 1819–30 overkirurg ved Frederiks Hospital; hans speciale var øjensygdomme, og han havde en betydelig privat praksis som øjenlæge. 58 *Adio pater et filii*] Farvel, fader og søn.

165. [NkS 2836,4°]. – 5–6 *minima circumstantia . . . variat rem*] meget små omstændigheder forandrer sagen. 6 *Schellers . . . Lexicon*] *Kleines lateinisches Wörter-Buch* (Lpz. 1790) af Immanuel Johann Gerhard Scheller (auktionskatalog nr. 27). 9 *Tristram Shandy*] *The Life and Opinions of Tristram Shandy*, roman (1760–67) af Laurence Sterne; 1. bind blev 1794 oversat til dansk af C. M. Zetlitz. – *Musäus*] den tyske forfatter Johann Carl August Musäus. Weyse ejede flere af dennes skrifter, se auktionskatalog nr. 987–998. 12–13 *Man muss . . . nicht lassen*] sml. *Matthæus* 23,23; Lukas 11,42. 15 *occasionaliter*] ved lejlighed. 22 *P. Kornerup*] Hans Hertz' svoger kgl. bygningsinspektør, etatsråd Peter Kornerup. – *Onkel Søren*] Bolette Hertz' broder, købmand og borgerrepræsentant i Roskilde Søren Borch. 23 *Mutter*

Borch] Bolette Hertz' moder, Else Cathrine Borch, f. Bruun. 25-26 *Justr Petersen*] formentlig justitsråd Peter Mathias Peterson, der var medlem af den administrerende direktion for Fattigvæsenet i Kbh. 27 *Sø-Skolen*] Søetatens Drengeskole i Nyboder. 29 *Feddersen*] kabinetssekretær, etatsråd Josias Feddersen. 30 „*Es hoft der Mensch so lang er lebt*“] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter Lexikon III* (1873). 595 nr. 132; findes i forskellige variationer i næsten alle sprog og synes at stamme fra Hindustan. Dum spiro spero er vist den ældste kendte form i Europa. 31 *Klein*] uvist hvem der sigtes til. 35-36 „*Fra Himlen kom der Engleskar*“] Hans Thomesens bearbejdelse af Luthers salme „Vom Himmel kam der Engel Schaar“; gendigtet af Grundtvig (Sangværk til den danske Kirke) med begyndelsesstrofe: *Fra Himlen kom en Engel klar*. Melodien findes som nr. 23 i Weyses: „*Choral-Melodier*“ (1839). 36-37 p. mf. og ff.] piano, mezzo forte og forte fortissimo: svagt, halvstærkt og meget stærkt. 41 *Jette*] Henriette Hass.

166. [NkS 2836,4^o]. - 3 *Reiersen*] grosserer, revisor ved Kbh.s kommunes regnskaber Bever Christian Reiersen, med hvem Weise og Müller havde nogle ikke nærmere oplyste låneforretninger. 4 i *Himlen er mere Glæde*] sml. Lukas 15,4. 9 *Lectiens Indhold*] se 160.11ff. 10 *Epitheton ornans*] forskønnende tillægsord. - Æ] Æolus, se 160.13. 12-13 *Osianders Volksarzeneymittel*] *Volksarzeneymittel und einfache, nicht pharmaceutische Heilmittel gegen Krankheiten des Menschen* (Tübingen 1826) af lægen, professor Johan Friedrich Osiander. Weise ejede 2. oplag (Tübingen 1829), se auktionskatalog nr. 1495. 13 *Semen lycopodii*] heksemel; et let, lysegult pulver, fremstillet af sporerne af alm. ulvefod (*Lycopodium clavatum* L.), der i farmacien særligt anvendtes til opbevaring af piller. 15 *sempervivum tectorum*] alm. husløg. 29 *nam variatio delectat*] ti forandring fryder, jf. Phraedrus, *Fabler II*, fortalen 10 (*varietas delectat*) og Euripides, *Orestes* 5,234. 31 *Herz*] Hans Hertz. 32 *Evers*] vist C. A. Evers. 36 *hendes Geburtsdag*] Mariane Müller, f. Schaumburg, havde fødselsdag 11/11. 37 *Theatercass. Gall*] kasserer ved Det kgl. Teater Johan Philip Gall døde 5/4 1840; hans søn, Carl Ferdinand Gall, var ligesom faderen teaterkasserer. 37-38 *Scholten er ... anklaget for Kongen af Magens*] Joachim Melchior Magens, der fra 1830 var landfoged, auktionsdirektør, notarius publicus og toldskriver på St. Jan, blev 28/8 1837 suspenderet fra sine embeder, sat under tiltale, men frifundet ved Højesterets dom 19/3 1839. Han indgav herefter i maj 1840 en klage til kongen over guvernøren, generalmajor, kammerherre Peter Carl Frederik von Scholten. Denne klage blev s. å. udgivet som bog af Scholten under titlen „*Klage til Hans Majestæt Kongen imod Generalgouverneuren over de dansk-vestindiske Øer, Generalmajor von Scholten, indgivet af Magens*“ (Kbh. 1840), hvorefter Scholten rejste sag for ærefornærmelser mod Magens. Ved Hof- og Stadsrettens dom 14/11 1842 kendtes de af Magens mod Scholten fremsatte sigtelser for døde og magtesløse, og Magens idømtes en bøde på 500 rdl. sølv samt i sagsomkostninger 50 rdl. sølv. Herefter udgav Magens (1843) „*Actstykker i den under 14de November 1842 af Hof- og Stadsretten paakjendte Sag: Generalmajor P. v. Scholten contra Major og Landfoged paa St. Jan J. M. Magens*“, samtidig med at han appellerede sagen til Højesteret. Sagen var ofte omtalt i samtidens presse, og folkestemningen - sådan som den fremlyser af „*Fædrelandet*“ - var for Magens og imod v. Scholten. 41 *Freischütz*] ugebladet „*Der Freischütz*“, der fra 1825 udkom i Hamburg. 49 *Mutter*] Actonia Müller. - *Moster*] Henriette Hass.

167. [NkS 2836,4^o]. - 2-3 *Grundtvig ... begyndt med sine gamle Nykker*] 1837 var det blevet overdraget biskop J. P. Mynster at udarbejde en ny alterbog og et nyt ritual, og 1839 udsendte han et „*Udkast til en Alterbog og et Kirke-Ritual for Danmark*“. Herimod offentliggjorde Grundtvig s. å. sit „*Frisprog mod H. H. Hr. Biskop Mynsters Forslag til en ny Forordnet Alterbog*“, et heftigt fejdeskrift, hvori han angreb næsten hver linie i Mynsters forslag. Mynster tog til genmæle i sine „*Oplysninger angaaende Udkastet til en Alterbog og et Kirke-Ritual for Danmark*“ (1840),

hvori han påviste Grundtvigs ensidighed og overdrivelser. 4 *Clausen i Fædrelandet*] I „Fædrelandet“ 12/4 1840 anmeldte professor H. N. Clausen biskop Mynsters „Oplysninger angaaende Udkastet til en Alterbog og et Kirke-Ritual for Danmark“, hvori han særligt gengiver Mynsters gendrivelse af Grundtvigs argumentation. 10 *Dronningen*] Caroline Amalie stod fra omkr. 1838 under stærk indflydelse, også i religiøs henseende, af Grundtvig, hvem hun viste megen bevågenhed. 11 *hver Søndag og Onsdag ... i Vartou*] I årene 1839-71 holdt Grundtvig hyppigt gudstjeneste også om onsdagen i Vartov hospitalskirke, hvor han 28/5 1839 var blevet præst. Det var såkaldte ugedagsprædikener (ikke at forveksle med Grundtvigs onsdags-fastepredikener i tiden mellem fastelavn og påske). Ugedagsprædikener var afskaffet ved et reskript 1739 undertagen for de større købstadmenigheders vedkommende, hvor de bibeholdtes i forbindelse med altergang. Om Grundtvig har fortsat en i forvejen herskende Vartov-tradition ved at holde disse prædikener om onsdagen, eller om han selv har indført denne skik vides ikke, se iøvrigt Steen Johansen i Registrant over N. F. S. Grundtvigs Papirer I(1957), fascikel nr. 64. 15 *Klynka-katrix*] Müllers moder. 16 *Jeg har igaar i et Brev*] dette br. kendes ikke. 24 *Rasmus-sen*] snedkermester J. Rasmussen. 30 *Sine Haagen*] Hansine (Sine) Haagen, datter af nationalbankdirektør C. W. Haagen, senere (1846) gift med premierløjtnant, senere kontreadmiral, departementsdirektør Johan Philip Schultz. 31-32 *Bangs Syge-Diætik*] lægen, professor Ole Bang udsendte 1836 „Diætisk Lommebog for Syge“. Heraf udkom en ny, omarbejdet og forøget udgave under titlen „Syge-Diætik“ i 1840. Den blev i samtiden meget læst og fandt, som Weyse skriver, „rivende Afsætning“; indtil 1869 kom den i 8 udgaver. 34 *en Datter*] Reinholdine Henriette von Jessen blev født 9/4 1840. – No. 2] kammerjunker F. C. v. Jessens førstefødte var datteren Emma Sofie Elisabeth von Jessen, født 21/5 1838. – *Friz Brun*] den senere amtmand og kammerherre Petrus Friedrich (Fritz) Constantin Brun (DbL.IV(1934).214f.), søn af godsejer, kammerherre Carl Frederik Balthasar Brun og Friderica (Friede) Margaretha Bügel og altså sønnesøn af gehejmekonferensråd Constantin Brun og Friderike Münster. Han var (1841) gift med Vilhelmine (Mimi) Frølich, datter af grosserer Johan Jacob Frølich og Pauline Wilhelmine Tutein. 35 *Alexander*] Alexander Brun (DbL.IV(1934).202ff.), ovenn.s broder, der blev kendt for sine biavlsmetoder. Han var 1. gang (1849) gift med Sophie Louise Alice Tutein, datter af godsejer Peter Adolph Tutein (DbL.XXIV(1943).366ff.). – *Bispen*] J. P. Mynster. 36 *Edward Bunzen*] den senere højesteretsadvokat, kammeradvokat og søkrigsprokurør, etatsråd Jean Baptiste Louis Camille Edouard Buntzen (DbL.IV(1934).355), søn af Thomasine Gyllembourgs fætter, grosserer, kaptajn Andreas Buntzen. Han var 1836 medstifter af Musikkforeningen, medlem af dens første repræsentantskab og var en af Studenterforeningens dygtige sangere, jf. Axel Sørensen, Studenter-Sangforeningen 1839-1889(1889).4. 37 *Frisch*] F. E. Frisch.

168. (NkS 2836,4°). – 4 *epistola Weysiana*] Weysebrev. 8-9 *hans Kone til Geburtsdag*] fru Louise Zachariae, f. Dannemand, havde fødselsdag 16/4. 14 *lithiasis*] stenlidelse. 15 *Vesical*] blæren. 37-38 *Hartynglingerne*] Søren og Niels Hartmann. 38 *Hans Peter*] Kofoed-Hansen. 30-31 *i den Frisindede udskjældt Kongen*] I et som et brev „Til en Ven paa Landet“ formet indlæg i „Den Frisindede“ 14/4 1840 skrev lektor H. v. Buchwald bl. a.: „Ogsaa den mig saa udtrykkelige som allernaadigst bevilgede aarlige Indtægt, paa hvilken jeg er bosat, gjelder til Wansbeck som det lader – paa Huusleiens Beløb nær omtrent – og det uaftet H. K. H. Thronfølgeren [o: den nuv. konge] benaadede mig med følgende Samtykke: „Hvad H. M. Kongen har lovet Dem, maa De stole paa.“ ... Imidlertid vil vel Læseren indrømme, at der kan være stor Forskjel mellem regulære Gratificationer, som anvistes paa Financerne, og irregulære Gratialer, som tilfaldt hyppige Mandagsgjester gennem Chatolkassen; og hviler der end et Slags Skam over alle slige extra Tillæg, saa vover jeg dog at spørge om Skammen er min, at jeg er bleven ansat som Universitetslærer med 192

Rbd. reglementeret Gage?" 33 *Spektakel*] „Fædrelandet“ skrev 15/4 1840: „Efter Indbydelse af Opslag paa forskjellige Steder her i Byen forsamlede sig igaar Aftes Kl. 9 en stor Mængde Mennesker udenfor Major Magens Bopæl Amagerstov Nr. 35 og udbragte et flere Gange gjentaget Hurra. Politiets Anmodning om at rømme Gaden virkede øjeblikkelig, men Menneskemassen blev maaske derved dreven ned i Amaliegade uden for Generalgouverneur Scholtens Bolig, hvor flere perea's lod sig høre.“ Også „Kjøbenhavnsposten“ 15/4 1840 omtaler episoden og fremhæver, at de forsamlede mennesker „ingenlunde kunde henregnes til Pøbelen“. Om striden mellem Magens og v. Scholten se ad 166.38. 34 *Pereat*] egl.: han skal dø; „ned med!“, „bort med!“ 36 *Inseparable*] bet. egl. uadskillelig; der er her tale om en brystnål, se 172.24. 36 *ex*] ude [Weyses hjemmelavede „latin“]. 38 *F og A & Comp*] Ferdinand og Actonia Müller og deres lille datter. 41 *Hansenerne*] Hans Peter Kofoed-Hansen og hans broder Theodor Hansen. 42 *Episcopus mihi . . . in Prussia*] Biskoppen fortalte mig, at kancelliet havde været på nakken af din svoger, fordi han indsamlede til fordel for de gamle lutheranere i Preussen. – Müllers svoger er præsten Ludvig Daniel Hass (DbL.IX[1936].415f.), der 1835-40 var sognepræst til Medolden menighed i Sønderjylland. De „gamle lutheranere i Preussen“ er dem, der vægrede sig ved at efterleve den fællesliturgi, som den preussiske konge 1830 havde påbudt for lutheranere og reformerte. Den preussiske regering forfulgte de menigheder (særligt i Schlesien og Sachsen), der ikke ville antage den ny agende, med bøder, fængselsstraffe og landsforvisning, og under trykket heraf dannedes flere lutherske frikirker i Schlesien. Disse begivenheder vakte betydelig opsigt også i Danmark, og på forskellig måde søgte man at komme de betrængte trosfæller til hjælp, bl. a. ved at indsamle penge til dem. I dette arbejde var den senere præst, magister Jacob Christian Lindberg (DbL.XIV[1938].366ff.) særdeles aktiv og ligeledes pastor L. D. Hass, der i det hele stod Lindberg nær. Hass forestod, som det også fremgår af hans indlæg i „Dagen“ 14/4 1840, en indsamling i Jylland. Kancelliet misbilligede dette; to år tidligere havde nogle præster påtænkt en henvendelse til den preussiske konge (Friedrich Wilhelm III) med et bønsskrift til fordel for de forfulgte; de forespurgte kancelliet, om der fandtes noget til hinder herfor, og kancelliet svarede 14/6 1828 skarpt, at en sådan indblanding i Preussens indre anliggender var „upassende“, jf. Kaj Baagø, Magister Jacob Christian Lindberg [1958].292f.

169. [NKS 2836,4°]. – 3 *Linier*] 1 linje = 1/12 eller 1/10 tomme (hhv. 2,18 og 3,139 mm). – L] *Linier*. 7 *Smiths*] Andreas Niels Christopher Smith, der 1831-57 var 2. residerende kapellan ved Frue kirke i Kbh. 18 *Texten til Kroningsmusikken*] C. J. Boyes salmer; ved resolution 30/4 1840 godkendte kongen Boyes tekster (jf. C. J. Boye, Udvalgte og samlede poetiske Skrifter IV[1851].234ff.). 29 *Valet will ich . . . falsche Welt*] salme (1613) af Valerius Herberger. 30 *Dannemand have Bryllup*] brylluppet fandt sted 28/4 1840. – *Fruens Etage*] i fru Dannemands gård på Toldbodvej (Esplanaden). 37 *pfeift auf dem letzten Loche*] synger på det sidste vers.

170. [NKS 2836,4°]. – 2 *Paaskefest*] det var påskedag 19/4 1840. 3 A] Actonia Müller. 8-9 *den nye Kostgænger*] P. Schaumburg-Müller skriver i sine familieoptegnelser: „For at bøde paa de mindre gode økonomiske Forhold, der ikke bleve bedre ved de Fordringer, der stilledes til Fader fra hans Broder, navnlig m.H.t. dennes uægte Søn Herman, hvem han endog en Tid maatte tage i sit Hus og vistnok i Hovedsagen i det Hele sørge for dengang, forsøgte Fader at have Pensionærer, som tillige skulde undervises. Blandt disse skal jeg nævne Brødrene Gustav og Emil Grüner, Sønner af daværende Forpagter Grüner paa Spanager under Giesegaard, og Carl Reiersen fra København . . . Aldeles afset fra, at Moder vanskeligt med at passe sine egne Smaa kunde overkomme at have Pensionærer, viste det sig snart, at Indtægten ved at have saadanne ikke stod i et rimeligt Forhold til de derved forbundne Vanskeligheder og Ulejligheden og Generne derved. Det blev derfor opgivet efter nogen Tids Forløb.“ 12-13 *Din Protectrice*] Weyse tænker på dronning Caroline Amalie; pro-

tektrice for Vallø stift var enkedronning Marie Sophie Frederikke. 15 *Blücher-Altona*] Dronning Caroline Amalies hofchef, adjutant hos kong Christian VIII, kammerherre Gustav Carl Frederik lensgreve Blücher af Altona, han havde to døtre: Sophie Marie Asuntha Catharina (f. 1827) og Fanny Marie Louise (f. 1829). 19 *Marschallen*] O. C. v. Haxthausen. 21 *man kan hvad man vil*] lystspil i 2 akter af Jacques Ancelot og de Comberousse, oversat af J. L. Heiberg. Opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 18/1 1838. – *Holst*] skuespilleren Wilhelm Holst. 21–22 *Hr. Bruus*] Jens Carl Stephanus Bruus; han debuterede 23/4 1840 som Ruy Gomez i „Man kan hvad man vil“. Han døde som dampmøller. 22–23 *Heiberg skal ... skrive et Stykke*] J. L. Heiberg skrev „Syvsoverdag“, der blev opført 1. gang 1/7 1840; J. P. E. Hartmann komponerede musikken. 23 *en Cantate til Universitetet*] kantaten blev ikke skrevet af Heiberg, men af professor, dr. med. O. L. Bang. 25 *Saxtorph er død*] 22/4 1840 i Kbh. 26 *Candidat Ipsen*] cand. jur. Ludvig Ipsen, broder til Müllers ven, præsten Harald Ipsen. Han var inspektør og lærer ved Mariboës skole i Kbh., blev senere byskriver i Skive og herredsskriver i Salling herred. – *sin ... unge Kone*] Mette Margrethe Ipsen, f. Bøgh. Hun, der 1834 var blevet gift med ovenn. L. Ipsen, døde 23/4 1840. 27 *Barsel-feber ... i Stiftelsen*] på Den kgl. Fødselsstiftelse (i Amaliegade) indtraf i slutningen af året 1839 en række dødsfald på grund af en barsel-feber-epidemi. Dette medførte, at stiftelsen 4/1 1840 midlertidig flyttede til Stormgade (hvor tidligere Døvstummeinstituttet havde lokaler). Der anskaffedes helt nyt inventar, og ingen læge, jordemoder eller sygeplejerske, der havde været ansat på fødselsstiftelsen, fik adgang til de ny lokaler. Den interimistiske anstalt stilledes under overbestyrelse af stabskirurg, professor, dr. med. Johan Conrad Müller (DbL. XVI(1939).277f.), se Kjøbenhavnsposten 19/12 1839 og 4/1 1840; E. Ingerslev, Den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse 1800–1849 (1915). 31 *Mikkel Mads*] Michael Hertz. 40 A. J.] Actonia (Müller) og Jette (Hass).

111. [RA. Privatarkiver: J. G. Adlers papirer]. – 2–3 *Der Mensch wird ... alle Tage dazu*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873).63, der har formen: De Mensch ward so ölt wie 'ne kau öñ lehrt (lernt) ümmer mehr datau. Weyse har vel citatet fra Smollets Humphry Klinkers Reisen III.217 (Leipzig 1775; auktionskatalog nr. 505–507), hvor det hedder: Der Mensch wird so alt als ein' Kuh, / Und lernt noch all' Tag' zu. 4 1817 ... *min første geistlige Musik*] kantaten til reformationsfesten 1817 til Høegh-Guldbergs tekst. 9 *Brev fra ... Haxthausen*] af 25/4 1840, hvori han bad Weyse selv henvende sig „umiddelbart til Hans Majestæt“ ang. Boyes tekst til salmerne, som Haxthausen ikke havde noget eksemplar af. (RA. Hofmarskallatets arkiv III N 1: Christian VIII's og Caroline Amalies kronings- og salvingsakt). 14 *Forandring som i Sørge-Cantaten*] jf. ad 129.5 og 130.34 om ændringerne i Oehlenschlägers sørgkantate til Frederik VI's bisættelse.

112. [NkS 2836,4^o]. – 5 *Justitsraad Holmer*] Christian Andreas Holmer, bureauchef i Statssekretariatet for nådessager og revisor ved Ordenskapitlet samt fuldmægtig i Bureauet for arméens kommandosager, senere etatsråd. 8–9 *Kroningspsalmerne har jeg nu faaet*] med br. 30/4 1840 fra hofmarskal Haxthausen (RA. Hofmarskallatets arkiv III N 1: Christian VIII's og Caroline Amalies kronings- og salvingsakt). I br. 11/4 1840 kunde Weyse meddele hofmarskallen, at han var færdig med kompositionen. 10–11 *Svar fra Kongen*] 2/5 1840 meddelte hofmarskallen Weyse, at kongen havde billiget hans forslag. 14 *Zach*] Zachariae. 15 *de Nygifte Folk*] lensgreve F. V. Dannemand og lensgrevinde Franciska Dannemand, f. von Scholten, der var blevet gift 28/4 1840. – *Generalgouverneusen*] Anna Elisabeth (Lise) von Scholten, f. Thortsen, gift med generalmajor, generalgouvernør P. v. Scholten. 16 *Gouverneuren*] P. v. Scholten. 30 *Merinos*] (fin) uld af merinofåret. – *Tvil*] Twill (af eng. twill) ☉: kiprede, 4-skaftede hvide bomuldsvarer. 26 *ibidem*] betyder: sammesteds; Hertz skulde have skrevet: idem: det samme. 27 *Arends*] lægen Christopher Arends, 1818 praktiserende læge i Roskilde, 1819 distriktsmedikus, 1823 stadsfysikus i Fredericia, 1827 i Holbæk.

31-32 *den gale Stempel*] baron Henrik Stampe. 35 *Assurance-Compagniet*] Det kgl. octroierede Søassurance Compagni i Kbh., hvor Müllers fader en tid var bud. 36 *Adio! ben mio!*] (ital.) Farvel, min skat!

173. (NkS 2836,4^o). – 2 *Din Broder*] Christian Müller. 7 *Bevue*] brøler, bommert. 20 *den sorte Domino*] syngestykke i 3 akter, musikken af Auber, teksten af Scribe [*Le domino noir*], oversat af Th. Overskou, opført 1. gang på Det kgl. Teater 29/1 1839. 23 *Fru Wiborg*] Hansine Henriette Viborg, f. Fogh. Hendes datter, Franzisca von Rosen, f. Viborg, har i sine erindringer (M&B.XIII(1913).9ff.) omtalt Weyse og hans hyppige besøg hos forældrene. Hun nævner, at Weyse „kunde ogsaa være grumme sær og utaaelig“ (s. 11), og at hendes „Moder maatte altid høre paa Weyses Klager og Bekymringer, og de var mange“ (s. 13). Der gengives (s. 14) et rimbrev fra Weyse til Hansine Viborg; originalen kendes ikke, og efter rimbrevets form synes det at kunne være tvivlsomt, om det – der blot er undertegnet: „Oldfux, Professor i Moralen“ – virkelig er fra Weyse. 26-27 *Brandmajor Quist*] oberstløjtnant, chef for Kbh.s brandkorps Peter Martin Qvist. 37 *Münter*] Balthasar Münter, fra 1835 1. residerende kapellan ved Holmens kirke og (fra 1828) hofprædikant, senere provst og kgl. konfessionarius. 29 *Den hele Familie*] ∴ familien Brun. 34 *Sal anglic*] *Sal anglicum* (purum), ∴ svovlsur magnesia, engelsk salt. 42 *Omnibus ... Sapientissimus*] Den meget vise (∴ Weyse) hilser [præsens konjunktiv] (det vil sige: ytrer ønske om) at hilse alle. 47 *Spang*] Peter Johannes Spang blev 3/5 1840 udnævnt til residerende kapellan ved Helligåndskirken i Kbh., 1856 blev han sognepræst sst. I anledning af hans udnævnelse skrev „Fædrelandet“ 11/5 1840: „Det har sikkert glædet Hovedstadens Publicum at erfare, at Hr. Spang, Sognepræst til Udby og Ørslev ved Vordingborg, bekjendt som en særdeles velegnet Taler og en i alle Henseender værdig Geistlig, er bleven kaldet til residerende Capellan ved Helliggeistes Kirke; og det har sikkert glædet saa meget mere, som man derved tillige saae, at en vis Retning i Theologien, der her kun har funden liden Anklang, ei ved denne Leilighed blev repræsenteret. At denne Retning (eller denne Slags Christendom) kun har faa Tilhængere, derpaa saae vi blandt Andet nyligt et træffende Exempel i Vartou Kirke, hvor Hr. Grundtvig kun havde 2, skriver to, Confirmander.“ 49 *Kalkar*] dr. theol. & phil. Christian Andreas Hermann Kalkar (DbL.XII(1937).306ff.), dengang overlærer i Odense, fra 1843-68 sognepræst til Gladsaxe og Herløv menigheder. I teologisk henseende stod Kalkar Mynster nær; bl. a. støttede han denne under debatten om trosbekendelsens form (1836) og om det ny kirkeritual (1840) ved to småskrifter.

174. (NkS 2836,4^o). – 3 A] Actonia Müller. 6 *Storm*] Hans Peter Ingerslev Storm, 1839-58 stiftspræst ved Vallø stift, 1858-68 sognepræst til Herfølge og Sæder menigheder og provst i Bjæverskov og Faxe herreder. Han var Müllers foresatte. P. Schaumburg-Müller skriver i sine familieoptegnelser: „Han var en dygtig Mand, nidkær i sit Embede, sommetider maaske lidt vel nidkær, saaledes at det fik Udseende af Hensynsløshed, men Hensigten var vist altid god. Han blev anset som en begavet Prædikant og dygtig Taler ... Hvad der forbavsede mig saa meget, naar jeg som Barn var i Vallø Slotskirke, var, at han var saa ivrigt gestikulerende under sine Prædikener, og at store Taarer uophørligt randt ham ned ad hans Kinder, medens han prædikede – muligt hidrørte det fra hans noget heftige og iltre Temperament ...“ Forholdet mellem Müller og Storm var til at begynde med næppe det bedste; det hedder i de nævnte optegnelser, „at Fader havde en utilgivelig Tilbøjelighed til at ligge længe i Sengen om Morgenens, og saaledes ikke altid mødte præcis paa Skolestuen om Morgenens, naar Skolen skulde begynde. Denne Efterladenhed, som Moder, da hun mærkede den vakte Storms Uvilje, bad Fader ændre, men uden altid at opnaa et gunstigt Resultat, havde Storm flere, eller da ialtfald nogle Gange paatalt ligeoverfor Fader, der imidlertid ikke tog denne Paataale tilstrækkelig ad notam. Saa en uheldig Morgen mødte Storm igen paa Skolestuen ved Skoletidens

Begyndelse, men traf ikke Fader der. Storm ilede da ind i Sovekamret, hvor han uheldigvis traf Fader endnu liggende i Sengen. Han (Storm) skal da med Stade ved Fodenden af Faders Seng have gebærdet sig ret rasende og hensynsløst og brugt altfor iltre og uovervejede Ord . . . Men disse Rivninger hørte meget snart op, og alt som Aarene gik, og de gensidig fik Øjnene op for og tilfulde lærte at skatte hinandens gode Sider og ærlige Vilje til at ville det Rette, opstod der et trofast Venskab mellem dem, og dette Venskab løste først Døden."

175. [NkS 2836,4°]. – 3 *Havens*] Kongens Have. 4 *O Natur! Natur! . . . Lieschen!*"] citat fra Kotzebues lystspil „Der Wildfang" (1797); i 1. akt, 6. scene siger Frau von Brumbach: „ . . . Natur! Natur! es geht doch nichts über die Natur! – Wo sind meine Zähne, Lieschen?" 8 *feist!* velnæret, fed (særligt om dyr). 17 *hans Kone*] komponisten og klaverspillerinden Aloisia Pott, f. Winkler von Forazest; hun var elev af Czerny, men optrådte kun som dilettant og ved velgørenhedskoncerter o. l. 18 *Lists*] den ungarske klavervirtuos og komponist Franz Liszt. – *Thalbergs*] den tyske klavervirtuos og komponist Sigismund Thalberg. 19–20 *Sorgenfri*] Sorgenfri slot ved Lyngby (Kbh.s amt, Sokkelund herred) ejedes af Christian VIII, der havde boet der som prins. Det var hans sommerresidens. 23 *Fabrikanten*] skuespil i 3 akter af Émile Souvestre, oversat af Sille Beyer; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 6/5 1840.

176. [NkS 2836,4°]. – 2 *Din Fadderstads*] Müllers datter blev døbt 31/5 1840 i Vallø slotskapel. Faddere var farmoderen Mariane Henriette Müller (der bar barnet), moderen Henriette Hass, birkedommer Rode, Weyse og morfaderen, toldbetjent P. D. Hass [kirkebogen]. 4–5 *Heibergs Universitæts Cantate*] teksten blev skrevet af professor, dr. med. O. Bang, se br. 180. En ny universitetskantate med instrumenter (orkester) fik Weyse ikke komponeret. Derimod skrev Heiberg en ny tekst til den kantate, Weyse havde komponeret 1839 til universitetets årlige fest i anledning af kongens fødselsdag. Denne kantate er for mandskor og klaver. 16 *en af de Hellige*] fra omkr. 1800 var over hele landet en religiøs vækkelse blandt almuen mærkbar; der afholdtes mange steder gudelige forsamlinger af de vakte – kendt er f. eks. „de stærke jyder" (i Bjerre og Hatting herreder), vækkelsen på Kertemindeegnen, og i Kbh. samlede adskillige vakte lægfolk hos brødremenigheden (i Stormgade) eller senere (1831–32) hos magister J. C. Lindberg i hans hjem nær kalkbrønderiet på Østerbro; også pastor L. D. Hass holdt, efter at han havde taget sin afsked som præst i Medolden, gudelige forsamlinger i Kbh. (St. Kongensgade) fra efteråret 1840 el. vinteren 1841. I løbet af 1830'erne skete der en spaltning i den gudelige vækkelse; en del gik over til den grundtvigske bevægelse, andre dannede en pietistisk fløj, der igen spaltedes i forskellige retninger, og atter andre blev grebet af bap-tismen eller andre sekteriske strømninger. 19 *quæstionis*] omtalte, vedkommende. 23 *vor Nyhavnske Ven*] formentlig grosserer B. C. Reiersen, der boede Nyhavn v. S. 18. 27 *Rasbach*] Johan Peter Rasbach, fuldmægtig i de kgl. fourerers kontor under hofmarskallatet.

177. [NkS 2836,4°]. – 3 *Syngen og Beden*] Store Bededag indtraf i 1840 den 15/5. 4 *til Lykke*] Müller fyldte 16/5 1840 30 år. 12 *caput kaput*] hovedet kaput. 16 *Lieutenant Sygevogter*] Christian Wulff. 26 *Christiansborg*] Efter at Christian Vis slot var brændt 1794, genopførte Frederik VI 1803 ff. slottet, som blev indviet 1828. Man fortsatte i de følgende år med at udstyre lokalerne, men var endnu ikke helt færdig, da slottet påny brændte 1884. 29 *Girandoler*] armlysestager. 30–31 *Alexanders Indtog*] forgemakket til riddersalen var prydet med en gengivelse af Thorvaldsens marmorfrise: Alexandertoget. 33 *Wedgewood*] Josiah Wedgewood, engelsk keramik-ker. 34 *Slotsforvalterens*] kammerråd Isach Hansen, slotsforvalter ved Christiansborg slot, konduktør ved kommissionen ang. Christiansborg slots opbygning. Han var gift med Christiana Amalia Koch, søster til arkitekten J. H. Koch. 35 *bal paré*] pragtbal. 42 *Den første, anden, og tredie Vokal*] A, E og I for: Actonia [Müller], Ernesta

(Müller) og Jette (Hass). 45-48 *Tout annonce . . . a l'adorer*] begyndelseslinjerne til Voltaires Stances XXXVIII. De 2 sidste linjer lyder dog: *La voix de l'univers annonce sa puissance, / Et la voix de nos coeurs dit qu'il faut l'adorer*, se *Oeuvres complètes de Voltaire VIII* (1877). 544.

178. (NkS 2836,4^o). - 3 *Ernestine-Petræa-Jensines*] med disse navne døbtes Müllers datter. Ved kgl. bevilling 11/7 1883 fik hun tilladelse til at føre navnet Schaumburg-Müller. 9 *neronisk*] grusomme. - *lucus a non lucendo*] en skov kaldes 'lucus', fordi der ikke er lyst (non lucet) derinde. I den romerske retor Marcus Fabius Quintilianus *De institutione oratoria* hedder det (I, 6): Skal vi indrømme, at nogle ord nedstammer fra deres modsætning, således f. eks. lucus (skov), fordi der, formørket af skyggerne, kun er lidet lys (luceat)? 11 *Christensen er tiltalt*] Balthazar Christensen, der fra 1839 var ansvarshavende redaktør for „Fædrelandet“, havde ved repræsentantskabets forhandlinger i Trykkefrihedsselskabet 7/5 1840 holdt en tale, hvori han karakteriserede § 7 i trykkefrihedsforordningen 1799 som „ublu og barbarisk“, han blev sat under tiltale og ved dommen 2/1 1841 idømt en bøde på 200 rdl. og sat under censur i 1 år, hvorfor han fratrådte som redaktør. 12 *Trykkefriheds-Selskab*] Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug, stiftet 1835. Foreningen talte hurtigt flere tusinde medlemmer over hele landet og udgav (fra 29/5 1835) „Dansk Folkeblad“, der talte frihedens sag samtidig med at det søgte at hindre misbrug af pressen; foreningen udfoldede tillige en virksomhed for at udbrede gode, oplysende skrifter, oprette bogsamlinger rundt om i landet m. v. 15-16 *Illuminationen . . . har Kongen fræbedet sig*] ved kgl. reskript 18/5 1840 (meddelt i rådstueplakat 19. s. m.) tilkendegav kongen, at han ikke ønskede, at hovedstadens indvånere skulde sætte sig i udgift ved en mulig påtænkt illumination i anledning af kongens og dronningens sølvbryllup. „Fædrelandet“ havde 19/5 1840, inden det den følgende dag bragte det kgl. reskript, offentliggjort en (af Monrad forfattet) artikel: „Skal der illumineres paa Fredag?“ Spørgsmålet besvaredes benægtende, idet det anførtes, at et sølvbryllup var et privat anliggende, der var folket uvedkommende, og at store festudgifter burde undgås. 20 „*Bratenweste*“] prunkveste. 22 *Gudstjeneste i Sorgenfri*] med tale af biskop J. P. Mynster, der tillige var kgl. konfessionarius. - *Conservatorianerne*] eleverne på det af Siboni oprettede musikkonservatorium. 22-23 *af Hartmann componert Cantate*] Kantate, komponeret i Anledning af DD-MM. Sølvbryllupsfest d. 22 Maj 1840 for Solostemmer, Kor og Orkester. Tekst af H. P. Holst. 24 *Orlogsskib løbe af Stapel*] 22/5 1840 søsattes linjeskibet „Christian den Ottende“, der 5/4 1849 sprang i luften under den ulykkelige kamp ved Eckernförde. 41 *Wines*] Wiene, der synes at have været bælgetræder, er rimeligvis C. F. Wiene, der var bud ved universitets-kontoret. 46 *Verden som Automat*] *Die Welt als Automat und das Reich Gottes* (Kbh. 1829) af C. F. v. Schmidt-Phiseldeck. Brudstykker er oversat i Kjøbenhavns Skilderie 1829. - *Lunds Domkirke*] Carl Georg Brunius, Nordens äldsta metropolitankyrka el. historisk och arkitektonisk beskrifning öfver Lunds domkyrka (1836), se Fortegnelse over afgangne Professor, Dr. phil. Weyses efterladte Samling og Malerier, Kobberstik og Lithographier, der bortsælges ved Auction Onsdag den 5te April (Kbh. 1843). 52 *hilses idag paatvers*] efterskriften er skrevet på tværs af papiret. 54 *Mimi Frøhlich*] Vilhelmine (Mimi) Frølich, datter af grosserer J. J. Frølich og Pauline Wilhelmine Tutein, blev 30/6 1841 gift med den senere amtmand Fritz Brun. 55 *Lange Oelenschläger*] Johannes Wolfgang Oehlenschläger, Adam Oehlenschlägers äldste søn. - *Serena d'Acheria*] Louis Victor Serène d'Acquéria, dengang kopist i Kbh.s politiret, senere birkedommer og skriver i Halsnæs og Frederiksværk birker. - *Hedemann*] Sophus Vilhelm Hedemann, dengang premierløjtnant, død som kar. oberst. - *en Anonymus*] uvist hvem Weyse tænker på; „Dagen“ indeholdt 25/5 1840 meddelelse om 14 personers udnævnelse til hofjunker, deriblandt de ovenn. 3. Af de resterende 11 var 5 officerer; de 6 civile var: Frederik Julius Sick (DbL.XXI[1941].631f.), legationssekretær, senere ministerresident; George Joachim

Quaade (DbL.XIX(1940).1ff.), kancellist i udenrigsdepartementet, senere gesandt og udenrigsminister og minister uden portefeuille; Caspar Holten Grevenkop-Castenschield, cand. phil., senere ejer af Hagedstedgård, kammerherre og hofjægermester; Johan Christian v. Jessen (DbL.XI(1937).603ff.), cand. jur., volontør i Rentekammeret, senere borgmester og byfoged i Horsens, indenrigs- og justitsminister (1859–60), kammerherre; Julius Theodor Vilhelm Bauditz, cand. jur., senere departementschef, kammerherre; Simon Jørgen Bie, cand. jur., ansat i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet, senere toldintendant på St. Thomas, kammerherre, og Frederik Jørgen Fønss, exam. jur., senere kammerjunker. 56 *Hofjunkere*] ved kgl. reskript 15/5 1840 til hofmarskallatet genoptoges chargen hofjunker (med rang i 5. klasse nr. 4). Til denne charge skulde også kunne optages unge mænd, der ikke var adelige, eller hvis fædre ikke havde rang i en af de første 3 rangklasser, hvilket dengang krævedes for at blive kammerjunker. Genoptagelsen af denne hofcharge vakte en del kritik, se f. eks. Kjøbenhavnsposten 24/5 1840. 57 *Commissionstidende kalder sig nu Roeskilde-Avis*] Ved Højesterets dom 30/10 1839 stadfæstede Hof- og Stadsrettens dom, hvorefter interessenterne i Kjøbenhavns Adressecomptoir fandtes berettigede til at forbyde „Kjøbenhavns Commissionstidende“ at opretholde et adressekontor. Da de domfældte vedblev hermed – idet bladet nu blot kaldtes „Almindelig Commissionstidende“ – begærede interessenterne i Kjøbenhavns Adressecomptoir fogedforbud nedlagt; da fogden ikke kunne indgå derpå, indbragtes sagen for Højesteret, der 14/5 1840 statuerede, at forbudsforretningen burde nyde fremme, og at numrene af bladet „Almindelig Commissionstidende“ skulde beslaglægges. Herefter udsendtes bladet under navnet „Roeskilde Avis“.

179. (NkS 2836,4^o). – 3 *Spektakel*] Berlingske Tidende skrev 25/5 1840: „Under den Sammenstimlen af Folk, der, som sædvanligt ved slige Leiligheder, foranlediges af Festiviteterne i de sidste Dage, gav sig alt i Fredags Aftes [22/5] en Tilbøielighed tilkjende til Gadeorden. Paa Slotspladsen bleve endeel Beegkrandse kastede omkuld, og Politiet maatte henad Kl. 11 med Magt adskille Folkestimlen.“ 4 *velklædte Folk*] samme sted hedder det: „Man har paastaet, at flere velklædte Personer skulle have deeltaget i disse Excesser, men ligesom vi i det Hele maae modsige dette som ubeføiet, saaledes maae vi navnlig afvise slig Relation for de academiske Borgeres Vedkommende. Dette hæderlige Samfund har altid lagt Tact for Orden og Sømmelighed for Dagen, og vilde derfor heller ikke ved slig Leilighed fornødne sig til at begaa Excesser . . .“ 5 *Begfaklerne*] om episoden skrev oppositionsbladet „Den Frisindede“ (26/5 1840) i en ironisk reportage, beregnet for læsere i provinsen: „Endnu have vi kun nogle Excesser af en meget ubehagelig Natur at tilføie. Begkrandse synes at have vundet Pøblens Mishag, og dens Antipathi ytrede sig allerede temmelig stærkt Balnatten [22/5]. Kort forinden de Kongelige kjørte fra Theatret fortsattes den foregaaende Nats Drillerier med de Begkrandse, der vare placerede udenfor det Thottske Palais, hvor den kaiserlige russiske Minister, Baron Nicolai, nu boer. Lygterne og adskillige Ruder blev ituslagne med Steen, Begkrandse væltede, Politiet formaede ikke at forhindre disse Optøier, og da DD. Maiestæter kjørte forbi, var den store Plads ganske mørk . . . Siden drog en stor Sværm – efter de simple Sange at dømme – af den laveste Pøbel igjennem Kjøbmagergade, skrege ved Regentzen et Vivat for Studenterne og trak sig derfra til Nørregade [o: til Balthazar Christensens bopæl], hvor ligeledes lignende Raab udbragdes, de gjentog sig paa lille Kjøbmagergade [o: Orla Lehmanns bopæl], indtil Politiet paa Kultorget nogenlunde fik Colonnen brudt. Længere fandt vi det ikke raadeligt at følge qva Referent, men hørte kun i Frastand endnu idelig Hujen og Skrigen . . .“ 7 *Brochdorff*] A. F. S. v. Brockdorff, fru Dannemands svigersøn. 13 *den russiske Ministers*] gehejmeråd, baron Poul von Nicolai var overordentlig gesandt og befuldmægtiget minister. 16 *Kammerherre Bjelke*] kammerherre, kommandør Johan Christian August Bjelke, der boede i det Thottske palæ Kongens Nytorv 205 (nuv. nr. 4). 18 *Evald*] generaladjutant og chef

for kongens adjutantstab, senere generalmajor, kammerherre Carl von Ewald (DbL. VI[1935].472f.). 19 *Sangen Student kom frem*] en sang af dette navn kendes ikke; der er vist blot tale om, at folkemængden ved Regensen kaldte på studenterne. 20 *Melodien: Sengehalm*] der sigtes vist til datidens gadehandeleres råb om sengehalm, jf. „skraalende Munde, / som raabe med Tørv og Sengehalm“, H. V. Kaalund, Samlede Digte udg. af O. Borchsenius [1898].316. 29 *Christensen*] Balthazar Christensen. 30 *Monrad*] D. G. Monrad. – *Gjødwad*] journalisten, medudgiver af „Fædrelandet“ Jens Finsteen Gjødwad (DbL.VIII[1936].113ff.). 32–33 *si fractus ... ferient ruinæ*] Dersom selve jordkredsen skulde styrte sammen, træffer ruinen ham uforfærdet. Citat fra Horats' Oder III.3.7. 33 *Oelenschlägers dramatiserte Fisker*] „Fiskeren og hans Børn“, dramatisk æventyr i 5 akter af Oehlenschläger (trykt 1840), musikken af J. P. E. Hartmann, opført 1. gang 23/5 1840. Oehlenschläger havde 1815 forfattet det dramatiske æventyr „Fiskeren“ (trykt 1816), der blev stærkt omarbejdet og forkortet og i 1836 udkom under titlen „Fiskeren og hans Datter“. Endnu stærkere omarbejdet og beskåret fremtrådte digtet i det dramatiserede „Fiskeren og hans Børn“. Stykket gjorde ikke lykke og opførtes kun 3 gange. Jf. Oehlenschlägers Poetiske Skrifter II [1857].1ff. og Bidrag til den Oehlenschlägerske Litteraturs Historie II[1868].308. 35 *Hartmanns Musik*] utrykt. – *Sed hora ruit*] men tider iler. [Hugo Grotius valg-sprog]. 39 *sin Broder*] Kbh.s vejviser 1840 anfører 2 skippere Kofoed: J. Kofoed (Bro-læggerstræde 84) og A. C. Kofoed (Nyhavn 12); en af disse er muligt Karen Gravesen, f. Kofoed's broder. 40 *Captain Müller*] måske kaptajn og toldbetjent Fr. L. Müller, Rosengården 118 [Kbh.s vejviser 1840]. 43 *Apag*] vig bort! Efter: *apage Satana!* [Matthæus 4.10]. – *Tutein*] generalkonsul J. F. Tutein.

180. [NkS 2836,4^o]. – 2 *tilskrevet Dig igaar*] br. 179. 4 *Hass*] Müllers svigerfader toldbetjent P. D. Hass. 5 *in suspensio*] svævende, uafgjort. 7–8 *dobbelt Jordbær*] betydningen af ordet *dobbelt* her kendes ikke. 10 *quinque*] fem (nemlig: rigsdaler). 13 28 *Mai*] årsdagen for adg. 28/5 1831 om indførelsen af de rådgivende provinsial-stænder fejredes ved forskellige fester af politisk art. – *Lygterne holdtes tændte imod Sædvane*] Kbh.s gadelygter var dengang ikke tændt om natten i forårs- og sommer-månederne. 14–15 *Politiet har i Adresseavisen advaret*] ved politibekendtgørelse 24/5 1840, der indrykkedes i Adresseavisen 25/5 og 26/5 s. å., advarede politiet mod opløb, indskærpede anordningernes bud herom og opfordrede alle til at bidrage til at hindre oprin, der kunde forstyrre den almindelige rolighed. 16 *afskedigede Holmens Folk*] Christian VIII havde umiddelbart efter sin tronbestigelse påbudt, at der skulde ske betydelige reduktioner på søetatens budget. „Fædrelandet“ meddelte 8/5 1840, at der ved den kgl. resolution indenfor søetaten skulde indføres besparelser på omtr. 100.000 rdl. årlig. 18 *Ørsted har igjen holdt Tale til Studenterne*] Herom skrev „Dagen“ 16/5 1840: „Igaar Aftes havde Conferentsraad H. Chr. Ørsted opfordret de Studerende til at indfinde sig paa den polytechniske Lærestanstalt [i Studiestræde] for at høre, hvad han ved denne Leilighed ønskede at sige; Forsamlingen blev saa talrig, at Localet ikke kunde rumme den, hvorfor man gik op til Universitetets Bygningens store Auditorium. Conferentsraaden opfordrede de Studerende til at opføre sig med den Sindighed og Rolighed, man tidligere var vant til, og at være overbeviste om, at Kongen havde saa frisindede Anskuelser og Forsætter, som Nogen af hans Under-saatter kunde ønske og vente.“ Ørsteds tale var foranlediget af uroen omkring stiftelsen af Studentersamfundet, jf. ndf. 19–20 *Brev fra Consistoriet til Studentersamfundet*] Studentersamfundet blev stiftet i Kbh. 20/1 1840 af yngre, frisindede studenter efter indbydelse af C. Gammeltoft, Hother Hage, M. Hammerich, A. F. Krieger, P. E. Lind, D. G. Monrad, R. Nielsen, C. Ploug og V. Schøler (se disses indbydelse 17/1 1840 i „Dagen“ for s. d.). Samfundet mødte stærk modstand hos konsistorium, politiet, kancelliet og stænderforsamlingen. Konsistorium havde i skr. 14/4 1840 anmodet Studentersamfundet om at give underretning om, når general-forsamling skulde afholdes og om, hvad der skulde forhandles og blev vedtaget.

Samfundets bestyrelse kunde ikke indgå herpå og meddelte i skr. 11/5 1840 konsistorium, at et mindretal indenfor repræsentantskabet havde ønsket, at en generalforsamling skulde tage stilling til, om der skulde meddeles konsistorium de begærte oplysninger. Dette foranledigede universitetets rektor (prof. O. Bang) til gennem formanden for samfundets repræsentantskab at advare mod en beslutning, der var i strid med konsistoriums ønske, og til at tilkendegive, at en sådan beslutning vilde kunne medføre, at der forventes de ved universitetet studerende al videre deltagelse i samfundet. Desuagtet vedtog Studentersamfundets generalforsamling 18/5 1840, at der ikke skulde gives konsistorium de begærte meddelelser. Da repræsentantskabets formand imidlertid ikke havde følt sig foranlediget til at give generalforsamlingen oplysning om, hvad universitetets rektor havde tilkendegivet ham, henvendte konsistorium sig nu 23/5 1840 påny til de studerende – det er den skrivelse, der sigtes til i Weyses her meddelte brev – og henstillede indtrængende, at sagen blev optaget til fornyet overvejelse. På en generalforsamling 2/6 1840 vedtog Studentersamfundet imidlertid (med 161 stemmer mod 154) at fastholde det indtagne standpunkt. I skr. 16/6 1840 tilskrev universitetet herefter Studentersamfundet, at konsistorium ophævede samfundet, hvorefter politidirektøren i Kbh. i skr. 18/6 1840 meddelte samfundet, at han herefter heller ikke for politiets vedkommende kunde anerkende samfundet for en efter kabinetsordren 10/3 1780 til-ladt forening. Studentersamfundet klagede 6/7 1840 herover til kancelliet, men klagen blev afvist ved kancelliets skr. 9/7 1840. En senere petition til stænderforsamlingen i Roskilde blev ligeledes afvist, og hermed ophørte Studentersamfundets historie. Jf. H. C. A. Lund, *Studenteforeningens Historie 1820-70* II(1898).14ff. 26 *General-Consul Tutein*] J. F. Tutein, han fyldte 9/9 1840 83 år. 28-29 *Heiberg . . . skriver et nyt Stykke*] „Syvsoverdag“. 30 *O Bang*] lægen, professor, dr. med. Ole Bang skrev kantaten til universitetsfesten i anledning af Christian VIIIs og Caroline Amalies kroning („Velkommen, velkommen til Musernes Hjem“). 36 *Din Holst*] uvist hvem der sigtes til, Kbh.s vejviser for 1840 kender ingen Holst med adresse Krystalgade 53. Måske er det Peter Christian Ditlev Holst, der 1821 var blevet exam. jur., 1825 student og 1832 cand. theol. Han var dengang overlærer ved Søetatens drengeskole i Nyboder og blev senere præst. Kbh.s vejviser opgiver ikke hans adresse.

181. [NKS 2836,4^o]. – 6-7 *Fædrelandets og Kjøbenhavnspostens Redacteurer*] hhv. Balthazar Christensen og skræder Ludvig Christopher Grüne, den sidste var fader til den egentlige redaktør, Johan Peter Martin Grüne (DbL.VIII[1936].393f.), der på grund af censurdomme ikke figurerede som ansvarshavende redaktør 1840-46. 8 *be-klage de det*] I en stort opsat forsideartikel, underskrevet „Redactionen“, skrev „Fædrelandet“ 25/5 1840 bl. a.: „Med dyb Bedrøvelse have vi erfaret, at der i Løverdags Aftes [23/5] er forøvet Excesser, der vel i og for sig ikke have været af stor Betydning, men som derimod, hvis de skulde gjentage sig, kunde have de sørgeligste Følger . . . Det er derfor i den lovlige Friheds Navn, vi opfordre alle Fremskridtets Venner til at gjøre Alt, hvad der staaer i deres Magt til at forekomme enhver Uorden, der kunde give vore Fjender Vaaben i Hænderne og til at afværge selv saadanne Meningsyttringer, mod hvis Lovlighed der vel intet kunde indvendes, men som Mistydninger dog kunde søge at sammenblande med saadanne Udskeielser, der ere Friheden ligesaa uværdige, som de er den farlige.“ – „Kjøbenhavnsposten“ skrev 24/5 1840 bl. a.: „Nogle ligesaa oprørende som beklagelsesværdige Optrin have igaar Aftes forstyrret den hidtil vante Orden og Rolighed her i Staden, idet en ilde-sindet Menneskemasse tog Anledning af den Conflux af Mennesker, som Hoffestiviteterne i Theatret havde foranlediget til at begaa en Deel indignerende Excesser og fredsforstyrrende Optøier . . .“ 10 *Monrad . . . holdt en grusom Tale*] D. G. Monrad talte i 28. Mai-Selskabet for „Den politiske Ufortrødenhed“ og sluttede sin tale således: „Først naar det politiske Liv sprudler frem af Tusinde og atter Tusinde smaa

ubekjendte Kilder, først da svulmer Bestræbelserne for den lovbegrundede og lov-
begrændede Frihed op til en mægtig Strøm, som Intet kan modstaa. Derfor, mine
Herrer, en Skaal for den politiske Ufortrødenhed" (cit. efter „Fædrelandet“ og
„Kjøbenhavnsposten“ 1/6 1840). – 28 *Maiselskabet*] selskab, stiftet (på Tschernings
initiativ) til minde om anordningen ang. provinsialstændernes indførelse 28/5 1831.
Foreningen foranstaltede (fra 1832) politiske møder den 28. maj, sidste gang 1842.
14 *Ulfelts Støtte*] skamstøtten for Corfitz Ulfeldt, der stod på Ulfeldts Plads (hvor
i sin tid Ulfeldt havde sin gård], det senere Gråbrødretorv. Berlingske Tidende med-
delte 29/5 1840: „Allerede tidlig om Eftermiddagen igaar havde en Deel Folk af
den lavere Classe i Forening med en Deel Drengene indfundet sig paa Ulfeldts Plads,
og flere Nysgjerrige passerede ogsaa Pladsen for at see, om der virkelig blev fore-
taget noget med Støtten. Disse Vandringer vedvarede til henimod Kl. 12, og tilsidst
saa Politiet sig nødsaget til at adsplitte de paa Pladsen sig opholdende Personer,
hvorefter det blev roligt.“ Skamstøtten over Ulfeldt – med indskriften: Til ævig
Skam og Skiændsel – havde i den senere tid været genstand for kritik. „Dansk
Folkeblad“ 27/3 1840 og „Den Frisindede“ 31/3 1840 havde rejst krav om fjernelse af
støtten, der kaldtes „en evigkjørende Rakkersluffe, hvor Forbryderen vises for Fol-
ket, et vedvarende Rettersted, hvor Dødshugget idelig føres og Adelsskjoldet sønder-
brydes af Bøddelen,“ og „et Billede paa uforsonlig Hævn“. I 1841 indgav 32 beboere
på Ulfeldts Plads ansøgning til kongen om, „at den Støtte, der nu i saa lang Tid
har vanziret Ulfeldts Plads, maa under vor oplyste og faderligsindede Konges
Regjering vorde nedtaget.“ Kommunalbestyrelsen og kancelliet anbefalede andra-
gendet, og ved kgl. reskript 31/7 1841 blev der givet tilladelse til støttens fjernelse;
samtidig forandredes pladsens navn til Gråbrødretorv. 20 *Naadens Secretariat*] Det
kgl. sekretariat for nådessager. 29 *Gregersen*] orgelbygger Jens Johan Gregersen.
Efter at være udlært som snedkersvend kom han 1826 i tjeneste hos orgelbyggerne
Marcussen & Reuter, hvor han anvendtes som metalarbejder ved orgelbygning. Han
nedsatte sig 1840 som orgelbygger i Kbh. Han har leveret orglerne til Frederiksberg
kirke (1845), Sorø klosterkirke (1847) og til St. Johannes kirken i Kbh. (1861), til
kirker i en række købstæder (f. eks. Svaneke, Nysted og Nibe) og til flere landsby-
kirker. Han blev 1843 gift med Johanne Elisabeth Bang. 34 *Erslev*] organist i Køge
Poul Christian Erslev; han var seminarist fra Jonstrup 1819, blev 1820 hjælpelærer
i Jægersborg, 1824 tredjelærer ved borgerskolen i Køge og organist sst. Han har ud-
givet nogle skolesangbøger. Se Alfr. Larsen, Stamtavle over Slægten Erslev (1958).7,
57f., 60, 72 og V. Hermansen og P. Engelstoft, Køge Bys Historie (1932)348ff., 419, 427.
35 *dubbelt Jurdbær*] jf. ad 180.7-8; stavemåden skal muligt gengive Müllers moders
udtale. 37 *Lange*] Theodor Hansens studenterkammerat, den senere præst ved Al-
mindelig Hospital og Abel Cathrines Boliger Johan Nicolai Lange; han, der var
student fra Roskilde 1833, blev cand. theol. 11/2 1841. Om ham se R. P. Rasmussen,
Almindelig Hospitals Historie 1769-1892 (1940). 358ff. 38 *Niels*] Hartmann. – *sin Øe*] Malmøen i Oslofjord. 42 *Benædder*] kronisk benbetændelse, der langsomt fortærer
knoglen (caries). 44 *Mama og Tante samt Bedsteforældrene*] Actonia Müller, Henriette
Hass og Müllers moder og svigerforældre, der var i Vallø i anledning af barnedåben.
182. [NkS 2836,4°]. Delvis trykt Berggreen.126f. – 1 [Juni]] Brevet er af Weyse
urigtigt dateret: Mai. Med fremmed hånd er ovenover skrevet: Juni. 2-3 *cantoris
instituo[nis]*] fejl for: cantoris institutionis, c: stiftskantorens. – *Barselstads*] Müllers
datters dåb 31/5. 5 *hans ringe Skjærff*] P. Schaumburg-Müller skriver i sine optegnel-
ser: „Blandt de forskellige Gaver, Ernesta fik ved Daaben, tog Weyses absolut Teten.
I sin Henrykkelse over at være Fadder og navnlig over, at Plejesønnens første Barn
i sit Kaldenavn var opkaldt efter ham, satte han alle Hensyn til Side og mødte med
Gaver, hvis Kostbarhed stod i absolut Misforhold til hans pekuniære Evne. Blandt
disse Gaver skal jeg fremhæve den for en Pæbersvend mest bizarre, nemlig en Vugge;
den skal have været meget elegant efter Datidens Forhold og have vakt særlig Be-

undring, forfærdiget som den var af Spanskrørsfletning, der foroven endte i en bred Spanskrørskant, flettet i Kniplingsmønster og forsynet med en Calesche, monteret i grønt Silketøj samt med Gænger af fuld Mahogni. Den maa have været meget kostbar . . . Ogsaa en anden af Weyses Gaver nævner jeg for Kuriositetens Skyld: det var Sølv-Dessertskeer i det mærkelige Tal: 7; dette var han kommet til, fordi „Barnet skulde have en at bide i“, det maatte ingen af de 6, som var Hovedgaven, bruges til.“ 6 *Klose*] juveler M. Klose. 9 *Schnepfenthal*] by i Tyskland (ved Gotha), der er kendt fra den af pædagogen Christian Gotthilf Salzmann i 1784 grundlagte opdragelsesanstalt. 10 *delictum omissionis*] undladelsessynd, forglemmelse. 12 *was das Herz . . . Mund über*] Luthers oversættelse af Matthæus 12.34. 18 i *Løverdags*] 30/5. 20 *Moktourtle*] mock-tourtle, c: forloren skildpadde. 22 *Lunel*] Muscat de Lunel, muskatvin fra den sydfranske by Lunel, der i sin tid, inden vinlusen ødelagde vinplanterne, var meget kendt og yndet. 25 *islandske Daler*] honoraret for den islandske koralbog. 27 *Blankensteiner*] kunst-, galanteri- og korthandler C. A. Blankensteiner. 31 *Koch*] skrædermester E. B. Koch. 32 *Cantaten*] til universitetsfesten i anledning af Christian VIIIs og Caroline Amalies kroning til O. Bangs tekst. 33 *en curieux Romance*] til teksten „I Helved galer Haner“ fra 5. akt af Oehlsenschlägers „Aladdin eller den forunderlige Lampe“ (forfattet 1804, trykt 1805; 1. gang opført på Det kgl. Teater 17/4 1839). Romanzen indeholder tonerne: d-e-fis-gis-a-b. Den er optrykt i *Romancer og Sange I* nr. 45. 35 *Den berlinske Iris*] musiktidsskriftet „Iris im Gebiet der Tonkunst“, der redigeredes af den nfd. nævnte L. Rellstab. I tidsskriftets årgang 1840 s. 18-19 og 21-23 findes en udførlig, usigneret anmeldelse af det af Musikforeningen besørgede klaverudtog af „Floribella“. I anmeldelsen hedder det bl. a.: „Die Ouverture ist ein gutes, mit Fleiss gefertigtes Instrumentalstück. Sie beweist uns, dass in Dänemark der Flittergeschmack neuer italienischer und französischer Componistenweise noch nicht eingerissen ist . . . Sollten wir einen deutschen Componisten nennen, dem sich die Ouverture in Werth und Stil etwa anschliesst, so würden wir einen älteren nehmen müssen, Reichardt . . . Die . . . Romanze in Es-Dur ist ein sehr gelungenes Musikstück, welches schöne, frische, edle Behandlung mit der ruhigen Führung, die allein dem Meister eigen ist, vereinigt . . . Eine besondere, tiefere og genialere Erfindung wird man indessen in allen diesen Nummern nicht finden; wohl aber einen edleren Kunstgeschmack und die sichere Hand eines erfahrenen, durch Wissenschaft und Uebung gleichmässig fortgebildeten Meisters . . . Sehr wohlklingend, breit geführt in der Melodie ist die folgende Arie „Tön' aufs neue o Stumme du“, der sichre Musiker zeigt sich aber hauptsächlich in den mehrstimmigen Stücken. Unter diesen heben wir zuvörderst das Terzett No. 14 „Vergebens, vergebens!“ heraus. Dasselbe ist durchaus wohlklingend, und hat einzelne schöne Momente. Was uns aber darin, wie überhaupt in der ganzen Gattung der Musik dieser Oper mangelhaft erscheint, ist, dass der Gesang nicht recht frei wird, nicht in Fluss kommt, möchten wir sagen . . . Wir sagen nicht, dass die Melodie hier fehle, allein es scheint uns, dass nicht genug Gewicht darauf gelegt sei. In der verwickelten Nr. 15 mit Dobbeltchören og Solostimmen zeigt sich der Componist als einen Musiker, der die Massen mit Leichtigkeit beherrscht og gliedert, og besonders eine sehr flüssige, lebendige Begleitung geschickt in das Ganze zu verschmelzen gewusst hat. Es ist dieser Chor eine der besten Nummern die wir bisher gesehen haben . . . Wir glauben nun genug gesagt zu haben, um das Ganze der Oper zu charakterisieren, die ihrem Zuschritt nach schwerlich auf eine deutsche Bühne, wenigstens nicht auf die unsrige, gelangen wir. Dies sei kein Tadel. Der Geschmack des Zeitalters ist ihr entgegen; das spricht für sie . . . Doch glücklich, wem, wie unserem Componisten, noch die eigene Heimath eine Zuflucht bietet! Es wird gewiss auf seiner heimischen Bühne mit seinem Werk einen Erfolg der Achtung, den er auch hinlänglich verdient, errungen habe. Doch freilich, so stark ist sein Arm nicht, um das Ruder gegen die verkehrte

Zeitströmung zu führen. Das vermöchte nur ein gigantischer Genius, wie der Mozart's. Gluck konnte seiner Zeit mit Erfolg Piccini und seinen Anhängern entgegen treten. Ein Mitteltalent, und wenn er ganz denselben trefflichen Willen, dieselbe richtige Einsicht gehabt hätte, würde es nicht vermocht haben." 36 *Ludewig Rellstab*] tysk forfatter og musikkritiker. 39 *in toto*] i alt, kort sagt - *Reichard*] den tyske komponist og musikforfatter Johann Friedrich Reichardt. 41 *Kuhlau er kommet bedre afsted*] I „*Iris*“ 1840.25-27, 29-31 og 33-34 findes en usigneret anmeldelse af J. P. E. Hartmanns arrangement af Kuhlaus opera „Hugo og Adelheid“. Det hedder i denne anmeldelse bl. a.: „Die Erfindung scheint uns leichter, frischer als in Weyse's Werk, doch bei diesem ist eine gewisse edlere Grundfarbe nicht zu verkennen . . . Wie Schade nun, dass ein so tüchtiges, achtbares Werk fast ganz unbekannt bleiben soll! Denn welches deutsche Theater wird sich an den Versuch wagen? So mache denn die Menge der Musikfreunde das wieder gut, was die öffentlichen Institute schlimm machen, und vielleicht nicht anders können. Die Oper ist *sehr* empfehlenswert für Gesangsvereine, schon der vielen mehrstimmigen Nummern halber, aber auch, weil sie sich leicht und natürlich ausführen . . .“ 42 *Kritikastre*] dårlige, smålige kritikere. 47 *Glædelig Fest!*] det var pinsedag 7/6.

183. [NkS 2836,4°]. - 4 *in propria persona*] i egen person. 9 *mine velfortjente 200 Rbd]* honoraret for den islandske koralbog. 11 *Hartmann*] Søren Hartmann. - *Firmenichs*] Heinrich Cornelius Firmenich, der 31/8 1804 havde fået borgerskab som konditor; han var lejer af konditorpavillonen (Herculespavillonen) i Kongens Have. 14 *Fayal*] vin fra øen Fayal (i Azorerne). - *Wældike*] major, havneskriver, justitsråd Andreas Wældike, se M & B.XVII(1924).24. Han var gift med Anna Martine Haagen, søster til Weyses ven nationalbankdirektør C. W. Haagen. 17 *Contoircop*] stor, daglig te- eller kaffekop. 18-19 *in der deutschen Schauspieler Gesellschaft*] et selskab fra Lübecker Stadttheater gav i juni 1840 nogle forestillinger på Vesterbros nye Theater. 19-20 *Kreuzer: Das Nachtlager von Granada*] Das Nachtlager in Granada, opera (Wien 1834) af Konradin Kreutzer. 21 *den første Tenorist*] Eichmann. „Fædrelandet“ skrev i sin anmeldelse 9/6 1840 bl. a.: „En Smørtenor Hr. Eichmann have vi ikke længe hørt Mage til; han aleene er i Stand til at fordærve en heel Opera.“ 22-23 *de tort et travers*] à tort et à travers: på lykke og fromme, hen i vejret; op ad stolper og ned ad vægge. 27 *Cantaten*] til universitetsfesten. 28 *Til Frederiksborg*] hvor kroningshøjtideligheden fandt sted 28/6. 32 *flere end 1815*] da Frederik VI blev kronet. 36 *Cantor Hartmann*] J. E. Hartmann. 37 *den berømte Nielsen*] sikkert den i Kb.h.s vejviser 1842 opførte A. Nielsen, Liigtorneopérateur, Gothersgade 334. 39 *Act.*] Actonia (Müller).

184. [NkS 2836,4°]. - 2 *Atter Optøier*] ifl. „Fædrelandet“ 19/6 1840 var der tale om „et ubetydeligt, intet sigende Optrin imellem nogle Dreng og et Musikcorps, hvor der derhos nok var Feil paa begge Sider“, „Kjøbenhavnsposten“ 18/6 1840 taler derimod om „forefaldne Pøbel-Excesser, hvis egentlige Ophav endnu ikke tilstrækkeligen er bleven oplyst, men som har bestaaet i Fornærmelse imod de i Haven musicerende Regimentshoboister etc., samt den ved Indgangen posterede Skildvagt, og som først standsedes ved Didsendelsen af et Vagtpiquet.“ - *Herre! hvad skal Enden blive!*] førstelinjen i Henriks sang i 5. scene af J. L. Heibergs „Kong Salomon og Jørgen Hattemager“ (1825). - *I Søndags*] 14/6. 13 *Geht das gut so geht mehr gut*] holstensk ordspog: Geit es gød, sa geit mer gød, jf. J. F. Schütze, Holsteinisches Idiotikon. 15 *Volden ligger langt borte*] Østervold på den anden side Rosenborg Have. 17 *Gjenskabelser*] récréation. 19 *Cephalagie*] hovedpine. 23 *Deo favente*] om Gud vil; jf. Apostlenes Gerninger 18,21. 26 *malum ischiaticum*] ischiaslidelse. 32-33 *in suo tempore*] Weyses hjemmelavede „latin“: til sin tid. 35 *quasimedium*] omtrentlige midte.

185. [NkS 2836,4°]. - 6 *Løverdaj*] 27/6. 7 *Kirkemusiken*] til kroningshøjtideligheden. 7-8 *quoad universitatis Cantatam*] af hensyn til universitetskantaten. 10 *Hs Maj*

agter at reise] efter kroningen foretog kongen og dronningen i 12 uger en rejse gennem landet. 21 Hofmarchallens] O. C. Haxthausen. 21-22 Kongens Ordre i Adresseavisen] Adresseavisen indeholdt 19/6 1840 følgende bekendtgørelse: „Ifølge Hans Majestæts allerhøieste Befaling af 15de Juni d. A. lukkes Rosenborg Slotshauge en halv Time efter Solens Nedgang. Rosenborg Slotshauge, den 17de Juni 1840. Efter Befaling: J. P. Petersen, Slotsgartner.“ „Kjøbenhavnsposten“ havde 18/6 1840 anket over, „at den kgl. Befaling ikke strax er bleven bragt til offentlig Kundskab, thi var det skeet, da vilde i de sildige Aftener de roligt Spadserende der uden at vide af hvad Grund være blevet drevne ud af Haven et Par Timer før den bestemte Tid for Lukning. Dog denne Mangel paa Opmærksomhed for Publicum (hvilket forøvrigt ikke kan tilskrives Slotsgartneren, der just igaar har erholdt Bemyndigelse til at offentliggjøre den kgl. Ordre) er desværre ikke noget Nyt hertilands . . .“ 22-23 Commandanten paa Rosenborg] kar. oberstløjtnant Christopher Henrik Sommer, fra 1822 kommandant på Rosenborg. 26 O Traurigkeit! o Herzeleid!] jf. ordsproget: Traurigkeit macht Herzeleid, F. Petri, Der Teutschen Weissheit II(1605).548. 29 det Grønne] 3: skildpadde. 30 Hartmann] Søren Hartmann; han fik ikke embedet som organist i Christiania. 31 komme ind . . . i Capellet] Søren Hartmann uddannede sig som klaverspiller og fagottist og ønskede at optages i Det kgl. Kapel som fagottist. Efter flere års ventetid skete der imidlertid en reduktion indenfor kapellet, idet antallet af fagottister nedsattes fra 4 til 3; han opgav herefter at søge optagelse i kapellet. 32 Jess] Frederik Jess. 34 Guste] Augusta Müller. – Jette Burchhardi] Henriette Burchardi, ovenn.s søster, gift med Heinrich Adolph Burchardi, præst i Heiligenhafen 1837-65. – Baggese] digteren Jens Baggese's søn, kaptajn, senere generalmajor Frederik Ludvig August Haller Baggese (DbL.II(1933).13ff.). 36 Jürgensen] hofurmager Frederik (Fritz) Jürgensen. 41 Semper tuus antiquus] bestandig din gamle. 44 Zach] Zachariae.

186. [NKS 2836,4^o]. – I Hvor Pokker blev Hadersleveren af?] sml. Holbergs Mester Gert Westphaler eller Den meget talende Barbeer (i een Act) sc. 8: „Men hvor blev han af? Mon Fanden tog Hadersleveren?“ 3 Blasius Spum-axasius Molasius] Weyses hjemmelavede „latin“: blæren ('Blasen') Skumborg møller (Schauenburg Müller). 6 Decanessens] Margrethe Wilhelmine enkegrevinde von Schmettau, f. von Stemmann, søster til statsminister P. C. von Stemmann. Om hende skriver P. Schaumburg-Müller i sine optegnelser: „Hun besad store Evner til værdigt at udfylde den Plads, hun indtog, og den kunde vel til sine Tider være byrdefuld nok og stillede vel navnlig ikke ringe Fordringer i repræsentativ Henseende. Personlig var hun en saare elskværdig og ligefrem Dame, der omfattede mine Forældre med en aldrig svigtende Interesse og holdt saaledes meget af os Børn, hvem hun saa godt kunde tale med; hun havde selv været en kærlig og omhyggelig Moder. Hendes Interesse for mine Forældre og os Børn gik i Arv til hendes 2de Døtre, Gehejmeraadinderne Bardenfleth og Tillisch, for hvis Børn, naar de opholdt sig paa Vallø hos deres Bedstemoder, hvad jevnligt skete for kortere eller længere Tid ad Gangen, Fader var midlertidig Informator . . .“ 9 allezeit Mehrer des Reiches] de tysk-romerske kejsere førte følgende titel: Wir . . . von Gottes Gnaden erwählter Römischer Kayser, zu alle Zeiten Mehrer des Reiches, König in Germanien . . . osv. 10 Fresborre] Frederiksborg; sml. ang. udtalen: Fressberr (for: Frederiksberg) Weyses fortælling om den tyske maler Ludwig Philipp Strack, se br. 351.39ff. 11 Hartmann] Søren Hartmann. 12-13 aqua Coloniense] kölnervand, eau de Cologne. 13 Zach] Zachariae. 13-14 Le pere] overførster, baron E. C. F. Løvenskiold. 14 la mere] baronesse Margrethe Frederikke Sophie Løvenskiold, f. Løvenskiold. – l'enfant la fille] baronesse Marie Caroline Vilhelmine Løvenskiold. 15 exquisit] udsøgt. – Baggese] August Baggese. 17 Guste] Augusta Müller. – hendes Søster] Henriette (Jette) Burchardi, f. Müller. 18-19 Fru Kirstein] Helene (Lene) Claudiane Margrethe Kirstein, f. Holm; hun var (1826) gift med kommitteret i Rentekammeret, direktør for Klasselotteriet, etatsråd (senere kon-

ferensråd] Carl Ludvig Kirstein. 20 Evers] antagelig C. A. Evers. 25 Fru Bagg.] Charlotte Ditlefine Henriette Baggesen, f. Jess, datter af borgmester, etatsråd Hartvig Jess og Amalie Henriette Augusta Trendelenburg. Hun var beslægtet med ovenn. Augusta Müller og Jette Burchardi, idet disses fader, professor ved Kiels universitet, dr. phil. Heinrich Müller, 2. gang var gift med en datter af professor Trendelenburg. 27 Baron Rumohr, *Kogebogens Forfatter*] kammerherre Carl Friedrich Ludwig Felix Rumohr (DbL.XX(1941).302ff.) udsendte en bearbejdelse af Joseph Königs Veiledning til Kogekunsten, der i Fr. Wilh. Mansas oversættelse udkom 1832. C. F. Rumohr er af eftertiden mere kendt som grundlæggeren af Den kgl. Kobberstiksamling i Kbh. Han var ikke baron, men synes i Tyskland at have ført titel af friherre. 29 *Madam Petersen*] Lovise Petersen, f. Lindegaard, gift med søstergartner J. P. Petersen. 32 *Østerfælled*] ifl. Berlingske Tidende 22/6 1840 fandt væddeløbene sted på Nørrefælled. 33 *Gardinstout*] stout er svært, lærredsvævet bomuldstøj, der f. eks. anvendes til grove lagener o. l., her altså til gardiner. 37–38 *Kaiseren af Rusland*] Nikolaj I. Rygtet om, at czaren vilde overvære kroningen, skyldtes formentlig, at czaren 24/6 1840 ankom til Kiel, hvortil grev Orlov var ankommet 2 dage tidligere, jf. Berlingske Tidende 26/6 1840. Czaren overværede ikke kroningen. 46 *Holm*] vist assessor i direktionen for statsgælden og den synkende fond, etatsråd, senere departementschef og konferensråd Christian Frederik Holm. – *Bassisten Smidts Giftermaal*] kasserer hos grosserer Hambro, senere bankier og grosserer Wilhelm Smidt, der var blandt Musikforeningens stiftere, blev gift med Claudine Emilie Oxholm. 47 *Eduard Müller*] Carl Eduard Müller, dengang kateket og førstelærer i Præste, senere præst i Haderslev og provst; han var 31/3 1840 blevet gift med Christina Catharina Holm. – *Rasmussen*] uvist hvem der her sigtes til. 48 *Frater*] broder (Christian Müller). 49 *Hans Peter*] Kofoed-Hansen, der dengang var adjunkt ved Odense katedralskole, udsendte 1840 under pseudonymet Jean Pierre sin debutbog „Dialoger og Skizzer. Af en Physiognoms efterladte Papirer“, en psykologisk novelle, der er påvirket af Lavaters fysiognomik og den yngre Fichtes spekulative filosofi. 51 *Lavater*] den schweiziske præst og forfatter Johann Caspar Lavater, der især er kendt for det 4 bind store, rigt illustrerede værk „*Physiognomische Fragmente zur Beförderung der Menschenkenntnis und Menschenliebe*“ (1775–78), der i samtiden vakte en betydelig opsigt. 52 *sin Broder*] Frederik Jess. 55 *omnibusque*] og til alle.

187. (NkS 2836,4^o). – 7 *Zink*] Ludv. Zinck. 9 *Sec. Hartmann*] J. P. E. Hartmann; han, der var juridisk kandidat, var fra 1828–70 sekretær i den borgerlige indrulleringskommission og tituleredes alm. sekretær. 10 *sin Opera*] en opera var det ikke, men der er tale om ret fyldig musik til J. L. Heibergs skuespil „Syvsoverdag“. 17 *Funk*] violoncellisten og komponisten, koncertmester Peter Ferdinand Funck (DbL.VII(1935).513f.). – *Kellermann*] violoncellisten, kgl. kapelmusikus Christian Laurentius Kellermann (DbL.XII(1937).388f.). 24 *Tutstige-Stuen*] den stue i Hertz' ejendom, der vendte ud mod Tuttesti (der går fra Skolegade ved domkirken til S. Clarasgade), tidligere Store Badstuestræde; vejen hed en tid Strandalléen. Om navnets oprindelse se Arthur Fang. Roskilde I(1945).91. 32 *Thorvald Jürgensen*] Thorvald Julius Jørgensen, fra 1839 regimentskvartermester ved holstenske infanteriregiment, senere (1866) kar. major. 37 *Bjerring*] Weyses tidligere logerende, F. F. Biering. Han var et par år i udlandet som hovmester for den unge Gebhardt Léon greve Moltke-Hvitfeldt (DbL. XVI(1939).85ff.), den senere gesandt, søn af den ndf. nævnte grev Moltke-Hvitfeldt, og blev 1845 sognepræst til Langå og Øxendrup menigheder, 1848 i Svindinge. – *Moltke*] kammerherre, gehejmekonferensråd Adam Gottlob greve Moltke-Hvitfeldt (ved patent 12/7 1843 tilladelse til at føre navnet Moltke-Hvitfeldt), senere besidder af stamhuset Moltkenborg (Glorup m. v.) og det Hvitfeldtske fideikommis samt af Mullerup. 40 *Contre-Admiral og Kammerherre Wulf*] kommandør P. F. Wulff var 22/5 1840 udnævnt til kammerherre og blev 28/6 s. å., altså først 2 dage efter Weyses her meddelte brev, udnævnt til kontreadmiral.

188. [NkS 2836,4^o]. – 9-10 *Bedstemøer Borchs Død*] Hans Hertz' svigermoder, Else Cathrine Borch, f. Bruun, døde 28/6 1840 af gift og blev begravet på Roskilde Gråbrødre kirkegård. 13 *Sølvkorset*] Dannebrogsmændenes Hæderstegn; Weyse blev først dannebrogsmænd 4/4 1842. 22 *Hansen*] Theodor Hansen. 34 *de gamle Herrer der bare Baldaquinerne*] baldakinerne over kongen og dronningen blev båret af henholdsvis 4 elefantriddere og 4 gehejmeråder. 35 *Livjægerne*] Kongens Livjægerkorps, stiftet i marts 1801. – *Juliane*] Christian VIII's søster, prinsesse Juliane Sophie (DbL.XII(1937).138f.), enke efter prins Friedrich Wilhelm Carl Ludvig af Hessen-Philippsthal-Barchfeld (DbL.VII(1935).323). Prinsesse Juliane Sophies residens var om vinteren den Rybergske gård i Kbh. (Store Kongensgade 29) og om sommeren Fredensborg slot. 37-38 *Slutningschoret og Ouverturen ... ikke vare færdige*] begge dele nåede at blive færdige. Ouverturen „var oprindelig en af Stykkets Melodier i Hast sammenskrevet“ (R. Hove, J. P. E. Hartmann (1934).33) og afløstes 1872 af et kortere forspil. Slutningen af Musiken, og deriblandt Ouverturen, måtte Hartmann skrive på selve teatret, efter at prøven allerede var i gang, jf. W. Behrend, J. P. E. Hartmann (1918).53.

189. [NkS 2836,4^o]. – 3 *Øelenschläger*] havde forfattet bordkantaten til kroningen. – *Fröhlich*] havde komponeret musikken dertil. – *Funk*] P. F. Funck dirigerede orkestermusikken. 7 *Vasaordens Commandeurstjerne*] Oehlenschläger, der 1829 havde fået Nordstjerneordenens ridderkors, blev i 1840 kommandør af samme orden, jf. Oehlenschlägers Erindringer [v. F. L. Liebenberg, 1872].476; derimod havde Oehlenschläger ikke Vasaordenen. 9 *obligeante*] forbindtlige, høflige. 22 *Koch*] skrædermester E. B. Koch. 30 *Haagen og Lindegaard*] gælden til C. W. Haagen betalte Weyse efterhånden; pastor V. T. Lindegaard fik sit tilgodehavende af boet efter Weyses død. 31 *Comediehuset*] Det kgl. Teater. 32-33 *hentede Holmens Vagt den tomme Vogn ... trak ham hjem*] „Fædrelandet“ skrev 2/7 1840 bl. a.: „Igaar er Hs. Majestæts Vogn ... bleven trukket, ikke af Heste, men af Mennesker. At Mennesker gjør sig til Heste har alle Tider forekommet os en højst uværdig Maade at lægge sin Hylding for Dagen, og vi troe ikke, at nogen fribaaren Mand, der har mindste Følelse for Menneskeværd og Menneskeværdighed letteligen nogensinde vil kunne billige dette ... Gaaden bliver dobbelt gaadefuld, naar man veed, at Vedkommende ikke blot trak Hs. Majestæt fra Comediehuset til hans Hjem, men at de endog trak den tomme Vogn, der skulde afhente Hs. Majestæt, fra Amalienborg til Comediehuset, og at denne Scene foregik under øsende Regn, der ellers pleier at udvise sig som et ypperligt Middel mod en overspændt Enthousiasme.“ Bladet fortsætter: „Nøglen til Gaaden ligger i følgende Faktum, hvis Rigtighed vi er rede til at bevise: I Gaar Eftermiddags er der ikke blot uddelt Resten af de sædvanlige Kroningspenge til Holmens Folk, men der er tillige ved denne Leilighed faldet Ord, som af Vedkommende er blevet forstaaede som et Løfte om snart at erholde mere, hvis de opførte sig vel. Det var Holmens Folk, som i Mundering paa Amalienborg vedblev med Hurra og Haandklap længe efter at Kongen var kommet hjem ...“ Jf. H. C. A. Lund, Studenterforeningens Historie 1820-1870 II(1898).108, hvor det fortællles, at „det var almindelig bekjendt, at der blev givet 3 Mark til de Folk fra Gaden, som spændte Hestene fra Kongens og Dronningens Vogn og trak den til Amalienborg Sølvbryllupsdagen.“ I en studenterkomedie, „Kærlighed under Karantæne“ (opført 7/2 1841) af „Poul Rytter“ (dvs. Carl Ploug), blev der gjort en hentydning hertil, idet en af stykkets personer, generalkrigskommisær Sablenind (∴ Christian VIII) tilbød vægteren 3 mark, hvis han vilde forhindre „Jens Grib“ i at flygte bort med hans guddatter, „frøken Eidsvold“. Stykket er trykt i Studenterkomedier, udg. af Axel Sørensen (1904). 33-34 *Svendsen fortæller ... morsomme Details*] det, Svendsen kunne fortælle, og som Weyse ikke vilde betro papiret, er formentlig de ovenfor nævnte rygter om betaling til Holmens folk, hvortil Svendsen – som drejer ved Holmen – hørte. 36 *Hartmann*] Søren Hartmann. 40 *Capellet og Theaterpersonalet levet miserabelt*]

Oehlenschläger skriver i sine Erindringer (udg. af F. L. Liebenberg, 1872).477: „Til Middag var jeg i en Vaabenhal i Stueetagen, hvor de fleste af Giesterne, mig inclusive, ingen Mad fik, fordi Opvarterne selv tog det, sagde man.“ 44 G.] uvist hvem der sigtes til. 45 Skose] fordi Müller ikke havde sagt tak, se 182.8ff. 46 tugter dog . . . holder af] jf. Salomons ordsprog 3.12. 56 Herz arver] efter svigermoderen, fru Borch, der var død 28/6 1840. – Justizraad Foss] borgmester og byfoged i Roskilde, justitsråd (senere etatsråd) Lauritz Foss, der som executor testamenti behandlede boet efter fru Borch. 57 Svogerens] agent og købmand i Roskilde Søren Borch.

190. [NkS 2836,4^o]. – 5 in tali tempore canino] Weyses hjemmelavede „latin“: i sådan et hundevær. 7 Held den . . . Mure slaaer] travesti på kvartet af „Vinhøsten“, tekst af Rasmus Frankenaу (oversættelse af en komisk opera af J. J. Ihlen), musik af Kunzen. 16 Greven] gehejmestatsminister Adam Wilhelm lensgreve Moltke (DbL. XVI(1939).50ff.) til Bregentved, der fra 1818 var kurator for Vallø stift. 17 Catechet] en person (i købstæderne gerne førstelæreren ved borgerskolen), der visse ugedage skulde katekisere skolebørnene i kirken og bistå sognepræsten med forskellige kirkelige forretninger og derfor være ordineret. 18 Du har jo Skole- og Præste-Forretninger] P. Schaumburg-Müller skriver i sine optegnelser om faderen: „Oftē maatte han ogsaa prædike i Slotskirken; han gjorde det gerne . . . men han skal ikke sjældent have været utilfreds med det korte Varsel, hvormed disse Forlangender om at forrette Præsteembedet . . . bleve stillede til ham – det skal undertiden næppe have været Timer . . . Han prædikede vistnok ogsaa af og til i andre Kirker, bl. a. ved jeg da, at han har gjort det i Valløby for Pastor [Christian Peter Gudzon] Mynster.“ 19 Unaade mod ham] ∴: mod pastor Boye. 21 G.] Grundtvig. 24 Hornsyld] Jens Hornsyld (DbL.X(1936).603f.), til 1820 sognepræst til Assens og Kærum menigheder; han var teologisk forfatter, der påskønnedes meget af den grundtvigske retning, og han leverede adskillige bidrag til det af Grundtvig og Rudelbach ledede Theologisk Maanedsskrift. 26 E. G.] exempli gratia, ∴: for eksempel. 27 Kronprindsen] den senere Christian VIII. 31 relata refero] jeg beretter, hvad der er fortalt. Den latinske oversættelse af en oftere hos Herodot forekommende vending (jf. I,183, IV,173, 287,295, VI,137, VII,152). 34 si fabula . . . Judæus Apella] hvis historien er sand, men det tror (kun) jøden Apella. Citat fra Horats Satirer I,5,100. [Jøderne, der under Augustus var talrige i Rom, blev anset for særlig overtroiske. 42 Rosenaal] rosennaal, nål med rosensten, dvs. ædelsten tilslebet i såkaldt rose- eller rosette-facon; undersiden er plan, men den opadtvævede overside er tilslebet med et stort antal (18-36) facetter. Denne slibeform er mindre virkningsfuld end brilliantformen og anvendes især på flade diamantsmykker, der ikke uden uforholdsmæssigt spild af materiale kan slibes som brillianter. 48 A.] Actonia (Müller).

191. [NkS 2836,4^o]. – 4 han] Cornelius Gurlitt, der var født i Altona, men som ønskede her at uddannes som musiker under vejledning af Weyse og J. P. E. Hartmann. Om sit besøg hos Weyse har han givet et ganske samstemmende billede i et brev til sine forældre (Altonaische Zeitschrift VI.80-81). Han virkede en tid (1841-45) som organist og musiklærer i Hørsholm og bosatte sig senere i Altona, hvor han var organist (1864-98) og underviste i klaver- og orgelspil. Han har komponeret nogle sange og kammermusikkompositioner. Brodersønnen Ludwig Gurlitt skriver (i sin bog: Louis Gurlitt. Ein Künstlerleben des XIX Jahrhunderts (Berlin 1912).24): „Er behauptete bis an sein Ende, dass er es als Maler weiter gebracht haben würde, denn als Komponist. Mein Vater [den ndf. nævnte maler Louis Gurlitt] war gleicher Meinung. Auf die Musik aber war er verfallen, weil ihm der Vater in der Kindheit aus dem Freischütz, aus der Zauberflöte und aus dem herrlichen Schatz von deutschen Volksliedern in unvergesslicher Weise vorgesungen hatte.“ 5 Maleren Gurlitt] Heinrich Louis Theodor Gurlitt, der opholdt sig i Kbh. 1832-42, hvor han blev medlem af Kunstakademiet (1840); om ham se Ludwig Gurlitts anf. værk. 10 Hartmann] Søren Hartmann. – Mandens] ∴: ægtemandens (Müllers). 12 en

haut] oppe ovenpå, ɔ: i gæsteværelset i øverste etage. 16 Hass] Müllers svoger, præsten L. D. Hass. Han tog 1840 sin afsked som sognepræst i Medolden, holdt derefter en tid gudelige forsamlinger i Kbh. og andre steder og rejste i oktober 1842 til Smyrna, hvor han virkede som missionær til 1847. 19 *sin Families*] L. D. Hass var (1837) gift med Theodora Cathrine Iversen. I ægteskabet var der 3 børn: Peter Christian Balduin Hass, Bothilde Hass og Thora Sophie Johanna Hass. Hustruen døde under opholdet i Smyrna, og Hass giftede sig 2. gang (1846) med Johanne Ipsen. 23-24 *med Fregatten til Brasilien*] Chr. Wulff deltog som premierløjtnant i fregatten „Bellona“s togt til Sydamerika 1840-41. Afrejsen fandt sted 24/8 1840. 24 *hans Onkel*] kommandør, senere kontreadmiral Christian Wulff (DbL.XXVI[1944].343ff.) var 1840-41 chef for fregatten „Bellona“ og skulde på den danske regerings vegne føre forhandlinger med regeringen i Buenos Aires, med præsidenten i Chile og med regeringen i Lima. 42 *Hansen*] Theodor Hansen. – *Hartmann*] Søren Hartmann.

192. (NkS 2836,4^o). – 4 *Pensionair*] Theodor Hansen; Søren Hartmann var i Roskilde og Niels Hartmann i Norge.

193. (NkS 2836,4^o). – 3 *Mandag . . . Torsdag*] hhv. 3/8 og 6/8. 5 *Hr. Svoger*] præsten L. D. Hass. 6 *Zach.*] Zachariae. – *Kulhuset*] ejendom ved Frederiksdal (Sokkelund herred, Lyngby sogn), 1792-1805 ejet af den nedenn. sukkerraffinadør F. C. Rømer, fra 1819 til 1869 overførsterbolig, hvor baron Løvenskiold havde tjenestebolig. Ejendommens hovedbygning er endnu i det væsentlige som på Rømers tid, jf. Eiler Nystrøm, *Fra Nordsjællands Øresundskyst* (1938).542f. 7 *Krigsraad Keyper*] Franz Jacob August Keyper (DbL.XII[1937].396); han blev 1811 fast ansat som fagottist i Det kgl. Kapel, tog 1819 officerseksamen, blev 1827 tillige organist ved Helliggeist kirke og senere musikmester (ɔ: musikalsk instruktør ved forskellige af hærens musikkorps) og udgav i denne egenskab nogle pædagogiske værker. 1819 havde han fået tillagt titlen krigsråd. – *pa Søborg ved Lundeuset*] ɔ: han ligger på landet i landsbyen Søborg ved Lundeuskroen, der lå i Gentofte sogn ved hovedvejen fra Kbh. til Helsingør. 16 *Sukkerskov*] navnet bruges ikke mere; det synes at dreje sig om et stykke skov, der ligger op til Kulhus, og som 1792 blev solgt til nedenn. sukkerraffinadør F. C. Rømer. – *Rømer*] Ludvig Ferdinand Rømer (DbL.XX[1941].391f.), der efter tjeneste i de danske besiddelser i Guinea, hvor han tillige var købmand og havde tjent en betydelig formue, i 1754 fik privilegium som sukkerraffinadør. Han oparbejdede i Nyhavn en betydelig virksomhed, men pådrog sig efterhånden en større gæld til finanskontoret, hvorfor han måtte afhænde ejendommen Kulhus til staten. 16-17 *Guldhuset*] ɔ: Kulhus. 24 *drak den 25aarige Søns Skaal*] komponisten H. S. Løvenskiold, der var på studierejse i udlandet med støtte fra fonden Ad usus publicos, fyldte 25 år 30/7 1840. 25 *Zink*] Ludv. Zinck. 26 *Kammerjunker Barner*] utvivlsomt kaptajn, kammerjunker Olaus Nicolaus Banner; han var gift (1812) med Christiane Sophie von Holstein, datter af den ndf. nævnte kammerherre, gehejmeråd Christian Frederik von Holstein og dennes 1. hustru komtesse Christiane Catharina Wedell. 27 *Cap. M. Gade*] vist for: Capel Musicus Gade. N. W. Gade var ikke kapelmusikus, men (fra 1834) elev i Det kgl. Kapel. Uden på breve til Gade skrev Weyse: Herr Capelmusicus Gade (se NkS 1716 A 2,2^o). – *Jfr. Østerberg*] vel: sangerinden Marie Sophie Arnoldine Østergaard (jf. ad 149.41). 28 *den unge Baronesse*] Marie Caroline Vilhelmine Løvenskiold. – *Geheimeraads Enke Holstein*] Christiane Elisabeth von Holstein, enke efter kammerherre, gehejmeråd Christian Frederik von Holstein til Rathlousdal. 29 *Pleiedatter Jfr Hansen*] formentlig Sophie Hansen, der ved folketæll. 1840 opføres som kammerjomfru. Hun var da 21 år gl. Fru Holstein vides ikke at have haft nogen plejedatter. 30 *Grevinde Zetlitz*] (vel: Zedlitz). Hvem der sigtes til vides ikke; forlovelsen førte ikke til ægteskab. 35 *Toldbodveien*] hvor Zachariae boede i fru Dannemands ejendom. 43 *Complimentum . . . Valløensibus*] hilsen til den meget kære hustru og de øvrige Valløboere.

194. (NkS 2836,4^o). – 2 *Tak for sidst!*] Weyse havde i de første dage af august været

på besøg hos Müllers i Vallø, jf. 193.2-3. 3 *Din Afreise*] Müller synes at være fulgt med Weyse til Roskilde. 6 *sort Cavallerie*] lopper. 8 *Pandoras Æske*] Pandora er hovedpersonen i en fortælling, der er bevaret i Hesiods „Værker og Dage“. Pandora var den første kvinde, som Hefæistos efter Zeus' befaling dannede af fugtig jord. Athene gav hende kvindelig kunstfærdighed, Afrodite ynde og evne til at forføre og Hermes et hyklerisk sind, desuden fik hun gyldne smykker og blomster. Hun udstyredes endnu med en lukket æske, og Hermes førte hende til Prometheus broder, Epimetheus, der tog imod hende, trods Prometheus advarsler om at modtage nogen gave fra Zeus. Før den tid havde menneskene levet uden sorger og bekymringer, men nu åbnede Pandora sin æske, og alle slags ulykker steg op af den og bredte sig over landet; håbet blev dog tilbage, idet det ikke kom op, før Pandora atter satte låget på æsken. 11 *Sulphur*] svovl. 12 *Nitri*] salpeter. 13 *Camphor*] kamfer. 14 *piper hispan*] piper hispanica, ∴ spansk peber. 21-22 *sorget nicht . . . für sich selbst sorgen*] jf. Matthæus 6.34. 22 *Stilling*] måske filosofen Peter Michael Stilling (DbL.XXII (1942).611ff.), senere dr. phil., der efter at være blevet student 1832 fra Viborg studerede teologi, men kort før eksamen opgav studiet, tvunget af „fornuftgrunde“. 27-28 *Antonie sc: Bloch*] rektor Blochs datter Antonie Vilhelmine Bloch, der døde ugift. 28 *Lützen*] uvist hvem der sigtes til. 29 *Mamsell Bremers Romaner*] den svenske forfatterinde Frederika Bremer, hvis bøger indtil 1842 udkom anonymt. Hun debuterede 1828 med „Teckningar ur hvardagslifvet“; hendes mest kendte romaner indtil 1840 er „Presidentens døttre“ (1834), „Grannerne“ (1837), „Hemmet“ (1839) og „Strid och fred“ (1840). 31 *Bedstemoderen*] Else Cathrine Borch. 35-36 *ved Frugterne . . . kjende dem*] Matthæus 7.16, der var teksten til 8. søndag efter trinitatis (9/8 1840). 39 *Bonden paa Agurkesalat*] jf. J. L. Heibergs Recensenten og Dyret (1826), 3. scene, hvor Trop om Pryssing siger, at han er en flynder, „som forstaar sig ligesaa meget paa fremmede Sprog, som en Bonde paa Agurkesalat.“ Talemåden – der også forekommer i Oehlenschlägers „Dina“ (1842), 3. handling – må være ældre. 40 *Studentersamfundets Andragende til Stænderne*] Efter at universitetet og politiet havde forbudt det i 1840 stiftede Studentersamfund (jf. ad 180.19-20), og efter at en klage til kancelliet ikke havde båret frugt, indgav samfundet en petition til Roskilde stænderforsamling. Her forelagdes (8/8 1840) henvendelsen af den ndf. nævnte Tage Algreen-Ussing, hvis defensorat for Studentersamfundet imidlertid nærmest formede sig som et aktorat; han udtalte bl. a. indledningsvis: „Først maa jeg, med Hensyn til Studentersamfundet i sig selv, bemærke, at dette Selskab, efter min Formening, ikke havde nogen sund Rod i sig, hvorfor jeg troer, at dets Ophør ikke er til nogen videre Skade“ (Tidende for Forhandlingerne ved Provindsialstænderne for Sjælland, Fyens og Lolland-Falsters Stifter 1840 sp.1092). Samfundets henvendelse blev henlagt. 41 *Ussing*] den senere generalprokurør, konferensråd Tage Algreen-Ussing (DbL.I(1933).242ff.), der 1840 udnævntes til professor juris. 42-43 *Wie man . . . so schläft man*] ordsprog, der allerede (i en lidt afvigende form) træffes i Antonius Tunicus' Niederdeutsche Sprichwörter (1514). 47 *Bjerring*] F. F. Biering. – *Peter*] Hertz' svoger, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup. – *Sofie Kornerup*] pastorinde Hertz' søster, Sophie Dorothea Kornerup, f. Borch. 48 *lille Anny*] Anny Cathinca Kornerup. 54 *Essmutter*] madmoder, ∴ Actonia Müller. – *Büklings*] reverens, hilsen.

195. [NkS 2836,4°]. – 13 *Bedstemoers*] Else Cathrine Borch. 20 *Else*] Hertz. 23 *sorte Stær*] betegnelsen anvendes nu kun populært, men tidligere også af læger, om sådanne tilfælde, hvor patienten er blind, og hvor pupillen er stor og sort. Sort stær skyldes sygdomme i hjernen, synsnerven, nethinden eller årehinden og er ofte uhelbredelig. 26 *kjertelsyg*] scrofuløs. Kirtelsyge (scrofulose) opfattedes tidligere som en selvstændig sygdom, der var udslag af nedarvede svagheder fra forældrene el. uhensigtsmæssig ernæring og dårlig hygiejne. Kirtelsyge er i virkeligheden en form for tuberkulose, således som den i reglen optræder i barnealderen med svulne kirt-

ler, øjensvagheder, sår m. v. Behandlingen var i ældre tid medicin (levertran, jod, jern, arsenik m. v.). 31 *Rorup*] landsby i Rorup sogn, Ramsø herred, Kbh.s amt, beliggende på vejen mellem Roskilde og Ringsted, ca. 40 km fra Kbh. Theodor Hansens søster, Olave Marie Christine Hansen, var 1833 blevet gift med Jens Christian Jensen, der 1839 var blevet sognepræst til Rorup og Glim menigheder. 35 *lectus*] (lat.) betyder: seng. – *Godvin*] den angelsaksiske Godwin, jarl af Kent, han ægtede 1045 Eadgyth (Edith), datter af den ndf. nævnte engelske konge Edvard Bekenderen. – *Ed. Conf.*] Edward Confessor (Bekenderen), angelsaksisk konge 1042-66. 38 *Pulices*] lopper. 39 *Opstanden i Syrien endt*] Mehemet Ali, der 1805 var blevet tyrkisk statholder i Ægypten og snart efter blev vicekonge, men gjorde sig helt uafhængig af sultanen, erobrede 1831-32 Syrien fra Tyrkiet. Syrien gjorde senere oprør mod Mehemet Ali, og krigen mellem Ægypten og Syrien førtes 1839 med vekslende held. Tyrkerne greb nu ind og erklærede Mehemet Ali for afsat, men den tyrkiske hær blev slået i juni 1839, og den tyrkiske admiral overgav den tyrkiske flåde til Mehemet Ali. De europæiske magter, der med bekymring så på udviklingen, enedes om at mægle, men da Frankrig foretrak at støtte Ægypten (Mehemet Ali), besluttede England, Rusland, Preussen og Østrig med tilsidesættelse af Frankrig at indskrænke Mehemet Ali til Ægypten, om fornødent med magt. De nævnte lande indgik derfor en konvention, der undertegnedes i London 15/7 1840, hvorefter Mehemet Ali skulde tilbagelevere den tyrkiske flåde og give afkald på Kreta, Ardan og Syrien. „Dagen“ for 13/8 1840 bragte en korrespondance fra Alexandria om „at Urolighederne kunne ansees som fuldkommen tilendebragte.“ – *Palmerstone*] den engelske politiker Henry John Temple Palmerston. Det er vist ikke dækkende, når Weyse skriver, at Palmerston fik „en alenlang Næse“; tværtimod havde England ved den af Palmerston førte politik sejret på alle fronter i det orientalske spørgsmål, idet Frankrigs forsøg på at sætte sig fast i Ægypten og i Syrien var standset, og muligheden for et russisk herredømme over Dardanellerne blev udelukket ved Londontraktaten af 13/7 1841, der gav Tyrkiet ret til at lukke stræderne for alle fremmede krigsskibe. 48 *Frøken Scheel*] uvist hvem der sigtes til. Efter Weyses breve synes hun at have været stiftsdame på Vallø; P. Schaumburg-Müller nævner i sine optegnelser „blandt de daværende Stiftsdamer . . . Comtesse Scheel.“ Ifl. Hof- og Statskalenderen var der på Vallø ingen komtesse Scheel dengang. 49 *uden Venerisk Indblandelse*] uden elskovsgudinden Venus' indblanding.

196. [NkS 2836,4^o]. – 3 *Din væne Epistel*] kendes ikke. 4-5 *voluptera quam maximam*] den største fornøjelse. 5 *cimmeriske*] mørk, dyster; hos Homer er Kimmerierne et folk, der boede ved Skythiens grænse i det yderste vesten, hvor nedgangen til underverdenen var. 10 *Claudantur hexametri*] lad os slutte hexametrene. 12 *paa Mandag*] 17/8. 21 *Stervboen*] boet efter afdøde Else Cathrine Borch. – *Einsam bin ich und allein*] travesti på: „Einsam bin ich, nicht alleine“, efter librettoen af P. A. Wolff til Webers syngestykke „Preciosa“ (1823), 2. akt, 2. scene. 22 *det danske Theaters Repertoire*] Det Kongelige Theaters Repertoire (1828ff.), udg. af Ferdinand Anthon Christian Printzlau. 28 *Gamle Professor*] rektor S. N. J. Bloch. – *den nye Skole*] efter tegning af hofbygmester J. H. Koch opførtes en ny skolebygning til Roskilde katedralskole (fuldført 1842); den gamle katedralskole vest for domkirken, der muligt stammede fra det 15. årh., nedreves 1845. 36 *Madammen*] Karen Gravesen.

197. [NkS 2836,4^o]. – 2-3 *Vel Organisten . . . Præstemanden raa'r*] sml.: Mennesket spaar, men Gud raa'r, efter De imitatione Jesu Christi (I,19,2) af Thomas a Kempis: Homo proponit, sed Deus disponit. 6 *Løvedag*] 22/8. 9 *Biskoppen*] J. P. Mynster. – *Ørsted*] A. S. Ørsted, der som kgl. kommissarius ved Roskilde stænderforsamling opholdt sig i Roskilde. 10 *hic*] her. – *Salicath*] højesteretsadvokat Peter Gottmann Henrik Ludvig Salicath (DbL.XX(1941).504f.), der 1834 var valgt til 1. stændersuppleant for Kbh. og i denne egenskab mødte ved stænderforsamlingerne 1835-36, 1838

og 1840, hvor han spillede en ret fremtrædende rolle dels ved selv at fremsætte forskellige forslag, dels ved sine bidrag til de forhandlede spørgsmål. – *Tutein*] gods-ejer Peter Adolph Tutein (DbL.XXIV(1943).366ff.), søn af etatsråd J. F. Tutein, fra 1821 ejer af Marienborg på Møen, var 1834-48 medlem af Roskilde stænderforsamling, valgt af sædegårdsejerne. 11 *Dalstrøm*] Frederik (Fritz) Christian Emil Dahlstrøm (DbL.V(1934).527f.), dengang auditor i arméen, fungerede 1838-46 som sekretær hos de kgl. kommissarier ved Roskilde og Viborg stænderforsamlinger. Han blev senere (1846) stiftsamtmænd over Alborg stift og amtmand over Alborg amt. 19 *Lieutn. Wulf*] Christian Wulff, han skulde 24/8 1840 tiltræde sin rejse med fregatten „Bellona“ til Sydamerika.

198. [NkS 2836,4°). – 5 *cet. par.*] ceteris paribus: andre lignende. – *Middags-jøde*] 2: middags-smovs. Ordet smovs blev tidligere brugt som øgenavn til jøder, spec. tyske jøder; det findes i denne bet. allerede hos Holberg (*Mascerade* III.7). 14 *Anders B.*] Hans Hertz' svoger, købmand, agent Anders Borch. 16 *Klostermarken*] var tidligere en plantage, senere en park, der tilhørte Roskilde adelige Jomfrukloster; den er nu, sammen med den yngre have, Birte-Margrethes anlæg, solgt til Roskilde købstad, hvor den sammen med Folkeparken udgør et parkanlæg, der siden 1953 kaldes Klostermarken. 19 *Søren*] Hans Hertz' svoger, købmand Søren Borch. 22 *Organisten*] vistnok Weyse selv. 25 *Svoger Christian*] justitsråd, kontorchef Christian Kornerup, der var broder til Hans Hertz' svigerfader i første ægteskab, købmand Jacob Kornerup. 31-32 *Jomfru Nielsens Kogebog*] Margrethe Sophie Nielsen, Veiledning i Koge-Kunsten for Huusmødre og Huusholdersker (Kbh. 1829); bogen udkom 1836 og 1840 i forøgede oplag.

199. [NkS 2836,4°). – 2 *jucunde*] behageligt. 5 *gaudium*] glæde. 6 *voluptas*] fornøjelse. 9 *Kornerup*] Peter Kornerup. 16 *Løverdags*] 22/8. 19 *Atropos*] en af de 3 skæbneguder (parcer el. moirer), af hvilke den første (Klotho) holder tenen, den anden (Lachesis) spinder livets tråd, mens den tredje (Atropos) skærer den over. 23 *Mesure*] forholdsregel. 26 *Cloacines*] Cloacine var i den romerske mytologi gudinde for kloakerne; kong Tarquinius Priscus (o. 600 f. Kr.) skal i Rom have ladet bygge en underjordisk kanal, hvorigennem al urenhed førtes ud i Tiberen. 34-35 *wie ein Bräutigam aus seiner Kammer*] Salmernes bog 19,6. 37 *Saturnus*] romersk guddom, der senere identificeredes med den græske gud Kronos; var bl. a. tidens gud (Chrónos bet. på græsk: tid) og sindbilledet på den altfortærende tid. 42 *Hartmann*] Søren Hartmann.

200. [NkS 2836,4°). – 6-7 *Grande Patience*] bet. stor tålmodighed; navnet på en kabale. 8 *Elses*] Else Hertz. 20 *Sagen om Sognebaandets Løsning*] Siden 1823 havde Grundtvig fremført kravet om sognebåndsløsning, 2: en ophævelse af bestemmelsen i Danske Lov (1683) 6-3-1, hvorefter man var „bunden“ til sin sognekirke ved sakramenterne og de kirkelige handlinger. 1834 sluttede magister J. C. Lindberg sig hertil, og 1836 søgte man uden held at indgive en petition til Roskilde stænderforsamling herom og s. å., ligeledes uden held, til Viborg stænderforsamling. 1838 behandlede Roskilde stænderforsamling sagen; der nedsattes et udvalg, og ved den endelige behandling 11/12 1838 vedtoges det med 35 stemmer mod 28 ikke at indgive petition til kongen om sognebåndsløsning. I 1840 indgaves påny henvendelser til Roskilde stænderforsamling angående sognebåndsløsning (fra Gunni Busck, J. A. Hansen, P. C. Mønster og Grundtvig). De 4 forslag blev 23/7 1840 forelagt forsamlingen, og der nedsattes en komité til at behandle Gunni Buscks forslag. I august s. å. forelå udvalgets betænkning, som gik ud på, at provster og biskopper efter ret udviklede regler og mod et gebyr af 5 rdl. skulde kunne bevilge sognefrihed ved konfirmation og altergang. Den 20/8 1840 forhandlede sagen, og 1/9 s. å. vedtog stænderforsamlingen (med 34 stemmer mod 31) at indgive petition til kongen om større frihed til at søge anden præst ved konfirmation og altergang. Ved kgl. resolution 25/6 1842 blev der givet bevilling til anden præst ved konfirmation, og først

ved lov 4/4 1855 gennemførtes sognebåndsløsningen. 21 *Lindberg*] den senere præst, magister Jacob Christian Lindberg. 22 *Clausen*] professor H. N. Clausen, der fra 1840 var medlem af Roskilde stænderforsamling. Lindberg stod i de kirkelige standpunkter stejlt mod Clausen. Han havde i 1825 stillet sig ved Grundtvigs side under dennes angreb på Clausens kristendomssyn. Efter at Grundtvig i denne anledning var dømt som injuriant og sat under censur, fortsatte Lindberg kampen. 1828 udsendte han „Hvad er Christendom i Danmark?“, hvor han angreb generalprokurøren A. S. Ørsted, der i „Juridisk Tidsskrift“ havde givet udtryk for en opfattelse, der støttede Clausens synspunkter; 1829 kom skriftet „Er Dr. Prof. Theol. H. N. Clausen en ærlig Lærer i den christne Kirke?“, der blev beslagnet, og Lindberg blev sat under anklage, men frifandtes. Også Clausens fader, stiftsprovst H. G. Clausen, var blevet angrebet af Lindberg, og ligeledes Clausens svoger, præsten P. C. Stenersen Gad (DbL.VII(1935).557ff.). Lindberg havde allerede i 1838 overvejet at opsøge H. N. Clausen i Roskilde for at påvirke ham i sagen om sognebåndsløsningen, men opgav det, jf. Kaj Baagø, Magister Jacob Christian Lindberg [1958].306 med note. 23 *Biskoppen*] J. P. Mynster. – *Ørsted*] A. S. Ørsted. 32 *Idas*] Ida Blom. 33 *in lectum nuptialem*] i brudeseng; Ida Blom blev 11/11 1840 gift med grosserer i Kbh. Peter Ferdinand Lange. – *Sivard*] den senere grosserer Sigwardt August Blom, Ida Bloms broder.

201. [NkS 2836,4^o]. – 4 *man*] kun, bare (OdS.XIII(1932).866). 12 *Sik*] den senere diplomat (ministerresident) Frederik Julius Sick (DbL.XXI[1941].631f.), der dengang var kancellist i Udenrigsministeriet. 14–15 *den af Rusland forblindede . . . Palmerston*] Rusland havde 1833 indgået en traktat med Tyrkiet; en hemmelig artikel heri forpligtede Tyrkiet til at lukke Dardanellerstrædet for Ruslands fjender, dersom en krig skulde udbrude. Rusland havde dermed sikret sig overmagten i den nære orient, hvad England og Frankrig forgæves protesterede imod. Palmerstons politik gik i de følgende år ud på at neutralisere de fordele, Rusland havde opnået. Mens Frankrig støttede Tyrkiets modstander (Mehemet Ali), måtte Palmerston under den tyrkisk-ægyptiske konflikt for at binde Rusland samarbejde med dette og fik Londonkonventionen af 15/7 1840 i stand. Da Mehemet Ali nægtede at gå ind på Londonkonventionens bestemmelser, bombarderede og indtog engelske tropper Beirut i Syrien og snart efter også Acre. Ægypten var truet, og da en engelsk flåde kom til Alexandria, indgik Mehemet Ali i november 1840 på at rømme Syrien mod at blive anerkendt som pasha af Ægypten. Ved Londontraktaten 13/7 1841 bekræftede stormagterne Tyrkiets ret til at lukke Dardanellerne for alle fremmede krigsskibe. Palmerston var Ruslands skarpeste modstander og ikke, som Weyse mener, forblindet af Rusland. Først, da han afløstes som udenrigsminister af Lord Aberdeen, øgedes mulighederne for en engelsk-russisk forståelse. 15 *nonsensikalske*] forvrøvlende. 16 *temporisert*] forhale, se tiden an, være henholdende. 26 *ingen nye Musik have*] til Universitetets fest i anledning af Christian VIIIs fødselsdag 18/9 1840 skrev J. L. Heiberg en ny tekst til den musik, som Weyse 1839 havde komponeret til Heibergs kantate i anledning af Frederik VIIs fødselsdag („See, dine Sønner forsamles paany“). 38 *Saft*] figur i syngestykket „Sovedrikken“. 39 *auri sacra fames*] den skændige guld-hunger; citat af Vergils Æneide 3,57. 42 *Omnibus salutem*] hils alle.

202. [NkS 2836,4^o]. – 2–3 *Aspettar e non venire . . . far morire*] (ital.) at vente og ikke komme; at være i seng og ikke sove; at arbejde og ikke behage – det er tre ting til at dø af. 4 *pigerrimo Larsio Valløense*] Weyses hjemmelavede „latin“: den meget dovne Lars fra Vallø. 6 *poeta laureatus*] hofdigter. 7 *in Sapientum*] til den vise (=: Weyse). – *Menin aeide . . . Ernestæos!*] travesti på 1. sang af Illiaden (Vreden, gudinde, besyng, som greb peleiden Achilleus). 13 „*smilende Haab*“] digt med musik af Rudolph Bay (DbL.II(1933).264ff.), digtet og komponeret 1815 til Camilla Buntzen, f. Du Puy. 14–15 *Prindsesse Julianes*] Christian VIIIs søster, prinsesse Juliane Sophie. 16–17 *Pr. Caroline*] arveprinsesse Caroline. 26 *Onkelens Hemmelighed*] „Onkels Hemmelighed“, lystspil i 1 akt af Victor Varin (Voirin), oversat af Th. Overskou;

opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 8/6 1839. 27 *Frydendahl*] Jørgen Peter Frydendahl (DbL.VII(1935).482ff.), der 1786-1835 var skuespiller ved Det kgl. Teater, hvor han var en af de mest yndede karakterskuespillere; han var afgået ved døden 1836. - *Overskou*] den dramatiske forfatter og teaterhistoriker Thomas Overskou (DbL. XVII(1939).535ff.) var 1821-42 skuespiller ved Det kgl. Teater. Han spillede i „Onkels Hemmelighed“ Desjoberts rolle. 27-28 *Aber todt ist . . . mehr lebendig*] jf. det tyske ordspog: Wer todt ist, ist todt og: Wer todt ist, kommt nicht wieder, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon IV(1876). 1252 nr. 58 og 60, jf. 1251 nr. 36. Sml. også: „Hin ist hin und tot ist tot / So heisst das eiserne Gebot“, 3. vers af digtet „Pfarrer Sauls Gesicht“ i Justinus Kerners Dichtungen (1834), Balladen und Romanzen. 37-38 *Sed quid . . . fratre tuo!*] men hvad skal vi nu gøre med din broder (Christian Müller)? 38 *hohl mich Dieser und Jener*] tysk talemåde, se K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1870).740 nr. 5. 44 *Ernst*] 3: Weyse. - non *incognitam*] ikke ukendte.

203. [NkS 2836,4^o]. - 2 *Ach Du barmherziger Strohsack!*] talemåden: gerechter (heiliger, allmächtiger m. fl.) Strohsack anvendes som udtryk for forundring el. ubehagelig overraskelse, jf. Johan u. Wilhelm Grimm, Deutsches Wörterbuch X, 3. Abth. (1914).1677 og K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter Lexikon IV(1874).940 nr. 14-17. 7 *flatus*] vind. 10 *Nygaard*] Lauritz Nyegaard, fra 1820 prokurator ved alle over- og underretter i Danmark, 1860 justitsråd. Han var 1. gang (1823) gift med Charlotte Amalie Haagen, søster til Weyses ven, bankdirektør, etatsråd C. W. Haagen. Efter hendes død giftede han sig (1837) med Anne Marie Wodschou von Hoff. 11 *Herr Irnich*] kendes ikke. 15 *Enkegrevinde Westphal*] kendes ikke. 17-18 *voxen Datter . . . en lille dito*] kendes ikke. 20 [*Mad*] i brevet står formentlig ved fejlskrift: *Mand*. 21 *kaste sine Perler for . . . Grise*] jf. Matthæus 7,6. 27-28 *Cedo Theodore*] jeg giver plads for Theodor. Sml.: *Cedo majori*: jeg giver efter for den større; *citat fra Martials De spectaculis* 31. 29 *excipio antiquum*] jeg afløser den gamle. - *Julus*] Æneas søn, hvorfra den gammelromerske patricierslægt Julius afledte sin herkomst. 30 *haud passibus æquis*] ikke med samme skridt; sml. *sequitur patrem non passibus æquis*, *citat fra Vergils Æneide* II.724. 33 *muntre Dage i August*] da Theodor Hansen sammen med Weyse var på besøg hos Müller i Vallø. 36 *sl. Hage*] Johannes Dam Hage, der 1827-36 var adjunkt ved Roskilde katedralskole; han var afgået ved døden 1837. 37 *Andreas Liebenberg*] Andreas Emil Liebenberg; han blev 1833 student fra Roskilde katedralskole ligesom Theodor Hansen; 1840 cand. theol. og senere overlærer i Sorø. 39 *Frøken Bjelke*] Helene Beate Cathrine Juliane Bielke, senere stiftsdame i Vallø.

204. [NkS 2836,4^o]. Brudstykke trykt C. Thrane, Weyses Minde (1916).65. - 2 *O! dirarum . . . ollarum nugatorissima!*] O! hvilket topmål af afskyelige narrestreger! Weyses udbrud skyldes, at F. J. Hansen har beskrevet de første sider af Weyses brev. Hansens brev er trykt C. Thrane, Weyses Minde (1916).64f. 4-5 „*To beat or not to beat, that is the question!*“] travesti på „*To be or not to be*“ fra Hamlets monolog i Shakespeares Hamlet, 3. akt, 1. scene. 9 *Choliambus eller Scazon*] et jambisk trimeter (dvs. jambisk vers af 3 led eller 6 fødder), som i sidste fod i stedet for en jambe har en trokæ el. spondæ. 12 *Gran*] i stedet for: fyrre. - a. l.] ad libitum, 3: efter behag. 18 *les extremes se touchent*] modsætningerne mødes. *Citat fra Les Caractères ou les Mœurs de ce siècle* (1688) af Jean de la Bruyère. - *in benibus*] Weyses hjemmelavede „latin“: i benene. 19 *Verte*] vend! (Der er her sideskifte i brevet). 21 *Søren*] Hartmann. 24 *verba Ciceronis*] Ciceros ord. 30 *Procumbit humi bos!*] oksen falder til jorden! 37 *Ernestis . . . Lexicon*] *Lexicon technologiae Romanorum rhetoricae* (1797) af filologen Johann Christian Gottlieb Ernesti. - *Horats*] den romerske lyriker og satiriker Quintus Horatius Flaccus. 38 *Bjerring*] F. F. Biering. 39-40 *vereret in . . . sanguinem*] forvandlet til saft og blod, dvs. legemliggjort. Jf. Ciceros brev ad Atticum IV.18.2. 42-45 *Sic te . . . præter Japyga*] *citat fra Horats*

Oder I,3, vers 1: „Saasnart blot Kypros' høje Gudinde / og Helenas Brødre, de Stjerner to, / vil hjælpe Dig, Skude, Vejen at finde, / og Aiolas baste de andre Vinde / og kun lade Medbøren kule fro, / – saasandt Du, som til fjerne Strande, / skal bære Vergil, som vi Dig betror, / nu føre ham frelst over vilde Vande, / saa han paa Attikas Kyst maa lande, / min halve Sjæl har Du med om Bord!“ [Alfred Glahns oversættelse af Quintus Horatius Flaccus Oder I(1920).8]. 42 *diva* ... *Cypri*] Kypros gudinde er Venus, der efter sagnet dukkede op af havet ved Cyperns kyst. 43 *fratres Helenæ*] Helenas brødre var Kastor og Pollux, efter nogle sagn sønner af Zeus og kongedatteren Leda; de var sømændenes beskyttere. – *lucida sidera*] de elektriske gnister, der på Middelhavet viser sig i luften og på vandet (St. Elmsild), kaldtes stellae transvolantes. En enkelt varslede ulykke, det var Helena; men viste der sig to sammen, var det hendes brødre, de frelsende dioskurer. 45 [*Iapyga*] Iapyx er nordvestenvinden, der var gunstig for sejlads fra Italien til Grækenland. 47 *navis*] skib. 49 *Tutein* blev ... 84 *Aar*] J. F. Tutein fyldte 9/9 1840 83 år. 50 *gik ud og gratulerte*] J. F. Tutein havde som vinterbolig en gård på hjørnet af Vimmelskafet og Badstuestræde. Om sommeren boede han på Edelgave ved Ballerup, og fra 1802 ejede han desuden ejendommen Rosendal på Østerbro. Det må formodes, at det var til dette sidstnævnte sted, at Weyse gik ud. I Julie Weber Sødrings Erindringer I (1894) findes s. 86ff. en beskrivelse af ejendommen Rosendal og dens park. 63 *Cave*] pas på, tag dig iagt for. – „*Der hinkende Teufel in Hamburg*“] roman (1840) af den meget produktive forfatterinde Amalia Sophie Katharina Schoppe, f. Weise. 65 [*Tacitus*] *Omnibus* ... *Vallachis salut[em]*] tavs (i mit stille sind) hilser jeg alle Valløboere. 68 *Borup*] [læsemåden usikker]. Muligt teologen Julius Theodor Borup, dengang lærer i Kbh., fra 1843 adjunkt i Sorø og senere sognepræst. Han, der var ven med J. P. E. Hartmann, var 1839 medstifter af Studentersangforeningen og 1839-43 foreningens musikdirektør. 68-69 *Eduard Schmidt*] formentlig Edvard Smidt, „en af Studenteforeningens musikalske Koryfæer“ (C. Thrane, *Weyses Minde* (1912).54), jf. Axel Sørensen, *Studenter-Sangforeningen 1839-1889* (1889).4, medstifter af Musikforeningen (1836) og medlem af dens første repræsentantskab; han blev senere kaptajn ved studenterkorpset og kancellist i den kgl. pensionskasse. 69 *Bit*] stump (OdS. II(1920).706). 70 *sin Kones Nedkomst*] Louise Frederikke Zachariae, f. Dannemand, fødte 16/9 1840 sønnen, den senere proprietær Frederik Vilhelm Valdemar Zachariae. 205. (NkS 2836,4°). – 2 *Brev fra mig*] nr. 204. 3-4 „*die subjektive Möglichkeit* ... *Gegenstandes*“] Weyse sigter utvivlsomt til Kants *Anthropologie* (1798). I afsnittet „*Vom Begehrungsvermögen*“ (s. 226) begynder § 70 således: Die subjective Möglichkeit der Entstehung einer gewissen Begierde, die vor der Vorstellung ihres Gegenstandes vorhergeht, ist der Hang (propensio) (I 2. udg. (1800) § 77, s. 225, senere udgaver § 80). (Ifl. venlig meddelelse fra professor, dr. phil. Frithiof Brandt). 9 *Versus Spondaicus*] versfod bestående af to lange, stærkt betonedede stavelser. 10 *O Dumbartelorum Dumbartellissimo!*] O, dumbartlernes mest dumme Bertel! 16 *Karens Søster Trine*] Cathrine (Trine) Petrea Kofoed; hun opføres ved folketællingen 1840 som tjenestepige hos toldbetjent P. D. Hass. 19 *Panaritium*] bullen finger. – *Fingerorm*] fingerbyld, d. s. s. panaritium. 20 *locus communis*] fortærsket talemåde, mundheld. 29 *Starinski*] Samuel Starinsky, fra 1822 regimentskirurg i Næstved; han afgik ved døden 1840. 35 *Tutein*] J. F. Tutein. 206. (NkS 2836,4°). – 4 *Pigens*] se 205.16ff. 8 *Safran*] navn på forskellige arter krokus (især høstsafra, *crocus sativus* L.) og på det produkt, der er fremstillet af de tørrede ar el. grifler af høstsafra, og som anvendtes som lægemiddel, farvestof, krydderi m. v. 9 *Hospitalet*] Frederiks Hospital. 10 *lagt ind i Kirken*] Frederiks Hospitals hovedbygning mod Amaliegade var af arkitekten (Nikolaj Eigved) bestemt til kirke; under byggearbejdet blev det bestemt, at bygningen skulde anvendes som fødselsstiftelse, og den blev derfor delt i 2 etager. Fødselsstiftelsen blev imidlertid indrettet i hospitalets søndre pavillon (1759), og der indrettedes da i hovedbygningens 1. etage

en kirke. Denne blev på Struensees foranledning nedlagt 1771 og omdannet til sygestuer for patienter med veneriske sygdomme (der ifl. fundatsen for hospitalet ikke kunde modtages). Senere blev der indrettet operationsstue med amfiteatralisk anlagte tilskuerbænke, hvor der holdtes kliniske forelæsninger, indrettet poliklinik m. v. Bygningen hed, så længe hospitalet anvendtes (dvs. til 1910), „kirken“, jf. Edv. Gotfredsen, *Det kgl. Frederiks Hospital* (1957).21f. 14 *Sed claudatur ... rei puellæ*] men lad os slutte parentesen om tjenestepigens sag. 15 *den store Parade paa Slotspladsen*] i anledning af Christian VIIIs fødselsdag. Kongen var endnu ikke vendt tilbage til Kbh. fra sin hyldningsrejse gennem landet. 16 *Münters*] hofprædikant, senere kgl. konfessionarius, dr. theol. Balthasar Münter; han havde bopæl Holmens Kanal 260. 16-17 *omnium Blærorum*] af alle blærer. 21 *Walch*] komponisten Johann Heinrich Walch, kammermusikus, senere kordirektor og kapelmester hos hertugen af Sachsen-Gotha. 27-28 *Stænderne ... stemt ... for Skattebevillingspetitionen*] I 1840 var til Roskilde stænderforsamling indgivet petitioner om, at provinsialstænderne fik besluttende myndighed m. h. t. skattebevillinger. Den 16. og 17/9 1840 behandlede dette spørgsmål sammen med et af professor P. G. Bang indgivet forslag om modifikationer i provinsialstændernes institution; med 62 stemmer mod 5 vedtoges det, „at Forsamlingen andrager paa, at Anordningen om Provinsialstændernes Institution maae undergives en Revision, sigtende til at udvikle den til større og mere fyldestgjørende Virksomhed“, jf. Hans Jensen, *De danske Stænderforsamlings Historie 1830-1848* II(1934).231ff. og H. N. Clausen, *Optegnelser om mit Levned og min Tids Historie* (1897).228. 29 *Seidelin*] hof- og universitetsbogtrykker, oberstløjtnant Andreas Seidelin; han døde i Kbh. 15/9 1840, og hans bogtrykkeri videreførtes af nedenn. Klein. 30 *Klein*] bogtrykker i Kbh. Louis Klein. 33 *Schoubye*] hofskriver, justitsråd Andreas Schoubye blev for besvigelser fængslet og senere domfældt. 34 *sin Kone*] Catherine Schoubye, f. Spiir. 40 *Zachæus*] Zachariae; og Zachæus se Lukas 19,1ff.

207. (NkS 2836,4°). – 2 *Disticher*] et tolinjet vers, oftest om en forbindelse af et daktylisk heksameter og pentameter. Müllers her nævnte digte er ikke trykt. – *Erasmus Montanus*] i Holbergs komedie Erasmus Montanus lyder Erasmus' replik i 4. akt, 4. scene: „Verset, skiønt det er formaliteter meget slet, saa er det materialiter ypperligt.“ 3 *Quoad materiam*] med hensyn til emnet., 3-4 *quoad formam*] med hensyn til formen. 8 *Pentameter*] et 5-fodet versemål, især 5-fods daktyler. 11 *Dactylus*] versfod bestående af én lang og 2 korte stavelser (- ∪). 12-13 *Brev til Herz*] kendes ikke. 14 *Værk de longue haleine*] langvarigt, vanskeligt værk. 15 *Voss*] Weyse ejede *Voss' Zeitmessung der deutschen Sprache* (Königsberg 1802), se auktionskatalog nr. 1117. 28 *medium tennare beati*] i st. f.: medium tenuere beati (de lykkelige holder middelvejen), citat fra Pauli, Schimpf und Ernst (1522). 29 *Bang*] provst J. H. Bang. – *Bloch*] rektor ved Roskilde katedralskole S. N. J. Bloch. 30 12 *trestemmige Sange*] „Trestemmige Sange til Brug ved Skoleundervisningen“ udkom 1841 og indeholder bl. a. „Natten er saa stille“, „De Bølger rulled“, „Julen har bragt velsignet Bud“ og „Rullende henad de støvede Veje“. 31 *hans Skole*] Vajsenhusets skole. 32 *Sarahs*] Saharas. 34 *Badet i Dieppe*] *Badet i Dieppe* eller *Bagtalelse*, lystspil i 5 akter af Scribe (*La calomnie*), oversat af A. L. Arnesen, opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 18/9 1840. 40 *Nielsen*] N. P. Nielsen; han spillede i „*Badet i Dieppe*“ rollen som minister Raymond. 41 *Jomfr Ryge*] skuespillerinden Chlotildis Nathalia Septima Ryge (DbL.XX(1941).354f.); hun spillede i „*Badet i Dieppe*“ rollen som Raymonds datter Herminie. 42 *Stage*] skuespilleren Johan Adolph Gottlob Stage (DbL.XXII(1942).393ff.) spillede i det nævnte stykke rollen som bankier de Guibert. 43 *Rosenkilde*] skuespilleren Christen Niemann Rosenkilde (DbL.XX(1941).42ff.) spillede rollen som Coquenet i det omtalte stykke. 48 *Tuteins*] J. F. Tutein. 51 *Assessor Kind med Frue og Svigerinde*] kendes ikke. 53 *celeberrimus sapiens*] den meget berømte vise (∩: Weyse). 54 *Mørket blindede Jorden*] jf. det 1. vægtervers (kl. 20),

der begynder: „Naar Mørket Jorden blinder, / Og Dagen tager af“ (1683). 61-62 *Skat-kammer*] Julie Tutein var nièce af etatsråd J. F. Tutein, hvis søster, Paula Lucie Tutein, var gift med Julies fader, Peter Tutein. 62-63 i *hængt Mands ... nævnes Strikke*] ordsprog; findes i Don Quijote [1605-15] I. 25 af Miguel de Cervantes y Saavedra. 72 *duæ negationes - affirmant*] to nægtelser bekræfter, dvs. ophæver hinanden. 72-73 *quid faciunt tres? faciunt collegium*] Hvad gør tre? De udgør en forsamling. Jf. den romerretlige regel i *Digesta LXXXV,50,10: Tres faciunt collegium*, 3: der skal være mindst tre for at udgøre en juridisk person (en forening el. lign.). 75 *Burmeister*] restauratør Carl Christian Friedrich Burmeister, der havde lokaler Amaliegade 134. 80-81 *Procul a Jove, procul a fulmine*] den, der er langt fra Jupiter, er også langt fra lynet. Lat. ordsprog af uvis oprindelse. 82 *Spatium Solisbaccarum*] Weyses hjemmelavede „latin“: solbærrom. Solis = solens; baccarum = bærs; spatium = rum (Rhum, rom). 83 *cum lumine*] med solskin, 3: kan man ikke få solbærrom, må man nøjes med solskin. 103 *Pauca vel nix*] lidet eller intet. 103-104 *Undank ist der Welt Lohn*] gl. ordsprog, vist fra latin. 107 *Mad. Hass*] Müllers svigermoder Elisabeth Hass. 114-115 *Hardenberg Reventlow*] kammerherre, gehejmeråd, hofjægermester Christian Heinrich August greve Hardenberg-Reventlow til Hardenberg døde 16/9 1840. 115 *Agent Gandil*] Frederik Christian Gandil, agent, kgl. translator, bogholder ved Kbh.s Brandforsikring og revisor i Nationalbanken, døde 19/9 1840. Han var en fremtrædende skuespiller i Borups Selskab, jf. M&B. XLII(1924).40. 117 *Anne Margrethe Skrubkjæft*] formentlig hentydning til Anna Margrethe Lund, der ifl. Lucie Fichs erindringer [M&B.X(1909).181f.] var datter af slagter Otto Lund i Roskilde, cf. dog A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen, *Candidati juris* 1736-1936 III(1937).350, hvorefter hun antages at være datter af Jens Andreasen og Lisbeth Hansdatter. Hun var opvartningspige på hotel „Prinsen“ i Roskilde og smuk (jf. E. G. F. Bodenhoff, *En Officers Optegnelser i „Museum“* 1894.II.164) og blev 1805 gift med major, kammerjunker Mogens Scheel von Plessen til Selsø, Fusingø og Lindholm. Han var berygtet for sit udsvævende og drikfældige liv - Lucie Fich fortæller, at det var „hans Yndlingsforøjelse „at kvæle en Kat“, 3: tømme en Flaske Gammelrom i et Drag og blive liggende paa Gulvet og sove Rusen ud“ - og for at finde glæde i omgang med mennesker af den ræste slags. Og Lucie Fich skriver, at hans hustru „var godt skikket til at more sig ved hans Orgier og opvarte hans Svirebrødre.“ Ægteskabet blev opløst, og hun blev senere gift (ægteskabstilladelse 27/12 1812) med oberst Maximilian Vilhelm baron Haxthausen; også dette ægteskab blev opløst ved skilsmisse. *Skrubkjæft* bet. en, der bruger en grov mund; udtrykket findes allerede i Moths ordbog.

208. [NkS 2836,4°]. - 1 7/br] september. 3 *Daasen*] se 207.106. 8 *cito citissime*] hurtigst muligt. 9-10 *Otium divos ... Prensus Ægeo*] citat fra Horats *Oder* II,16,1: Den, hvem Storme midt på Ægæerhavet / træffer, medens Skyerne skjuler Maanen, / og medens ingen ledende Stjerne skinner, / beder om Fred kun [Julius Valentiners overs. i Horats *Udvalgte Oder* (1893).19]. 13-14 *Chineserne og Engellænderne*] efter at den kinesiske regering 1839 havde forbudt opiumshandelen, hvilket navnlig skadede engelske handelsinteresser, udsendte England s. å. en flåde, der blokerede Kanton. Da kineserne gjorde modstand, kom det 1840 til krig mellem England og Kina. Ved freden i Nanking 1841 måtte Kina betale en skadeserstatning, afstå Hongkong til England, indgå på en ordning af toldspørgsmålet og åbne 5 havne for europæerne. 23 *hodie*] idag. - *min Madamme*] Karen Gravesen. 28 *sine ... sine ... sine*] uden ... uden ... uden. 33 *Atque*] og; ja endog; eller rettere. 35 *in optima forma*] på bedste måde.

209. [NkS 2836,4°]. - 3 *Christen*] Gravesen. 6 *distractissimus*] den meget glemssomme. 19 *Kirchner*] den tyske skuespiller F. T. Kirschner. - *Die Proberollen*] *Die Proberollen* oder *Der Beruf zur Kunst*, Posse in 1 Aufzug von L. Breitenstein. Opført 1. gang på Det kgl. Teater 29/9 1840. 32 *Talma*] den franske skuespiller François

Joseph Talma. 34 *Rossinis Barbeer: una voce poco fa*] Rosinas cavatine fra 1. akt af Rossinis opera „Barberen i Sevilla“. 39 *Skuespiller Schnell*] figur i stykket „Die Proberollen“. 42 *Misforstaaelse paa Misforstaaelse*] lystspil i 1 akt af Thomas Overskou, opført 1. gang på Det kgl. Teater 30/5 1828. 44 *Festen i Albano*] idyllisk ballet af Aug. Bournonville, musikken af J. F. Fröhlich, opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 28/10 1839. 46 a *Klynkatrice*] af klynkesisse (Müllers moder). – *filii causa*] for sønnens skyld. 47 *bona verbo*] et godt ord. 50 *Sed deficiente activitate interna*] men når den indre aktivitet mangler. 50–51 *personam quæstionis*] den omtalte person. 48 *repetitio est mater studiorum*] gentagelse er studiernes moder, 3: øvelse gør mester. 54–55 *Conventikel*] gudelig forsamling, hussammenkomster til opbyggelse og andagt med mere el. mindre sekterisk præg. De gudelige forsamlinger opstod ved det pietistiske røre i begyndelsen af Frederik IVs regering, men standsedes ved et forbud 1706. Da bevægelsen en snes år senere påny brød frem, gentoges vel 1732 forbudet mod konventikler, men i mildnet form, der ved plakat 13/1 1741 yderligere blev modificeret. Efter Christian VI's død tabte bevægelsen sig lidt efter lidt, men kaldtes i begyndelsen af det 19. årh. til live igen som en reaktion mod rationalismen. I slutningen af 1830'erne søgte man stærkere at komme konventiklerne til livs, se cirkulære 12/12 1835, der indskærpede konventikelplakaten af 1741, og der førtes flere sager for overtrædelse af konventikelplakaten, hvorved de anklagede blev idømt bøder eller arresteredes, men 1/10 1840 beordrede Christian VIII kancelliet at udsende som et almindeligt cirkulære til samtlige biskopper kongens reskript 7/9 1824 til Fyns biskop, hvorefter præsterne på Fyn formanedes til kun at bruge åndelige våben mod sværmerne og ikke gå aggressivt til værks mod de vakte lægfolk. Dette betød i realiteten, at de gudelige forsamlinger ikke længere blev genstand for forfølgelse fra myndighedernes side. 56–57 *Schlimme Gesellschaften ... gute Zitzen*] 1. Korintherbrev 15.33. 57 *A bove ... arare minor*] af den store okse lærer den lille at pløje. 57–58 *Alter schützt vor Thorheit nicht*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).60 nr. 60 og Franz Freiherr v. Lipperherde, Sprichwörterbuch(1902).16. Luther har i sine Tischreden formen: Alter hilft für thorheit nicht (M. Luther Werke. Kritische Gesamtausgabe. Tischreden IV(1916).nr.4016). 58 *Jugend hat kein Tugend*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wanders anf. værk II(1870). 1095 nr. 91–92. 58–59 *wer kann ... Wasser tragen*] tysk ordsprog, jf. Lipperherde anf. værk. 970. 59 *mancher geht aus ... und krebset*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander anf. værk I(1867), der har formen: Es will etwan fischen, so krebst er (efter Georg Henisch, Teutsche Sprach und Weissheit (1616). 1107 og F. Petri, Der Teutschen Weissheit (1605).II.304). 60–61 „*Nicht eher ... 50 Jahr alt ist*“] forvansket citat fra „Armut und Edelsinn“, lystspil (1795) af Kotzebue; i 2. akt, 13. scene, siger Frau Rose: „Ach! die Jugend! Man sollte gar nicht eher geboren werden, bis man fünfzig Jahr alt ist.“ 61–62 *Die Höflichkeit ... zu allen Dingen nütze*] jf. 1. Timotheusbrev 4.8: Die Gottseeligkeit ist zu alle Dingen nütz. – Denne opregning af forskellige ordsprog synes inspireret af Cervantes' Don Quijote I.25, hvor Sancho Panza (i Charlotte Dorothea Biehls oversættelse II(1776).48), da Don Quijote retter bebrejdelser mod ham, siger: „Hvad rager det mig ... det er ikke værdt at feie for sin Naboes Dør, og lade Skarnet ligge for sin egen, blæs ikke paa det dig ikke brænder, sluk ikke paa det dig ikke skiænder, hvor jeg intet har at gjøre, der holder jeg min Næse fra. Naar man leeder i mange Brønde, finder man Ænder i somme ... Det er ikke alt Guld hvad der glimler. Leilighed giver Tyve, og det er ondt at giemme Vand i et Sold.“ Weyse ejede Cervantes' Don Quixote von la Mancha, übers. von Bertuch I–VI (Leipzig 1780–81), jf. auktionskatalog nr. 103–108. 63–64 *Cave, cave ... unguis diaboli*] pas på, pas på, at du ikke falder i djævelens kløer! 67 *Colloquium cum*] samtale med. – Reyn] uvist hvem der sigtes til. 71 *Hs Maj. Ankomst*] fra hyldingsrejsen gennem landet. 73 *de troe Holstenere*] Christian VIII og Caroline Amalie blev under deres rejse genstand for særlig megen hyldest

i Holsten. 75 *danske Samfund*] forening, stiftet 1839 af den historiske forfatter Frederik Barfod [DbL.II(1933).153ff.] under medvirken af Grundtvig, der blev samfundets formand, medens Barfod blev dets kasserer og sekretær. Formålet var at stifte et levende, folkeligt, historisk selskab. Foreningen holdt møde hver tirsdag, og særlig i de første år holdt Grundtvig de fleste foredrag og var gennem årene samfundets bærende kraft. Ved siden af Grundtvig og Barfod var P. Chr. Kierkegaard, Jacob Chr. Lindberg, P. O. Boisen, Fr. Hammerich og Peter Rørdam foreningens ledende personligheder, jf. Steen Johansen, Bibliografi over N. F. S. Grundtvigs Skrifter II(1950).137f. 75-76 *opmuntrret . . . til . . . Fakkeltog*] „Fædrelandet“ indeholdt 30/9 1840 følgende: „I Gaar Aftes holdtes efter foregaaende Indkaldelse i Adresseavisen et Møde i „danske Samfund“. Jeg, og saavidt jeg kunde mærke, Mange foruden mig var gaact derhen i den Tanke at faae Mag. Lindberg . . . at høre, og virkelig opfyldtes vor Forventning. Magisteren viste sig for Enden af Bordet, stod op, gned sine Hænder, og fortalte Forsamlingen, at Majestæten paa sin Reise overalt i Riget var blevet modtaget med den mest levende Enthusiasme, hvorfor han ogsaa havde tænkt, at det maatte være passende at modtage Majestæten, naar han kom til Frederiksberg, med en Sang og Fakler, han havde i den Hensigt arrangeret sig med Bønderne omkring Frederiksberg, som ridende skulde modtage Kongen, og han havde ogsaa talt med Sognefogden i Lyngby, som havde hørt, at Bønderne nok skulde modtage Kongen pænt. Efter at Magisteren nu havde fortalt Forsamlingen Alt dette, kom han da frem med sit egentlige Ærinde, nemlig at opfordre Forsamlingen til at slutte sig til ham. Men hvorledes det var eller ikke, Magisteren kunde uagtet alle sine Opfordringer ikke faae Nogen til at yttre sig paa en fornuftig Maade. Den ene vilde gjerne have firestemmige Sange, den Anden vilde have at hver Fugl skulde synge med sit Næb, en Tredie var bange for Regnveir, kort, efter megen Talen frem og tilbage fik Lindberg da Pen, Blæk og Papir, skrev et Circulaire, hvori han opfordrede dem af Forsamlingen, som vilde modtage Kongen paa en høitidelig Maade, at skrive deres Navn. Af den meget talrige Forsamling lykkedes det ham endelig at faae ti Underskrifter (Lindberg inclusive). Til Slutningen hørte man et Foredrag, hvormed En traadte op, og paa det Høitideligste protesterede imod at dette Skridt, som det synes at faa Skin af, skulde udgaae fra „Danske Samfund“, thi han og mange Medlemmer med ham vilde ikke deltage deri. De, som derfor vilde slutte sig til Magister Lindberg, have at møde paa hans Bopæl i Frederiksberg Allé, Løvedag Aften; han skal nok selv forsyne dem med Fakler.“ 79-80 *Opfordring . . . i Avisen*] Adresseavisen indeholdt 2/10 1840 under „Særskilte Bekjendtgjørelser“ følgende: „I Anledning af Majestæternes Hjemkomst. Paa Alleenberg (Frederiksberg Allee Nr. 9) holdes iaften (Fredag) Kl. 7 en Samling i Anledning af Majestæternes høitidelige Modtagelse ved Frederiksberg Slot paa Løvedags-Aften. Exemplarer af Sangen ville da blive leverede de Herrer, som ville anføre og understøtte denne Folke-Sang, og de Herrer, som ellers ønske at deeltage i denne Høitidelighed, ville blive underrettede om de Foranstaltninger, som ere trufne. Jac. Chr. Lindberg.“ 84 *Ida holder Bryllup*] Ida Blom blev 11/11 1840 gift med grosserer Peter Ferdinand Lange. 85 *Peter*] muremester Peter Blom. 90 *Vaisenhusbarnet*] jf. ad 105.15. 93 *Inspecteur*] på Vaisenhuset. 96 *Citationen*] (ind)stævningen, indkaldelsen. 106 *i Stuen*] i stueetagen, hvor familien Blom boede. 108-109 *Græerne . . . Dino, Perphredo og Enio*] Skræk, Gysen og Forfærdelse, i den græske mytologi døtre af Phorkys og Ceto. De havde tilsammen én tand og ét øje, som de skiftedes til at bruge, og boede ved jordens yderste grænse, hvor nattens bolig er, og hvor hverken sol eller måne nogensinde skinnede på dem. 114 *Azor*] navnet på Müllers hund.

210. [NkS 2836,4°]. - 5 *Molbækken*] historikeren og sprogmanden Christian Molbech [DbL.XVI(1939).1ff.] var 1814-17 redaktør af månedsskriftet „Athene“, hvis gule omslag var prydet med et billede af den græske visdomsgudinde. „Athene“ indtog en meget stærk anti-baggesensk holdning i den bitre strid mellem Baggesen

og Oehlenschläger. Baggens havde i sit blad „Skuddagen“ (1814.69ff.) holdt „Afrekning med det Gule“, hvor han slutter med at sige, at en vis bæk, den intet har til fælles med, den parnassiske, undtagen det: at flyde, for fremtiden vil komme til at hedde Mollbæk. 19 *Orkmester*] orgelmester. 22 *Catull*] den romerske digter Gajus Valerius Catulius. 32 *Tutein*] etatsråd J. F. Tutein. 33 *Kyonomanie*] for: kynomani, 3: hundemani. 37 *Mores*] (gode) sæder, levemåde. 42 *post prandium*] bet. efter frokost, men må her være: efter middag, jf. at musikken i Kongens Haves spillede til kl. 6 (lin. 48). Weyse har formentlig spist middag kl. 3 eller 4 og går vel tilbage fra italiensk pranzo (= middag) til sit elskede latin. 46 *Herr Oberst! en Skotte* &] *canzonetta* fra 4. akt af syngespillet „Ludlams Hule“, hvortil Weyse har skrevet musikken (1814). 52 *igjen[nem]*] ms. har ved fejlskrift kun: *igjen*. 54 *Fakkeltog og Sang*] om kongeparrets ankomst til Kbh. skriver „Dagen“ 6/10 1840: „Deres Majestæters Ankomst her til Kjøbenhavn fandt Sted igaar Aftes, da Klokken var noget over 9. Efterat have drukket The hos Enkedronningen paa Frederiksberg Slot, begav Allerhøiøstamme sig paa Veien til Kiøbenhavn ledsagede af en Deel af Garnisonens Officerer tilhøst samt et Antal Bønder der, som Fakkeltæerere, rede foran Deres Majestæters Vogne. Veien, hvorigjennem Toget gik, var oplyst, deels med Begkrandse og deels med en af Beboerne foranstaltet Illumination. Ved Glacieren udenfor Vesterport blev Kongeparret hilset med stærke Jubelraab af de der opstillede Underofficerer, og da Vognen kom indenfor Porten salutedes der fra Volden; Hestene bleve derpaa fraspændte og Deres Majestæter under den forsamlede Folkemængdes Jubel trukne til Deres Palai paa Amalienborg.“ 56 *Prindsens Moder* ... *nyligen død*] Frederik VII's moder, Christian VIII's første gemalinde, Charlotte Frederikke (DbL.IV[1934].611f.) var død i Rom 13/7 1840. Hun var – på grund af sit forhold til komponisten Edouard Du Puy (DbL.VI[1935].140ff.) – blevet separeret 1809, medens Du Puy landsforvist s. å. 57 *Regimentets Datter*] syngestykke i 2 akter (1840), musikken af Donizetti, teksten af Henri Vernoy de Saint-Georges og Jean Francois Alfred Bayard, oversat af Th. Overskou. Opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 6/10 1840. 60 *deutsche Nationalverein für Musik*] Deutscher Nationalverein für Musik und ihre Wissenschaft blev stiftet i Karlsruhe i slutningen af 1830'rne. Selskabet levede ikke længe. Det udgav 1839–42 en årbog under redaktion af den tyske musikforfatter Gustav Schilling, der fra 1830 var direktør for Stöpels musikskole i Stuttgart. 61 *musikalsk Zeitung*] se foreg. note. 64 *Geburtsdagen*] kronprins Frederik (VII) havde fødselsdag 6/10. 65 *ad undas*] egl.: til bølgerne, 3: i vasken, nedenom og hjem. 69 *Collegia*] forelæsninger. – *en Roeskildisk Discipel*] Johan Theodor Sophus Krohn; han blev student fra Roskilde 1842, cand. theol. 1849 og var 1854–57 præst i Nykirke (Flensborg provsti). 73 *begynder at arrondere sig*] Karen Gravesen fødte 19/5 1841 sønnen Frederik Christian Emil Gravesen. 78–79 *den første Vise til Borchorst*] af de lovede 12 trestemmige sange, jf. ad 207.30. 89 *Peter Kornerup*] havde fødselsdag 6/10. 96–100 *Man kan nicht* ... *Sonst möchte der Henker Professor seyn*] travesti på en tysk drikkevis, der blev sunget meget i Studenteforeningen: (Solo:) Man kan nicht immerfort studieren; (kor:) Vivallerallera ... (solo:) Man muss zuweilen commerzieren; (kor:) Vivalle ... (solo:) Man muss zuweilen lustig sein, / sonst mögte der Teufel Student sein! (kor:) Vivallerallera. Se Sange for Studenteforeningen (1833) nr. 81, Regentsens Visebog (1833).102, Sangbog for Kongens Livjægercorps samlede af N. V. Møller (1833) nr. 40 og Axel Sørensen, Studentersangforeningen 1839–1889 (1889).5. 101 *Treskov*] filosoffen, professor, etatsråd Niels Treschow (DbL.XXIV [1943].259ff.), der 1813 blev professor i filosofi i Christiania, statsråd 1814, prokansler ved universitetet 1823–28. 102 *Skjellerup*] den norske anatom og fysiolog, professor Michael Skjelderup (DbL.XXII[1942].116ff.), der 1801–13 havde været knyttet til Kbh.s universitet, ansattes 1813 som professor i anatomi ved universitetet i Christiania. Om det af Weyse her refererede replikskifte hedder det i „Fra Hoffet og Byen. Stemninger og Tilstande 1793–1822 i Breve til Johan Bülow

til Sanderumgaard" (M&B. III(1900).233): „Den kiøbenhavnnske Prof. Treschow, der blev ansat som første Professor ved det norske Universitet, blev siden Statsraad, hvorved han blev saa stolt, at han modtog sin Landsmand og gamle Ven, Professor Skiellerup, som en Fremmed og Supplicant og spurgte om hans Andragende og hvori han kunde tiene Herren!" Samme sted hedder det: „Da han i Selskaber sielden finder nogen af hans nuhavende Rang [som statsråd], saa bringer han selv Kort med og spiller alene ved et Bord med sig selv." 104 *Tante Müller*] Augusta (Guste) Müller. 105 *Etats. Thonnings*] botanikeren, deputeret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet, konferensråd Peter Thonning (DbL.XXIII(1942).60of.). 107 *Sit illa terra levis*] gid jorden må være hende let. Jf. Martial 9.30: *Sit tibi terra levis*: gid jorden må være dig let. Anvendes hyppigt som gravskrift. 111 *halb Thier halb Engel*] citat fra Altona-guldsmeden Joachim Lorenz Ebers: *Vierhundert Lieder* (1797) nr. 369, jf. G. Büschmann, *Geflügelte Worte*²⁷ (1925).116. 219 *Gleichfals*] se 209.114.

211. [NkS 2836,4°]. – 3 *deficientis verbis*] i mangel af ord (tekst). 5 *l'appetit vient en mangeant*] appetiten kommer, mens man spiser. Citat fra *La Vie très horrible* du Grand Gargantua (1532-64) I, 5 af François Rabelais. 7-8 *Bagtal ... Fortallet*] henholdsvis det sidste og det første af to tal i en ambe, dvs. forbindelse af 2 numre i tallotteriet som betingelse for gevinst. 20 *Wandsbeker Tallotterie*] Wandsbeck er en by i Holsten i nærheden af Hamburg; den var et af de 3 steder i den danske stat, hvor tallotteriet blev trukket, hvoraf muligt talemåden: „Det gælder til Wandsbeck", idet et nummer til trækningen i Wandsbeck ikke gjaldt trækningen i Kbh., og en i Wandsbeck udtrukken seddel ikke honoreredes i Kbh. 28 *Ida*] Blom. 37 *Jess*] Frederik Jess. 43 *S[østeren!]*] Ida Koch, f. Wulff. 44 *den hjemkomne overseilede Søn Peter*] den senere admiral Jørgen Peter Frederik Wulff (DbL.XXVI(1944).356ff.); han havde i november 1837 fået permission for at føre etatsråd C. H. Donners brig „Elisabeth" til Buenos Aires; skibet blev oversejlet i kanalen, men Peter Wulff nåede at sætte det på land, så besætningen reddedes. 45 *Triumviratet*] Storm, Steenberg og Rode.

212. [NkS 2836,4°]. – 8 *Celeberrimus Discipulus*] den meget berømte elev. 9 i *Onsdags ... næste Onsdag*] henholdsvis 7/10 og 14/10. 18 *Willemoes*] vel sognepræst til Herfølge og Sæder menigheder Joachim Godske Willemoes eller dennes søn, Joachim Godske Willemoes, der dengang var kapellan pro loco hos faderen; Herfølge og Sæder lå, ligesom Vallø stift, i Bjæverskov herred, Præstø amt. 21 *Mulatten*] romantisk drama på rimede vers i 5 akter af H. C. Andersen; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 3/2 1840. – *Kameraterne*] komedie i 5 akter af Scribe, oversat af C. Borgaard; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 14/11 1839. 23 *Dreger*] kendes ikke. 25 *Slipalius*] kendes ikke. 26 *Plitt*] muligt Johann Herbold Plitt, der 1758 blev kateket og tugthuspræst i Altona og 1759 præst i Neukirchen i Mecklenburg. 32-33 *Kom Herr Jesu ... unser Gast &]* Johann Rudolf Ahles „Vor dem Essen (1669): „Komm, Jesu Christ, sey unser Gast, / Weil du doch dieses alles hast." 37 *quod cito fit, cito perit*] hvad der kommer hurtigt, går hurtigt. – *salig Bedstefær*] Weyses morfader, kantor og lærer ved gymnasiet i Altona Bernhard Christoph Heuser. 43 *Valete*] Lev (I) vel!

213. [NkS 2836,4°]. – 8 *Vaisenhuusbarn*] jf. 208.90-100. 10-11 *naturam furca ... den Hex*] citat fra Jens Baggesens „Callundborgs Krønike", trykt 1. gang som „En ny og sandfærdig Historie" i „Minerva" august 1786. Citatet har allusion til Horats' *Naturam expellas furca, tamen usque recurret* (Epistolæ 1,10,24), som i 1786 anføres i en note med tilføjelsen: „d.e. Jag Naturen ud med en Høetyv eller med en Galge (thi furca betyder begge Dele), den løber dog atter tilbage!" 16 *Hartmanns*] Søren Hartmanns. 29 *Hartmanns Kjerestes Broder*] Søren Hartmann var forlovet med og blev 1845 gift med Ani Thomine (Mine) Lovise Fritz; hendes her nævnte broder må være Adolph Emil Fritz, der var blevet student fra Roskilde 1834 sammen med Theodor Hansen; han blev cand. theol. 1839, var derefter institutbestyrer i Holbæk og blev senere præst. 33 *Paroxysmen*] anfaldet. 35 *mein Haus ... Mördergrube*] jf.

Matthæus 20.13. 36 *Geschieht das ... am dürren werden*] Lukas 23.31. 37 *Allehaand-Svend*] inkarneret ungar, *allehånde* er navn på et krydderi [de umodne, tørrede frugter af *pimenta officinalis* Berg]. 42 *Lethe*] i den græske mytologi glemsele, datter af Eris. I den senere folketro var Lethe en flod i underverdenen (Hades), som de døde skulde passere, og hvoraf de drak glemsel af alle jordiske ting. 43 *Kamraterne*] se ad 212.21. 45-46 „*Bagtalelsen*“] „Badet i Dieppe eller Bagtalelse“, jf. ad 207.34. 46 *Mad. Nielsen*] skuespillerinden Anna Helene Dorothea Nielsen, f. Brenøe (DbL.XVII(1939).14ff.), der først (1823) havde været gift med violinisten, koncertmester Frederik Thorkildson Wexschall og nu (fra 1834) med skuespilleren N. P. Nielsen. Hun debuterede på Det kgl. Teater 1821 og optrådte sidste gang 1856. Hun spillede i „*Kammeraterne*“ Cesarines rolle. – *Frue Heiberg*] spillede i det nævnte stykke Zoe's rolle. 47 *Rosenkilde*] spillede i det nævnte stykke grev de Miremont's rolle. 54 *Bay*] komponisten Rudolph Bay (DbL.II(1933).264ff.) var 1834 blevet kantor ved Holmens kirke. 55 *Kirkensangen i Danmark*] Om Kirkensangen i Danmark og Midlerne til dens Forbedring (Kbh. 1840). Om Weyse skriver Bay bl. a.: „Saa levende jeg erkjender og føler alt det Fortreffelige og Sublime, der findes i vore Weysiske Kirkemusikker, og saa nødigen jeg skulde ønske dem banlyste, saa fast staaer ogsaa min Overbeviisning, at Massen af vor danske Menighed ei besidder tilstrækkelig musikalsk Dannelse for fuldkommen at goutere denne Slags Musik, saa at den kan naa sit Maal: almindelig religiøs Opbyggelse. En stor Deel Mennesker gaae vistnok paa slige Dage i Kirke, mere for Weyses Skyld, end for Guds Skyld, og ligesom til en Concert, hvor man uden Betaling kan faae vore første Sangere og Sangerinder at høre. Betragte vi derimod hans Compositioner som Oratorier eller geistlige Concerter, og opføre dem udenfor Gudstjenesten, da kunne de have deres store Værdie, som Kunstproduct, interessere Musikkyndige, og være et nyttigt Studium for dem, der ville gjøre sig fortrolige med den højere Kirke- eller Oratoriestil“ (s. 76-77). Et andet sted (s. 64) skriver Bay: „Hos Os have vi nu Weyses fiirstemmige Choralbog, der kan bruges af duelige Organister, men det vilde være at ønske, om ikke nødvendigt, om samme Forfatter vilde paatage sig at udsætte de samme Choraler 2, 3 og 4stemmig, til Brug for Choret, efter de samme Harmonier.“ 58 *Münter*] Balthasar Münter, dengang hofprædikant og res. kapellan til Holmens kirke. 60-61 *rendes meest efter de unge Præster*] Bay skrev anf. værk s. 13: „De fleste Mennesker gaae nu til Kirken med samme Disposition som til Theatret, nemlig for at høre og beundre en eller anden, helst yngre Declamator, der er kommet i Rye, enten ved et originalt Foredrag eller særegne religiøse Anskuelser ...“ 61 *skjelder han paa Cantorerne*] Om kantorerne skrev Bay anf. værk s. 60, at de er „almindelige saa usselt aflagte, at ikkun maadelige Subjekter og Folk af den lavere Classe kunne søge slige Poster. De bære den ydmyge Titel af Kirkebetjente, og nyde saaledes ei heller synderlig mere Consideration, end en Tjener, som man stikker en Drikkeskilling i Haanden, naar man er fornøiet med ham, og som Præsten ei gjerne søger Selskab med, uagtet deres Functioner i Grunden have samme Tendents, nemlig Aandens Opløftelse og Opbyggelse og saaledes ere nær beslægtede.“ 64 *Psalmen: I Jesu Navn*] af rektor Johan Friderichsen. 66 *Cantoren*] Johannes Andreas Wiberg. 67-68 *min Tiltrædelse ... ved Fruekirke*] 1805. 68-69 *O store Gud vi love Dig*] salme [Evangelisk-kristelig Psalmebog nr. 5, Den danske Salmebog nr. 9] efter det oldgræske Te Deum af Luther (1529), fordansket 1509, 1529 og 1729, gendigtet 1836 af Grundtvig. 75-76 *Was ein Håkchen ... bey Zeiten*] tysk ordsprog, oftest i formen: Was ein Hacken will werden, das krümbt sich zeitlich, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexicon II (1870).274. nr. 1-9; paralleller findes på en lang række sprog. 76 *Wir armen Menschenkinder ... schwache Sünder*] travesti på Matthias Claudius salme „Der Mond ist aufgegangen“ (1799); i 4. strofe hedder det: „Wir stolzen Menschenkinder / sind eitel arme Sünder“. 78 „*Hvo som troer paa Gud mangler Intet*“] Jesu Sirachs Visdom 32.34. 79 *rulle*] hed i ældre sprog: mangle [jf.

et manglebræt). 81 *Ernestas*] Müllers datters. 83 *caute, cautissime*] forsigtig, yderst forsigtig. 84-85 *absens, carens*] ude af øje, ude af sind. 88 *Wengel*] den senere forfatter Chr. Molt Wengel blev student 1840 fra Roskilde katedralskole. 89 *Hr. Ramus*] matematikeren Christian Ramus (DbL.XIX(1940).95f.), 1834 ekstraordinær, 1850 ordinær professor i matematik ved Kbh.s universitet. Han eksaminerede desuden til artium og var kendt for sin manglende pædagogiske forståelse ved eksamen, bl. a. også manglende kendskab til, hvad man med rimelighed kunde forlange af eksaminanderne. 94 *beskrivende Geometrie*] deskriptiv geometri er fremstilling af rumstørrelser i et plan. Den deskriptive geometri er grundlagt af den franske matematiker Gaspard Monge. – *Studificenderne*] et af Weyse dannet ord for: studentereksamens-kandidaterne. 95 *Broager*] Peder Dorph Broager; han var cand. polyt. (1832) og 1838-66 lærer ved Roskilde katedralskole. 96 *Snyde*] reprimande, „næse“. 214. [NkS 2836,4^o]. – 3 *det huuslige Uveir*] se br. 213.10-35. 5 *Epiphonema*] tankerig slutning på en tale. 9 *Mave-Mamsel*] mavemorsel. Morseller var små tavler af smeltet sukker med tilsætning af krydderi el. medicin. 14 *quod f. p. p. paucas & p. trompetas*] quod fieri potest per paucas et per trompetas, \circ : hvad der kan gøres med pauker og trompet. Spøgefuld omskrivning af talemåden: Quod fieri potest per paucas non debet fieri per plura, \circ : hvad der kan ske ved lidt, bør ikke bruge meget; kort og godt. Jf. f. eks. Matthias Claudius Werke. II(1819).10. 21-22 *Olevante*] Eau de Lavande, \circ : lavendelvand. 26 *in genere*] i almindelighed. 27 *in specie*] i særdeleshed. 27 *Barn*] Caroline Marie Frederike Zachariae, der var født 23/7 1839 32 *Osianders Volksarzenaimittel*] jf. ad 166.12-13. 33 *absente medico*] i lægens fraværelse. 35 *den Post, han ... har luret paa*] som drejermester på Holmen. 40 *Hodie rectificavi ... fuisse, credebat*] idag berigtigede jeg Viborgs forestilling, som troede, at du var fader til Herman [\circ : Herman Christian Müller, Christian Müllers udenfor ægteskab fødte søn, jf. ad 81.1].

215. [NkS 2836,4^o]. – 2 *X Calendarum Octobris*] Weyse har misforstået den romerske dateringsmåde. *X calendas octobris* er 21/9, hvilket efter brevets indhold ikke kan være rigtigt, jf. br. 206 og 207 foran af hhv. 18/9 og 24/9 1840. Han skulde have skrevet: *X calendas novembris*, hvilket er 22/10. Efter indre kriterier synes brevet at måtte være fra denne dag, der da også var en torsdag, Weyses sædvanlige skrive dag til Müller, jf. ndf. lin. 70. Hos romerne hed den 1. dag i måneden kalendae (calendae); den 5. og den 13. dag i måneden hed hhv. Nonae og Idus (i månederne marts, maj, juli og oktober faldt dog Nonae og Idus hhv. på den 7. og den 15. dag i måneden). Alle dage i en given måned betegnedes ved baglæns tælling fra disse tre faste dage: Calendae, Nonae og Idus, og således at man medregnede såvel begyndelses- som slutdag, jf. Herluf Nielsen, *Kronologi* (1962).80. 3 *P.M.C.*] post mundi creatione, \circ : efter verdens skabelse. – *MMMMMDCCCVII*] Dette årstal, 5807, må vist også bero på en misforståelse hos Weyse. Efter den jødiske tidsregning var året 1840 år 5600 og efter den byzantiske tidsregning år 7039, jf. Herluf Nielsen, *Kronologi* (1962).36f. og H. Grotefend, *Taschenbuch der Zeitrechnung*⁸ (1941).11. At brevet er fra 1840 kan efter indholdet ikke være tvivlsomt, jf. også lin. 63. 25 „*Manden hiin Harte*“] (Niels) Hartmann. 26 *Niels*] Hartmann. 27 *Svoger*] Ole Brünniche, ejer af Værsløvgaard, senere Lautrupgaard, senest forpagter af Bistrup Parcelgaard, der (1837) var gift med Elisa Margrethe Hartmann. 35 *Johanne*] tjenestepige hos pastor Hans Hertz. 42-43 *rara avis ... simillima cygno*] en sjælden fugl på jorden og meget lig en sort svane. Citat fra Horats' *Satirer* 2.2.26. 43 *nescio*] jeg ved det ikke. 44 *Sex Sange ... for Borchhorst*] af de lovede 12 trestemmige sange, jf. ad 207.30. 46 *Datur vacuum in epistolarum natura*] der gives tomrum i brevenes natur. 63 *p Ch. n*] post Christum natum, \circ : efter Kristi fødsel. 66 *vel ... vel*] (lat.) enten ... eller. 81 *vox hybrida*] hybridisk ord, dvs. et af to forskellige sprog sammensat ord (f. eks. antimoralsk). – *Distincto-graphien*] tydelig skrift; *Kalligraphien*: skønskrift. 82 *Reuter*] orgelbygger Andreas Reuter. 89 *Marschall*] instrument-

mager Andreas Marschall. 92 *Kronborgkirke ... istandsættes*] Kronborg slotskirke blev i begyndelsen af det 19. årh. anvendt som magasin og „fægteskole“. På foranledning af Christian VIII blev den restaureret og genindviet 10/12 1843 i overværelse af kongen og dronningen. 93 *Gregersen*] orgelbygger Jens Gregersen. 84 *Ramus*] hoforgelbygger Frederik Hoffmann Ramus. 96-97 *den Europæiske Dissenz ... orientalske Spørgsmaal*] jf. ad 195.39 og 201.14-15. 107 *Eris*] i den græske mytologi tvedragtens gudinde, jf. br. 213.10ff. om Theodor Hansens opførelse. 111 *Madammen quæstionis*] Karen Gravesen. 129-130 *Die Welt ist nur ein Jammerthal; dort oben ist der Freudensaal*] citat fra Martin Luthers Tischreden. 131-133 *Geduld, Geduld! ... sey Dir der Himmel gnädig*] travesti på sidste vers af digtet Lenore (1773) af Bürger, hvor det hedder: *Geduld! Geduld! Wenn's Herz auch bricht! / Mit Gott im Himmel hadre nicht! / Des Leibes bist du ledig; / Gott sei der Seele gnädig!* 134 *Janes Geschichte*] formentlig en pige, der udenfor ægteskab har fået et barn, sml. br. 200.34: den Andens Barn. 136 *Stiftelsen*] Fødselsstiftelsen. - *Marie*] kendes ikke. 137 *Julius's*] den senere tømmermester Julius Blom. - *Clio*] i den græske mytologi historiens muse. 141 *infallible*] usvigelig sikre, pålidelige. 145 *Peter Blom ... købe Huse*] murermester Peter Blom erhvervede ejendommene Nørregade 236 og 237. 146 *Zahrtmann*] formentlig Hans Jørgen Christian Zahrtmann, der senere (1852) blev postinspektør for Nørrejylland; han var som juridisk student medlem af Musikforeningens første repræsentantskab. 159 *Torsk paa Fad*] „4 $\text{\textcircled{E}}$ Torsk skæres i sædvanlige Stykker og lægges lagviis paa et dybt Fad med 2 stødte Tvebakker, $\frac{1}{4}$ $\text{\textcircled{E}}$ koldt Smør, stødt Muskatblomme og Salt. Saften af $1\frac{1}{2}$ Citron, $1\frac{1}{2}$ Pægel hvidt Viin og $\frac{1}{2}$ Pot Vand hældes derpaa. Fadet sættes i Ovn eller paa en Trefod med Gløder under. Naar den har kogt lidt, vendes Stykkerne varligt, at de ikke gaae itu. Den serveres i Fadet med Serviet om. Man kan ogsaa lade Saucen koge først, lægge Fiske deri og lade den koge ganske jævnt, indtil den er nok, hvorpaa den op-hældes“ (A. M. Mangor, Kogebog for smaa Huusholdninger, 9. oplag (1852).55).

216. [NKS 2836,4°]. - 3 *Natten er saa stille*] kompositionen er trykt som nr. 1 i *Trestemmige Sange til Brug ved Skoleundervisningen*, komponerede af C. E. F. Weyse (Kbh. 1841). Teksten er J. L. Heibergs barcarole fra slutningsscenen (3. akt, 24. scene) i „Prindsesse Isabella eller Tre Nætter ved et Hof“, lystspil i 3 akter (J. L. Heiberg Poetiske Skrifter IV (1862).189ff.), opført 1. (og eneste) gang på Det kgl. Teater 28/10 1829. I samme skuespils 1. akt, 10. scene, findes en anden barcarole: „Lette Bølge! naar du blaaner“, hvortil Weyse ogsaa har skrevet musikken, se nr. 6 i *Trestemmige Sange til Brug ved Skoleundervisningen* (1841). Ved stykkets opførelse på Det kgl. Teater 1829 anvendtes Ludv. Zincks musik. 6 *Borchhorstes Samling*] *Trestemmige Sange til Brug ved Skoleundervisningen* (1841), der var blevet til på Borchhorsts initiativ. 11 *Brandmajors Gaard*] ejendommen Kronprinsessegade 399, hvor Weyse boede, ejedes af brandmajor Blom. 25 *catharralske*] snueagtige. 34 *Heibergs magiske Nøgle*] Thomasine Gyllembourgs novelle „Den magiske Nøgle“, der blev udgivet anonymt 1828 af J. L. Heiberg og 1. gang trykt i hans „Kjøbenhavns flyvende Post“. Nøglen skaffer i novellen sin indehaver en række forunderlige romantiske oplevelser. 38 *Examenstiden*] teologisk embedseksamen, som Theodor Hansen bestod 1/11 1841 med laud. 39-40 *denn ein feiges ... schöne Frau*] ordsprog, jf. ad 64.29. 40-41 *um gut zu transchiren ... vom Adel seyn*] i Oehlenschlägers „Sovedrikken“ (1809), hvortil Weyse skrev musikken, siger Saft i 1. akt: „Um gut tranchiren zu können, muss man primo von Adel seyn, secundo Courage haben“, hvilket er en omskrivning af en regel, der findes i gamle trancherbøger, se f. eks. *Vollständiges Trancir-Büchlein* (Nürnberg, 17. årh.) s. 18, som findes i dansk oversættelse ved Andreas Kletten (Ny Trencher-Bog). Jf. C. Elberling, Om Syngestykket *Sovedrikken* (1876).19f. 53-54 *Essen thuts freylich ... dem Essen ist*] travesti på Luthers *Kleiner Katechismus* in Fragen und Antworten, hvor det om „das heilige Abendmal“ hedder: „Essen und Trinken thuts freylich nicht, sondern die Worte, so da stehen“, og

om dåben hedder det: „Wasser thuts freylich nicht, sondern das Wort Gottes, so mit und bey dem Wasser ist.“ 56 *Sagt! wo sind die Zeiten hin*] travesti på: „Sagt, wo sind die Veilchen hin, / die so freudig glänzten“, digt (1783) af Johann Georg Jacobi, sat i musik af J. A. P. Schulz (*Lieder im Volkston II* (Berlin 1785) nr. 30) og i 1842 af Weyse, se 369.26–27. 56 *alten Kirstein*] konferensråd E. Ph. Kirstein. – Schulz] komponisten, kapelmester J. A. P. Schulz. – *Baggesen*] digteren Jens Baggesen. – *Evers*] etatsråd, rentekammerdeputeret Peter Evers. 58 *sc: me presente*] det vil sige: hvor jeg er til stede. 62 *Søndagsbladet*] „Portefeuillen“, et literairt-artistisk Skrivt; ugeblad, der 1839–41 udkom om søndagen, udgivet af Georg Carstensen; den her af Weyse nævnte anmeldelse var refereret i 3. årgang, 1840, hæfte 37. 63 *Schumann*] den tyske komponist Robert Schumann var i en årrække (1834–44) redaktør af „Neue Zeitschrift der Musik“. Schumanns anmeldelse fandtes i årgangen 1840 nr. 13; et udførligt referat er i oversættelse meddelt i Angul Hammerich, J. P. E. Hartmann (1916).59ff. Ordet *rosende* findes ikke i „Portefeuillen“s gengivelse af Schumanns anmeldelse af „Ravnen“, men derimod i gengivelsen sst. af en anmeldelse i „Neue Zeitschrift der Musik“ af H. S. Løvenskiolds arbejder. 63–64 *Hartmanns Ravn*] Ravnen eller Broderprøven, trylle-opera i 3 akter af J. P. E. Hartmann efter Gozzi's tragikomiske eventyr „Il Corvo“ af H. C. Andersen. Operaen opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 29/10 1832 og blev modtaget med begejstring, men oplevede dog kun få opførelser. Klaverudtoget blev 1839 udgivet af Musikforeningen. 71 *Eile mit Weile*] ordsprog, jf. Sebastian Franck, Sprichwörter, Schöne, Weise, Herrliche Clügrede II(1541) bl. 178r, formentlig dannet efter det latinske: Festina lente. – *Dandseren*] solodanseren Hans Jørgen Weile, der var død 1820. 72–73 *de falsche Catalani in Krähwinkel*] Die falsche Catalani in Krähwinkel, Posse mit Gesang in 2(1840–41:3) Acten und einem Tableau, vorstellend: den Einzug der Madame Catalani in Kraewinkel, von Albert Bäuer, Musik von verschiedenen Componisten. Opført 1. gang på Det kgl. Teater 27/10 1840. – *Angelica Catalani* var en af sin tids største sangerinder, lige beundret for sin smukke, meget store stemme og for sin legemspragt. Hun besøgte Kbh. i sæsonen 1827–28 og gav fra 23/12 1827 til 30/3 1828 ialt 10 koncerter. 74 *Parterre noble*] formentlig det siddende parterre (det nuv. 2det parket). I 1810 deltes parterret i et siddende parterre (med bænke til ca. 150 tilskuere) og et stående parterre (med plads til ca. 250 tilskuere). Teaterdirektionen anførte i sin forestilling 4/6 1810, at den mente „ved denne Indretning at burde tage Hensyn paa den bedre og mere oplyste Deel af Publicum, som nu seer sig nødsaget til at blive aldeles borte fra Skuespilhuset eller i det mindste kun at besøge det meget sieldent, fordi de ikke see sig i Stand til at betale hver Gang 1 Rdr. i Parquettet, og de ei vilde udsætte sig for de Ubehageligheder, som ere forbundne med at freqventere Parterret, saaledes som det nu er.“ Jf. Th. Overskou, Af mit Liv og min Tid² (1961).96f.: „det saakaldte siddende Parterre, det nuværende andet Parket, en af fine Folk meget søgt, men for mig saa dyr og fornem Plads.“ 80 *Dine Sange*] kendes ikke. 81 *Christus paa Oliebjerget*] de tidligste opførelser i Kbh af Beethovens oratorium *Christus på Oliebjerget* (1803) fandt sted i 1820'rne i Selskabet til Musikkens Udbredelse og ved Det kgl. Kapels koncerter. 82–83 *Thaarups Passions-Cantate ... Zeus! hvilken rædsom Nat!*] Thaarups *Passions-Cantate* var sat i musik 1819 af Weyse. Den anførte replik findes imidlertid ikke her, men i Thaarups oratorietekst Opstandelsen, som 1796 var blevet sat i musik af Kunzen. Oratoriets 2. halvdel foregår ved Kristi grav, hvor „En af Vagten“ indleder med at sige, henvendt til sin foresatte, der benævnes Centurio: „Zeus! hvilken rædsels-svanger Nat.“ 85 *som den hellige Jf. Maria*] i Beethovens oratorium *Christus på Oliebjerget*. – *Schwarzen*] operasangeren Julius Schwartz (DbL.XXI(1941).454f.), debuterede 1826 på Det kgl. Teater, var i 1830'rne en yndet tenorist, optrådte sidste gang 5/1 1857. – *som Jesus*] i *Christus på Oliebjerget*. 86 *Pastor Berkenhout*] præst ved tysk reformert kirke i Kbh. Johan Jakob Berkenhout (død 1821). 90 *Mauren*

brecher] præst ved tysk reformert kirke i Kbh. Johan Gabriel Maurenbrecher (død 1801). *93 Provst Schiemeyer*] kendes ikke. *94 Kirstein*] konferensråd E. Ph. Kirstein. *95 vor afdøde Konge*] Frederik VI. *96 sit svenske Felttog*] under den svensk-russiske krig 1788-90 kom også Danmark, der 1773 havde indgået forsvarsforbund med Rusland, i 1788 i krig med Sverige. Den dansk-norske indblanding i krigen blev dog indskrænket til det mindst mulige. Efter at de danske tropper 24/9 1788 var rykket ind i Bohuslen, kom det til en ret ubetydelig kamp ved Quistrumbro. Ved Englands og Preussens indskriden blev der sluttet våbenstilstand indtil foråret 1789, og i juli 1789 trak Danmark sig ud af den svensk-russiske krig. Kronprins Frederik (VI) deltog som frivillig i denne krig („kartoffelkrigen“). *103 Requiescat in pace*] hvil i fred, jf. Salmernes Bog 4,9. Ordene, der er de sidste i den katolske sjælemesse (requiem), ses ofte (hyppigst forkortet: R.I.P.) på ligsten på katolske kirkegårde og i dødsannoncer for katolikker. *106 Wengel*] Chr. Molt Wengel. *107 Ramus*] professor Chr. Ramus. *114 laud. et q. eg.*] *laudabilis et quidem egregie*: første karakter med udmærkelse. *115 man*] her: kun, bare (OdS.XIII(1932).866. *119 Princessen*] arveprinsesse Caroline, der havde fødselsdag 28/10.

217. [NkS 2836,4°]. – 2-3 *Odi profanum ... Favete linguis*] en uindviet skare jeg jager bort og hader; vogt tungen! Citat fra Horats Oder III,1,1-2. *4 Mundine*] et af Weyse dannet ord for: renskriftens gudinde (af lat. mundum: renskrift, eller mundatio: renselse, renskrivning). *5 Klios*] historiens muse. – *Epistolete*] et af Weyse dannet ord for gudinden for brevskrivningen (af lat. epistola: brev). *12 Industrie-Lotteriet*] et af Industriforeningen foranstaltet lotteri for forskellige industrigenstande; lotteriet blev trukket 29. og 30. okt. 1840. *20 den rige Mand*] Lukas 16,19. *24 luce clarius*] i klarere lys, \circ : indlysende, forståeligt. *26 Helsted*] formentlig Hellested kirke (Præstø amt, Stevns herred), der tilhørte grevskabet Bregentved. 1840 skænkede lensgrevinde Maria Elisabeth Moltke, f. komtesse Knuth, kirken et nyt orgel „til Guds Ære og Kirkens Prydelse“. Marcussen & Reuter har bygget et orgel til Bregentved slotskapel og et orgel til Dalby kirke, der også hørte til grevskabet, jf. Niels Friis, Marcussen & Søn 1806-1956.40. *30 salig Bedstefader*] der er i NkS 2836,4° bevaret 14 breve fra Weyses morfader Bernhard Christoph Heuser til Weyse. *31-32 für Deinen sehr ... Dir zu erhalten*] denne ytring ses ikke at forekomme i de bevarede breve fra Weyses morfader. Denne skrev derimod i et br. 14/6 1794 til Weyse om en anden: „da ich von ihm in einem sehr wohleingerichteten Brief benachrichtigt wurde.“ Weyses morfader synes ikke at have gouteret Weyses brevstil fra 1790'erne. I en efterskrift til br. 13/10 1795 skrev han f. eks.: „Wan du wieder an mich schreibst, so schreibe natürlich u: verständlich, ja nicht so gelehrt und umschweifend, welche Schreibart mir gar nicht gefällt.“ Og i et br. 14/5 1798 hedder det: „Schreibe mir bald wieder, und melde mir auch einige Neuigkeit aus deiner grossen Stadt, ohne viel Wortgepränge, nur kurz und natürlich.“ *36-37 „Wo bist Du hin ... der Erden übertraf“.*] begyndelsen af F. v. Hagedorns digt „An den verlorren Schlaf“ (Friedrich von Hagedorn, Poetische Werke III(1757).77); sidste linje lyder dog: weit übertraf. *40 gamle Kornerup*] justitsråd, sportelkasserer, kontorchef Christian Kornerup. – *Peters*] etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerups. – *Waldemar*] den senere memoireforfatter, kontorchef i Nationalbanken, justitsråd Nicolai Waldemar Mohr Kornerup, yngre broder til den ovenn. etatsråd Peter Kornerup. Jf. M&B.XLII(1924). Han var 2/5 1840 blevet cand. jur. og ansattes 7/12 s. å. som assistent i Nationalbankens filial i Århus. Han havde siden sit 3. år, da hans søster blev gift med C. W. Haagen, haft sit hjem hos Haagens, jf. M&B.XLII(1924).20f., skønt hans forældre begge endnu levede og var bosat i Kbh. *41 Bank-Casseren i Aalborg*] Aalborg er fejl for Århus. Nationalbanken havde et kontor i Århus, men ikke i Ålborg. Bankkasserer var (1837-59) overretsprokurator Christian Rasmus (Erasmus) Otterstrøm. *42 Bornemann*] juristen, konferensråd, professor, dr. jur. Matthias Hastrup Bornemann (DbL.III(1934).501ff.) døde 19/10 1840 i Kbh. og

blev begravet 5/11 s. å. fra Frue kirke. 43 *parentert*] holdt ligtale (for). 44 *Viberg*] kantor ved Frue kirke J. A. Wiberg. 46–47 *alle Kirker ere udflyttede paa Gaden*] dvs. de kirkegårde, der i tidligere tid lå umiddelbart op til kirkerne, var fjernet, så kirkerne nu lå „paa Gaden“, medens begravelserne foregik på de fjernere liggende kirkegårde. Efter at Assistens kirkegård på Nørrebro var anlagt 1760, var det regeringens agt efterhånden at flytte alle begravelser ud til denne og de andre udenbys liggende kirkegårde og nedlægge de „urtegårde“, der lå omkring kirkerne inde i byen. I 1795 brændte Nikolaj kirke, og det bestemtes ikke at genopføre den, således at begravelser på den omliggende kirkegård ophørte omkr. 1800. Da Frue kirke 1807 var blevet ødelagt, blev kirkegårdspladsen under opførelsen af den ny kirke anvendt til materialskure, tømmerplads og stilladser, således at begravelser også her holdt op. I 1810 gjorde regeringen forsøg på at få de øvrige kirkegårde nedlagt. Man indhentede i den anledning oplysninger fra alle kirkebetjente om, hvor megen indtægt de havde af begravelser på de indenbys kirkegårde, da der rimeligvis måtte blive tale om at yde dem erstatning for tab af embedsindtægter, således som allerede klokkerne og graveren ved Frue kirke havde fået. Indenbys begravelser blev først afskaffet 1851 i Kbh. og 1852 på Christianshavn. 49 *Cancelliet sender . . . til Geistlighedens Erklæring*] se foreg. note. 53 *Opstigen til Sangværket*] sangværket ved Frue kirke bestod af 41 klokker, det var opr. (1736) indrettet i Nikolaj kirke, hvor organisten Frederik Christian Breitendich fik privilegium på at betjene det; efter kgl. ordre flyttedes sangværket 1744–45 til Frue kirke. „Paa dette Sangværk ligesom paa et Klaveer, bliver af Kirkens Organist spillet en Time eller to ved Ligbegængelser i Staden naar det af Vedkommende forlanges for Betaling. Til dette Sangværk betales efter de kongelige Privilegier af hver Huusvielse 2 Rdlr., men af de fem første Classer i Rangen betales 4 Rdlr. af en Huusvielse, endskiønt det ikke bruges. Og for hvert Liig, som begraves paa usædvanlig Tid, gives 4 Rdlr. til Sangverket. Men for Ligbegængelse for en Time at spille derpaa, gives sex Rdlr. om Sommeren, og 7 Rdlr. 3 Mk. om Vinteren“ (N. Jonge, Kiøbenhavns Beskrivelse I[1783].163). I Weyses ansættelsesbrev 16/10 1805 [RA. Universitetets arkiv, Consistorii kopibog 1804–10 s. 484 nr. 1033] hed det bl. a.: „Og da han tillige skal opvarte ved Sangklokkerne, hvis Regiering og Tilbehør han selv maae holde vedlige, saa skal han nyde for hver Times Spil fra 1ste April til 1ste Octob: 11 danske, og fra 1ste Octob: til 1ste April Tre Rigsdaler, alt saa længe han ikke ved Forsømmelse eller anden utilbørlig Adfærd forarsager, at vi maa beskikke en anden til Sangværkets Spil.“ Ved bombardementet 1807 ødelagdes sangværket, og et nyt blev aldrig konstrueret. 54 *meprisere*] foragte. 55–56 *Süsser Wehmuth . . . Erinnerung!*] begyndelseslinjen af digtet „An die Erinnerung“ af J. G. von Salis (Gedichte, 3. udg. [Zürich 1797].3f.). 56–57 *Kjødpotter Egypti*] jf. 2. Mosebog 16.3. 58 *Wiborg*] Niels Viborg havde fødselsdag 4/11. 58 *fini*] omhyggeligt udført, fuldendt. 63 *Din Decaness*] Margrethe Wilhelmine enkegrevinde von Schmettau, f. von Stemann. 64–65 *omne tulit . . . utile dulci*] Den får alle stemmer, som forstår at forene det nyttige med det behagelige. Citat fra Horats *Ars poetica* v. 343. Jf. Johan Herman Wessels *Impromptu* med Horats' sætning som overskrift og begyndende: At gavne og fornøye / hav stedse det for Øje / Det var Horatses Ord, / mens han var her paa Jord. 67–68 *Idas Bryllup*] Ida Blom blev gift 11/11 1840. 72 *vinum anserinum*] gåsevin, 3: vand. 75 *Etatsraad Tutein*] J. F. Tutein var 28/6 1840 udnævnt til virkelig etatsråd. – *til Byen*] Vimmelskafte 135 (hjørnet af Vimmelskafte og Badstuestræde), der var J. F. Tuteins vinterbolig. 76 *Vimmelskafts-Madame*] Friderica Tutein, der boede i (og ejede) ejendommen Vimmelskafte 139. 78 *Dr Metze*] Ferdinand Heinrich Carl Metze, søstersøn til livlægen J. D. Brandis, hos hvem han 1830–35 var amanuensis; dr. med. i Kiel 1833, praktiserende læge i Kbh. – *Dr Kjerulf*] Christian Pingel Kjerulf; han tog kirurgisk eksamen 1824, blev 1825 dr. med. i Halle, var derefter en række år i udlandet, fra 1840 praktiserende læge i Kbh. 79 *Manilla*] Kjerulf rejste 1825 til Manilla

som praktiserende læge og blev senere spansk militærlæge; 1840 vendte han tilbage til Kbh. 80 *en Impromptu*] en improvisation. 86 *Consistorial-Fugl*] *Consistorialraad* er undertiden (bl. a. af Blicher) anvendt spøgende om en urhane, se OdS.XI[1929].17. 88-89 *besluttede*] endte, afsluttede. 90-92 *Musikforeningens Concert*] fandt sted 1/11 1840 med følgende program: L. Spohr: Die Weihe der Töne, charakteristisches Tongemælde in Form einer Sinfonie, nach einem Gedicht von C. Pfeiffer; Duet af l'Elisire d'Amore, opera buffa af Donizetti; L. v. Beethoven: Ouverture til Coriolan; Scene og finale af Skovhuggerens Søn (Le colporteur) af Onslow. 91 *Pipina*] Josepha Aloisia Franciska Romalia Anna Maria Tutein, f. Siboni; hun, der var datter af syngemester Giuseppe Siboni, var 1824 blevet gift med grosserer, preussisk vicekonsul Ferdinand Tutein, søn af etatsråd J. F. Tutein. 95 „*Schöne Resignation*“] Marie Sophie La Roches roman Schönes Bild der Resignation (1795). – *betalte min Mad*] jf. ad 160.24. 97 „*Die Wirthin wie sie seyn sollte*“] travesti på datidens bogtitler, jf. f. eks. „Louise, eller Quinden som hun bør være“ (Figaro 2/10 1842). 98-99 *Professorens Bedstemoders-Brodersøns-Kones-Søster*] Weyses moder Margrethe Heuser var datter af kantor i Altona Bernhard Christoph Heuser, som var gift med Elsbabe Cathrine Frisch. Hun var søster til toldinspektør ved Øresunds Toldkammer Hartvig Marcus Frisch, hvis søn, direktør for Den kgl. grønlandske Handel Hartvig Marcus Frisch var gift med Pauline Dorothea Tutein, som var søster til „Vimmelskafts-Madamen“ Friderica Tutein, f. Tutein. 104 *som Lilien paa Marken*] jf. Matthæus 6.28: Betragt Lillierne paa Marken ... de arbejder ikke og spinde ikke. 106 *qvam satis*] rigeligt, mere end nok. 109 *Svendens Gamle*] Didrik Svendens foresatte, drejermester i marinen Mouritz Hieronymus Alstrup; han døde 1841 og efterfulgtes i stillingen af Svendsen.

218. [NkS 2836,4^o]. – 3 *et nyt Nummer*] „En Elskovserklæring? hvad er det saa meer?“ der i Et Eventyr i Rosenborg Have (1827) erstattede den ret krævende arie „Amor gaar omkring og tigger“. – *Jfr. Østerberg*] sangerinden Marie Sophie Arnoldine Østergaard. 5-6 *hendes Forgjængerinder*] i rollen som Frederikke var Ida Wulff (DbL.XXVI[1944].349f.) og Boline Margaretha Kragh, f. Abrahamsen (DbL.XIII[1938].245f.). *Jfr. Østerberg* havde 2/11 1838 første gang spillet Frederikkes rolle. 10 *Finster-niss bedeket das Erdreich*] jf. 1. Mosebog 1,2. 11 *har Din Moder faaet*] til fødselsdagen 11/11. 14 *Else*] Hertz. 14-15 *Invitation ... i tydske Vers*] kendes ikke. 15 *jeg har besvaret den*] Weyses svarbrev kendes ikke. 15 *durch die Blume*] forblommet. 17 *Bryllupsstadsen*] Ida Bloms bryllup 11/11 1840. 18 *pas de Perou*] ikke noget særligt. 31 *de Uafhængige*] De Uafhængige, komedie i 3 akter af Scribe, oversat af J. L. Heiber. Opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 12/11 1840.

219. [NkS 2836,4^o]. – 3 *pro imo*] pro primo, 3: for det første. 4 *non dubito*] jeg tvivler ikke om. 7 *Wilhelm Meyer*] måske den senere oberst Christian Wilhelm Meyer. – *Eduard Kirstein*] Harald Eduard Kirstein, søn af konferensråd E. Ph. Kirstein. Han blev vinhandler og dansk konsul i Bordeaux. Der er i NkS 2836,4^o bevaret 11 breve fra ham til Weyse. 17 *Jfr Grønvald*] husholderske hos etatsråd, rentekammerdeputeret Peter Evers. 20 *Sangen*] kendes ikke. 27 *Altchristne*] de, der modsatte sig det ny kirkeritual og den ny alterbog. 26 *Aber lasset uns ... weltlichen Dingen*] måske travesti på: „Schreiten wir doch lieber zu höherer Dinge“ fra E. T. A. Hoffmann, Klein Zaches genannt Zinnober. 27 *dejeuner a la fourchette*] gaffelfrokost, 3: varm frokost. – *de Nygifte*] grosserer Peter Ferdinand Lange og Ida Lange, f. Blom. 28 *Krazfuss*] skrabud; reverens, opvartning. 29 *Svigermoderen*] grosserer J. A. Langes enke Henriette Elisabeth, f. Nelthropp. 32 *Assessoren i Sølvgade*] daværende overauditør og assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten, senere højesteretsassessor Adolph Christian Meyer, der 1834 var blevet gift med Ida Bloms søster Johanne Emilie Blom. Han boede dengang Sølvgade 416 D. 33 *Ohei jam satis!*] O, det er nok! Citat fra Horats Satirer 1,5,12; jf. Martials Epigrammer IV,89,1 og 9. – *Wo Tauben ... Tauben hin*] tysk ordsprog, jf. bl. a. F. Petri, Der Teutschen Weissheit II (1605).816.

40-41 *Ferrum phosphoratum*] jernfosfor. 52 *Neste*] Müllers datter Ernesta Müller. 55 *Pro primo er der*] se lin. 3.

220. (NkS 2836,4^o). – 3 S. C.] sans comparaison: uden sammenligning (iøvrigt). – *Münchhausens*] friherre Karl Friedrich Hieronymus Münchhausen, tysk kavalleriofficer, kendt for fortællinger om sine rejser, krigs- og jagtæventyr. På grundlag af nogle i „*Vademecum für lustige Leute*“ i 1781 meddelte morsomme jæger- og løgnehistorier udgav den fra Hannover til England flygtede bibliotekar, professor Rudolph Erich Raspe i Oxford „*Baron Münchhausen's narrative of his marvellous travels and campaigns in Russia*“ (1785), der i 1787 udgaves på tysk af digteren Gottfried August Bürger under skin af en oversættelse og med titlen „*Die Wunderbaren Reisen zu Wasser und zu Lande und lustige Abenteuer des Freiherrn von Münchhausen, wie er dieselben bey der Flasche zu erzählen pflegt*“. 9 *Kok*] skrædermester E. B. Koch. – *Blankensteiner*] C. A. Blankensteiner. 13 *Borchorsts Honorar*] for kompositionerne til Trestemmige Sange til Brug ved Skoleundervisningen (1841). 14 *Tuxen*] Lauritz Regnar Tuxen, der da var lærer ved Frederiks tyske skole på Christianshavn og ved Nikolaj kirkeskole. 16 *suum cuique*] enhver sit. Skal være et udbrud af Cato d. æ., jf. Gellius, *Noctes Atticae* XIII,24,1. I romerretten (Dig.I.1. § 10 [Ulpian]) findes sætningen: *suum cuique tribuere* (give enhver sit), jf. også Cicero, *De officiis* 1,5,15 o. fl. a. st. Det var Frederik I af Preussens valgsprog og blev 1701 devisen på den af ham indstiftede orden Den sorte Ørn og siden Preussens valgsprog. 18 *Grosserer Brandt*] Johannes Hegelund Brandt døde 15/11 1840 i Kbh. Om ham, der var søn af den ad 151.48-52 nævnte klokker Johannes Brandt, se bl. a. M&B.XLII(1924).85. – *Waage-Petersen*] Chr. Waagepetersen. 29 *Dr. Drachmann*] dav. underlæge ved søetatens hospital Andreas (Anders) Georg Drachmann. – *Whitte*] distriktslæge i Kbh. Carl Ludvig Whitte. 30 *Pastor Zinn*] der ses ikke at have eksisteret en præst af dette navn på den tid. Måske er der tale om et medlem af familien Zinn – som Weyse gennem J. P. E. Hartmann kendte – som Weyse spøgende har kaldt 'pastor', eller det er muligt en fejlskrift for Herman Andreas Timm (DbL.XXIV(1943).146f.), der fra 1835 var sognepræst til Store Magleby. Han har skrevet en del salmer og opbyggelige sange. 37 *Hans Peter*] Kofoed-Hansen, der 1839 var blevet ansat ved Odense katedralskole. Om han søgte adjunkturet ved Roskilde katedralskole vides ikke; han fik det ialtfald ikke. 40 *Eventyret*] „*Et Eventyr i Rosenborg Have*“ (1827) med tekst af J. L. Heiberg og musik af Weyse; stykket opførtes 15. og 19. nov. 1840. – i *Søndags*] 15/11.

221. (NkS 2836,4^o). – 2 *Hier ist der Anfang*] Weyse har i brevet begyndelse foretaget en del indskud – hvilket også kan mærkes på sætningsbygningen – således at det er vanskeligt at se, hvor brevtæksten begynder. – *h. m.*] hoc mense el. hujus mensis: af denne måned. 4 *Statue af Fr.* 6] straks efter Frederik VI's død 1839 arbejdede Thorvaldsen med tanken om et monument; et udkast (forestillende kongen siddende i kroningsdragt) udførtes (Thorvaldsens Museum, Nyso samlingen), og H. V. Bissen udførte 1850 en statuette derefter. Statuen af Frederik VI i Frederiksberg Have er udført af H. V. Bissen og afsløredes 1855. – *Kunstforeningen*] stiftedes 1825 på initiativ af daværende overkrigskommissær, senere justitsråd Johan Christian Fich i forbindelse med professorerne Lund, Eckersberg, Hetsch, landskabsmaleren J. P. Møller, Hagen og J. M. Thiele. Jf. Kunstforeningen i Kjøbenhavn. *Dens Historie og Virksomhed fra dens Stiftelse til 1863*. Udg. af Bestyrelsen (1864). 6 *Frue Kirke ... en Concert*] 3/12 1840, på Frederik VI's dødsdag, afholdtes en sørgehøjtidelighed i Frue kirke, hvor Weyses og Hartmanns sørgekantater i anledning af kongens død udførtes. Det beløb, der indkom ved salg af billetter (ialt 1844 rdl.), indbetaltes i Kbh.s Sparekasse for at danne grundlag for en fond, ved hvilken der kunde rejses en statue af Frederik VI. 9 *Conferenzaad Collin*] Jonas Collin. – *Etatsraad Holm*] departementschef Christian Frederik Holm, der var medstifter af Kunstforeningen og formand i denne forenings bestyrelse samt medlem af bestyrelsen for Musikforeningen. 9-10 *faaet*

er flere gange anvendt som bogtitler, således hedder en roman (1792) af Christian Heinrich Spies (jf. auktionskatalog nr. 1055-56), endvidere et digt (1835) af Friedrich von Sollet, og en fortælling (1822) af Wilhelmine von Gersdorf hedder „Mirabilia oder Der alte Ueberall und Nirgends“. Jf. også „Mathilde, Die schöne Ueberall und Nirgends oder Schutzgeist der Unglücklichen“, roman (1802) af Friederike Henriette Kuhn, f. Jedermann. – *dux negationes affirmati*] to nægtelser bekræfter, dvs. op-hæver hinanden. 88 *Kramsfugle*] drosler. – *Pipina*] Tutein, f. Siboni. 93 *opterer*] ønsker.

223. (NkS 2836,4^o). – 3 *Concerten*] se 221.6ff. 4 *Funks*] Peter Funcks. 5 *unisonen*] én-stemmigt. 11 *Peter*] murermester Peter Blom, der boede Nørregade 236 og 237. 24 *Mangor*] major ved Kongens Livjægerkorps, direktør for fattigvæsenet Christian Sigfred Mangor døde 30/11 1840 i Kbh. og blev begravet 4/12 s. å. 27 *Ramus's*] hoforgelbygger F. H. Ramus. 28 *Demants*] orgelbygger P. U. F. Demant. 30 *Töpfers Orgelbaukunst*] Die Orgelbaukunst (1833) af organisten og komponisten Johann Gottlob Töpfer. 34 *Marc.*] hoforgelbygger Jürgen Marcussen. 39 *Capellmester Täglichsbek*] violinisten, komponisten og dirigenten Thomas Täglichsbeck. 40 *Nielsen*] skuespilleren N. P. Nielsen. 44 „*Akkermær*“] senere omdannet til: rakkermær (skældord om kvinde). Den her gengivne form findes bl. a. hos Holberg (Jeppe paa Bjerget I,6). Ordet kommer af tysk Ackermähre: en (tarvelig) plovhest.

224. (NkS 2836,4^o). – 6-10 *Quanquam mandatum ... novem marcos*] skønt dit hverv på grund af pengemangel i denne tid er mig noget besværligt, vil det dog meget nøjagtigt blive udført af mig og overgivet til gamle Hass [egl. had = tysk Hass]. Silkebånd (stort, men halvt) med frynser koster 7½ daler og børnetøj ca. 8 eller 9 mark. 10-11 *Gott versteht ... ellers Samsø*] i sørgespillet „Dyveke“ (der opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 30/1 1796) af Ole Johann Samsø (DbL.XX[1941]. 532ff.) siger Dyveke i 1. akt, 2. scene: „Gud, som hader Falskhed, han vil tilgive mig.“ Det er formentlig denne replik, der sigtes til. 12 *Musiken ... i Slotskirken*] i anledning af julen. – *Ingemanns J. C.*] B. S. Ingemanns Julecantate („Julehymne“) („Jubler, o jubler i salige Toner“) fra hans „Julegave. En Samling Digte“ (1816).iff., hvortil Weyse 1836 skrev musikken, jf. br. 473. 13 *Basuner*] basuner brugtes ved de store højtidere i kirkerne til at forstærke koralerne. 19 *Koch*] skrådermester E. B. Koch. 27 *laften spiller ... Täglichsbek*] 11/12 1840 opførtes på Det kgl. Teater Holbergs Didrik Menschengræk og Heibergs Et Eventyr i Rosenborg Have, hvorefter der blev givet en koncert af T. Täglichsbeck. 31-32 *Klappern gehört ... zum Handwerk*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon II(1870).1366 nr. 6. 33 *in puris naturalibus*] i den rene naturtilstand, 3: nøgen. 34 *Rasphuset*] fængsel (stokhuset) for særligt farlige mandlige forbrydere (fæstningsslaver o.l.), der beskæftigedes med det strenge og sundhedsfarlige arbejde at raspe farvetræ (blåtræ) o.l. 36 *Winge*] kancelliråd, fhv. chef for den afrikanske konsulatsdirektions sekretariat, nu kul- og vinhandler Oluf Bang Winge. Han havde (1819-35) været gift med Johanne Christine Iürgensen, datter af mægler og dispachør Froderus Christian Iürgensen og Elisabeth (Lise) Dorothea Iürgensen og altså kusine til Thomasine Gyllembourg. Han var nu 2. gang gift (1836) med Wilhelmine Frederikke Mønster. Weyse havde oftere været sammen med Winge dels i det Gyllembourgske hjem, dels hos domprovst J. M. Hertz i Roskilde. – *Østerallee*] Winge boede Østerbrogade 135 A. 38 A] Actonia Müller.

225. (NkS 2836,4^o). – 4 *Marasmus*] udtæring, afkræftelse. 17 *Beker*] hofapoteker G. Becker. 27-28 *den myrdede Mand*] se br. 224.34. 29-30 *Naa, naa Børn! ... Løgn allesammen!*] i Evald Tang Kristensen, Danske ordsprog og mundheld (1890).647 findes formen: „Græder ikke, mine elskelige, det turde måske være løgn, ti hvis man lyver mellem hus og hytte, så kan man lyve mellem Jerusalem og dette“, og udtalelsen tillægges „en svensk præst i en passionsprædiken“. Den samme anekdote fortælles senere af Søren Kierkegaard i „Øjeblikket“ 1855 nr. 6 (23/8). 33 *Frøken*

Jessen] muligt Henriette Wulffs veninde Caroline Wilhelmine Jessen, der 1848 blev gift med overførster, kammerherre N. J. Jessen. 33 i *Søndags]* 13/12. – Tutein] formentlig etatsråd J. F. Tutein. 34 *Pontoppidan]* Børge Pontoppidan, fra 1821 sognepræst til Damsholte på Møen. 38 *hans Bog]* Jens Hornsyld udsendte 1821 bogen „Præsten og hans Confirmantere“, en praktisk kateketik på grundlag af Balles lærebog.

226. (NkS 2836,4^o). – 3 *min Musik i Slotskirken]* musikken til Ingemanns julekantate. – *Stiftsprovst]* E. C. Tryde. 6 *Frøhlich]* grosserer J. J. Frølich. 15–16 *ikke var i Brug i hans Faders Huus]* skikken med at give julegaver var endnu i 1840 ikke almindelig på landet og i byerne kun i de mere velstående krese. Th. Hansens fader var forpagter Niels Hansen. 16 *sin Søster]* Thyra Hansen. 16–17 *hendes Forlovede]* Jacob Vilhelm Grave, forpagter af Sorø Ladegaard, senere af Bidstrup og til sidst ejer af Store Slemmingegaard. 21 *pr Comp.]* par complaisance, 3: af tjenstvillighed, føjelighed. 22 *Smidth]* instrumentmager Christen Smith, medindehaver af „Professor Smiths Etablissement“. 27 *Gumm Guaj.]* gummi guajaci; fejlskrift for: gummiresina ammoniacum (ammoniakgummi), jf. ndf. lin. 47. 30 *Mad Grave]* Madame B. M. Grave, Smallegade 9 (Kbh.s vejviser). 41 *Duncans]* hofkasserer og kasserer ved slotsbygningsskmissionen, justitsråd Hartvig David Duncan (hvis moder var søster til etatsråd, direktør for Den grønlandske Handel Hartvig Marcus Frisch) blev dømt for underslæb mod hofkassen og slotsbygningsskmissionen og sad fængslet 1835–40. Ved Overrettens dom 21/10 1839, der stadfæstedes af Højesteret 1/6 1840, blev han dømt til at tilbagebetale til hofkassen og slotsbygningsskmissionen meget betydelige beløb (ca. 52.000 rdl.) eller til, i mangel af betaling, at hensættes til fæstningsarbejde, til beløbet blev betalt el. han afgik ved døden. Jf. M&B.XXXI(1919). 150. – *Birchs]* den finansdeputerede, konferensråd Christian Birch (DbL.III(1934). 108) havde for at dække tab, han havde lidt ved at spille i lotteriet, bedraget staten for ca. 1½ million rdl. ved at belåne statsobligationer, han havde modtaget til kassation. Højesteret dømte ham 1821 fra ære og embeder og til at hensættes i fængsel (i Kastellet) på livstid. 45 „*Mutter! ich bin ganske desperat!*“ en sammenblanding af to replikker af Gert i Holbergs „Mester Gert Westphaler eller Den meget talende Barber“, hvor han i 19. scene siger: „Hvad skal jeg da gøre, Mutter? jeg er ganske modløs“ og senere i samme scene: „Ach jeg er ganske desperat.“

227. (NkS 2836,4^o). – 3 *Greven]* gehejmestatsminister Adam Wilhelm lensgreve Moltke til Bregentved, fra 1818 kurator for Vallø stift. 9 *Sed tempora mutantur]* citatet, der i sin helhed lyder: Tempora mutantur et nos in illis, 3: tiderne skifter og vi med dem, skal være sagt af den tysk-romerske kejser Lothar I (795–855), der blev munk. 10 *Lange]* konferensråd, højesteretsassessor og deputeret i Danske Kancelli, senere overpræsident i Kbh. Michael Lange (DbL.XIII(1938).579ff.). 11 *Zinn]* grosserer Ludvig Maximilian Zinn, hvis søster var gift med J. P. E. Hartmann. 13 *Elektriseermaskine]* i sin beskrivelse af Weyses lejlighed i Kronprinsessegade skriver Carl Thrane (Weyses Minde (1916).26) bl. a.: „Og saa var der et ganske lille Hummer, der kaldtes det elektriske Kammer. Dette Ord vilde nutildags ikke vække Opmærksomhed. Men dengang var det mærkeligt nok, og Weyses Polyhistori gav sig ogsaa tilkjende der. Det elektriske Kammer rummede en spiralformigt med Staniol belagt Glaskugle paa en Træfod og en dito Glas-Cylinder paa dito samt tilhørende Trælaag med en Messingknop i. Hvis det skulde forekomme Nogen, at det ikke var meget, henvises kun til at disse Apparater havde kostet 400 Rdl. og en Gang nød den store Ære at blive udlaaante til den militære Høiskole.“ 16 *Brev fra Herz]* kendes ikke. 17 *Bangs prax. medic.]* Observationes medicæ in privatæ praxi per proximum annum collectæ (Kbh. 1822, universitetsprogram til den årlige reformationsfest) af lægen, professor Ole Lundt Bang. 18 *Dispepsie]* dyspepsie: dårlig fordøjelse. 19 *Quassia]* bitterrod (bittertræ, bitterbark) fra Guyana, Brasilien el. Vestindien, anvendtes som mavestyrkende middel. 20 *Troen ... skal kunne flytte*

Bjerge] jf. Matthæus 17,20. 22 Gargasanske] jf. Matthæus 8,28ff.: „Og der han kom paa hiin Side til de Gergensers Land, mødte to Besatte ham . . . Men Djævelene bade ham og sagde: dersom du uddriver os, da tilsted os at fare ind i Svinehjorden. Og han sagde til dem: farer hen! Men der de vare udfarne, fore de hen i Svinehjorden; og see, den ganske Svinehjord styrtede sig af Brinken i Søen og døde i Vandet.“ 22-23 Heibergs Bog] 19/12 1840 udkom J. L. Heibergs „Nye Digte“, der indeholdt „Guds-tjeneste“, „En Sjæl efter Døden“, „De Nygifte“ og „Protestantismen i Naturen“. 23 Hvidt] nationalbankdirektør, senere minister (martsministeriet 1848) Lauritz Nicolai Hvidt (DbL.XI[1937].4off. – Thiele] J. M. Thiele. 24 Clausen] H. N. Clausen. 25 Sed de gustibus non est disputandibus] i stedet for: Sed de gustibus non est disputandum, o: om smagen kan der ikke diskuteres. Oprindelsen til talemåden er ukendt. 28 den Colsmanske Familie] Charlotte Elisabeth Colsmann, f. Callisen, enke efter professor, hofkirurg, etatsråd Johannes Colsmann (DbL.V[1934].399f.), og hendes søn, dengang kadet, senere kaptajnløjtnant Heinrich Callisen Conrad Colsmann. De boede også i ejendommen Kronprinsessegade 399, i etagen under Weyses lejlighed. 33-34 o Herrel tænk . . . Dit Rige] Lukas 23,42. 35 Sine] Hansine (Sine) Haagen. 36-37 Sic transeunt . . . gaudia mundi] således forgår verdens morskab. Dannet efter: Sic transit gloria mundi, o: således forgår verdens herlighed. Om oprindelsen til dette citat se T. Vogel-Jørgensen, Bevingede Ord⁴ (1955).737. 40 Lindeg.] pastor V. T. Lindegaard. – Zahlk.] Zahlkassen; navnet på den danske stats hovedkasse; den blev 1/10 1849 forenet med statsgældskassen til finanshovedkassen. 45 i den tredje Himmell] ifl. en gammel forestilling var der tre himle, hvoraf den øverste var Guds bolig, jf. 2. Korintherbrev 12,2. Det nu almindeligere brugte udtryk: at være i den syvende himmel stammer fra det apokryfe skrift De 12 Patriarkers Testament og findes også i Talmud og i Koranen. 49 Støv og Aske] jf. 1. Mosebog 18,27; Jesu Sirachs Visdom 10,9 og 17,32.

228. (NkS 2836,4^o). – 3 lucem] lys. 4 ferrum carbonicum fuscum] mørkt, kulholdigt jern. 5 Hansen] Theodor Hansen. 12-13 Svar fra Kongen] på ansøgningen om gratiale. 13 Indbydelse fra Herz] kendes ikke. 14 Provstens] J. H. Bangs. 17 inexpressib-les] bet. unævnelige; er almindelig eufemistisk omskrivning for: benklæder o. l. Betydningen her er uvis. – Michael] Hertz. 21-22 Vimmelskafts-Madammed] fru Friderica Tutein, f. Tutein. 26-27 „Der Mensch . . . Brodte allein“] 5. Mosebog 8,3; Matthæus 4,4; Lukas 4,4. 29 Scharlachberger] rhinskvin fra Bingen på Scharlachberg. 31 Prume] François Prume, belgisk violinist og komponist, opholdt sig i begyndelsen af 1841 et par måneder i Kbh., hvor han gav flere offentlige koncerter, der var talrigt besøgte. Han optrådte desuden flere gange ved hoffet. 38 Ferrini] restauratør Vilhelm Theodor Ferrini.

229. (NkS 2836,4^o). – 2 Jam satis . . . misit coelum] nu har himlen sendt tilstrækkelige snemasser på jorden. Travesti på Horats Ode I,2: Jam satis terris nives atque dirae / grandinis misit Pater et rubente / Dexterâ sacras iaculatus arces / terruit urbem (Nok sne, nok Hagelstorme grumme / jog Himlens Fader over Jord; / hans Højre knitred i Lynets Flamme, / han Borgens Tempeltind lod ramme; Alfr. Glahns overs. af Quintus Horatius Flaccus Oder I(1920)). 4 gaudium] glæde; fornøjelse. 16 Zach.] Wilh. Zachariae. 17 den ældste Frøken] Caroline Marie Frederikke Zachariae, der var født 1839. 18 det yngste Barn] dengang Frederik Vilhelm Valdemar Zachariae (f. 1840). 21 Postpapiirskager] meget tynde kager, jf. Ods.XVI[1936].1207. 26 Brev fra Else] kendes ikke. 30 Det nygifte Ægtepar] grosserer Peter Ferdinand Lange og hustru Ida Lange, f. Blom. 31 ut dicitur] efter hvad der siges. 34-35 „Knigge, über den . . . mit Dienstboten“] travesti på titlen på A. F. F. Knigges bog „Über den Umgang mit Menschen“ (1788). 38 Reform i Admiralitætet] straks efter sin tronbestigelse havde Christian VIII udtalt, at der indenfor søetaten skulde gennemføres betydelige besparelser og finde flere reduktioner sted. Ved kgl. resolution 13/2 1841 foretoges enkelte reduktioner, bl. a. nedlagdes 3. departementskontor, og forretnin-

gerne fordeltes blandt de 2 andre kontorer. 39 *Wiborg*] Niels Viborg var dengang 2. civildeputeret i Admiralitetskollegiet, men blev ikke 1. deputeret. Ved Marineministeriets oprettelse 1848 blev han chef for dettes 3. afdeling. – *Cadet-Wulff*] admiral P. F. Wulff, der fra 14/10 1824 til 13/2 1841 var chef for Søkadetskorpset. – *Kinch*] Peter Christian Kinch, 1812–21 skoleofficer ved kadetskolen, 1825 og 1829 chef for kadetskibet, afsked 6/9 1829 som kaptajn for at indtræde som civildeputeret i Admiralitetet med titel af generalkrigskommissær. Han forblev i denne stilling, indtil han 1848 avancerede til generaldecisor og departementsdirektør i Marineministeriet. 40 *den quindelige Klein-Zaches*] i romanen Klein Zaches, genannt Zinnober (1819) af Ernst Theodor Amadeus Hoffmann fortælles om en hæslig, deform skifting, Klein Zaches, der kæmper sig frem med alle midler til stillingen som gehejmestatsminister, men straffes med en forsmædelig død, da han ikke viser sig værdig til den velgørende fé's nåde. Der sigtes til admiral P. F. Wulffs datter, Henriette (Jette) Wulff, der var meget lille og deform (pukkelrygget). 42 *Studenten in re, et in spe*] den virkelige og den kommende student. Der sigtes til baron Hendrik Stampes to sønner, som Henriette Wulff på denne tid protegerede: Henrik Stampe, der var blevet student 1840, og Holger Stampe, der ikke blev student. 43 *triumpersonat*] et af Weyse dannet ord: en forsamling af 3 personer. Ordet triumvirat har han vel villet undgå, fordi det betyder: en forsamling af 3 mænd. 43–44 *Weit davon ... für den Schuss*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* IV[1876].394 nr. 6,11 og 34. 47 *Niels ... lille Sølvmedaille*] Niels Hartmann fik akademiets lille sølvmedaille for facade, plan og profiler til en landsbykirke. 49 *omnibusque*] og til alle.

230. [NkS 2836,4°]. – 2 *H. M.*] Hans Majestæt. – *hvad jeg søgte*] 200 rdl. gratiale, jf. 227.14f. 6 *sølvmedaillebegavede*] se ad 229.47. 8 *Pathologien*] læren om sygdommene. 23 *Bagerne ... ælte med Fødderne*] dejæltningen foregik på denne tid (før opfindelsen af æltemaskinerne) således, at bagersvendene med benene trampede i dejen, der på denne måde æltes, jf. *Opfindelsernes Bog* v. Helge Holst I[1923]. 631f.

231. [NkS 2836,4°]. – 7 *Niels*] Hartmann. 29 *Veirmøllekroen*] i forbindelse med Rødevejr møllegård (Kbh.s amt, Smørum herred, Herstedvester-Herstedøster kommune), der ligger på Roskildevejen mellem Glostrup og Tåstrup, blev der drevet vejr mølle, bageri og kro (ofte kaldet Møllekroen), jf. Aage Weiblund og Arthur G. Hassø, *Gamle Landevejskroer* fra København til Korsør[1946].115ff. 21 *Tycho Brahes Skjebne*] astronomen Tyge Brahe (DbL.III[1934].584ff.) pådrog sig 13/10 1601 en blærespængning og døde deraf den 24. s. m. – *malum*] onde, lidelse. 30 *cum exquisito vino rubro*] med udsøgt rødvin. 33 *Else og Sofie*] Hertz. 44 *Salutem omnibus!*] hils alle. – *K. B. & &]* kone, barn osv. osv. 46 *Michael ... Betty*] Hertz.

232. [NkS 2836,4°]. – 6 *Braun*] vognmand i Roskilde. 9 *Hedehuset*] Hedehus-Kroen, hvor stationsbyen Hedehusene nu ligger (Kbh.s amt, Smørum herred, Høje Tåstrup kommune), jf. Aage Weiblund og Arthur G. Hassø, *Gamle Landevejskroer* fra København til Korsør [1946].202ff. 11 *humanissime*] meget elskelige, meget elskværdige. 14 *Ungert*] ung mand. 15 *aus dem Gleise*] ud af sporet, af lave. 17 *Niels*] Hartmann. 21–22 *„chacun a son gout ... Frederik den Anden*] en anekdote beretter, at en bondekarl havde gjort sig skyldig i omgængelse mod naturen med en ko og derfor var dømt til døden; da sagen forelagdes kong Frederik II (den Store) af Preussen, skrev han på sagens akter de her citerede ord og benådede bondekarlen. 24 *Michaels Geburtsdag*] Michael Hertz havde fødselsdag 17/1. 27 *das Ausland*] *Das Ausland, ein Tageblatt für Kunde des geistigen und sittlichen Lebens der Völker ausserhalb Deutschland* (1828ff.). – *litter. Blätter der Börsenh.*] *Literarische Blätter der Börsenhalle*, udg. af G. v. Hostrup, red. af Niebour og Ludwig Hamler (1826–34). 27–28 *Hall. Jahrbücher der Litteratur*] vist *Hallische Jahrbücher für deutsche Wissenschaft und Kunst*, grundlagt 1838. Det var unhegelianernes organ.

28 J.] journal. – *Lesefrüchte*] „Læsefrugter samlede paa Litteraturens Mark“, tidskrift udg. siden 1818 af Adolph Frederik Elmquist (DbL.VI(1935).311ff.). Det indeholdt mest oversættelser, men også værdifuldt originalt stof af bl. a. H. C. Andersen, Ingemann og især St. St. Blicher. 29 *Din Ansøgning*] om en understøttelse af kongen. 30 *Chatolcassereren*] justitsråd Peter Carl Ulrik Andresen. 32 *Adlers Ordner*] J. G. Adler var kommandør af Dannebrog (22/5 1840). 37-38 *Ach die Jugend ... der Tugend*] travesti på det ad 209.58 nævnte tyske ordsprog. 38 *omne animal &*] det latinske ordsprog, hvis oprindelse er udg. ubekendt, lyder: Omne animal post coitum triste, d. h. ethvert dyr er efter parringen trist. 40 *salig Fruetaarn*] den Frue kirke, der ødelagdes 1807, havde tårn med spir.

233. [NkS 2836,4^o]. – 3 *Epistolarpennen*] brevskrivningspennen (i modsætning til: notepennen). 5 *Folkas og Gabrieles Skjebne*] personer i romanen „Sintram und seine Gefährten“ (1814) af Friedrich Heinrich Karl de la Motte-Fouqué, jf. auktionskatalog nr. 591. I Trondhjem på den høje borg residerer den mægtige ridder Bjørn med tilnavnet „Glød-Øje“ (Glut-Auge) og hans søn Sintram. De får besøg fra Normandiet af den kække friherre, Folko af Montfaucon, som er deres slægtning, og dennes hustru, den ædle, billedskønne Gabriele. Men trolddom og hedenskab forer sig mod Folko og Gabriele, og efter at have oplevet en lang Nordlandsvinters mørke og kulde drager de tilbage til deres solbeskinnede hjemland. 11 *Hedehuset*] Hedehus-Kroen. 21 *Steffens Liv og Levnet*] „Was ich erlebte“ I-X (Breslau 1840-44) af Henrik Steffens (DbL.XXII(1942).494ff.); erindringerne udsendes i dansk oversættelse af Fr. Schaldemose 1840-45 under titlen „Hvad jeg oplevede“ I-X. 23 *Heibergs: „Sjæl efter Døden“*] trykt i „Nye Digte“, der udkom 19. december 1840. 26-27 *Martens ... i Fædrelandet*] den senere biskop H. L. Martensen havde i „Fædrelandet“ for 10., 11. og 12. januar 1841 offentliggjort en anerkendende kritik af Heibergs „Nye Digte“. 27 [en *Anmeldelse*] disse ord findes ikke i ms. 29-30 i *Protestantismen ligger det komiske Princip*] Martensen sidestillede i sin nævnte anmeldelse „En Sjæl efter Døden“ med Dantes „Divina commedia“, hvorfra den dog adskiller sig derved, at den protestantiske digter ser de slette personer som komiske figurer: „det Comiske er en Categori, som ogsaa i Himlen vil have sin Gyldighed“, hedder det hos Martensen, der også hævder, at i en protestantisk Divina commedia må „Alt tilsidst faa et godt Udfald, og det Comiske vil, hvad ogsaa den nyere Æsthetik kræver, have en højere Dignitet end det Tragiske.“ 31-32 *Din Viis-hed har gjort Dig gal*] jf. Apostlenes Gerninger 26,24. 42 *Salutem*] hils. 45 *Prumes Concert*] François Prume gav 12/1 1841 en koncert på Hofteatret.

234. [NkS 2836,4^o]. – 2 *in loco*] på plads. 6-7 *zu Wasser und zu Lande*] disse ord findes i titlen på Bürgers udgave (1787) af Münchhausens æventyr, se ad 220.3. 10 *Hautrup*] Havdrup ligger omtrent midt mellem Roskilde og Køge (Kbh.s amt, Tune herred, Havdrup sogn). – *bis*] to gange. 12 *frugt-somme Koner*] Actonia Müller nedkom 18/3 1841 med sønnen Ove Henrik Ludvig Müller. 18 *Høiskolen*] Den kgl. militære Høiskole, der vilde afkøbe Weyse hans elektriserapparat. – *elektriske 100 Rbdlr*] købesummen for elektrisermaskinen. 20 *Jupiter Tonans*] Jupiter Tordneren. 21 *Moder og Broder*] Müllers moder og broder. 21 *Stribolt*] hoffjermager, graver ved Assistens kirkegård Frants Stibolt. – *Begravelsen*] vedligeholdelsen af Müllers faders gravsted. 31 *Meyers*] den senere højesteretsassessor A. C. Meyer. – *hans Kones*] Johanne Emilie Meyer, f. Blom. 37 *Niels*] Hartmann. 39 *Søren*] Hartmann.

235. [NkS 2836,4^o]. – 4 *parturiunt montes ... Pus*] bjærgene barslede og fødte meget fatal pus (= materiel); sml. *parturiunt montes nascetur ridiculus mus* (se ad 27.69). 19 *I Løverdags ... hos Kongen*] formodentlig for at takke for det bevilgede gratiale (200 rdl), se 220.2. 23 *Biskop Faber*] dr. phil. & theol. Nicolai Faber (DbL.VI(1935).509ff.), fra 1834 biskop over Fyns stift. Han virkede energisk for en højnelse af kirkesangen og liturgien. – *et langt Brev*] ses ikke bevaret. 26 *Mottetter*] en motet er betegnelsen for en musikform i kirkemusikken; den behandler en bibelsk tekst (i

almindelighed på latin] flerstemmigt, polyfont, og som regel uden instrumentledsagelse („a capella“). 28 Hansen] domorganist Hans Matthison-Hansen. 30 Foersom] organist ved St. Knuds kirke i Odense Peter Foersom. 31-32 so schweige ... rede hernach] se ad 65.11-12. 45 om ogsaa Guldhimlen nedfalder] skal vist være en travesti på slutningslinjerne i Hallers digt „Die Tugend“: „Fällt der Himmel, er kann Weise decken / Aber nicht schrecken“ (Versuch schweizerische Gedichte, 1772). 49 Galliotti] balletmester Vicenzo Galeotti.

236. (NkS 2836,4°). - 2 Mi filii] min søn. 8-9 Apothekerens] G. Becker. 13-14 Prume ... sin sidste Concert] Prume gav 30/1 1841 sin „fjerde og sidste Concert“, der var besøgt af henved 3000 tilhørere, „den største Forsamling nogen Virtuoso hidtil i Kjøbenhavn har kunnet glæde sig ved. Det mest entusiastiske Bifald lønnede den store Kunstner“, skrev „Dagen“ 30/1 1841, og fortsatte: „Han vil sikkert, saavel hos det store Publicum som hos Musikkjendere, være uforglemmelig som den største og aandrigste Virtuoso, der i en lang Række af Aar har ladet sig høre i Kjøbenhavn.“ Prume gav dog endnu nogle koncerter i Kbh., jf. i det flg. 14 Ridehuset] Christiansborg slots ridehus, som efter eksercérhuset var det største lokale i dattidens Kbh. 16 Tuteins] etatsråd J. F. Tutein. 18-19 den deilige Ring] den i br. 149.12 nævnte ring, som Weyse senere fik, den er i hans bo registreret under nr. 150 (en guldring m. en gul brilliant og 10 hvide brillianter), jf. ad 150.32. 22 den famøse Katte-Arie] Weyses „Katte-Cavatine“ (1812), trykt i Romancer og Sange II, nr. 73. 32 Manthey] formodentlig Carl Friedrich Poul Manthey. 37 Fra Kongen intet Svar] på Christian Müllers og Theodor Hansens ansøgninger om understøttelse.

237. (NkS 2836,4°). - 2 O te pauperrimum!] bet. egl.: O, du meget fattige! Her vel: din stakkel. Der skulde have stået pauperrime i st. f. pauperrimum. 5 s. v. R.] salva venia (o: med forlov at sige) R[øv]. (Læsemåden lidt tvivlsom). 6 Kants Kritik der reinen Vernunft] Kants hovedværk (1781). 7 a posteriori] bet. bagfra, i filosofien: grundet på erfaring (i modsætning til: apriori = uafhængigt af erfaringen) 14 iter Jettæ Valløense] Jettes Vallørejse. Jette er Henriette Hass. 15 spederes] ekspederes, sendes. - Folkebladene] Dansk Folkeblad, 1835-48 udg. af Selskabet til Trykkefrihedens rette Brug (jf. auktionskatalog nr. 27). 17 første Samling af F. J. Hansens Digte] F. J. Hansen, Digte (Kbh. 1832). 20 Kornerup] etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup. 26 lave ham 6 til] rimeligvis „Trestemmige Sange til Brug ved Skoleundervisningen, komponerede af C. E. F. Weyse“ (Kbh. 1841). - incapax] uskikket. 28 For Borchhorst er jeg ... bange] efter hvad der kan oplyses døde syngemester Carl Joachim Borchhorst 1844 af tuberkulose. 33 den unge Løvenskiold] komponisten H. S. Løvenskiold. 35 Jubelouverture] Løvenskiolds Jubelouverture blev opført ved en aftenunderholdning på Det kgl. Teater 31/1 1841 til fordel for de blinde. 38 hans Fader] overførster, hofjægermester, kammerherre E. C. F. Løvenskiold. 45 Doctoren] J. F. Steenberg.

238. (NkS 2836,4°). - 2 Professor Stahl] den tyske retsfilosof og politiker Friedrich Julius Stahl, fra 1840 professor i Berlin. 4 et af sine Værker] Die Philosophie des Rechts nach geschichtlicher Ansicht I (Heidelberg 1830). De af Weyse meddelte citater er fra siderne V, XII og 281; enkelte sætninger er gengivet ret frit, uden at meningen dog er blevet forrykket. 45 nil novi] intet nyt. Jf.: Nil novi sub sole, o: der er intet nyt under solen, Prædikerens Bog 1,9. 46 Tuteins] etatsråd J. F. Tutein.

239. (NkS 2836,4°). - 2 Brev fra Fredag] der sigtes til br. 236, der er skrevet en mandag, ikke en fredag. 5 endnu tvende Breve] 237 og 238. 8 vanke] vagle (OdS. XXVI[1952].521, bet.1). 10-11 Sed tume ... facultati tuæ] Weyses hjemmelavede „latin“: Men tag dig i agt (octo = tysk: acht = dansk: agt] at ikke anbringelsen af kamfer på det hemmelige sted skal skade din forplantningsevne. Hemmeligt sted (el. lem) bet. i ældre sprog: kønsdelene, jf. OdS. VII[1925].1143. 14 grande misere ouverte] i Boston et spil, hvor man med forsæt søger intet stik at gøre. Grand misère er opr. navnet på en ø ved Boston (Grand Misery). 15-16 den Enes Skåde ... Baade] al-

mindeligere: Den enes død er den andens brød. Den her gengivne form er nærmere: Le profit de l'un est le dommage de l'autre fra Montaignes Essais, Au Lecteur I,21(1580). 17 *et quoad uxorem*] og med hensyn til hustruen. 17-18 *in duram necessitatem*] i den hårde nødvendighed; jf. Horats Oder III,24,6 [dira necessitas]. 26 *Koltoft*] lic. theol., senere (1852) dr. theol. Ernst Wilhelm Kolthoff (DbL.XIII(1938). 126f.), dengang 2. kapellan ved Frue kirke, senere (1856) sognepræst ved Helligands kirke i Kbh. 30 *Baron Holsten*] Frederik (Fritz) Christian baron Holsten-Lehn-Charisius på Hvidkilde på Fyn, der var musikinteresseret. 33 *Absente*] den fraværende. 35-36 *prügelst Du ... Deinen wieder*] forvansket citat fra fortællingen „Die zwei Postillionen“ (1811) af Johan Peter Hebel, hvor det hedder: „Du sollst meinen Passagier nicht hauen; er ist mir anvertraut und zahlt honett, und ich hau' den deinigen auch.“ I folkemunde blev dette på tysk til et „bevinget ord“: „Haut du meinen Juden, hau' ich deinen Juden.“ I denne form findes det f. eks. i lystspillet „Der Datterich“ (1841) af den hessiske dialektdigter Niebergalt. Også på dansk findes talemåden: „Slår du mine jøder, slår jeg dine jøder.“ 36-37 *wie man in den Wald ... wieder heraus*] ordsprog, jf. Eberh. Tappius, Germanicorum adagiorum cum Latinis ac Graecis collatore (1539) fol. 175v, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon IV(1876).1769 nr. 47-50. 37 *Hochmut komt vor den Fall*] Salomons ordsprog 16,18. 37-38 *Hochmut brachte ... an den Galgen*] jf. Esters Bog 7, 1-10. 40 *havde præket for længe*] efter Christian Vs Danske Lov (1683) 2-4-11 måtte præsterne „ej gøre deris Prædikener alt for vitløftige, og ej dem over en Time forlænge den gemeene Mand til Kiedsommelighed og dis mindre Opbyggelse, som alt for meget paa een gang ikke fatte og beholde kand.“ Overfor præster, der prædikede for længe, blev der skredet ind. 44 *magna cum hasta*] Weyses hjemmelavede „latin“: i stor hast. 45 *Secr. Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 48 *luce clarius*] klart, indlysende. 49 *Bachs Cismollfuga*] om det er fugaen fra 1. eller 2. bind af Johann Sebastian Bachs Wohltemperiertes Klavier kan ikke siges; Weyse ejede begge bind i en gammel afskrift (Weyses samling i KB). 49-50 *Riis's Etude*] af komponisten Ferdinand Riis ejede Weyse Six Exercises pour le Piano-Forte, Oeuvre 31 (nu i Weyses samling i KB). 50 *Fiat justitia!*] lad retfærdigheden ske fyldst! Egl.: *Fiat justitia et perat mundus*, ∴ retfærdigheden må ske fyldst, om så verden skal gå til grunde; den tysk-romerske kejser Ferdinand I's valgsprog. 51-52 „*Hac lege ... perpetuum valitura!*“] ved lov bestemmer vi, at dette skal gælde i evighed.

240. [NkS 2836,4^o). - 2 *Zweidorf*] overgraver ved Frue kirke Søren Zweidorff. 3 *Theodor Münter*] rådmand i Kbh., justitsråd Carl Wilhelm Theodor Münter afgik ved døden 13/2 1841 i Kbh. 9-10 *omne nimium* &] omne nimium nocet, ∴ alt for meget er skadeligt, el. omne nimium vertitur in vitium. 16 *Prumes Concert*] 13/2 1841 gav François Prume med understøttelse af Det kgl. Kapels medlemmer under anførsel af Fröhlich en koncert i Ridehuset. Efter en ouverture spillede Prume en egen komposition, Rondo brillant, der ikke tidligere havde været givet. Derefter sang jfr. Hass en arie af „Puritanerne“, hvorpå Prume spillede tema og variationer af Bériot. Koncertens 2. afdeling indlededes med C. M. Webers Jubelouverture, hvorpå Prume spillede sin egen komposition Concertino; derefter sang jfr. Zrza kavatinen af „Robert af Normandiet“, og Prume afsluttede med sin egen komposition *Air militaire*, Variationes brillantes. Imellem afdelingerne spillede Prume *Reminiscences de Paganini*. 17-18 *kan rumme 4000 Mennesker*] ved denne koncert var der ifl. „Dagen“ 18/2 1841 3300 tilhørere, nemlig 2700 på gulvet og 600 på galleriet; bladet tilføjer: „Localet syntes at kunne rumme endnu flere Tilskuere.“ Indtægten af koncerten (1480 rdl. 82 sk.) blev af Prume givet til de fattige i Kbh. 27 *den bekjendte Romance af Robert le Diable*] i „Robert le Diable“, opera i 5 akter af Giacomo Meyerbeer, findes i 1. akt en romance: „Va, dit elle, va, mon enfant“, som synges af Alice, en normannisk bondepike. Operaen (teksten af Scribe og Delavigne) kom frem 21/11 1831 i Paris og opførtes 1. gang på Det kgl. Teater, oversat og ind-

rettet af Th. Overskou, 28/10 1833. Jfr. Zrza sang prinsesse Isabellas parti på teatret, men da Alice's parti var meget eftertragtet – det blev senere sunget af bl. a. Jenny Lind – er det sikkert denne romance, den eneste i operaen, der er tale om. 28 *En Datter*] hofsangerinden Laura Elisabeth Hass; hun blev o. 1842 i München gift med maleren Asmus Kaufmann. – *Skuespiller Hass*] Joseph Ehler Hass, debuterede 1808 på Det kgl. Teater, afsked 1844. 31 *Ouverturen af Weber*] C. M. Webers Jubelouverture (1819). 32 *Carl Tuxen*] Elias Christian Carl Tuxen, dengang sekondløjtnant, senere kar. kaptajn i søetaten. 33 *Ægtestand*] Carl Tuxen blev 1841 gift med Augusta Nielsen. – *Smidt*] instrumentmager Christen Smith, medindehaver af „Professor Smiths Etablissement“. 34 *Convexbriller*] briller med convexglas, \circ : linser, som enten på den ene eller på begge sider har en kugledannet, ophøjet krumning. 36 *focus*] brændpunkt. 37 *Concavglas*] linse, som på den ene eller begge sider har en hulsleben krumning. 47 *giebt Gott Kinder, giebt er auch Rinder*] platysk ordsprog (Givt Gott kinner, givt he ok Rinner), jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon II(1870).227.

241. [NkS 2836,4^o]. – 2-3 *den lumske Fjende*] Müllers sygdom, se br. 237.1ff. 5 *Fichte*] den tyske filosof Johann Gottlieb Fichte. Om hans videnskablære om Jeget og Ikke-Jeget se H. Høffding, Den nyere Filosofis Historie³ VIII(1921).147ff. 9 *spatium*] plads. 10 *contentere*] tilfredsstille; betale. 40 *Gertner*] blokkedrejere ved Holmen Johan Vilhelm Gertner. 43 *Capitain Tuxen*] kommandørkaptajn Nicolai Hendrich Tuxen. Han blev 11/2 1841 afskediget ved reduktionen indenfor søetaten. Han var fader til Weyses og Müllers bekendt løjtnant, senere kaptajn Carl Tuxen. 48 *Stephensen*] Hans Stephensen, fra 1834 kontreadmiral, senere viceadmiral. Han var fra 1833 over-ekvipagemester på Gammelholm. 50-51 „*Wer Anderen ... selbst hinein*“] Salomons ordsprog 26.27. 65 *jeg 1801 d 4 Mai var i Fredriksdal*] oplysning om Weyses færden den nævnte dag, ca. 1½ måned efter bruddet med Julie Tutein (se br. 15), har ikke kunnet fremskaffes; Frederiksdal er vel hos Constantin Brun på Sophienholm. 67 *Und eine Schwalbe ... Sommer*] citat fra Nichomachiske Etik (I, 6) af Aristoteles, der har bygget sætningen over en af Æsops fabler (nr. 304). Peder Syv har formen: Een Svale gør ingen sommer eller een krage vinter. 81 *Diogenes*] Diogenes fra Sinope, græsk filosof, hørte til den kyniske skole. Han lagde hovedvægten på at leve i overensstemmelse med naturen med så få fornødenheder som muligt. En mængde fortællinger om hans barske, hårdføre levned og bitre vid gik fra mund til mund i hans tid. Han har antagelig intet skrevet. 82 *v- itinerariam*] *vas(culum)* el. *vitreum itinerariam* \circ : rejse-drikkebæger. Det fortælles om Diogenes, at han, da han så en dreng drikke af den hule hånd, kastede sit bæger bort som overflødigt husgeråd. 82-83 *manus mea ... idem servitium*] min hånd kan gøre mig den samme nytte. 87 *del.*] *deleatur*, \circ : skal slettes. Anvendt i en korrektur (forkortet til: dl eller del.) betegner det, at de hermed mærkede ord eller bogstaver skal fjernes. – *Synderere vi Alle*] muligt afledet af 1. Kongernes Bog 8.46 (Der er intet menneske, som ikke synder) eller Romerbrevet 3.23 (Alle have jo syndet). 88-89 *Et ubekjendt Mesterstykke*] drama i 1 akt af Charles Lafont, oversat af A. L. Arnesen; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 12/2 1841. 89-90 *Didicisse fideliter ... mores*] sand videnskabelig dannelse fremmer sædeligheden. 93-94 *unter einem schlechten ... guter Saufbruder*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873).452, almindeligst måske i formen: *Unter einem kahlen Mantel steckt oft ein guter Trinker*. Stammer vist fra det spanske: *Debajo de mala capa suele haber buen bebedor*. Weyse travesterer ofte ordsproget og citerer: *Unter einem guten Mantel steckt oft ein schlechter Saufbruder*. 98 *den hellige Cecilia*] orglets og kirkemusikkens helgeninde. 120 *Volti subito*] der er her sideskifte i brevet. 121 *Mathias Fotius Dresdenianus*] uvist hvortil der sigtes. 145-146 *Aber nun komt der hinkende Bote*] svarer til det danske, nu næppe mere brugte udtryk: „den haltende (el. hinkende) post kommer bagefter (og siger sanden)“ som udtryk

for, at dårlige tidender kan ventes (efter alt for gode). Jf. tysk: Der hinkende Bote kommt nach: Efter den søde kløe kommer den sure svie. 160 *aus heiler Haut*] ∴ uden grund. 162 *Direktionen*] teaterdirektionen bestod da af ceremonimester, kammerherre, senere overhofmarskal Joachim Godsche Levetzau (DbL.XIV(1938).292ff.), der var teaterchef, Christian Molbech og J. G. Adler. J. L. Heiberg var først 1849-56 teaterdirektør; på denne tid var han teaterdigter (fra 1828) og censor. 182 *dedi illi talenum unum*] jeg gav ham en daler. 187 *Søassurance C.*] Søassurance Compagniet, hvor Müllers fader havde været bud.

242. [NkS 2836,4^o]. – 2 *filissime*] sønneke. 21 *Koch*] skræddermester E. B. Koch. 30 *Blücher*] ritmester, adjutant hos kongen Frederik Emanuel von Blücher, senere kar. generalmajor. – *Jette*] Henriette Wulff. Om hendes politiske interesse se H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff I(1959).29ff. 37 *Hartmannerne*] Søren og Niels Hartmann. 43 *Gratulere A*] til Actonia Müllers fødselsdag 4/3. 46 *Siger Alle: Amen, Amen!*] jf. begyndelseslinjerne i 7. vers af Nicolai Brorsons „En Beslutnings-Psalme“ (1742): Amen siger nu tilsammen, / Amen!“, der først var trykt som tillæg til H. A. Brorsons Troens rare Klenodie. 50 *Provst Bang*] døde 28/2 1841, „efter i en Række af Aar med sjelden Taalmod at have baaret smertefulde Lidelser“ („Dagen“ 1/3 1841). 52 *Fenger*] kirurgen, professor, hofkirurg, konferensråd Christian Fenger (DbL.VI(1935).635f.).

243. [NkS 2836,4^o]. – 10-11 *principium contradictionis*] modsigelsens grundsætning (se ad 22.18). 13 *Interpret*] fortolker. – *Schulz*] den tyske filosof Gottlob Ernst Schulze, der 1792 udgav „Anesidemus“, hvori han påviste modsigelsen i Kants begreb „Ding an sich“ og hævdede et mere subjektivistisk eller skeptisk standpunkt som konsekvensen af den kritiske filosofi. 15 *Basta! Manille!! Spadille!!!*] er henholdsvis trediehøjeste, næsthøjeste og højeste trumfkort i L'hombre. 16 *Eders Lykønskning*] til Weyses fødselsdag 5/3. 20 *lave et godt Hul ind i Verden*] efter det tyske udtryk: Ein Loch reden (schlafen, leben), ∴: durch Reden u.s.w. gleichsam etwas schadhaft machen, jf. J. u. W. Grimm, Deutsches Wörterbuch VI(1885).1098. 22 *Alles hat seine Zeit*] Prædikerens Bog 3,1. 23 *anus*] her: gammel kone, kælling; jf. det tyske ordspog: Alles hat seine Zeit, nur die alten Weiber nicht (K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).46 nr. 5). – *Atropos*] en af de tre skæbneguder (parcer el. moirer), af hvilke Klotho holder tenen, Lechesis spinder livets tråd, medens Atropos skærer den over. 26 *Kok*] J. H. Koch. 27 *Grosserer Sommer*] muligt grosserer, direktør for Industrielotteriet Frederik Jørgen Pultz Sommer. 31 *Æslet imellem to Læs Høe*] man tillægger den franske filosof Jean Buridan følgende fabel: Når et sultent æsel står midt mellem to knipper hø, der er lige store, lige gode og lige langt borte, vil æslet dø af sult, fordi det ikke kan bestemme sig til, hvilket knippe det skal vælge. 33 *methaphorisk*] uegentlig, billedlig. 34 *Skofte*] groft, hårdt-bagt brød; grov (skibs)tvebak. 36-37 *süsser Wehmuth . . . Erinnerung*] begyndelsen af digtet „An die Erinnerung“ af K. G. v. Salis (Gedichte, 3. udg.(Zürich 1791).3f.). 39 *den deilige Ring*] se 149.12. 41 *Andresen*] chatolkasserer, justitsråd Peter Carl Ulrik Andresen. 42 *Kronprindsens Formæling*] kronprins Frederik (VII) blev gift 2. gang 10/6 1841 i Neu-Strelitz med prinsesse Mariane af Mecklenburg-Strelitz (DbL.XV(1938).320ff.). Ægteskabet blev opløst 1846. 44 *af Delicatesse*] kronprins Frederik havde 1828-37 været gift med Frederik VIs datter, prinsesse Vilhelmine Marie, fra hvem han var blevet skilt. Prinsesse Vilhelmine var søster til arveprinsesse Caroline. Hertil kom, at kronprins Frederiks moder, prinsesse Charlotte Frederike, var død i Rom for mindre end et år siden (13/7 1840). – *Lyngbye Kirke*] var sognekirke for Sorgenfri, Christian VIIIs sommerresidens. 51-52 „*Marlborough s'en va en guerre*] fransk folkelig middelaldervise, der fra 1775 blev kendt verden over. Den hed opr. Malbrouck s'en va-t-en guerre (på dansk: Mallebrok i krigen drager) og handler om en ridder, der af hustruen ventes hjem fra et mangeårigt krigstog. Det er senere blevet hævdet, at visen skulde sigte til den engelske feltherre, hertug

John af Marlborough, men visen er ældre. Derimod blev visen under den spanske arvefølgekrig anvendt som nidvisen mod ham. 56 *Svendens Affærer*] se br. 241.22ff. 57 *Quartermand*] indtil 1919 betegnelse for den højeste underofficersgrad i søværnets håndværkerkorps. 60 *Mester*] søværnets håndværkerkorps omfattede: mestrene, undermestrene, håndværkerunderofficerer (kvartermænd og formænd). – *den anden*] blokkedrejer J. V. Gertner. 63–64 „*Mutter merkst du was ... ein Jammer!*“] dette oplyses for udg. at være „ein ziemlich starkes Stück einer ordinären Redensart beim Geschlechtsakt.“ 67 *Hak og Mak*] tysk: Hack und Mack, jf. J. u. W. Grimm, Deutsches Wörterbuch IV,2[1877].98,102. 73 *Enke efter Pastor Massmann*] Dorothea (Doris) Elsabe Massmann, f. von Essen, enke efter Nicolaus Heinrich Massmann (død 1816), der fra 1792 var sognepræst ved Frederiks tyske kirke på Christianshavn, grundlæggeren af Selskabet for de københavnske søndagsskoler. 80 *Ernst Massmann*] justitsråd, kontorchef i Rentekammeret Carl Ernst Massmann, pastor Masmanns ældste søn. 81 *Brestrup*] politidirektør og overpræsident i Kbh., etatsråd, senere gehejmekonferensråd Christian Jacob Cosmus Bræstrup. 86 *Jfr. Wratz*] Juliane Charlotte Wraatz. – *Fru Tuteins*] Regina Sophia Tutein, f. Wraatz. 95 *Kongen kjøre til Højesteret*] under enevælden ledede kongen, der efter kongeloven var indehaver af fuld domsmagt, Højesterets første møde, der fandt sted den første torsdag i marts måned. Søndagen før „højesteretsåret“s begyndelse forkyndte heroldder, ledsaget af hestgarden, på forskellige steder i byen, at kongen den følgende torsdag i højtidelig procession vilde begive sig til Højesteret for selv at dømme i retten. Da kongen under enevælden formelt var indehaver af den øverste domsmyndighed, var der til stadighed i Højesteretssalen opstillet en trone, og parterne under proceduren og assessorerne under voteringen rettede deres udtalelser til majestæten, også når kongen ikke var til stede. Advokaterne indledte således altid: „Stormægtigste monark, allernådigste arveherre og konge.“ Dette bortfaldt først ved grundloven 1849. Jf. M&B.XLII[1924].90f. 96 *Foreningen*] formentlig Studenterforeningen, der dengang havde lokaler i Boldhusgade. Weyse var medlem, og Fröhlich var en skattet gæst. Bl. a. havde han i januar 1840 ledet opførelsen af den til Studenterforeningen komponerede sørgkantate over Frederik VI med tekst af H. C. Andersen og musik af J. P. E. Hartmann, jf. H. C. A. Lund, Studenterforeningens Historie II [1898].63. 114 *vor Opera*] : den danske opera i almindelighed. 115 *skrevet til Fink*] Brevet til G. W. Fink eksisterer ikke, så det vides ikke, hvad Weyse har skrevet. Det kgl. Teater opførte i sæsonen 1840–41 17 forskellige operaer, foruden syngespil, skuespil med original musik og diverse vaudeviller. Men 6 af operaerne var af Auber, 3 af Adam, hvilket næppe har passet Weyse. 116–117 *Rung ... er ... saa italiener!*] Henrik Rung opholdt sig 1837–39 i Rom og blev der så grebet af den gamle italienske musik, at han hele sit liv virkede for dens udbredelse herhjemme, bl. a. ved at stifte Cæcilia-Foreningen. 1840 efterfulgte han Siboni som syngemester ved Det kgl. Teater. Han tilstræbte, ligesom Siboni, at uddanne dramatiske sangere gennem italiensk operamusik og indstuderede 4. akt af Niccolò Vaccais opera *Giulietta e Romeo*, som blev opført 6 gange på italiensk i foråret 1841. Sin største triumf oplevede han, da han med Det kgl. Teaters sangere opførte hele Mozarts opera *Figaros Bryllup* på italiensk to gange på Hofteatret (25/5 og 1/6 1842). 119 *Vaccais Romeo & Giuliettas største Act*] Operaen er i 4 akter, hvoraf de 3 første (I Capuleti ed i Montecchi) er af Bellini og 4. akt (*Giulietta e Romeo*) af Niccolò Vaccai. Teksten er af Romani. 4. akt opførtes 1. gang 23/1 1841. Hele operaen blev i oversættelse ved N. C. L. Abrahams opført under titlen *Romeo og Giulietta*, 1. gang 25/1 1845. 122 *Jomfrue Lichtenstein*] operasangerinden Frederikke Charlotte Pauline Lichtenstein. Hun debuterede 1838 på Det kgl. Teater, blev kgl. ansat 1841 og optrådte for sidste gang 5/3 1857. 31/10 1841 blev hun gift med komponisten og syngemesteren Henrik Rung. – *Jfr. Fonseca*] sangerinden Ida Henriette da Fonseca [DBL. VII(1935).159], debuterede 1827, afskedigedes 1840, udnævntes 1841 til kgl. kammer-

sangerinde. – Schram] operasangeren og skuespilleren Peter Ludvig Nicolai Schram (DbL.XXI(1941).352ff.). Han blev 1831 elev ved Sibonis musikonservatorium, debuterede som skuespiller 1834 og som sanger 1841; han blev kgl. ansat 1845 og optrådte for sidste gang 2/4 1895. 124 *Lieflandske- og Stjerne-Kabbale*] da Weyse ikke ifølge auktionskataloget efterlod sig nogen kabalebog, og da kabaler synes at skifte navn fra den ene generation til den anden, og da der endelig findes mange forskellige Stjernekabaler, kan disse kabaler vist ikke nærmere indkredses. 131-132 *Provst i Roeskilde*] provst Jacob Bang var død 28/2 1841; han efterfulgtes af Søren Rosbjerg Ortved, der fra 1834 havde været sognepræst ved Odense St. Knuds kirke. Han blev 24/4 1841 sognepræst til Roskilde domkirke og udnævntes 1/7 s. å. til domprovst.

244. (NkS 2836,4°). – 7 *Tryllefløjten*] syngestykke i 4 akter, musikken af Mozart, teksten af Emanuel Schikaneder, oversat af N. T. Bruun. Opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 30/1 1826. 22 *Din Moder*] Mariane Henriette Müller. 24 *Mad. Hass*] Elisabeth Hass. 28 *Secretair Hartmann*] J. P. E. Hartmann. – *mine egne Hartmann*] Søren og Niels Hartmann. 30 *Brücker*] volontør i Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, senere borgmester, byfoged samt by- og rådstueskriver i Nakskov Christian Daniel Gottlieb Brücker. Der er bevaret 2 breve fra Weyse til Brücker, se ndf. br. 281 og 282. – *den unge Stampe*] Henrik baron Stampe. 34-35 *Fru Grønland*] Anne Johanne Grønland, f. Styffgen, enke efter justitsråd Peter Grønland (DbL.VIII(1936).415f.), der i 1789 introducerede Weyse til Schulz, jf. Weyses autobiografi hos Berggreen.30f. 36 *Jessen*] kammerjunker, assessor i Generalpostdirektionen Frantz Christopher v. Jessen. 37 *Adler*] J. G. Adler havde også fødselsdag 5/3. – *Levezau*] ceremonimester, senere overhofmarskal, kammerherre Joachim Godsche Levetzau (DbL.XIV(1938).292ff.), der 1840-49 tillige var chef for Det kgl. Teater. – *Blücher*] ritmester, senere generalmajor, adjutant hos kongen F. E. Blücher. 49 *Gad*] Christen Pram Gad, der 1839-46 var kapellan ved Roskilde domkirke; han blev 1846 sognepræst ved Helliggeist kirke i Kbh. og 1856 sognepræst for Stouby og Hornum menigheder. – R.] Roskilde.

245. (NkS 2836,4°). – 2-3 *en af Drengene*] en af Müllers unge logerende, jf. ad 170. 8-9. 9 *Johannsen*] dr. phil. & theol. Johann Christian Gottberg Johannsen (DbL.XII(1937).25f.), fra 1825 Hauptpastor ved St. Petri kirke i Kbh. Han nød i samtiden stor anseelse som prædikant og forfatter. 12 *Fruen*] Charlotte Elise Johannsen, f. Seidel. 17-18 *Die christliche Dogmatik von Strauss*] Die christliche Glaubenslehre in ihrer geschichtlichen Entwicklung I-II (1840-41) af den tyske teolog, historiker og filosof, professor David Friedrich Strausz. Strausz anvender her den historiske videnskabsprincipper på de kristelige dogmers udvikling og betegner ved sin metode et vendepunkt i teologiens historie. Hans mest kendte værk, *Das Leben Jesu kritisch bearbeitet I-II* (1835), er oversat til dansk (1842-43) af Schaldemose, om bogens betydning i Danmark se f. eks. F. L. Liebenberg, *Nogle Optegnelser om mit Levned* (1874). 26f. 20 *Rørdam*] Peter Rørdam, fra 1838 bestyrer af den københavnske asylskole for drenge; han blev 1841 sognepræst i Mern ved Præstø og fra 1856 sognepræst i Kongens Lyngby. Han var tidligt kommet i forbindelse med Grundtvig og var hele sit liv en af dennes mest trofaste disciple. 20-21 *Asylbørnene*] i slutningen af 1835 var det lykkedes Peter Rørdam og hans ven Gustav Schaarup ved prinsesse Caroline Amalies hjælp at realisere den herhjemme hidtil ukendte idé om børneasyl. Rørdam var i en lang årrække sjælen i arbejdet for asylerne og virkede både som lærer og forstander for disse. Om hans forhold til B. S. Ingemann og Morgensangene (1837) se ovf. ad 78.22. 25 *Det omtalte Partie*] grundtvigianerne, hvortil Rørdam hørte. – *Clausen*] professor H. N. Clausen var allerede 1825 blevet angrebet af Grundtvig i dennes skrift „Kirkens Gienmæle“, og magister J. C. Lindberg fortsatte angrebene, bl. a. i skriftet „Er Dr. og Prof. Theol. H. N. Clausen en ærlig Lærer i den christne Kirke?“ (1829), flere artikler i „Maanedsskrift for Christendom og Historie“

samt skriftet „Den theologiske Partiaand, dens Character og Stridsmaade“ (1830). 26 *Martensen*] den senere biskop H. L. Martensen, dengang extraordinær professor i teologi ved Kbh.s universitet [fra 1840]. 35 *Apage!*] egl.: Apage Satana! vig bag mig, Satan! [Matthæus 16,23]. 36 *Calotskeer*] halvkugleformede skeer til at øse op med. 38 *Blank.*] Carl August Blankensteiner. 43 *Prume ... egentlig hedde Prümeyer*] synes ikke at være rigtigt. 45-46 *Mad. Bügels to parterroristiske Ynglinger*] fru Catharina Maria Bügel, f. Adzer, havde kun én søn, Daniel Nicolai Bügel, der ikke i 1841 kunde kaldes yngling. Hun havde talrige børnebørn og omgav sig gerne med en stor venneskare. Det kan ikke siges, hvem de to ynglinge er, at de betegnes *parterroristiske* betyder vel, at de har forårsaget uro i parterret på Det kgl. Teater. 52 *Vallorer*] Valløboerne. 54 *Ægteparrets*] Karen og Christen Gravesens.

246. [Fotostat KB.]. - 6 *ich sage Dank Jesper!*] citat fra Holbergs Jacob von Tyboe, 2. akt, 2. scene. 8 *caput ... venter*] [lat.] hoved ... mave. 23 *som Juleaften paa Kjællingen*] ordsprog, jf. E. Mau, Dansk Ordsprogs-Skat I(1879).494. 26-27 *Essen und Trinken ... Seele zusammen*] ordsprog, jf. F. Petri, Der Teutschen Weissheit II (1605).292 og K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).887 nr.13-14. 29 *Skrikke*] J. S. Skrike havde fra 1826 som gehejmelegationssekretær rang med virkelige etatsråder. 32 *deficientis caninis*] i mangel af de grå (nemlig: ærter).

247. [NkS 2836,4^o]. - 2 *i. sp.*] in spe, ɔ: i håbet. 3 *h.m.*] hoc mense (el. hujus mensis): i (af) denne måned. 7-9 *Hegels ... Forsøg ... at makke Alt i Et*] Hegel lærer i sin Religionsfilosofi [Vorlesungen über die Philosophie der Religion, 1832], at forskellen mellem filosofi og religion kun består deri, at i religionen opfattes indholdet i fantasien form og anskues i billedlig form, medens det i filosofien opfattes i tankens form. Filosofien vil ikke omstøde religionen, men kun omsætte den sandhed, den rummer, i tankens form. Hegel fremhæver, at disharmonien mellem tro og refleksion vil falde bort for filosofen, når han fordyber sig i religionernes væsen og deri finder tænkningens højeste idéer, jf. H. Høffding, Den nyere Filosofis Historie³ VIII(1921).183ff. 11 *Fichte*] om den tyske filosof Johann Gottlieb Fichtes videnskabslære med betoningen af det menneskelige Jeg (den menneskelige tanke) se f. eks. H. Høffding, Den nyere Filosofis Historie³ VIII(1921).147ff. 21 *Quidam*] en vis person; en eller anden. 30 *Mahomets*] religionsstifteren Muhamed. 31 *Tschakia Munis*] Sakyamuni, den vise af Sakyaslægten, ɔ: navnet på Gotama Buddha som 29-årig. Efter den herskende tradition var han født 8/4 1027 f. Kr. og altså, som Weyse skriver, for ca. 3000 år siden. 40 *Inspirations-Theorien*] betegner i teologien, at et værk el. en person er organ for en umiddelbar guddommelig virksomhed. Det er særligt på biblen og dens forfattere, begrebet finder anvendelse. Forestillingen er meget gammel og er overleveret fra jødedommen til den kristne kirke. 41 *Suggestio verborum, suggestio rerum*] indgivelse (inspiration) af ord og indhold. Udtrykkene anvendtes i den gammellutherske dogmatik for at betegne, at skriftinspirationen omfatter både det religiøse indhold (realinspiration) og selve de brugte ord (verbal- eller bogstavinspiration). 41-42 *Accommodations Theorie*] betegner i teologien en tillem্পning af den kristne lære, enten m.h.t. formen - således at det, der fremstilles, tillem্পes efter tilhørernes fatteevne - eller m.h.t. indholdet, således at man enten stiltiende tolererer vildfarelser, uden at rette dem, eller derved at man ligefrem billiger bestemte vildfarelser og lærer dem som sandhed, i begge tilfælde naturligvis af pædagogiske grunde for foreløbig at vinde tilhængere og da senere at kunne rette vildfarelserne. I det 19. årh. har den ældre rationalisme gjort rig anvendelse af akkomodationsbegrebet overfor den bibelske teologi for på denne måde at få alle forestillinger fjernede fra skriften, som man ikke fandt stemmende med den sunde fornuft. Man antog således, at det var en bevidst indrømmelse til samtidens overtro, når Jesus og apostlene havde optaget læren om Kristi guddommelighed, arvesynden, englene, djævelen, dommedag o. s. fr. 42-43 *Hjertet er ... Aanden var svag*] sml. Matthæus 26,41 og Markus 14,28: Anden er vel redebon, men kødet er skrøbe-

ligt. 44 *claudatur*] lad os slutte. 46 *Und nun lasset ... Dingen schreiten*] sml. „Schreiten wir doch lieber zu höherer Dinge“ [E. T. A. Hoffmann, Klein Zaches]. 47 *Bournonville*] der var blandt publikum opstået det rygte, at solodanseren, balletmester Antoine Auguste Bournonville (DbL.III(1934).527ff.) ønskede at blive den unge balletdanserinde Augusta Nielsen (DbL.XVII(1939).22) kvit. Hun stod imidlertid meget højt i publikums gunst, hvorfor ritmester Carl Otto Frederik rigsgreve von der Schulenburg en aften (14/3 1841) købte 2 loger og arrangerede sig med en skomagermester om at foranstalte en pibekonzert, når Bournonville viste sig på scenen under opførelsen af „Toreadoren“. Dette skete, og Bournonville gik i den grad fra koncepterne, at han styrkede hen til rampen, bukkede for kongen og spurgte, hvad Hans Majestæt befalede, at han skulde gøre. Kongen svarede: Bliv ved! Denne tilsidesættelse af agtelse for publikum og ærbødighed for kongen medførte, at Bournonville blev idømt nogle dages husarrest, hvorefter der meddeltes ham 6 måneders permission (uden gage) til en Italiensrejse, under hvilken han (1842) komponerede balletten „Napoli“, den hyppigst opførte ballet på Det kgl. Teater. Ritmester v. d. Schulenburg idømtes 14 dages arrest på Hovedvagten, og hans medskyldige fik pengebøder. 54 *Sed quid faciendum!*] men hvad skal man gøre? 55 *Bangs Embede*] som provst i Roskilde. 59 *Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 60 *quot capita, tot sensus*] så mange hoveder, så mange meninger. Citat fra Horats Satiræ 2,1,27. Terents har (i *Phormio* 2,4,14) formen: *Quot homines, tot sententiae*, 3: så mange mennesker, så mange meninger. 61 *Trines*] Karen Gravesens søster, Cathrine (Trine) Petrea Koføed, tjenestepige hos toldbetjent P. D. Hass, jf. om hendes tidligere sygdom i fingeren 205.16ff. 66 *Karen har lagt sig*] Karen Gravesen fødte på Fødselsstiftelsen 19/5 1841 sønnen Frederik Christian Emil Gravesen. 68 *nescio*] jeg ved det ikke. 71 *Flaskeopføddning*] i ritmester P. Schaumburg-Müllers familieoptegnelser hedder det, at læge Steenberg forbød Actonia Müller at amme det barn, hun ventede, „og af et for mig foreliggende Brev fra Fader [Ferdinand Schauenburg Müller] til Weyse et Par Dage før Oves Fødsel ser jeg, at Steenbergs Forbud hidrører fra, at Moder efter hans Mening havde Tilbøielighed til Kirtelsyge. Fader beklagede til Weyse den Udsigt, idet Barnet da maatte oplaskes, og det maatte være fra een bestemt Ko, hvad vilde være vanskeligt, da hans egne dengang ikke gav dog Mælk. Amme havde han nemlig ikke Raad til at holde. Imidlertid blev dog Resultatet, at ogsaa Ove fik Amme“. 77 *novi*] af nyt, nyheder. 78 *Han med Tænder har da faaet sin Afsked*] uvist hvem der sigtes til. 79 *Massmann*] enten Carl Ernst Massmann, chef for 1. afd. af revisionskontoret for hertugdømmernes regnskaber, 1842 justitsråd, eller hans yngre broder Eduard Adolph Massmann, chef for 1. afd. af revisionskontoret for slesvig-holsten-lauenburgske regnskabsager, 1842 justitsråd, begge sønner af pastor N. H. Massmann. 86 *runde Moder*] Actonia Müller fødte dagen efter (18/3) sønnen Ove, jf. br. 248.

248. (NkS 2836,4°). – 2 *en rask Dreng er arrivert*] Ove Henrik Ludvig Müller blev født 18/3 1841 i Vallø. Han blev senere forpagter af Juellinge og døde 1912 på Frederiksberg. 11–12 *hvad Hr. Walter Shandy tænkte om Døbenavnenes Vigtighed*] fra Laurence Sternes bog *The Life and Opinions of Tristram Shandy I–IX* (1760–67). Walter Shandy, fader til Tristram, der først fødes i romanens 4. bind, holder af at filosofere og diskutere over sine sære teorier, hvoraf én er, at et menneskes lykke afhænger af dets navn. Han bliver derfor dybt nedbøjet, da hans egen søn ved en fejltagelse døbes Tristram, som efter hans mening er et afgjort ulykkelig navn. Han skulle have heddet *Trismegistus* (3: den trefold store; den ægyptiske Merkur eller Hermes' tilnavn). 15 *Sadrach, Mesach og Abnedgo*] Daniels 3 venner (Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego), jf. Daniels Bog 1,7. 17 *vel*] (lat.) eller. – *E-griis*] ordspil på E-sau; Sau på tysk betyder: so. 19 *Xstus*] Kristus. 22 *juste milieu*] den rette mellemvej; betegnelsen blev senere et spottenavn på det mådeholdne politiske parti i Frankrig under Louis Philippe. 27–28 *ein gesunder Hund ... kranker Löwe*] jf. Præ-

dikerens Bog 9,4. Om en anvendelse af dette skriftsted se L. Bobé, Slægten Ahlefeldts Historie III(1903).148.

249. (NkS 3066,4°). Trykt i Breve og Aktstykker vedrørende J. L. Heiberg III(1949). 27f. – 8 *Undine*] eventyrkomedie af C. P. Borggaard, hvortil J. P. E. Hartmann 1842 komponerede musikken. Stykket opførtes 1. gang 18/9 1842 på Det kgl. Teater. Heiberg har i „Intelligensblade“ 1842 nr. 19 anmeldt *Undine*, jf. J. L. Heiberg, Prosaiske Skrifter VII(1861).290ff.; hans synspunkter er i det væsentlige sammenfaldende med Weyses her gengivne. 15 *omne nimium vertitur in vitulum*] alt forvandles alt for meget til et stykke kvæg; travesti på det latinske ordsprog: *Omne nimium vertitur in vitium*: alt for meget er usundt. 21 *Borggaard*] Carl Peter Borggaard (DbL.III(1934).479f.). Han havde fra 1833 oversat og bearbejdet et stort antal (navnlig franske) stykker for Det kgl. Teater og var 1832 selv optrådt som dramatisk forfatter med 1-akts-lystspillet „Formiddagen efter Ballet“, som faldt. Derpå fulgte (1841) æventyrkomedien „Hulen i Kullafjeld“, hvortil musikken blev skrevet af H. S. Løvenskiold, hvem Borggaard havde ledsaget på dennes udenlandsrejse 1838–40, og „Undine“ (1842), der nu huskes for J. P. E. Hartmanns musik. Borggaard redigerede 1840–41 ugebladet „Portefeullen“ og optrådte som forfatter i dets afløser „Figaro“; 1851–63 var han artistisk direktør for den danske scene i Kristiania. 22 *Løvenskiold*] komponisten H. S. Løvenskiold. 31 *Cantate til Formælingen*] til universitetsfesten 26/6 1841 i anledning af kronprins Frederiks (VII) formæling med prinsesse Mariane skrev Weyse musikken til Oehlenschlägers kantate („Muser! I hellige Møer, som høit fra Tinden af Bjerget“), jf. Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXIII(1861).6ff.

250. (NkS 2836,4°). – 5 *P. Kornerup*] etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup. 14 *post*] (lat.) efter. 17 *Hepatisk*] leversyg. 21 *Withusen*] hofkirurgen, professor, etatsråd (senere konferensråd) Carl Christopher Withusen (DbL.XXVI(1944).178f.). – *Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 22 *Jacobsen*] professor Ludvig Levin Jacobson (DbL.XI(1937).342ff.). Han var fra 1842 kgl. livlæge og af samtiden højt skattet både som læge og som videnskabsmand, såvel indenfor sit egentlige fag (hvor han bl. a. opfandt et instrument til knusning af blæresten, den såkaldte Jacobsonske litoklast, således at man kunde undgå den farlige stenoperation) som indenfor zoologien (hvor han bl. a. opdagede det såkaldte Jacobsonske organ, et sanseorgan i pattedyrenes næsehule). 23 *Kalichrom*] kalikromat eller kromsurt kali. 33 *nam omne . . . certissimo tempore*] ti det kvindelige har alt nyttigt til ganske bestemt tid. – *dito i Pluralis*] „tider“ anvendtes, navnlig tidligere, som udtryk for menstruation, se OdS. XXIII(1946).1043. 34–35 *apud antiquum*] ved det gamle. – *heute roth, morgen in Krankheitsnoth*] travesti på ordsproget: heute roth, morgen todt. 47 *gjøre Ludvig af Elisabeth*] Müllers søn kom i dåben til at hedde Ove Henrik Ludvig. Det første navn er opkaldelse efter læge J. F. Steenbergs nylig afdøde svigersøn, Ove Fabricius, jf. ad 156.7–8; Henrik er opkaldelse efter Müllers moder (og Actonias søster) Henriette, Ludvig efter Actonies broder, præsten Ludvig Daniel Hass. Müllers svigermoder hed Elisabeth til fornavn. 48 *hiin, der gjorde Jacob af Nebucadnezar*] uvist, hvad der sigtes til.

251. (NkS 2836,4°). – 6 *Kornerup*] etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup. – *Porten*] Vesterport. 9 *Hedegaarden*] Hedehuskroen (Kbh.s amt, Smørum herred, Høje Tåstrup kommune). 10 *Roeskildehvile*] kro ved Roskildevejen udenfor Roskilde, jf. S. Sterm, Statistisk-Topographisk Beskrivelse over Kjøbenhavns Amt I(1834) og ovenf. ad 91.60. 12–13 *alta aquæ*] højvande; dybt vand. 16 *Præstens mon frere med Kone*] enten dav. herredsfoged, justitsråd Christian Ehlers Hertz og hans hustru Kirstine Inger Sophie Kornerup eller broderen, lægen Herman Adolph Hertz og dennes 2. hustru Katharine (Trine) Elisabeth Bayer. 21 *Lemaire*] urmager C. F. le Maire. 26 *Semen lycopodii*] heksemel, pulver fremstillet af alm. ulvefod (*Lycopodium clavatum* L.). 30 *quomodo sit cum eo*] Weyses hjemmelavede „latin“: hvordan det står til med ham. Adler var syg, se 250.16ff. 32 *Spichmann*] tallotterikollektør i Ros-

kilde Henrik Spichmann, tidl. toldbetjent på Langeland og i Kbh., en tid landmand, jf. Fanny Fang i Roskilde Tidende 29/11 1933. 35 *juvenis opulentis ... clementiam regis*] en velhavende yngling ved kongens nåde eller barmhjærtighed. Theodor Hansen havde ansøgt kongen om en understøttelse. 36 *Was lange währt, wird gut*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon IV(1876).1746 nr. 6. 38-39 *Amen! siger Alle: Amen!*] jf. ad 242.46. 43 *haarde Ynglinger*] Niels og Søren Hartmann. - *filium Jani*] Theodor Hansen. - *Graves-Vinianerne*] Karen og Christen Gravesen.

252. [NkS 2836,4^o]. - 11 *Damsøen*] Damhussøen. 12 R] Roskilde. 19 *Hans Ole*] karl el. gartner hos Hans Hertz. 24 *Haupt- og Stats-Aktionen*] udtrykket Haupt- og Staatsaktion anvendtes fra o. 1700 af omreisende tyske teaterselskaber. Ved *Hauptaktion* forstås et hovedstykke, dvs. en mere vægtig komedie, i modsætning til det ofte efterfølgende mindre og lettere stykke (*Nachspiel*), hvormed forestillingen sluttede. Med *Staatsaktion* har man enten villet betegne det, vi nu kalder en festforestilling (*gallaforestilling*), eller et politisk skuespil, dvs. et som handlede om en statsmand el. lign. Udtrykket Haupt- og Staatsaktion betegner altså en særdeles vægtig forestilling. 25-26 *ut cor dicit*] efter hvad Hertz [egl.: hjærte] siger. 27 *Stolbergs*] den tyske digter Friedrich Leopold greve af Stolberg. 28-29 *Das Frühjahr ... ein saures Gesicht*] citat af de 2 første linjer af F. L. Stolbergs digt „Der späte Frühling. Am 18. April 1778“ (Christian und Friedrich Leopold Grafen zu Stolberg, *Gesammelte Werke* I (Hamburg 1820).317). 30 *graa ... Hætte af Karen, af Maren og Mette*] sml. børnerimet: Karen, Maren og Mette / de sloges om en Hætte. / Karen slog, / Maren drog, / men Mette fik et Par nye Sko. 32 *helleborus niger*] almindelig hvid julerose. 35-36 *givet Heiberg min Afsky tilkjende*] i br. 249. 38-39 *give til Formælingen et Stykke*] „Undine“ blev ikke opført ved kronprins Frederiks formæling; der opførtes Henrik Hertz' „Svanehammen“ med Henrik Rungs musik. 43 *Spies's 12 sovende Ynglinger*] romanen „Die zwölf schlafenden Jünglinge“ (1797) af Christian Heinrich Spiess.

253. [NkS 2836,4^o]. - 3 *de ni Sommerdage*] se br. 247.63. 12 m.] medio, 3: midten af. 20 *Nomenclatur*] samling af (især tekniske el. videnskabelige) betegnelser. 24 F.] Steen Friis. 32 *Rectoren*] professor S. N. J. Bloch, om hvem det ellers hedder, at „Tvangsmidler, navnlig legemlige Straffe, var ham i høj Grad imod“ (S. B. Thrige og Hans Ræder i DbL.III(1934).280). 33 *Thorsen*] dr. phil. Carl Adolph Thorsen, fra 1837 overlærer ved Roskilde katedralskole, 1844 rektor for Randers latinskole. 41 *Agerup*] cand. theol. Jens Agerup, fra 1833 adjunkt ved Roskilde katedralskole. 42 *Crimen læsæ majestatis*] majestætsforbrydelse. 52 *Grev Schulin*] Christian Frederik greve Schulin, senere hofjægermester og besidder af baroniet Zeuthen, fra 1867 tilladelse til at føre navnet Schulin-Zeuthen. 68 *pederet*] sluppet en vind. 72 *Broager*] cand. polyt. Peder Dorph Broager, fra 1838 adjunkt, 1851 overlærer ved Roskilde katedralskole, afsked 1866, derefter privatlærer i Kbh. 78-79 *Vorsicht ist die Mutter der Sicherheit*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon IV (1876).1707 nr. 17, formentlig overs. af det latinske: *precautio est mater securitatis*. 84 *Jeder ist sich selbst der Nächste*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873).842 nr.15-16; sml. Terents' komedie *Andria* 4,1,12: *Proximus sum egomet mihi*, 3: jeg er mig selv nærmest. 88-89 *Ønske ... at blive begravet der*] Weise blev efter sit ønske begravet på Roskilde Gråbrødre kirkegård. Han havde kort tid før (19/3 1841) i Kbh. oprettet sit testamente. 96 *den Lindegaardske Steen*] gælden (800 rdl.) til pastor V. T. Lindegaard, der blev betalt af Weyses dødsbo. 102 *General Cons. Tutein*] etatsråd J. F. Tutein. 103 *Ekart-Rom*] muligt rom fra Helsingør-købmanden Chr. Fr. Eckardt. 106 *Holz-wein*] „brænde“-vin 114 *Sacharomanie*] sukkergalskab. 117-118 *Was Du nicht ... Anders nicht*] sml. Matthæus 7,12 og Lukas 6,31, jf. også Tobias 4, 21. Sætningen genfindes i utallige variationer på alle sprog fra de ældste tider. 122 *Neminem*] ingen. 126 *Gamle Minder*] Historisk

Roman om Struenseetiden (I-II, 1840) af Carl Bernhard (pseudonym for Andreas Nicolai de Saint-Aubain). Den blev i samtiden læst med begejstring og imødekom den offentlige menings omvurdering af paladsrevolutionen 1772 til fordel for Caroline Mathilde og hendes elsker. Også på højeste sted blev romanen skattet; Christian VIII skaffede (1842) forfatteren digtergage (300 rdl., senere 500 rdl. årlig) og opfordrede ham til at fortsætte sit historiske forfatterskab. 127-128 *Ingemanns* „*Magnetismen i Barbeerstuen*“) komedie i 5 akter (1821) af B. S. Ingemann. Stykket blev ikke opført på Det kgl. Teater. 128 *hypersterkorisk*] ærkeskidt.

254. [NkS 2836,4^o]. – 3 *den liden Pige*] Müllers datter Ernesta. 5 *Kjøbmand Broberg*] købmand Frederik Broberg eller købmand Christian Mortensen Broberg. – *Candidat Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. 6 *Ole Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 24 *naar Karen er paa Stiftelsen*] Karen Gravesen fødte på Fødselsstiftelsen 19/5 1841 sønnen Frederik Christian Emil Gravesen. 26-27 *Høieste-Ret ... fordømmer Christensen og Grüne*] Balthazar Christensen var for en artikel i „*Fædrelandet*“ af Hof- og Stadsretten pure frifundet; ved Højesterets dom 7/4 1841 ændredes dommen, og han idømtes en bøde på 200 rbd. sølv til Kbh.s fattigvæsen samt til i 2 år at være den i fdg. 27/9 1799 § 20 fastsatte censur undergivet. Samme dag (7/4 1841) afsagde Højesteret en kendelse i en pressesag mod redaktøren af „*Kjøbenhavnsposten*“ L. C. Grüne for nogle artikler om det på Christiansborg slot 22/5 1840 afholdte bal paré; det bestemtes, at sagen påny skulle foretages for Landsover- samt Hof- og Stadsretten og dér påkendes, efter at tiltalte var blevet forhørt angående hvert af anklagen omfattet forhold m. m. 30 *Tryde*] E. C. Tryde anmeldte Heibergs „*Nye Digte*“ i Tidskrift for Litteratur og Kritik V (1841).159ff. Anmeldelsen, der var stærkt teologisk præget, var særdeles anerkendende. 34 *Din Moder*] Henriette Mariane Müller. 36 *Christian*] Müller. 37 *in cane*] på hunden; tysk: auf den Hund o: til rotterne. 38 *Sv.*] Didrik Svendsen. 40 *aber ein Schelm ... als er hat*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* IV(1876).131 nr.39; på dansk findes ordsproget hos M. Moth. – *Fink*] den tyske komponist og musikforfatter Gottfried Wilhelm Fink. – 40-41 *i Mus. Zeit ... roest mine tyske Sange*] I 1838 havde Weyse på C. C. Lose & Olsens musikforlag udsendt „*Acht deutsche Lieder mit Begleitung des Pianoforte, Frau Professorinn Joh. Louise Heiberg hochachtungsvoll zugeeignet*“. Samlingen indeholdt melodier til Goethes *Der Fischer* (Das Wasser rauscht, das Wasser schwoll), *Salis' Das Grab* (Das Grab ist tief und stille), *Matthissons Lebenslied* (Kommen und Scheiden), *Voss' Trost am Grabe* (Trockne deines Jammers Thränen), *Goethes Erbkönig* (Wer reitet so spät durch Nacht und Wind), *Matthissons Elfenkönigin* (Was unter Monden gleicht), *Goethes Nähe des Geliebten* (Ich denke dein, wenn mir der Sonne Schimmer) og endelig *Schillers An die Freude* (Freude, schöner Götterfunke). Samlingen blev anmeldt i *Allgemeine Musikalische Zeitung* (som G. W. Fink redigerede 1827-41) 34. årgang (3/3 1841).189f. Anmeldelsen indleder med at beklage, „dass die grösseren Werke dieses vortrefflichen Komponisten in Teutschland nur von Wenigen gekannt und fast nirgend zu Gehör gebracht worden sind.“ Om sangene hedder det: „Die Gedichte selbst sind meisterlich, kernhaft dem geistigen Inhalte nach, wahr und schlicht schön im Ausdrücke der lyrischen Haltung. Die Musik will gar nichts weiter sein als eine die Dichtkunst verehrende, liebende Schwester, die den Reinheiten und dem Tiefsinne des Wortes freudig lauscht, es in sich aufnimmt mit frommer Treue und den Adel der Rede durch ihr Tönen verklären und verstärken, nichts aber für sich selbst in irgend einem Prunken suchen möchte, was die Klarheit und Fülle der Dichtung des sinnigen Werkes auch nur in die geringste Verschatterung und Verblässung drängen könnte.“ Anmeldelsen (der også omfatter romanen af „*Festen paa Kenilworth*“) er usigneret. 44 *Moltke*] gehejmestatsminister A. W. lensgreve Moltke til Bregentved, fra 1818 kurator for Vallø stift. 45 *Frøken Hobes*] stiftsfrøken Sophie Magdalene Hobe.

255. [NkS 2836,4^o]. – 8 Hartmann] J. P. E. Hartmann. 13 Henriques] tapet- og læderfabrikant J. M. Henriques, der ejede (og beboede) ejendommen Kronprinsessegade 386, hvor Weyse tidligere (1815-25) havde boet. 14 vinum rubrum bonum] god rødvin. – in abundantia] i overflod, overflødhed. 15 Organist] J. P. E. Hartmann var siden 1824 organist ved Garnisons kirke. 16 post jentaculum] efter frokost. 19 Ørsted] A. S. Ørsted, der var Oehlenschlägers svoger. – Fru Oelenschl.] Christiane Elisabeth Georgine Oehlenschläger, f. Heger. 20 begge Sønerne] se ad 141.17. 27 „Dichtung und Wahrheit“] titlen på Goethes erindringsbog (1811-14). 28 ham med Tænderne] se ad 247.78. 37 Hermanns Datter] uvist hvem der sigtes til. 40 Smith i Silkegade] instrumentmager Christen Smith, medindehaver af „Professor Smiths Etablissement“, der havde lokaler Silkegade 46. 41 Wulfsborg] Kbh.s vejviser 1841 kender ingen af dette navn.

256. [NkS 2836,4^o]. – 2 den stille Uge] ugen før påske, i hvilken offentlige forlystelser var forbudt, jf. kancelliskr. 4/3 1769. Det var 1841 påskedag 11/4. 3 Biskoppen] J. P. Mynster. 3-4 Rescript af 21 November 1800] „I Anledning af en fra Præsterne og de Ældste ved den franske reformeerte Menighed i Kbh. indkommen Begjæring om Tilladelse til at bruge Orgelet ved al Sang i deres Kirke, uden Undtagelse af nogen Dage, endog i Dimmel-Ugen før Paaske, har Biskoppen over Sjællands Stift yttret det Ønske, at saadan Tilladelse maatte udstrækkes til alle Menigheder i begge Rigerne, paa Grund af, at Orgelet har til Hensigt at styre Sangen og at fremhjælpe Andagten, men at Savnet af Orgelværkets Brug paa visse Dage af Aaret letteligen vil, formedelst maadelig og skurrende Sang, svække Andagten og hindre Opbyggelsen. Paa Cancelliets herom giorte Forestilling har det behaget Hs. Majestæt under 21. f.M. [v: 21/11 1800] at resolvee saaledes: Vi bevilge allernaadigst, at Orgelet maa paa enhver Helligdag uden Undtagelse bruges ved Sangen i alle Kirker udi begge Vore Riger“ [Collegial Tidende for Danmark og Norge III (1800).769f.]. 6 den nye Lithurgie] se ad 167.2-3. 8 Clausens Bog] „Under hvilken Form maa den reviderede Lithurgie ønskes indført i vore Menigheder og anvendt i vore Kirker? Spørgsmaal og Svar til nærmere Overveielse“ (Kbh. 1841). – Ørsted] A. S. Ørsted, der var kgl. kommissarius ved de rådgivende provinsialstænder i Roskilde og Viborg. 15-16 Biskoppen lod Barnet forsage Djævlen] I J. P. Mynsters „Udkast til en Alterbog og et Kirke-Ritual for Danmark“ (1839) indledtes dåbsritualet med forsagelsen. Mynster skrev herom i bemærkningerne til forslaget (s. 27), at det er „bekiendt, hvor ivrige Discussioner der ere førte især om Dievle-Forsagelsen . . . Unægtelig ere kun de af Christus anordnede Ord nødvendige ved en christelig Daab, imidlertid er den ommeldte Forsagelse meget gammel og synes at naae op til det andet Aarhundrede, og saalidet som der vilde være Grund til at indføre den, dersom den ikke allerede var indført i vor Kirke, saalidet findes der tilstrækkelig Grund til at afskaffe den.“ Der henvistes videre til, at Det ny Testamente omtaler djævlen, og at alle biskopper i landet har erklæret sig for at bibeholde forsagelsen. Spørgsmålet om djævleforsagelsen havde længe været genstand for diskussion, i 1828 havde en københavnsk præst (Chr. Fr. Brorson ved Garnisonskirken, jf. Dbl. IV(1934).176f.) – der iøvrigt allerede i et skrift fra 1806 havde karakteriseret „hiint Begreb om Dievlen“ som „denne taabelige Figur“, „den Grille“, „den Overtroe“, „denne sørgelige Uvidenhed“ o.l. – ved en dåb udeladt forsagelsen; dette bevirkede, at Kancelliet misbilligede præstens handling og til samtlige præster udsendte et cirkulære om ikke at udelade forsagelsen (eller andet) af de anordnede formularer. Grundtvig og hans tilhængere ønskede, at djævleforsagelsen måtte bibeholdes. 19 Præsidenten i Asmus] Matthias Claudius, „Asmus omnia sua secum portans, oder Sämtliche Werke des Wandsbecker Bothen“ I(1774).78ff.: „Eine Disputation zwischen den Herrn W. und X. und einem Fremden über Hrn. Pastor Alberti „Anleitung zum Gespräch über die Religion“ und über Hrn. Pastor Goetzes „Text am 5ten Sonntage nach Epiphanii“ unter Vorsitz des Hrn. Lars Hochedel.“ Den sidst-

nævnte er præsidenten. 20 *Bang*] lægen, professor O. L. Bang. – *Kronprindsens*] den senere kong Frederik VII. 30 *Madammen*] Karen Gravesen. 36 *den unge Weyses Lidelser*] travesti på Den unge Werthers Lidelser (Die Leiden des jungen Werthers, 1774). 37 *Løvenskjolderen*] overfører, hofjægermester, kammerherre E. C. F. Løvenskiold. 39 *Stampe*] baron Hendrik Stampe. 42 *componere en fiirstemmig Sang*] Weyses komposition for fire blandede stemmer til Goethes „Wandrer's Nachtlied“ („Über alle Gipfeln ist Ruh'“) (1780), dateret 22/4 1841, findes på KB (C,II,163). Weyse har senere (maj 1842) komponeret en anden melodi til samme digt, se 369.23. Denne sidste komposition er 1929 trykt som nr. 6 i C. E. F. Weyses Tolv Sange for lige Stemmer, udg. af Jens Peter Larsen. 43 *plade*] vistnok: plage. Ordet, der ikke kendes andetsteds fra, bruges også 266.50. 44 *italienske Reise*] 25/5 1841 rejste familien Stampe i sin firspændige rejsevogn sammen med Thorvaldsen til Rom. 46 *Holm*] assessor i Direktionen for Statsgælden og den synkende Fond, etatsråd, senere departementschef og konferensråd Chr. Fr. Holm 48 *Frisch*] F. E. Frisch. – *Roeskilde Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. – *haprer*] tysk: hapert o: det kniber. – *Broberg*] se ad 254.3.

257. [NkS 2836,4^o]. – 14 *Koch*] skræddermester E. B. Koch. 16 *Müller*] skræddermester J. G. Müller, Gl. Mønt 168. 24 *beneficium ventris*] afføring. 32–35 *Quoad soceri statum ... aquæ effluit*] Med hensyn til din svigerfaders sundhedstilstand fandt jeg den at være bedre: svulsten på testiklerne er formindsket, og han kan nu uden vanskelighed gå omkring i sit værelse; i låret har lægen gjort et indsnit, og en mængde vand er strømmet ud. 35–36 *Studenterne ... ikke faaet Svar af Hs Maj*] Theodor Hansen og Christian Müller havde ansøgt om en kgl. understøttelse. 37 *Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 38 *quoad oedimati*] med hensyn til vandansamlingen. – *Errare humanum*] at fejle er menneskeligt. Citat af kirkefaderen Hieronymus. – *Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. 39 *Broberg*] se ad 254.3. 41 *Jessen*] kammerjunker, assessor i Generalpostdirektionen F. C. von Jessen. – *min Composition*] til Oehlenschlägers kantate til universitetsfesten i anledning af kronprinsens formæling. 43–44 *Dicitur ... narratur*] Det siges, fortælles, berettes. 44 *Candidat Wulf*] Salomon Wulff, der 16/10 1840 blev ordineret som kateket og førstelærer ved borgerskolen i Stege, senere sognepræst, senest til Rorup og Glim menigheder. 52–53 *Was Deines Amts ... Deinen Vorwitz*] Jesu Sirachs Visdom 3,24. 53 *ne sutor ... ultra crepidam*] en skomager (eller en kantor) må ikke dømme om andet end skoen, se ad 27.82. – *Kyriologisk*] i egentlig (ikke i overført) betydning. – *tropisk*] her: billedlig, i overført betydning. 59 *Wulff*] admiral P. F. Wulff. 61 *Fru Brokdorf ... død Søn*] I fortegnelsen over fru Dannemands efterslægt (Danmarks Adels Aarbog LXXIV[1957]II.3ff.) er der under fru Caroline Augusta von Brockdorff ikke angivet nogen fødsel mellem datteren Louise (f. 29/2 1840) og sønnen Frederik (f. 15/11 1842). 62 *Graveren Andersen*] 3. graver ved Frue kirke Christian Andersen.

258. [NkS 1716,2^o A 2]. Trykt i Charles Kierulf, Niels W. Gade (1917).45]. – 2 *En Søn*] handelsbogholder Lauritz Ridder Møller, der var gift med Jacobine Sophie Friis. Han var ansat i C. A. Reitzels boghandel og efter dennes død i nogle år (1853–58) medbestyrer af forretningen, der videreførtes under firma C. A. Reitzels Bo og Arvinger. Han er den anonyme forfatter til „Alfabetisk Register over Riises Archiv for Historie og Geographi“ (1830) og var B. S. Ingemanns og H. C. Andersens korrektør. Om Ingemanns „Landsbybørnene“ skrev han 16/7 1852 (på grundlag af korrektoren; bogen var endnu ikke udkommet) til Ingemann og takkede ham for det portræt, han havde tegnet af Weyse i den gamle professors skikkelse (se Kjeld Galster, *Fra Ahasverus til Landsbybørnene* (1927).233; brevet findes i Sorø Akademis manuskriptsamling). – *Domhus-Capel-Organist Müller*] kantor og organist ved domhuskapellet i Kbh. Hans Møller (død 1838); han var gift med Marie Elisabeth Mayer. 3 *et Barn*] sønnen Sophus Carl Abraham Theodor Møller, der var født 14/12 1840 og døbt 2/5 1841 i Frue kirke.

259. [NkS 2836,4^o]. Delvis trykt Berggreen.124ff. (hvor brevet urigtigt er henført til år 1840). – 2 Laurent] hofdanssemester, senere balletmester Pierre Jean Laurent (DbL. XIV[1938].144f.). Han fik 1810-12 fremført 6 selvkomponerede balletter på Det kgl. Teater; Galeotti var dengang kgl. balletmester. 11 *den Oelenschlægerske Cantate*] til universitetsfesten i anledning af kronprinsens formæling. 15-16 *Fladstrands-Østers* ... udbydes hver Dag i Aviserne] i adresseavisen 29/4 1841 averteredes med „Friske Fladstrands Østers og Vibeæg“, 30/4 s. å. med „Friske Østers og Ryper“, i tillæg til bladet 1/5 s. å. med „store Fladstrands- og norske Østers“ og med „Friske Østers“, i tillæg til bladet 5/5 s. å. med „Friske Østers“ og med „Store, friske, norske og Fladstrands Østers“ og i tillæg til bladet 6/5 s. å. med „friske Østers“ m. m. 22 *Myn-ter*] mønter. 23 *din Ove*] Müllers søn Ove. 35 *Herz skriver* ... Rung Musik dertill] det romantiske skuespil „Svanehammen“ med musik af Henrik Rung, teksten af Henrik Hertz, opførtes 1. gang 24/6 1841 som festforestilling i anledning af kronprins Frederiks bryllup. 35-36 *Løvenskjold en Ouverture*] kendes ikke og ses ikke at foreligge trykt. 40 *Cameelblomster*] kamilleblomster, 3: tørt og hengemt. – I *Mel-lemaktsmusikken* ... Haydns *Sinfonier aldrig mere*] Det kgl. Teater havde et væld af symfonier o. l., hvoraf de enkelte satsers brugtes som forspil og mellemaktsmusik ved skuespilforestillingerne. Herimellem var adskillige af Haydns symfonier, væsentlig de senere. Samlingen findes nu i KB. 48 *Fru Rode*] Barbara Jacobine Rode, f. Bartholdy. Hvorfor hun kaldes *stakkels* vides ikke.

260. [NkS 2836,4^o]. – 5 *Palinodie*] egl. en sangentagelse, en modsang, en genkaldelse af, hvad man tidligere har sagt el. skrevet. 5-6 *Glæde i Himlen* ... omvændte Synder] sml. Lukas 15,7. 6 *Rasmussens*] snedkermester J. Rasmussen. 16 *et Brev i Avisen*] ifl. „Fædrelandet“ 10/5 1841 havde præsidiet for Selskabet af 28de Mai modtaget en sålydende skrivelse af 7/5 s. å.: „Undertegnede finde sig foranledigede til at foreslaae de ærede Herrer, at sætte det Spørgsmaal til Forhandling iblandt de hidtilværende Deeltagere i 28de Mai Festen: om virkelig en saadan Interesse kan antages at være tilstede for Stænder-Organisationen, og med dens hidtil synlige Virkninger, at dens Indstiftelse kan forventes at blive festligholdt med den Deeltagelse, hvorpaa Festen nødvendigen gjør Fordring, naar den ikke skal nedsynke til en kun lidet betydende Form, eller om det ikke skulde findes stemmende med de fleste Deeltageres Ønske, at udsætte den aarlige Festligholdelse af Stænder-Institutionens Indstiftelse.“ Spørgsmålet blev behandlet på et møde 12/5 s. å. i Majselskabet, og ved afstemningen var der „en meget stor Majoritet“ for at afholde festen. Som et forsonlighedstegn overfor oppositionen vedtoges det samtidig at indbyde prof. J. Schouw, prof. H. N. Clausen og etatsråd L. N. Hvidt som hædersgæster, men de afslog alle indbydelsen. Overfor dette skridt kunde flertallet ikke holde sin stilling, og majfesten blev aflyst for første gang siden 1832. Majselskabet vedblev dog at bestå; 1842 stemte 28 for, 25 imod festens afholdelse, og majfesten blev da afholdt det år; 1843 var der ikke flertal for at højtideligholde 28. maj-dagen, og 1844 blev spørgsmålet end ikke rejst, jf. Historiske Meddelelser om Kbh. i. r. k. VII [1919-20].293f. 19 *Mon Dieu!* ... son bêtes!] citat fra Le Mariage de Figaro (1778) 1. akt, 1. scene. 20 *Beaumarchais*] Pierre Augustin Caron de Beaumarchais, forfatteren til bl. a. Le Barbier de Séville (1775) og Le Mariage de Figaro (1778). 21 *Flere*] foruden af de i teksten nævnte [H. N. Clausen, L. N. Hvidt og Joachim Schouw] var henvendelsen underskrevet af: professor C. N. David, overkirurg, professor Jacob Christian Johan Henrik Gundelach Møller (DbL. XVI[1939].393ff.), professor, dr. jur. Tage Algreen-Ussing, dr. theol., pastor, senere biskop Peter Christian Stenersen Gad (DbL. VIII [1935].557ff.), bager, senere borgmester, byfoged og herredsfoged, folketingsmand Hans Carl Sager, rådmand, senere nationalbankdirektør, landstingsmand og etatsråd Hans Peter Hansen (DbL. IX[1936].182ff.), borgerrepræsentant, grosserer Nicolaj Jonathan Meinert (DbL. XV[1938].448f.), grosserer, senere etatsråd Henrik Frederik Prætorius (DbL. XVIII[1940].618 u. Jeppe Prætorius) og rektor, dr. phil. Niels Bygom Kra-

rup (DbL.XIII(1938).269f.). 31 *Alles hat seine ... ausgenommen*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).46 nr. 5; den første del er citat af Prædikerens bog (3,1) der tidligere kaldtes: Salomon Prædiker, sml. Oehlen-schlägers Aladdin (1805), hvor Morgiane i scenen i sultanens palads siger: „Alt har sin Tid, som Eders naadige Tip Oldefader, Kong Salomon engang skal have sagt.“ 33 *Haagen*] C. W. Haagen var oprindelig liberal og nær knyttet bl. a. til C. N. David, men fjernede sig senere fra denne bevægelse, se M&B.XLII(1924).88,92 og 14of. – *Hansen*] rådmand, senere nationalbankdirektør H. P. Hansen. 36 *Schou*] prof. Joachim Schouw. 37 *unus stultus facit multus*] én dumrian skaber mange. 46-47 *Was dem Einen ... ander billig*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873).1541 nr. 69-72, jf. 1535 nr. 2. 48 *Koch*] hofbygmester J. H. Koch. 55 *perge*] bliv ved med; fortsæt med.

261. [Afskrift ved Berggreen i NkS 2836,4°; under afskriften har Berggreen skrevet: Afskrevet efter Originalbrevet, som den smukke Pige, til hvem W[eyse] saaledes saaledes stod Fadder, selv har bragt mig. Kjøbh. d: 6 Febr. 1858 A. P. Berggreen). – 1 *Thorvald Jørgensen*] Thorvald Julius Jørgensen; han blev 1821 artillerikadet, 1826 stykjunger, 1830 sekondløjtnant i artilleriet. 1834 regimentskvartermester ved holstenske infanteriregiment i Rendsborg og s. å. premierløjtnant, 1839 kaptajn, 1842 regnskabsfører ved 15. bataillon i Rendsborg, 1852 forsat til 3. bataillon i Altona, 1857 til 7. bataillon i Kbh., 1862 til 3. bataillon, nu i Kbh., og afskedigedes 1864; 1866 karakteriseret major. 5 *Familiens Forøgelse*] Thorvald Jørgensen havde 12/4 1841 fået en datter, der 15/6 s. å. i Rendsborgs Neuerker Christkirche blev døbt Nina Emilie Oline Ernestine von Jørgensen. Foruden Weyse var farmoderen, Jacobine Nicoline v. Jørgensen, f. Haren, og komtesse Emilie v. Brockdorff-Schney faddere. I kirkebogen er anført, at kaptajn v. Funck gav møde for Weyse. 7 „*giebt Gott ... auch Rinder*“] se ad 240.47. 8 *Medfølgende lille Present*] med brevet fulgte en ring (anført af Berggreen på afskriften). 15 *Müller*] Ferdinand Schauenburg Müller. 17 *Zachariæ ... to dødfødte Tvillinger*] fru Zachariæ, f. Dannemand, var 6/12 1837 nedkommet med to dødfødte sønner. – 17-18 *en levende Datter*] Caroline Marie Friderike Zachariæ (f. 1839). 18 *en dito Søn*] Frederik Vilhelm Valdemar Zachariæ (f. 1840), senere proprietær. – *Din Broder Carl*] Carl Wilhelm Jørgensen; han, der 1827 var blevet cand. jur., ansattes som surnummerær kancellist i Departementet for de udenlandske Sager og udnævntes 1832 til legationssekretær, 1833 til 2. kancellist og 1834 til 2. regeringsråd, guvernementssekretær, overformynder, og notarius publicus i Trankebar; 1842 fik han sin afsked. Han var ugift, jf. A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen, Candidati og examinati juris 1736-1936 II(1955).330. 19 *Hansen*] F. J. Hansen. 21 *Stamholdere*] ældste barn i en familie (der fortsætter slægten); person, der udgør led i en stamrække. 40 *Svoger*] Thorvald Jørgensens svoger var kaptajn, senere kar. oberst, August Vilhelm Funck. 44 *Fruen*] Sophie Angenese Ferdinandine Jørgensen, f. von Zülow, datter af kaptajn ved dronningens livregiment Friedrich Gustav Hellmuth von Zülow og Dorothea Friederica von Buchwald.

262. [NkS 2836,4°]. – 4 *de Nygifte*] kronprins Frederik og kronprinsesse Mariane. 7 *paa ny tilstaaede Reisepenge*] komponisten H. S. Løvenskiold var 1840 vendt tilbage fra en studierejse til Østrig og Italien, der delvis var foretaget på kongelig bekostning. I efteråret 1841 rejste han ud påny, denne gang til Rusland (St. Petersborg). 13 *Schönberg*] hofinspektør, etatsråd H. H. Schönberg. 14 *min egen Prindsesse*] arveprinsesse Caroline. 19 *Oberhofmarschallen*] O. C. greve Haxthausen. 23 *Boye*] præsten og digteren C. J. Boye. – *O me miserum!*] Ak, jeg stakkel! 31 *Erasmus Montanus*] i Holbergs komedie af samme navn (1731), se 2. akt, 3. scene, 4. akt, 2. scene og 5. akt, 2. scene. 40 *Karen ikke Fuldmaane*] Karen Gravesen nedkom 19/5 1841. 44 *vices*. [*Neutrum: vitia*] se ad 22.31. 44-45 *opkalde Datteren efter mig: Caroline*] barnet blev 15/6 1841 døbt Nina Emilie Oline Ernestine Jørgensen og altså med det sidste navn opkaldt efter Weyse. 49 *Post-Pindse*] efter pinse; jf. br. 259.32, hvor

Weyse skriver, at han agter at rejse til Vallø efter pinse. – *timeo*] jeg frygter. 50 *stercus*] skidt.

263. [NKS 2836,4^o]. – 5-6 *Kyriologumanisk*] vist = kyriologisk: i egentlig betydning, bogstavelig (ikke i overført betydning). 7-8 *repetitio est mater studiorum*] gentagelse er studierne moder (3: øvelse gør mester); latinsk ordsprog af uvis oprindelse. 10 X] det er tvivlsomt, hvad Weyse tænker på. En nærliggende mulighed er vist, at han mindes den tid (i 1815), da han og J. M. Thiele gættede Baggenses gåde i „Danfana“: „Det evige Sindbillede“. Thiele skriver herom i sine erindringer (Af mit Livs Aarbøger 1795-1826 [1873].101f.): „Det gjaldt nu imellem Weyse og mig at forklare, eller at forstaa, Vers for Vers i Gaaden. Da vi snart vare paa det Rene med, at Alt maatte dreie sig om „Ti“, baade som Tal og i alle andre Sammensætninger og Betydninger, og da vi havde udfundet, at det romerske X var et liggende Kors, fik vi ved at reise Korset [sml. lin. 7-9] Nøglen til den christelig-philosophiske Del af Gaaden, og her var Weyse mig til den største Hjælp, da jeg dengang var ligesaa langt fra at kjende Kant, Fichte og Schelling, som jeg er det endnu. Men Weyse forklarede mig, hvad jeg ikke kunde forstaa, thi han var en ivrig Kantianer og havde tidligere lagt sig efter Philosophien. Det blev nu et stadigt Arbejde ved Hjælp af alle mulige Lexica [sm. lin. 4], baade i forskjellige Sprog og Videnskaber, at efterspore alleslags Forekomster af Ordet „Ti“, og saaledes lykkedes det, Vers for Vers, at kunne give Forklaringen.“ 11 *mine Pindsereseiplaner*] se 259.32. 16-17 *den chinesiske . . . Nos Tur Noba*] i Matthias Claudius „Nachricht von meiner Audienz beyrn Kayser von Japan“, der 1777 fremkom i „Wandsbecker Bothe“, siger Hofmarskallen: Jopeti Nos Tur Noba, hvilket angives at skulle betyde: „Was den Fürsten gelüestet ist Recht, und seine Neigungen sind Winke der Götter“ [Matthias Claudius Werke I, 3 (Hamburg 1819). 68 og 99]. 24 *Skibsbygmester Larsen*] skibsreder og værfts-ejer Lars Larsen (DbL.XIV[1938].55f.), der 1802 erhvervede den senere efter ham opkaldte Larsens Plads i Kbh. 25-26 *Naar en Myg . . . ikke R-n sprække!*] gammelt dansk ordsprog; hos Peder Laale [Danske Ordsprog (1929).87] har det formen: Mwss fiærther eij som hæst vdhen røffwen reefner (nr. 628). 26-27 *ne sutor . . . crepidam*] se ad 27.82. 27 „*l'homme au quarante ecus*“] „L'Homme aux quarante écus“ er titlen på en novelle (1768) af Voltaire, jf. *Oeuvres complètes de Voltaire XXI*(1879). 305ff. 31 *Boye . . . Cantaten*] „Nu stemmer i med Lov og Bøn“. 32 *Heiberg skrive en dito*] J. L. Heiberg skrev en kantate, der ikke er trykt: „Velkommen, velkommen til Herthas Ø! / Fra tusinde Stemmer det klinger.“ 32-33 *Fröhlich skal componere*] J. F. Fröhlich komponerede til Heibergs tekst en kantate; partitur i autograf i KB (C,II,139). 33 *Herz har skrevet et Stykke*] „Svanehammen“. 33-34 *Rung . . . forsyne med Musik*] Henrik Rung komponerede musikken til „Svanehammen“; af de endnu kendte sange er „Fra fjærne Lande kom hun, Dronning Dagmar“, „Af Marmor er det bygget“ og „Til Myklagaard og Spanieland“. 34 *Løvenskjold . . . en Ouverture*] se ad 259.35-36. 35-36 *Balletmester Taglioni*] Bournonvilles ufrivillige udenlandsrejse (jf. ad 247.47) var kommet teaterdirektionen meget på tværs, da man netop stod overfor at skulle have en stor ballet frem i anledning af kronprinsens formæling. Man engagerede derfor den italienske balletkomponist og balletmester Paul Taglioni og dennes hustru, solodanserinden Amélie Taglioni, f. Galster, fra Berlin. 37 *Ballet, hvori der holdes en Søefgtning*] Det var oprindeligt meningen, at Taglioni til denne lejlighed skulde opføre sin store ballet „Die Seeräuber“ med musik af W. Gärich, men da man ikke på så kort tid kunde få indrettet det komplicerede maskineri, som var nødvendigt for at kunne udføre et søslag på scenen, opførtes i stedet for balletten „Schweizerpigen“ (af Filippo Taglioni, Paul Taglionis fader), der ikke gjorde lykke. Foruden festaftenen opførtes den kun 25/6 1841 og da med hyssen og andre mishagsyttringer fra publikums side, jf. Th. Overskou, Den danske Skueplads V(1864).454. 40 *roborans*] styrkningsmiddel. 45 *Pater solitus*] Weyses hjemmelavede „latin“: plejefader (solitus: plejet, i bet. været vant til). 46 A.] Actonia

(Müller). 49 *le pasteur*] pastor H. P. I. Storm. – *le juge*] birkedommer J. R. G. Rode. – *docteur*] læge J. F. Steenberg. 50–51 *Karen ... en Søn*] Karen Gravesen, f. Kofoed, fødte på Fødselsstiftelsen 19/5 1841 sønnen Frederik Christian Emil Gravesen; han blev døbt 25/5 s. å. sst., fik 11/10 1870 i Kbh. borgerskab som cigarfabrikant; han benævnes i Kbh.s vejviser Lieutenant (formentlig i borgerkorpset) og Cigarfabrikant, 1885–91 kun Lieutenant; han ses sidste gang opført i Kbh.s vejviser 1891 (adresse Frydsvej 2).

264. [NKS 2836,4°]. – 2 *Skjændegæst*] en person, der taler ilde om el. skænder på andre, indlader sig i skænderi med andre. 8 *Asthma abdominalæ*] underlivsasthma. 17 *Exempla illustrant*] eksempler oplyser; fra talemåden: *Exempla non probant, sed illustrant*: eksempler er ikke beviser, men vel oplysende. 26–27 *Tag der min Haand ... længer vred*] „Her er min Haand, Hans Smed! Jeg er ei længer vred“, citat fra Th. Thaarups „Peters Bryllup“ (1793) 2. akt, 6. scene. 29 *Fru Kornerup fra Roeskilde*] Anna Margrethe Kornerup, f. Kornerup, gift med købmand i Roskilde Søren Frederik Kornerup. 30 *Wiborgs Kone*] usikkert hvem der sigtes til. 33 *diuretisk*] urindrivende. 39 *Universitæts Cant.*] musikken til Oehlenschlägers kantate til universitetsfesten i anledning af kronprinsens formæling. 39–40 *det sidste Chor*] slutningskoret: „Fra Arilds Tid de danske Musasønner / Betalte gierne Hiertets Gield“. 44 *Syringernes*] syrenernes. 45 *ad modum tenuis cerevisiæ*] Weyses hjemmelavede „latin“: ligesom tyndt øl; talemåden: Bagefer kommer tyndt øl findes allerede hos Peder Syv. 46 *Hasses*] Müllers svigerfærdre, toldbetjent P. D. Hass og hustru. 47 *Reiersens*] grosserer, revisor B. C. Reiersen. 48 *Jette*] Henriette Hass. 50 *Labanterne*] brødrene Niels og Søren Hartmann og Theodor Hansen, Weyses logerende. 52 *den Smaa*] den vajsenshuspige, Trine [Marie Cathrine Larsen], der gik Karen Gravesen til hånd. 53 *Ortveds Udnævnelse*] sognepræst ved Roskilde domkirke Søren Rosbjerg Ortved udnævntes 1/7 1841 til Roskilde domprovst. 54 *Gad*] kapellan ved Roskilde domkirke Christen Pram Gad, der havde været konstitueret som domprovst.

265. [NKS 2836,4°]. – 5–6 *velbaarne ... velbyrdig*] som titulær professor havde Weyse rang i 6. rangklasse og derfor krav på titulaturen: velædle og velbyrdige herre; titulaturen velbåren findes i 3. rangklasse (høj- og velbårne) og i 4. rangklasse (højædle og velbårne); i 5. rangklasse er titulaturen: højædle og velbyrdige. 7 *der skeer Tegn og Underværker*] jf. 2. Mosebog 7,3; Apostolens Gerninger 2,22 og 2,43. 8 *Farvergadens Adresse*] Müllers svigerfader, toldbetjent P. D. Hass, boede i Det gyldne Lam, Farvergade 138. 9 *Peter Blom Bryllup*] murermester Peter Ludvig Blom blev 27/5 1841 gift med Thora Augusta Jansen. 14 *Brion*] læge Leon Urbino Brion, dengang kandidat ved Frederiks Hospital, senere overlæge ved brandkorpset i Kbh. 16–17 *Consbruchs*] Georg Wilhelm Christoph Consbruch, tysk læge; Weyse ejede hans „Klinisches Taschenbuch“ I–II (Lpz. 1816–17), jf. auktionskatalog nr. 1489–90. 17–18 *Christines Thee*] den te, Weyses tidligere husholderske, Christine Elbke, drak. 20 *pillulæ resolventes*] opløsende piller. – *Extr. cicut*] extractum cicutae: uddrag af gifttyde. Gifttyde er en slægt af skærplanterne; alle dens dele (især rødderne) er meget giftige. De indeholder et alkaloid (cicutin) og har en stærk, næsten bedøvende lugt. 36 *Universitæts-Cantaten*] til Oehlenschlägers tekst. – *Boyes*] digteren og præsten C. J. Boye, der skulde forfatte den kantate, der skulde afsynges i Christiansborg slotskirke. 37 *Han har hemmelig sendt mig den*] jf. br. 494. 41 *Zampa*] Zampa eller Marmorbruden, syngestykke (1831) med musik af Hérold, tekst af Mélesville [pseudonym for: Anne Honoré Joseph Duveyrier], opført 1. gang på Det kgl. Teater 30/1 1832, oversat af Th. Overskou. Ouverturen var meget yndet og blev spillet i alle mulige arrangementer.

266. [NKS 2836,4°]. – 1 [Junii] brevet er af Weyse fejlagtigt dateret: 3 Mai; det er poststemplet: 4 Juni. 2 *Speculum*] spejl. 18 *Cantaten*] til C. J. Boyes tekst („Nu stemmer i med Lov og Bøn“). 22 *Ægteparrets*] kronprins Frederik og kronprinsesse Mariane. – *store Anstalter paa Slotspladsen*] efter vielsen i Strelitz kom kronprinsen

og kronprinsessen til Kbh., hvor kongeskibet lagde til ved Christiansborg slotsplads. „Dagen“ meddeler 27/5 1841: „Idag har man allerede paabegyndt Forberedelserne til Kronprindsens og Høistsammes tilkommende Gemalindes høitidelige Modtagelse, idet man har afsat Pladserne til de tvende Tribuner, der skulle opføres ud for Christiansborg Slot, den ene mod Børstrappen, den anden op mod Holmensbro. Imellem disse tvende Tribuner vil Landingspladsen blive, hvor det kongelige Dampskib vil landsætte Deres kongelige Høiheder.“ På pladsen blev opstillet 2 kolossale løver af gips, udført under Bissens vejledning „efter Thorvaldsens bekjendte Mønstre; de rage op over hele Slotspladsen og staae i en skjøn Harmonie med den overmaade smagfulde Estrade, hvis Tegning skyldes vor indsigtfulde og duelige Professor Hetsch' Kunstnerhaand“ („Dagen“ 15/6 s. å.). 23 *per pedes Apostolorum*] egl.: på apostlenes fødder, 2: til fods ligesom apostlene. 28 *Münter*] res. kapellan ved Holmens kirke, hofpræst, dr. theol. Balthasar Münter. – *Holtens forrige Gaard*] Münter boede Gl. Strand 154, hvilken ejendom tidligere havde været ejet af konferensråd, direktør N. A. Holten. – *De stakkels Holtens*] statsgælddirektør, direktør for Øresunds Toldkammer, konferensråd Nicolai Abraham Holten [DbLX[1936]. 562]. og dennes hustru Johanne (Hanne) Cathrine Kirstine Mangor. 29 *Barnedaab*] ifl. Skuldelev sogns kirkebog var der ingen dåb 1. pinsedag [30/5] 1841. Det har måske været påtænkt, at nedenn. pastor H. C. Holtens og hustru Anna, f. Holtens yngste barn, datteren Anna Elisabeth Holten, der var født 23/12 1840 i Skuldelev, og som var hjemmedøbt 2/3 1841, skulde have været fremstillet i kirken denne dag. Hun blev først fremstillet i kirken 24/8 1841; blandt fadderne var konferensråd Holtens hustru og hans broderdatter Johanne (Hanne) Juliane Sophie Holten. Anna Elisabeth Holten blev (1861) gift med overformynder, kammerherre Theodor Linde. 30 *Sønnens*] Hans Christian Holten, fra 1827 sognepræst til Skuldelev og Selsø menigheder, 1850-63 provst for Lyng-Frederiksborg, Horns og Ølstykke herreder. – *Gaard staae i lys Lue*] 1. pinsedag [30/5] 1841 udbød der ild kl. ca. 16.30 hos gårdmand Lars Jacobsen i Skuldelev; fra hans gård bredte ilden sig til kromand Jørgen Krygers gård og til præstegården, der nedbrændte helt; præstegården var af H. C. Holten opbygget fra nyt, efter at han tiltrådte embedet, med betydelig bekostning (18.000 rdl.), jf. „Dagen“ 4. og 6/6 1841. 34-35 *Min Vredes Ild*] vist i anledning af, at Det kgl. Teater, af hvis direktion Carl Kirstein var medlem 1831-38, så sjældent opførte de stykker, hvortil Weyse havde skrevet musik. 49 *Niels*] Hartmann. 50 *plade*] jf. ad 256.43; her vel med en bibetydning: franarre. 53 *sempiterne*] stedsevarende. 57 *unter einem ... schlechter Saufbruder*] jf. ad 241.93-94. 60 *Brev fra Boie*] dette brev fra C. J. Boye ses ikke bevaret. – *Cantaten er approbert*] i br. 4/6 1841 takker overhofmarskal Haxthausen Boye for kantaten; der nævnes i brevet intet om godkendelse eller omarbejdelse. Med br. 7/6 1841 sender Haxthausen kantaten til Weyse med oplysning om, at kongen og dronningen har approberet den [RA. Hofmarskallatets arkiv II L 1: kronprins Frederiks formæling med hertuginde Mariane].

267. [NKS 2836,4^o]. – *I nær havde jeg skrevet*] jf. ad 266.1. 6 S-s] Didrik Svendsens. 8 *Sublunariske*] dødeliges [egl.: værende under månen 2: her på jorden levende]. 10 *mens Græsset groer, døer Koen*] P. Syv har formen: Mens Græsset gror, dør Horsemor. Et tysk ordsprog [1514] siger: Wenn das Gras wächst, so ist das Pferd oft todt. 17 *Rauch*] kgl. kapelmusikus, nodeafskriver Johan Friedrich Rauch. 20-21 *Otium rogat ... prensus Aegæo*] se ad 208.9-10. 23 *i Fred til Krig parat*] jf. Th. Thaarups „Høstgildet“ (1791) 6. scene: „Være i Fred til Krig parat, / Det bør den danske Landsoldat“ og værtinden i marionetkomedien i Oehlenschlägers Sanct Hansaften-Spil [1803]: „Var altid i Fred til Krig parat, / Som det sig sømmer en brav Soldat.“ 31 *Din Svigerfader*] toldbetjent P. D. Hass. 35-36 *hans hjemkomne Søn*] præsten og politikeren L. D. Hass, Actonia Müllers broder, havde fra august 1835 til september 1840 været sognepræst i Medolden (Ribe stift) og opholdt sig nu i Kbh. Han havde stor tillid til homøopatiske lægemidler, som han behandlede i en

„Kortfattet homøopatisk Lægebog“, der i 1881 udkom i 6. oplag. Han praktiserede sine metoder overfor adskillige, der søgte hans hjælp, hvilket voldte ham alvorlige ubehageligheder, idet han flere gange blev idømt bøder og fængsel for uberettiget lægevirksomhed og medicinhandel. 38 *Hermann*] Christian Müllers udenfor ægteskab fødte søn. 40 *Nonens*] en ting, som hverken er eller kan være til; et intet. 41 *A-Potheker*] af Ferdinand Schauenburg Müllers bevarede dagbogsoptegnelser fremgår, at Hermann Müller kom i lære hos en apoteker [Adolph Christian Winderleff Schwings] i Køge. Han skriver 3/1 1845 „om Hermanns drengagtige Letsindighed og slette Opførsel hos den venlige Apoteker“ og 7/1 s. å.: „Hermann var hos mig. Apothekeren havde tilgivet ham. Gud lønne den retskafne Mands Kjærlighed mod den forvildede Dreng paa hans Børneflokk.“ – *Alpha privativum*] det private A, ∅: det nægtende A, nægtelses-A, som foran græske ord gør begrebet nægtende på samme måde som det danske u (f. eks. apati, asymmetrisk o.s.v.). Når Weyse skriver A-Potheker tænker han sig muligt det sidste ord i slægt med: potens = formående, værende i stand til, eller potentia = magt, evne eller endelig potestas = magt, evne. 46 *De occultis non judicat ecclesia*] om de skjulte (hemmelige) ting dømmer kirken ikke. Latinsk ordsprog af uvis oprindelse; det er bl. a. brugt af Luther, se f. eks. Martin Luthers Werke. Kritische Gesamtausgabe. Tischreden VI(1920).6787, jf. J. M. Schamelius, Lateinische Sprichwörter und Maximen (Lpz. 1716).30. På tysk findes formen: Die Kirche richtet nicht, was heimlich und verborgen ist el. Die Kirche hält kein Gericht über was heimlich geschieht. 49 *Zachariae, hans Geburtsdag*] W. Zachariae havde fødselsdag 6/6. – *Sehsted*] premierløjtnant, hofjunker, senere kaptajn og kammerjunker Frantz Christopher Holger Sehsted. – *Kauffeld*] premierløjtnant, senere krigsråd, toldinspektør i Lemvig Frederik Vilhelm Kauffeld. 50 *Rausted*] krigskancellisekretær A. G. Rafsted, fru Dannemands broder. – *Brokdorf*] A. F. S. v. Brockdorff. 54 *Hartmann*] Søren Hartmann. – *Niels*] Hartmann. – *rejser*] til Norge. 55 *Broager*] adjunkt Peder Dorph Broager.

268. [NkS 2836,4^o]. – 2 *min Partitur*] til musikken til C. J. Boyes kantate. 3 *Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. 4 *hans Svigerfaders*] købmand i Roskilde Søren Frederik Kornerup, hvis datter, Inger Sophie Kornerup, 1845 blev gift med ovenn. Bang. 9 *Din Svigermoder*] Elisabeth Hass. 11 *min Søn er flyttet til Møllen*] L. D. Hass boede Østervold Dronningens mølle. 31 *Christine*] Elbke. – *Johannes Mand*] kendes ikke. 37 *mali*] ondes; lidelses. 34 *saa længe der er Liv, er der Haab*] jf. Prædikerens Bog 9,4 (Om alle dem, der lever, er der håb) og Cicero i Ad Atticum 9,10,3 (Aegroto, dum anima est spes esse dicitur). Jf. det latinske ordsprog: Dum spiro, spero. 35 *Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 40 *Palliativmiddel*] et middel, der lindrer for en tid (i modsætning til et radicalmiddel, der fjerner ondets rod). – *Digitalis*] tinctura digitalis, ∅: fingerbølle-dråber; anvendes som hjertestimulerende middel. 44 *Liq nervin*] liqvor nervinus (= aether spirituosus camphoratus) ∅: kampherdråber. 48 *per la porta di dietro*] (ital.) ad bagdøren. 53 *Doctoren*] J. F. Steenberg. – *Birkemanden*] birkedommer J. R. G. Rode. – *Præsten*] pastor H. P. I. Storm. 54 *Texten*] til C. J. Boyes kantate.

269. [NkS 2836,4^o]. – 2 *tager jeg Afsted*] til Roskilde; rejsen blev dog ikke til noget, se ndf. lin. 36. 11 *Eibeschütz*] den som legatstifter kendte købmand Simon Aron Eibeschutz (DbL.VI(1935).254f.). 21-24 *Unter den mancherley ... nichts dawider auszurichten*] sml.: „Des Menschen Leben ist ein Baum voller Nuss: Gefäng-Nuss im Mutter-Leib, Bedreng-Nuss in der Geburt, Verfolg-Nuss in dem Leben, Kümmer-Nuss in der Wirtschaft, Aerger-Nuss in dem Wandel, Betrüb-Nuss in den Tod“ [Andr. Sutor, Der hundert-Augige Blinde Argos oder zwey-Gesichte Janus oder Latinum Chaos (1740).345]. 25 *Wallonerne*] valløboerne. 26-27 *Hudtwalkers*] Christian Martin Hudtwalcker (DbL.X[1936].644), 1801-09 tysk sognepræst ved Garnisons kirke i Kbh. Han var under Kbh.s bombardement 1807 blandt dem, der tilskyndede general Peyman til at overgive byen og blev tiltalt for overkrigskommissionen, der

imidlertid ikke fældede nogen dom over ham. Ved kgl. resolution 18/2 1809 deltes der ham en skarp irettesættelse, og det blev ham betydet, at han vilde blive forflyttet til første ledige, passende embede i hertugdømmerne. 1810 blev han sognepræst til Neuenbrook (i Steinberg amt) og fra 1814 ved St. Laurentii kirke i Itzehoe. 33 *Hartmann*] Søren Hartmann. 34 *Christines*] Elbke. 47 *Elixir. acid. Halleri*] elixir acidum Halleri: Hallers sure dråber. Opkaldt efter den schweiziske læge, digter og politiker Albrecht von Haller. Mixturen består af vinånd og svovlsyre, hvorved der dannes ætylsvovlsyre; i medicinen har den samme virkning som fortyndet svovlsyre. 48 *Indtoget*] kronprins Frederiks og kronprinsesse Marianes ankomst til Kbh. fra Strelitz. – *der illumineres ikke i Aften*] i anledning af kronprinsens bryllup. Vielsen fandt sted 10/6 1841 i Neu Strelitz.

270. [NkS 2836,4^o]. – 3 *Strelitz*] Neu Strelitz, hvor kronprins Frederiks vielse havde fundet sted. 23 *exaqueres*] lades vandet. 23–24 *apud matrem*] hos moderen. 29 *hans egen Fader*] Christian Müller. 39 *kakophonisk*] ildeklingende. 42 *Aller Augen . . . Dich Herr*] sml. Salmernes Bog 145,15. 43 *slap da for Sølvkorset*] Weyse blev dannebrogsmænd 5/4 1842. 50 *Skrædder Müller*] J. G. Müller. 51 *Kok*] skræddermester E. B. Koch. 53–54 *me sumere in octo*] Weyses hjemmelavede „latin“: tage mig iagt. 57 *in cerebro vestri antiquissimi*] i hovedet på jeres meget gamle. 58 *F: fi*] uvist, hvad Weyse mener hermed. 59 *Salutem in familiam*] hils familien. – *etiam*] ligeledes, også.

271. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Søndags-Selskabets*] „Sonntagskränzchen“, den kreds, der i sin tid om søndagen samlede på Nøjsomhed hos konferensråd E. Ph. Kirstein, jf. ad 2.1. 4 *diluvianske*] syndflodagtige. 5 *A.] Actonia* [Müller]. 9 *Lichtenberg*] den tyske satiriker og fysiker Georg Christoph Lichtenberg, professor i matematik; han redigerede fra 1778 Göttingische Taschenbuch, hvori han gennem flere år skrev naturvidenskabelige og satiriske artikler. 9–10 *Mais revenons a nos moutons*] Men lad os vende tilbage til vore får. I et fransk lystspil fra o. 1564 „La Farce de Maître Pierre Pathelin“ (af Guillaume Alecis?) forekommer replikken: Sus! revenons à ces moutons. Rabelais har kort efter (i Pantagruel III,34) formen: Retournons à nos moutons [Lad os vende tilbage til vore får]. Anvendes i bet.: lad os vende tilbage til sagen. 11 *Decision*] afgørelse. 13 *spiritus familiaris*] skytsånd; fylgie; hemmelig, tjenstagtig ånd. 16 *Witwe Müller & Sohn*] Mariane Henriette Müller og sønnen Christian Müller. 16–17 *sanum humanum ingenium*] den sunde menneskeforstand. 19 i *Torsdags Jobs-Bud kom fra Herz*] om aflysningen af Weyses Roskilderejse, se 269.36. *Jobs-Bud*: det samme som Jobspost; se Jobs Bog 1,14–19. 45 *in scroto*] i testikelpungen. 53 *Svanemøllen*] natten mellem 16. og 17/6 1841 „udbrød der ild i den bekendte ved Strandveien 1½ Fjerdingvej fra Kjøbenhavn beliggende Svane-mølle, der eies af Møller Johannes Øelund. Ilden var saa voldsom, at Møllen med Vaaningshus og tilliggende Bygninger alene med Undtagelse af nogle mindre Ud-huse inden en Times Forløb var aldeles nedbrændte“ („Dagen“ 17/6 1841). – *Hvermøllen*] 9/6 1841 nedbrændte den ved landevejen mellem Kbh. og Roskilde liggende vindmølle Røde Vejrmølle. 54 *Een Prøve . . . af min Musik*] til C. J. Boyes kantate. 56 *a l'ottava*] ∴: all'ottava: i oktaver (8 toner højere).

272. [NkS 2836,4^o]. – 6 *den halve Stads*] i anledning af kronprinsens formæling. 11 *Münters*] Balthasar Münters. 12–13 *Det er . . . gjør Manden*] jf. Quintilian, Institutiones oratoriarum 8,5: Vestis virum reddit (Klæderne skaber manden), der også citeres: Vestis virum facit (Klæderne gør manden), således f. eks. af Luther, se Martin Luthers Werke. Kritische Gesamtausgabe. Tischreden IV(1916).4456. Talemåden findes i forskellige former på flere sprog; på dansk er almindeligst: Klæder skaber folk. 15 *Fløitenist Petersen*] fløjtenist i Det kgl. Kapel Niels Petersen. 21 *Hr von Piffelberg*] i Kotzebues lystspil „Der Wildfang“ (1798) siger hr. von Piffelberg i 2. akts 11. scene: „Wer keine Haushälterin hat, der kann keinen Sohn haben, und wer keinen Sohn hat, der kann nicht Vater sein, wie?“ 29 *Burmester*] restauratør Carl

Christian Friedrich Burmeister. 30-31 600 *Studenter bragt Prindsessen et Fakkeltog*] 23/6 1841 kl. 22¹/₂ bragte et stort antal studenter – „Dagen“ anslår, at „de Deeltagendes Antal var mellem 5-600, og Faklerne omtrent 200“ – et fakkeltog foran Christiansborg slot. 31 *en Vise, af en vis Anonymus Müller*] på slotspladsen afsang studenterne en sang („Den danske Lund, som nys Du saae / For første Gang Fyrstinde“) af Peder Ludvig Møller (DbL.XVI(1939).433ff.), den senere forfatter og litteraturkritiker. 33 *Deputationen*] fakkeltøget lededes af en deputation på 5 medlemmer: cand. jur. Frederik Christian Boye, („Dagen“: Boje), volontør i Danske Kancelli, den senere filosof Hans Brøchner (DbL.IV(1934).286ff.), cand. theol., senere sognepræst Julius Theodor Borup, Eduard Smith (formentlig studentsangeren, den senere kaptajn i Livjægerkorpset og kancellist i den kgl. pensionskasse Edvard Smidt) og student Oxholm. 34 *Berlings A.*] i Berlingske Tidende 23/6 1841 findes et af 10 vers bestående digt af F. J. Hansen: Velkommen til Hendes Kongelige Høihed Kronprindsesse Caroline Charlotte Mariane til Danmark d. 22de Juni 1841 („Hvad har Dana Dig at byde / Høie Brud, som mild og øm / Maatte Hjertets Stemme lyde, / Vugget af en kjærlig Drøm“). 40 *Hinc illæ lacrymal*] derfor disse tårer. Citat fra Terents komedie Andria 1,1,99.

273. [NkS 2836,4°]. – 2 *Eders Velædelheds*] titulaturen for de sidste rangklasser (nr. 6-9) var: velædle og velbyrdige herre. 2-3 *meget ærede Skrivelse*] ses ikke bevaret. 5 *deficiente nutrice*] i madmoderens fraværelse. 6 *Andresen*] chatolkasserer, justitsråd Peter Carl Ulrik Andresen. 8 *et Evigheds Sindbillede*] den Wulffske brilliantring (jf. ad 149.12). Ringen (der er uden begyndelse og ende) er evighedens sindbillede. *Misundelsens dito* er den gule brilliant i midten. Admiral P. F. Wulff havde i 1840 efter Frederik VI's død (se 149.12f.) fået denne ring af kongen, men havde senere afhændet den igen til chatolkassen; 1/7 1841 fik Weyse den, se br. 274.9-10. 10 *charta nonpodiciana*] papir, der ikke er toiletpapir, 3: pengeseddel (podiciana af lat. podex = bagdel). 12 *Ginnungagap*] var i den nordiske mytologi det svælgende dyb mellem Muspelheim (ildverdenen, den ene af de to underverdener) og Niflheim (tågeverdenen, de fordømtes verden, den anden af de to underverdener). 13 *gamle Marie*] Marie Christine Berg, Weyses tidligere husholderske. 16 *Mais ils sont ... jour de fête*] Men de er forbi, disse festdage. Omkvæd i en sang i 5. scene af syngestykket „Le Tableau parlant“ (1769) af Louis Anseaume med musik af Grétry. 19 *Sed, quid novi ex Africa?*] men hvad nyt fra Afrika? Aristoteles gengiver i sin *Historia animalium* en talemåde: Ex Africa semper aliquid novi (Afrika bringer bestandig noget nyt), hvorfra det nævnte bevingede ord antagelig hidrører. 20 *Roeskilde Kloster*] Roskilde adelige Jomfrukloster, landets ældste jomfrukloster, grundlagt 1699 af Margrete Ulfeldt Knudsdatter (DbL.XXIV(1943).487f.), enke efter søhelten, generaladmiral Niels Juel (DbL.XII(1937).121ff.) til Tåsinge, og Berte Skeel (DbL.XXII(1942).83f.), enke efter generaløjntant Niels Rosenkrantz (DbL.XX(1941).107ff.) til Stovgaard og Alsted. Den nuværende klosterbygning (hovedbygningen) er opført o. 1550. 21 *Priorinden er død*] rigsgrevinde Helene Cathrine Betty Lüttichau, der fra 1822 havde været priorinde i Roskilde adelige Jomfrukloster, var død 20/6 1841 i Holsten. 25 *Klostermarken*] se ad 198.16. 32 *cum exaquatione naturali*] med den naturlige vandladning. 40-41 *den Skjebne er ... istedet for ung*] travesti på: „Den Skiebne er dog grumme tung, / At være Enke naar man er ung“ fra marionetkomedien i Oehlenschlägers Sanct Hansaften-Spil (1803). 41 *Svigerfaderen*] toldbetjent P. D. Hass. 54 *Doctor*] J. F. Steenberg. – *Dommer*] birkedommer J. R. G. Rode. – *Præst*] pastor H. P. I. Storm.

274. [NkS 2836,4°]. – 6 *min smukke Musik*] til C. J. Boyes kantate i anledning af kronprinsens formæling 9 *en kostbar Ring*] den oftere i det foregående omtalte Wulffske ring. 12 *Andresen*] chatolkasserer, justitsråd P. C. U. Andresen. 18 *Onkel Peter*] etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup. 21 *Dine Drenge*] Müllers logerende (se ad 170.8-9). 23 *Mad Schenk*] Wienersangerinden madam Josephine

Schenck gav 1/7 1841 en koncert i Rosenborg slotshave. 24 sang *allene Duetter med Sopran og Tenor*] Berlingske Tidende skrev 25/5 1841 om hende, at hun sang „baade Sopran, Tenor og Basso. Det grændser til det Utrolige, siges der, at det er fra en fiintbygget qvindelig Strube, at man hører disse dybe Bastoner, som man stedse har anset for en Eiendommelighed for det mandlige Bryst.“ 25 *Hr Meyer*] violinisten Johannes Meyer. Berlingske Tidende skrev 2/7 1841, at hans „Udførelse af nogle Variationer af Beriot vidnede om Smag og et ikke almindeligt Talent.“ 27 *Ole Bull . . . i Ridehuset*] om koncerten skrev Berlingske Tidende 1/7 1841, at den „blev given for et ikke synderligt talrigt Publicum. Kunstneren spillede med overordentlig stor Færdighed og overvandt de største Vanskeligheder. Hans Compositioner ere, som bekendt, af besynderlig og eiendommelig Character, men ved Udførelsen af Mozarts henrivende Adagio viste han, at han udenfor den Kreds, han egentlig har valgt til sit Speciale, kan spille med simpelt skjønt Udtryk og Foredrag.“ „Dagen“ var derimod mere kritisk: Det siges, at Ole Bull „besidder et stort Talent, men ikke en Gnist af Geni. Hans uhyre tekniske Færdighed understøttes ikke af en renset Smag, af en sund musicalsk Sands, og dette er til Hinder for at han kan give sine Præstationer den i alle Enkeltheder harmoniske Afrunding, som bør findes hos et ægte Konstværk.“ Den lange anmeldelse slutter: „Vi maae efter dette ansee Ole Bull for en ret interessant Individualitet, uden Dybde og Originalitet, uden sand Begeistring og Inderlighed, men med et Talent, hvoraf der kunde være blevet meget, hvis det havde været forenet med en sund og kraftig Aandighed. Det er for Bedømmelsen af hans kunstneriske Character ikke uden Betydning, at hans Konstbrødre af ham overalt er blevne beegnede med Hovmod og Anmasselse. Den sande, bevidste Dygtighed erkjender det Almindelige i sig selv, ærer sig selv i Andre; Charlataneriet maa ofte søge sin Støtte i en hovmodig Isoleren.“ 30 *Optog af Kunstnere og Haandværkere*] 4/7 1841 kl. 19 mødte et optog på henvend 4000 personer på Christiansborg slotsplads for at lykønske kronprinsen. 43 håndværkerlav var repræsenteret; foran hver af processionens 6 hovedafdelinger gik et musikkorps, der ved ankomsten til slotspladsen forenede sig og dannede centrum. Hvert lav havde en eller flere faner og bar lavenes forskellige emblemer og insignier, sølvplader, pokaler m.v. På slotspladsen afsang forsamlingen „Kong Christian stod“, og efter at en deputation havde haft foretræde for kronprinsen, dennes gemalinde, kongen og dronningen, blev en til lejligheden forfattet sang afsunget, og der blev udbragt et trefoldigt leve for kronprinsparret. 36 *Kiøkkenkurven*] også kaldet: Kigkurren (betyder egl. et udsigtstårn, et mindre fæstningsværk med udkigspost). Det var navnet på en bastion i Kbh.s nu nedlagte voldlinje på Christianshavn ved havneløbets udmunding i Kallebodstrand ved den nuv. Langebro. Navnet lever videre i det kbh.ske gadenavn Kigkurren. Der var her en toldvagt. 39 *eccel!* se! 44 *Laxativ*] afføringsmiddel. 49 *Alle mit lautem Schalle*] jf. „Ruft mit lautem Schalle, / Lieben Herrn; / Auch wir alle, alle / werden einst so gern!“ fra „Rundgesang bey einer funfzigjährigen Amts-Jubelfeyer“ [musik af Schulz i *Lieder im Volkston III* (Berlin 1790).51]. 51-52 *Contenti estate!*] lad os være tilfredse!

275. [NkS 2836,4^o]. – 2 „*Regner det . . . paa Degnen*“] ordsprog; findes i N. F. S. Grundtvigs Danske Ordsprog og Mundheld (1845). 8 *Stout*] svært, lærredsvævet bomuldstøj; tvistlærred. 12 *taisez-vous*] egl.: ti stille, o: „unævnelige“. I ældre dansk bruges benævnelsen *tistille* om kvindelig underbeklædning, navnlig chemise, særk, benklæder, jf. OdS.XXIII(1946).1545. 20 *Aastrup*] Aastrup hovedgård i Kbh.s amt, Voldborg herred; her havde Theodor Hansens fader, Niels Hansen, været forpagter. 21 *Schwalbe*] exam. jur., godsforvalter på Aastrup Frederik Julius Schwalbe. – *Svoget Grave*] forpagter af Sorø Ladegård J. V. Grave. 28 *Velkomst*] således kaldtes håndværkernes særligt prydede bøger, ofte af sølv, som en ny lavsbroder ved sin optagelse i lavet (Velkomst) skulde drikke af og tømme. 33 *Sangen*] er aftrykt i Berlingske Tidende og i Dagen 3/7 1841; den var forfattet af snedkermester J. Lassenius

Kramp (DbL.XIII(1938).252ff.). 35 *med Undtagelse af Kongen*] Christian VIII kunde efter et fald med hesten i nogen tid ikke gå, og dette var grunden til, at ikke også han viste sig på slottets altan. 49 *ikke hjemme værende Hass*] toldbetjent P. D. Hass. 54 *Kopsalat*] hovedsalat [kulturform af havesalat (Lachua saliva L.), hvis blade slutter sig fast sammen til et hoved]. – *Tuteins*] etatsråd J. F. Tutein.

276. (NkS 2836,4°). – 1 [5. juli 1841] brevet er udateret; da det er poststempelt 6/7 1841 er det formentlig skrevet 5/7 1841. 3 *ad modum fluminis peccati*] Weyses hjemmelavede „latin“: som syndfloden. 4–6 *lasst regnen, wenn . . . selber auf*] Lass regnen, weil es regnen mag, dass Wasser will seinen Lauf; und wenn es ausgerechnet hat, so hört's von selber auf“, se K. Simrock, Die deutschen Sprichwörter (1846). 830f. 6 *Hartmann*] Søren Hartmann. – *Broager*] adjunkt ved Roskilde katedralskole Peder Dorph Broager. 12 *Friz Brun*] den senere amtmand Fritz Brun (DbL.IV(1934).214f.) blev 30/6 1841 gift med Vilhelmine (Mimi) Frølich, datter af grosserer Johan Jacob Frølich og Pauline Wilhelmine Tutein. 14 *Papa*] godsejer, kammerherre, hofjægermester Carl Frederik Balthazar Brun til Krogerup, søn af storkøbmanden, hjemmekonferensråd Constantin Brun. 16 *Franz Hansens Fader*] brygger, borgerkaptein Jørgen Hansen, der tidligere havde været gift med Severine Agger (død 1838). 17 *Bruden*] Olivia Lind. 19 *ein Sparer vil einen Verthuer*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon IV(1872).658.5 og 13; jf. Ein Sparer wil einen zerer haben (F. Petri, Der Teutschen Weissheit II(1605).226 og Joh. Agricola, Drey hundred Gemeynes Sprichwörter I (1528).249). 22 *Herr Gelhaar*] Frederik Otto Gelhaar, oboist i hovkapellet. – *Fru Gelhaar*] Mathilde Frederika Gelhaar, f. Ficker, svensk opera- og koncertsangerinde. Hun, der siden 1837 var hofsangerinde, var fra 1836 gift med ovenn. F. O. Gelhaar. 23 *Tit*] Titulus; i ældre svensk tiltaleord i breve, svarer til dansk: højstærede el. til personens titel. Se om anvendelsen f. eks. Morten Borup, Christian Molbechs Brevveksling med svenske Forfattere og Videnskabsmænd II(1956).47ff. (br. nr. 150). 25–26 *Concert i Hotel d'Angleterre*] fandt sted 4/7 1841. Berlingske Tidende skrev i sin anmeldelse 5/7, at koncerten var „kun lidet besøgt. Nu, efter de mange stedfundne Festiviteter da Naturen drager Folk uden for Byen, er det ikke Tiden for Concerter, og man kan derfor ikke undre sig over, at hverken Ole Bull eller Prume, hvilken sidste understøttede Fru Gelhaar, har kunnet hidkalde noget talrigt Publicum. Fru Gelhaar sang igaar med meget smukt Foredrag og Udtryk, skjøndt hun generedes af en lille Forkjølelse, og Hr. Prume spillede med sin bekjendte store Færdighed og Smag, med sin sjeldne Reenhed og sit skønne Foredrag.“ „Dagen“ anerkendte vel i sin anmeldelse (5/7 1841) fru Gelhaars talent, men „kunne . . . paa den anden Side ikke undlade at omtale visse Manerer, som en større Opmærksomhed sikkert vil bidrage til at hæve; navnlig antage hendes Ansigtstudtryk under Sangen et uskjønt Udtryk, ligesom man i visse af Sangerindens Bevægelser lettelig kunde finde noget Affecteret.“ 29 *Hofsecretair Bergsteen*] hovsekretærer Johan Bergsten, der 1837–52 var organist ved Gustavi domkyrka i Göteborg. 32 *Assessor Wenter*] Ernst Wenster, universitetskapelmester i Lund. 37–38 *Forvalteren paa Aastrup*] F. J. Schwalbe. 41 *Attestads*] teologisk embedseksamen.

277. (NkS 2836,4°). – 2 *Ulysses paa Calypsos Øe*] sagnhelten Odysseus (på latin: Ulysses) strandede på sin hjemrejse fra Troja på øen Ogygia, hvor nymfen Kalypso, Atlas' datter, herskede. Hun blev forelsket i ham, lovede ham uødelighed, hvis han vilde gifte sig med hende, og holdt ham i 7 år tilbage på øen, indtil Zeus sendte Hermes til hende med besked om at lade Odysseus rejse hjem til sin hustru. 4 *Præst in spe*] ∴ Theodor Hansen; han blev ikke præst, men adjunkt i Sorø. 6 *paa hans Hjertes Skorsteen*] sml. J. H. Wessels Kierlighed uden Strømper (1772) 3. optog, 3. scene: Paa mit Hiertes Skorsteen brænder / En Harpixon Elskovs Brand. 7–8 *pro tempore*] for tiden. 14–15 *Bedstemoder Ribe*] Hans Hertz' stedmoder Else Christense Hertz, f. Koch, enke efter biskop J. M. Hertz. 16 *Martea Tscherning*] uvist hvem der sigtes til. 28 *par nobile fratrum*] et ædelt broderpar, ∴ (iron.) to alen af ét stykke.

Cit. fra Horats Satirae II,3,243. 30 *Hartmann*] Søren Hartmann. 35 *Lod*] 15,625 gr. Ophævet som vægtenhed 1861. 36 *jave*] jage, drive. 38 *Johanne*] tjenestepige hos Hertz. 41 *Conjecturer*] gisninger.

278. [NkS 2836,4°]. – 10 *Sorøe til sin Søster*] til Thyra Grave, f. Hansen, Theodor Hansens søster, der var gift med forpagter af Sorø Ladegaard J. V. Grave. – *Hans Peter*] Kofoed-Hansen. 12 *Bispinden*] Hans Hertz' stedmoder, Else Christense Hertz, f. Koch. 15 *Martea*] Tscherning, se ad 277.16. 23 *Hartmann*] Søren Hartmann. 30 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. 37 *Bentzien*] Vilhelm Bartholomæus Bentzien, fra 1840 sognepræst til Frederiksborg slotskapel og Asminderød og Grønholt menigheder, provst i Lyngse-Kronborg herred. 39-40 *Texten ... den utroie Husholder*] Matthæus 18,23-35; er teksten til 22. søndag efter trinitatis (7/11 1841).

279. [NkS 2836,4°]. – 2 *Ipsissime confusionarie*] Weyses hjemmelavede „latin“: Til den skinbarlige sjuskepeter! 4 *min kostbare Ring*] se br. 274.9. 9-10 *O! Barthole stupidissime*] o, meget dumme Bertel! superlativ af et af Weyses yndlingsudtryk: Dumbartel. 14 *Colon vel Duo Puncta*] kolon eller to punkter. 15 *scribendi impotens*] udygtig til at skrive. 15-16 *Nam plenus ... libet studenter*] ti med fuld mave studerer man ikke godt. Ordsprog af uvis oprindelse. 16 *magna cum hasta*] Weyses hjemmelavede „latin“: i største hast. 21 *par á gamin*] sml. ad 23.7. 34 *hiatus in manuscripto*] huller i håndskriftet. 38 *in statu quo*] i den tidligere tilstand. – *Nam ubi patria, ibi bene*] travesti på det bevingede ord: Ubi bene, ibi patria, ɔ: hvor man har det godt, dér er ens fædreland. Aristofanes har i Plautus v. 1151 formen: Et fædreland er ethvert land, hvor det går én godt; den romerske digter Marcus Pacuvius har: Patria est ubicumqve est bene (fædrelandet er overalt, hvor man har det godt), og denne form benyttes også af Cicero i Tusculanæ Disp. 5,37,108. 41 *Eselkjevebenet ... i Samsons Haand*] jf. Dommerbogen 15,15: Og da han [Samson] fik Øje paa en frisk Æselkæbe, rakte han sin Haand ud, greb den og huggede 1000 Mand ned med den.

280. [NkS 2836,4°]. – 2 *Mennesker spaaer ... raa'er*] sml. Ordsprogenes Bog 16,9 og Thomas a Kempis De Imitatione Jesu Christi (1,19,2): Homo proponuit, sed Deus disponit (Mennesket foreslår, men Gud bestemmer). 8 *Petersburg*] komponisten H. S. Løvenskiold rejste 1841 til St. Petersburg; 1842 tog han fast ophold i Kbh. og blev 1851 hoforganist ved Christiansborg slotskirke efter Ludvig Zincks død. 16 *Peters Moders*] etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerups moder var Anna Frederikke Kornerup, f. Müller, gift med kontorchef, justitsråd Christian Kornerup, der var fætter til købmand Søren Kornerup. 24 *W. Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang, Søren Kornerups svigersøn. – *Kornerup*] Søren Kornerup. 25 *Stambeet*] en bestemt bet (ɔ: bøde for tabt spil, som i regnskabet opføres som straffeindsats), der i L'hombre sættes af hver af de spillende ved spillets begyndelse. – *Krøllen til Beet*] beregningsmåde i regnskabs-L'hombre, hvorved der til en bet for tabt spil lægges forskellige tillæg, der ellers opføres i krøllen (ɔ: i regnskabet), så at beterne kan stige betydeligt. 25-26 *Spadille forcé*] spadille er spar es, der er højeste trumf i L'hombre. Spadille forcé (eller rigtigere: casco forcé) er en tvungen casco (kaskel), dvs. meldes der pas på alle 3 hænder, skal man i stedet for sine 9 kort tage de 9 øverste kort af talonen og af dem søge at danne sit spil; kasken går først til forhånden, der skal tage den, såfremt han har spadille på hånden, men ellers kan tage den eller lade den gå. 26 *Nolo*] et spil, hvor det gælder om at undgå stik. – *Post coenam*] efter middag. 38 *Courlænder*] klaverspilleren Bernhard Courländer (DbL.V(1934).444f.). – *Franz List*] komponisten og klavervirtuosen Franz Liszt besøgte 1841 Danmark. 16/7 1841 spillede han ved en koncert for de kongelige og dagen efter samt 21/7 og 24/7 gav han koncerter på Det kgl. Teater. Berlingske Tidende skrev i sin anmeldelse (17/7 1841), at man vel „kunde ... med fuld Føie vente noget Stort, noget Overordentligt, og dog blev, tør vi sige, Alles Forventning overtruffet ... Man henrives af hans Spil af Beundring og Forbauselse ... det var

det Aandrige, det Geniale, der udtalte sig i en højst original Færdighed, som greb alle Tilstedeværende ... Det er naturligt, at han høstede et stormende Bifald, hvorved ogsaa – noget Nyt hos os – Damerne deeltog ved at tilkaste ham Blomster; han blev fremkaldt og gjentog sit sidste Nummer.“ „Fædrelandet“ var om muligt endnu mere overstrømmende i sin ros. Weyse omtaler ikke i sine breve, at han under Liszt's besøg fik lejlighed til at spille for denne på orglet i Frue kirke. I et br. til Leon Kreutzer, trykt i *Revue musicale* 1841 nr. 51 og i dansk oversættelse i „Fædrelandet“ 14/11 1841 omtaler Liszt sin rejse til Danmark og skriver om sit besøg i Frue kirke bl. a.: „Jeg stod nedsjunken i disse Betragtninger, da Kirken pludselig gjenlød af en lang og mægtig Tone. Det var Orgelet, der paa sin Herres Bud opløftede sin høje, alvorfulde Stemme, ligesom for at bebrejde mig mine Tvivl, min Forsagthed. Taus og ydmyg lyttede jeg til denne Røst. Den, som vakte de stumme Mure til Live, var Weyse, hos hvem man gjenfinder Sebastian Bach's dybe Begejstring og høje Mod. Mere end een Gang var jeg ved at høre ham bevæget indtil Taarer; hans improviserede Fuga over to Themaer i fem Tempo'er, som uden Overdrivelse varede henvend en halv Time, henrev mig til Beundring. Aldrig havde Orgelet saaledes aabenbaret sig for mig i sin Storheds Glands og hele Fylde. Men jeg har heller ikke endnu hørt Mendelssohn.“ 51 *Kjøkkenkuren*] Kigkurren, se ad 274.36.

281. [RA. Privatakriver: Brückers arkiv]. – 1 C. Brücker] Christian Daniel Gottlieb Brücker, dengang volontør i Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, død som borgmester, byfoged samt by- og rådstueskriver i Nakskov, søn af premierløjtnant i det vestindiske artilleri Christian Daniel Gottlieb Brücker og Maria Elizabeth Brandt. Den sidstnævnte var en sønndatter af den ad 151.48 nævnte klokker ved Vor Frelser's kirke på Christianshavn Johannes Brandt og nièce af den i br. 220.18 nævnte grosserer Johannes Hegelund Brandt. Sønnen, præsten og forfatteren V. Brücker (DbL.IV[1934].266ff.), skriver i sine erindringer (Mit Livs Vej I[1915].40f.), at hans fader „fik et Forhold til Weyse er ret mærkeligt, naar henses til den store Aldersforskel. Weyse sendte saaledes i 1841, Aaret før han døde, 67 Aar gammel, min 24aarige Far en Billet [nærv. br.], hvori han indstændigt opfordrer ham til at gøre en Tur med paa Landet ... Far har aldrig forklaret dette Forholds Opstaaen, men jeg har hørt ham med stor Beundring omtale Weyse's Improvisationer paa Klaveret.“ Det nævnes, at Brücker dyrkede „Klaverspil og havde megen Sans for god Musik.“ Det her gengivne br. har udskriften: S T Hr Candidat Brygger paa Nørregade eller Studiestræde ligeoverfor Vor Frue Kirke. Brücker havde dengang bopæl hos brygger Jens Hendrichsen Møller i dennes ejendom Nørregade 9, jf. V. Brücker, Mit Livs Vej I[1925].41f. Brygger Møller var (1816) 2. gang gift med Abel Theodora, enke efter tehandler Johan Peter Reinhard, der var faster til C. D. G. Brücker. 2 *Pleisøen*] Ferdinand Schauenburg Müller. 3 *vel*] (lat.) eller. 5 *humanissime*] meget ønskelige. 8 *Søndag d 28*] skrivfejl for: Søndag den 25; jf. lin 7.

282. [RA. Privatakriver: Brückers arkiv].

283. [NKS 2836,4^o]. – 6 *Frøkenen*] måske Brückers forlovede (og kusine) Emilie Catharine Georgine Brücker, der boede Nørregade 9 hos brygger Jens Hendrichsen Møller, der var gift med hendes faster. Hun blev 1846 gift med C. D. G. Brücker. 9 *Carbonari*] egl. kulsviere; navnet på et udbredt, hemmeligt, italiensk selskab (stiftet 1813), som havde til formål at forene alle italienske stater. Her spøgende anvendt for: karbonade. 10 *Hansen*] Theodor Hansen. 22 *Tutein*] etatsråd J. F. Tutein. 38 *Sicilianer*] vin fra Sicilien (Marsala, Messina eller Zucco). 41 *jage ... op til Nørrevold*] Kbh. forsynedes dengang med drikkevand gennem lange, i jorden nedlagte trærender, dels fra Emdrup sø (det såkaldte „springvand“, på hvilket der var så meget tryk, at det af sig selv kunne løbe ud af en tud et lille stykke over jordoverfladen), dels fra de tre søer på byens grund (det almindelige pumpevand, der måtte pumpes op gennem en på rendetræet anbragt pumpe). Begge slags vand

måtte bæres op i husene, og den store vandbeholder var et almindeligt tilbehør i datidens køkkener. Dette vand var imidlertid ofte urent, ildelugtende og ilde-smagende, ikke sjældent fyldt med døde smådyr og forrådnede planterester, man undgik derfor, så vidt muligt, at benytte det som drikkevand og tyede hellere til de offentlige brøndpumper, hvoraf der dengang fandtes ca. 500 i byen. Den berømteste af disse var den af Weyse her nævnte på hjørnet af Gothersgade og Nørrevold, der havde erhvervet sig ry som en formelig sundhedsbrønd. Den var meget søgt, og på særlig varme dage var der en sådan sammenstimlen omkring brønden, at tjenestepiger og bude, der sendtes efter vand, måtte vente i timevis på at komme til, jf. Villads Christensen, København i Kristian den Ottendes og Frederik den Syvendes Tid(1912).159 og 164. – *Trine*] det 15årige vajsenshusbarn Marie Cathrine (Trine) Larsen, der hjalp Karen Gravesen med det huslige arbejde. Ved folketællingen 4/2 1840 anføres, at hun var vajsenshusbarn og Karen Gravesens plejebarn. 50 *Frøken Skjel*] se ad 195.48. – *Frøken Lütken*] stiftsfrøken Henriette Wilhelmine Lütken. 52-52 *Frøken Løvezau*] stiftsfrøken Margrethe Øllgaard Levetzau; hun blev 1806 hoffrøken hos prinsesse Juliane Sophie og Louise Charlotte, 1810 hoffrøken hos sidstnævnte, 1811 hofdame hos dronning Marie Sophie Frederikke og 1828-38 kammerfrøken hos prinsesse Vilhelmine Marie.

284. [NkS 2836,4^o]. – 5 *Snepperten*] instrument, hvormed man åbner en åre ved åreladning. 6 *Lancette*] en kort, tyndbladet kniv, hvis skaft består af 2 dele, der kan indtage forskellige stillinger i forhold til selve kniven. Den bruges til åbning af bylder, vaccination og åreladning. 7 *decontenancert*] forvirret. 13 *Nesselrode Budding*] se ad 103.20. 14 *Pedrin*] Andreas (André) Pedrin, hvis konditori lå Nytorv 89 (nuv. nr. 3); Weyse synes under prædikenen at have taget sig en forfriskning på det nærliggende konditori, jf. 384.32f. 17 *Halv-Chaise*] vist = chaise, 3: en to-hjulet kalechevogn for 2 personer. 19 *Borgaard*] C. P. Borgaard. – *Olsen*] Hofmusik- og instrumenthandler P. W. Olsen. – *Pauli*] komponisten, kapelmester Holger Simon Paulli (DbL. XVIII(1940).28ff.), fra 1828 fast ansat i Det kgl. Kapel og snart efter hjælperepetitor ved balletten; efter en studierejse i udlandet 1839-41 blev han (1842) balletrepetitor, i 1849 tillige koncertmester og efter Glærsers død 1861 kapelmester. – *Helsted*] her komponisten og klaverpædagogen Edvard Mads Ebbe (Mazeppa) Helsted (DbL.X (1936).23f.); broderen, komponisten og sangpædagogen Carl Adolph Helsted [sst. 22f.] var 1840-42 på studierejse i udlandet. – *Lund*] Johan Ditlev Amadeus Lund, 1824-34 organist ved Helsingør Sct. Mariæ kirke og fra 1834 ved Sct. Olai kirke sst. 25 *Herre! Hvad skal Enden blive!*] Henriks sang af J. L. Heibergs „Kong Salomon og Jørgen Hattemager“ 5. scene (J. L. Heiberg, Poetiske Skrifter V(1862).195). 28 *Tutein*] etatsråd J. F. Tutein. 29 *Dr Metzle*] lægen F. H. C. Metzle. – *Miis Øie*] uvist hvem der sigtes til. 32 K.] Køge.

285. [NkS 2836,4^o]. – 1 4 *August*] brevet er poststempelt 6/8 1841. 4 *Syvsovernes Regiment*] ifl. folketroen vil det, hvis det regner på syvsoverdag (17/6), regne i syv uger derefter, altså til 15/8. 4-5 *Ich glaube ... meinem Unglauben*] Markus 9,24. 6 *Mala avi ... domum*] du gifter dig under et dårligt varsel. Citat fra Horats Oder 1,15,5. 33 *Tuxen*] L. R. Tuxen. 34 *Zahrtmann*] Hans Jørgen Christian Zahrtmann. – *Broager*] adjunkt ved Roskilde katedralskole Peder Dorph Broager. 37 *Amicus Plato, sed magis amica veritas*] jeg er ven af Platon, men en endnu større ven af sandheden. Platon lader i Phaidon (91 C) Sokrates sige: „Når I vil følge mig, så tag lidt hensyn til Sokrates, langt mere til sandheden.“ I en græsk biografi af Aristoteles, der tillægges Ammonius, hedder det: Sokrates er mig kær, men kærere er mig sandheden. I *De servo arbitrio* (1525) bruger Luther udtrykket: *Amicus Plato, amicus Socrates, sed præhonoranda veritas*. Den gængse form findes bl. a. i Cervantes, *Don Quijote II* (1615) c. 51. 40 *carissimi filii*] den meget kære søns.

286. [NkS 2836,4^o]. – 1 14 *August*] brevet er poststempelt 13/8 1841 og er antagelig skrevet 12/8 1841, der var en torsdag (Weyses sædvanlige skrivedag). 3 28 T 2 L]

28 tommer 2 linjer. 9 *Peter og Søren Hartmann*] J. P. E. Hartmann og Søren Hartmann. 16 *Hasses*] toldbetjent P. D. Hass. 18 *sensus fornicationis*] formentlig s. fornicationis ♂: myrekryben. 22 *Rosenb. Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. – *Schlegel*] kontorchef i generaltoldkammer- og kommercekollegiet, kammerråd Wilhelm August Schlegel. 23 *Frøhlich*] J. F. Frøhlich. 24 *Vincent*] restauratør E. Vincent, der havde lokale Admiralgade 104. 27–28 *Fru Dannemands Geburtsdag*] 6/8. 34 *Hasses Ansøgning*] toldbetjent P. D. Hass' ansøgning om forflyttelse til posten ved Amagerport, jf. ndf. br. 300.29f. 34 *Bech*] toldkammerdeputeret Herman Bech var 10/6 1841 blevet konferensråd. 35–36 *Peter Blære*] murermester Peter Blom. 36 *Stein*] Sophus August Vilhelm Stein (DbL.XXII(1942).520ff.), dr. med. (1834), 1835–44 regimentskirurg, professor i anatomi ved Kunstakademiet, 1844 overkirurg ved Frederiks Hospital, 1845 professor. – *fistula ani*] byld i endetarmsåbningen. 39 *Impotentia*] udygtighed, uegnethed. 41 *Decanessen*] Margrete Wilhelmine enkegrevinde von Schmettau, f. von Stemann. 42 *par exceptionem*] undtagelsesvis. 50 3 *stemmigt Pater noster for Borchorst*]. I Weyses samling på KB findes et trestemmigt Pater noster i f dur i autograf. Det er udateret og utrykt. Rimeligvis er det dette, der her sigtes til, og som Berggreen.225 kalder: Pater noster for 3 Stemmer til Skolebrug. 51 *Wils*] dette ord er vist kun indsat for at skabe et rim på *Hils*.

287. (Musikhistorisk Samling, Kbh. Breve 49). – 1 *C. E. Speer*] kgl. klaverstemmer Christian Emil Speer. 2 *Vogel*] den tyske orgelspiller Friedrich Wilhelm Ferdinand Vogel, der fra 1852 var organist ved Nykirke i Bergen, hvor han oprettede en organistskole. Han besøgte 1841 Danmark og gav dels i provinsen (bl. a. i St. Knuds kirke i Odense), dels i Kbh. nogle orgelkoncerter. – *Reuter*] hoforgelbygger Andreas Reuter. 3 *give en Orgelkoncert*] Vogel gav koncerter i Frue kirke 31/8 og 12/9 1841.

288. (NkS 2836,4^o). – 2 *over 28*] over 28 tommer. 5 *Calliope*] den af muserne, der særligt beskyttede den episke digtning. 8 *tam in ... anticapite*] Weyses hjemmelavede „latin“: såvel i hovedet som i den modsatte ende. 9 *in reconvallescentia*] i bedring. 14 *le prisonnier malgré lui*] fangen mod sin vilje; travestorer „Le médecin malgré lui“, komedie (1666) af Molière. 21 *et godt Hul ind i Verden*] se ad 243.20. 24–25 *datur vacuum ... natura*] der gives tomrum i tingenes natur. 29 *Vogel*] F. W. F. Vogel. 33–34 *Overskou*] Thomas Overskou. 46 *Hartmann*] Søren Hartmann. 49 *Döbler*] den østrigske tryllekunstner, professor Ludwig Döbler gav i august 1841 en række forestillinger på Det kgl. Teater og Hofteatret i Kbh. Berlingske Tidende skrev i en anmeldelse 16/8 1841, at hans „Kunstproducter ere virkelig, hvad han selv kalder dem, tilsyneladende Tryllerier“, og bladet fremhæver særligt „Begyndelsen, da Kunstneren ved et Pistolskud paa eengang antændte de mangfoldige paa Scenen, i Kroner, Kandelabrer og Stager anbragte Lys, ligesom Slutningen, da han af en gammel, fladtraadt Hat tilkastede Damerne en utrolig Mængde Blomsterbouquetter.“ H. C. Andersen skrev derimod om Döblers forestillinger i et br. til Henriette Hanck 22/8 1841: „Döblers Forestillinger ere meget kjedsommelige! Jeg troer gjerne Manden gjør hvad der kan gjøres, men denne Løben frem og tilbage for at forstyrre min Beskuen, disse lange Forberedelser til Kunststykkerne kjede mig; han er en velklædt, god Taskenspiller“ (Svend Larsen, H. C. Andersens Brevveksling med Henriette Hanck 1830–1846(1946).560).

289. (NkS 2836,4^o). Brudstykke trykt i C. Thrane, *Weyses Minde*(1916).105. – 2 *Inventions-Skrivelse*] ses ikke bevaret. 4 *Tirsdag eller Onsdag*] 24. el. 25/8. 10 *Wulff*] admiral P. F. Wulff. 10–11 *Christian er kommen hjem*] Christian Wulff havde 1840–41 været på togt til Sydamerika med fregatten „Bellona“. 12 *den smaa Søster*] Henriette Wulff. 13 *Broder Peter*] den senere admiral Jørgen Peter Frederik Wulff (DbL. XXVI(1944).355f.), der var genindtrådt i søetaten. – *Bommen*] Toldbodbommen ved indløbet til den egentlige havn. Bomløbet og vagten findes endnu. 14 *Stampe*] baron Henrik Stampe. 23 *Gratis-Concert i Frue Kirke*] „Dagen“ skrev 24/8 1841 om Vogel: „Denne af os tidligere omtalte udmærkede tyske Tonekunstner har allerede i nogen

Tid opholdt sig i Kjøbenhavn og har, ved at lade sig høre i en af Stadens Kirker for vore første Kjendere af Faget, i høi Grad indtaget disse ved sit Spil. Vi tør vente, at han inden kort Tid vil give en offentlig Concert, der vistnok tør kunne gjøre Regning paa en ualmindelig Interesse hos Publicum." Vogel gav 31/8 s. å. en koncert i Frue kirke, som „Dagen“ (1/9 s. å.) roste: „Han er uden Tvivl en af de største nulevende Orgelspillere, fuld af Phantasie og Følelse, i en ualmindelig høi Grad Herre over det vanskelige Instrument og besidder en sjelden Færdighed og Smag i Anvendelsen af Pedalerne og Registerne.“ 12/9 s. å. gav Vogel atter koncert i Frue kirke, hvor han væsentligst spillede egne kompositioner. Disse vakte ikke bifald; „Dagen“ skrev (14/9 1841): „Hvad derimod Hr. Vogels egne Compositioner angaaer, da kunne vi ikke fælde nogen gunstig Dom“, hvilket standpunkt nærmere begrundes i anmeldelsen. 25-26 *Händels Hallelujah*] slutningskoret af 2. del af *Händels oratorium Messias* (1741). 22 *Falstaffs Ord*] i Shakespeares „Henry the Fourth“, 5. akt, 1. scene. 31 *Stimmen vom Grabe*] dette stykke, som Weyse kalder „noget underligt Tøieri“, blev i pressen meget rost. „Dagen“ skrev (1/9 1841): „Og „Gravtonerne“! Dette ahnelsesfulde, hjertegribende Tonemalerie med de dybe Sukke, den henrullende, i det Fjerne forsvindende Torden, de hemmelighedsfulde, hendøende Klager – det er et stort poetisk Værk, der forstaaes af Enhver og gjør et dybt Indtryk paa Sjelen.“ 32 *Fredrik Burkard Benekens*] Friedrich Burchard Beneken var præst i Kloster Wennigsen ved Hannover. Han er kendt for sin salmemelodi til „Den Entschlafenen“ („Wie sie so sanft ruh'n“). 34 *Ludvig Tutein*] Ludvig Alexander Tutein, cancellisekretær, senere stiftsskriver og justitsråd, yngre broder til Julie Tutein og altså søn af grosserer Peter Tutein og Pauline Lucie Tutein. 40-41 *wo jeder ... schreyet Geld! Geld! Geld!*] jf. ordsproget: Geld, Geld, schreit die ganze Welt [K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* I(1867).1480 nr. 235] og det franske ordsprog: Tout le monde court après l'argent. 45 *vices et neutr: vitia*] se ad 22.31.

290. [NkS 2836,4^o]. – 5 *Hartmann*] Søren Hartmann. 6 *cum Carolo suo*] med sin Carl (c: karl); Hertz' karl hed Lars. 7 *Visitatoren*] toldbetjenten. 14 *Bissen*] billedhuggeren Herman Vilhelm Bissen (DbL.III(1934).145ff.). Han havde opholdt sig i Rom 1824-34 og drog 26/8 1841 med sin familie til Rom for et års tid. H. V. Bissen har hugget Weyses buste på universitetspladsen i Kbh. (1866). – *Schroll*] billedhuggeren Philip Jean Joseph (Johann) Scholl (ved dåben: Schall). Han havde 1834-40 været på studieophold i Rom, hvor han bl. a. havde arbejdet i Thorvaldsens værksted (1835-40), beskæftiget med marmorhugningen af de værker, der af Thorvaldsen var bestemt til at indgå i museet i Kbh. I 1840 fortsatte han i Kbh. dette arbejde, tildels under H. V. Bissens tilsyn; han arbejdede også på Bissens egne værker (Ph. Weilbach, *Kunstnerleksikon*³(1952).158f.). 19-20 *sed hic hæret aqua*] her standser vandet el. her kniber det med vandet, c: her er jeg i forlegenhed. Cicero har i *De officiis* 3,33,117 vendingen: sed aqua haeret, ut aiunt, og i *Ad Quintum fratrem* 2,8: in hac causa aqua haeret. 30 *Seidel*] Eduard Seidel, der havde en farvefabrik på Christianshavn. 44 *Søren*] Hartmann. – *lille Fredrik*] Frederik Gravesen.

291. [NkS 2836,4^o]. – 13 *hiin antike Fægtmester*] uvist hvortil der sigtes. 15 *deficiente ... gerendarum*] i mangel af overflod på penge. 22 *Epitheton ornans*] smykende tillægsord. 33 *Schroll*] Scholl. 37 *Kammerherre Levezau*] ceremonimester, senere overhofmarskal, chef for Det kgl. Teater (1840-48), kammerherre Joachim Godsche Levetzau. Hans søster var stiftsfrøken i Vallø stift, jf. ad 283.51-52. 42 *Kirsteins*] bet. her vel, at den nævnte Justine Seidel var en af Kirsteins, formentlig Carl Kirsteins, bekendte. 42-43 *Fru Johannsens Søster*] sognepræst ved St. Petri kirke i Kbh., dr. Johann Christian Gottberg Johannsen var gift med Charlotte Elise Seidel; hun var søster til den nævnte Justine Seidel. 48 *Lars*] Hans Hertz' karl. 50 *Malpeste!*] for fanden! 55 *Borcherne*] Bolette Hertz' brødre købmand Søren Borch og købmand og overformyndet Anders Borch. 56 *Hartmann*] domkantor J. E. Hartmann. – *Fusen-*

tasten] formentlig cand. theol. J. G. A. V. Bang, der tidligere (90.11) er kaldt således af Weyse. 59 *Flos cordis*] hjertes (♁: Hertz') blomst, ♁: Bolette Hertz. 60 *tam in capite . . . dentibus*] snart i hovedet, snart i tænderne. 61-62 *som en brølende Løve*] 1. Petersbrev 5,8. 73 *Skolen . . . under Tag*] Roskilde katedralskole, hvis historie går tilbage til det 12. årh., fik en ny bygning, opført efter tegning af hofbygmester J. H. Koch; den indviedes 1842, og den gamle skolebygning blev nedrevet 1845. 75 *Kok*] J. H. Koch. 91 *Bangs Søster*] Ulrica Cicilia Eleonora Bang, datter af domprovst J. H. Bang i Roskilde og altså søster til cand. theol. J. G. A. V. Bang, blev 31/8 1841 i Roskilde gift med Karl Henrik With (DbL.XXVI[1944].173ff.), dengang sognepræst til Nexø og Bodilsker menigheder, senere (1856) sognepræst til Ålborg Budolphi kirke og stiftsprovst i Ålborg og (1869) overskoledirektør og departementschef for Undervisningsministeriets 3. departement. 100-101 *Falbalas*] falbelader, ♁: rynket garnering el. besætning på en damekjole (Falbalas er den franske og højtyske form). 105-106 *Ferdinand Tuteins ældste Søn*] Frederik Giuseppe Gustav Tutein, senere grosserer i Kbh. 122 *hic niger . . . romane caveto*] denne mand er sort (♁: ondskabsfuld), tag dig iagt for ham, romer! Citat fra Horats *Satirae* I,4,85.

292. [NkS 2836,4^o]. - 3 *hans . . . Brev*] ses ikke bevaret. 5 *Lectoren*] læseren. 19 *imellem den brune og blonde Sjæl*] jf. C. M. Wielands digt „Gandalin oder Liebe um Liebe“ [Neueste Gedichte, 1777-79]. 20 *in tractato . . . pro amore*] ved at behandle Gandalins (kærlighed) eller: kærlighed for kærlighed. 24 *die gute Frau*] Bolette Hertz. 27 *Krebsstingerte*] krebsefarvede. 28 *Sadrach, Mesach og Abednegos*] se ad 248. 15. 29-30 *Billedstøtten i Sais*] Schillers digt „Das Verschleierte Bild zu Sais“ (1795). 33 *Prinzeligt Natteselskab*] ♁: natteselskab i hotel „Prinsen“ i Roskilde. 34 *De gyldne Naale*] se 290.35-36. 40 *Antiquissimus*] meget gamle. 41 *haud illaudabilis*] ikke urosværdigt; som eksamenskarakter ved embedseksamen: 2. karakter af 1. grad.

293. [NkS 2836,4^o]. - 2-3 *Jürgensen*] usikkert hvem der her hentydes til. 3 *Pastor Winding*] Andreas Frederik Winding. Han, der fra 1840 var sognepræst til Himmelev og Roskilde adelige Jomfrukloster, var en udmærket klaverspiller og har skrevet flere kompositioner; han bistod Rasmus Nyerup, A. P. Berggreen og Svend Grundtvig med indsamlingen af tekst- og musikstof til folkelige viser og besørgede (1842) tekstudgaven af 2. hæfte af Weyses „Kæmpeviser“. - *Boopis*] (gr.) den kvieøjede; anvendes i de homeriske digte som epitheton ornans til Hera. 4 *Hæra*] Hera; i den græske mytologi Zeus' hustru, himlens dronning. 9-10 *Geld, Geld! . . . ganze Welt*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* I(1867). 1480 nr. 235; sml. det franske ordsprog: *Tout le monde court après l'argent*. 10 *Olsen*] hofmusik- og instrumenthandler P. W. Olsen. 14 *Næste Torsdag*] 2/9. 17 *Aften-Jøder*] aftensmøve (jf. ad 198.5). - *Provstens Indsættelse*] sognepræst til Roskilde domkirke S. R. Ortved var 1/7 1841 udnævnt til domprovst. 18 *Withs og Frøken Bangs Sammenflættelse*] se ad 291.91. 22 *Madammen og hendes Søster*] Karen Gravesen og hendes søster Cathrine (Trine) Petrea Kofoed. 27-28 *Böse Gesellschaften . . . Zitzen*] jf. 1. Korintherbrev 15,33. 30-31 *pium desiderium*] et fromt ønske, ♁: et uopnåeligt ønske. Den belgiske jesuit Hermann Hugo udgav 1627 et skrift med titlen „*Pia desideria*“ (Fromme ønsker); pietismens grundlægger, den tyske præst og forfatter Philipp Jakob Spener, udgav 1675 et skrift med samme titel. 32 *Capitain v. Hindenburg*] kaptajn, senere (1842) major Georg Daniel Hindenburg. 34 *Student Smith*] Hans Peter Schmidt, der havde begået selvmord 23/8 1841. „Dagen“ skrev 24/8 s. å.: „En ung Student paa 19 Aar har igaar, efterat have lemlæstet sig selv paa en uhørt Maade, gjort Ende paa sine Dage ved at overskjære sin Hals. Vi have ikke erfaret, hvilken Bevæggrund der har drevet ham til dette sørgelige Skridt.“ 38 *Decolleringen*] halshugningen. 44 *Eichel*] lotterikollektrice Birgitte (Gitl) Eichel, f. Hartvig.

294. [NkS 2836,4^o]. - 1 [1841] brevet har ingen årsangivelse; at det er fra 1841 er efter indholdet utvivlsomt, sml. br. 293. 5 *atque*] og. 6 R. og K.] Roskilde og København. 12 *un depit*] en ærgrelse. 15 *Glückstad*] cand. jur. Valdemar Nicolai Benny

Glückstadt, dengang sekretær ved Roskilde Amts- og Skoleråd, senere klostertskriver og kasserer ved Roskilde adelige Jomfrukloster, fra 1867 rådmænd, by- og rådstueskriver i Roskilde. 16 *Lise*] Elise (ved dåben: Lise) Pedersen, datter af gæstgiver i Roskilde Jens Pedersen og Inger Maria Christiansdatter; hun blev 29/4 1846 i Roskilde domkirke gift med ovenn. Glückstadt. – *Candidat Fritz*] cand. theol. Adolf Emil Fritz, dengang institutbestyrer i Holbæk, senere (1850) kateket i Fredericia og (1859) sognepræst til Alminde og Viuf menigheder og (1869) til Jersti og Kirke Skensved menigheder. Han var broder til Søren Hartmanns forlovede Ani Thomine (Mine) Lovise Fritz, jf. ad 213.29. – *Andrea Schreiber*] Andrea Jacobine Henriette Schreiber; hun blev 17/5 1850 gift med ovenn. Fritz. 16-17 *Chocoladen-Mutters*] Cathrine Maria Schreiber, f. Mundt, enke efter Købmand Søren Philip Schreiber. 26 *Allehaande, af Stokfleth*] „Allehaande. Et Ugeblad for alle Stænder“ (1829-31), udgivet af Frederik Wilhelm Stockfleth. 28 *abest*] er borte. 30 *Makintoshes*] vandtæt, uldent tøj el. klæde, opkaldt efter opfinderen, den skotske kemiker Charles Mac Intoch. 32 *Torsdag*] 2/9. 37 *Student Smith*] Hans Peter Schmidt; jf. ad 293.34.

295. (NkS 2836,4°). – 2 „*Mands Villie ... Himmerige*“] ordsprog; findes i Daniel Matras' ordsprogssamling (1633). 4-5 *mi domine professor: quid vult!*] min hr. professor: Hvad vil han? 6 *hvo, som tier, samtykker*] af: Qui tacet consentire videtur, en udtalelse af pave Bonifacius VIII, der blev optaget i Decretales 5,12,43. I romerretten (1.142Dig.(50-17)) siger Paulus: Qui tacet, non utique fatetur; sed tamen verum est, eum non negare (Den, der tier, samtykker vel ikke; men det er rigtigt, at han ikke siger nej). 7 *nulla regula sine exceptione*] ingen regel uden undtagelse. Ordsprog af uvis oprindelse. 18 *Urban Flatus hos Unzer*] uvist hvad der sigtes til. 25 *c.p.*] claudatur parenthesis, o: lad os slutte parentesen. 38 *Søsterscenen*] se 293.22ff. 29 *Frøken Bang*] Ulrica Cicilia Eleonora Bang; hun blev gift 31/8 1841 i Roskilde med K. H. With. 43 *totum Carolum*] hele Carl, o: hele karlen. 45 *Skolen*] Roskilde katedralskole. 47 *Billebrahe*] Frantz Preben baron Bille Brahe (DbL.III(1934).73f.); han blev 1842 student fra Roskilde, gik i diplomatisk tjeneste og blev senere gesandt, kammerherre og hofjægermester. 39 *dennegang ... uden Æresordsgivelsens Forlangende*] se 253.46ff. 40 *Blochs Børn*] i sit ægteskab med Henriette Marie Holmer havde rektor S. N. J. Bloch 2 sønner: Valdemar Antonius Bloch (DbL.III(1934).284f.), der blev student 1843 og senere rektor for Metropolitanskolen i Kbh., og Carl Peter August Bloch (DbL.III(1934).260f.), der blev student 1847 og senere formand. 44 *Sophus*] Krohn.

296. (NkS 2836,4°). – 5 *Professor Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 10 *Eichel*] lotterikollektrice Birgitte (Gitl) Eichel, f. Hartvig. 11 *o.m.dl.*] og mere deslige (efter tysk: und mehr dergleichen: og andet lignende). 28 *Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. 29 *Gratulation*] i anledning af søsterens bryllup med C. H. With. 35-36 *Bissens Folk ... oppudse de to store Monumenter*] 1838 havde billedhuggeren H. V. Bissen sammen med H. E. Freund (DbL.VII(1935).348ff.) fået overdraget tilsynet med skulpturerne i Frederiksborg, Fredensborg slotshave og monumenterne i Roskilde domkirke. Blandt *Bissens Folk* var særligt billedhugger Johan Scholl virksom, jf. Danmarks Kirker III.4(1951).1810ff. 36 *Chr. d. Førstes Capell*] det såkaldte Helligtrekongerskapel, hvori der findes gravmæler over Christian III og Frederik II. 37 *Dronning Margrethe ... en ny Næse*] dronning Margrethes sarkofag er i sin nuværende skikkelse en moderne rekonstruktion, som skyldes billedhuggerne Frederik Gottlieb Hertzog (DbL.X(1926).198f.) og Carl Aarsleff (DbL.I(1933).43ff.); ved restaureringen 1841 blev det yderste stykke af næsen og flere fingerled på alabastfiguren fornyet. 38 *den gamle Inskription*] se Danmarks Kirker III.4(1951).1805. 39 *ti Aar efter hendes Død*] af inskriptionen fremgår, at Erik af Pommeren 1423 bestokede mindemærket; dronning Margrethe døde 28/10 1412 og bisattes 4/7 1413 i Roskilde domkirke. 40 *Chr. d. fjerdes Broncestatue*] af Thorvaldsen (1840). – *Hansen*] Roskilde domkirkes mangeårige værge, stiftsskriver Christian Hansen, der var den drivende

kraft i restaureringsarbejderne i domkirken, jf. Danmarks Kirker III.4(1951).1833f. 41 hans] Christian IVs. 47–48 Fred. d. tredies ... Kobberkiste ... opstillet] Frederik IIIs kobberkiste, udført 1686 eller 1687 af generalbygmester Lambert von Haven (DbL.IX(1936).474ff.), blev først 1866 optaget af krypten og hensat i Christian IVs kapel.

297. [NkS 2836,4^o). – 2 *Hodie Eugacius non legit*] idag forelæser Eugacius ikke. 3 *Ergo asinus non venit*] altså kommer æslet (asenet) ikke. 5–6 *Geschieht das ... durren werden*] Lukas 23,31. 22 *negle*] her: prygle, jf. OdS.XIV.(1933)1163 (bet. 3.3). 25 *Rectoren*] professor S. N. J. Bloch. 28 *Thorsen*] overlærer, dr. phil. C. A. Thortsen. 38–40 *Nu smiler Mark og Enge ... Arm i Arm*] travesti på oversættelsen af Poul Gerhards salme „Nun ruhen alle Wälder“, 1. vers lød på Weyses tid således: Nu hviler Mark og Enge, / Hver gaar til deres Senge, / Nu sover alle Mand, / Men du min Siel og Tunge, / Op! op! I skal udsunge / Hvad eders Gud behage kan (Guldbergs salmebog nr. 397). 43 *Salut et Paternité*] med hilsen og faderskab; travestere: *Salut et fraternité* (med hilsen og broderskab), der var en almindelig brevslutning under den franske revolution. 44 *Heute roth, Gestern todt*] travesti på tysk ordsprog, der findes første gang i F. Petris samling: *Der Teutschen Weissheit* (1605), og som kan føres tilbage til den tyske oversættelse af Jesu Sirachs Visdom 10,11. I begyndelsen af finalen af 1. akt af „Sovedrikken“ (hvortil Weyse 1808 skrev musikken) hedder det (i klaverudtoget): „Heute roth, Morgen todt, / Heute mir, Morgen dir, / Det er Verdens Løb, Mamsell!“ (i den danske tekstbog: „I Dag rød, i Morgen død, / i Dag mig, i Morgen Dig; / det er Verdens Løb, Mamsell“). 46 1/4 *af de hos Eichel vundne 2000 Rbdr*] ifl. Berlingske Tidende 30/8 1841 var der ved klasselotteriets trækning 30/8 s. å. faldet en gevinst på 2000 rdl. i Mad. Eichels kollektion i Kbh. 47 *Bagtal*] se ad 119.11; blandt de 10 udtrukne bagtal var også tallet 371. Weyse havde imidlertid som bagtal 163, se 298.35.

298. [NkS 2836,4^o). – 3 *Fru Bang*] formentlig Sophie Marie Bang, f. Dahlerup, gift (1826) med lægen, professor O. L. Bang. – *liberisque*] og gratis. – *i Løverdags*] 4/9. 4 *tingerte*] farvede. 15 *stante p*] stante pede, 3: på stående fod. 24 *Kirstein*] Carl Kirstein, der boede på „Nøjsomhed“ på Østerbro. 25 *Torsdag*] 9/9. – *Biskoppen*] J. P. Mynster. 26 *Tutein*] etatsråd J. F. Tutein fyldte 84 år 9/9 1841. 30 *Admiralinde Holsten*] Regitze Sophie Holsten, f. Kaas, gift med admiral, kammerherre Hans baron Holsten, afgik ved døden 3/9 1841 i Kbh. – *Pløyens Kone*] Emma Theodora Pløyen, f. Manthey (se ad 50.35), gift med amtmand på Færøerne, senere over Vejle og Holbæk amter Chr. Pløyen, døde 15/8 1841 i Thorshavn. 31 *Dicitur, fertur, narratur*] det siges, fortælles, berettes. 43 *Frue: Peter Blom's*] Thora Augusta Blom, f. Jansen, der 27/5 1841 var blevet gift med murermester Peter Blom. 45 *Misteltein i Balders Død*] da Balder, søn af Odin og Frigg, havde drømme, der varslede hans død, tog Frigg alle ting i ed på, at de ikke vilde skade ham. Hun glemte misteltenen, som Loke omdannede til et våben, hvormed han fik Hoder til at fælde Balder. Hos Saxo er sagnet stærkt afvigende. Ewald har benyttet sagnet i „Balders Død“ (1773) efter Saxo, mens Oehlenschläger i sin „Baldur hiin Gode“ (1807) bygger på Snorres Edda. I Oehlenschlägers sørgespil siger Loke: „Her er et Spyd, det kaldes Misteltein, det er et bøieligt, et smidigt, nysfremspiret Skud, / En bladløs Vaand, en vandig, rask opløben Piil, / Som kraftløs hen for Vinden svaied hid og did / Midt i en liden, sumpig, ubemærket Holm.“ 46 *Stein*] usikkert hvem der her sigtes til. 50 „*Ich wollt ... wär vorbey!*“ Falstaffs replik i Shakespeares Henry IV (I), 5. akt, 1. scene (1598) (I would it were bed-time, Hal, and all well). 51 *Examenstiden*] Theodor Hansen skulde om kort tid op til teologisk embedseksamen.

299. [NkS 2836,4^o). Delvis trykt Berggreen.128f. – 3–4 *Ulrike ... Bryllup med With*] se ad 295.91. 5 *O ignorantiam incomprehensibilem*] O, ufattelige uvidenhed. 6 sc: *ecce!*] det vil sige: Se! 8 *iuxtatatis gratia*] for spørgs skyld. 8–9 *de gustibus ... disputantibus*] se ad 227.25. 10 *Bedstefader*] Bernhard Christoph Heuser. 13 1801] da Weyse

var forelsket i Julie Tutein. 14 *Biskoppen*] J. P. Mynster. 17 *Brokfugle*] hjejler. 19 *vini anserini*] gåsevin, ☉: vand. 19-20 *copiam unam caffetii*] én kop kaffe. 24-25 *oedematisk*] hovnet, opsvulmet. 27 *Tutein, paa Østerbroe*] på J. F. Tuteins ejendom Rosendal. 28 *hodie*] idag. - *sequente Christenio*] ledsaget af Christen (Gravesen). 30 *postalem Judæum*] efter smovsen; om smovs som øgenavn for jøder se ad 198.5. 30-31 „naar Mørket blinder ... i Hav“] måske travesti på det i. vægtervers [kl. 20], der begynder: „Naar Mørket Jorden blinder, / Og Dagen tager af“ (1623), jf. også Grundtvigs Roskilde Riim (1813), hvor det i nr. 6 [Kirkegang] hedder: „Nu, da Mørke Jorden blinder, / Medens Dagen tager af.“ 32 *nerveux*] ☉: som har hensyn til nervus rerum gerendarum (penge). 40 *Lass Dich nicht verblüffen*] ordsprog, jf. Venedey, Die deutschen und Franzosen nach dem Geiste ihrer Sprachen und Sprichwörter (1842).62 og N. R. Dove, Politisches Sprichwörterbrevier (1872), findes også i formen: *Lass dich nicht verblüffen* lautet das elfte Gebot, jf. W. Lohrengel, Deutsche Sprichwörter und Redensarten (1860).364. I et br. 1792 skrev Johann Gottfried Herder til sin søn Gottfried: „... und behalte das elfte Gebot: *Lass dich nicht verblüffen*“ (Riemer, Briefe von und an Goethe (1846).274). 45 *Quod illi bene proficiat*] gid det må bekomme ham godt. 59 *hendes nydelige Unge*] Frederik Gravesen.

300. [NkS 2836,4°]. Delvis trykt Berggreen.129f. - 3 *omnium*] af alle. 6 *in petto*] [ital.] egl.: i brystet, ☉: i tankerne, på hjerte. 9 *Greven*] A. W. lensgreve Moltke til Bregentved. 10 *crepere ... af det italienske Ord*] krepere kommer af lat. *crepare*: rasle, knage; egl. om projektil: revne, eksplodere, hvoraf bet.: dø, dræbe. 20 *desperatissime*] i den største desperation. 23 *apokryphisk*] hemmelig. 28 *hohl mich der Daniel*] for pokker! Om *holen* i edelige udtryk se J. u. W. Grimm, Deutsches Wörterbuch IV.2(1877).1741 og K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon II(1870).740 nr. 5. 30 *Din Svigerfader*] toldbetjent P. D. Hass. 33 *Svogerer*] præsten L. D. Hass. 34 *Allopatisk Medicin*] medicin, som fremkalder en sygdommen modsat virkning. Homøopati, som L. D. Hass jo var tilhænger af, hylde dem derimod grundsætningen: *similis similibus* (curantur), ☉: lignende tilfælde helbredes ved lignende midler (sådanne, som hos sunde ville fremkalde et lignende sygdomstilfælde). 35 „*Ich glaube ... Unglauben!*“] Markus 9,24. 39 *Reuter*] orgelbygger Andr. Reuter. 40 *Gregersen*] orgelbygger Jens Gregersen, der tidligere havde været ansat hos orgelbyggerne Marcussen & Reuter. 43 *Gothenborg*] orglet i Gustavi domkyrka i Göteborg skulde restaureres; 1844 fik Marcussen & Reuter af kirkerådet opfordring til at undersøge det forfaldne orgel. Orglet blev dog først i 1849 restaureret af firmaet (der da, efter Andr. Reuters død, kaldtes Marcussen & Søn), jf. Niels Friis, Marcussen & Søn 1806-1956(1956).40 og 44. 59 *Ecce leonem voracem*] se den grådige løve. - JFH] F. J. Hansen.

301. [NkS 2836,4°]. Delvis trykt Berggreen. 130f. - 2 *Salzmanns Bog*] romanen „Carl von Carlsberg, oder Über das menschliche Elende“ I-IV (Lpz. 1783-88) af den tyske pædagog Christian Gotthilf Salzmann. 3-4 *den unge Weyses Smør-Lidelser*] travestier titlen på Goethes roman „Die Leiden des jungen Werthers“ (1774). 12-13 *mater carissima*] meget kære moder. 14 *Lorenz Petersen*] Lorentz Petersens vinhandel i Kbh., der dengang indehavedes af hofvinhandler, major Wilhelm Junius Petersen. Ved en gennemgang af det endnu eksisterende firmas bøger har man ikke kunnet finde Weyses navn, hvorfor det formodes, at han har betalt sin vin kontant. 16 „*und das bekam ihr gut*“] citat fra den tyske udgave af Smollets roman Humphrey Clinker. 19 *Christians*] Müller. 20 *Waldemar Müller*] 2. pedel ved Universitetet Harald Waldemar Alexis Müller. - *ut mihi dixit*] efter hvad hun sagde mig. 27 *Desodoards ... Revolution française*] Histoire philosophique de la Révolution de France I-II (Paris 1796) af den franske historiker Antoine Etienne Nicolas Fantin-des Odoards. Weyse ejede 2. udg. af dette værk (I-IV, Paris 1797), se auktionskatalog nr. 1446-49. 31 *Petitum*] ansøgning om at måtte indstille sig til embedseksamen. 32 *Bene*] godt! - i *Fredags*] 10/9. 33 *General-Consul Tutein*] etatsråd J. F. Tutein.

34 *Syngeskuespil*] „Hulen i Kullafjeld“, æventyrkomedie i 4 akter af Carl Borgeard, musikken af H. S. Løvenskiold; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 23/9 1841. Det skulde have været opført til kongens fødselsdag (18/9), men da prøverne ikke var tilendebragte, kunde det først opføres 5 dage senere, jf. Th. Overskou, *Den danske Skueplads V* (1864). 477ff. 35 *Wilmer's*] Rudolph Wilmer's. 36-37 *te Deum laudamus*] Gud, vi love dig („den ambrosianske lovsang“). 37 *Til Roeskild ... Fredrik bragt*] begyndelseslinjen til J. L. Heibergs romance af sørgekantaten over Frederik VI, hvortil Weyse (1840) komponerede musikken. I Heibergs prolog til forestillingen „Macbeth“ på Weyses fødselsdag året efter hans død („Den femte Marts er kommet igen“) hedder det i 1. vers: „Til Roskild' har de vor Sanger bragt.“ 38 *Monte Pulciano*] by i Italien i provinsen Siena; ikke, som Weyse synes at antage, en vulkan. 41 *Vogel*] den tyske orgelspiller F. W. F. Vogel. 44 *Gravtoner*] se ad 289.31. 53 *Peter-Tromp*] 3: trompeter. Jf. at der i „Ludlams Hule“ omtales en „Peter Trimp“, hvis skæbne skildres i arien „Han gik til Ludlams Hule“ (1. akt, nr. 2). 56 T. K.] Theodor (Hansen) og Karen (Gravesen). 57 *F. Hansens Histories Fiinhed*] sigter muligvis til, at F. J. Hansen under pseudonymet Torkel Trane i 1841 havde udsendt et bind „Humoristiske Noveller“ (novellerne „Patriotisme“ og „Sørensen“); 1844 udsendte han under samme pseudonym endnu et bind „Humoristiske Noveller“ (heri romanen „Let Sind og Letsind“). – *Journalen*] måske „Maanedsskrift for Litteratur og Kunst“, hvis 1. hæfte for 1841 indeholdt en anmeldelse (af rektor, dr. phil. H. M. Flemmer) af Torkel Tranes „Humoristiske Noveller“. 58 *Ferrinis Død*] restauratør Vilhelm Theodor Ferrini døde 8/9 1841. 59 *den store Pan er død*] Pan er i den græske mytologi en hyrde- eller skovguddom. Sagnet om den store Pans død findes i Plutarchs *De defectu oraculorum* (*Moralia* III,17): En lakedaimonier Epitheses beretter, at han engang skulde sejle til Sicilien, en aften udfør Paxos hørtes pludselig en stemme, der kaldte på Thamus, hvilket var navnet på den ombordværende ægyptiske lods. Da denne svarede på tilråbene, lød stemmen højere end før: „Når du kommer til Palodes, så meld, at den store Pan er død!“ Thamus bestemte da, at hvis vinden holdt, vilde han sejle forbi uden at bringe dette budskab, som han ikke forstod, men hvis vinden lagde sig, vilde han fortælle, hvad han havde hørt. Da skibet kom til Palodes, blev det helt vindstille, og Thamus råbte da mod land, at den store Pan var død. I det samme hørtes en høj klage inde fra land. Parallelsagn om overbringelse af dødsbudskab findes fra andre indo-europæiske lande, se herom bl. a. Inger M. Boberg, *Sagnet om den store Pans Død* (1934). 60 *Karens Dreng*] Frederik Gravesen. 61 *et sume te ... grossitudinem*] Weyses hjemmelavede „latin“: Og tag dig selv i agt for ikke at blive for tyk.

302. (NkS 2836,4°). – 2 *hans Orgel*] i det til Bregentved slot hørende kapel. 3 *den unge Greves*] den senere udenrigsminister, kammerherre Frederik Georg Julius lensgreve Moltke til Bregentved (DbL.XVI(1939).68f.). 12 *hertilstede værende Greve*] gehejmestatsminister A. W. lensgreve Moltke ejede i Kbh. fra 1840 det Moltkeske palæ på hjørnet af Dronningens Tværgade og Bredgade (Dronningens Tværgade 2), hvor tidligere (1798-1836) gehejmekonferensråd Constantin Brun havde boet. Ejendommen ejes nu af Håndværkerforeningen. 13 *Pleiesønnen min*] F. Schauenburg Müller, der imidlertid ikke blev anmodet om at indvi orglet. 15 *Carstens Vauxhall*] Tivolis grundlægger Georg Carstensen (DbL.IV(1934).558ff.), der 1841-42 var udgiver af bladet „Figaro“, havde fået kgl. tilladelse til i juli og september 1841 at arrangere vauxhall i Rosenborg slotshave, hvortil „Figaro“s abonnenter havde gratis adgang. Berlingske Tidende skrev 21/9 1841 om „Figaro“s vauxhall: „Hr. Carstensen vedbliver med fortjenstfuld og ufortrøden Iver at gjøre de Forlystelser, han hvert Quartal arrangerer for sine Abonnenter, stedse mere og mere fuldstændige, og man seer saaledes af det Program, han nu har udstedt til Vauxhallat, at et stort Partie af Rosenborg Slotshave vil blive oplyst med 4 a 5000 Lamper, og der vil blive 3 forskjellige Orchestre, Vocal-Musik og Tyrolersangere, Taskenspiller og Jongleer-Kon-

ster af Brødrene Bellis, Fyrværkeri ...” Dagen efter meddelte Berlingske Tidende, at vauxhallet havde været besøgt „af flere Tusinde Mennesker.“ – hvad vilde jeg paa den Galei? talemåden: „Hvad vilde han på den galej?” stammer fra Molières „Les Fourberies de Scapin“ (1671), hvor det i 2. akt, 11. scene, hedder: „Mais que diable alloit-il faire à cette galère?” Molière har lånt sætningen fra „Le pédant joué“ (1654) af Savinien Cyrano de Bergerac. Da man bebrejdede Molière dette, svarede han med et ord, der er blevet bevinget: Je reprends mon bien, où je le trouve (jeg tager mit gods tilbage, hvor jeg finder det), idet han hævdede, at vennen de Bergerac havde stjålet vendingen fra ham. 23 *Hartmanns*] Søren Hartmanns. 29 *lange Lange*] Theodor Hansens ven Johan Nicolaj Lange, der i februar 1841 var blevet teologisk kandidat. – *Hansen*] Theodor Hansen. 34 *Slottets Nytaar*] ordet *nytaar* brugtes tidl. også i bet.: drikkepenge el. gratiale, der gives ved nytårstid, jf. OdS.XV(1934).64. 35-36 *de forlangte Præludier*] for at hjælpe F. Schauenburg Müller komponerede Weyse en serie letsjelligede præludier for orgel uden pedal til ham. Efter Weyses død udgav Müller dem under titlen: 32 lette Orgelpræludier til Brug ved Guds-tjenesten (Kbh. 1843). 41 *Danchel*] usikkert hvem der sigtes til. – *Hermans*] formentlig Herman Hertz. 43 *Clausen*] professor H. N. Clausen. 46 *Roeskilde Organist*] Hans Matthison-Hansen; han, der flere gange havde givet orgelkoncerter i Roskilde domkirke, gav 27/10 1841 en orgelkoncert i Frue kirke i Kbh. 48 *Hulen i Kullafjeldet*] jf. ad 301.34. 49 *Jomfrue Lichtenstein*] Frederikke Charlotte Pauline Lichtenstein, der 30/10 1841 blev gift med Henrik Rung. Om oprinet mellem hende og H. S. Løvenskiold skriver Th. Overskou (Den danske Skueplads V[1864].480), at Løvenskiold „havde troet, at han paa en Prøve turde vove høfligt at bede en Sangerinde om at give et Musikstykke et lidt hurtigere Tempo og varmere Foredrag. Høiligen fornærmet svarede Damen ham, at savnede Musikten Foredrag, saa var Skylden Componistens, ikke hendes, tog strax hjem og meldte Kl. 1½ at hun havde Krampe, saa at den til om Aftenen ansatte Forestilling maatte forandres.“. 55 *Theodorus Kareniaque*] Theodor og Karen. 56 *Omnibus*] til alle. Weyses parentetiske bemærkning sigter til, at kørsel med omnibus, der nu begyndte at blive almindeligere, hyppigt omtaltes i aviserne. Berlingske Tidende meddeler således 23/8 1841: „Med Dampskibet er igaar hertil kommen en i Hamborg forfærdiget og lukket Omnibus, der nu ogsaa vil blive sat igang. Ligeledes skulle flere være under Arbejde her i Byen, saa at vi snart med Hensyn til denne Befordringsmaade ikke vilde komme til at staa tilbage for andre store Byer.“ Og 6/9 s. å. meldes under overskriften „Omnibus“: „En tredie saadan Befordringsvogn er nu sat i Gang, nemlig den her forfærdigede „Løven“, der udmærker sig ved megen Elegance.“ – *salutem cordialem*] hjertelig hilsen.

303. (NkS 2836,4^o). – 2 *Hans Excellence*] gehejmestatsminister A. W. lensgreve Moltke til Bregentved. – *min Recommendation*] se 302.13. 4 *Secretariusssen*] J. P. E. Hartmann, Søren Hartmanns fætter. 5 *bartolus stupidus triplex*] trefold dumme Bertel („Dumbartel“). 10 *Mixtur*] et orgelregister, hvori hver pibe er forbundet med en eller flere små piber, der bringer (en af) overtonerne (kvintten, tertsen, septimen o.s.fr.) til at klinge med. 16 *nicht für die Langweile*] ikke forgæves. Actonia Müller nedkom 17/4 1842 med sønnen Peter Anton Ferdinand Müller (der 1883 fik kgl. bevilling til at føre navnet Schauenburg-Müller). Han blev cand. polit. og døde 1913 som chef for Statsbanernes trafikkontor og kar. ritmester. Han skriver i sine familieoptegnelser: „At det første Barn [Ernesta] ligesaalidt som de efterfølgende blev tildelt Navnet Schauenburg, hvad Fader nok attraaede og ønskede, skal efter Moders Meddelelse skyldes Storm, der foreholdt Fader det som en Forfængelighed, hvorefter han desværre opgav det.“ Den yngste søn, Elias Theodor Christian Kirstein Müller (f. 1844), der senere blev godsforvalter på Basnæs, skrev sig dog Schauenborg Møller, se A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen, Candidati og examinati juris 1736-1936 III(1957).193. 17 *Taknopoietæs*] (gr.) børneavler. 19-20 *Meynen ist* ...

Kant) i „*Critik der reinen Vernunft*“ (1781) finder man henimod værket afslutning (s. 82f.) et kapitel med titlen: Von Meinen, Wissen und Glauben. Det turde være hertil at Weyse sigter. Kapitlet begynder: „Das Vorwahrhalten ist eine Begebenheit in unserem Verstande, die auf objectiven Gründen beruhen mag, aber auch subiective Ursachen im Gemüthe dessen, der da urtheilt, er fordert. Wenn es vor ieder-mann gültig ist, so gern er nur Vernunft hat, so ist der Grund desselben obiectiv hinreichend, und das Vorwahrhalten heisst alsdenn *Ueberzeugung*. Hat es nur in der besonderen Beschaffenheit des Subiects seinen Grund, so wird es *Ueberredung* genannt.“ Senere (s. 822): „Das Vorwahrhalten, oder die subiective Gültigkeit des Urtheils, in Beziehung auf die Ueberzeugung (welche zugleich obiectiv gilt), hat folgende drey Stufen: *Meinen, Glauben und Wissen*. *Meinen* ist ein mit Bewusst-seyn so wol subiectiv als obiectiv unzureichendes Vorwahrhalten. Ist das letztere nur subiectiv zureichend und wird zugleich vor obiectiv unzureichend gehalten, so heisst es *Glauben*. Endlich heisst das, so wol subiectiv als obiectiv zureichende Vorwahrhalten das *Wissen*. Die subiective Zulänglichkeit heisst *Ueberzeugung* (vor mich selbst), die obiective *Gewissheit* (für ieder-mann). Ich werde mich bey der Erläuterung so fasslicher Begriffe nicht aufhalten.“ Det ses, at Weyse, hvis det skal være helt korrekt, burde have skrevet: aus unzureichenden subjektiven und objektiven Gründen. (If. venlig meddelelse fra professor, dr. phil. Fridthjof Brandt). 21 *Fengers Pulver*] pulvis rhei salinus. 22 *Mixtura acida*] sur mixtur, består bl. a. af fortyndet svovlsyre, anvendes som læskedrik til feberpatienter. 26 *Fru Hetsch*] Caroline Amalie Augusta Hetsch, f. Hansen, datter af arkitekten C. F. Hansen og gift med arkitekten, professor Gustav Friedrich Hetsch (DbL.X[1936].209ff.). 31 *Matthæi am lezten*] det sidste kapitel i Matthæus-evangeliet. Udtrykket stammer fra 4. Hauptstück i Luthers katekismus; i sin folkelige udformning udtrykker det: at være nær sin død el. undergang. 34 *eruktere*] ræbe. 37 *Blumauers*] den tyske digter Aloys Blumauer. 37-38 „*Erhaben sezt . . . unter sich*“] citat af 1. vers af Blumauers „*Ode an den Leibstuhl*“ (Gedichte II[Lpz. 1801].195f.). 48 *Henriques*] hofjuveler Falch Henriques. 50 *en lille Protest*] I NkS 2836,4° IV (Til oplysning om Weyse) findes en sålydende seddel, skrevet af Weyse: „Den Brystnaal, der findes blandt de Kongen tilhørende Pretiosa og passerer for at være købt af mig, vedkjender jeg mig paa ingen Maade. Min havde omtrent denne Facon: [herefter en omhyggeligt udført tegning af brystnålen]. Den af Undertegnede for 250 Specier til Hs. Majestæt Kongen i August 1825 solgte Brystnaal indeholdt 1 Brillant paa 8 a 9 Gran og 50 mindre Brillanter, der var gjort af Juveler Frontin, og havde 1806 kostet 481 Rdl Courant. Kjøbenhavn d 27 Sept 1841. C. E. F. Weyse.“

304. [NkS 2836,4°]. – 1 [Oktober]] brevet er af Weyse dateret: d 7 September 1841; da det er poststemplet 8/10 1841, må br. være skrevet 7/10. Jf. ndf. 306.2-4. 2 *et quidem*] og endog. 4 *over 27*] over 27 tommer. 7 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann. – *spillet Orgelet i Bregentved*] se 303.4. 10 *Tryde*] stiftsprovst E. C. Tryde. 13 *Smith*] Andreas Niels Christopher Smith, dengang 1. residerende kapellan ved Frue kirke i Kbh., fra 1837 sognepræst til Farum og Værløse menigheder. 25-26 *apoplexia sanguinosa . . . pulmonalis*] hjerneapopleksi (o: hjerneblødning) eller en ved hjerneanæmi opstået lammelse eller ved lungeapopleksi (o: blodprop i lungen). 27 *Peter Kornerup*] etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup, der havde fødselsdag 5/10. 28-29 *Landskabsmaler Møllers*] landskabsmaleren, professor, senere (1845) justitsråd Jens Peter Møller (DbL.XVI[1939].406f.). Weyse var tidligt kommet i forbindelse med Møller og har 1833 tilegnet ham et Impromptu for Pianoforte. F. Schauenburg Müller omtaler i sin dagbog 10/1 1835 et middagsselskab hos justitsråd Holm, hvor blandt gæsterne var J. M. Thiele, professor Freund, professor Høyen, bygmester Friis, teatermaleren Troels Lund og „Professor Møller, Landskabsmaleren, et skjønt Ansigt, en godmodig Karakter, Tidens bedste Restauratør.“ Møller, der 1814 blev ansat som konservator ved Den kgl. Malerisamling, har foretaget talrige restaureringer,

men eftertidens dom er, at hans restaureringer er dårlige og hårdhændede. Weyse ejede flere malerier af Møller: Snaper Mølle i det Slesvigske ved Maaneskin [antagelig det i nærv. br. nævnte maleri], Et Landskab med en Bro over en Flod i Nærheden af München, Borgen Hausardt i Schwarzwald ved Solens Nedgang og Et Studium, se Fortegnelse over afgangne Professor, Dr. phil. Weyses efterladte Samling af Malerier, Kobberstik og Lithographier, der bortsælges ved Auction den 5te April førstkommande (Kbh. 1843) nr. 8-11. 29 *en lille Composition*] Andante for Pianoforte, tilegnet Professor J. P. Møller, gengivet i facsimile Berggreen. 227. 32 *Hetsch*] arkitekten, professor G. Hetsch. 34 *Sigvart*] dav. pakhusforvalter, senere grosserer Sigwart Blom. 35 *Pastor Timm*] Herman Andreas Timm (DbL. XXIV [1943]. 146f.), der 1826-35 havde været kateket ved Trinitatis kirke og derefter blev sognepræst til Store Magleby menighed på Amager. Han har skrevet en del salmer og opbyggelige sange; mest kendt er „Under dine Vingers Skygge“. 38 *samtlige 12 trestemmige Sange*] Weyses 12 trestemmige Sange til Skolebrug (Kbh. 1841). 39 *et eget Talent*] blandt Weyses papirer i KB (NkS 2836,4^o) findes et udateret koncept til en anbefaling fra Weyse for Borchhorst. I koncepten, der ikke er skrevet med Weyses hånd, hedder det bl. a.: „... Jeg har oftere hørt Waisenhusets Elever synge, og hvad de have præsteret, har ikke allene fyldestgiort enhver billig Fordring, men har endogsaa overtruffet min Forventning om, hvad der i Skolen kunde præsteres. Dette har især været Tilfældet med den af mig for Waisenhuset komponerede, temmelig vanskelige Cantate uden Accompanement [formentlig kantaten til Vajsenhusets stiftelsesdag 1838: „Højt over Stjernernes Hær throner du, Gud!“]. Fejer jeg dertil, at Hr Borchhorst er mig personligen bekjendt som en Mand med megen Iver for sit Kald, og som tillige er i Besiddelse af grundige Kundskaber i sit Fag, maa jeg ligeledes bevidne, at han særdeles egner sig til at stilles i Spidsen for Sangunderviisningen, ligesom det er min Formening, at Faa eller Ingen vilde løse Opgaven bedre.“ Anbefalingen var forårsaget af et af Borchhorst udarbejdet forslag til en forbedret organisation af sangunderviisningen i de offentlige skoler i Kbh. 43 *Sed ex est carta*] Weyses hjemmelavede „latin“: men papiret er ude. 53 *Kabel*] usikkert hvem der her sigtes til. Der kan være tale om F. Schauenburg Müllers jævnaldrende Petrus Kabell, dengang adjunkt i Arhus, senere (1848) sognepræst til Vejlby og Horne menigheder og (1857) til Nestelsø og Mogenstrup menigheder, eller hans ungdomsven, daværende overinspektør ved den kgl. saline Travensalz i Holsten, senere (1863) amtsforvalter og justitsråd Frederik Christian Kabell. Muligt kan der også være tale om organisten Johannes Kabell. – *hæs*] læsemåden tvivlsom. 55 *Din Storms*] pastor H. P. I. Storm.

305. (NkS 2836,4^o). – 1 [Oktober]] br. er af Weyse dateret: d 14 September, det er poststempelt 15/10 og må følgelig være skrevet 14/10. Jf. ndf. 306.2-4. 4 *tryffelsque*] og træfler. 5 *ananatibusque*] og ananas. 9 A] Actonia Müller. 11 *in hoc tempestate canina*] Weyses hjemmelavede „latin“: i dette hundevejr. 21 *in fine suo*] i sin ende. 34-35 *hendes nye Søster Anna*] Karens søster Cathrine Petra Kofoed havde taget plads hos kaptajn Hindenburg (se 293.31f.) og var nu efterfulgt af Anna (el Ane), der synes herefter til stadighed at have boet i Kronprinsessegade hos Weyse. Hun omtales oftere i det følgende. 36 *Ernesta*] Müller. 38 *Den Smaa her hjemme*] Frederik Gravesen. 42 *den diatoniske Skala*] skala med en blanding af 5 hele og 2 halve toner i oktaven i modsætning til den kromatiske skala, der er en skala af på hinanden følgende halve toner. 48 *Siegvard*] Blom. – *Lundahl*] cand. theol. Andreas Peter Lunddahl, han blev 1841 lærer ved Frederiksborg skole, 1845 adjunkt ved Metropolitanskolen, 1847 inspektør ved Kbh.s Østre Betalingssskole, 1851 sognepræst til Bjørnsholm og Malle menigheder og forstander for skolelærerseminariet i Ranum, 1859 sognepræst til Stubbekøbing og endelig 1869-93 sognepræst til Tølløse og Aagerup menigheder. – *Trydes Datter*] Hedvig Rasmine Frederikke Tryde, datter af stiftsprovst Eggert Tryde; hun blev 10/3 1848 gift med ovenn. Lunddahl.

306. [NkS 2836,4^o]. – 3 *hvad Maaned*] jf. fejdateringerne af br. 304 og 305. 10 *Volquarts*] silke- og klædehandler Chr. H. Volquartz, der havde forretning St. Købmagergade 22. 15 *komt man über ... den Schwanz*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon II(1870).852 nr. 814. Hunden er stjernebilledet Sirius, og ordsproget bet. oprindeligt, at har man overstået hundedagene (24/7-14/8) med deres stærke varme, er den følgende tid let at bære. Ordsproget findes i Nordtyskland, Holland, Belgien og Nordfrankrig. 16 *hab' ich kein Geld ... ich Courage*] måske travesti på ordsproget: *Hab' ich kein Geld*, so *hab' ich doch Ehre*, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).1497 nr. 706. 21-22 *Sed claudatur ... tepporum parenthesis*] men lad os nu slutte parentesens om tæpper. 24 *Harder*] Christian Friederich Harder, der tidligere havde været logerende hos Weyse. 25 *haud*] *haud illaudabilis*, o: ikke urosværdigt; til embedseksamen: 2. karakter af 1. grad. – non] egl.: non contemnendus, o: ikke at foragte; til embedseksamen: 2. karakter af 2. grad. 30 *Jürgensen*] agent, silke- og klædehandler Christian Jürgensen, der var oldermand for silke-, ulden- og lærredshandlerlavet. 38-39 *Schönheider*] kontreadmiral, senere (1848) viceadmiral Ulrich Anton Schönheyder (DbL.XXI(1941).504f.), der boede Kronprinsessegade 389, i samme hus som nationalbankdirektør C. W. Haagen – og ikke langt fra Weyse. 40 *Frøknen*] Vilhelmine Henriette Schönheyder eller Antonia Augusta Schönheyder (1843 gift med kommandør Olaf Vilhelm de Fine Skibsted). 44 *Sine Haagen*] Hansine Haagen, C. W. Haagens datter. 48 *Niels*] Hartmann.

307. [NkS 2836,4^o]. Brudstykke trykt i C. Thrane, Weyses Minde(1916).95. – 20 *fui-mus Troes! fuit Ilium!*] Trojanere var vi! der var et Ilion! Citat fra Vergils Æneide 2,325. Citatets mening er: Alt er forbi! 23 *annulus Dannemanicus*] den Dannemandske ring. 24 *Kongens Brystnaal var solgt*] se 303.42ff. 26 *det bemeldte Møbel*] o: den Dannemandske ring. *Møbel* anvendtes tidl. om et stykke løvsøre, en rørlig genstand, jf. OdS.XIV(1933).699. 27 *Almandin*] ædel granat. 31 *Lange*] tømrermester, vicebrandmajor T. Bloms svigersøn, Peter Ferdinand Lange, og grosserer Johannes Heide Wedersø, der drev forretning under firma Wedersø & Lange, gik begge fallit 29/10 1841. 32 *Bankactier*] i begyndelsen af 1840'erne begyndte en spekulation i Nationalbankaktier, hvis kurs efterhånden blev drevet op i en højde, der var urimelig. I 1839 var den pari, hvilket var temmelig meget for et papir, der endnu ikke havde givet udbytte, jf. Historiske Meddelelser om Kbh.4.rk.IV(1954).601. Allerede 12/2 1841 skrev „Dagen“: „I den sidste Tid har der fundet et stærkt Jobberi Sted med disse Papirer [o: nationalbankaktier], hvoraf betydelige Summer ere solgte paa Tiid, til en Pris af 108% at levere til næstkommende 11te Juni Termin og af 120 til 125% at levere om 2 Aar. Vi tilføie dog, at vi ikke have bragt i Erfaring, at nogen af de afsluttede Handeler have været forbundne med Depositum eller anden Sikkerhed.“ – *Held den, hvis Hjerte roligt*] travesti på kvartet af „Vinhøsten“, tekst af Rasmus Frankenau (overs. af et syngestykke af J. J. Ihlen), musik af Kunzen. 33 *B. A.*] bankaktier. 33-34 *der grosse Hansen*] organist ved Roskilde domkirke Hans Matthison-Hansen. 35-36 *hat sich ... vernehmen lassen*] Hans Matthison-Hansen gav 27/10 1841 en koncert i Frue kirke i Kbh. Der opførtes en fuga af J. S. Bach, Ave Maria af Cherubini, en duet af Weyse og en arie af Händels Messias; de fleste numre var Matthison-Hansens egne kompositioner: koralmelodi med variationer; fantasi for orgel; tema med variationer; symfoni for orgel og Ewalds „Sang ved Dødens Komme“ („Udrust dig, Helt fra Golgatha“). 48-49 *Peter Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 49 *hans Uleilighed*] med at spille på orglet i Bregentved slotskapel, se 303.4. 55 *Theodor ... skal ... op*] til teologisk embedseksamen.

308. [NkS 2836,4^o]. Delvis trykt Berggreen.131ff. – 3 *Machet die Thore ... Ehren einziehe*] jf. Salmernes Bog 24,7 og den tyske salme „Macht hoch die Thür, die Thor macht weit“ (o. 1630) af Georg Weissel, oversat (1829) til dansk af præsten Niels Johannes Holm („Gør døren høj, gør porten vid! / Den ærens konge kommer

hid"), jf. Den danske Salmebog nr. 71. 5 *Geburtstage*] Theodor Hansen havde fødselsdag 29/10. 7 *Candidando . . . filii*] den store, vordende kandidat Theodor Hansen fra Aastrup. 17 *Søren*] Hartmann. – *Niels*] Hartmann. *Urban Flatus*] jf. ad 295.18. 23 *Lange*] Johan Nicolaj Lange. – *Vesterboe*] Iver Christian Theodor Vesterboe; han var student (1834) fra Roskilde, blev 1843 cand. theol. og derefter institutbestyrer i Kongens Lyngby, lærer ved Bredgades drengeskole og inspektør ved Opfostringshuset og til sidst (1861) sognepræst, senest til Torslev og Svenstrup menigheder. – *Haar*] Hans Jørgen Theodor Haar; han var student fra Roskilde 1836, blev 1842 cand. theol., var derefter huslærer hos Gunni Busck, blev 1844 personel kapellan til Soderup og Eskildstrup menigheder, res. kapellan til Alborg Frue kirke og sognepræst for Sdr. Tranders menighed 1859, 1870 sognepræst i Nykøbing F. 25 *externel*] udvendigt (i modsætning til det nævnte indvendige: æbler og svedsker). 28-29 *Melodien: vil Du være stærk og fri*] af Weyse; fra syngestykket „Ludlams Hule“ (1814). 33 *Probiren ist ja keine Kunst*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873).1406 nr. 9 (Probieren ist kein Kunststück (el. Meisterstück)). 35 *Visen*] Weyses vers til Theodor Hansen – med overskriften: „I Anledning af den 29 October 1841“ og underskrevet af Weyse – findes i NkS 2836,4°; den er medtaget i Berggreens uddrag. 26 *Aastrup*] Theodor Hansen var født på Aastrup. De øvrige lokaliteter: *Glostrup*, *Balders Brønd* (=: Baldersbrønde) *Hedens Huus* (=: Hedehusene) og *Roeskild* passerer alle på vejen fra Kbh. til Aastrup. 43 *Exercisen lærte*] ifl. Universitetsdirektionens bekendtgørelse 13/8 1812 § 1 havde alle studenter ved Kbh.s Universitet pligt til at indtræde i Kongens Livkorps, når ikke legemssvagthed forbød dem det. 44 *Attestads*] teologisk embedseksamen. 45 *mundtlig Snakkerads*] mundtlig eksamen. 46 *Vivat!*] han skal leve! 50 *O Maadehold! Dit Navn er: Weyse*] travesti på: „Svaghed, dit Navn er Kvinde“ (Frailty, thy name is woman) fra Shakespeares Hamlet, 1. akt, 2. scene. 51-52 *et andet vederstykkeligt Ord*] dagbrækningen (OdS. III(1921).427). 58 28 T 2 Lin.] 28 tommer 2 linjer.

309. (NkS 2836,4°). Delvis trykt Berggreen.133f. – 2 *Laud*] ved teologisk embedseksamen 1/11 1841. 2-3 *inprimis pr. sp. scr.*] inprimis pro (el. ob) specimen scriptum, =: især for den skriftlige prøve. 3 *Martensen*] H. L. Martensen, dengang ekstraordinær professor i teologi. 4 *Hohlenberg*] Matthias Hagen Hohlenberg (DbL.X(1936).322f.), fra 1831 ord. professor i teologi. 12 *et Glas Vand*] Et Glas Vand eller Liden Tue kan vælte stort Læs, komedie i 5 akter af Scribe (Le verre d'eau, ou Les effets et les causes), oversat af Th. Overskou; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 29/6 1841. 14 *Herr og Madam Nielsen*] skuespilleren N. P. Nielsen og hans hustru, skuespillerinden Anna Nielsen. 16 *Fru Heiberg*] spillede i „Et Glas Vand“ rollen som Abigael. 17 *Hr Hansen junior*] August Edvard Hansen (DbL.IX(1936).250f.). Han kaldtes Hansen jun. for at adskille ham fra den ældre broder, operasangeren Jørgen Christian Hansen (sst.140f.). Han debuterede på Det kgl. Teater 1838, var 1847-49 knyttet til Kristiania teater og kom derefter til Casino; 1855-56 virkede han med Høedt og M. Wiehe på Hofteatret, men vendte tilbage til Casino. Efter at have taget sin afsked 1860 rejste han som teaterdirektør i provinserne. I „Et Glas Vand“ spillede han Arthur Mashams rolle. 18 *Jfr. Ryge*] Clotildis Nathalia Septima Ryge (DbL.XX(1941).354f.), datter af skuespilleren, dr. med. J. C. Ryge og dennes 1. hustru. Hun debuterede 1837 på Det kgl. Teater, som hun forlod 1848 ved sit ægteskab med kaptajn Frederik Christian Joseph Ludvig greve Ahlefeldt-Laurvigen; hun blev senere (1853) gift med kommandør, kammerherre Valdemar greve Holck. 28 *Jessen*] Frantz Christopher von Jessen. 29 *Cliquen i Slagelse Egnen*] på Slagelseegnen virkede skolelærer Rasmus Sørensen (DbL.XXIII(1942).310ff.) med gudelige forsamlinger og rejste en vækkelsesbevægelse, se Knud Banning, Degnekristne (1958) og samme, En Landsbylærer. Skolelærer Rasmus Sørensens Ungdom og Lærergerning (1958); i 1840'erne arbejdede han også for den politiske bondeopvækelse og grundede 1842 sammen med J. A. Hansen „Almuevennen“. 30 *Boiesen*] Frederik (Frits)

Engelhardt Boisen (DbL.III(1934).389ff.); han havde, ligesom F. C. von Jessen, gået i Nykøbing skole, hvorfra han dimitteredes 1825; fra 1837 var han præst i Skørpinge og sluttede sig straks til forsamlingsfolkene; 1850 blev han præst i Vilstrup ved Haderslev, 1859 sognepræst i Stege, 1866 landstingsmand. Fra 1832 udgav han en „Budstikke“, et folkeskrift til oplysning og opbyggelse. 43 *Major Blom*] tømrermester, vicebrandmajor T. A. Blom. 53 *Bjørnen hos Lindegaard*] gælden på de 800 rdl. til pastor V. T. Lindegaard, der først blev betalt af Weyses dødsbo. – 212 *Rbdlr jeg fik*] for den solgte brystnål, se 303.43; 106 *Species* = 212 rdl. 55-56 *Feen Rosabelverdes Udsagn*] i E. T. A. Hoffmanns roman „Klein Zaches genannt Zinnober“ siger féen Rosalbelverde: „Euch beider ist nur einmal Reichthum nicht bescheert, und wem Reichthum nicht bescheert ist, dem verschwinden die Goldstücke aus der Tasche“ (E. T. A. Hoffmann, Klein Zaches genannt Zinnober (1819).7). 61 *Omnis saluto*] jeg hilser alle.

310. (NkS 2836,4^o). – 3 *aus Nichts wird Nichts*] oversættelse af De nihilo nihil (af intet kommer intet), citat fra De rerum naturæ af Lucretius; Persius har i Satirer 3,84 formen: De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reverti (Intet kommer af intet, og i intet kan intet vende tilbage). 5 *Duodez*] (lille) format, der fremkommer, når et ark foldes i 12 blade. – *in Quarto non parvo*] i et ikke lille kvartformat. *Quarto* er det format, som fremkommer, når et ark falses 2 gange, så der fremkommer 4 blade (8 sider). 7-8 *Mikrokosmum ex nihilo*] en verden i det små af intet. 9 *Wieland . . . Frøken - von Sternheim*] uvist hvad der sigtes til. 11 *Æblerne*] vist en vittighed; latinsk malum (plur. mala) kan betyde æble og et onde. 14 *Alles mit Massen*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873). 487,nr. 1, 488,nr. 6-8. På dansk findes talemåden: „Alles mit Massen“, sagde skræderen, han slog sin kone med et alenmål, jf. Evald Tang Kristensen, Danske ord-sprog og mundheld (1890).449, og: Alles mit maazen, sagde kjællingen, hun drak brændevin af et pottemål, anf. st. 642. 19 *Exempli Gloria*] i stedet for: exempli gratia (for eksempel). – *Carl Friedrich Cramer*] 1780-94 professor i Kiel; det var ham, der 1789 forsynede den 15årige Weyse med introduktionsskrivelser til bl. a. Schulz og Grønland, da Weyse rejste til Kbh. 24 *me absente*] i min fraværelse. 31 *Frands*] F. J. Hansen. 39 *den gamle Mester*] drejermester ved Holmen Mouritz Hieronymus Alstrup. 41 *Chefen*] kontreadmiral Hans Stephensen. – *hans Medbeiler*] blokke-drejer Johan Vilhelm Gertner. 42 *hans Søn Maleren*] portrætmaleren Johan Vilhelm Gertner (DbL.VIII(1936).67f.). 46 *Wulf refererer Sagen*] admiral P. F. Wulf var jagt-kaptajn hos kongen og refererede i denne egenskab marinens sager. 53 *delectatio variat*] spøgefuld omskrivning af: variatio delectat (forandring fryder), citat fra Euripi-des' Orestes 5,234; Phaedrus Fabler II, fortalen 10, har formen: varietas delectat.

311. (NkS 2836,4^o). – 2 *Dit Ærinde*] antagelig indkøbet af fødselsdagsgave til Müllers moder. 8-9 *quidquid agis . . . respice finem*] hvad du begynder på, begynd det klogt og tænk på afslutningen. Citat fra den latinske sagnsamling Gesta Romanorum. 22 *Berlings Mandags-Avis*] Berlingske Tidende 8/11 1841 indeholdt under „Udnævnelser“ følgende meddelelse: „Under samme Dato [7/10 1841] er Quarteermand ved Holmens Dreierværksted D. J. Svendsen beskikket til Dreiermester ved Holmen.“ 26 *Tempora docebunt*] tiderne vil vise det. 30 *Rothe*] sognepræst ved Trinitatis kirke, dr. theol. V. H. Rothe. 32 *Gad*] residerende kapellan ved Trinitatis, dr. theol. Peter Christian Stenersen Gad (DbL.VII(1935).557ff.), senere (1845) biskop over Lolland-Falsters stift. 33 *Pastor Holten*] H. C. Holten. 36 *et quidem*] og tilmed. 43-44 *Exempla illustrant . . . probant*] eksempler er oplysende og ofte beviser. Travesti på talemåden: exempla non probant sed illustrant (eksempler er ikke beviser, men vel oplysende). 44-45 *Wie die Alten . . . die Jungen*] citat fra Michael Neander, på dansk findes talemåden først i Peder Jensen Hegelunds Problemata et Proverbia moralia (1624) (Ligesom de gamle Fugle syngte, saa hviske de unge efter). 55 *Paul Butterbrot*] tyksak.

312. [NkS 2836,4°]. – 2 „*ecce quam bonum*“] se hvad godt. Ordene findes i en tysk Burschenlied; teksten lyder: *Ecce quam bonum / bonum et jucundum, / habitare fratres / fratres in uno* (Se hvor godt og behageligt det er, at brødre bor på et sted), jf. *Commers-Buch für den deutschen Studenten* (1892).184. Melodien blev meget anvendt, bl. a. af Bellmann og J. L. Heiberg samt til danske drikkeviser (se Samling af Drikke-Sange udg. af P. Davidsen [1831].113). 4 *nunc: defunctum*] nu: afdøde. 9 *animal bipes rationalis*] et fornuftigt, tobenet dyr. Dannet efter Platons definition af et menneske: *animal inplumpe bipes* (et ubehåret el. ubefjeret, tobenet dyr). 15 *mortem atque diabolum*] døden og djævelen. 16 *laver et Hul efter det Andet ind i Verden*] se ad 243.20. 16–17 *speculere . . . af Speculum, et Spejl*] *spekulere* kommer af lat. *speculari*: spejle, betragte, jf. *specula*: udkigspost og *specere*: se, betragte, *spejl* kommer af *speculum*, der er dannet af *specere*: se, betragte. 17 *adoniserer sig*] forskønner sig, pynter sig. 19 *Gnavpositatis effusione*] gnavenhedens udbrud. 23 *Anna*] Kofoed, tjenestepige hos Weyse. – *Fredrik*] Gravesen. – 68 *aarige Winter*] Weyse var 5/3 1841 fyldt 68 år. Navnet Winter er måske valgt med henblik på den gamle pensionist Vinter i J. L. Heibergs operette *Et Eventyr i Rosenborg Have*, hvortil Weyse [1827] har skrevet musikken. 29 *Kirketavlen*] et skuffelignende redskab, der i tidligere tid ombares i kirkerne under gudstjenesten til indsamling af almisser. 36 *Mouslin de Laine*] uldmusselin. 37 *Student Frederiksen*] Rasmus Severin Frederiksen; han var 1840 blevet student fra Metropolitanskolen, blev 1848 cand. jur. og senere borgmester i Vordingborg. 46 *Bedstefaders*] Christoph Bernhard Heuser. 47 *alienas literas non inkukas*] hjemmelavet „latin“: kig ikke i andres breve! – *Majoren*] vicebrandmajor T. A. Blom. 48 *et male exvidit cum eo*] Weyses hjemmelavede „latin“: og dårligt ser det ud med ham. 48–49 „*Wenn Du . . . gleichfalls wohl*“] oversættelse af den traditionelle indledning i latinske breve fra Ciceros tid [Si vales, bene; ego valeo]. 50 *staar paa 27*] tommer. – *O te pauperum!*] o, du stakkel! 62 *Clausen*] professor H. N. Clausen.

313. [NkS 2836,4°]. – 2–3 *Dannebrogsmand*] spøgende i stedet for: dannemand, ♂: hædersmand. Om dannebrogsmanden bestemte iøvrigt kgl. anordning 28/1 1809, at han skal betragtes „som en af Kongen udmærket Mand“ og „allevegne udenfor hans Tienesteforhold anses og behandles som den første blandt sine Ligemand.“ 4 *ofte omtalte 212 Rbdlr*] se br. 303.43, 309.53. 18 *den rige Mand i Evangelium*] Lukas 16,19. 25 *Salmi*] salmis (fr.), en ragout på stegt fuglevildt. 40–41 *Mit Brev til Bygnings-Administrationen*] br. 498. 42 *Hr Ramus*] orgelbygger F. H. Ramus. 47 *Gregersen*] orgelbygger Jens Gregersen. 59 *et nunc . . . in innocentia*] og nu vasker jeg mine hænder i uskyldighed, jf. *Salmernes Bog* 26,2, 73,13 og *Matthæus* 27,24. – *Planeten*] tidsskriftet *Unser Planet*, *Blätter für Unterhaltung, Zeitgeschichte, Literatur, Kunst und Theater*, fra 1830 udg. i Leipzig. 60–61 *vestri alte . . . fiunt recordari*] Deres Højvelbårenhed vil huske. 62 *circa olim est mors*] måske: næsten død og borte. – *mea paucitas*] i stedet for: *mea parvitas*, min ringhed (citat fra *Valerius Maximus*). 61–62 *debet se . . . sumere*] man bør tage sig iagt. 62 o. d. l.] og deslige. 67 *Adio! figlio mio!*] (ital.) farvel, min søn!

314. [NkS 2836,4°]. – 4 *Clausen*] professor H. N. Clausen. 5 *imprimis*] især; om karakteren: *inprimis* ob *specimen scriptam* ved teologisk embedseksamen se ad 309.2–3. 19 *Amtmand Neergaard*] Johan Ferdinand Neergaard, fra 1813 amtmand over Præstø amt, fra 1830 ejer af Fuglsang, Prierskov og Trøjborg. – *et Par Søner*] Johan Thomas Oluf Neergaard, senere etatsråd, ejer af Gunderslevholm og Tærø, og Rolf Viggo Neergaard, senere cand. polit. og ejer af Fuglsang og Prierskov. 25 *Thiersbek*] Weyse husker forkert. Tirsbæk er en hovedgård i Vejle amt, Hatting herred, Engom sogn; amtmand J. F. Neergaard boede på Lindersvold hovedgård (Præstø amt, Faxe herred, Roholte sogn), der tilhørte baroniet Gaunø. 30 *bonum effectum*] en god virkning. 32 *deficiente vacantia*] på grund af manglende vakancer (embedsledighed). 32–33 *cum appendice . . . pedicul-oso*] med tillæg af lopper og lus. 35

Rothe] sognepræst til Trinitatis kirke, dr. theol. V. H. Rothe. 37 Tryde] stiftsprovst E. C. Tryde. 39 Majoren] vicebrandmajor T. A. Blom døde 20/11 1841 i Kbh. 42 Langes] grosserer Peter Ferdinand Lange, Bloms svigersøn. 47 Si vales ... non valeo] hvis du har det godt, er det godt; jeg har det ikke godt. 51 vel quasi] eller næsten. 55 Gudsaligheden ... til alting] die Gottseeligkeit ist zu allen Dingen nützlich, 1. Timotheusbrev 4,8. 56 Sed exest epistola chartæ] men brevpapiret er slut (Weyses hjemmelavede „latin“). 57 Hutterum] der sigtes til værket Hutterus redivivus (1829, 13. oplag 1888), en fremstilling af den gammel-lutherske dogmatik af den tyske kirkehistoriker Karl August Hase; opkaldt efter den tyske lutherske teolog Leonhard Hutter, der 1610 udgav et dogmatisk „Compendium“, der skulde afløse Philip Melanctons Loci communes (1521); det oplevede talrige oplag og blev senest udgivet 1855.

315. (NkS 2836,4°). – 18 stor Sorg] i anledning af vicebrandmajor T. A. Bloms død 20/11 1841. 20-21 nam dicitur ... narratur] ti det siges, fortælles og berettes. 22 Langes] grosserer Peter Ferdinand Lange. 23 sidde i uskiftet Boe] efter de dagældende regler kunde en enke hendside i uskiftet bo med myndige børn med disses samtykke; det krævedes, at den samtykkende ikke var under konkurs, jf. cancelliskr. 9/9 1820. Da den gifte kvinde dengang var formueretlig umyndig, således at hendes ægtefælle alene rådede over hendes formue, kunde det volde vanskeligheder, at Bloms svigersøn, grosserer P. F. Lange, var gået konkurs. 25 Løverdage] 27/11. 27 Trier] lægen, dr. med., senere tit. professor og etatsråd Seligman Meyer Trier (DbL.XXIV (1943).275ff.); han havde en betydelig praksis i Kbh. og var 1842-60 overmedikus på Frederiks Hospital i Kbh. 28 Supuration] suppuration, ɔ: betændelse. 29 Melæna] opkastning af blod. 30-31 „Dann legt er ... nimmer wieder!“] slutningslinjerne af Matthias Claudius digt „Der Mensch“ (M. Claudius Werke II (Hamburg 1819).108). 32 Für den Tod ... gewachsen ist] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon IV(1876).1237 nr. 267-268, 1238 nr. 269, 1244 nr. 405, 408; findes på tysk allerede i J. Agricola, Drey hundred Gemeynen Sprichwörter (1528) nr. 200. Kong Alfred den Store af England skal have sagt: Allem unvermittel erscheint der Tod und gegen ihn ist kein Kräutlein gewachsen, se R. Welcker, Ueber die nachgelassenen Sprüche Alfred's i „Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur I (Halle 1874).255. Ordsproget findes også på dansk, se Evald Tang Kristensen, Danske ordsprog og mundheld (1890).625, jf. 43. 39 Lanzet] udenpå br. er skrevet af Weyse: hermed en lille Æske hvori et chirurgisk Instrument. Med Mærke F S M. 41 ut mihi videtur] efter min formening. 50 Ludvig Burchardt] hovedpersonen i A. Lafontaines roman „Den Særsindede eller den retskafne Fader og Søn“, oversat af E. L. Grüner. (1797). 51 Hutterus redivivus] se ad 314.57.

316. (NkS 2836,4°). Brudstykke trykt H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff. En Brevveksling I(1959).25. – 16 Meyer] T. A. Bloms svigersøn, daværende overretsassessor, senere højesteretsassessor Adolph Christian Meyer. 17 ut dicunt] efter hvad de siger. – Stervboet] dødsboet. 18-19 cantabit vacuum ... viator] fejl for: cantabit vacuus coram latrone viator: den ejendomsløse vejfarende vil synge i nærheden af stratenrøverne. Citat fra Juvenals Satirae 10,22. 20 Jessen] Frantz Christopher von Jessen. 21 Holstebro] isenkræmmer H. J. Holstebro, der havde forretning Vimmelskafet 25. 25 en Specie] = 2 rdl. = 16 mark. 31 Den fjantede Jette] Henriette Wulff. 33 Stampes Børn] baron Hendrik Stampe, besidder af baroniet Stampenborg (Nysø m. m.), havde med Christine Marguërite Salome Stampe, f. Dalgas, sønnerne Henrik, Holger og Christian Stampe og døtrene Elisabeth (Elise) og Jeanina. To sønner var døde som ganske unge. – Grundtvig] stod det Stampeske hjem nær og var en hyppig gæst på Nysø. – Pige] baronesse Elisabeth (Elise) Stampe. 33-34 to yderst flauæ Drenge] baron Henrik Stampe og baron Holger Stampe. 37 Geheimeraadinde Stampe] baronesse Kirstine Stampe, f. Kaas, enke efter kommandørkaptajn, baron Holger Stampe. 40 Fru Adler] Anna Marie Adler, f. Høyer,

gift med kabinetssekretær J. G. Adler. 41 *nichts für ungut*] tag det ikke ilde op! 42 *Captain Zahrtmann*] Christian Christopher Zahrtmann (DbL.XXVI(1944).421ff.), dengang kaptajn og adjudant hos kongen, blev senere viceadmiral, marineminister (1848-50) og kammerherre. 63 *det dobbelte*] Marcussen & Reuters pris var 3700 rdl. mod Gregersens 3435 rdl. 65 *Equesque*] og ridder (af Dannebrog).

317. [NkS 2836,4°). Trykt C. Thrane, Weyses Minde (1916).128f. - 4 *kaster en Lykke fra Dig*] Theodor Hansen havde i et ikke bevaret br. afslået tilbudet om en ansættelse som huslærer for amtmand J. F. Neergaards sønner. 7 *nær beslægtet med Stemann*] gehejmestatsminister Poul Christian Stemanns døtre, Petronella Stemann og Christiane Louise Stemann var begge gift med gehejmekonferensråd, kammerherre Peter Christian Joachim Bruun (de) Neergaard til Svenstrup (DbL.XVI(1939).553f.); sidstnævntes søster, Anna Joachimine Henriette Neergaard, var gift med Stemanns søn, stiftamtmand, kammerherre Christian Ludvig Stemann til Store Restrup. De to søskende Neergaards fader var kammerherre, major Johan Andreas Bruun (de) Neergaard til Skjoldenæsholm, Svenstrup og Merløsegaard, der hørte til den ældre linje indenfor slægten Neergaard, medens amtmand J. F. Neergaard tilhørte den yngre linje. 16 *Rabners alte Spröde*] Roman einer alten Spröden, en brevroman af den tyske satiriske forfatter Gottlieb Wilhelm Rabener (G. W. Rabeners sämtliche Werke II [Stuttgart 1839].255ff.), jf. auktionskatalog nr. 1008-10.

318. [NkS 2836,4°). Brudstykke trykt C. Thrane, Weyses Minde(1916).129f. - 15 *mephitisk*] usund, stinkende. 17 *Clausen*] professor H. N. Clausen. 23-24 *thut er ... sein Pathe*] en tysk talemåde lyder: Er thut so dick als wenn der Grossmogul sein Pathe (el.Vetter) wäre, jf. A. Tendlau, Sprichwörter und Redensarten deutsch-jüdischer Vorzeit(1860)nr. 267. 31-32 *Was ich ... geschrieben*] Johs. 19,22. 39 *Rothe*] sogneprest, dr. theol. V. H. Rothe. 43 *Lapis Philosophorum*] de vises sten. 60-61 *Hans Schlagetodt*] ɔ: døden; om *Schlagetot* se J. u. W. Grimm, Deutsches Wörterbuch IX(1899).416. 67 *Kone*] Charlotte Louise Elisabeth Neergaard, f. Olsen.

319. [NkS 2836,4°). - 4 *melius*] bedre; snarere. 7 *Agremaner*] (af fr.: agrément: yndighed) en slags besætning (på tøj) af snore, borter o.l. Her: behageligheder. 15 *Liljerne paa Marken*] jf. Matthæus 6,28. 26 *Corollarium*] betegner i logikken en læresætning, der følger af det foregående; en følgeslutning. 31 *Fru Blom flytter til Sølv-gaden*] fru Blom og børnene flyttede til Sølvgade 416 D (nuv. nr. 22); herhen flyttede også datteren Ida og hendes fallerede mand, grosserer P. F. Lange. 33 *Lange*] Theodor Hansens ven Johan Nicolai Lange.

320. [NkS 2836,4°). - 6-7 *Bevægelses-Herostrater ... Orkanister*] der sigtes til tidens liberale rørelser. 7 *Terræmotister*] jordrystere. 7-8 *Tristram Shandy*] i Laurence Sterne's *The Life and Opinions of Sir Tristram Shandy*. 9 *Xlige*] kristelige. 10 *Kjerlighed troer ... taaler Alt*] 1. Korintherbrev 13,7. 11 *Dask paa høire Kind*] sml. Matthæus 5,39. 15 *den almindelige Værnepligt*] blev indført i Danmark ved lov 12/2 1849; før den tid påhvilede værnepligten alene den upriviligerede landbostand. 21 *Græer*] se ad 209.108-109. 46-47 „*Nun fürwahr ... nicht niedrig!*“ i Schillers sørgespil „Wallensteins Tod“ [1799] 3. Aufzug, 3. Auftritt, siger Wallenstein: „Nun! Der Einfall / Gefällt mir! Die Gedanken stehen ihm nicht niedrig.“ 49 *den Stue*] stueetagen, hvor familien Blom havde boet. 50 *Frisch*] F. E. Frisch. 52 *Jessen*] F. C. von Jessen. 53 *Obim*] ɔ: aubain; en ret bestående af fint hakket (stegt eller kogt) kød, æg, mælk, mel, smør, salt og muskatblomme, der serveres i buddingform el. i gratinfad. 55 *Hygea*] sundhedens gudinde. 60 *Niels*] Hartmann. 62 *Peter*] J. P. E. Hartmann. 71 *Oves*] Ove Müller.

321. [NkS 2836,4°). - 3 *Quaterne*] er i tallotteriet en kombination af 4 bestemte tal. 10 *Facultætet ... Kaldsrettigheden*] ved bevilling 1/5 1712 blev der tilstået studenterne i Kbh. ret til at borbære alle lig, hvortil de blev begærede; ved fdg. 21/12 1714 blev retten nærmere bestemt at tilkomme studenterne ved Regensen, dog at enhver student kunde lade ligbæring udføre af naboer og venner, når disse ikke

betaltes eller trakteredes derfor. 1792 ændredes reglerne, således at den af regensianerne hidtil personlig udførte ligbæring ophørte; på Regensens vegne antog det teologiske fakultet lønnede ligbærere, således at ligbærerpengene skulde tilfalde kommunitetets kasse, af hvilken lønnen til ligbærerne blev udredet, og desuden til Regensen en erstatning (20 rdl. årlig til hver regensianer). Dette privilegium, der satte kommunitetet i stand til ikke blot at udrede disse udgifter (til regensianerne alene 2000 rdl. årlig), men også derudover at opspare et lille overskud, bortfaldt først ved kgl. resolution 7/7 1859, der bl. a. bestemte, at ligbæring fremtidig skulde besørges fra et begravelseskontor under magistratens bestyrelse. 14-15 *Neergaard*] amtmand J. F. Neergaard. 18 *Lange*] Johan Nicolai Lange. 18-19 *hente Baden hos Reitzel*] hente en bog af Baden hos universitetsboghandler C. A. Reitzel, der da havde forretning Store Købmagergade 6 (nuv. nr. 44, Vajsenhusets ejendom). 19 *Grave*] vel urtekræmmer, løjtnant C. N. Grave. 26 *Konen, en fordums Jfr Olsen . . . af simpel Herkomst*] Charlotte Louise Elisabeth Neergaard, f. Olsen, var datter af overauditor Ulrik Christian Olsen og Johanne Henriette Zinn. 38 *Capitainlieutenant*] Chr. Wulff var 13/2 1841 udnævnt til kaptajn løjtnant. 42-43 *Mand, der, efter at have vandret vidt omkring*] jf. P. M. Trojels „Drikkeviser“: „Jeg er en Mand, som har saa vidt omvandret, / at ingen meer bereist man nævne kan“, se Udvalgte Digte af Brødrene Peter Magnus og Peter Kofod Trojel, udg. af K. H. Seidelin I (1801). 104ff. 43 *den Graviske Gaard i Læderstræde*] urtekræmmer, løjtnant, senere kaptajn ved det borgerlige infanteri Christian Nicolaj Grave boede i og ejede ejendommen Læderstræde 21. 44 *han havde Aftrædelsesværelser*] utvivlsomt hos Henriette Marie Ulrich, f. Mourier, enke efter generalkrigskommissær, toldforvalter Georg Frederik Ulrich; hun var søster til amtmand J. F. Neergaards moder, Elisabeth Jacobine Vilhelmine Neergaard, f. Mourier, og boede i Graves ejendom Læderstræde 21, 2. sal med sine børn (Folketæll. 1/2 1840). 45 *Dolorem Theodor-Hansenianum*] den Theodor Hansenske sorg. 49 *gamle Snerpe*] sigter til G. W. Rabeners Roman einer alten Spröden (jf. ad 317.16). 53 *Mavemorceller*] morseller er små, flade firkantede kager el. tavler af smeltet sukker med tilsætning af forskellige krydderier el. lægemidler. Mavemorceller er sådanne morseller, hvortil er tilsat mavestyrkende lægemidler.

322. [NkS 2836,4°]. – 6 *omne nimum &*] omne nimum nocet, ɔ: alt for meget er usundt, el. omne nimum vertitur in vitium. 8-9 *det er . . . Mennesket er ene*] 1. Mosebog 2,18. 11 *Gamle Brun*] geheimekonferensråd Constantin Brun. 12 *Harmoniæ*] klub i Kbh., stiftet 1778 under medvirken af bl. a. K. L. Rahbek, der fortæller, at den var et af de første selskaber, hvortil „det huldere Kjøen“ fik adgang. 1820 talte selskabet 270 medlemmer og var således et af de største i datidens Kbh. Om Constantin Bruns besøg i „Harmonien“ skriver L. Bobé: „Bedst følte han sig til Mode i Klubben ved sit Spilleparti, og herhen tyede han, naar Livet i hans store Sale blev ham for broget“ (Friederike Brun og hendes Kreds (1910). 254). 21 *Barnet*] Frederik Gravesen. 23 *sin Søster*] Anna Kofoed. 25 *træsedel*] ånde lydeligt, med en pibende el. rallende lyd. 31 *Syr. Althææ*] sirupus althææ, althææ-sirup. – *vinum stib.*] vinum stibiatum, ɔ: bræk-vin, et brækmiddel bestående af brækvinsten opløst i vand. – *vinum ipecac*] vinum Ipecacuanhae, ɔ: brækrod-vin. 34 *vomere*] kaste op. 38-39 *Faarehoste Asthma Milleri*] en tør hoste, der ofte forekommer hos får. 41-42 *Abdominal Asthma*] underlivs asthma. 44-45 *taget en Theaterloge*] Det kgl. Teater solgte ved logeauktioner loger („høkerloger“) til billetsjovere, der udstedte enkelte billetter til hver forestilling. Prisen for de enkelte billetter rettede sig efter den efterspørgsel, der var efter pladserne. De billetter, som den ene aften betaltes med 1 rdl. eller mere, kunde en anden aften koste 1 mark eller måske kun 8 skilling. Der var således nogen risiko forbundet med at købe en loge i den hensigt at udhøkre pladserne, men i reglen var fordelene ikke ringe. Det bidrog naturligvis også til at gøre forretningen indbringende, at logekøberne kunde stuve så mange folk ind i logen, som det bare var muligt. Der var først fra 1835 numre på tilskuerpladsen,

og i høkerlogerne var der umagelige bænke og ikke adskilte siddepladser. Se J. David-
sen, *Fra det gamle Kongens Kjøbenhavn*² (1910). 188ff. 50 *Gøttsche*] Philip Christian
Gøttsche. Han, der var blevet student 1832, blev 1839 cand. theol., 1845 adjunkt i
Sorø, 1854 sognepræst til Næsby og Tyvelse menigheder og 1870 til Munkebjergby
og Bromme menigheder. 50-51 *indkaldt i de første Examina*] 5: fik udmærkelse til
eksamen. 51 *Mussio Mads*] 5: Theodor Hansen. 52 *Lange*] Johan Nicolai Lange,
der var blevet teologisk kandidat 11/2 1841. 59-60 *et nyligt udkommet Værk*] der
sigtes til den bog, der i Adresseavisen 8/12 1841 averteredes således: „In allen Buch-
handlungen ist zu haben: Vierte Auflage! *Das Ende kommt*. Aus dem Worte Gottes
und den neuesten Zeitereignissen gründlich und überzeugend bewiesen. Nebst
gänzlichen Enträufung der Vorurtheile gegen das Warten und Zählen auf die Zu-
kunft des Herrn; wie auch gründlicher Nachweisung, dass der verewigte Prälat
Bengel sich in Betreff der Entscheidungsjahres um 7 Jahren verstossen hat; denn
erst das Jahr 1843 ist das Ziel, in welchem der grosse Kampf zwischen Licht und
Finsterniss ausgekämpft werden und das längst erwartete Friedensreich Jesu auf
Erden beginnen wird, von L. H. Kelber. Preis 6 Gr. [32 Rbsch. dän.]“ 72 *Ascites*]
bugvattersot.

323. [NkS 2836,4^o]. – 10 *Kirsteins*] Carl Kirstein. – *Holmanns*] der synes i ms. at stå
Holmanns; men der kendes ingen af dette navn. 11 *Thiele*] Frederik Vilhelm Thiele,
broder til J. M. Thiele. Han var dengang kammerråd og underbogholder i det for-
enede kontor for de kgl. aktivfordringer, blev senere (1843) chef for dette kontor
og (1861) etatsråd. Han videreførte efter faderens, Johan Rudolf Thieles (DbL.XXIII
(1942).494f.) død dennes bogtrykkeri indtil 1846. – *Fruer*] Anine Marie Thiele, f.
Mangor, datter af fuldmægtig i Hof- og Stadsrettens justitskontor Valentin Nicolai
Mangor og forfatterinden af den kendte kogebog Anne Marie Mangor, f. Bang
(DbL.XV(1938).278f.). – *Etatsraad Lund*] formentlig rentekammerdeputeret Christen
Lund; han var 10/6 1841 udnævnt til konferensråd. 12 *Suhr*] formentlig grosserer,
senere etatsråd Johannes Theodor(us) Suhr (DbL.XXIII(1942).132). – *Dispacheur*
Aagesen] Matthias Aagesen. Han var fra 1820 dispachør i Kbh. og fra 1829 tillige
bogholder i Det kgl. octr. Søassurancecompagni i Kbh. – *cum Fruer*] 5: med fruer.
Konferensråd Christen Lund var ugift; dispachør Aagesen var (1833) gift med Anna
Dorothea Suhr, søster til ovenn. grosserer J. T. Suhr, og denne sidste var gift med
sin kusine Christine Caroline Andrea Falch. – *mea paucitas*] spøgende i stedet for:
mea parvitas, 5: min ringhed (citat fra Valerius Maximus). 15 *fructibusque cum*
vastitate] og med frugter i overflod. 16 *Hautbersak*] Hautbersac, en hvid bordeaux-vin.
19 *Madam Vimmelskaft*] fru Friderica Tutein. 19-20 *cum bolers atque*] med boller
og. 21 *Oxet*:] oksetunge. 27 *Lieenberg*] Carl Christian Birch Lieenberg (DbL.XIV
(1938).331f.) fra 1833 højesteretsadvokat, var 1854-56 kabinetssekretær hos Frederik
VII og blev 1861 nationalbankdirektør. – *Aastrup*] hovedgård i Hjørring amt, Venne-
bjerg herred, St. Hans sogn. 28 *Dattersøn*] Thierry Peter Tutein, søn af grosserer
Carl Diderich Tutein og Elisa Friderica Tutein; han var 1836 blevet cand. jur., fra
1841 ejer af den nævnte hovedgård Aastrup. 29 *Refrainet af Theklas Sang*] fra
Schillers „Die Piccolimini“ („Ich habe gelebt und geliebet“). Carl Lieenberg, der
var en meget smuk og charmerende mand, var dengang ugift. 33 *engelske Damp-*
baade] se 159.10ff. 33-34 *A. Tutein*] grosserer, fransk vicekonsul Adolph Tutein, søn
af fru Friderica Tutein. 35 *Knigge ... mit Dampfplöten*] travesti på Knigges bog:
Über den Umgang mit Menschen. 38 *Tscherning*] den senere minister Anthon Fre-
derik Tscherning (DbL.XXIV(1943).332ff.), der 1841 var udnævnt til kaptajn og
batterichef i Kbh., men s. å. blev afskediget. – *nonens volens*] egl.: man kan ikke-
ville eller ville; dvs. enten jeg vil eller ej. Udtrykket føres tilbage til kirkefaderen
Aurelius Augustinus, hvor ordene dog ikke direkte findes sammenstillet, men mod-
sætningsvis er opstillet i en længere sætning i *Retractiones* 1,13,5. 41 *Trydes*] stifts-
provst E. C. Tryde. 43 *Rask*] Hans Christian Rask, halvbroder til sprogforskeren Ras-

mus Rask. Han var 7/11 1841 blevet udnævnt til sognepræst i Nidløse, blev ordineret 15/12 s. å. og blev 1852 sognepræst til Viskinde og Aunsø menigheder. 52 *Hochmut ... an den Galgen*] jf. Esters Bog 7,1-10. 58 *Gøttsche*] Philip Christian Gøttsche. 58-59 *Wilhelm Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. 59 *Holten*] sognepræst H. C. Holten i Skuldelev.

324. [NkS 2836,4°]. - 2 *Herved sendes Dig*] udenpå brevet har Weyse skrevet: afleveres til Hr Kunstgartner Franz Wendt, Valløe pr. Kjøge. Hermed en Kasse med Børnelegetøj. Mærke F S M. 4 T-t] tøjet, jf. 313.8ff. 6 *Folkekalenderen*] Dansk Folkekalender, udg. 1841-44 af Selskabet til Trykkefrihedens rette Brug. 7 *Folkebladet*] Dansk Folkeblad, et ugeblad, grundlagt 1835 af Selskabet til Trykkefrihedens rette Brug; det ophørte at udkomme 1848. 13 *Niels*] Hartmann. 16 *den nye musikalske Forening*] der var i slutningen af 1840 i Roskilde dannet en Musikforening, hovedsagelig bestående af amatører, som gav koncerter. Adjunkt ved Roskilde katedralskole Steen Friis synes at have været foreningens kasserer (jf. Roeskilde Avis 9/2 1841). 17 *Kalkbrenner*] den tyske komponist og klavervirtuos Friedr. Wilh. Michael Kalkbrenner. 18 *Bloch*] rektor S. N. J. Bloch. - *Søn*] formentlig Valdemar Antonius Bloch. - *Petersen ... Hummer*] kendes ikke. 19 *Hartmann*] domkantor J. E. Hartmann. - *Organisten*] Hans Matthison-Hansen. 20 *Rüdinger*] muligt Friedrich (Fritz) Peter Heinrich Rüdinger, der i Kbh.s vejviser er opført som Musik-Informator. - *Clausen*] konsumtionsbetjent Hans Clausen. - *Søn*] Emil Vilhelm Ferdinand Clausen, senere underretsprokurator. 21-22 *Romberg*] den tyske komponist og violinist Andreas Jacob Romberg. 22 *Krommer*] den østrigske komponist og violinist Franz Krommer. - *Winding*] pastor A. F. Winding. 23 *Antonie Bloch*] rektor S. N. J. Blochs datter Antonie Vilhelmine Bloch. 23-24 *Frøken Wimpffen*] antagelig en nièce af rektor S. N. J. Bloch. Dennes ældste søster Noline Christiane Amalie Bloch var 1802 blevet gift med major og overvejinspektør i Holsten Tobias Peter von Wimpffen; i dette ægteskab var der 4 børn, hvoraf 2 døtre: Susanna Lovise Christiane von Wimpffen og Clara Wilhelmine Margrethe von Wimpffen, der begge blev konventualinder i Roskilde adelige Jomfrukloster. 24 *Barcarolen og Spillemanden af Gade*] Stammer fra „Sex danske Sange“ af Niels W. Gade, udkommet 1841 og tilregnet Weyse. Her findes 2 barcaroler: „Lette Bølge, naar Du blaaner“ og „Natten er saa stille“, begge med tekst af J. L. Heiberg. Spillemanden („Spillemand spiller paa Strænge“) har tekst af B. S. Ingemann. 25 *Momus*] Momos (græsk: dadel), en græsk gud, den personificerede dadlesyge; var en stående personifikation i det 16. og 17. århundredes satirer og komedier. 26-27 *det ... italienske Operaselskab*] Negris italienske operaselskab havde i midten af november 1841 begyndt sine forestillinger på Vesterbros teater; fra 1/1 1842 spillede det med kgl. tilladelse på Hofteatret. Selskabet bestod bl. a. af tenoren Pietro Rossi, barytonen Giuseppe Paltrinieri, bassen Napoleone Torre og mezzosopranen, madame Felicita Forconi, der blev udnævnt til kgl. dansk kammersangerinde. 30 *Gjæstgiver Petersens Døttre*] gæstgiver Jens Pedersen, Postgården i Roskilde, havde flere døtre, hvoraf kendes Elise (Lise) Pedersen, der 1846 blev gift med Valdemar Nicolai Benny Glüxstadt, se ad 294.15 og 16. 45-46 *den gamle Skole bliver nedbrudt*] den gamle skolebygning blev først nedrevet 1845. **325.** [NkS 2836,4°]. Brudstykke trykt Berggreen.134f. - 2 *Hr Wendt*] kunstgartner Franz Wilhelm Wendt [DBL.XXV(1943).317], til hvem br. 324 var sendt, formentlig af hensyn til de med brevet fulgte julegaver. Wendt var 1839-43 stiftsgartner på Vallø, 1844-51 slotsgartner på Ledreborg og nedsatte sig derefter som kunst- og handelsingartner på St. Jørgensbjerg ved Roskilde. - „*ilet med Hvile*“) efter det tyske ordsprog: eile mit Weile. 9 *Foermanskarlene*] vognmands- el. fragtmandskusse [OdS.V(1923).98]. 15 *ødematisk*] vandfyldt, hoven, opsvulmet. 16 *Nyegaard*] overretsprokurator, kammerråd, senere justitsråd Lauritz Nyegaard. 17-18 *Und das bekam ... sehr gut*] sml.: Und das bekam ihr gut; citat fra den tyske oversættelse af Tobias Smollets roman Humphrey Clinker. 23 *afdøde Michaels*] Hans Hertz' yngste broder

Jens Michael Hertz, død (1828) som kateket i Hjørring. Han var gift med Karen Johanne (Hanne) Halvorsen, datter af en skibskaptajn Halvorsen; hun giftede sig 1834 med afskediget kommandersergent, fragtkører i Fredensborg, senere toldbetjent i Slagelse Knie; „han var doven og uefterrettelig, saa Familien fik det meget fattigt“ (Frode Iürgensen og Paul Hennings, Biografisk Slægtsregister over de indbyrdes beslægtede Familier Sangaard, Buntzen, Koch og Iürgensen (1910).133 med note). – *Thora*] Thora Elise Christence Hertz; hun blev 1849 gift med universitetsboghandler i Kiel Gustav v. Maack. 25 *sin Datters*] Else Cathrine Hertz. 28 *Schiøt*] lægen C. K. Schiøtz. 32 *uden ... Moder*] Thora Hertz' moder levede endnu, men havde 1834 indgået nyt ægteskab, jf. ovenfor. 33 *Den rige Christian*] Hans Hertz' broder Christian Elers Hertz, dengang herredsfoged og skriver i Nørre og Bølling herreder i Ribe stift, senere borgmester i Århus. 33-34 *Lise Fik*] Hans Hertz' søster Lucie Elise (Lise) Fich, f. Hertz, der 1825 var blevet gift med sognepræst i Bogense Hans Jacob Fich. Hun har skrevet erindringsbogen „Domprovsten i Roskilde“ (M&B. X[1909]). 34 *aber sie haben sich bedacht*] jf. Jacob v. Tyboes replik: Wir haben uns bedacht i Holbergs Jacob von Tyboe 3. akt, 5. scene. – *Hans*] Hertz. 38 *Hendes yngre Broder*] Axel Viggo Thrige Hertz; han blev som 14årig af stedfaderen Knie sendt til søs, strandede på Java, hvor en dansk skibsreder tog sig af ham, blev skibskaptajn og nedsatte sig senere som købmand i Rangoon. 39 *Licentiat Bergsøe*] statistikeren Adolph Frederik Bergsøe (DbL.II(1933).475f.). Han var ikke licentiat; 1829 var han blevet cand. jur., var derefter en tid ansat i Rentekammeret og i Hof- og Stadsrettens justitskontor; 1837-40 foretog han en studierejse til udlandet og holdt efter sin hjemkomst som privatdocent forelæsninger på universitetet i statsøkonomi; 1845 ansattes han som lektor i statistik ved Kbh.s universitet, 1848 blev han professor, 1850 tillige chef for Det statistiske Bureau. 40 *vies*] til Christiane Marie Seidelin. – *Sik*] gehejmelegationsråd Johannes Henrik Sick. 51 *Alzuviel ist ungesund*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).49, nr. 1-2; findes allerede i J. Agricola, Drey hundred Gemeynes Sprichwörter (1528).37. 65 6 nye *Preludier*] jf. ad 302.35-36.

326. [NkS 1716,2° A 2]. – 4 *Toldbodveien*] admiral P. F. Wulff boede i Bredgade på Søkadetakademiet omtrent på hjørnet af Toldbodvej (nu: Esplanaden). 6 *Magistrats-Maaneskin*] i datidens Kbh. tændtes gadelygterne ikke om sommeren, 3: i tiden 1/5-1/9, og i den øvrige tid ikke, når det var måneskin eller skulde være det – „præsumptivt Maaneskin“, som det kaldtes i det officielle sprog, eller „Magistrats-Maaneskin“, som den populære betegnelse lød. Når kirkeklokkerne klemte til ildløs, skulde lygterne dog tændes, hvordan vejret end var, jf. Villads Christensen, København i Kristian den Ottendes og Frederik den Syvendes Tid (1912).226. 10 B.] Bergsøe. 11 *Bruden*] Christiane Marie Seidelin. 16 *Cantoren*] J. A. Wiberg.

327. [NkS 2836,4°]. – 14 *Wendt*] gartner F. W. Wendt. 16 *Peer Gantes Gjenvej*] en uenødvendig omvej. Moth har i sit ordbogsværk formen: Ganters vej; Per Gantes Gjenvej findes bl. a. i Holbergs De Usynlige 1. akt, 1. scene, og i J. L. Heibergs, Aprilsnarrene 9. scene. 18 *Cicisbeo*] egl. en gift dames stadige ledsager; her: opvartende kavalier. – *unge Stampe*] baron Henrik Stampe. 20 *Kochs*] hofbygmester J. H. Koch og dennes hustru Ida, f. Wulff. – *Børnene*] Jørgen Hansen Koch, der blev overlærer ved den lærde skole i Randers, Peter Frederik Koch (DbL.XIII(1938).48), der blev justitiarius i Højesteret, og Hans Henrik (Henni) Koch (sst. 35f.), der blev viceadmiral. 26 *Christian*] Wulff. – *hans Søster*] Henriette Wulff. 28 *Peter*] Peter Wulff, der 1841 var blevet kaptajnløjtnant. 31 *en gammel Vals af Rossini*] findes i den Abrahamske Autografsamling 4° 2305 (KB). Den har titlen: „Valse favorite pour le Pianoforte. Copenhague chez C. C. Lose. N° 8 Valse. l'opera La Gazza ladra de Rossini“, og på en påklæbet seddel har Weyse skrevet: S. T. a Monsieur C. Wulf / Tenéz voix / Mon cher ami! / Une Peti- / Te piece de musi- / Que, dont l'ami- / Tié seule fait le prix. C. E. F. W. 34 *Beethovens Ouverture til Egmont*] (1810) til

Goethes tragedie Egmont (1788). 35-36 *Frøknene*] Henriette Wulff. 42 *Frøhlighs*] grosserer Johan Jacob Frølich. 43 *Børnene*] bl. a. den senere maler, tegner og grafiker Lorenz Frølich (DbL.VII(1935).489ff.). 43 *Kirstein*] Carl Kirstein. 46 *sin Broder*] Hans Peter Kofoed-Hansen; han var 1837 kst. som lærer i Odense og 1839 udnævnt til adjunkt sst. 48 *tandem*] endelig, omsider, langt om længe. 50 *Siks Broder, Adjuncten*] Johann Peter Christian Sick, broder til den senere diplomat Julius Sick; han var fra 1839 adjunkt ved Odense latinskole, blev 1844 overlærer sst., afskediget 1872; 1864-66 var han medlem af Rigsrådets landsting. 53 *Reise i Udlandet*] Kofoed-Hansen havde 20/7 1841 søgt et halvt års permission for at studere filosofi ved Kbh.s universitet; ved kgl. resolution 14/10 s. å. resolveredes, at det ansøgte ikke for tiden kunde bevilges, men det blev pålagt fonden Ad usus publicos at overveje, hvorvidt der det følgende år kunde tilstås ham rejseunderstøttelse af fondens midler. 8/1 1842 søgte Kofoed-Hansen rejseunderstøttelse; ansøgningen er ikke bevaret, heller ikke nogen resolution. 9/10 1842 søgte han permission for at studere i udlandet, hvortil han ad privat vej havde skaffet midler, og 14/10 s. å., fik han den ønskede rejsetilladelse. Det var hans agt i Bonn at studere under den yngre Fichte (Immanuel Herman Fichte); da denne imidlertid kort forinden (i 1842) var kaldet til professor i Tübingen, rejste han efter få ugers ophold i Bonn over Belgien til London og kom i februar 1843 tilbage til Kbh. 54 *longissimus nasus*] en meget lang næse. 63-64 *til Foraaret . . . til Italien, Grækenland og Constantinopel*] den planlagte rejse blev på grund af faderens, admiral P. F. Wulffs død 2/2 1842 ikke til noget; 1843 rejste Henriette Wulff til Lissabon, 1850-52 var hun i Vestindien og Nordamerika, 1853-54 i Italien, 1855-56 påny i Vestindien og Nordamerika, og 1858 drog hun atter til Amerika, men omkom ved skibets brand på Atlanterhavet 13/9 1858. 66 *Smelling*] købmand i Køge Daniel Smelling (borgerskab 26/10 1840). Af ritmester P. Schaumburg-Müllers optegnelser fremgår, at faderen, Ferdinand Schauenburg Müller, selvkabeligt omgikkes denne.

328. [NKS 2836,4^o]. - 3 *Dit sidste tragiske Brev*] ses ikke bevaret. 7 *den bevidste Anledning*] : Theodor Hansens vægring ved at overtage huslærerposten hos amtmand J. F. Neergaard. 16 *Professor Hjort*] kritikeren og skolemanden Peder Hjort (DbL.X(1936).266); han var 1822 blevet lektor (i tysk) ved Sorø Akademi og bevarede denne stilling efter akademiets nedlæggelse 1849. Han udnævntes først 1849 til tit. professor. 25 *projekterte Helsingørske Opholds*] Theodor Hansen agtede at tage ophold i Helsingør for dér at tage undervisning i engelsk hos kaptajn, translator Lemmich, se br. 330.36ff. 39 *Folkealmanak (af Steffens)*] kendes ikke. 45 *Skribes: Enten elskes eller døe*] lystspil i 1 akt af Scribe og Dumanoir, oversat af J. L. Heiberg; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 21/5 1838. 46 *lange Oehlenschläger*] Adam Oehlenschlägers ældste søn, Johannes Wolfgang Oehlenschläger, der var meget høj. 47 *Hartmannerne*] Søren og Niels Hartmann. 49 *informationis gratia*] for at undervise. 51 *Claudatur epistola*] lad os slutte brevet. 53 *omne nimum vertitur in vitulum*] se ad 249.15. 54-55 *Nun trocken . . . Thran*] travesti på Johann Heinrich Voss' digt „Trost am Grabe“: Trockne deines Jammers Thränen, hvortil Weyse har skrevet musik (Acht deutsche Lieder (1838) nr. 4). 61 *lykkelig Reise*] til Helsingør.

329. [NKS 2836,4^o]. Brudstykke trykt Berggreen.135ff. - 2 *Es ist nur . . . Ohren zogen*] ordsprog; jf.: Det er kun en overgang, sagde ræven, da de trak bælgan af ham (E. Mau, Dansk Ordsprogsskat (1879) nr. 7297, jf. J. L. Heiberg, Prosaiske Skrifter VI(1861).278f.). 6-7 *den Periode . . . eine Uebergangsperiode*] sammenlign hertil Søren Kierkegaard i „Af en endnu Levendes Papirer“ (1838):“ . . . thi hans egentlige Livs-Udvikling falder i den saa kaldte politiske Periode, og naar vi blot et Øieblik ville høre efter, hvad Politikerne selv sige om den, ville vi vistnok overbevises om, hvorlidet styrkende den kan være for et saadant Gemyt. Det er en Gjørings-Periode, sige Politikerne, idetmindste er det ingen Gjærings-Periode; det er en Overgangs-Periode“ (Søren Kierkegaard, Samlede Værker³ I (1962).30). 24 *vort gamle*

Søndagssekskab] „Sonntagskränzchen“ hos konferensråd E. Ph. Kirstein, jf. ad 2.1. – *cum appendice*] med tillæg el. tilføjelse af 25 *Moldenhawers*] konferensråd, overbibliotekar Daniel Gotthilf Moldenhawer (DbL.XVI[1939].13ff.), der var gift med Margrethe Christine Eitzen. – *Münters*] Sjællands biskop Friedrich Münter, der var gift med Marie Elisabeth (Elisa) Krohn. – *Fru Kratzenstein*] Anna Marie Kratzenstein, f. Thuun, enke efter lægen og fysikeren, professor Christian Gottlieb Kratzenstein (DbL.XIII[1938].276ff.). 26 *Brun*] gehejmekonferensråd Constantin Brun og hans hustru Friederike Brun, f. Münter. 27–28 *Voss's* . . . *Des Jahres letzte Stunde ertönt mit ernstem Schlag*] Johann Heinrich Voss' „Neujahrslied“ (Des Jahres letzte Stunde / Ertönt mit ernstem Schlag“), hvortil Schulz har skrevet musikken, se J. A. P. Schulz, *Lieder im Volkston II* (Berlin 1785) nr. 37. Weyse har oftere overfor F. Schauenburg Müller dvælet ved minderne om nytårsaften i de gamle dage. Müller skriver i et bevaret dagbogsfragment fra 1/1 1835: „Gaarsaftenen tilbragte Weyse og jeg i Forening . . . Blandt andre Ting, hvorom Talen dreiede sig, kom ogsaa paa Tale Livet i gamle Dage og nu. Da samledes man hos Conferentsraad Brun Nytaarsaften, og naar det betydningsfulde Slag lød, der indviede det ny Aar, da gjenkaldte man i sin Erindring det svundne Aars Glæder og Sorger ved at afsynge Voss' fortrinlige Nytaarssang med Schulz deilige Melodi. Jeg bad ham om at synge den for mig; vi satte os hen til Pianofortet og sang begge. Da vi kom til det skønne Vers: „Sind wir noch alle lebend, / Wer heute vor dem Jahr, / In Lebensfülle strebend, / Mit Freunden fröhlich war? / Ach, mancher ist geschieden / Und liegt und schläft in Frieden! / Klingt an, und wünschet Ruh hinab / In unsrer Freunde stilles Grab“, da brast Taarene ud af Weyses Øine, han mindedes gamle Conferentsraad Kirstein, hvem Aaret [1834] havde bortrevet, denne herlige patriarkalske Olding, stor selv i sine Svagheder. Weyse tabte i ham meget, han var den sidste af den gamle Stok, med ham brast det sidste Led af Kjæden, der engang saa yndigt snoede sig i hans Livs Forhold; nu staaer han ene. Ogsaa jeg tabte meget ved Kirsteins Død – Samkvemmet med den høiere dannede Verden . . . Og da vi nu kom til dette følgende Vers: „Wer weiss, wie mancher modert / Ums Jahr versenkt ins Grab“, hvor rystede mig da ikke Tanken om Muligheden af en Adskillelse. Gud fandte mig, at ingen finder Sted i det mindste i Aar. Rørte omfavnede vi hinanden, takkede hinanden for det svundne Aar, og begav os til Hvile.“ 31–32 *Bispinde Münter er jo sindssvag*] se ad 34.45. 32–33 *Conferenzaadinde Schmidt Phiseldek*] bispinde Münters søster, Maria Wilhelmine von Schmidt-Phiseldeck, f. Krohn, enke efter deputeret i Generaltold- og Kommercekollegiet, forfatteren, konferensråd Conrad Friedrich Elias von Schmidt-Phiseldeck (DbL.XXI[1941].267ff.). 38 *O! quanta . . . prosa*] (ital.) O, hvor denne forbandede prosa er noget elendigt tøj! 48 *Aber wer . . . muss fühlen*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon II*(1870).779 nr. 78; findes i talrige variationer på mange sprog; den ældste danske form (hos Peder Syv) lyder: Den, der ikke vil lyde, må lide. 51 *anden Deel af Kjempeviserne*] 50 Kæmpevisse-Melodier, harmonisk bearbejdede og Hans Maje-stæt Kong Christian den Ottende allerunderdanigst tilegnede af C. E. F. Weyse (C. C. Lose & Delbanco, Kbh. u. å.). 52 *Winding*] pastor A. F. Winding. 54 *Lose*] musikhandler og musikforlægger C. C. Lose. 52 *Søren i Musikforeningen*] Søren Hartmann i Roskildes Musikforening. 55 *Her i Stuen*] ∴ i stueetagen i ejendommen Kronprinsessegade 399, hvor tidligere familien Blom havde boet. – *Barbarens Fader*] barbaren er den i Algier (i „Barbariet“ el. Barbaresken, ∴ Berberiet) fødte bladudgiver, Tivolis og Casinos stifter Georg Johan Bernhard Carstensen. Hans fader er generalkonsul, gehejmelegationsråd, senere konferensråd Johan Arnold Hieronymus Carstensen (DbL.IV[1934].561f.). – *talrig Familie*] J. A. H. Carstensen var gift med Anna Magdalene Ulrich, og der var i ægteskabet 12 børn, hvoraf dog 2 sønner døde ganske unge (1818 og 1819). De øvrige børn var den tidl. nævnte Georg Carstensen (der da boede Gammel Strand 40), Emilie Gertrud Carstensen (der 1835 var blevet

gift med legationsråd, generalkonsul i Marokko Marcus Pauli Marcussen), Edward James Arnold Carstensen (der 1842-48 var guvernør i Guinea og som senere (1853-67) blev amtsforvalter i Ringsted), Adolph Henry Carstensen (der blev dr. med. og praktiserende læge i Zacatecas), Richard Peter Carstensen (der blev kaptajn og digeinspektør), Gustav Hugh Carstensen (der blev premierløjtnant og faldt i slaget ved Isted), Annette Adelaide Christense Carstensen (der blev gift med britisk befaldmægtiget minister for Marokko Sir John Hay Drummond Hay), William August Carstensen (der blev kontreadmiral og politiker, DbL.IV(1934).563f.), Frederik Mylford Carstensen (senere britisk konsul i Mogador) og Caroline Louise Ernestine Sophie Carstensen (der 1866 blev gift med kaptajn i Livgarden, kammerjunker Wolfgang Ewald).

330. [NkS 2836,4^o]. Brudstykke trykt Berggreen.137f. - 4 *stakkels Mynster*] F. Schauenburg Müllers ven, Christian Peter Gudzon Mynster, dengang præst til Valløby og Tårnby menigheder, senere til Karise og Alslev menigheder, søn af lægen, professor Ole Hieronymus Mynster (DbL.XVI(1939).334ff.). Hans 1. hustru, Caroline Elisabeth Mynster, f. Rasmussen, var syg og afgik ved døden 2/2 1842. 13 *en Spurv ... Duer paa Taget*] almindeligere: en spurv i hånden er bedre end ti (el.: ti kramsfugle) på taget (sjældnere: i luften), jf. E. Mau, Dansk Ordsprogs-Skat (1879) nr. 1677. 20 *Æblet falder ikke langt fra Stammen*] ordsprog; findes på dansk allerede hos P. Syv. 22 *abdominalsk*] henhørende til underlivet. 31 *Mixtur. caphor. acid.*] mixtura camphorata acid, o: sur kampher-mikstur. - *Salvievand*] vand, der er tilsat planten salvie [*salvia officinalis* L.] eller vandigt destillat af salvieblade. 37-38 *Capitain Lemming*] Jobst Conrad Hirsch Lemmich. Han var 1834 udnævnt til kaptajn, blev 1842 tillige vagtmesterløjtnant på Kronborg, 1844-50 tillige slotsforvalter på Kronborg. Han afskedigedes fra militærtjenesten 1863 som generalmajor og var 1860 udnævnt til kammerherre. 1834 var han tillige blevet translator i tysk, engelsk og fransk. 38 *Medlem af Aastrup*] gæst på Aastrup, hvor Theodor Hansens fader havde været forvalter. 42 *da stehen die Berge am Ochsen*] travesti på ordsproget: Da stehen die Ochsen am Berge, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon III(1873). 1107 nr. 342 („Von denen, die sich durch ein Hinderniss aufgehalten sehen, sich in irgendeiner Sache nicht zu helfen wissen. Nur Ochsen lassen sich bis zum Stehenbleiben verblüffen“), brugt bl. a. af Luther, se Martin Luthers Werke. Kritische Gesamtausgabe. Tischreden III(1914).3478,3766. 50 *Sofie Kornerup*] Sophie Dorothea Kornerup, f. Borch, gift med etatsråd, kgl. bygningsinspektør Peter Kornerup. 51 *abortus*] ifl. Albert Fabritius, Anders Andersen Borchs Descendenter (1933) har Sophie Kornerup, f. Borch, ikke født noget barn siden den 1838 fødte datter Kitty Agathe Bolette Kornerup. 55 *Hendes ældste Broder*] Axel Viggo Thrige Hertz.

331. [NkS 2836,4^o]. - 2 *Biskoppens*] J. P. Mynsters. 2-3 *søge ... Tilladelse til at søge et Landkald*] i F. Schauenburg Müllers kaldsbrev 21/6 1839 var det fastast, at han kunde „paa Grund af denne sin Ansættelse gjøre sig Haab om i sin Tid allerunderdanigst at vorde indstillet til at forundes et saadant Præsteembede paa Walløe Stifts Godser, som den ham for hans Embeds Examen meddeelte Karakter maatte give ham Adgang til at søge.“ Da samtlige præstekald under Vallø imidlertid hørte til dem, der efter datidens regler kun kunde opnås af kandidater med første karakter, og da Müller til sin embedseksamen kun havde 2den karakter, tilrødede biskoppen, at der på forhånd indhentes approbation fra kancelliet om, at Müller uanset eksamenskarakteren kunde indstilles, når et kald under Vallø blev ledigt. Müller indgav gennem Valløes kurator, lensgreve A. W. Moltke, ansøgning herom, og under 5/4 1842 meddelte kancelliet kurator, at der ikke skønnedes at være noget til hinder for, at Müller kunde komme i betragtning, når et kald blev ledigt, jf. ndf. br. 359. 2ff. 4 *Kruse*] provst Manderup Pedersen Kruse, fra 1787 sognepræst for Højelse og Lellinge menigheder. 5 *Würtzen*] Carl Didrik Lorentz Würtzen, der 1831-46 var sognepræst for Endslev og Vråby menigheder (i hvilket kald han efterfulgtes af

F. Schauenburg Müller] og senere til Haarlev og Himlingøje menigheder. 18 *Min nye Skrædder*] J. G. Müller. 21 *Furunkel*] byld. 25 *Emplastrum emolliens*] blødgørende plaster, 3: plaster, der virker beroligende og smertestillende. — *Pharmac.* 1772] *Pharmacopoea Danica*, Kbh. 1772. 32 *Boyes*] C. J. Boye, der 1835-47 var sognepræst til Helsingør Sct. Olai kirke. 40-41 *den i Helsingør projekterte høiere Realskole*] I Helsingør blev latinskolen nedlagt 1839 og erstattedes af en højere realskole, der først kom i gang 1843, og i hvilken der også undervistes i tysk, fransk, engelsk, matematik, naturfag, teknologi og varekundskab. I slutningen af det 18. århundrede følte man herhjemme nødvendigheden af, at den ungdom, der ikke skulde studere ved universitetet, måtte have en fyldigere undervisning end den, folkeskolen kunde give. Lov 29/7 1814 om almueskolevæsenet bestemte vel i § 2, at der i „de folkerige og større Kjøbstæder, hvor et tilstrækkeligt Antal Drengbørn findes, hvis Forældre have Evne og Villie til at bidrage til, at borgerlige Realskoler . . . kunne bestaa“ skulde oprettes borgerlige realskoler foruden de almindelige borgerskoler. Det lykkedes dog ikke at oprette mange realskoler. Spørgsmålet blev i 1830'rne genstand for en livlig diskussion, især efter fremkomsten af skibsklarerere i Helsingør Knud Henning Gads skrift: „Hvor skal jeg sætte min Søn i Skole?“ (1833). Gad gør heri gældende, at latinskolen er ubrugelig som grundlag for handelsmænds og håndværkeres videregående uddannelse, og at den gør skade ved at drage de bedst begavede børn til sig, sådan at den næringsdrivende klasse „beholder ikkun de ringere, de indskrænkede tilbage.“ Ved kgl. resolution 17/1 1848 bestemtes, at der i købstæderne skulde oprettes en del borgerskoler (i modsætning til fri- eller fattigskolerne) og nogle egentlige realskoler; det var dog først ved bekendtgørelse 18/9 1855, at der fastsattes en almindelig plan for en realundervisning. 42 *Hr Jensen Roeskildensis*] Peter Jensen, søn af sognepræst til Soderup og Eskildstrup menigheder Henning Jensen; han var 17/1 1842 oppe til teologisk embedseksamen, men forlod eksamen (RA. Universitetets arkiv: Distinktionsprot.). Han har muligt tidligere været logerende hos Weyse, jf. F. Fenger, Forvaltergaarden i Kvarmløse (Fra Holbæk Amt IX[1915].59). 49-50 *Lehmann . . . talt som en Demosthenes*] Orla Lehmann havde 30/1 1841 holdt en tale i Nykøbing F., hvori han søgte at dokumentere, at enevælden ikke havde været til afgørende nytte for bondestanden og navnlig heller ikke frembød nogen garanti for fremtiden, da det ikke var sikkert, at alle herskere vilde have det samme sindelag overfor bønderne som den afdøde konge. 18/2 s. å. begærede kancelliet sag anlagt mod Lehmann ved generalfiskalen (højesteretsadvokat Treschow), og ved Hof- og Stadsrettens dom 4/12 s. å. blev han efter lovgivningens analogi og grundsætninger anset med en mulkt på 500 rdl. sølv til Kbh.s fattigvæsens hovedkasse og i salær til generalfiskalen 50 rdl., jf. Juridisk Ugeskrift 1842.279ff. Det offentlige indankede sagen for Højesteret, hvor Lehmann 19/1 1842 selv førte sit forsvar. Ved dommen 20/1 1842 idømtes han fængsel i 3 måneder og i omkostninger 100 rdl. sølv. Afsoningen tiltrådtes 22. s. m. i Staden civile Arresthus. Om voringen i Højesteret m. v. se Troels G. Jørgensen i Juristen. 1940.535ff. Om Lehmanns tale i Højesteret skrev „Kjøbenhavnsposten“ 19/1 1842 bl. a.: „Lehmanns Foredrag svarede i enhver Henseende til de Forestillinger, man er berettiget til at have om hans store Talent og grundige Kundskaber, og vi troe ikke at sige for meget, naar vi formene, at der ikke i Skranken er blevet holdt mange Foredrag, der hævde sig over dette, uagtet de fleste af Højesteretsadvocaterne ere bekendte som særdeles talentfulde Mænd. Lehmanns Forsvarstale var ikke mindre streng juridisk end den var overbevisende for den sunde Fornuft, og den blev holdt med al det Liv og den Begeistring, som Overbeviisningen om, at hans Samvittighed frifandt ham, hvad saa end Dommerne maatte sige, kunde indgive ham.“ Lehmanns forsvarstale i Højesteret udkom trykt med et 30/1 1842 af ham i arresten dateret forord. Dette skrift blev udførligt anmeldt i det af F. C. Petersen udgivne Tidsskrift for Litteratur og Kritik 1842.149ff. og 189ff. Den anonyme anmelder var A. S. Ørsted, jf. Troels G.

Jørgensen i Juristen. 1940.535; Ørsted skrev om Lehmanns tale bl. a.: „At Hr. Lehmann har udført sit Selvforsvar for Høiesterets Skranke med en saadan Klarhed og Styrke i Tanke og Fremstilling og tillige med en saadan Rolighed og Maadehold, at en begavet, tactfuld og derhos fuldkommen loyalsindet Advocat . . . ikke i det hele vilde have kunnet skille sig hæderligere og bedre fra dette Arbejde, kan ikke miskjendes.“ 51 *Blankensteiner*] C. A. Blankensteiner. 54 *Søren*] Hartmann. 58 *Politiets Indblanding*] dommen over Lehmann påhørtes i tavshed, og Lehmann unddrog sig menneskemængdens demonstration. Lehmann skriver (Efterladte Skrifter III[1873]. 153): „Men da et velklædt Tog, som noget derefter bragte mig en Hyldest udenfor min Bopæl, blev overfaldet af Politiet med Hug og Slag og dette gjentoges, da de forbitrede over denne Medfart vilde drage til Amalienborg, kom Pøbelen i Bevægelse, og der leveredes navnlig den første Nat flere Skærmydsler omkring i Gaderne.“

332. [NKS 2836,4^o). – 4 s. v. v.] sit *venia verbo* ∴ med forlov at melde; undskyld udtrykket. – *Arschäologie*] et af Weyse dannet ord efter tysk *Arsch* ∴ rumpe, røv, og græsk *logos* ∴ videnskab. 10 *antidotum*] modgift. 12 *ein Taps in die Grütze*] egl.: en klodian i grøden. 13 *Gut Ding will Weile haben*] tysk ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* I(1867).866; findes allerede i J. Agricola, *Drey hundred Gemeynes Sprichwörter* I(1528).656. 15 *gamle Pugaard*] Orla Lehmanns svigerfader, handelsmanden Hans Puggaard (DbL.XVIII[1940].622ff.). Han var politisk interesseret, og hans hjem var samlingsstedet for de nationalliberale; han blev senere (1854-58 og 1861-64) medlem af Folketinget, 1864-66 af Rigsrådets Landsting. Formodningen om, at han skulde stå bag de omtalte pøbeloptøjer, må stå for Weyses regning. 16-17 *paa Amalienborg . . . Constitution leve*] efter at Højesteret 20/1 1842 havde afsagt dommen over Lehmann, drog den betydelige menneskemængde, der fra den tidlige morgen havde givet møde ved Højesteret (dengang i Prinsens Palæ) til Lehmanns bolig og bragte ham et begejstret hurraråb; herfra begav 500-600 mennesker sig til Amalienborg og udbragte nedenfor kongens vinduer et leve for Lehmann og også for konstitutionen. Der forefaldt ikke på slotspladsen uroligheder, men om aftenen var der tumultuariske optøjer på gaderne og navnlig omkring Amalienborg. Politiet skred ind, adgangen til Amalienborg slotsplads blev spærret af husarer, og der foretoges flere arrestationer. Endnu så sent som 24/1 1842 melder „Kjøbenhavnsposten“: „Ligesom de foregaaende Aftener patrouillerede endnu iaftes til langt ud paa Natten talrige Skarer af Politibetjente, især i de Gader, der ere nærmest Amalienborg. Militairafdelinger vare endnu posterede paa forskjellige Steder af Byen.“ 19 *Salicath*] højestereadvokat, etatsråd Peter Gottmann Henrik Ludvig Salicath (DbL.XX[1941].504f.). Han var 1834 valgt til 1. stænder-suppleant for Kbh., men da den stærke frihedsrørelse, der i 40'rne brød frem, ikke stemte overens med hans konservative indstilling, trak han sig tilbage fra al deltagelse i det politiske liv. – *Kjerulf*] Kbh.s politidirektør, overpræsidenten i Kbh. Andreas Christian Kierulff (DbL.XII[1937].441ff.). 22 *Regn af Pretioser, Penge og Broderier*] Lehmann blev efter den ham overgæede dom genstand for en voldsom hyldest. Damerne broderede puder til ham, digterne skrev vers til hans ære, fra alle dele af landet indløb der adresser til ham, alt, hvad der var nyt, opkaldtes efter ham, og detailhandlerne mærkede deres varer med hans navn. Herom skriver „Dagen“ 9/2 1842: „Afguderiet for Hr. Lehmann er nu blevet til en staaende Speculationsgjenstand for Kjøbenhavns Handlende. Conditorer sælge Lehmann-Kager, Lehmann-Appelsiner (∴ Appelsinskaller, fyldte med en hvid- og gulstribet Gelée); en Chocoladefabrikør sælger Orla Lehmanns Chocolate, indpakket i Omslag med hans lithogropherede Portrait. En Destillateur annoncerer nu „Orla Lehmanns fine Dame-Liqueur“, „Orla Lehmanns National-Haandvand“, „Orla Lehmanns Punsch-Extract“, „Orla Lehmanns Nationalpunsch“, ja, han er endog gaet saa dybt ned, at han har givet en Brændeviin Navn af „Orla Lehmanns fuselfrie National“. Alt er nu saaledes Lehmannsk, ligesom vi tidligere have havt Kager, der opkaldtes efter

Thorvaldsen, Fru Heiberg, Prume, Liszt o. Fl.“ 26-27 *Herre tilgiv . . . de gjøre*] Lukas 23,34. 27 *Mynster*] biskop J. P. Mynster. 28 *Würzens*] pastor C. D. L. Würtzen. 29 *Joachim*] Frederik Joachim Mynster; han var cand. theol. 1838, blev nederste kapellan ved Holmens kirke 1845 og 1849-57 øverste residerende kapellan sst. 29-30 *forlovet med en Frøken Aagesen*] Joachim Mynster var da forlovet med Augusta Aagesen, datter af nationalbankdirektør, etatsråd Nicolai Aagesen, svigerinde til J. M. Thiele; forlovelsen blev dog hævet allerede i efteråret 1842, se H. Topsøe-Jensen i *Personalhist. Tidsskr.* 14.rk.II(1960).144 og 158. 31 *Omme initium grave*] al begyndelse er svær. Den lat. form citeres oftest: *Omne initium difficile* eller: *Omne principium grave*. 33-34 *trøste Dig med Hjov og drikke Din Caffe med Sirop*] jf. det holstenske ordsprog: Trøst di mit Hiob un smêr di mit Sirop (J. F. Schütze, *Holsteinisches Idiotikon* II(1801).140). Om kaffe med sirop se f. eks. Holberg, *Den politiske Kandestøber* 4. akt, 5. og 6. scene. 44-45 *Barbarens Vauxhall i Ridehuset*] i januar 1842 affholdt Georg Carstensen for „Figaro“s abonnenter vauxhall i Christiansborg slots ridehus. Om „Figaros Nytaarsfest i Ridehuset“ skrev „Dagen“ 14/1 1842 bl. a., at ridehuset er „pragftfuld decoreret i orientalsk Stil og oplyst med 3 a 4000 Lys i henved 100 Kroner og Candelabre. I Midten af Salen er opreist en oval Tribune for tvende Orchestre, bestaaende af henved 100 Musici. Til Høire og Venstre for den kongelige Loge er der anbragt tvende Trapper, der sætte Gulvet i Forbindelse med Galleriet, saaledes at Tilskuerne ad Trappen til Venstre kunne stige op til Galleriet, gjøre hele Touren om dette og ad Trappen tilhøire atter stige ned paa Gulvet.“ Efter en omtale af de musiknumre, der vil blive spillet, hedder det: „Med Forfriskninger beværtet ved tvende store Buffet'er, nemlig: under den kongelige Loge af d'Hrr. Mini, Gianelli og Pedrin og i den modsatte Ende af d'Hrr. Monigatti og Firmenich. Trende Indgange, nemlig to fra Løngangen og een fra Pladsen ved Thorvaldsens Musæum, ville i denne Anledning være tilgjængelige.“ 58-59 *Much ado about nothing*] titel på lystspil (1599) af Shakespeare. 60 *Fru Capitainsken Lemmich*] fru Theresia Dorothea Lemmich, født Zubert. 63 *Cousinen*] uvist hvem der sigtes til. 73 *Brandis*] lægen, konferensråd J. D. Brandis. 76 *Enken Rosted*] Inger Bolette Rosted, f. Borch, datter af købmand i Roskilde, overformynder Anders Andersen Borch og dennes 2. hustru Karen Margrethe Flugl, og enke efter læge, dr. med. Henrik Rosted. Hun, der døde 1842, efterlod sig ikke børn.

333. [NKS 2836,4^o). - 6 *si Diis placet*] hvis det behager guderne. 7 *som Faderen for-dum*] Lukas 15,23. 11-12 *Umættelighed . . . Hansen*] travesti på „Svaghed, dit navn er kvinde“ fra Shakespeares *Hamlet* (1602) 1. akt, 2. scene. 15 *Omne animal . . . est vorax*] omne animal post coitum est vorax: ethvert dyr er efter parringen grådigt; travesti på det latinske ordsprog, hvis oprindelse er udg. ubekendt: *Omne animal post coitum triste*. 16 *med Schillers Thekla syng*] Teklas sang („Der Eichwald brauset“) fra Schillers *Wallenstein* (*Die Piccolomini* III,7), hvortil Weyse har komponeret melodien 1801. 21 *musico paa Italiænsk*] *musico* kan på italiensk betyde: kastratsanger. 26-27 *alle Guders Moder*] disse ord er af Weyse understreget (her gengivet ved kursiv); dette betyder ofte i Weyses breve, at ordene ikke skal tages efter deres umiddelbare betydning, men at der er en gåde el. lign. bag dem. Hvad Weyse her mener er usikkert; der kan måske være tænkt på det, som Weyse 50. 17-18 kalder: Rhea-pine. Rhea var den store gudemoder; og Rhea-pine betyder vel: modersyge, der i datiden betød: hysteri, jf. ad 26.44 og ad 50.17. 37 *Martins Kone*] fru Ane Kirstine Martins døde i Roskilde 27/1 1842 (se *Roeskilde Avis* 1/2 og 5/2 1842). 42 *Gad*] dav. kapellan ved Roskilde domkirke Chr. Pram Gad. 46 *Blochs Geburtsdag*] det var rektor J. N. S. Blochs fødselsdag 13/2. 49 *in Podice*] i bagdelen. 51-52 *mons parturiens*] det barslende bjerg; efter det ad 27.69 nævnte citat fra Horats, *De arte poetica* 139. 52 *acherontiske*] som hører til Acheron, der i den græske mytologi var en flod i underverdenen. 60 *Admiral Wulff døde . . . igaar*] admiral P. W. Wulff døde 2/2 1842, se nærmere br. 334.13ff. 61 *antiquus tuus*] din

gamle. 62 *lykkelig Reise*] fra Helsingør, hvor Theodor Hansen nu havde ophold, til Kbh.

334. [NKS 2836,4^o]. Brudstykke trykt H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff. En Brevveksling I[1959].309. – 5 *prophylaktisk*] afværgende, forebyggende. 9 *Dessauer Marsch*] en ældre i Tyskland meget populær marschmelodi af italiensk oprindelse. Melodien, der kan føres tilbage til 1705, da den blev spillet som sejrshymne efter slaget ved Cassano, var fyrst Leopold af Anhalt-Dessau („Der alte Dessauer“s) yndlingsmelodi, fordi den blev spillet, da han 7/9 1706 stormede Torino, og hed fra denne tid „Dessauer-marschen“. – A-] *Arsch. 15 den første Kjerlighed*] lystspil af Scribe, oversat af J. L. Heiberg; opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 10/6 1831. – *Ferrini*] Ferrinis restaurant Kongens Nytorv 5. 19 *Academiet*] Søkadet-akademiet i Bredgade (nuv. nr. 68-70), hvor admiral P. F. Wulff havde sin bolig også efter at han 13/2 1841 var afgået som chef for søkadetkorpset. – *Sønnerne*] Christian og Peter Wulff. 20 *Datteren*] Henriette Wulff. 21 *Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 24 *Blodcongestioner*] forstærket blodtilstrømning til et organ el. legemsdel, især til hovedet. 25-26 *formedelst sin Charge*] Wulff var som kongens jagtkaptajn næsten daglig til taffel. 28 *Kochs*] hofbygmester J. H. Koch og dennes hustru, Ida, f. Wulff. 31 *den Stampiske Families Hjemkomst*] familien Stampe var 25/5 1841 med Thorvaldsen rejst til Rom; baronesse Stampe og børnene forlod 6/6 1842 Rom, mens baron Hendrik Stampe tidligere var rejst hjem, da han kedede sig. 32-34 *Rasch tritt ... in vollem Leben*] ikke helt korrekt citat fra Schillers Wilhelm Tell (1804), 4. akt, 3. scene; citatet lyder: „Rasch tritt der Tod den Menschen an, / Es ist ihm keine Frist gegeben; / Es stürzt ihn mitten in der Bahn, / Es reisst ihn fort vom vollen Leben.“ 38-39 *mine 50 nye Kjæmpeviser*] se ad 329,51. 39-40 *en brouillon*] som kladde, i udkast. 41 *D. f.] Deo favente, o: om Gud vil.* 42 *Olsen*] hofmusik- og instrumenthandler P. W. Olsen. 45 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. 47 *en Kone død*] Ane Kirstine Martins. 51 *Djørup*] lægen, dr. med. Michael Djørup [DbL.VI (1935).34f.]. Han var regimentskirurg, blev senere (1850) stabslæge og (1873) konferensråd. 58 *A. E. O.] Actonia, Ernesta og Ove Müller.* 60 *Flaskef.] flaskefoeret.*

335. [NKS 2836,4^o]. – 9 *precautio ... securitas*] forsigtighed er sikkerhedens moder. 10 *Münters*] hofpræst, præst ved Holmens kirke, senere kgl. konfessionarius, dr. theol. Balthasar Münter. 13 *presentert*] her vist: budt mad og/eller drikke [Ods.XVI (1936).1453 bet. 1.1] ved mindetalen i hjemmet. 15 *Fru Bülow*] Sophie Eleonore (Nelly) Bülow, f. Selby, der var gift med Frederik VI's yndling, general, ordensmarskal Frantz Christopher Bülow, afgik ved døden 9/2 1842 i Kbh. Weyse havde tidligere været hendes musiklærer. – *præcipue*] fortrinsvis. – *Carbunkel*] brandbyld. 17-18 *Faders og Moders*] baron, kammerherre, generalkrigskommissær Charles Joseph Selby og dennes 1. hustru Birgitte Kirstine Borre. 19-20 *l'Elisir d'Amore*] Elskovsdrikken, opera af Donizetti. 21-22 *Tenorsangeren*] Pietro Rossi. 23-24 *Madam Forconi*] Felicita Forconi, der blev udnævnt til kgl. dansk kammersangerinde. 27 *a la Poissarde*] som en fiskerkælling. – *Torre*] bassangeren Napoleone Torre. 28 *non plus ultra*] egl. ikke længere frem, hertil og ikke længere o: toppunktet af, det bedst mulige. Om oprindelsen se T. Vogel-Jørgensen, *Bevingede Ord*⁴ (1955).613. – *Paltronieri*] barytonen Giuseppe Paltronieri. 41-42 *Grev Scheel*] kaptajn, kammerherre Henrik Jørgen greve Scheel. 42 *Rygaard*] hovedgård i Kbh.s amt, Voldborg herred, Ry sogn. 43 *en 8 Aars Dreng*] Frederik (Frits) Christian Rosenkrantz Skeel (Scheel) [DbL.XXII(1942).94], senere ejer af Rygaard, folketingsmand (1879-95) og landstingsmand (fra 1895), hofjærgemester og kammerherre. 52 *Hartmann*] Søren Hartmann. 53 *Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. – *Holten*] præsten H. C. Holten i Skuldelev. 54 *Kjeresten*] Inger Sophie Marie Kornerup. 56-58 *Ach! die Jugend! ... 40 Jahr alt ist!*] i Kotzebues lystspil „Armut und Edelsinn“ (1795) siger Frau Rose i 2. akt, 13. scene: „Ach! die Jugend! Man sollte gar nicht eher geboren werden, bis man fünfzig Jahr alt ist.“

336. [NkS 2836,4^o]. – 3-4 *parvissimum signum vitæ*] et meget lille livstegn. 13 25 April] til dette tidspunkt skulde Theodor Hansen have afsluttet sin sprogundervisning i Helsingør hos Kaptajn Lemmich, jf. 352.15. 14 *meget, vor Philosophie for Øieblikket ikke ahner*] travesterer Hamlets replik i Shakespeares Hamlet (1606) 1. akt, 5. scene: There are more things in heaven and earth, Horatio, / Than are dreamt of in your philosophy. 15 *Hoffen und Harren macht manchen vor Narren*] ordsprog, jf. Euchar. Eyering, Proverbiorum copia (1601) III.33; Luther bruger (i Tischreden) formen: Studieren macht zu Narren. 18 *Pfidt Schmieseldek*] C. F. Schmidt-Phiseldeck. 19 *Du, die mit ... Pfad erhellt*] 1. vers af C. F. Schmidt-Phiseldecks digt „Die Hoffnung“; verset lyder: Du, die mit Rosenschimmer / Des Pilgers Pfad' erhellt, / Und über Tod und Trümmer / Ihn hebt zu bessern Welt. / O Hoffnung, Dir ertöne / Bei vollem Harfenklang / Der dankenden Kamöne / Geweihter Preisgesang. Digtet fremkom med Weyses musik i Vermischte Compositionen (Kbh. 1799). 20 *nil novi*] intet nyt. 29 *Grosserer Zinn*] Ludvig Maximilian Zinn, hvis søster var gift med J. P. E. Hartmann. Han videreførte det af farfaderen J. L. Zinn (DbL.XXVI (1944).485) grundlagte handelshus. 32-33 *Wieland ... den blonde og brune Sjæl*] se ad 17.10. 39-40 *til Roeskild ... i Gravkapellet*] jf. J. L. Heibergs Sørgecantate over Frederik VI, hvortil Weyse skrev musikken: Til Roeskilde har de Kong Frederik bragt, han lagdes i Gravcapellet. 42 *L'enfant, le pere et la mère*] Frederik Gravesen og hans forældre, Christen og Karen Gravesen. 47 *Münchhausens Hest*] Die Wunderbaren Reisen zu Wasser und Lande und lustige Abenteuer des Freiherrn von Münchhausen (1787). Kap. IV. 52 *Organist Lund*] Johan Ditlev Amadeus Lund, fra 1834 organist ved Sct. Olai kirke i Helsingør.

337. [NkS 2836,4^o]. – 4 *Frøken Stemann*] vist statsminister P. C. Stemanns datter, Isabella Eleonora Dorothea Stemann, hvis faster var dekanesse på Vallø stift, hun var fra 1831 stiftsfrøken på Vallø. – *Anæ*] Karen Gravesens søster, Anna Kofoed.

338. [NkS 2836,4^o]. Brudstykke trykt P. P. Jørgensen, H. P. Kofoed-Hansen (1920).47. – 5-6 *Bays Lexicon*] C. F. Bay har udgivet forskellige dansk-engelske ordbøger; mest kendt er hans „Fuldstændig engelsk og dansk Ordbog“ I-II (Kbh. 1808). 7 *Flügel*] Johann Gottfried Flügel har udgivet A Complete Dictionary of the English and German and German and English Language (Vollständiges englisch-deutsches und deutsch-englisches Wörterbuch) I-II (Lpz. 1827, senere udgaver 1830 og 1831). 8 *Knapnæring*] Det vides ikke, hvem Weyse sigter til. 19 *Bailey og Clausing*] den engelske leksikograf Nathan (el. Nathanael) Bailey udgav 1721 An Universal Etymological English Dictionary, der udkom i 30 udgaver (senest trykt i 1802), og som bl. a. har tjent som grundlag for flere tysk-engelske og engelsk-tyske ordbøger, således en af A. F. Klausning besørget udgave. 13 *Grave*] vel urtekræmmer, løjtnant i det borgerlige infanteri C. N. Grave. 13 *ingen Paasketext fra Boye*] præsten og forfatteren C. J. Boye skrev ingen påskekantate dette år; påskedag opførtes Weyses musik fra 1821 til Thaarups tekst. 29 *hydrops scroti*] vand i testikelpungen. 31 *Den nye Arving*] Peter Anton Ferdinand Müller blev født 17/4 1842. 33-34 *mit organødske Embeds-Guldjubilæum*] 50årsdagen for Weyses ansættelse som vikar hos organist Joh. Ph. Klieme ved Reformert kirke i Kbh. 38 *gamle Brun*] gehejmekonferensråd Constantin Brun. 39-40 *Din Broders*] Hans Peter Kofoed-Hansen, der i 1836 var logerende hos Weyse. 41 *curiosissimum*] højst besynderligt. 42 *Pied de Vache*] Ko-fod. 46 *Scheel*] grev Henrik Jørgen Scheel. 51 *pergere*] fortsætte; blive ved med. 52 *amicus atque antiquus*] ven og gamle.

339. [NkS 2836,4^o]. – 2 *sidste ... Epistel*] br. 337. 6 *boopis*] den kviesøjede. – *Søn*] Andreas Frederik Winding; han blev 1843 exam. jur. og døde som landinspektør i Kbh. 13 *Vertinde*] Charlotte Elise Johannsen, f. Seidel. 21 *Philippica*] straffetale. Demosthenes skal have kaldt sine taler mod Philip af Makedonien således; udtrykket er af Cicero anvendt om hans taler mod Antonius, og kirkefaderen Hieronymus brugte udtrykket som betegnelse for straffeprædiken. 23 *Jahn fra Kiel*] kendes ikke.

25 *Kriechauf*] kendes ikke. 28 *Schmid*] vist overretsråd, etatsråd Ernst Emil Ludwig Schmidt. – *Evertius mendax*] Evers løgnhals; formentlig C. A. Evers. 39 *Cramer*] professor C. F. Cramer. 44 *trau, schau, wem!*] tysk ordsprog, jf. F. Petri, *Der Teutschen Weissheit* II(1605).549 og S. Pauli, *Postilla* (1572).190; den tyske skuespiller og skuespilforfatter Johann Christian Brandes har (1769) skrevet et lystspil med titlen: „Trau, schau, wem“ (Sämmtliche dramatische Schriften VI(1791), jf. K. F. W. Wander *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* IV(1876).1288 nr. 27-28 og 1289 nr. 55. 46 *Strauss's Dogmatik*] D. F. Strauss, *Die christliche Glaubenslehre in ihrer geschichtlichen Entwicklung I-II*(1840-41). – *Hallische Litteraturzeitung*] *Allgemeine Hallische Literaturzeitung*. 47 *Doctor Ruge*] den tyske forfatter og politiker Arnold Ruge, der 1832-36 var privatdocent i Halle, hvor han dyrkede Hegels filosofi; 1838 grundlagde han tidsskriftet *Hallische Jahrbücher*, der af hensyn til den preussiske censur 1841 forlagdes til Dresden; her blev tidsskriftet, der nu hed „*Deutsche Jahrbücher*“, 1843 forbudt af den sachsiske regering. Ruge tog derefter ophold i udlandet, først i Paris og senere i Zürich, vendte 1847 tilbage til Dresden og tog virksomt del i det politiske røre i 1848, men udvandrede 1850 til England, hvor han levede sine sidste år. 48 *Hallische Jahrbücher*] tidsskrift, grundlagt 1838 af ovenn. A. Ruge, fra 1841-43 fortsat som *Deutsche Jahrbücher*. Tidsskriftet var ung-hegelianernes organ, og det øvede stor indflydelse ved sin litterære kritik og sin kamp mod romantikken; det var desuden et organ, hvor fritænkeri og radikalisme kom til orde, og det blev derfor også til sidst forbudt af censuren. 51 *Antique tuo*] din gamle.

340. (Abrahamske autografsamling 4° H. 133 nr. 2314). – 1 *Claus Christian Bang*] han havde været sekretær under kommissionen for Sjællands providering 1807-1809, var 1823-27 ejer af Nørager (Buerup sogn) og derefter af Hummeltofte ved Frederiksdal (Kbh.s amt, Sokkelund herred, Lyngby sogn). Bang var bekendt af bl. a. Collins og af Jens Baggesen (jf. August Baggesen, *Jens Baggesens Biographie* IV,1 (1854).172), hvorigenem Weyse muligt har lært ham at kende. Af de i NkS 2836,4° IV (Til oplysning om Weyse) bevarede papirer ses, at han i boet efter Weyse har gjort krav på to malerier, som han påstod kun at have udlånt til, men ikke skænket Weyse; de to malerier blev derfor tilbageleveret til ham. 2 *paa Søndag*] 27/2. 5 *Etatsraad Tutein*] J. F. Tutein.

341. (NkS 2836,4°). Delvis trykt Berggreen.138ff. – 2 *Victoria*] egl.: sejr; hurra! – *den Dyst*] den nedenfor beskrevne middag hos Niels Viborg. 3 *veni, vidi, vici*] jeg kom, så og sejrede. Cæsars sejrsmelding efter slaget ved Zeta (2/8 47 f. Kr.), hvor han besejrede kong Farnakes af Pontus. 4 *Pharnaces*] blev 63 f. Kr. konge over det bosporanske rige efter sin fader Mithridates den Store af Pontus. I de følgende år gjorde han erobringer i Lilleasien, men blev år 47 fuldstændigt besejret af Cæsar. 7 *Et nunc arrige aures, Pamphile!*] og spids nu øre, Pamphilius! Citat fra Terents skuespil *Andria* V,4,33. 8-9 *Men, siger Chilian ... Jomfruen selv have Uleilighed*] i Holbergs *Ulysses* von *Ithacia* siger Chilian i 2. akt, 5. scene: See her, min hierte Jomfrue! skal hun selv have Umag at lukke op? 10 *Homeriske Metrum*] hexametre. 14 *Kirstein*] Carl Kirstein. 24 *Æble-Charlotte*] charlottekage, der – ifl. Madam Mangors kogebog – fremstilles af æbler, citronskal, sukker, franskbrød, smør, kirsebærmarmelade og sukat. 29 *candeert*] overtrukket med sukker. 35 *Jesper! ich sage Dank!*] sml. Jacob von Tyboes replik i Holbergs komedie af samme navn 2. akt, 2. scene: „Jesper! Ich sage Dank.“ 36 *Omne animal ... est triste*] ethvert dyr er trist efter en smovs. Travesti på det ad 333.15 anførte citat. Om *judæum* som betegnelse for smovs se ad 198.5. 40 *ad modum cerevisiæ tenuis*] Weyses hjemmelavede „latin“: ligesom det tynde øl. Talemåden: Bagefter kommer tyndt øl findes allerede hos Peder Syv. 41 *Actonies Geburtsdag*] 4/3. 46 *den rige Mand i Evangelio*] jf. Lukas 16,19ff. 47-48 *Med Tung ... Hjertens Grund*] citat af vægterverset kl. 12: *Med Tunge og Mund / Af Hjertens Grund / Befal dig Gud i Vold. 49 nunc montes ante bovem stant!*] nu står bjergene foran oxen. Travesti på det tyske ordsprog: Da

stehen die Ochsen am Berge [se ad 330.42]. 55 *herpetiske*] udslet- eller blegneagtige. 56 *par esprit de contradiction*] af modsigelseslyst. – *skorbutiske*] skørbugsagtige. 62-63 *Die Gelehrten, die Verkehrten*] citat fra Luthers Tischreden [Martin Luthers Werke. Kritische Gesamtausgabe. Tischreden VI (1920).7030]. 65 *Bispinde Münter ... er død*] bispinde Maria Elisabeth Münter, f. Krohn, døde i Kbh. 24/2 1842.

343. [NkS 2836,4°]. – 2 *Praasius singularissi-atque miraculosissimus*] Weyses hjemmelavede „latin“: den særeste og mærkværdigste præs. 3 *Skuespillet: the Rivals*] lystspil (1775) af Sheridan, på dansk „Medbejlerne“, opført 1. gang på Det kgl. Teater 19/11 1799. 4 *Faarekyllinger*] hedder på tysk: Grillen, der også kan betyde græshopper og griller. 6 *man*] her: bare, kun. 16 *traktere af Generalkrigscommissairer*] om middagen hos generalkrigskommissær Niels Viborg se br. 341. 27 *Stakkels Sørenes Udsigt*] Søren Hartmann havde ønsket at komme ind i Det kgl. Kapel som fogottist; han blev 1843 organist ved Garnisons kirke i Kbh., da denne kirkes tidligere organist, fætterten J. P. E. Hartmann, havde efterfulgt Weyse som organist ved Frue kirke. 34 *Italiænerne*] Negriss italienske operaselskab. 35 *Pipina Tutein*] Sibonis datter, der var gift med grosserer Ferdinand Tutein. 47 *A-*] *Arsch*.

343. [NkS 2836,4°]. – 2 *Chemnitz*] Johan Hieronymus Chemnitz, fra 1772 til sin død 1800 tysk sognepræst ved Garnisons kirke i Kbh. 7-8 *Konen er i Barslesnød*] Actonia Müller nedkom 17/4 1842 med sønnen Peter Anton Ferdinand Müller. 9 *Lucina*] var i den græsk-romerske mytologi datter af Zeus (Jupiter) og Hera (Juno) og kom de fødende kvinder til hjælp ved deres nedkomst. Her: jordemoderen. 15-16 *Doch was geschehen ... geändert werden*] tysk ordsprog, jf. Pistorius, Thesaurus Paroemiarum Germanico-Judiciarum IV(1725).43, Sebastian Franck, Sprichwörter (1541) II bl. 115^r, se også K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).1584. nr. 34,48,51,53. 28-29 *Und das bekam uns gut*] citat fra den tyske oversættelse af Smolletts Humphry Clinker. 31 *Dr. Trier*] lægen S. M. Trier. 35 *Ihm kann geholfen werden*] sml. slutningsreplikken i Schillers „Die Räuber“ (1781): „Dem Mann kann geholfen werden.“ 37 *Bloms*] fru Ingeborg Cathrine Blom, f. Carstensen, enke efter murermester, vicebrandmajor T. A. Blom. 40 *spare paa Skillingen og lade Daleren løbe*] ordsprog; findes i Moths ordbogsværk. – *Christen*] Gravesen. 44 *Etatsraad Hvidt*] finansmanden, den senere minister, etatsråd Lauritz Nicolai Hvidt. – *Dam[p]-skibsfartsbudet*] L. N. Hvidt, der drev handel på St. Croix og i årene omkr. 1820 måtte regnes blandt Danmarks største skibsredere, havde 1821 overtaget rederiet for Danmarks første dampskib „Caledonia“ og bestilte nogle år senere det første dampskib, der løb af stabelen her i landet („Frederik VI“), der gik i rutefart mellem Kbh. og Kiel. 55 *in spe vel in re*] : den kommende eller den værende. 59 *Sed apud id nihil faciendum est*] men det er der intet at gøre ved.

344. [NkS 2836,4°]. Delvis trykt C. Thrane, Weyses Minde (1916).151f. – 1 3 *Marts*] brevet er af Weyse dateret således; brevet er imidlertid poststempelt 2/3 og må følgelig være skrevet senest denne dag. 2-3 *In der Woche ... hundert und vier*] citat fra Luthers Tischreden. 3 *materia deficiente*] når stoffet mangler. 9 *verus sapiens*] den sande vise. – *scribamus*] lad os skrive. 14 *stampe imod Braaden*] Apostlenes Gerninger 9,5. 14-15 *Lebe, wie ... zu haben*] Lebe, wie Du, wenn Du stirbst, / Wünschen wirst, gelebt zu haben. Fra digtet „Vom Tode“ af C. F. Gellert. 33 *Phoberotaton Phoberotatohn*] (græsk) den frygteligste af de mest frygtelige. 50 *Harpocrates*] i den græske mytologi: tavshedens gud. Om at C. J. Boye ikke har skrevet tekst til en påskekantate se 338.13.

345. [NkS 2836,4°]. – 2 *Din Skrivelse*] ses ikke bevaret. – *Gratulationerne*] til Weyses fødselsdag 5/3. 3 *Tøiet ... hos A.*] tøj, som Actonia Müller fik til sin fødselsdag 4/3. 11 *Jessen*] F. C. von Jessen. 12 *hans Kone*] Emma Othilia von Jessen, f. Krebs. 13 *Blankensteiner*] Carl August Blankensteiner. 14 *Jazet*] Jean Pierre Marie Jazet, fransk akvatintastikker. – *sort Kunst*] el. mezzotinto, kobberstikkunst, ved hvilken kobber- eller stålpladen gøres ru over hele fladen, hvorefter lys og halvtoner arbejder sig

frem ved polering. – *Aqua tinta*] radering i fint kornet ætsegrund. 14-15 *Judith ... til Holofernes*] maleri af Horace Vernet. 15 *Fru Haagen*] Elise Agathe Ketty Haagen, f. Kornerup. 17 *Contorkopper*] store (daglig) kaffe- eller tekopper. 18 *Tuteinerne*] bl. a. etatsråd J. F. Tutein og fru Friderica Tutein. – *Frisch*] F. E. Frisch. – *Frøhlich*] Da Weyse her taler om sin „nærmeste Familie“, må der tænkes på grosserer Johan Jacob Frølich. 22 *Baron Løvenskiold*] overførster, kammerherre, hofjægermester E. C. F. Løvenskiold – *hans Frue*] Margrethe Frederikke Sophie Løvenskiold, f. Løvenskiold. 25 *Friz Holsten*] baron Frederik (Frits) Christian Holsten Lehn Charisius. 28 *Wilmers*] Rudolph Wilmers. – *Helsted*] her komponisten og klaverpædagogen Edvard Helsted; broderen Carl kom først 1843 hjem fra en studierejse til Italien. 35 *Wulfs*] efter admiral Wulffs død blev hjemmet i Bredgade opløst, og datteren Henriette flyttede sammen med broderen Christian til Stormgade 190 (nuv. nr. 16). – *Koks*] hofbygmester J. H. Koch. *Fodnoten Pipins-Æbler*] pipping el. pippin, navnet på forskellige æblesorter. Allerede i Matthias Moths ordbog hedder det, at det „er et got æble, som vokser i england.“ 45 *amicus perpetuus*] bestandige ven. 48 3 *April. Det kan jo ei skee*] af hensyn til Weyses jubilæum den følgende dag. 346. [NkS 2836,4^o]. – 1 *baronesse F. Løvenskiold*] Margrethe Frederikke Sophie Løvenskiold, f. Løvenskiold. 38 *Deres Datter*] baronesse Marie Caroline Vilhelmine Løvenskiold. 47 *Herr Søn*] komponisten H. S. Løvenskiold. 79 *de Smaaes*] datterens og sønnens.

347. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Bene nate ... cum latino*] Weyses hjemmelavede „latin“: velbårne hr. kandidat, min meget kære ven! Nu stopper latinen. 13 *min lille Familie i Salen*] i sin beskrivelse af Weyses lejlighed i Kronprinsessegade 399 skriver C. Thrane (Weyses Minde [1916].26f.): „Og trængte man til et rekreerende Intermezzo, kunde man ty til Weyses „lille Familie“, Smaafigurer, der var opstillede paa et dobbelt Skakbrædt. Der var maaske dem, der fandt „Familien“ interessantere end Kobberstikkene. Man saae Jøder, Riddere, en vrikkende Sangerinde med dito Mand og Abekat, en Violoncellspiller, en Jøde, der klattret op ad et Træ for at faa Visitbilletkasser med Insription: Guerre, Finances, Interieur. Last not least var der Ryge som Saft i „Sovedrikken“, strikkende paa en stor Bomuldsstrømpe, hvilken Figur havde gjort Lykke og saaes hos adskillige Familier i Byen.“ 31-32 *pilacerevisiere*] et af Weyse dannet ord for: barbere (se 345.22). 45 *Wertherisk*] efter hovedpersonen i Goethes „Die Leiden des jungen Werthers“; her: bedrøvet (se 345.33). 50 *Manden med de 3 Ønsker*] det fortælles om den københavnske original, agent og stadsmægler Israel Joachim Behrend: „I et Selskab talede man om, hvad man vilde ønske sig, naar det var tilladt at gjøre tre Ønsker. Hr. D*, som blev spurgt om, hvad han i saa Tilfælde vilde ønske, svarede: „Først vilde jeg ønske mig saa megen Beufsteg, som jeg kunde spise; og for det andet: saa megen Porter, jeg kunde drikke dertil.“ Da Hr. D* havde holdt op, erindrede en af Selskabet ham om, at han havde endnu et Ønske tilbage. „Ja, saa“, svarede Hr. D*, „saa vilde jeg ønske mere Beufsteg“, se „Dumriana eller Indfald, Anekdoter og Charactertræk af Claus Dumrians Levnet. Samlet og udgiven af L. N. Bjørn, candidatus juris“ (1829).19f. Sml. H. C. Andersens br. 13/7 1832 til Henriette Wulff i H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersen og Henriette Wulff. En Brevveksling I[1959].80 og III.18f. og J. Davidsen, Fra det gamle Kongens Kjøbenhavn I[1880].364ff. 65 *En kongelig Embedsmand paa Landet*] gartner Rudolph Rothe (DbL.XX[1941].227ff.). Han kom som 16årig i gartnerlære, arbejdede i Frederiksberg slotshave under slotsgartner P. Petersen og i Rosenborg slotshave under slotsgartner Lindegaard, tog 1821 gartnereksamen og ansattes derefter som medhjælper i Botanisk Have. Efter en med statsstøtte foretagen udenlandsrejse og efter at have været privatsekretær hos A. W. lensgreve Moltke på Bregentved, blev han 1833 slotsgartner ved Fredensborg. Han blev senere inspektør ved de offentlige lysthaver, da slotsgartnerembedet ved forfatningsændringen nedlagdes; han udnævntes 1852 til forstråd og 1869 til etatsråd. Se

Frederiksberg gennem Tiderne VII(1958).29ff. 66 7 *Børn*] Rudolph Rothe havde kun 3 børn (en datter var død 1 år gammel 1833), nemlig: Tyge Rothe (DbL.XX(1941).233f., senere slotsgarner på Rosenborg), Johannes Rothe (senere cand. jur., kontorchef i statsbanernees revisionsafdeling) og datteren Marie Benedicte Rothe (der 1859 blev gift med generalmajor, chef for ingeniørkorpset, landstingsmand Ehrenreich Christopher Ludvig Koefoed (DbL.XIII(1938).70f.)).

348. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Dit sidste Brev*] ikke bevaret. – *Renegat*] frafalden. 5 *talmulisk*] det sprog, der i Sydindien tales af de lavere kaster; det hører til den dravidiske sproggruppe og er beslægtet med mongolsk, men ikke med sanskrit. Tidligere anvendtes ofte betegnelsen malebarisk om talmulisk. 10–11 *in bona pice et pace*] er vist Weyses hjemmelavede „latin“: i god ro, i ro og mag; *pice* skal muligvis være engelsk *peace*, eller *pice et pace* skal spille på „pik og pak“ eller „pikpak“: ejendele, habengut, bagage, oppakning, se OdS.XVI(1936).80r. 17 *Nicodemus Jessen*] C. F. von Jessen; et Nicodemusbesøg er et hemmeligt el. natligt besøg, jf. beretningen om farisæeren Nicodemus, der om natten opsøgte Jesus, Johannes 3, rff. 27 *Anna*] Kofoed, Karen Gravesens søster. 30–31 *Gud hjælpe ... begynder at tænke*] jf. Voltaire: Quand la populace se mêle de raisonner, tout est perdu [i br. 1/3 1766 til A. Dami-lanne]. 41 *Beskrivelse af det Viborgske Diner*] br. 341. 43–44 *adhuc ægrotat*] er endnu syg. 45–46 *Makepranks*] regimentskirurg Hans Marcus Mackeprang. 47 *cum foliis Sennæ*] med sennesblade; blade af arter af planten cassia L. De virker af-førende. 29 *concurrerer ... til den store Sølvmedaille*] Niels Hartmann fik 1843 den store sølvmedaille for facade, plan og profiler til en bank. 1844 fik han en pengepræmie for facade, plan og profiler til en postgård. 52 *Cornelii Nepotis*] den romerske historieskriver Cornelius Nepos. 53 *certe dubito*] jeg tvivler bestemt på. Cornelius Nepos skrev i forordet til sin *Liber de excellentibus ducibus exterrarum gentium*: Non dubito fore plerosque [jeg tvivler ikke om, at mange]. 55 *Abraham a Santa Clara*] klosternavnet for augustinermunken Ulrich Megerle. Han virkede i 40 år som prædikant ved augustinerkirken i Wien og vandt ry som en fremragende prædikant, der med alle retoriske midler forstod at rive sine tilhørere med. Hans prædikener var ofte fyldt med morsomme historier og vittigheder. Weyse ejede Abraham a Santa Clara, Etwas für Alle I–III (Würzburg 1699–1711), se auk-tionskatalog nr. 1327–29, og Quintessenz aus Abraham a Sankta Klaras Werke (Frankfurt 1798), se auktionskatalog nr. 1195. 57 *mit Gott in die Hand zu speyen und frisch anzugreifen*] replik af Sancho Panza i Cervantes Don Quixote de la Mancha. 58 *tempore destinato*] til den fastsatte tid. 61 *Byrdebærerinden*] den gravide Actonia Müller.

349. [NkS 2836,4^o]. – 2–5 *Tristis, sed ... nemo obligatur*] triste, men ikke uven-tede nyheder: Igår døde din svigerfader kl. 2 om morgenen. Hvad er der nu at gøre for dig? Under de nuværende omstændigheder kan du ikke forlade din kone; altså kan du umuligt være til stede ved begravelsen. Ingen kan forpligtes udover sin evne. 5 *Dictum*] egl.: sagte; skriftsted, citat. – *Paraklet*] rådgiver, trøster. 12–13 *sed deficientis poetis*] men uden digtere. 13 *Koltoft*] pastor, lic. theol. E. V. Kolthoff, dengang 2. residerende kapellan ved Frue kirke. 14 *Gad*] Clausens svoger, dr. theol. P. C. Stenersen Gad, dengang 1. residerende kapellan ved Trinitatis kirke. – *Martensen*] H. L. Martensen. 35 *Ferdinand Tuteins*] grosserer, fransk vicekonsul F. Tutein havde fødselsdag 13/3. 38 *Engelstoft*] historikeren, professor, kgl. ordenshistoriograf, dr. phil., konferensråd Lauritz Engelstoft (DbL.VI(1935).342ff.). 39 *Evers Jungfer*] jomfru Grønvold, husholderske hos rentekammerdeputeret, etatsråd P. Evers. 44 *Etiam gallina ... invenire potest*] også blind høne kan finde et korn. Ordsprog. 44–45 *Dit Brev*] ikke bevaret. 47 *at ofre ... til Vulkan*] ☉: brænde. Vulcanus var i den romerske mytologi en guddom svarende til grækernes Hefaistos; han var symbolet på ilden. 50 *Grev M.*] A. W. lensgreve Moltke. 52 *Dr. Hansens*] lægen, dr. med. Carl Peter Mathias Hansen; han blev tit. professor 1852, etatsråd 1864. – *Vomi-* og

Laxa-tiv] vomitiv er et brækmiddel, et *laxativ* er et afføringsmiddel. 56 *snar Befrielse*] Actonia Müller nedkom 17/4 1842 med sønnen Peter Anton Ferdinand Müller.

350. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Omnia cum podice*] alt med bagdelen (måsen = tysk: Maassen). 8 *per la porta di dietro*] ad bagdøren. 10-11 *unus est oconomus . . . in culina*] kun den er husholder, som hersker over pigen i køkkenet. 11 *hebdomaliter*] ugentlig. 12 *Hagar i Ørkenen*] Hagar var Saras ægyptiske slavinde, som fødte Abraham sønnen Ismael, men som på Saras tilskyndelse blev drevet ud i ørkenen, da Sara havde født Isak, se 1. Mosebog 21,14. 14 *dissipation*] adspredelse, forlystelse. 19-20 „*ein fürwahrhalten . . . subjektiven Gründen*“) se ad 303.19-20. 29 *Neergaard*] amtmand J. F. Neergaard. – *Gunderslevholm*] hovedgård i Sorø amt, Øster Flakkebjerg herred, Gunderslev sogn; den ejedes da af amtmand J. F. Neergaards yngre broder, politikeren, godsejer, etatsråd Carl de Neergaard (DbL.XVI(1939).543f.). 34 *Etatsraad Brøndsted*] arkæologen, professor, gehejmelegationsråd Peter Oluf Brøndsted (DbL.IV(1934).295ff.). 37 *panum tuum quotidianum*] dit daglige brød, jf. Pater noster: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie* (Giv os idag vort daglige brød). 38 *Rothe*] sognepræst ved Trinitatis kirke V. H. Rothe. 41 *Overalt*] i det hele taget. 42 *Fruen*] Birgitte Francisca Clausen, f. Swane. – *Professor Petersen*] filologen, professor, dr. phil., etatsråd, senere konferensråd Frederik (Fritz) Christian Petersen (DbL.XVIII(1940).201f.). 49 *Antiqui Odii mortem*] gamle Hass' (egl.: hads, ty. Hass) død. 52 *Din Broder*] Hans Peter Kofoed-Hansen.

351. [NkS 2836,4^o]. – 5-6 *ubi iudicium?* . . . *spiritus*] hvor er dømmekraften? hvor hukommelsen? hvor åndsnærværelsen? 6 *Elaboration*] udarbejdelse. 10-11 *Ulfelds-Støtte*] til minde om Corfitz Ulfeldts forræderi rejstes 1663 en skamstøtte med inskriptionen: Til ævig Skam og Skiændsel, på Ulfeldts plads (nu: Gråbrødretorv), hvor Ulfeldts gård, der ved den ham in absentia overgæede dom blev nedbrudt, havde liget. Skamstøtten blev fjernet 1842. 23 *Voltaires: Le blanc et noir*] orientalsk æventyr (1769) (Oeuvres complètes XX(1912).156ff.). De af Weyse citerede ord findes ikke i *Le blanc et le noir*. 32 *Oedipus*] ♂: dygtig til at gætte gåder; Ødipus kunne gætte sfinksens gåde. 34 *sterkorisk*] skidt. 36 *Opvæg*] tysk: Aufwand: bekostning, udgifter, extravagance, luksus. 36 *Gratulanterne*] til Weyses embedsjubilæum 4/4 1842. 38 *Kenilworth*] Festen paa Kenilworth, teksten af H. C. Andersen, musikken (1835) af Weyse. 39 *salig Brun*] gehejmekonferensråd Constantin Brun. 40 *Strak*] portræt- og landskabsmaleren Ludwig Philipp Strack, hofmaler i Kassel og hos hertugen af Oldenburg. 45 *aquam vitalem*] brændevin, akvavit. 51 *organodus simplex, amicus tuus: senex*] en jævn organist, din ven, oldingen. 56 *Si fabula vera*] hvis historien er sand; citat fra Horats Satirer I,5,100.

352. [NkS 2836,4^o]. Brudstykke trykt C. Thrane, Weyses Minde (1916).131. – 13 *absentibus Duris viris*] Weyses hjemmelavede „latin“: i de hårde mænds (dvs. brødrene Hartmanns) fraværelse. 17 *notatio simplicissima*] en meget enfoldig bemærkning. 21 *sequente*] følgende. 28 *Jean Paul*] pseudonym for den tyske forfatter Jean Paul Richter. 28-29 *Leiden . . . kaum grau*] „Die Leiden sind wie Gewitterwolken; in der Ferne sehen sie schwarz an, über uns kaum grau“, citat fra Jean Pauls *Hesperus* (1795). 30 *Brandt*] formentlig August Frederik Brandt, søn af den 220.18 nævnte grosserer Johannes Hegelund Brandt; han var blevet teologisk kandidat 1842, blev derpå huslærer og lærer ved Søetatens Pigeskole, senere sognepræst, sidst i Veggerløse. Jf. M&B.XLII(1924).84. 32 *Bang*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. 34 *vinum q. s.*] vinum quantum satis (el. quantum sufficit): tilstrækkeligt vin. 36 *Tryde*] stiftsprovst E. C. Tryde. 38 *Kolderup Rosenvinge*] retshistorikeren, professor, dr. jur. Kolderup-Rosenvinge. 40 *Verenske Institut*] det Wærnske institut, oprettet efter testamente 12/12 1800 af legatstifterinden, gehejmekonferensrådinde Martha Wærn, f. Haslef (DbL.XXVI(1944).368), enke efter by- og rådhuskriver, generalkrigskommissær Morten Wærn. Institutet påbegyndte sin virksomhed 1814 som børnehjem og skole i Allégade 6, fra 1888 Kastanjevej 2. Virksomheden standsedes 1921, men

genoptoges 1924 som husgerningsskole for unge piger [Mariaforbundets praktisk-sociale Kursus (Det Wærnske Institut)]. – *Holsten*] Halfdan Valdemar Holstein, der var teologisk kandidat fra 1840 og fra s. å. lærer ved det Wærnske Institut; 1847 blev han kateket ved Frelser's kirke i Kbh. og døde som sognepræst til Agri og Egense menigheder. 44 *Rothe*] pastor, dr. theol. V. H. Rothe. 46 *Gad*] dr. theol. P. C. Stenersen Gad. 50 *Herodes til Pilatus*] sml. Lukas 23,1-11, hvor det fortælles, at Jesus blev ført til Pilatus, af denne til Herodes og derefter tilbage til Pilatus igen. – *ocior cervis ... ocior euro*] hurtigere end hjorten og, under kraftigt uvejr, hurtigere end østenvinden. Citat fra Horats *Oder* II,16,23-24. 53 *venusinisksindet*] hvad Weyse mener med dette hjemmelavede ord er ikke klart. Udgangspunktet for en fortolkning må vel være, at det er noget, der skal danne modsætning til, hvad der siges i den følgende linje [castissimus purissimusque]. Ordet kunde derfor måske, afledet af *Venus*, betyde: elskovssyg. Men også en anden mulighed kan tænkes: Horats, der var født ved Venusia i Apulien, kaldes undertiden med tilnavnet *Venusius*; og ved citater af Horats forkortedes dennes navn ofte til: *Hor.*, hvilket enhver student vidste. 54 *castissimus ... filius*] den meget kyske og meget rene yngling Hansen. 56 *exhalere*] udånde. – *miasmatisk*] forpestet. 58 *Epiphonema*] tilræb. 65-66 *en ny Arving*] sønnen Peter Anton Ferdinand Müller blev først født 17/4 1842. 353. [NkS 2836,4°]. – 2 *allzuviel ist ungesund*] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon* I(1867).49 nr. 1-2. 3 *Epistolar equus admissorius*] skrive-avlshingst. – *incapax*] udygtig. 12-13 *Ergo sapienti scribendum est*] altså må den vise skrive. 13 *cum domesticis*] med det hjemlige. 24 *Bangs*] cand. theol. J. G. A. V. Bang. – *Brandts*] cand. theol. A. F. Brandt. 34 *Malling*] arkitekt Peder Malling. 43-44 *der Mensch ... dummer dazu*] travesti på det ad 171.2-3 anførte ordsprog. 47 *epistola pæne*] Weyses hjemmelavede „latin“: pennebrev. 50-51 *Composition paa et Stam-bogsblad*] kendes ikke. 51 *Tachygraph*] hurtigskriver. 54-55 *in cuius ... Vale!*] i hvis livs bøjning pengenes fald mangler i evighedernes evighed. Levvel!

354. [NkS 2836,4°]. Brudstykke trykt Berggreen.141f. – 3-4 *Grün-Donnerstag*] skærtorsdag; det var 1842 skærtorsdag 24/3. 4-5 *Intelligentsblade*] 1842-44 udsendte J. L. Heiberg sine „Intelligentsblade“, ialt 48 numre. 8 *Italienerne*] det italienske operaselskab, der gæstede Kbh. Den første årgang af „Intelligentsblade“ indledes med en kritik af den italienske opera, der efter J. L. Heibergs mening var genstand for en overvurdering af det kbh.ske publikum, jf. J. L. Heiberg, *Prosaiske Skrifter* VI (1861). 147ff. og M. Borup, *Johan Ludvig Heiberg III*(1949).34f. 11 *Rossi-Manie*] galskab efter Pietro Rossi, operaselskabets tenorsanger. 14 *Klara Schumann*] den tyske klaver-spillerinde Clara Josephine Schumann, f. Wieck, datter af den tyske pianist og klaverpædagog Friedrich Wieck; hun var 1840 blevet gift med komponisten Robert Schumann. – *Selskaberinde*] nu forældet ord for: selskabsdame. Berlingske Tidende meddelte 23/3 1842: „Reisende. Ankomne den 20de Marts med Dampskibet „Christian VIII“ fra Kiel: ... Kammer Virtuosinde Clara Schumann, født Wieck, med Selskaberinde Maria Garlichs.“ 15-16 *Commerce-Raad Olsen*] hofmusik- og instrumenthandler P. W. Olsen. 18 *ein Lied ohne Worte*] sikkert af Mendelssohn, hvis „Lieder ohne Worte“ begyndte at udkomme 1834. 30 *rallentando*] nølende, lang-sommere. 21 *accelerando*] med tiltagende hurtighed. 24 *min f moll-Etude*] trykt som nr. 4 i *Quatre Etudes pour le Pianoforte, Oeuvre* 60 (1837). 30 *mit Claveer*] om klaveret skriver C. Thrane (Weyses *Minde* (1916).27): „Ingen vidste Andet at sige til dets Roes end, at det var fra Lübeck, men det kunde glæde sig over sin Ejers urokkelige Venskab.“ 33 *fata*] tildragelser, hændelser. 35 *Malling*] arkitekt Peder Malling. 36 *Farvergaden ... fra Din Svigermoder*] fru Elisabeth Hass, f. Wandler, boede i Det hvide Lam, Farvergaden 138, 1. sal. 50 *Herpes*] udslet.

355. [NkS 2836,4°]. – 3 *ikke Pintze*] jf. om sprogförvirringen Apostlenes Gerninger 2,4ff. 4 *mi fili!*] min søn! 6-7 *deficiente nervo*] i mangel af penge, 12 *Skubkarren*] trillebøren. 17 *Manden*] kaptajn Lemmich. 23 *Verteer ... in succum et in san-*

guinem] se ad 204.39-40. 25 Tuxen] L. R. Tuxen. 26 4 April] Weyses 50års organist-jubilæum. 28 panis quantum sufficit] tilstrækkeligt brød. 30 O me miserum!] O, jeg stakkel! 33 12^{1/2} Rbdlr til Gade] Niels W. Gade var vikar for Weyse ved orglet i Frue kirke. O me miserrimum!] O, jeg højst ynkværdige! 36-37 Mutter! ich bin ganz desperat] jf. Gerts replikker: „Mutter . . . Jeg er gandske modløs“ og „Ach, jeg er gandske desperat“ i 19. scene i Holbergs Mester Gert Westphaler. 38 Sancho] Sancho Panza i Cervantes roman Don Quijote de la Mancha.

356. [NkS 2836,4^o). - 3 unge Baronesse Løvenskjold] Marie Caroline Vilhelmine Løvenskiold. 18 A-] Arsch. 24 O me pauperrimum glirem ecclesiasticum] O, jeg meget fattige kirkerotte. 26 en 36] dannet efter: en familie; altså: i et selskab på 36 gæster. 27 Concerten i Fredags] langfredag (23/3) blev der i Frue kirke givet en passionskoncert under ledelse af Henrik Rung og Fr. Wexschall. Programmet bød på kirkelige kompositioner af Sarti, Palestrina, Lotti, Orlando di Lasso, Marcello, Jommeli og endte med Allegris Miserere. Se C. Thrane, Cæciliaforeningen og dens Stifter (1901).72f. 29 Palestrina] den italienske kirkekomponist Giovanni Pierluigi Palestrina. - Orlando di Lasso] el. Orlandus Lassus, nederlandsk komponist. - Allegril] den italienske komponist Gregorio Allegri; hans berømteste værk er det Miserere (fra o. 1640), der siden det 17. århundrede er blevet sunget i det sextinske kapel askeonsdag og langfredag, og om hvis ejendommelige, mystiske virkning der i forskellige beretninger og rejsebeskrivelser er skrevet så meget, jf. C. Thrane, Cæciliaforeningen og dens Stifter (1901).3ff. 31 Clausen] professor H. N. Clausen. 33-34 min gamle Thaarupske Paaske-Cantate] Weyses påskekantate 1821 („Hil dig, hil dig, Livets Morgenrøde“) med tekst af Thomas Thaarup. 34 Fru Schumann] Clara Schumann. 35 Selskaberinde] Maria Garlichs. 39 in consequentia] følgelig. 41 Janus domus aquæ] retiradedør; vandhus (domus aquæ) er en forældet betegnelse for et nødtørfthus el. retirade (egl. fordi det er bygget over rindende vand). - cito . . . citissime!] hurtigt, hurtigt, meget hurtigt! 41-42 cum tempore et occasione] Weyses hjemmelavede „latin“: ved tid og lejlighed. 43 in benibus] hjemmelavet „latin“: i benene. 45 Begge Geburtsdags Børnene] Ernesta og Ove Müller havde fødselsdag henholdsvis 23/3 og 18/3. 46 Præster] H. P. I. Storm. - Læger] J. F. Steenberg. - Dommer] J. R. G. Rode.

357. [NkS 2836,4^o). Brudstykke trykt Berggreen.142ff. - 2 Sic slappebamus derfra] således slap vi derfra. Lidt forvansket citat af et vers i „Kjøbenhavns flyvende Post“ 1828 nr. 19 („Et gammelt latinsk Digt, som fortiener at opbevares“), der ender: „Dedimus een Daler, et sic derfra slapabamus.“ Hele verset er holdt i en blanding af latin og dansk, jf. O. Arlaud, Bevingede Ord (1878).125. 3 Figaro, eller den gale Dag] Figaros Bryllup eller Den gale Dag, titlen på Beaumarchais komedie i 5 akter, oversat og bearbejdet af K. L. Rahbek; senere under titlen Den gale Dag eller Figaros Bryllup oversat af Th. Overskou. Opføres regelmæssigt på Det kgl. Teater siden 1786. 5 Hashagen] instrumentmager G. D. Hashagen. - Olsen] hofmusik- og instrumenthandler P. W. Olsen. 10 Levezau] hofmarskal (senere overhofmarskal), chef for Det kgl. Teater og Kapel Joachim Godsche Levezau. 12-13 Prof. Jacobsen] lægen og zoologen professor Ludvig Levin Jacobson. 14 min Paaskemusik] til Thaarups tekst, der blev opført i Slotskirken påskedag. 17 gamle Henriques] hofjuveler Falch Henriques. 23-24 hele Consistoriet] P. O. Brøndsted (rector magnificus), L. Engelstoft, H. C. Ørsted, O. L. Bang, A. Oehlenschläger, Werlauff, F. C. Sibbern, H. N. Clausen, J. Reinhardt, M. H. Hohlenberg, C. E. Scharling, Eschricht, J. E. Larsen, A. W. Scheel, C. Otto, T. Algreen-Ussing og Møller. Skrivelsen (af 1/4 1842) er sålydende: „I Consistoriums sidstafholdte Forsamling Onsdagen den 30te Marts blev den Fest, som er iblandt de sjældne Begivenheder i et Menneskes Lod, men som Forsynet forundte Dem, høit ærede Herr Professor, at høitideligholde paa Mandag den 4de April, omtalt med hjertelig Deeltagelse, og blev det da eenstemmigen besluttet, at fremsende nærværende Skrivelse, ved hvilken vi tilsigte baade at lykønske Dem til at

kunne feire i Aands og Legems Kraft Deres halvhundrede Embedsaars Jubilæum, og tillige at bevidne Dem Consistoriums Glæde over at kunne ansee sig selv berettiget til at regne Dem til sine Egne ved det Kald, hvorved det akademiske Senat for syv og tredive Aar siden overantvordede Landets Hovedkirkes Orgel i den Mands Hænder, hvis herlige Frembringelser i den yndigste og aandigste af de skønne Konster ville fryde og opløfte alle ædle Gemytter blandt vore Efterkommere i fjerne, kommende Tider, med den samme Friskhed og uforgjængelige Ynde, hvormed de nu vederquæge og begeistre os. De modtage, høit ærede Herr Professor Weyse, nærværende Udtryk af de Følelser, som tilskyndede samtlige Medlemmer af det akademiske Senat til at yttre for Dem Selv de inderligste Ønsker for Deres Held og Velvære indtil seneste Alder. Consistorium den 1ste April 1842", hvorpå følger underskrifterne [NkS 2836,4^o IV]. – *Sibbern*] filosoffen, professor, dr. phil. F. C. Sibbern. – *Engelstoft*] professor L. Engelstoft. – *Eschricht*] lægen, fysiologen og zoologen, professor, dr. med., etatsråd Daniel Frederik Eschricht. 25 *Rektor Magnifikus*] arkæologen, professor, gehejmelegationsråd Peter Oluf Brøndsted. 26 *Werlauff*] historikeren, overbibliotekar, professor, konferensråd, dr. phil. Erich Christian Werlauff [DbL.XXV(1943).329ff.]. 28 *Diplom*] trykt [med latinsk tekst] på atlask opbevares på Frederiksborg-musæet. I NkS 2836,4^o IV findes et på papir trykt eksemplar af doktordiplomet. 38 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen. 39 *Vincent*] restauratør E. Vincent, Admiralgade 104. 44 *Biskoppen*] J. P. Mynster. 45 *Conferentsraad Collin*] Jonas Collin. 45-46 *en Visé af Oelenschläger*] Weyses Jubelfest den 4de April 1842 („Lyd, vort Kvad, med Høitidsbrag!“), til melodi: Vil Du være stærk og fri. Se Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXIII(1861).27ff. og Berggreen.189ff. 46-47 *en dito af . . . Fr. Hansen*] „Der er et Land – dets Kreds er vid som Jorden“, trykt Berggreen.192f. 47 *en dito af Heiberg*] Til den unge Doctor phil. Prof. Weyse („Er Striden de lana caprina forbi“), se J. L. Heiberg, Poetiske Skrifter IX(1862).349 og Berggreen. 187f. – *dito af Ole Bang*] Cantilena promotatoria („Certe cum honoribus“), se Berggreen.193ff. 49 *Tryde*] stiftsprovst E. C. Tryde. 50 *Ørsted*] H. C. Ørsted. 55 *Prinds Zerbin*] Ludwig Tiecks skuespil „Prinz Zerbin oder Die Reise nach dem guten Geschmack“ (1799).

358. [NkS 2836,4^o]. – 5 *Cantelena promotatoria*] se ad 357.47. 6 *Gud forstaar mig, siger Samsø*] se ad 224.10-11. 7-8 *Prinds Ferdinand*] arveprins Frederik Ferdinand. 8 *Caroline*] Weyses tidligere elev, arveprinsesse Caroline. 12 *Holm*] etatsråd C. F. Holm, der var medlem af Musikforeningens administration. 12-13 *Musikforeningens Concert*] Musikforeningen blev stiftet 5/3 1836 på Weyses fødselsdag efter opførelsen på Det kgl. Teater af „Festen paa Kenilworth“, jf. ad 72.4. „Til Weyse er altsaa Selskabet knyttet paa det Nøieste“, skrev Berlingske Tidende 8/4 1842, „baade ved dets Stiftelse og dets Tendents. Naturligt var det derfor, at Selskabet ogsaa ved denne Leilighed, da Weyse højtideligholdt sit 50årige Embedsjubilæum, vilde vise ham en Udmærkelse.“ Koncerten fandt sted 6/4 1842 på Hofteatret og blev indledt med Henrik Hertz' og J. P. E. Hartmanns sang til Weyse („Det suser helligt i den Lund / Hvor Tonekunstens Aander svæver“). „Efter Sangens Afsyngelse udbrøde de tilstedeværende i et entusiastisk „Leve Weyse“,“ skriver Berlingske Tidende. Derefter fulgte ouverture af C. I. Hansen, Sestetto dell'opera Figaro di Mozart – sunget på italiensk – hvorefter Clara Schumann spillede etude nr. 5 af Chopin og adagio og finale af Beethovens sonate i f-moll. Koncerten sluttede med „Lobgesang, Symphonie-Cantate nach Worten der heiligen Schrift“ af Mendelssohn. 30 *urgente necessitate mingendi*] stærk trang til at lade vandet. 32 *evacuere ollam*] tømme potten. 44 *hydrothorax*] brystvattersot. 45 *uxor carissima*] den meget kære hustru. 46 *Trykningen*] Actonia Müller nedkom 17/4 1842. 55 *Bech*] departementschef, konferensråd Herman Bech [DbL.II(1933).275f.]. 56 *Non possum . . . me ipsum*] Weyses hjemmelavede „latin“: Jeg kan ikke komme mig eller (komme) til mig selv. **359.** [NkS 2836,4^o]. – 2 *hurtige Opnaelse af Dit Ønske*] Schauenburg Müller

havde (jf. ad 331.2-3) gennem lensgreve A. W. Moltke ladet forespørge i Danske Kancelli, hvorvidt han uanset sin eksamenskarakter kunde forvente at blive indstillet, når et under Vallø stift hørende præstekald blev ledigt. I skr. 5/4 1842 meddelte kancelliet grev Moltke, at der intet var til hinder herfor, og denne meddelelse blev 6. s. m. videregivet til Müller. P. Schaumburg-Müller skriver i sine optegnelser, at „denne Resolution beroligede Fader meget med Hensyn til Fremtiden.“ 18 *Doctorstol i en Fjeldevogn*] en doktorstol er en magelig agestol, som læger tidligere brugte på landet i bøndervogne, som f. eks. fjælevogne, 3: vogne, hvis fading består af fjæle (brædder). 20 *vestigia terrent*] sporene skræmmer. Citat af Horats Epistler I,1,74 (om Æsops fabel om ræven, der ikke ville gå ind til den syge løve, fordi sporene af de dyr, der havde været hos løven, alle vendte indad, men intet udad). 22 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 25 *den musikalske Forening . . . en Concert*] Den musikalske Forenings koncert fandt sted onsdag 20/4 1842 kl. 19 og havde følgende program: Sang til Weyse; Symphonie (es-dur) af Weyse; Der Erlkönig af Weyse; Etuder for pianoforte (opus 51 nr. 4, cis moll, nr. 1, c dur og nr. 2, c moll) af Weyse og endelig maurerkor, arie og kor af „Floribella“ af Weyse. Den musikalske Forening er ikke identisk med „Musikforeningen“, der blev stiftet 5/3 1836. Det kan ikke oplyses, hvornår Den musikalske Forening blev stiftet, eller hvor længe den virkede. 26 *min Es dur Sinfonie No 7*] komponeret 1799. – *ut Hartmann narrat*] efter hvad Hartmann fortæller. 32 *Mullatavin-Suppe*] Mulligatawny-suppe, en ost-indisk kryddersuppe. 44 *frater tuus carissimus*] din meget kære broder [Christian Müller]. 45 *Thronarvingen*] den senere kong Frederik VII. 46 *Wiborg*] Niels Viborg var værge for Holmens kirke. 50 *in cane*] på hunden; jf. tysk: auf den Hund, 3: til rotterne. 59-60 *Om I vil . . . krøb i Seng*] travesti på vægterverset til kl. 10: Om du vil Tiden vide, / Husbonde, Pige, Dreng, / Da er det paa de Tide, / Man føier sig til Seng.

360. [NkS 2836,4°]. – 6-7 *den Præstebløse*] pastor V. T. Lindegaard. 30 *sin Søn*] den senere pianist og komponist Henrich August Winding (DbL.XXVI(1944).68f.). 36 *Hartmann*] domkantor Johan Ernst Hartmann.

361. [NkS 2836,4°]. – 2 *ich wünsche Glück*] i anledning af sønnens (Peter Anton Ferdinands Müllers) fødsel 17/4 1842. Han fik ved kgl. bevilling 11/7 1883 tilladelse til at føre navnet Schaumburg-Müller. 14 *Friz Brun*] den senere amtmand og kammerherre Petrus Friderich (Fritz) Constantin Brun. – *igaar faaet sig en Pige*] Frederikke Brun, født 15/4 1842 i Kbh.; hun blev 1882 gift med sognepræst Frederik Petrus Stahlfest Møller.

362. [NkS 2836,4°]. – 2 *Moderen . . . giver sit Barn Die*] P. Schaumburg-Müller skriver i sine optegnelser: „Nu [efter hans fødsel] satte Moder sin Villie igennem, hun opammede selv mig og sine følgende Børn, og ingen af os har haft nogen Meen af hendes formentlige Tilbøjelighed til Kirtelsyge.“ 3 *lactaliter*] med mælken. 9 *Schram*] operasangeren og skuespilleren Peter Ludvig Nicolai Schram (DbL.XXI(1941).352ff.). Han var elev fra Sibonis musikonservatorium, debuterede som skuespiller på Det kgl. Teater 1834, uddannedes i musik af bl. a. J. P. E. Hartmann, Siboni, Henrik Rung og Manuel Garcia og debuterede som operasanger 1841; han optrådte sidste gang 1895. 1866 udnævntes han til kgl. kammersanger. 14 *Wilmers*] Rudolph Wilmers. 16 *Johann Ballhorn*] bogtrykker i Lübeck, der 1531 udgav en Abc med angivelse af, at den var forøget og forbedret (auctior et correctior). Det viste sig, at de eneste ændringer var, at der var benyttet dobbeltkonsonanter, og at den i bogen afbildede hane var blevet berøvet sine sporer, men til gengæld havde fået et par æg lagt ved siden af sig. Udtrykket „ballhornisering“ (tysk: Verballhornung) betyder en såkaldt forbedring, der i virkeligheden er en forværring. 18 *Snedig sig Tigerne skjuler*] „Snedig sig Tigeren skjuler / Jægeren følger dens Spor“, kor i 1. akt, 1. scene, af „Floribella“, tekst af C. J. Boye, musik af Weyse (se C. J. Boye, Udvalgte og samlede poetiske Skrifter IV(1851).26ff.). 18-19 *min Composition til: Freude! . . . Götter-*

funken] kompositionen til Schillers „An die Freude“ findes i Acht deutsche Lieder (1838). 24 Rode] birkedommer J. R. G. Rode. 29-30 Svendsens Broder] en broder til Didrik Svendsen kendes ikke. 31 bides i det sure Æble] ordsprog; findes på dansk hos Peder Syv. 45 Pyt! sagde Peer] talemåden lyder: Pyt! sagde Per til kongen. Det fortælles, at rigsmarsk Peder Gyldenstjerne (DbL.VIII(1936).504ff.) under en vædekørsel kørte forbi kongen (Frederik II) og tilråbte denne et „Pyt!“. Kongen svarede: „Jeg vil ingen pytten vide af, Per“, jf. J. M. Thiele, Danmarks Folkesagn I(1843).280f. 45-46 tolv 3stemmige Sange] 6 af disse blev udgivet af Jens Peter Larsen i C. E. F. Weyse: Tolv Sange for lige Stemmer (1929). 47 Jødecantaten] uvist hvortil der sigtes. 57 Guldberg] lægen, dr. med., etatsråd Ove Christopher Høegh-Guldberg. 58 Sed probatum esse parat] men det synes at være godt.

363. [NkS 2836,4^o). Delvis trykt Berggreen.144f. - 5 i Kjøbenhavnsposten faaet en Snyde] Kjøbenhavnsposten indeholdt 21/4 1842 følgende inserat, undertegnet „Flere Musikynder“: „Efterat man længe forgjæves havde ventet at se noget Tegn til, at den kgl. Theatredirection ogsaa fra sin Side vilde foranledige Noget til et passende Memento ved Weyses 50aarige Jubilæum, tillader man sig offentlig at henvende dens Opmærksomhed derpaa. Componisten af „Sovedrikken“, „Ludlams Hule“, „Floribella“ og „Eventyret i Rosenborg Have“ synes unegtelig at have erhvervet sig saa megen Fortjeneste af vort Theater, at dette ikke burde lade en Leilighed som den nævnte gaae forbi, uden at yde ham en, hans Genie værdig, Anerkjendelse.“ 8 *oconomia gratia*] for økonomiens skyld. Carl Kirstein havde tidligere (1831-38) været medlem af teaterdirektionen, hvor han var leder af økonomivæsenet. Han kom ikke igen ind i teaterdirektionen. 9 Napoli] Napoli eller Fiskeren og hans Brud, romantisk ballet i 3 akter af Aug. Bournonville, musikken af H. S. Paulli, Edv. Helsted, Niels W. Gade og H. C. Lumbye. Balletten opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 29/3 1842 og gjorde overordentlig lykke. 20-21 Mange Bække ... stor en Aae] ordsprog; findes på dansk allerede hos Peder Laale. 23-24 101 ude] om talemåden og dens oprindelse se f. eks. T. Vogel-Jørgensen, Bevingede Ord⁴ (1955). 361ff. 33 Sofie] Tutein, f. Wraatz, gift med etatsråd J. F. Tutein. 34 Friederikke] Tutein, f. Tutein („Vimmelskafts-Madammen“). 35 Etatsraaden] J. F. Tutein, der da var 85 år gl. 38 Frisch] F. E. Frisch. 41 Waldemar Müller] pedel ved universitetet. 42 Doctorring] guldring med et Minerva-hoved omgivet af en laurbærkrans som tegn på doktorværdigheden. 43 Den violette Hat] doktorerne ved Kbh.s universitet havde i datiden ret til at bære en doktorhat af fløj], hatten var for teologer sort, for jurister rød, for medicinere violet og for det filosofiske fakultet sort, jf. skildringen af doktorpromotionen 31/10 1836 i E. Bodenhoff, Hofliv under trede Konger (1913).39f. Der tilkom således Weyse en sort, ikke en violet hat, da han var kreeret til doctor philosophiæ et magister artium liberalium, medens Weyse formentlig spørger med, at hans medicinske interesser burde have skaffet ham den violette hat. 45-46 si tibi placet] hvis det passer dig. 47 Rothe] Rudolph Rothe. 50-51 Quid tunc faciendum!] hvad skal man så gøre?

364. [NkS 2836,4^o). - 2 Alter schützt vor Thorheit nicht] ordsprog, jf. K. F. W. Wander, Deutsches Sprichwörter-Lexikon I(1867).60 nr. 21; Luther har (i Tischreden) formen: Alter hilft für thorheit nicht. 3 Petersen] slotsgartner J. P. Petersen. 6 Mixture Diapnoica] sveddrivende mikstur. 11 Salomon] boghandler A. G. Salomon. 18 Gamle Callisen] lægen, professor, konferensråd Henrik Callisen. 24 de nye Huusfolk] familien Carstensen, der var indflyttet i stueetagen Kronprinsessegade 399. 27 Bloms nye Bopæl] Sølvgade 416 D. 28-29 Gaarden paa Garnisonspladsen] Sankt Annæ Plads; navnet Garnisonsplads brugtes om husene nærmest Garnisonskirke. Ejendommen Garnisonsplads 111 havde tilhørt murermester, vicebrandmajor T. A. Blom. 29 Juveler Jacobsen] købmand W. C. Jacobsen købte ejendommen Garnisonsplads 111. 36 liden Jürgensen] formentlig Thorvald Jørgensen. 42 Terne] i talloteri forbindelse af tre numre som betingelse for gevinst.

365. [NkS 2836,4^o]. – 6 som han skinner] tysk: als er scheint. 7 Brandis] lægen, professor, konferensråd Dietrich Brandis. 14 Strangurie] smerter i forbindelse med vandladning. 29 Geburtstagspresenter] det var Ferdinand Schauenburg Müllers fødselsdag 16/5. 39 Din Svoger] præsten L. D. Hass. 39-40 den hellige Familie Brown] vist den engelske legationssekretær i Kbh. Peter Browne; han og hans hustru, Catherine Browne, var venner med Grundtvig. Da det amerikanske Traktatselskab bekostede en udgivelse af en dansk oversættelse af Th. Doddridge, *On the Rise and Progress of Religion in the Soul* (1745), hvilken oversættelse 1841 blev besørget af A. C. Glahn, betroede selskabet den danske udgivelse til Peter Browne, jf. Steen Johansen, Bibliografi over N. F. S. Grundtvigs Skrifter II(1950).157, jf. 189. 40 Dum spiro spero] så længe jeg ånder, håber jeg. Ordsprog af ukendt oprindelse.

366. [NkS 2836,4^o]. – 2 Dit Brev] ses ikke bevaret. 22 Aperturens] afføringens. 23 Digestivpiller] afføringspiller. 24 Fenchel-Vand] fennikelvand, ∅: destillat af frugten af fennikel-planten el. vand med tilsætning af fennikelolje. 34-35 Febris anomala] unormal feber. 41 min og Hartmanns Erklæring] af 20/11 1841, se br. 498. – Ramus's Plan] hoforgelbygger F. H. Ramus tilskrev 11/2 1842 overhofmarskal Haxthausen og anmodede om at udvirke hos kongen, at det blev overdraget ham at bygge det ny orgel til Kronborg slotskirke. Haxthausen skrev 8/2 1842 til Den kgl. Bygningsadministration bl. a., at „da denne Sag er uden for mit Ressort, har jeg ikke fundet mig foranlediget til at efterkomme dette Ønske. Men paa Grund af, at denne Mand, efter hvad jeg har erfaret og efter de producerede fortrinlige Vidnesbyrd fra Sagkyndige, maa ansees at være særdeles dygtig i sit Fag, og, skjøndt Hof-Orgelbygger, kun hidtil har haft lidet offentligt Arbejde, tillader jeg mig paa det bedste at anbefale ham, for om det maatte behage den Kongelige Bygningsadministration at tage bevaagentlig Hensyn til denne Orgelbygger, dersom et nyt Orgel skal opstilles i Kronborg Slotskirke“ (RA. Rentekammerets arkiv. Den kgl. Bygningsadministration). Rentekammeret og Den kgl. Bygningsadministration fastholdt imidlertid, at Marcussen & Reuter var at foretrække til orgelbygningen, hvilket Rentekammeret udtalte i skr. 5/3 1842 (sst.), der kommuniceredes for bl. a. Ramus. Derefter henvendte Ramus sig 24/3 1842 direkte til kongen med anmodning om at få arbejdet overdraget, og i skr. 30/4 s. å. meddelte Rentekammeret Den kgl. Bygningsadministration: „Hans Majestæt Kongen har under 19de denne Maaned allernaadigst paalagt Rentekammeret at nedlægge allerunderdanigst Betænkning over den hermed følgende af Hoforgelbygger Ramus indgivne Ansøgning med Bilag om at overdrages Opførelsen af Orgelet i Kronborg Slotskirke. Forinden denne allerunderdanigste Betænkning indlægges, skulde Kammeret ... bede sig Administrationens Ytring ... behageligen meddeelte ... Og ønsker man, at Administrationen navnlig vilde anmode Secretair Hartmann om at undersøge det af Ramus reparerede Orgel i Holmens Kirke ... samt at udtale sig over, hvad Ramus saaledes har præsteret“ (RA. Rentekammerets arkiv. Den kgl. Bygningsadministration). 44 Holmens Orgel] F. H. Ramus havde 1834-36 foretaget en hovedreparation af orglet i Holmens kirke, se Niels Friis, Holmens Kirkes Orgel 1646-1956(1956).17ff. Da Niels W. Gade 1858 var blevet organist ved Holmens kirke, klagede han over orglet og fremholdt nødvendigheden af, at der blev bygget et nyt orgel, hvilket skete 1865-70.

367. (Ørsted 1-2,2^o). Trykt i Breve til og fra Hans Christian Ørsted, udg. af Mathilde Ørsted II(1876).168. Brevet er ved en fejl fra udg.s side ikke placeret umiddelbart efter br. 364.

368. [NkS 2836,4^o]. – 28 Tuxen] L. R. Tuxen. 40 D. f.] Deo favente, ∅: om Gud vil. 42 Peter Hartmann] J. P. E. Hartmann. 48 Pindsefest] det var 1842 pinsedag 15/5.

369. [NkS 2836,4^o]. – 14 12 trestemmige Sange] se ad 362.45-46. 18-19 Es waren ... der Kleine] oversættelsen af Jens Baggensens „Da jeg var lille“ („Der var en Tid, da jeg var meget lille“) fra 1784. Wcysets musik se Jens Peter Larsens C. E. F. Weyse:

Tolv Sange for lige Stemmer (1929) nr. 2. 19 *Sander*] forfatteren Levin Christian Sander (DbL.XX[1941].552ff.). 19-20 *O der schöne Maienmond*] digtet „Mailied“ (1789), se Sämtliche Gedichte von Johann Heinrich Voss IV[1802].165ff. Weyses musik se C. E. F. Weyse, Tolv Sange for lige Stemmer (1929) nr. 1. 20 *Der Schnee zerrint, der Mai beginnt*] digtet „Mailied“ (1773), se Gedichte von Ludewig Heinrich Christoph Hölty, besorgt durch Friedrich Leopold Grafen zu Stolberg u. Johann Heinrich Voss (1783).65f. Weyses musik se C. E. F. Weyse: Tolv Sange for lige Stemmer (1929) nr. 4. Weyse havde også tidligere sat digtet i musik, se Elve smaa Sange med dansk Tekst af Harald Vilstrup, udg. af Sven Lunn (1945), nr. 3. 20-21 *Schwermutsvoll und dumpfig*] digtet „Elegie auf ein Landmädchen“ (1774), se Gedichte von L. H. C. Hölty, bes. durch F. L. Grafen zu Stolberg u. J. H. Voss (1783).15f. Weyses musik hertil kendes ikke. 22 *en ny Melodie*] Weyse havde tidligere (1841) komponeret musik til Goethes „Wandrer's Nachtlid“, se ad 256.42. 23 *Ueber allen Gipfeln ist Ruh*] Goethes „Wandrer's Nachtlid“ (1780); Weyses musik se C. E. F. Weyse, Tolv Sange for lige Stemmer (1929) nr. 6. 26 *Sagt wo sind die Veilchen hin*] digtet „Nach einem alten Liede“ (1783) af Johann Georg Jacobi, se Jacobis Sämtliche Werke III[1819].51ff.; Weyses musik se C. E. F. Weyse, Tolv Sange for lige Stemmer (1929) nr. 3. 26-27 *Wilst Du frey und lustig gehn, af Overbek*] digtet synes ikke at være af Christian Adolf Overbeck, som Weyse angiver; muligvis er der tale om „Willst du frei und fröhlich gehn / durch dies Weltgetümmel“ af Johann Georg Jacobi („Hochzeitslied“, 1779). Weyses musik kendes ikke. 27 *Aufl es dunkelt, silbern funkelt &*] Digtet „Lied beim Rundtanz“, se J. G. von Salis Gedichte (3. udg., Zürich 1797).87f. Weyses musik hertil kendes ikke. 27-28 *Herlig ist die Jugendzeit!*] digtet „Gesang der Jünglinge“, se Uhlands Werke, hsg. von Ludwig Fränkel I[1893].17f. Weyses musik hertil kendes ikke. 28 *Bey einem Wirte wundermild*] digtet „Einkehr“ fra digtcyklusen „Wanderliede“ (1811), se Uhlands Werke, hsg. von Ludwig Fränkel I[1893].52. Weyses musik kendes ikke. 28-29 *der Winter ist ein rechter Mann*] digtet „Ein Lied hinterm Ofen zu singen“ af Matthias Claudius. Weyses musik hertil kendes ikke. 29 *War einst ein Riese Goliath*] Matthias Claudius digt „Die Geschichte von Goliath und David“ (1778). Weyses musik se C. E. F. Weyse, Tolv Sange for lige Stemmer (1929) nr. 5. 30 *den tolvte mangler*] Weyse har overset, at han to gange har brugt nummeret 8; der er således ialt nævnt 12 sange. 31 *Joseph A. von Essen*] købmand i Horsens Joseph Abraham von Essen. 32 *poemata*] digte. 39-40 *Svoget Jensen i Rorup*] Theodor Hansens søster Olave Marie Christine Hansen var 1803 blevet gift med Jens Christian Jensen, fra 1839-46 sognepræst for Rorup og Glim menigheder, han døde som sognepræst til Osted og Allerslev menigheder. 45 *Peter Hartmann*] J. P. E. Hartmann havde fødselsdag 14/5. 46 *gratulere Dig selv*] til fødselsdagen 16/5.

370. (NkS 2836,4°). - 5 *Lispundslo*] 8 kg. 27 *det Neuhausiske Legat*] stiftet af Jens Neuhausen (DbL.XVI[1939].595). Han, der var ugift, overdrog ved testamentet 10/6 1812 Akademiet for de skønne Kunster sin formue, sit bibliotek og sine kunstsamlinger til oprettelse af et legat; dette beløb sig til ca. 30.000 rdl., der 1819 blev udbetalt akademiet af Neuhausens bo, men legatet trådte først i kraft 1836. Det uddeles hvert andet år af akademiet i forbindelse med konkurer i arkitektur og billedkunst. Niels Hartmann fik 1844 legatet for facade, plan og profiler til en postgård. 45 *Herr Krause*] kammervirtuos hos hertuginde af Parma Krause gav koncert 10/5 1842. Weyses vurdering af Krause deltes af bladet „Figaro“, som 15/5 s. å. skrev: „I Tirsdags lod „en Elev af den berømte Liszt“, Kammervirtuos hos Hertuginde af Parma, Hr. Krause, sig høre mellem Acterne som Claveerspiller. Jeg kan ikke troe Andet, end at det maa være en List af Hr. Krause, naar han angiver sig for at være Elev af Liszt; rigtignok var hans Spil særdeles livligt, men forresten kunde man hos denne Kammer- (skal formodentlig være Tagkammer-) -Virtuos ikke opdage anden Lighed med Liszt end det lange Nakkehaar. Baade Spil

og Composition var under al Kritik, og det lønner ikke Umagen at spille et eneste Ord paa nogen af Delene. Man siger, at Hr. Krause for sin Uleilighed faaer 25 Rbdrl. af Theatredirectionen; man skulde hellere have givet ham 27." 48 *De gustibus . . . disputantibus*] se ad 227.25. 49 *Mamsel Fibig*] den 13årige klaverspillerinde Anna Fiebig, der 24/5 1842 gav en koncert i Kbh. Berlingske Tidende skriver 20/5 s. å. efter at have nævnt programmet for hendes koncert i Hotel d'Angleterre: „Den lille Virtuosinde har havt den Ære at spille for Deres Majestæter paa Sorgenfri Slot, og alle Musikvenner, som have havt Leilighed til at høre denne ualmindelig tidlig i kunstnerisk Henseende udviklede Virtuosinde, ere enige i at istemme hendes Roes, saavel paa Grund af hendes store Færdighed som smagfulde Foredrag.“

371. [NkS 2836,4°]. Delvis trykt Berggreen.145. – 22 *Carlsbad*] det nuv. Karlovy-Vary, badested i det nordvestlige Böhmen. 29-30 *Sagen med Kronborg Orgel er decidert*] sagen blev først afgjort ved kgl. resolution 4/8 1842, hvorved det bestemtes, at hoforgelbyggerne Marcussen & Reuter skulde opføre et nyt orgel i Kronborg slotskirke. 30-31 *Rentekammeret i Marts . . . tilmældt Ramus*] Rentekammeret udtalte i skr. 5/3 1842 til Den kgl. Bygningsadministration, at „Kammeret, efter Alt, hvad der er oplyst, maa med Administrationen være enigt i, at Hoforgelbyggerne Marcussen og Reuter ville være at foretrække til Udførelsen af det nævnte Arbeide, naar dets Iværksættelse maatte blive besluttet. Man beder derfor, at Hoforgelbygger Ramus maatte tilkjendegives det i saa Henseende Fornødne og derhos tilbageleveres vedlagte af ham hertil afgivne 6 Stk. originale Attester“ [RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningskommission, sag 149/1844]. 34 *komme med en ny Ansøgning*] 24/3 1842 henvendte hoforgelbygger Ramus sig i et længere andragende til kongen. Under 19/4 1842 pålagde kongen herefter Rentekammeret at nedlægge betænkning over Ramus' ansøgning med bilag, og i skr. 30. s. m. meddeler Rentekammeret dette til Den kgl. Bygningsadministration og anmoder J. P. E. Hartmann om at udtale sig om den af Ramus 1834-36 foretagne reparation af Holmens kirkes orgel. 36 *Conferentsraad Collin*] Jonas Collin havde påtegnet Ramus' andragende en anbefaling. 42 *Kok*] hofbygmester J. H. Koch, der var medlem af Den kgl. Bygningsadministration. 47 *Wiborg*] Niels Viborg, der ligesom Collin havde anbefalet Ramus' ansøgning. 48 *Edvard Ibsen*] organist ved Frederiks tyske kirke på Christianshavn Eduard Ipsen. 51 *min Bedømmelse*] se br. 504. 57 *S. . . .*] Scheiss[e]. 58 *Epiphonema*] tilråb, udbrud. 60 *det mindste*] sønnen Peter Anton Ferdinand Müller. 61 *Instrumentet*] Weyses klaver, der var solgt til birkedommer J. R. G. Rode. 62 *in Klynkatricem*] til klynkesisse (Müllers moder Mariane Henriette Müller).

372. [NkS 2836,4°]. – 18 *lade være at sætte i urette Tid*] vel skrivefejl for: lade være at sætte i rette Tid. 22 *man*] bare. 26 *Haven*] Kongens Have (Rosenborg Have). – *Madam Petersen*] slotsgartner J. P. Petersens hustru, Lovise Petersen, f. Lindegaard. 29 *Stodderfogden*] var den kommunale tjenestemand, der (især i slutningen af det 18. årh.) førte tilsyn med almisselemmer og anholdt tiggere og løsgængere for at udvise dem af byen (sognet), hvis de var fremmede, eller sætte dem til arbejde eller overgive dem til politimyndighederne, jf. fdg. 24/4 1708 I § 21. 35 *Wiene*] bælgetræderen, bud ved universitetet C. F. Wiene. 37 *Speer*] kgl. klaverstemmer C. E. Speer. 52 *Gläser*] den bøhmiske kapelmester Franz Joseph Glæser [DbL.VIII (1936).184ff.], der 1842 blev knyttet til Det kgl. Teater, hvor han virkede til sin død 1861. 1845 udnævntes han til kapelmester, 1843-50 var han tillige dirigent i Musikforeningen, ved hvis formidling han var blevet ansat ved Det kgl. Teater.

373. [NkS 2836,4°]. – 6 *sin Søster*] Thyra Grave, f. Hansen. 7 *Waage*] direktør for Sorø Akademi og Skole, professor G. H. Waage. – *Ortved*] provst S. R. Ortved i Roskilde. – *Pauli*] hof- og slotspræst J. H. V. Paulli. 11 *Wesenberg*] Thomas Neergaard Wesenberg; han var cand. theol. fra 1840, derefter lærer i Kbh. og institutbestyrer i Skanderborg, blev 1851 kapellan i Thisted og 1871 sognepræst til Lading, Fårup og Sabro menigheder. 14 *Castrup*] tobaksfabrikør Christian Kastrop; hans virksom-

hed var beliggende Vestergade 44. 32 *Dorothea Sommer*] Inger Dorothea Sommer, datter af sognepræst Jens Sommer og søster til den 110.6 nævnte forpagter Lauritz Sommer. 34 *Stübe*] adjunkt ved Roskilde katedralskole C. V. Stübe, der døde 1837. M. h. t. det af Weyse her omtalte tordenvejr se 83.35; ved samme lejlighed omtales også Stübe. 35 *D. Sommer gift*] i 1838 med sin fætter, cand. phil., lærer i Værløse Joachim Otto Lindhard. 36 *Peters*] Peter Bloms. 37 *den lange Jensen*] formentlig den ad 331.42 nævnte Peter Jensen, der antagelig har været logerende hos Weyse en tid. 41 *Nussebenet*] Frederik Gravesen. 45 *Calomel*] kviksølvforklor (kviksølvklorure); det virker afførende og blev som lægemiddel anvendt såvel til udvortes som til indvendig brug. 52 *Bispindens*] Else Christense Hertz, f. Koch. – *Marthea*] Tscherning. 53 *Marker*] lægen, dr. med. Hans Kofod Marcher, fra 1831 praktiserende læge i Roskilde, efter en udenlandsrejse 1844 for at studere vandkurbadeanstalter, blev han læge ved den af ham oprettede vandkuranstalt Maglekilde i Roskilde.

374. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Dit Brev*] ses ikke bevaret. 18 *Mahomedanerne*] ordet er af Weyse understreget (her gengivet ved kursiv), hvilket ofte betyder, at der er gemt en gåde bag ordet, hvilken ser udg. sig ikke i stand til at oplyse. 19 *Syringer*] syreners. 21 *spinosissima*] *rosa spinosissima*: klitrose. – *rosa hybrida Las Casas*] en remontantrose. 30 *Hedegaarden*] lå umiddelbart udenfor Roskilde på vejen mod Kbh. 31 *Bleibe zu Hause und kjede Dig redelig*] travesti på Salmernes bog 37,3: *Bleibe zu Hause und nähre dich redlich*. 33 *Huusven*] tidsskriftet „Huusvennen“, der 1818-27 blev udgivet af J. E. Wegener. 36 *Søster i Sorøe*] Thyra Grave, f. Hansen. 40 *Lærer i Helsingør*] dav. kaptajn, translator J. C. H. Lemmich. 49 *jeg skrev Alt til Theodor*] br. 375.

375. [NkS 2836,4^o]. – 24 *dydige Ægteskabs-Candidat*] Theodor Hansen giftede sig først sent (1863) med Camilla Sophie Hagen. 30-31 *Collecteur med det ... ødelæggende S*] kollektør Henrik Spichmann i Roskilde. 35 *Lars*] karl hos Hertz. 39-40 *Knigge ... med Fruentimmer*] travesti på A. F. F. Knigges bog: *Über den Umgang mit Menschen* (1788). 46 *omnibus in partibus*] vist: i alle dele.

376. [NkS 2836,4^o]. – 2 *Lieutenant Dahlmann*] måske den svenske løjtnant Dahlmann, som Weyse i 1812 traf i fru Gyllembourgs hjem, jf. br. 21.33 og 22.36. 15 *Ruptur*] brud, bristning, brok. 17 *Pilotte*] pelotte, o: knap el. pude ved brokbånd og andre bandager. 22 *Kornerup fra Ranzau*] amtsforvalter i grevskabet Rantzau Søren Kornerup-Borch. 23 *sin Kone*] Anne Margrethe Borch, søster til Bolette Hertz. 32 *Søren*] købmand i Roskilde Søren Borch, Bolette Hertz' broder. – *Anders Borch*] købmand og overformynder i Roskilde, Bolette Hertz' broder. 33 *Mandag eller Tiirsdag*] 20. el. 21/6. 34 *Madam Kornerup*] Marie Elisabeth Sørensdatte Kornerup, f. Bruun, enke efter købmand i Roskilde Jacob Pedersen Kornerup; hun døde 13/6 1842, 71 år gl. Hun var moder til ovenn. amtsforvalter Søren Kornerup-Borch. 43 *Roeskilde Hvile*] kro udenfor Roskilde.

377. [NkS 2836,4^o]. – 2 i *Søndags*] 19/6. 3 *Søren*] Hartmann. 6 *Kolderup-Rosenvinge*] retshistorikeren, professor J. L. A. Kolderup-Rosenvinge. 10 *Coupeen*] det åbne, af en kaleche beskyttede for- eller bagsæde i eller uden på diligencen. 5 *Fog*] Henrik Georg Fog. Han, der 1823 var blevet exam. jur., var 1834-40 bogholder og revisor ved regeringen i Trankebar i Ostindien; han udnævntes 1837 til kammerråd. 1840 blev han konsumtionskasserer i Ringsted og 1851 oppebørselskontrollør i Ringsted, Slagelse og Sorø med prædikat af konsumtionsforvalter. 32 *Stephensen*] musiklærer P. Stephensen, der ifl. vejviseren boede Rosenborggade 252. 39 *Intestinum rectum*] endetarmen. 40 *Ol. ricini americ.*] oleum ricini (americani), o: amerikansk olje. 59 *Wulfs i Stormgaden*] Henriette Wulff var efter faderens død flyttet til Stormgade 190 (nuv. nr. 16), hvor hun førte hus for broderen Christian. 60 *Mansa*] lægen og medicinalhistorikeren F. V. Mansa. 65 *Posten*] som lærer ved Arhus Realskole, jf. ovf. lin. 7ff. – *Krarups Skole*] Borgerdydskolen på Christianshavn (den senere Vestre Borgerdydskole), for hvilken dr. phil. Niels Bygom Krarup fra 1828 var be-

styrer. – *Breinholm*] cand. theol. Albert August Breinholm, der 1840-41 var lærer ved Borgerdydskolen på Christianshavn; han blev 1843 adjunkt i Århus, men døde s. å. 66-67 *Rabners alte Spröde*] se ad 317.16.

378. [Collinske Brevsamling XXXV. Breve til Edvard Collin]. – 5 *Caroline Ortved*] Caroline Ortved, søster til provst S. R. Ortved i Roskilde, havde tidligt mistet begge sine forældre, moderen Caroline Ortved, f. Rosbjerg, døde 1803, og faderen, garnisonsauditor på Kronborg Hans Ditzel Ortved, 1805. Ved kgl. resolution 28/2 1806 tillagdes der Caroline Ortved og hendes 2 søskende en lille pension, for døtrenes vedkommende indtil deres konfirmation (RA. Postpensionskassens Direktions arkiv). Pensionen må senere være prolongeret. 7 *Postcassen*] under Generalpostamtet oprettedes 1712 en postpensionskasse, hvortil en del af postvæsenets overskud henlagdes, og hvis midler efter kongens nærmere bestemmelse anvendtes til udbetaling af pensioner til afgåede embedsmænd af alle slags, altså ikke kun postvæsenets, til enker efter embedsmænd og også til understøttelse af andre personer. Postpensionskassen, der oprindeligt bestyredes af Generalpostamtet, blev senere (1786) henlagt under en særlig Postpensionskasse-direktion, og 1816 under den alm. pensionskasses direktion. Ved dennes ophævelse 1842 blev dens sekretariat (pensionskontoret) henlagt under finansdeputationen, fra 1848 under Finansministeriet. 8 *Blankensteiner*] kunst-, galanteri- og korthandler Carl August Blankensteiner. 12 *Faderen*] isenkræmmer, galanteri-, kunst- og korthandler Johan Georg Blankensteiner. 15 *Kattholsk Maneer*] C. A. Blankensteiner tilhørte den katolske menighed i Kbh. 15-16 *ora pro nobis*] bed for os! Ordene findes i den katolske bøn Ave Maria.

379. [NkS 2836,4^o]. Delvis trykt Berggreen.146ff. – 17 *Guds Haandsplaster*] emplastrum manus dei, et tidligere hyppigt anvendt plaster, der tilberedtes af 150 dele blyplaster, 4 dele ammoniakgummi, 4 dele spanskgrønt, 32 dele gult voks, 4 dele galbanum, 4 dele virum, 1 del myrra og 1 del mastiks. Plasteret benyttedes som afledende middel – d.v.s. et middel, hvorved man søger at fremkalde en forandret tilstand i en eller anden del af legemet for derigennem at indvirke heldigt på en sygelig tilstand i en anden legemsdel – idet det irriterer huden. 18 *Opodeldoc*] et tidligere anvendt lægemiddel til udvortes brug, særligt til indgning ved rheumatiske smerter, kontusioner o. l.; hovedbestanddelen af lægemidlet var sæbe. 22-23 *Consbruchs Klinik*] C. W. Consbruch, Klinisches Taschenbuch I-II [Leipzig 1816-17], jf. auktionskatalog nr. 1489-90. 27 *Bech*] toldkammerdeputeret, konferensråd Herman Bech døde 13/6 1842. – *Brøndsted*] Universitetets rektor, professor, gehejmelegationsråd P. O. Brøndsted døde 26/6 1842 efter en rideulykke. – *Frydendahls*] skuespilleren Jørgen Peter Frydendahl, der i Weyses syngestykke „Sovedrikken“ havde spillet Brauses rolle, var død 20/2 1836. 28 *Ryge*] skuespilleren, dr. med. Joh. Chr. Ryge døde 29/6 1842; han spillede Safts rolle i Weyses syngestykke „Sovedrikken“. 31 *Michaels*] Hans Hertz' afdøde broder, kateket i Hjørring Jens Michael Hertz. 35 *Kirstein*] Carl Kirstein blev 28/6 1842 konferensråd. 36 *Abrahamson*] oberst J. N. B. Abrahamson blev 28/6 1842 udnævnt til kammerherre. 37 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen blev 10/6 1842 ridder af Dannebrog. 38 *gamle Lindegaard*] slotsgartner Peter Lindegaard [DbL.XIV(1938).379f.], slotsgartner J. P. Petersens svigerfader, blev dannebrogsmænd 1809 og ridder af Dannebrog 1828. 39 *Zachariae*] Wilhelm Zachariae, der da var premierløjtnant ved 1. jyske jægerkorps, blev 30/6 1843 afskediget som kar. kaptajn. 41 *Brochdorf*] Adolph Frederik Schack von Brockdorff blev 1848 ritmester II og 1854 ritmester I og chef for livgarden til hest; han afskedigedes som kar. major. Ritmester var dengang kammerjunkere, senere kammerherre, Cai Ditlev von Hegermann-Lindencrone, der senere blev kommanderende general i 1. generalkommandodistrikt [DbL.IX(1936).534ff.]. 44-45 *Strictus Infandum regina*] citat fra Vergils Æneide (2, 3): Infandum, regina, jubes renovare dolorem [ulidelig smerte, dronning, byder du mig at genoplive]. 53-54 *det omtalte Sikkerheds Baand*] den 376.17 nævnte pelotte.

380. [NkS 2836,4^o]. – 1 [1. juli 1842] brevet er udateret, da det er skrevet dagen før P. O. Brøndsteds begravelse (se lin. 11), må det være skrevet 1/7 1842. 9 *Brøndsteds Obduction*] Brøndsted havde under en af sine daglige rideture foretaget en dristig manøvre med hesten og faldt; han døde få dage efter af sine læsioner. 15 *Brunels*] brunel er et tæt vævet, kipret uldstof, der især bruges til sko eller til skafter i damestøvler.

381. [RA. Privatarbiver: J. L. Heibergs papirer]. Trykt i Breve og Aktstykker vedrørende J. L. Heiberg III(1949).54f. – 2 *Fru Bruns*] Friederike Brun, f. Münter; både Weyse og Heiberg var kommet meget hos hende på Sophienholm. 5 *Ueber allen Gipfeln ist Ruh*] Heiberg vides ikke at have oversat Goethes „Wandrer's Nachtlid“. – 7 *Jacobis: Sagt wo sind die Veilchen hin*] Johann Georg Jacobis digt „Nach einem alten Liede“ (Sämtliche Werke III(1819).51ff.); en oversættelse af Heiberg vides ikke at foreligge. 13 *ødematiske*] vandfyldte. 14 *antihydropske*] modvirkende vattersot. 17 *Hydrops*] vattersot. 20–21 *für den Tod ... kein Kraut gewachsen ist*] ordsprog, se ad 315.32. 23–24 *hac lege ... valitura*] ved denne lov bestemmer vi, at dette skal gælde i al evighed.

382. [NkS 2836,4^o]. Delvis trykt Berggreen.148ff. – 26 *Clausen*] professor H. N. Clausen. – p. p. c.] pour prendre congé: for at tage afsked, sige farvel. 27 *til Roeskilde*] H. N. Clausen var stænderdeputeret. 48 *Solførmærkelse*] Berlingske Tidende skrev 8/7 1842: „Solførmærkelsen imorges viste sig tydeligst her mellem Kl. 6¹/₂ og 6³/₄. Der herskede, medens den varede, en fuldkommen Skumring.“ 60 *Adeodatus*] Theodor (Hansen). 62 *Elfride Dorn*] Elfriede Dohrn; hun blev gift med Theodor Jess, hvem hun overlevede.

383. [NkS 2836,4^o]. – 26 *Adjunkt i Sorø*] Theodor Hansen blev, men først 8/4 1846, adjunkt ved Sorø Akademis Skole. 32 *sin Svoger*] forpagter Jacob Vilhelm Grave på Sorø Ladegaard. 36 *Rosendahl*] etatsråd, generalkonsul J. F. Tuteins lystejeendom på Østerbro. 51–52 *Baron Holsten-Lehns*] Frederik Christian baron Holsten-Lehn-Charisius. 52–53 *hans ... Kone*] Pauline Christine Elisabeth baronesse Holsten-Lehn-Charisius, f. baronesse Rantzau-Lehn. 53 *Hvidkilde*] hovedgård i Svendborg amt, Sunds herred, Ege sogn. 60 *Din Decanese*] Margrethe Wilhelmine enkegrevinde von Schmettau, f. von Stemann.

384. [NkS 2836,4^o]. – 6–7 *Nøisomhed*] konferensråd Carl Kirsteins ejendom på Østerbro. 19 *Ernst*] Carl Kirsteins broder, kammerråd Ernst Andreas Kirstein, der var godsinspektør på Lindenberg, landvæsenskommissær i Ålborg amt og tiendekommissær i Ålborg amts østre del. 22 *Tryde*] stiftsprovst E. C. Tryde. 24 *Koltoft*] pastor, lic. theol. E. V. Kolthoff. 25 *Cantoren*] J. A. Wiberg. 27 *I Dit Tempel møde vil*] salme af V. K. Hjort (Forsøg til Aandelige Sange, 1791). Den er optaget i Evangelisk-kristelig Psalmebog (nr. 375). 28 *Wiene*] bælgetræder, bud ved universitetet C. F. Wiene. 34 *Ane*] Anna Kofoed, Karen Gravesens søster. 37–38 *Scenen, der ... passerte Dronningen*] kendes ikke. 39 *Schöppenstedterinde*] Schöppenstedt er en by i hertugdømmet Braunschweig. Betydningen her kendes ikke. 48 *Booth*] handelsgartner i Flotbeck, en forstad til Hamburg. 50 *Naturforskerne i Stokholm*] de skandinaviske naturforskere holdt møde i Stockholm 13.–19. juli 1842.

385. [NkS 2836,4^o]. – 4 *ingen Kalv ... paa Fedesti*] som ved den fortabte Søns hjemkomst, jf. Lukas 15,23. 21 *Moltke*] A. W. lensgreve Moltke. 23 *Fyl peger Finger ad Arv!*] forvansket citat fra Holbergs Jule-Stue, hvor Jeronimus i 12. scene siger: „Hør Børn! peger Finger ad Arv.“ 28 *conditionelle*] eventuelle. 32 *Ulfelds Støtte er nu borttaget*] Berlingske Tidende skrev allerede 24/5 1842: „Graabrødretorv. Efter at denne Plads nu er bleven befriet for de Slagterboutiker og andre Boder, der have været placerede paa den, borttoges imorges Ulfeld-Støtten, og Torvet er saaledes nu berøvet ethvert Spor af dets forrige Udseende. Steenbroens Omlægning er allerede igien paabegyndt.“ 35 *Kloster, der bar dette Navn*] på det nuværende Gråbrødretorv lå et franciskanerkloster, et firlænget bygningskompleks, der blev grundlagt i Erik

Plovpennings tid. Klosteret, hvoraf der ved gravninger er fundet fundamenter m. v., blev nedlagt 25/4 1530. 39 *Konferenstraad Hansen*] arkitekten C. F. Hansen. 41-42 *Kirker i Hamborg*] natten mellem 4. og 5. maj 1842 udbrød der en voldsom brand i Hamburg, hvorved bl. a. Petri og Nicolai kirker samt det gamle St. Gertruds kapel brændte; desuden brændte eller ødelagdes mere end 4000 huse. Først 8 dage efter brandens udbrud lykkedes det at få bugt med ilden. 46 *den gamle Freischütz*] se ad 166.41. 50 *Hertugen af Orleans ... Død*] Ferdinand Philip Louis Carl Henri Joseph d'Orléans, ifl. kgl. ordonnans 13/8 1830 hertug af Orléans, søn af kong Louis-Philippe af Frankrig, Frankrigs kronprins, omkom 13/7 1842 efter at være sprunget ud af en vogn, hvis heste var løbet løbsk.

386. [NkS 2836,4°]. Delvis trykt Berggreen.150f. - 4 *immer was Neues, selten was Gutes*] ordsprog, jf. F. Petri, *Der Teutschen Weissheit II*(1605).502 og K. F. W. Wander, *Deutsches Sprichwörter-Lexikon III*(1873).1008 nr. 19, jf. 1007, nr. 3 og 10 og 1009 nr. 44. Formentlig afledt af det latinske ordsprog: *Semper aliquid novi.* 10 *Olsen*] hofmusikhandler P. W. Olsen. 12 *Rådecker*] klaverfabrikant Johann Diedrich Raedecker. Den første større klaverfabrik i Lübeck blev grundlagt af Georg Heinrich Winter og Christian Heinrich Meyer. Efter den førstnævntes død knyttedes Raedecker til fabrikken, jf. Johann Hennings u. Wilhelm Stahl, *Musikgeschichte Lübecks I*(Kassel-Basel 1951).115. 14 *Luno*] klaverfabrikant Benjamin Heinrich Lunau. Da Raedecker 1835 døde, kun 31 år gammel, blev Lunau knyttet til den ovenn. klaverfabrik, der navnlig under hans ledelse udvikledes til en anset virksomhed, der var kendt for sine gode, taffelformede klaverer. 15 *Lüders*] kgl. kammermusikus, syngemester ved Det kgl. Teater Conrad Lüders. 16 *Malling*] måske arkitekten P. Malling. 23 *Petersen*] slotsgartner J. P. Petersen havde fødselsdag 29/7. 38 *Gummi Guttæ*] gummigut, en slags gul gummiharpiks, udvundet af den tropiske plante-slægt *Garcinia*, benyttes til fremstilling af visse vandfarver, afførende piller m. m. 50 *Fadder hos sin Søster*] Theodor Hansens søster, Thyra Grave, f. Hansen, havde 28/6 1842 født en søn, der 31/7 s. å. i Slaglille kirke døbttes Nicolai Jacob Grave. Blandt fadderne var Theodor Hansen og hans broder, Hans Peter Kofoed-Hansen (kirkebogen). 51 *Waage*] direktor for Sorø Akademi, professor G. H. Waage. 56-57 *Deus ex machina*] en gud fra maskinen (ø: sceneriet); udtryk af Platon, som (i *Kratylos* 425 D) nævner, at skuespilforfatterne undertiden må tage deres tilflugt til en sådan uventet indgriben i de dramatiske konflikter. 58 *Methusalachiske*] Methusalem hedder på hebraisk Metuschelach (af m'thu: mand, og schelach: kastevåben); navnet betyder pil- eller spydmanden.

387. [NkS 2836,4°]. - 3-4 *har overtaget sig*] sml. tysk: sich im Essen übernehmen: forspise sig. 10 *Bartholdi*] formentlig Jacob Bartholdy. 37 *Lyststeder* (*Hviids, Schönbjergs & Eenrum*] mellem Skodsborg og Vedbæk ligger bl. a. lyststederne „Bakkehus“ (tidligere kaldet „Bakkegaarden“), der ejedes af politikeren og finansmanden L. N. Hvidt, „Sølyst“, der ejedes af lægen, etatsråd J. J. A. Schønberg (DbL.XXI(1941).493), og „Enrum“, der da ejedes af det Sehestedske Fideikommiss. 62 *en Ansøgning til Tryde*] stiftsprovst E. C. Tryde var medlem af Den kgl. Direction for Almue- og Borgerskolevæsenet i Kbh. og dens Forstæder. - *Din Broder*] Christian Müller. 63 *Quod bene proficiat!*] gid det må bekomme ham godt!

388. [NkS 2836,4°]. Brevet er sendt til Sorø Ladegaard, hvor Theodor Hansen opholdt sig hos sin søster og svoger. - 2 *Diogenes Laertius*] Diogenes fra Laerte (i Kilikien), græsk filosof, som levede o. 250 e. Kr. Han har efterladt et skrift om filosofiens historie, der er en vigtig kilde til kendskabet til græsk filosofi; men hans liv er ganske ukendt. Hans værk er oversat til dansk af filosofen Børge Riisbrigh (DbL.XIX(1940).521f.) og udkom 1811-12 under titlen: *Diogenes Laertes filosofiske Historie I-II.* 5 *Praesius singularissimus*] den særeste prås. 17 *Lange*] Theodor Hansens ven Johan Nicolai Lange. 18 *Rothe*] sognepræst, dr. theol. V. H. Rothe. - *Gads Svoger*] vist P. C. Stenersen Gads svoger, cand. theol. Hans Lyder Roed Müller, der

1843 blev skolelærer på Christiansø og senere præst. 20 *Westerboe*] Iver Christian Theodor Vesterboe. 45 *Illumination af 20000 Lamper*] Georg Carstensen gav for „Figaro“s abonnenter vauxhall i Rosenborg have 3/8 1842. Berlingske Tidende skrev 3/8 s. å.: „Iaften giver Hr. Carstensen Vauxhall i Rosenborghave for Figaros Abonnenter. Ogsaa Ikke-Abbonnenter kunne deltage heri og erholde Billetter paa de sædvanlige Steder til 3 Mk Stykker. Haven oplyses med henimod 20000 Lamper, og som det lader, vil Veiret begunstige Entreprenurens Foretagende. Der er sørgt for al mulig Underholdning ved Instrumental- og Vocalmusik, Liniedands og Hercules-Kunster etc. samt endelig ved Fyrværkeri.“ Dagen efter meddeltes, at vauxhallen havde været altrigt besøgt, og „de Tilstedeværende paaskjønnede meget det særdeles smagfulde Arrangement og de vel ordnede Forlystelser af alle Slags. Den bedste Orden herskede i enhver Henseende“. 56 *Amicusque*] og ven.

389. [NkS 2836,0°. – 2 *Candidatum absentem*] den fraværende kandidat. 5 *Philophitia*] må være et af Weyse selv dannet ord; muligt sammensætning af gr. philo (kær, ven af) og phthora (ødelæggelse, tilintetgørelse), altså: hang til at ødelægge, for-dærve. 9 *sin Broders*] Julius Crone, der 1839-45 var forpagter af Nørholm (Torstrup sogn, Ribe amt) og senere blev ejer af Anesminde (i Jelling sogn) (1845-55) og (1855-65) af Braagaard (i Stenderup sogn). 10 *Varde*] hovedgården Nørholm var beliggende i nærheden af Varde. 15-16 *Sed nunc ... est*] men nu er der ikke noget at gøre ved det. 26-27 *in societate ... bestiarum*] Weyses hjemmelavede „latin“: i selskab med tøse i Dyrehaven. 32 *nasum longum*] en lang næse. 54 *Krarup*] skolebestyrer, dr. phil. Niels Bygum Krarup.

390. (Hagens Saml. i KB 24,40°. – 10 *absente*] fraværende.

391. [NkS 2836,40°. – 10 *Valløe i Norge*] Vallø, en halvø (hvorpå en landsby af samme navn) i Oslofjord. 16 *Broders*] forpagter Julius Crones. 17 *Ole Bang*] lægen, professor O. L. Bang. 33 *Chevelures*] hovedhårs, hårpragts. 61 *in nasum*] i næsen.

392. [NkS 2836,40°. – 3 *minime!*] på ingen måde! 6 *exempli gloria*] i stedet for: *exempli gratia*: for eksempel. 7 *Roths*] gartner Rudolph Rothe. 12 *Hvem Gud elsker, ham tugter han*] jf. Ordsprogenes bog 3,12: Herren revser den, som han elsker. 35 *Devereux*] uvist hvortil der sigtes, ordet er af Weyse understreget for at antyde, at det indeholder en gåde. Devereux er slægtsnavnet for den engelske adelsfamilie Essex, der afledte sin herkomst fra Vilhelm Erobrerens samtidige Robert d'Evereux. 36 *Tieks Novellen*] L. Tieck, Novellen I-VII (Berlin 1828), jf. auktionskatalog nr. 1093-96. 38 *Lange*] J. N. Lange. 57 *paa Torsdag*] 18/8. 60 *i Sorøe*] Theodor Hansen opholdt sig hos sin svoger, forpagter J. V. Grave på Sorø Ladegaard.

393. [NkS 1716,20 A 2). – 4 *paa Søndag*] 21/8.

394. [NkS 2836,40°. – 2 *det Brev*] ses ikke bevaret. 11-12 *Skole-Commissionerne ... syngte paa deres sidste Vers*] i henhold til anord. 29/7 1814 om almueskolevæsenet i købstæderne førte en skoledirektion, bestående af amtmanden og amtsprovsten, overopsynet med købstædernes skolevæsen (§ 5). Det umiddelbare tilsyn havde skolekommissionen, der bestod af sognepræsten (sognepræsterne) og magistraten (§ 6). Bortset fra førstelærere, der havde kgl. udnævnelse, beskikkedes lærere af skoledirektionen efter indstilling fra skolekommissionen (§ 11). Disse regler ændredes ved lov 6/3 1856 om nogle forandrede bestemmelser for borger- og almueskolevæsenet i købstæderne og på landet. 12 *jus proponendi*] indstillingsret. 13 *Lange*] J. N. Lange. 14 *ego lavo ... aqua*] jeg vasker mine hænder i uskyldighedens vand. 17 *Hansens*] domorganist Hans Matthison-Hansen. – *Concert i Roeskilde Domkirke*] 24/8 1842 gav Matthison-Hansen en koncert i Roskilde domkirke. Weyse omtaler 397.16ff. koncerten udførligere. Ifl. Roskilde Avis 20/8 1842 var programmet i koncertens 1. del: Fuga af J. S. Bach; norsk nationalsang varieret af Matthison-Hansen; Vater unser, sat i musik af Matthison-Hansen; Adagio for fagot udført af Søren Hartmann; symfoni af Matthison-Hansen. I koncertens 2den afdeling udførtes symfoniens anden del; Salve Regina af Haeser; hollandsk nationalsang va-

rieret af Matthison-Hansen og kor af Weyses reformationskantate. 25 *Rothes*] gartner Rudolph Rothe. 31 *Dr. Hansen*] dr. med. Carl Peter Mathias Hansen. 33 *cum tempore*] med tiden. 37 *Englisches Theater, von Smid*] det manglende 6. bind blev ikke skaffet tilveje; auktionskatalog nr. 274-79 angiver: „Englisches Theater von C. H. Schmid. 1-5. und 7. Th. Danzig 1769-79.“ Udgiveren Christian Heinrich Schmid, der 1769 blev professor i Erfurt og fra 1797 universitetsbibliotekar i Gies-sen, var udgiver af Deutschen Musenalmanach (1770-78) og har oversat en del fra engelsk. 39-40 „*Aber es geschehen ... träumen lässt!*“ jf. Shakespeares Hamlet, 1. akt, 5. scene („There are more things in heaven and earth, Horatio, / Than are dreamt of in your philosophy.“). 40 *celeberrimus princeps Amletius*] den meget berømte prins Hamlet. 44 *Rothe*] sognepræst, dr. theol. V. H. Rothe. – *Gad*] dr. theol. P. C. Stenersen Gad. 47 *besterkorere*] tilsmudse. 49 *dobbelt Beccassiner*] horsegjøg (*scolopax callinago* L.); der er tre arter bekkasiner: tredækkeren (el. den tredobbelte bekkasin), den dobbelte bekkasin og den enkelte bekkasin. 50 *Vesterboe*] Iver Christian Theodor Vesterboe. 52 *bonum fundamentum*] en god bund. 58 *Schwester*] Thyra Grave, f. Hansen. – *Schwager*] forpagter Jacob Wilhelm Grave. – *Kindlein*] sønnen Nicolai Jacob Grave, der var født 28/6 1842.

395. [NkS 2836,4^o]. – 6 *gamle Evers*] rentekammerdeputeret, etatsråd P. Evers. 11 *Abscesser*] bylder. 13-15 *Sammlung von ... Wilhelm Tissot*] Wilhelm Tissot, Sammlung von verschiedenen sympathetischen magnetischen und anderen Kuren und in der Haushaltung nützlichen Kunststücken und Experimenten (Altona 1790). 25 *Hufeland*] den tyske læge Christoph Wilhelm Hufeland, der var ven med Wieland, Herder, Goethe og Schiller. 1793 blev han professor i Jena, 1800 direktør for Collegium medico-chirurgium og første læge ved Charité i Berlin, 1810 professor i speciel patologi og terapi ved det nyoprettede universitet i Berlin. Han var en meget frugtbar forfatter (System der praktischen Heilkunde I-II(1800-05), Encheiridion medicum, oder Einleitung zur medicinischen Praxis (10. Aufl. 1857) og talrige afhandlinger; desuden grundlagde han flere tidsskrifter). 27 *Liquor antispasticus*] fordelende eller krampestillende lægemiddel. 34 *lille Adagio af mig*] kendes ikke. 49 *Olsen*] hofmusik- og instrumenthandler P. W. Olsen. 56 *Lars Holm*] kancellideputeret, etatsråd, senere konferensråd Lars Jess Holm. 64 *Si vales ... valeo*] hvis du har det godt, er det godt; jeg har det ingenlunde godt.

396. [NkS 2836,4^o]. – 6 *Lange*] J. N. Lange. 15 *cum Sørenio*] med Søren (Hartmann). 16 *Herz har ... svart*] Hertz' br. kendes ikke. 18 *Potianismens*] et af Weyse dannet ord for: at gå på potten. 42 *Et nunc, consumatum est*] og nu er den fortæret. Sml. Johannes evang. 19,30 om Jesu ord på korset: Consummatum est (Det er fuldbragt). 43 *Hr Figaro*] Georg Carstensen, der var udgiver af bladet „Figaro“. – *Classens Have*] lå på Østerbro mellem den nuv. Classensgade, Strandboulevarden og Rosenvænget. Haven, der er opkaldt efter stifteren af Det Classenske Fideikommis, generalmajor Johan Frederik Classen (DbL.V(1934).263ff.) og dennes broder, gehejmekonferensråd Peter Hersleb Classen (sst. 266f.), der her havde to ejendomme („Frederikslund“ og „Justinenborg“), havde en parklignende karakter med kanaler, søer og fiskedamme, hvoraf der i 1806 var 12. Om det vauzhall, som Georg Carstensen sammen med overkrigskommissær, postmester i Vordingborg Hans Jørgen Christian Høegh-Guldberg afholdt her 23/8 1842 se Berlingske Tidende 24. s. m. 47-48 *Han gik til Ludlams Hule I mørke Midienat*] af Dicks romance i 1. akt af Weyses syngespil „Ludlams Hule“ (1814), tekst af Oehlenschläger, jf. Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XIV (1859).6f. 51 *Herr Colding*] Johan Peter Colding, student 1792, tog det følgende år filosofikum, var derefter privatlærer og „aërostatiker“, gav 1807 en „aërostatisk Forestilling“ (∴ forestilling med luftballon), anstillede efter kgl. ordre ekspeditioner med luftballon 1808 (ved Storebælt) og 1809 (ved Øresund), blev 1811 „Danmarks første Aëronaut“ (T. H. Erslew, Almindeligt Forfatter-Lexicon I(1843).306), da han opsteg med en montgolfiere (∴ en varmluftsballon, opkaldt efter opfinderne Joseph

og Etienne Montgolfier] fra Kbh. Han blev senere lærer i Kbh. i tysk, matematik og skrivning og har skrevet nogle mindre arbejder, bl. a. „Om æronautiske Maskiners Opfindelse og Forfærdigelse“ (1817). 52 *paa Exerceerpladsen . . . Concert*] i Adresseavisen 20/8 1842 annoncerede J. P. Colding, at han 21/8 s. å. kl. 21,30 med kgl. tilladelse på eksercerpladsen ved Rosenborg vilde give en aftenforestilling med 6 illu- minerede luftballoner og fyrværkeri; under forestillingen skulde der være harmoni- musik.

397. [NkS 2836,4^o). – 10 *Lars*] karl hos Hans Hertz. 16 *Hansen*] organist ved Roskilde domkirke Hans Matthison-Hansen. 17–18 *vel mange Variationer*] se om programmet ad 394.17. 18 *Sinfonie*] Hans Matthison-Hansen har komponeret 6 symfonier for orgel; det er uvist, hvilken der her sigtes til. 19–20 *Fadervor af Herren selv*] Matthison-Hansens Vater unser [Hans Matthison-Hansen, Kompositioner for Kor og Orgel eller Piano nr. 1]. 21 *Salve regina*] „Vær hilset, dronning“, romersk-katolsk hymne til jomfru Marias ære. – *Häser*] den tyske komponist August Ferdinand Häser. Hans Salve Regina für vier Singstimmen mit unterlegtem deutschen Texte udkom o. 1820 i Leipzig hos Breitkopf & Härtel. – *balhornisert*] se ad 362.16. 22 *Duet af Undertegnede*] duetten „Velkommen festlig og fro“ fra Reformationskantaten 1817 til Fr. Høegh-Guldbergs tekst. 23 *Slutningschoret af Reformationsmusiken*] slutningskoret „Hellig, Hellig, Hellig er Gud“ af Reformationskantaten 1817 til Fr. Høegh-Guldbergs tekst. 25 i *Unisono*] i énklang (ren prim). 26 *mutilert*] lemlestet, ødelagt. 36 *Hr Figaro*] Georg Carstensen. 42 *Hartmann*] er måske her J. P. E. Hartmann, jf. lin. 45: Vi Nordens Komponister. 44 *Donizetti*] den italienske operakomponist G. Donizetti. – *Herold*] den franske komponist F. Hérold. – *Bellini*] den italienske operakomponist V. Bellini.

398. [NkS 2836,4^o). – 16 *facie peramicabili*] med et meget venligt ansigt. 43–44 *Kirstein*] formentlig Carl Kirstein. 44 *Madam Eichel*] Birgithe (Gitl) Eichel, f. Hartvig, klasselotterikollektrice i Kbh. 56 *hendes salig Mands*] porcellænshandler og kollektør J. P. Eichel; han døde 1825.

399. [NkS 2836,4^o). – 7 *Søster fra Itzehoe*] Anne Margrethe Kornerup-Borch, f. Borch, gift med amtsforvalter i grevskabet Rantzau Søren Kornerup-Borch. 28 *den kongel Commissarius*] ved stænderforsamlingen i Roskilde A. S. Ørsted. 39 *Friis*] adjunkt ved Roskilde katedralskole Steen Friis. 42 *Bedstemoder*] Else Christense Hertz, f. Koch. 44 *Clausen*] professor H. N. Clausen, der som stænderdeputeret opholdt sig i Roskilde. 46 *Karen-Ols-Datter-Stræde*] stræde i Roskilde, der vest for Stændertorvet forbinder Bondetinget med Skomagergade. 47 *Hartmann*] kontor ved Roskilde domkirke J. E. Hartmann. 50 *Søren Borch*] købmand og borgerrepræsentant i Roskilde Søren Borch. – *Søren Kornerup*] købmand i Roskilde Søren Kornerup. 56 *Galgebakken*] et stykke nord for Roskilde ligger ved Frederikssundsvejen en høj, der kaldes Galgebakken, og som ifølge traditionen er Sømme herredes rettersted. J. Kornerup og Niels Fritz fortæller i deres erindringer om livet i Roskilde omkr. midten af forrige århundrede (Aarbog for Historisk Samfund for Kbh.s Amt 1911.5 og sst. 1912.21), at der endnu dengang fandt henrettelser sted, hvor misdædernes lig blev lagt på hjul og stejle – „hvor de forblev i længere Tid til Føde for Ravne og Krager, der omsvævede Retterstedet“ – ligesom også kagstrygninger fandt sted her. 58 G.] Gamle.

400. [NkS 2836,4^o). – 8 *Asthma convulsivum*] astma med krampe. 10 *Drewsens Shawl-Fabrik*] P. H. Drewsens Shawls Fabrik, Nørrebro 14. 22 *Fjedervogn*] vogn, hvis fading hviler på fjedre. 23 *Weises Kinderfreund*] „Der Kinderfreund“, et ugeblad udgivet 1776–82 af den tyske digter Christian Felix Weisse; det fortsattes (1782–92) i „Briefwechsel der Familie des Kinderfreundes“. Weyse ejede „Der Kinderfreund“ 1–12 (Lpz. 1780) og „Briefwechsel der Familie des Kinderfreundes“ 1–11 (Lpz. 1784–92), se auktionskatalog 1335–49. 42 *Hartmanns Attest*] J. P. E. Hartmanns skr. 19/5 1842 til Den kgl. Bygningsadministration angående hoforgelbygger Ramus' repara-

tion af orglet i Holmens kirke. 50-51 *Jette Wulff ... til Lissabon*] Henriette Wulff rejste først 18/10 1843 til Lissabon. 51-52 *de unge Mennesker*] portugisisk købmand, dansk generalkonsul i Lissabon Jorge Torlades O'Neill og hans broder, portugisisk købmand José Carlos O'Neill, sønner af købmand, dansk konsul i Lissabon José Maria O'Neill; de havde i 4 år boet i det Wulffske hjem, medens de gik i Borgerdydskolen i Kbh. 55 *Christian*] Wulff. 56 *Grethe Schiøtz*] Karen Margrethe (Grethe) Schiøtz, f. Borch. - *Bedstemoder*] Else Christense Hertz, f. Koch.

401. [NkS 2836,4^o]. - 2 *paa Mandag*] 26/9. 9 *Pastor Holms*] Søren Johannes Holm; han var da kateket ved Garnisons kirke i Kbh., blev 1844 sognepræst til Mørkøv og Stiftsbjergby menigheder og 1853 sognepræst til Rerslev og Vindinge menigheder. 26 *gamle Tuteins*] etatsråd, generalkonsul J. F. Tutein, der 7/7 1842 var fyldt 85 år. 28 *Hans Kone*] Regine Sophie Tutein, f. Wraatz; hun fyldte 7/10 1842 76 år. 31 *Wilhelm Tell*] opera i 4 akter af Rossini, teksten af Jouy og Hipp, oversat af Th. Over-skou. Opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 4/9 1842. 32 *Glæser*] kapelmester Franz Glæser. - *Mad. Stage*] operasangerinde Ulriche Augusta Stage, f. Koefoed [DbL. XXII(1952).394], 1836 gift med nedenn. Gottlob Stage. 34 *Regisseuren*] hendes mand, skuespilleren Johan Adolph Gottlob Stage [DbL. XXII(1952).393f.]; han var fra 1827 tillige regissør, fra 1835 tillige instruktør ved Det kgl. Teater. 37 *Jfr. Marcher*] operasangerinden Louise Rudolfine Marcher [DbL. XX(1941).487f.], senere (1847) gift med operasangeren Ludvig Bernhard Sahlgreen. Hun, der 1836 var blevet koristinde, debuterede 4/9 1842 ved førsteopførelsen af „Wilhelm Tell“ som barnet Gemmy; ved den anden opførelse blev partiet sunget af Ulriche Augusta Stage, senere blev det atter overtaget af Louise Marcher. 42 *Funk*] Peter Funck, der 1810-42 var repetitør ved Det kgl. Teater. 43 *Hansen*] operasangeren Jørgen Christian Hansen [DbL. IX(1936).140f.]; han debuterede 13/5 1836 og fik sin afsked 1875. 47 *Faaborg*] operasanger Rasmus Christian Faaborg [DbL. VI(1935).499f.]; han debuterede 16/5 1835 og optrådte sidste gang 15/2 1850. Han var meget tyk og egnede sig derfor ikke „til at forestille en Elsker“. 49 *Floribella*] Weyses syngestykke (1824) til C. J. Boyes tekst. - *Kenilworth*] Weyses syngestykke „Festen paa Kenilworth“ (1835) til H. C. Andersens tekst.

402. [NkS 2836,4^o]. - 5 *spasmodisk*] krampagtig. 18-19 *Contoirkopper ... til 10 Rbdlr*] ifølge Falch Henriques regning til Weyses dødsbo kostede kopperne 8 rdl. [LA. Hof- og Stadsrettens Executorboer. Fortegnelse 16 nr. 5]. 27 *Etatsraad Donnerske*] storkøbmanden i Altona, konferensråd Conrad Heinrich Donner. 28 *Charlotte*] charlottekage. 40 *nutriceque*] og ammen. - *arrivert*] tilbage til Vallø efter besøget hos Weyse. 45 *Haxthausens bratte Død*] overhofmarskal, generalmajor Ove Christian greve Haxthausen døde 19/9 1842 som følge af et fald den foregående dag på Christiansborg slot. 48 *Cerebrum*] hjernen. 53 *Bülow*] general Frantz Christopher Bülow [DbL. IV(1934).400ff.], hvis hustru Nelly, f. baronesse Selby (død 1842), havde været Weyses elev. - *Scholten*] generalguvernør i Dansk Vestindien, generalmajor, kammerherre Peter Carl von Scholten. - *Admiral Wulff*] kontreadmiral, kammerherre Christian Wulff [DbL. XXVI(1944).343ff.], broder til Weyses ven, kontreadmiral P. F. Wulff, hvem han efterfulgte som kongens jagtkaptajn og generaladjutant. 53-54 *Major Dannemand*] senere oberstløjtnant, kammerherre Frederik Vilhelm greve Dannemand, generalguvernør Scholtens svigersøn. 54 *Assessor Collin*] Edvard Collin. - *Lieutnant Falsen*] premierløjtnant og kammerjunker, senere kaptajn Enevold de Falsen, ejer af Søbysøgård. - *Capitain von Dokum*] kaptajnløjtnant, senere admiral Carl Edvard van Dockum [DbL. VI(1935).36ff.]; han var 1840 blevet udkommanderet til Vestindien som havnekaptajn i Christianssted og militær sekretær hos generalguvernør Scholten. 55 *Brokfulde*] (bevidst?) fejlskrivning for: brokfugle. 56 *Tærtepande*] en pande med låg, hvori tærter bages; den anvendtes ofte således, at der var gløder på låget samtidig med at der var ild under panden.

403. [NkS 2836,4^o]. - 7 *Jessen*] kammerjunker F. C. v. Jessen. *Kirstein*] Carl Kirstein.

8 *Malling*] Joachim Kretschmer (Cretschmer) Malling, oberstløjtnant, senere kommandør for Kongens Livkorps, stempelpapirkontrollør, revisor i Nationalbanken. – *med Familie*] vel foruden hustruen, Mathilde Christine Malling, f. Kitson, og den nedenn. datter også sønnen Ove Malling, dengang student, senere amtsforvalter for Roskilde amtstuedistrikt, samt muligt J. K. Mallings broder, fuldmægtig i det slesvigholstenske landvæsenkontor, senere amtmand i Husum og Bredsted amter og overstaller i landskabet Eiderstedt Heinrich August Malling. – *Hans Datter*] Louise Martine Malling. 9 *lange Linstov*] regnskabsfører ved 3. bataillon, kaptajn, kammerjunker, cand. jur. Carl Adolph Linstow; han blev 23/11 1842 gift med ovenn. Louise Martine Malling. 10 *Lene*] Carl Kirsteins hustru Helene (Lene) Kirstein. 19 *Hofapoteket*] havde indtil 1850 til huse på Købmagergade i en ejendom, der lå, hvor nuv. nr. 9 ligger. 21 *de 130 Species*] den lin. 15-16 nævnte Componist-Gage. 24 *Ak! hvor forandret!*] titel på novelle (1828) af St. St. Blicher. 29 *Madammen*] Karen Gravesen. – *halv Aars . . . Løn*] efter datidens regler fik tyende løn halvårsvis bagud til de sædvanlige skiftetider (1/5 og 1/11). Reglen opretholdtes endnu i tyendeloven 10/5 1854, der formelt ophævedes ved lov 6/5 1921 om retsforholdet mellem husbond og medhjælpere. 31 *Skrædd. Müller*] skræddermester J. G. Müller, Gammel Mønt 168], der i Weyses bo fik udbetalt sit tilgodehavende, ialt 5 rdl. 4 mark, for reparation af en atlask vest og en rød schaulsvest. 32 *Beker*] hofapoteker, etatsråd Gottfried Becker, hans regning for leverede medicinalvarer i året 1842 (ialt 76 rdl. 3 mark 1 skilling) blev betalt af Weyses dødsbo. 38 *Slaget*] Sophus Krohn var til examen artium på universitetet. 40 *ultimus*] sidst. 41 *Bedstemoderen*] Else Christense Hertz, f. Koch.

404. [NKS 1716,2° A 2]. – 1 [7/10] brevet er af Weyse dateret 7/9 42, men dateringen skal utvivlsomt være: 7/10. På brevet er med fremmed hånd skrevet: Dette Brev skreven Dagen før Weyses død d 8de October 1842. – 5 *paa Søndag*] 9/10. 6 *Hartmann*] Søren Hartmann.

405. [NKS 2836,4°]. Delvis trykt Berggreen.151ff. Dette er det sidste bevarede br. fra Weyse. Den følgende dag (8/10 1842) døde han, og 9/10 s.å. skrev Theodor Hansen til F. Schauenburg Müller: „Kjære Møller! Hvis De ei allerede, ifølge det Brev, som De modtog fra vor kjære Professor og mig igaar [nærv. br. 405], alt er paa Veien herind, da kalder jeg Dem nu, thi med bedrøvet Hjerte og sorgfuldt Sind maae jeg herved melde Dem, at vor kjære, gode Professor, hvem vi Alle elskede saa høit – er ikke mere. Inat er han hensovet, som det synes, roligt og blidt; efterat han igaar Eftermiddags og Aften havde været meget beklemmt, havde han dog erklæret Krohn, at han, da han var kommen i Seng, befandt sig bedre; da jeg Kl. 9 vilde sige ham god Nat, var han indslumret. – Etatsraad Haagen og vi Alle længes efter at I skulde komme for ved Eders Hjælp at arrangere det Hele. – Eders hengivne Theodor Hansen“ (afskr. i Hagens samling i KB). – 2 *den nye Selskabsfrakke*] se 403.31. 5 *etiam in scrotoque*] og også i testikelpungen. 14 *Ade du böse Welt*] travesti på indledningen til den tyske salme Lied von der Weltverleugnung: „Ade du süsse Welt“ af Heinrich Müller. 29 *Ginderups Restaurant*] restauratør C. Ginderup, der havde forretning St. Købmagergade 70. På grundlag af sine erfaringer som restauratør udsendte han 1888 en kogebog („Det danske Køkken“). 36-37 *min Broder*] Hans Peter Kofoed-Hansen. 37 *agter at ligge ved Universitetet i Bonn*] H. P. Kofoed-Hansen havde ved kgl. resolution 14/10 1842 fået orlov fra 1/11 1842 til 1/4 1843 for at foretage en videnskabelig rejse. 38 *under Fichtes Fahne*] under den yngre Fichte, o: den tyske filosof Johann Gottlieb Fichte, der siden 1835 havde virket som professor i filosofi i Bonn. Da han kort forinden Kofoed-Hansens ankomst til Bonn var udnævnt til professor i Tübingen, blev Kofoed-Hansens ophold i Bonn kun af kort varighed; han rejste over Belgien til London og vendte i februar 1843 tilbage til Kbh., se P. P. Jørgensen, H. P. Kofoed-Hansen[1920].105f. 44 *non*] som eksamenskarakter: non contemnendus: ikke at foragte (2. karakter af 2. grad).

54 *Mikkøl*] Michael. 56 *Grev Fritz*] den senere udenrigsminister, kammerherre Frederik Georg Julius lensgreve Moltke, søn af statsminister A. W. lensgreve Moltke til Bregentved; han blev student 1842, arvede 1864 Bregentved, blev s. å. kurator for Vallø Stift og Vemmetofte adelige Jomfrukloster, var i nogle år medlem af landstinget og blev i juni 1875, 3 måneder før sin død, udenrigsminister i ministeriet Estrup. – *Bille Brahe*] den senere diplomat Frantz Preben baron Bille-Brahe [DbL.II(1934).73f.] til Egeskov, der 1842 dimitteredes som student fra Roskilde. – *Brasch*] den senere præst og historiker Christian Henrik Brasch [DbL.IV(1934).27f.]. Han, der 1835 var blevet cand. theol., var 1838–47 huslærer på Bregentved, hvor han 1842 dimitterede ovenn. grev Frederik Moltke til universitetet. 1847–86 var han præst på Vemmetofte. Han har på grundlag af arkivstudier skrevet *Vemmetoftes Historie I–III*(1859–63), *Gamle Eiere af Bregentved fra 1382 til 1740* (1873) o. fl. a. historiske skrifter. 63 *Martensen*] den senere biskop H. L. Martensen, der da var extraordinær professor i teologi ved universitetet. 64 *Judicium*] dømmekraft.

ANDET BIND

406. [RA. Universitetets arkiv. Consistorii brevbog 1804–10 nr. 2903]. Weyse var 16/10 1805 af konsistorium ansat som organist ved Frue kirke efter organist Georg Ernst Gørings død. – 2 *Frue Kirkes Ødelæggelse*] ved bombardementet 1807; en brandraket antændte 5/9 1807 kirkens spir, der styrtede ned over kirken. 3 *Sangværkets*] se ad 217.53. – *Spil ved Begravelser*] se ad 217.46–47. 6 *Forhøjelse af min ... Gage*] gagen androg da 300 rdl. og til husleje 50 rdl. årlig; heraf skulde Weyse betale til forgængerens datter, Georgine Wilhelmine Gøring, 20 rdl. årlig, „indtil hun maatte blive forsørget.“ På Weyses ansøgning afgav universitetets rektor, professor Claus Frees Hornemann (DbL.X(1936).587ff.) 8/6 1809 følgende erklæring: „Da Kirken selv er afbrændt, kan den efter min Formeening ikke være egentlig forpligtet til at erstatte dens Betiente det Tab, de ved samme Uheld have lidt. Men ved dette Uheld ere dog baade dens aarlige Udgivter betydelig formindskede og dens aarlige Indtægter betydelig forøgede. Paa Grund heraf kan Kirken vel være i Stand til at erstatte Organisten ganske eller for en Deel sit angivne Tab; men da den dog ikke kan blive opbygget igien, uden ved fremmed Hielp, saa kommer det an paa, om den ikke under denne Forfatning, ved at give noget bort, kunde ansees at give det, som ikke ganske er dens eget. I Betragtning af Hr. Weyses musicalske Fortienester og Værd vilde det sikkert være at beklage, om han skulde tabe noget af sine desuden ganske maadelige Organist-Indtægter“ (RA. Universitetets arkiv. Consistorii kopibog 1804–10 nr. 2904).

407. [RA. Overhofmarskallatets arkiv I Q 1 c: Kgl. resolutioner og andre dokumenter vedr. reformationsfesten 1817]. – 2 *Skrivelse af 22 d. M.*] heri forespurgte Hauch efter kongens befaling, om Weyse var villig til at komponere musik til den af F. Høegh-Guldberg forfattede kantate, der allerede af Høegh-Guldberg var tilstillet Weyse; han tilføjede, at kompositionen gerne skulde være afsluttet inden udgangen af august måned. 4 *Professor Guldberg*] forfatteren Frederik Høegh-Guldberg (DbL. XI(1937).74f.). Han skrev til reformationsfesten 1817 to kantater, dels „Sangdigt ved første Dags Høitideligholdelse i Trinitatis Kirke af Reformationsfesten 1817“ („Med festlig Andagt samler Eder! / I Jubel bryde Hjertet ud!“), hvortil Weyse skrev musikken, dels „Sangdigt ved Høitideligholdelsen paa Universitetet i Kjøbenhavn i Anledning af Reformationsfesten 1817“, hvortil Kuhlau skrev musikken. Hauch havde indstillet, at Th. Thaarup skulde forfatte kantaten og Weyse komponere musikken dertil, men Frederik VI resolverede 22/4 1817, at teksten skulde forfattes af Høegh-Guldberg. Med Høegh-Guldberg havde Weyse også samarbejde om kantaten 1828 til prinsesse Vilhelmines og prins Frederiks formæling (se br. 434) og kantaten 1829 til prinsesse Carolines og prins Ferdinands formæling (se br. 439). Weyse har desuden komponeret musik til nogle af Høegh-Guldberg oversatte digte, således til „Gravtoner“ („Alt forvandles skal til Støv“ efter C. F. Schmidt-Phiseldecks: „Dumpf ertönt die Glockenklang“) og til „Hederosen“ („Drengen fandt en Rose staae“) efter Goethes „Sah ein Knab' ein Röslein stehn“), der begge er optaget i *Vermischte*

Compositionen (1799). – *Cantate*] om denne kantate, der var Weyses første kirke-musik, fortæller G. W. Fink i sin nekrolog over Weyse („Cæcilia“ XXIII[1843].133), at Weyses ven, justitsråd Peter Grønland, oprindeligt ikke var tilfreds med, at slutningskoret ikke var en lærd fuga i den traditionelle kirkestil; ved opførelsen blev han imidlertid omvendt, da han hørte det 6-stemmige kor: „Hellig, hellig, hellig er du, Gud“ og sagde til Weyse: „Wenn am jüngsten Tage der protocollirende Engel dem Weltrichter Ihr Sündenregister vorliest, so können Sie kühnlich sprechen: Herr, ich habe diesen Chor componirt – und der Weltrichter wird Ihnen alle Ihre Sünden vergeben!“ jf. Berggreen.158. Baggesen skrev efter at have overværet general-prøven et digt til Weyse („Til Tonekunstneren Professor C. E. F. Weyse“), hvori han hyldede ham som „Mester i hellighenrivende Sang“ (Tilskueren 1820.178). Kuhlau ansøgte kongen om tilladelse til i forening med Weyse at måtte lade deres reformations-kantater opføre i Trinitatis kirke til deres fordel. I sin indstilling til kongen 14/11 1817 udtalte Hauch, „at den af Kammermusicus Kuhlau komponerede Cantate er bestilt af Universitetet, og som jeg formoder derfra betalt, og altsaa dets Eiendom, hvorfor Deres Majestæt formodentlig derover ikke ville befale nogen Disposition. Som Følge heraf kan den indgivne Ansøgning vel ikke ansees at angaae andet end den af Professor Weise komponerede Cantate, og har jeg herved at erindre, at da denne Musik ikke kan opføres uden med det hele syngende Theater-personales og det hele Kongelige Kapels Hiælp, indbefatter Begiæringen om Opførelsen af Cantaten tillige Begiæringen om den fornødne Befaling i den Henseende til Kapellet og Theater Personalet; men at en saadan Befaling ville forekomme dem trykkende, og at jeg, som Chef for Kapellet med Hensyn til det meget Arbeide, som paaligger saavel Kapellet som Theater-Personalet, og den liden Tid dem levnes til Egenraadighed, ogsaa anseer en saadan Befaling som meget byrdefuld for dem, tillader jeg mig allerunderdanigst at anmærke. Ved at indgive denne min allerunderdanigste Betænkning tillader jeg mig endnu at anføre, at jeg ønsker at give den af Professor Weise komponerede Cantate til Bedste for Kapellets Enkekasse i Stedet for den Kirkemusik, der aarligen opføres i Marts eller April Maaned til Fordeel for denne Kasse, og at Opførelsen af denne Musik, naar den engang i Forveien allerede var hørt, ikke ville være saa fordeelig for Enkekassen, som naar den kunde henligge til den Tid“ (RA. Capel-Protocol 1816-18 s. 204ff.). Kongen reskriberede herefter 22/11 1817 Hauch, at Kuhlaus ansøgning ikke kunde bevilges. 5 *Trinitatis Kirke*] benyttedes af Frue sogns menighed efter Frue kirkes ødelæggelse 1807. Weyse ønskede det musicerende personale (Det kgl. kapel og koret) samlet over alteret i kirken og ikke, som det var planlagt, på den ene side i kirken på et af pulpiturene. Arkitekten, professor Peder Malling, indberettede dette til Hauch, der i br. 19/9 1817 til Weyse meddelte, at „denne . . . Indretning udkræver en betydelig større Udgift“, og at han kunde „paa ingen Maade hertil give mit Samtykke, uden i Forveien ved mundtlig Samtale med Hr. Professoren at have overbeviist mig om de Fordeele, som herved erholdes, og som derfor gjøre Forandringen nødvendig,“ hvorfor han bad Weyse komme til stede til et møde i kirken 20. s. m. sammen med professor Malling, etatsråd, professor Nicolai Kall, professor Claus Frees Horneman og professor Claus Schall (RA. Hofmarskallatets arkiv 1 Q 1a). Weyse opnåede her, at der til lejligheden på kongens bestyrelse blev bygget en musiktribune (der senere blev kaldt „Orchesteret“), som blev bragt i stor højde over alteret. Ved kgl. resolution 22/11 1817 bestemtes, at denne indretning måtte forblive i kirken som dens ejendom. Dette pulpitur fandtes endnu i kirken omkr. 1870, men må kort tid derefter være fjernet. – *Reformations-Jubelfesten*] om festen i anledning af 300 års dagen for Luthers opslag af sine 95 theser på kirkedøren i Wittenberg se kgl. anordn. 9/4 1817. Med skr. 17/2 1818 tilstillede Hauch efter kongens befaling Weyse „2de Medailler i Sølv, som ere slagne i Anledning af Reformations Jubelfesten“ (RA. sst.).

408. [Stadsark. Magistratens i. sekretariats kopibog okt.-dec. 1817]. – 2-3 *Skrivelse af 22 d. M.*] heri anmodede magistraten Weyse om sammen med organist ved Helliggeist kirke Niels Kalhauge at undersøge de mangler ved orglet, hvorom sidstnævnte 8/9 1817 havde tilskrevet magistraten. Kirkeværgerne, kaptajn H. C. Winther og grosserer Jørgen Bech jun., havde i skr. 16/9 1817 udtalt, at orglet vel behøvede en reparation, men at den ikke var så „høistfornøden“ som af organisten hævdede. De henstillede derfor, at reparationen udsattes et par år, dels for at kirken kunde samle de fornødne midler hertil, dels for at denne kunde finde sted samtidig med at kirken „efter sin sædvanlige Orden af 25 Aar“ indvendig skulde afpuddes. 3 *Captain Winther*] kaptajn, juvelér og overformyndet Hans Christian Winther, der var værge for Helliggeist kirke. 4 *Orgelbygger Rapp*] orgelbygger G. Rapp. 12 *N. V.*] navneværdi (i modsætning til: sølvværdi). Efter pengevesenets rekonstruktion ved fdg. 5/1 1813, der oprettede Rigsbanken, som fik eneret på udstedelse af seddelpenge, og indførte en ny møntfod (rigsbankpenge), vedblev man at regne med navneværdi og sølvværdi. Der var stadig tvangskurs, 2: pengesedlerne var uindløselige og skulde efter statens påbud modtages som lovligt betalingsmiddel. Da de ny penge ikke var af sølv, men som hidtil af papir, blev de mødt med mistillid, og rigsbanksedlernes kurs blev stadig slettere. Først ved Nationalbankens oprettelse ved oktroj 4/7 1818 indtrådte der et omslag, da bankens ledelse nu blev gjort uafhængig af regeringen, således at man ikke behøvede at frygte for, at banken skulde udstede „ufunderede“ sedler. Kursen bedredes dog kun langsomt; først i 1838 var den i pari, og 1845 ophævedes tvangskursen, således at landet igen, efter 88 års forløb, fik indløselige sedler. 17 *Reformations-Jubelfest*] 31/10 1817, der fejredes med kirkefester over hele landet, jf. anord. 9/4 1817. 18 *Resolution*] magistraten tilskrev 1/10 1817 kirkeværgerne, at orglet efter Weyses skøn trængte til at istandsættes, men at reparationen måtte udsættes til efter reformationsjubilæet; magistraten stillede kirkeværgerne orgelbygger Rapps overslag og anmodede om, at orglet måtte blive istandsat i overensstemmelse hermed.

409. [RA. Det kgl. Teater. Indkomne breve 1818 nr. 53]. – 1 *Skuespildirektionen*] Det kgl. Teaters direktion bestod 1818 af kammerherre, oberst, senere general-løjtnant og overceremonimester Frederik von Holstein (DbL.X[1936].515f.), der (1811-40) var chef for Det kgl. Teater, og direktørerne Knud Lyne Rahbek (DbL. XIX[1940].60ff.) og etatsråd, professor og notarius publicus Gottsche Hans Olsen (DbL.XVII[1939].433f.). 5 *Macbeth*] Schillers bearbejdelse af Shakespeares *Macbeth*, der i P. Foersoms oversættelse opførtes i. gang på Det kgl. Teater 15/11 1817, hvortil Weyse på opfordring havde skrevet musikken. Ouverturen er dog ikke komponeret til *Macbeth*, men er i. sats af den i 1795 komponerede symfoni nr. 4 i e-mol; symfoniens andre satser er anvendt som mellemaktsmusik foran 3., 4. og 5. akt. 6 300 *Rbdl. N. V.*] af teaterdirektionens skr. 23/2 1829 til Hauch (se ad 436,3) fremgår det, at Weyse fik dette beløb.

410. [RA. Det kgl. Teater. Indkomne breve 1818 nr. 254]. Brevet er, bortset fra Weyses underskrift, skrevet med Kruses hånd. – 3 *hans Majestæts Fødselsdag*] 28/1. 6 *Kruse*] forfatteren, professor Lauritz Kruse. 8 „*Prindsen af Basra*“] blev ikke opført; om Weyses bedømmelse af stykket se br. 420 og 438.

411. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve]. – 1 *A. W. Hauch*] var 1811 afgået som chef for Det kgl. Teater, men fortsatte som chef for Det kgl. Kapel til sin død 1838. – *Xbr*] december. 4 *Clausens Ønske*] Hauch skrev 23/12 1819 til Weyse, at stiftsprovst H. G. Clausen (DbL.V[1934].282ff.) „har yttret det Ønske, at den paa 1ste Juledag opførende Cantate i Trinitatis Kirke maatte skee efter Høimesse Prædiken. Hr. Professoren ville i den Anledning behageligen underrette mig, om De heri er enig med Stiftsprovsten, eller om De hellere ønsker, at Cantaten maatte deles saaledes, at den halve Deel deraf blev opført før Prædiken og den øvrige halve Deel

efter Prædiken" (RA. Capel-Protocol 1818-20 s. 231). – *Cantatens*] julekantaten „Fryd dig, Zion, du er Herren kjær“, som Weyse efter Hauchs anmodning i skr. 16/10 1818 (RA. Capel-Protocol 1818-20 s. 36f.) havde komponeret, og som 1. gang opførtes juledag 1818 i Trinitatis kirke. Den opførtes sst. også 1. juledag 1819. 1819 havde Weyse komponeret musik til Thaarups Passions-Cantate („Langfredags-Hymne med Choral“) („Almagt, Viisdom, Godhed, Fader“), der opførtes langfredag (9/4) 1819 i Trinitatis kirke (RA. Capel-Protocol 1818-20 s. 97).

412. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1820). – 2 *Skrivelse af d 15 d. M.*] hermed sendte Hauch efter kongens befaling Weyse en „af Digteren Thaarup forfattet Sang“ og anmodede ham om at komponere musikken dertil så betids, at musikken kunde afskrives og indstudies før pinse (21/5 1820) (RA. Capel-Protocol 1818-20 s. 258). Der er tale om Thaarups Pintse-Cantate: „Du throner i en evig Straalepragt“, jf. Tilskueren 1820.169ff. Om denne kantate fortæller Weyse i et nu tabt br. til G. W. Fink (gengivet af denne i nekrologen i „Cæcilia“ XXIII[1843].133): „Nun hatte ich den Schlusschor (Halleluja) erreicht. Von einem lustigen Mittagsessen (6½) nach Hause gekommen, fiel es mir ein, mit der Fuge, und zwar fünfstimmig (der Wein gibt Courage), sogleich den Versuch zu machen. Ich fing also an zu schreiben, und es ging so rasch, als flöge die Feder, ohne viel Kopfbrechen, in einer Tour fort, bis gegen Mitternacht. Um 6 nächsten Morgen arbeitete ich weiter, und es ging mit gleicher Leichtigkeit, bis das Ganze fertig war. Dann besah ich es genau, und war recht wohl mit dieser *improvisirten* Arbeit zufrieden, und wunderte mich über die Künstlichkeit desselben. Und wie sie da stand, wurde sie mit wenigen Veränderungen in die Partitur eingetragen und instrumentirt. So unbegreiflich mir die Sache vorkommt (mit keinen von meinen spätern Fugen ist es mir so leicht von der Hand gegangen; namentlich die Fuge „Amen“ im ambrosianischen Lobgesange [1826] habe ich mehrmal sorgfältig umschreiben müssen, bis zur Erreichung ihrer jetzigen Simplizität), so ist es doch buchstäblich wahr, das versichere ich bei meiner Ehre! – obgleich mehrere Leute, namentlich C. M. Weber [der var i Kbh. på den tid, hvor han 8/10 1820 på Det kgl. Teater gav en koncert], ein sehr unglaubliches Gesicht aufgesetzt haben“ (jf. Berggreen.156f.). Af Hauchs skr. 23/5 1820 til Claus Schall (RA. Capel-Protocol 1818-20 s. 314) fremgår, at denne kantate efter Weyses ønske senere blev opført „for Penge“, hvilket tillodes på vilkår, at „Indtægten deraf deeles lige imellem Theaterpersonalets Enke og Børneforsørgelses Kasse samt Kapellets Enkekasse.“

413. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1820). – 2 *Skrivelse af 16 d. M.*] hermed sendte Hauch efter kongens befaling Weyse den „af Digteren Thaarup forfattede Sang til Paaskefesten næstkommende Aar“ med anmodning om at komponere musikken dertil (RA. Capel-Protocol 1818-20). Der er tale om Thaarups Paaske-Cantate: „Hil dig, Livets Morgenrøde“.

414. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1820). – 2 *Skrivelse af 30 f. M.*] efter kongens befaling sendte Hauch Weyse Thaarups koraler, der skulde opføres i påsken 1821 med anmodning om at komponere musikken dertil.

415. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1821). – 2 *Skrivelse af d 15 d. M.*] Hauch sendte Weyse en „af Digteren Thaarup forfattet Nyt-Aars Sang“ og anmodede ham om at komponere musikken dertil. 3 *Nytaars-Sang*] Nytaars-Cantate, komponeret 1821 til Th. Thaarups tekst: „Æonen fødes, den forgaer“. Den opførtes 1. gang 6/1 1821 i Trinitatis kirke.

416. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1821). – 3 *sal. Thaarups*] Thomas Thaarup var afgået ved døden 12/7 1821. – *Nytaars-Cantate*] se ad 415.3. 5 *Professor Schall*] Claus Schall (DbL.XXI[1941].36ff.), 1818 musikdirektør (∴ kapelmester) i Det kgl. Kapel efter Kunzens død.

417. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1821). – 2 *Passions-Oratorium*]

hvem forfatteren hertil er vides ikke. Hverken i Det kgl. Teaters arkiv eller i Overhofmarskallatets arkiv (begge i RA) ses bevaret noget brev fra Hauch til Weyse, hvormed det omtalte passionsatorium fremsendes.

418. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1822]. – 3 *Nytaarscantate*] til Thaarups tekst („Æonen fødes, den forgaær“), jf. ad 415.3. 6 *hvad man paastod*] teaterdirektionen meddelte 24/12 1821 Hauch, at Schall og Siboni anså det for usandsynligt, at Weyses ny kirkemusik kunde blive opført 6/1 1822, men de havde tilbudt at påbegynde indstuderingen og bad om, at Weyse vilde overvære prøverne, hvad Hauch 25 s. m. meddelte ham. 28 s. m. erklærede Schall imidlertid, at der var for kort tid til prøverne [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1821 og Capel-Protocol 1820-22 s. 251]. Kantaten opførtes dog alligevel som bestemt 6/1 1822.

419. [Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 732/1822]. Brevet er, med undtagelse alene af Bilfeldts underskrift, skrevet med Weyses hånd. – 2 *Cancelliraad Sahl*] kontorchef i Kbh.s magistrat, kancelliråd Johan Lorentz Sahl. 4 *Organist Bilfeldt*] Niels Reinstrup Bilfeldt, der 1801-22 var organist ved Vor Frelseres kirke og 1822-26 ved Helligøjst kirke. 6 *Orgelbygger Oppenhagens*] kgl. privilegeret orgelbygger Hans Frederik Oppenhagen. Om ham se Niels Friis i Dansk Musiktidsskrift 1944.191 og Holger Hansen i Aarbøger for historisk Samfund for Odense og Assens Amter 1937.139f. 7 3 *Maaneder*] reparationen kom til at vare adskillig længere. Allerede i juli måned 1822 opstod der en uoverensstemmelse mellem Oppenhagen og kirkeværgen, kaptajn Winther, hvorfor magistraten måtte indkalde parterne til møde 12/7 1822, hvor et forlig kom i stand. 3/1 1824 indberettede kirkeværgerne til magistraten, at Oppenhagen endnu ikke havde istandsat orglet; Oppenhagen indkaldtes for magistraten 12/1 1824 og lovede at fremskynde arbejdet. 29/3 1824 meddelte værgerne, at der var bevilget Oppenhagen udsættelse til påske 1824, men 14/7 s. å. indberettedes atter, at Oppenhagen stadig ikke havde fuldenendt arbejdet. Han tilkaldtes af magistraten, men udeblev, hvorfor det under trusel af mulkt pålagdes ham at møde; 18/7 og 16/8 1824 fremsendtes lægeattester om, at Oppenhagen var sengeliggende. 1/11 1824 meddelte magistraten, at reparationen var tilendebragt, se br. 424.

420. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1823]. – 2 *Skrivelse af 11 d M*] heri anmodede Hauch efter skuespildirektionens ønske Weyse om at ville komponere musikken til et af de stykker, der tidligere var tilstillet ham, f. eks. „Prindsen af Basra“ af Lauritz Kruse (jf. br. 410), „som i nogle Aar skal have hvilet hos Dem“ [RA. Capel-Protocol 1822-24 s. 92]. 24 *Kammerherre Holstein*] Det kgl. Teaters chef Fr. von Holstein. 25 *Aandsprøven*] syngespil af Lauritz Kruse; det blev ikke opført.

421. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1823]. – 2 *Skrivelse af 12 d. M.*] Hauch skrev: „Den Kongelige Skuespil-Direction har tilsendt mig medfølgende originale Syngespil Aands-Prøven kaldet af Professor Kruse og Plan til et romantisk Syngespil Alferne af C. J. Boye, for at den fornødne Musik maatte komponeres af Hr. Professoren til et af disse Syngespil. Hr. Boye har ikkun indsendt Planen til sit Stykke, for at han, hvis Hr. Professoren skulde ynde Æmnet, kunne arbejde i Forening med Dem og saavidt mueligt indrette Stykket efter Deres Ønske og Musikens Tarv. Om det Valg, som det maatte behage Hr. Professoren at gøre mellem disse Stykker, udbeder jeg mig behageligen underrettet“ [RA. Capel-Protocol 1822-24 s. 105]. 4 *Hr Boies*] præsten og digteren Caspar Johannes Boye (DbL.III(1934).537ff.). – *Alferne*] kom senere frem under titlen „Floribella“; det opførtes 1. gang 29/1 1825. 9 *les deux journées*] syngestykke med musik af Cherubini og tekst af Bouilly, opført 1. gang på Det kgl. Teater 14/4 1803 i N. T. Bruuns oversættelse under titlen „De to Dage eller Flygtningene“.

422. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1824]. – 2 *Skrivelse af 16 d. M.*]

Hauch udbad sig heri Weyses udtalelse om violoncellistelev Gehrman, der havde søgt stilling som organist og stadsmusikant i Helsingør og var anbefalet af organist H. L. Johansen ved Trinitatis kirke. 3 *Hr Gehrman*] Georg Andreas Gehrman, han var 1823-25 violoncellistelev, 1827-38 og 1849-51 ansat i det svenske hofkapel og fra 1867 lærer i violoncelspil ved Kungl. Musikaliska Akademien i Stockholm. Gehrman boede i huset hos købmand, senere hofagent Chr. Waagepetersen, der anbefalede ham til stillingen som organist i Helsingør, hvortil han dog ikke blev indstillet. I skr. 26/8 1824 til magistraten i Helsingør indstillede Hauch Johan Ditlev Amadeus Lund, der s. å. udnævntes til organist ved St. Mariæ kirke i Helsingør. 7 *I dit Tempel møde vi*] salme af Viktor K. Hjort, nr. 375 i Evangelisk-christelig Psalmebog. Ikke optaget i senere salmebøger. 8 *Alleneste Gud i Himmerig*] „Alene Gud i Himmerig“, græsk salme fra 2. årh., oversat til latin i det 4. årh., til tysk 1536 og til dansk 1528 og 1855, se Evangelisk-christelig Psalmebog nr. 3 og Den danske Salmebog nr. 360. 9 *Vi troe alle sammen paa een Gud*] salmen „Vi tro, vi alle tro på Gud“ af Luther (1524), fordansket 1528 og 1793, se Evangelisk-christelig Psalmebog nr. 1 og Den danske Salmebog nr. 362. 10 *Hvad kan os komme til for Nød*] salme (efter Davids 23. salme) af Andreas Knöpken (1530), fordansket 1569 og 1837. Fandtes ikke i Evangelisk-christelig Psalmebog, men i Guldbergs Psalmebog (1778), se Den danske Salmebog nr. 496. 11 *Enhver som troer og bliver døbt*] salme af Thomas Kingo (1689). Fandtes ikke i Evangelisk-christelig Psalmebog, men i Guldbergs Psalmebog (1778) og optoges i Mynsters tillæg (1845), se Den danske Salmebog nr. 397. 12 *Hvo veed hvor nær mig er min Ende*] salme af Æmilie Juliane af Schwarzburg-Rudolfstadt (1686), fordansket 1718 og 1845, Evangelisk-christelig Psalmebog nr. 410. Nu hedder begyndelseslinjen: Hvo ved, hvornår mit liv har ende, se Den danske Salmebog nr. 620. 15 *Hr Hartmann*] kantor ved Garnisons kirke i Kbh., komponisten August Wilhelm Hartmann, fader til komponisten J. P. E. Hartmann. 19 *Choral-Bogen*] Koral-Melodier til den Evangelisk-christelige Psalmebog. Udgivet ved H. O. C. Zinck. Kbh. 1801. 20 *Hr Johannsen*] kapelmester, fra 1794 organist ved Trinitatis kirke Hans Lorentz Johansen. Han havde 1805 sammen med bl. a. Weyse søgt embedet som organist ved Frue kirke og havde ved afstemningen i konsistorium fået lige så mange stemmer som denne, men da rektor, professor C. F. Hornemann havde stemt på Weyse, blev den sidstnævnte ansat. 24 *Generalbassen*] se ad 50.24.

423. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1824]. – 2 *Boyes Opera*] „Floribella“, jf. ad 421.4. 4 *Skrivelse af 6. d. M.*] Hauch meddelte Weyse den kgl. resolution af 4. s. m., hvorefter Weyse skulde komponere musikken til M. F. Liebenbergs passionskantate. 5 *Liebenberg*] Michael Frederik Liebenberg [DbL.XIV(1938).333ff.], fra 1810 hof- og slotspræst ved Christiansborg slotskirke og fra 1816 kgl. konfessionarius. Weyse komponerede 1825 musikken til hans passionskantate („Helligt er dit Navn, o Gud“). 5-6 *naar Compositionen er fuldendt*] det trak ud med denne komposition, og Hauch måtte rykke for den i br. 15/2 1825 [RA. Capel-Protokol 1825-26 s. 97].

424. [Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 732/1822]. Brevet er skrevet med Weyses hånd bortset fra Bilfeldts underskrift. – 2 *Skrivelse af 1 d. M.*] magistraten anmodede heri Weyse og organist N. Bilfeldt om at besigtige den af orgelbygger H. F. Oppenhagen foretagne reparation af orglet i Helliggejst kirke 4/11 1824 kl. 10 og derefter give magistraten underretning.

425. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1824]. – 3 *Boyes Opera*] „Floribella“. 8 *de Herrer Syngemestere*] Ludvig Zinck og P. C. Krossing.

426. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1824]. Brevet er udateret, med blyant er med anden hånd tilføjet dateringen: d 16 Decbr 1824. – 5 1818 komponerede *Jule-Cantate*] „Fryd dig, Zion, du er Herren kjær“, jf. ad 411.4. 8-9 *Schulzes Hymner*] må sikkert forstås som en samlingsbetegnelse for de store korværker, som

J. A. P. Schulz komponerede til passionskoncerterne ved hoffet og til andre lejligheder, f. eks. passionsoratoriet „Maria og Johannes“ (1788; Ewald), „Christi Død“ (1792; Baggesen), „Hymne“ (1791; Thaarup), „Hymne“ (1794; Cl. Frimann) og „Lovsang“ (1793; Baggesen). 9-10 *Thaarups Pindse-Hymne*] „Du throner i en evig Straalepragt“ fra 1820, musikken af Weyse. 14 *Nytaars-Cantaten*] „Æonen fødes, den forgæaer“ fra 1821, musikken af Weyse, jf. br. 415. 17 *intet er i Veien*] hertil sluttede Hauch sig i br. 17/12 1824 til Weyse, hvori han meddeler, at den af Weyse komponerede Jule-Cantate ikke vil blive opført [RA. Capel-Protocol 1824-26 s. 68].

427. [RA. Rentekammeret, Kommissionen for opførelse af Christiansborg og rådhuset. Journalsager for slotsbygningen 1828-30 litra C]. - 1 *Den Kongelige Slotsbygningss-Commission*] se ad 44.12-13. 3-4 *Skrivelse af 5. d. M.*] det hed heri: „Fra Orgelbyggerne Marcussen og Reuter i Flensborg har undertegnede Commission modtaget hosfølgende Skrivelse med 3 Bilage angaaende et Orgel til Christiansborg Slotskirke. Saavel med Hensyn til Overslagets Sum 14680 Rbd. S:V: for Værket alene med 3 Manualer, som hvorvidt det maatte anses nødvendigt og passende med Localet, at 3 Manualer anbringes, eller om ikke 2de kunde være tilstrækkelige, udbede Commissionen sig Hr. Professorens behagelige Betænkning meddeelt, forinden den fornødne Accord sluttes . . .“ 4 *Marcussen & Reuter*] om orgelbyggerne Jürgen Marcussen og Andreas Peter Wilhad Reuter se Povl Hamburger, *Marcussen & Søn, Orgelbyggere i Aabenraa 1806-1931* (1931) og Niels Friis, *Marcussen & Søn 1806-1956* (1956). 34 *aføede Orgelbygger Schers*] orgelbygger (bevilling 1784) og instrumentmager Johan Nicolaus Scheer, der var afgået ved døden 1804. Om ham se Niels Friis i *Dansk Musiktidsskrift* 1944.190.

428. [RA. Det kgl. Teater. Kapellet's indkomne breve 1826]. - 3 *Psalmebogen*] Evangelisk-christelig Psalmebog til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt. 3-4 „O store Gud vi love Dig“] Weyses store korværk, den ambrosianske lovsang. Teksten er det oldgræske Te Deum, på tysk gengivet af Luther (1529), oversat til dansk 1509, 1529, 1729 og senere gendigtet af Grundtvig 1836; denne sidste form findes i *Den danske Salmebog* nr. 9. Om Weyses arbejde med fugaen se ad 412.2 om det nu tabte brev til G. W. Fink. 7 *opføres til Juul*] korværket opførtes 1. gang juledag 1826 i Christiansborg slotskirke.

429. [Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 1582/1826]. Brevet er, bortset alene fra Gerlachs underskrift, skrevet med Weyses hånd. - 2-3 *Skrivelse af 26 Nov*] skrivefejl for: 13/11 [jf. Magistratens Copiebog 1826 nr. 1192]. Magistraten bad i skr. af nævnte dato Weyse og organist H. C. Gerlach om at besigtige orglet i Vor Frelser's kirke på Christianshavn, der efter kirkeværgernes indberetning trængte til en hovedreparation. Magistraten ønskede særligt en udtalelse om, hvorvidt nogle af de i orgelbyggerens overslag omtalte registre kunde udgå, således at reparationen blev mindre bekostelig. 5 *Orgelbyggerømmet*] kgl. privilegeret orgelbygger Peter Ulrik Frederik Demant; om ham se Holger Hansen i *Aarbog for historisk Samfund for Odense og Assens Amter* 1937.130ff. og Niels Friis i *Dansk Musiktidsskrift* 1944.192. I et bevaret fragment af Demants erindringer om hans læreår hos orgelbygger Oppenhagen omtales Weyse flere steder; det hedder bl. a.: „ligeledes opmuntrede Professor Weyse mig, naar han under 4 Øjne kunde komme til at tale med mig, og denne Opmuntring i Forbindelse med min Lyst, kan jeg mest takke for mit Indblik i Kunsten“ [Aarbog for historisk Samfund for Odense og Assens Amter 1937.137]. 9 *728 Rbdlr*] efter det første overslag [af 8/10 1826] udgjorde bekostningen 1063 rdl. sølv, hvorfra dog gik 100 rdl. sølv for gamle orgelpiber, som Demant kunde overtage. Demants billigere overslag blev akcepteret. 16 *H. Ch. Gerlach*] musikdirektør ved garden, 1825-38 tillige organist ved Trinitatis kirke Heinrich Christian Gerlach.

430. [Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 1026/1827]. - 2-3 *Skrivelse af 20 f. M.*] magistraten meddeler heri, at værgerne for Helliggejst kirke har indberettet,

at kirkens orgel påny trænger til at repareres, kirkeværgerne har fra orgelbygger Demant indhentet et overslag, der sendes Weyse til erklæring. 3 L. A.] litra A. 14 min *Indberetning til Magistraten*] br. 424. 27 *Organistens Forpligtelse*] magistraten havde i skr. 20/7 1827 til Weyse meddelt, at den „hvad den i Overslaget omtalte og til 135 Rbdlr anslaaede Gjennemstemning af de forskjellige Registre angaaer maa bette, at de formentligen bør udgaa af Overslaget, da det er bleven nu værende Organist Hr. Fr. Keyper paalagt ved Contractens Modtagelse selv at holde Orgelet stemt uden Udgivt for Kirken“ (Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 1026/1827). Frantz Jacob August Keyper (DbL.XII(1937).396), der 1811 var blevet fast ansat som fagottist i Det kgl. Kapel, og som i 1819 havde taget officerseksamen, var 1827 blevet organist ved Helliggeist kirke; han blev senere musikmester (o: musikalsk instruktør ved forskellige af hærens musikkorps) og udgav i denne egenskab nogle pædagogiske skrifter. 1819 tillagdes der ham titel af krigsråd. 39 *approbere*] i skr. 10/8 1827 til kirkeværgerne (silke- og klædekræmmer Schmidt og universitetsbogtrykker og direktør for det kgl. bogtrykkeri Jens Hostrup-Schultz) meddelte magistraten, at den tiltrådte Weyses synspunkter; kirkeværgerne anmodedes derfor om til det følgende forår at indsende udkast til kontrakt med orgelbygger Demant. Med skr. 20/5 1828 fremsendte kirkeværgerne kontraktudkast, og da dette var godkendt, bad magistraten i skr. 2/6 1828 Weyse om „at ville føre Over-Tilsynet med bemeldte Reparation og at drage Omsorg for, at den i enhver Henseende udføres forsvarligt og efter den nu oprettede og af os approberede Contract.“ 40 *Dem.*] Demant.

431. (RA. Universitetets arkiv. Kommissionen for Vor Frue kirkes genopførelse; sager for årene 1826-33 ang. hvilke ingen ekspedition er udfærdiget). – 1 *Kommissionen ang. Frue Kirkes genopbyggelse*] kommissionen bestod af gehejmestatsminister Ove Malling, arkitekten C. F. Hansen, etatsråd (senere konferensråd), kancellideputeret Christian Ludvig Lassen og professor Claus Frees Hornemann.

432. (RA. Universitetets arkiv. Kommissionen for Vor Frue kirkes genopførelse; sager for årene 1826-33 ang. hvilke ingen ekspedition er udfærdiget). – 3 *Orgelet i vor Frue Kirke*] den kommission, der var nedsat til Frue kirkes genopbyggelse efter bombardementet 1807, indhentede fra orgelbygger Hans Frederik Oppenhagen, som var anbefalet af Weyse, et tilbud på det nye orgel, som beløb sig til 12315 rdl. d. kur. eller 19704 rbdl. rede sølv. C. F. Hansen sluttede 18/8 1819 kontrakt med Oppenhagen, og orglet var færdigt i april 1828, hvorefter bygningskommissionen samlede en søndag i april 1828 i kirken „for at høre det nye Orgelværk, som Orgelbygger Oppenhagen nu havde meldt saaledes færdigt, at det nu kunde prøves, og efter at Prof. Weyse, som var indbuden til som Kirkens Organist og tillige sagkyndig Musicus at være tilstæde, havde gjort den første Prøve“, besluttede kommissionen at afholde et nye møde (Deliberations Protocol for Commsisionen vedr. Frue Kirke 4/5 1828) med tilkaldelse af flere sagkyndige. Weyse og Oppenhagen opfordredes til at gøre forslag m. h. t. de personer, der skulde besigtige orglet. I kommissionens møde 4/5 1828 forelagdes Weyses og Oppenhagens forslag, „hvori de fælleds foreslaae de Mænd, som de troede at kunne være beqvemme og kyndige til at bedømme Værket og derom afgive deres Skjøn.“ Kommissionen resolverede i dette møde, at man skulde vælge Marstrand, Bechmann, J. P. E. Hartmann og Krossing, men senere besluttedes det yderligere at tilkalde Tusar og A. W. Hartmann. At Richter ikke blev valgt, kan bero på, at han var Bechmanns kompagnon. I skr. 12/5 1828 (Universitetets arkiv. Kommissionen ang. Frue kirkes genopførelse) meddeltes det Weyse, at de foreslåede, alene med undtagelse af Richter, var valgt til medlemmer af komitéen. 5 *Marstrand*] Nicolai Jacob Marstrand (DbL.XV(1938).349f.), regeringens mekaniske konsulent og indehaver af Marstrands bageri. 6 *Canthor Hartmann*] August Wilhelm Hartmann. 7 *Organist Hartmann*] komponisten J. P. E. Hartmann, der 1824-43 var organist ved Garnisons kirke, og som 1843 efter-

fulgte Weyse som organist ved Frue kirke. 8 Crossing] komponisten Peter Casper Krossing (DbL.XIII(1938).384f.), fra 1816 organist ved Frederiks tyske kirke på Christianshavn, 1820-27 tillige syngemester ved Det kgl. Teater. 9 Toussart] Johan Siegfried Tusar, 1814-35 organist ved det k. k. østrigske gesandtskabskapel i Kbh., der af det østrigske kejserhus var stillet til rådighed for den katolske menighed i Kbh., og som var beliggende Bredgade 64, hvor nu den katolske St. Ansgars kirke ligger. 10 Richter] instrumentmager Friedrich Richter; han grundlagde sammen med nedenn. A. Bechmann en instrumentvirksomhed (Richter & Bechmann), der 1814 nævnes som udstillere af „et skjøntlydende Flygel“ [C. Nyrop, Den danske Pianofortetilvirkning (1873).327] og i „Konversationsbladet“ I(1825).273 blandt de bedste musikalske instrumentmagere i Kbh. 11 Bechmann] instrumentmager A. Bechmann.

433. [RA. Universitetets arkiv. Kommissionen ang. Frue kirkes genopførelse. Sager for årene 1826-33 ang. hvilke ingen ekspedition er udfærdiget). - 2 [efter 30/6 og før 8/7 1828]] Brevet er udateret. Det må være efter 30/6 1828, datoen for kommissionens br. til Weyse (lin. 3) og før 8/7 s. å., hvilken sidste dag kommissionen på grundlag af bl. a. nærv. br. skrev til orgelbygger H. F. Oppenhagen. 3 *Skrivelse af 30 Juni*] i denne hed det: „Efter at det af Commissionen foranstaltede Syn over Frue Kirkes nye Orgel var tilendebragt og Man havde modtaget den afholdte Forretning beskrevet, tilstillede Man Orgelbygger Oppenhagen en Afskrift af samme til Erklæring. Denne Erklæring, som han nu til Commissionen har indsendt, lader Man hoslagt følge tilligemed fornævnte Synsforretning med tjenstlig Anmodning om, at Hr. Professoren ville meddele Commissionen, hvorvidt De ved samme maatte finde noget at bemærke og da i hvilken Henseende“ [RA. Universitetets arkiv. Kommissionen ang. Frue kirkes genopførelse]. 4 *Papirer*] navnlig den omfattende synsforretning, en protokol i folio med 20 beskrevne sider, hvor det i konklusionen udtales, at orglet er tilfredsstillende, men at det lyder for svagt nede i kirken, fordi det er „tæt tillukket paa alle Sider, saavel som for oven og neden, og det eneste Sted, hvor Lyden kan komme ud, er de smalle og langt fra tilstrækkelige Aabninger i Jalousierne foran, som give Aabning kun for en ringe Deel af Orgelet, og hvis Klapper desuden ikke løftes helt nok. Dersom den Kraft, som dette Orgel virkelig har, skal trænge ned til dem, som ere i Kirken, ansee vi det nødvendigt, at der sørges for at skaffe Lyden Udgang af Orgelhuset. Til den Ende maatte især paa den ene Side, som vender mod Kirken, anbringes saa mange og store Aabninger som mueligt, baade for oven og neden. Mange af Orgelets kraftige Stemmer staae længer tilbage i Orgelhuset. Rørstemmerne og de aabne Piber, som udkaste Lyden af deres øverste Ende, vende denne op imod Loftet, hvor aldeles ingen Aabning findes, hverken der eller paa Siderne. For disse maatte altsaa gøres Aabninger for oven. Stemmerne i Pedalet, og af disse især de lukkede Piber, hvis Lyd kommer ud fra deres Labier, ere anbragte saaledes, at Labierne ere indenfor den lukkede Væg i Orgelets Facade. For dem maatte Aabningen anbringes for neden. Ligeledes maatte vel Jalousieklapperne indrettes til at kunne aabnes høiere, da de, under den Vinkel de nu have, snarere kaste Lyden tilbage til Orgelet end forplante den ned til Kirken, efterdi Lydens Forplantelse følger samme Love som Lysets. Af denne Grund kunde det maaske ogsaa forøge Orgelets Styrke, om der bag i Orgelhuset blev anbragt over Orgelpiberne en skraat liggende Beklædning af Brædder under en Vinkel af 45° eller noget mindre, der kunde opfange Lyden og kaste den ud imod Kirken, naar først de fornødne Aabninger vare gjorte i Facaden. Naar disse - i sig selv ubetydelige, men i Henseende til Virkningen neppe uvigtige - Ting blive udførte, holde vi os overtydede om, at Frue Kirkes nye Orgel vil vinde betydeligt i Styrke for Menigheden i Kirken, hvis Sang det skal lede; og saaledes som det nu er, endog med dets omtalte mindre gode Egenskaber, dog kunne svare til sin Bestemmelse ...“ [RA. Universitetets arkiv. Kommissionen ang. Frue Kirkes genopførelse]. 10 de

tvende mig betreffende Puncter] Copenhagen havde i skr. 24/6 1828 til kommissionen bl. a. anført, at „Jalousie Klappernes Form og Løftning er ganske indrettet efter en af Hr. Professor Weyse modtaget Tegning ... ligesom ogsaa Orgelets hele Disposition“ (RA. sst.). 15 Professor Hetsch] arkitekten Gustav Friedrich Hetsch (DbL.X(1936).209ff.), der 1. gang var gift med Annette Hansen, datter af C. F. Hansen, hvis første medarbejder han var, navnlig ved den indre udsmykning af bygninger (foruden Frue kirke også Christiansborg slot). Weyses gravmæle på Roskilde gråbrødre kirkegård er tegnet af Hetsch. 21 *planum inclinatum*] skrå flade (jf. ovf. ad lin. 4). 24 *brugbart*] kommissionen tilskrev overensstemmende hermed Copenhagen 8/7 1828: „Efterat Commissionen nu har gennemgaaet og overveiet saavel den afholdte Synsforretning angaaende Frue Kirkes af Dem byggede Orgel som Deres over denne Forretning afgivne Erklæring og øvrige i samme Anledning indhentede Oplysninger, meldes Dem herved, at Commissionen har Aarsag til at antage bemeldte Orgel som i det Hele godt og brugbart til sin Bestemmelse ...“ (RA. sst.).

434. (RA. Hofmarskallatets arkiv IN 16: Sager vedr. prinsesse Vilhelmines og prins Frederiks formæling). – 3 *Guldbergs Hymne*] til Frederik VI's datters, prinsesse Vilhelmines bryllup (1/11 1828) med prins Frederik (den senere kong Frederik VII) skrev Frederik Høegh-Guldberg en „Hymne“. Allerede med skr. 20/7 1828 kunde Høegh-Guldberg sende Hauch den af ham forfattede hymne; Hauch takkede 23. s. m. for tilsendelsen og meddelte, at Weyse „strax har modtaget Hymnen for dertil at componere Musikken, hvortil han har erklæret sig villig“ (RA. Hofmarskallatets arkiv IN 33a: Protocol ang. prinsesse Vilhelmines og prins Frederiks formæling). I br. 27/7 s. å. meddelte Høegh-Guldberg Hauch, at han efter Weyses ønske havde foretaget en ændring i 4. vers (jf. ndf. ad lin. 8–9); med et senere (udateret) br. fremsendte Høegh-Guldberg hymnen til Hauch i 2 eksemplarer, et der skulde anvendes ved formælingen i Slotskirken og et andet, „hvori det 7de og 8de Vers findes anderledes ... i det Weyse og jeg meente: at de Kongelige Herskaber ville, ifølge Anledningen, vinde en saadan Interesse for denne Lovsang, at de maatte ønske at høre den tiere, uden dog at kunne finde Anvendelsen af den første Forbøn i det 7de og 8de Vers passende dertil.“ Ved formælingen blev tillige ifl. kgl. resolution 6/2 1828 afsunget en anden kantate med tekst af kgl. konfessionarius Michael Frederik Liebenberg (der døde 3/5 1828, før formælingen) og musik af Claus Schall. 5 *Rauch*] kgl. kapelmusikus, nodeafskriver Johan Friedrich Rauch. 8–9 *Lad slappe Mandens Arme segne*] en af stroferne i Høegh-Guldbergs „Hymne“ begyndte således: „Lad slappe Mandens Arme segne, / et Svælg sig aabne for hans Fod. / Hans Øie stirre, Læben blegne, / men Kjærlighed kan give Mod!“ Efter Weyses ønske ændredes de to første linjer til: „Paa Livets Reise Manden segne, / et Fjeld sig aabne for hans Fod.“ Høegh-Guldberg skrev 27/7 1828 til Hauch, at „en Ordforandring i 4de Vers, den Componisten ønskede, lod mig føle, at Meningen i dette Vers kunde ved faa Forandringer blive langt mere indlysende“, og i en senere (udateret) skr. meddeler han, at „Kongen har bifaldet de deri indførte, af Componisten forlangte og af mig foretagne Forandringer.“ Da Hauch i skr. 24/8 1828 anerkendte modtagelsen af Weyses her gengivne br., udtalte han tillige „sin forbindtligste Taksigelse for de øvrige Foranstaltninger, som Hr. Professoren har truffen i denne Henseende“, hvilket vel sigter til ændringerne i Høegh-Guldbergs tekst. 9 *Løvens Rede*] i „Hymnen“ forekommer følgende linjer: „Som Løve han sin Rede værger; / som Menneske han vender hjem.“

435. (RA. Det kgl. Teater. Kapellet's indkomne breve 1829). – 2–3 *Skrivelse af 8 Dec. f. A.*] Hauch sendte hermed Weyse en „Cantate forfattet af afdøde Biskop Hertz med Begjæring, at De dertil ville componere den fornødne Musik til Opførelse Paaske Helligdag næstkommende“ (RA. Capel-Protokol 1828–30 s. 94). 3 *Paaske-Cantate*] til J. M. Hertz' tekst: „Sec, fra Himlens evig klare Lue“. Musikken har

Weyse tilegnet J. M. Hertz' enke. 6 *Nodeskriveren*] kgl. kapelmusikus Johan Friedrich Rauch.

436. [RA. Det kgl. Teater. Indkomne breve 1829 nr. 1769). – 3 *under 30 f. M.*] sagens forhistorie er følgende: Direktionen for de Kongelige Skuespil tilskrev 23/2 1829 Hauch således: „Angaaende de Forpligtelser, der paaligge de to af Hans Majestæt lønnede Componister, Professorerne Weyse og Kuhlau, er det nødvendigt, at der træffes en nøiere Bestemmelse, da Theater-Direktionen bestandig møder Vanskeligheder, naar et Arbeide for Theatret overdrages dem. I Følge Deres Excellences Skrivelse til Theater-Directionen af 27de April 1818 er Professor Kuhlau ansat som Kammermusicus med en aarlig Gage af 300^r, med Forpligtelse derfor aarligen at componere en geistlig eller anden Leiligheds Musik for Hoffet, men naar dette ikke befales, da at componere Musikken til et Stykke for det Kongelige Theater. I Aaret 1828 fik Professor Kuhlau et temporairt Gagetillæg af 300^r, saa at han nu nyder 600^r aarlig. Af en Skrivelse fra Deres Excellence af 28de Januar 1823 sees, at Professor Weyse i sin Tid er ansat som Componist med en aarlig Gage af 1000^r paa hans derom indgivne Ansøgning, hvori han forpligter sig til aarligen at levere Kirkemusiker, eller naar saadant ikke begieres, da Musikken til en Opera. Foruden hiint faste Honorar fik Kuhlau i 1824 for Musikken til Lulu 300^r, i 1826 for Musikken til William Shakespear 400^r, i 1827 for Musikken til Hugo og Adelheid 600^r og i 1828 for Musikken til Elverhøi 350^r, alt paa Grund af Kongelige Resolutioner. Naar Weyse er ansat, er man her ikke underrettet om; i 1809 komponerede han Musikken til Sovedrikken, og i 1811 til Faruk, og havde for hvert af disse Stykker en Beneficeforestilling; for Musikken til Macbeth fik han 1818 et Extrahonorar af 300^r. For hans Compositioner til Floribella og Eventyret i Rosenborg Have har han intet extra erholdt. – Men ligesom Kuhlau var utilfreds med den Betaling, han fik for Elverhøi, og udtrykkelig forud betingede sig 600^r for Musikken til Hugo og Adelheid, saaledes klager Weyse idelig over, at han intet extraordinarium i den senere Tid har erholdt. Kuhlaus Paastand, at han ved at arbeide for tydske Musikforlæggere kan fortjene langt mere end ved sine Compositioner for Theatret, er rigtig; men naar han bliver syg eller gammel eller uskikket til at componere, nyder han ligefuldt den danske Gage, men erholder intet af de fremmede Forlæggere. – Da disse to Componister nærmest sorterer under Deres Excellence, saa maa man henstille til Dem at vælge de mest passende Midler til at indskærpe dem de dem paaliggende Pligter, da det Kongelige Theater ellers ikke vil være i Stand til at give originale Syngespil, hvilket dog, især ved Deres Kongelige Majestæters Fødselsdage og andre høitidelige Leiligheder vare fortrinnsviis at vælge. Om Deres Excellences Foranstaltninger i denne Anledning beder man sig behagelig underrettet“ (RA. Det kgl. Teater, Kapellets indkomne breve 1829). Herefter forelagde Hauch sagen for kongen, der under 28/3 1829 reskriberede ham, at „det maa have sit Forblivende ved Vor allerhøieste Resolution af 25de April 1818 og Rescript af 8de Mai 1819. Vi ville derfor allernaadigst have Dig paalagt at tilholde bemeldte tvende Componister paa det nøiagtigste at opfylde de dem derved paalagte Forpligtelser.“ Denne kgl. resolution blev meddelt Weyse med skr. 30. s. m. af Direktionen for de kgl. Skuespil. 3-4 *Reskript af 28. f. M.*] se foreg. note. 7-8 *Overkammerherren*] A. W. Hauch. 9 *Floribella*] se ad 41.3 og 43.7-8. 9-10 *Eventyret i Rosenborghave*] J. L. Heibergs syngespil „Et Eventyr i Rosenborg Have“ med musik af Weyse, opførtes 1. gang 26/5 1827.

437. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1829). – 3 *Skrivelse af 3 April*] Hauch henviste heri til, at kongen 28/3 s. å. havde befalet ham at tilkendegive Weyse, at den ham tillagte afkortningsfri gage af 1000 rdl. sølv medfører forpligtelse til at levere „2 Kirkemusiker eller en Opera“ årlig [RA. Capel-Protocol 1828-30 s. 154f.]. 4 *mit Brev*] br. 433; den her nævnte *Afskrift* er skrevet af Weyse og ligger ved sagen.

436. [Trykt efter „Nær og Fjern“ 1880 nr. 418; br. findes ikke i RA under Det kgl. Teaters indkomne breve 1829 eller under Kapellets indkomne breve 1829). – 2-3 16de d. M. mig tilsendte Skrivelse] kendes ikke. 8 11 Februar 1823] se ad 420.2. 25 12. Marts samme Aar] se ad 421.2. 28 23. April 1826] Hauch skrev: „Den Kongelige Skuespil Direction har tilstillet mig hosfølgende Syngestykke Amors Hævn af Professor Oehlenschläger og begjært, at den fornødne Musik maatte blive komponeret dertil af Hr. Professoren. I Overensstemmelse hermed har jeg den Fornøielse at tilsende Hr. Professor Weyse ovennævnte Skuespil med Anmodning, at De dertil ville komponere den fornødne Musik og, naar den er færdig, behageligen derom underrette mig“ [RA. Capel-Protocol 1824-26 s. 296]. – *Amors Hevn*] Oehlenschlägers syngespil „Amors Hevn“ er forfattet 1826 og blev s. å. indleveret til Det kgl. Teater, hvor det blev antaget, men aldrig opført. Det udkom 1829 under titlen „Overilelsen“ og genoptryktes i Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XVI(1860).1ff., se Bidrag til den Oehlenschlägerske Literaturs Historie II(1868).324f. 29 *Jeg svarte herpaa*] Weyses br. kendes ikke. 36 *Derpaa meddeelte jeg Oelenschläger*] noget br. ses ikke bevaret. 37 *Et Svar herpaa*] kendes ikke. – *en Replik*] kendes ikke. 38 *han igjen svarte*] Oehlenschlägers svar kendes ikke. 39 *Collin*] Jonas Collin, den finansdeputerede og senere gehejmekonferensråd, der 1821-29 (og senere 1842-49) var direktør for Det kgl. Teater. 43 *de andre Herrer Direktører*] Rahbek og Gottsche Hans Olsen. 44 *Eventyret i Ros. H.*] Heibergs syngespil „Et Eventyr i Rosenborg Have“. Heiberg meddelte i br. 16/8 1826 Oehlenschläger, at Weyse havde opgivet at komponere musik til syngestykket „Amors Hevn“, hvis handling udsplittedes i Rosenborg have, og i stedet havde opfordret Heiberg til at skrive en tekst til et syngestykke, jf. Breve og Aktstykker vedr. J. L. Heiberg II[1948].21f.

439. [RA. Overhofmarskallatets arkiv IN 9: Sager vedr. formælingen mellem prins Ferdinand og prinsesse Caroline]. – 3-4 *Guldbergs Cantate*] Frederik Høegh-Guldbergs kantate med titlen „Forbøn“ („Røst fra længst forgangne Dage“), skrevet til prinsesse Carolines bryllup 1/8 1829 med arveprins Ferdinand. Høegh-Guldberg, der havde været lærer i dansk for prinsesse Caroline (for hvem Weyse fra 1809 havde været syngelærer), skrev 6/7 1829 til Hauch: „Da den høie Formælingsfest efter Rygtets Sigende stunder til, og i den Formodning, at der muligviis vil blive gjort Brug, i det mindste i Anledning deraf, af Professor Weyses og min Composition, giver jeg mig herved den allerærbødigste Frihed at fremsende det Exemplar af Ordene, der nu aldeles svare til den Musiken underlagte Text, og hvorefter der altsaa med fuld Overensstemmelse kunde til sin Tid trykkes. At enkelte Ord og Vendinger maae i det Øieblik en Componist skal behandle dem musikalskt, forandres er uundgaaeligt. Imidlertid vil Deres Excellence ved en Sammenligning finde de skete Forandringer saare ubetydelige. Jeg bør endnu tilføie: at jeg, som jeg maatte, har i dette, Trykken bestemte Exemplar, ladet Plads aaben for Tilføielse af Dagen og Stedet, paa hvilke Opførelsen berammes. Forresten have Weyse og jeg, ligesom ved Hymnen i Anledning af sidste høie Formæling, og fordi vi formene, at saadant vil behage allerhøieste og høie Herskaber, gjort den Indretning: at med fornødne ubetydelige Forandringer i enkelte Vers, kan siden denne Forbøn bruges ved høitidelige kirkelige Leiligheder, f. Ex. ret egenligen Nyaarsdag, og jeg opbevarer samme Forandringer til Afgivelse efter Deres Excellences nærmere Befaling den Tid. Derved, mene vi, tilbagekaldes behagelige Høitideligheder i Vedkommendes Erindring, og et med vedbørlig Flid udført Arbeid hendøe ei i sin Fødsel ...“ [RA. Overhofmarskallatets arkiv IN 9]. 6 *Formæling*] fandt sted 1/8 1829 på Frederiksberg slot. Kantaten blev ikke opført ved vielsen. Hauch skrev 8/7 1829 til Weyse: „Ved at bevidne Hr. Professoren min forbindtligste Taksigelse for den Godhed De har havt at underrette mig om, at De har fuldendt Musiken til Prof: Guldbergs Cantate og ligeledes arrangeret de Choraler, som skulle afsynges ved den forestaaende høie Formæling, giver jeg mig tillige den Ære at tilkjendegive

Dem, at Hans Majestæt Kongen allernaadigst har befalet, at bemældte Cantate skal opføres i Frederiksberg Slotskirke Dagen efter Formælingen, hvilken nærmere allernaadigst vil blive bestemt" (RA. Overhofmarskallatets arkiv IN 33: Protocol s. 101f.). „Dagen“ meddelte 3/8 1829: „Igaar Kl. 1 holdtes i Frederiksberg Slotskirke Gudstjeneste, som overværedes af Deres Majestæter Kongen og Dronningen, de høje Formælede ... Confessionarius [J. P. Mynster] holdt Prædiken, og foruden nogle Psalmer blev en af Hr. Professor Høegh-Guldberg forfattet og af Hr. Professor Weyse componeret Forbøn af det kongelige Capel og de kongelige Sangere og Sangerinder udført og afsjungen.“ Kantaten blev 29/9 1830 opført ved en af Ludv. Zinck foranstaltet koncert i Christiansborg slotskirke; „Dagen“ skrev 17/9 1830, at der til denne koncert vilde blive givet bl. a. „Weyses herlige Cantate (til Guldbergs Text), som opførtes i Frederiksberg Slotskirke den 3die August f. A. i Anledning af Deres Kongelige Høiheder Prinds Frederik Ferdinands og Prindsesse Carolines høje Formæling.“

440. (RA. Rentekammeret. Kommissionen for opførelse af Christiansborg og rådhuset. Journalsager for slotsbygningen 1831 Litra C nr. 916). Kun Weyses underskrift er med hans hånd. Delvis gengivet (også i facsimile) Niels Friis, Marcussen & Søn 1806-1956[1956].23ff. – 4 *Orgelet i Slotskirken*] ved kgl. resolution 12/8 1826 var det overdraget orgelbyggerne Marcussen & Reuter at bygge orglet til Christiansborg slotskirke; 23/9 s. å. afsluttedes kontrakt med orgelbyggerne, og i begyndelsen af august 1829 meddelte de, at orglet var færdigt. Overhofmarskal Hauch tilsagde da H. C. Ørsted, Weyse, Ludv. Zinck, Marschall og J. P. E. Hartmann til at møde i slotskirken 17/8 s. å. for at afprøve orglet. Om orglets disposition se Niels Friis anf. værk. 20. 39 *fortjene fortrinlig Roes*] Slotsbygningskommissionen meddelte Marcussen & Reuter, at kongen under 12/9 s. å. havde overdraget den at tilkendegive orgelbyggerne kongens „allerhøieste Tilfredshed med Arbeidets gode Udførelse. Kommissionen opfylder herved denne allerhøieste Befaling, idet den for sin egen Del bevidner d'Hrr. Marcussen og Reuter den vel fortiente Erkjendelse af dette Kunstværks sjeldne, udmærkede og fortrinlige Egenskaber“ (Niels Friis, anf. værk. 14). 41 *H. C. Ørsted*] fysikeren Hans Christian Ørsted (DbL.XXVI[1944].575ff.), dengang direktør for Polyteknisk Lærestalt, professor og etatsråd. – *Zinck*] Ludvig Zinck, der siden 1802 var organist ved Christiansborg slotskirke. – *A. Marschall*] instrumentmageren Andreas Marschall. Han havde 1812 etableret sig som instrumentmager i Kbh. og samlede snart hele den musikalske verden om sig. 1827 betegnes hans virksomhed som en af de betydeligste. Særligt hans taffelformede klaverer nød anseelse. Om ham se C. Nyrop, *Den danske Pianofortetilvirkning* (1873). 329ff. – *Hartmann*] J. P. E. Hartmann.

441. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1831). – 3 *En Deel Musikyndere*] det var Studenterforeningen, der arrangerede den her omtalte koncert til fordel for Kuhlau. Kuhlau var, skønt han ikke var student, i 1828 (sammen med Weyse) optaget som medlem af foreningen. 5 *en udmærket Componist*] Fr. Kuhlau, hvis bolig i Lyngby var brændt 5/2 1831, se ad 52.29. 11 *Svar*] Hauch svarede 12/4 s. å., at det kgl. hofteater måtte benyttes til den ønskede koncert (RA. Capel-Protocol 1830-32 s. 107). 16 *C. N. David*] den senere kendte politiker Christian Georg Nathan David (DbL.V[1934].611ff.), der 1830 var blevet ekstraordinær professor i statsøkonomi ved Kbh.s universitet. Han var i disse år et virksomt medlem af Studenterforeningen.

442. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1831). – 2 *Conservatoriet berammede Concert*] det af Siboni 1827 åbnede musikkonservatorium afholdt 24/4 1841 en aftenunderholdning på Det kgl. Teater. Hauch svarede 19/4 s. å., at det kgl. hofteater måtte benyttes 1/5 (RA. Capel-Protocol 1830-32 s. 109).

443. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1832). – 2 *Skrivelse af 9 d. M.*] hvori Weyse afæskedes en udtalelse om Berggreens kvalifikationer som lærer i

musikteori for pianisten Theodor Stein [RA. Capel-Protocol 1830-32 s. 232]. 3 A. P. Berggreens] komponisten, senere sanginspektør Andreas Peter Berggreen [DbL.II (1933).457ff.]. Han var tidligt musikalsk interesseret og begyndte allerede i skoletiden at komponere; hans første trykte romance er fra 1817. 1819 blev han student og studerede en tid jura, men helligede sig fra 1824 helt musikken. Han ernærede sig i de følgende år ved musikinformationer (blandt hans elever var Gade og Heise) og sad længe i trange kår; 1838 blev han organist ved Trinitatis kirke, 1843 tillige sanglærer ved Metropolitanskolen, 1859 tillige sanginspektør, 1878 æresdoktor ved Kbh.s universitet. Weyse gennemså en del af Berggreens kompositioner og opmuntrede ham til at fortsætte. Berggreen følte sig derfor som Weyses elev og har i sin „C. E. F. Weyses Biographie“ (1876) tegnet et smukt billede af sin lærer. 5 *Billedet og Busten*] syngestykke i 3 akter med tekst af Oehlenschläger (1825) og musik af Berggreen. Det opførtes 1. gang 9/4 1832. 7 *den unge Stein*] Theodor Stein, jf. ad 50.18-19. Han, der 27/5 1832 påny gav en koncert på Det kgl. Teater, fik den ansøgte understøttelse. 8 *Musikus Hartmann*] J. P. E. Hartmann.

444. [LA. Sjællands stiftsøvrigheds arkiv. Kommunalsager 1833/34, j. nr. 3388/34]. – 2 *Deres Høivelbaarenhed*] stiftamtmand over Sjællands stift og amtmand over Kbh.s amt, kammerherre, senere gehejmekonferensråd Frederik Christian Julius greve Knuth. – *Høiærværdighed*] biskop P. E. Müller. 2-3 *Skrivelse af 14 d. M.*] stiftsøvrigheden udbad sig en udtalelse fra Weyse om Marcussen & Reuters plan for en hovedreparation af orglet i Roskilde domkirke [LA. Sjællands stiftsøvrighed. Kommunal kopibog 1831-36, br. 2239]. Allerede i 1829 havde Marcussen & Reuter på kantor J. E. Hartmanns initiativ – måske også efter Weyses tilskyndelse – undersøgt orglet i Roskilde domkirke; i september 1830 var det besluttet at lade orglet reparere, og Marcussen & Reuter havde i realiteten da fået denne opgave overdraget. I maj 1832 synede Reuter påny orglet, og der udarbejdedes derefter en udførlig plan for ombygningen, dat. 27/6 1832 [LA. Sjællands stiftsøvrigheds arkiv. Roskilde domkirke. Indkomne breve af større betydning]. Om planen se Niels Friis, Marcussen & Søn 1806-1956(1956).29. Det var denne plan, der nu sendtes Weyse til erklæring. Efter at have modtaget Weyses udtalelse, tilskrev stiftsøvrigheden 21/7 1832 domkirkens inspektører, at den samtykkede i, at reparationen udførtes efter planerne, og at de omkostninger, der vilde medgå, måtte udredes af domkirkens kasse. I juli 1832 påbegyndte Marcussen & Reuter arbejdet, og 12/12 1833 afleveredes det ombyggede orgel.

445. [Fotostat i KB]. – 3 *zugeschickt worden*] se br. 444. 25 *projectirte Composition des Metalles*] herpå svarede Marcussen & Reuter 21/7 1832 Weyse, at „die vorgeschlagene Metallcomposition ist eine sehr gewöhnliche, die von guten Orgelbauern selbst bei neuem Bauten angewendet wird, dies thun wir nun nicht, sehr häufig nehmen wir aber 8 and 7 löthig, und bei der Schlossorgelbau die von Ihnen angegebene Mischung von 2/3 Zinn und 1/3 Blei machten, der Eleganz als der Dauer wegen; und bei der Roeskilder Orgel haben wir, da doch einige alte Stimmen bleiben sollen, geglaubt grade in diesem Punkte . . . etwas sparen zu können“ (koncept i Emil Reimers papirer i Musikhistorisk Museum, Kbh.). Af Marcussen & Reuters indberetning 24/11 1833 til Roskilde domkirkes inspektører fremgår, at de har anvendt 1/2 tin og 1/2 bly. 33 *Sedez in Sifflöf 1*] i Marcussen & Reuters plan er *Sedecim* streget ud og erstattet med: Sifflöte 1'. Den endelige Plan se Niels Friis anf. værk.29. 34 U. A. W. G.] um Antwort wird gebeten.

446. [RA. Det kgl. Teater. Kapellet's indkomne breve 1832]. Begyndelsen af br. er skrevet med Ferdinand Schauenburg Müllers hånd og kun brevets sidste afsnit er egenhændigt. – 3 *Skrivelse af 15 d. M.*] Hauch udbad sig heri Weyses udtalelse om Julius Fabritius de Tengnagels musikalske talent og kundskaber [RA. Capel-Protocol 1830-32]. Efter at Hauch havde modtaget Weyses her meddelte br., nedlagde han 26/12 1832 allerunderdanigst forestilling om, at der ydedes Julius Fabritius de

Tengnagel den begærte understøttelse, „da samtlige have erklæret, at Supplicanten allerede den Gang han i sit 18de Aar her gav Concert var en meget duelig og færdig Pianist, der sikkert i den Mellemtid af 7 Aar betydeligen maa have uddannet sit Talent, hvilket efter Professor Weyses Formening bedst vil kunne skiønnes af, „at den berømte Capelmester og Pianist Hummel i Weimar har værdiget at give ham Underviisning og offentligent at spille Concerter med ham“ ...“ (RA. Capel-Protocol 1830-32 s. 276f.). 4 Herr Fabritius de Tengnagels] Julius Fabritius von Tengnagel, komponist, plejesøn af nedenn. kammerherre A. N. Fabritius de Tengnagel; 1820 optaget i den danske adel med navnet Fabritius von Tengnagel. 7 sin Herr Fader] kammerherre, ritmester Adolph Neuberg Fabritius-Tengnagel. 14 i Tydskland udgiven Composition] kendes ikke. 17 Capelmester Hummel] komponisten og klaverspilleren Johann Nepomuk Hummel, fra 1819 hofkapelmester i Weimar. 25 i Kirke] br. er skrevet en søndag.

447. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1831-1832). - 5 Mangel paa Effekt] 29/9 1830 gav Ludv. Zinck en koncert i Christiansborg slotskirke, hvor bl. a. en del af Weyses arbejder blev fremført (kantaten til arveprins Ferdinands og prinsesse Carolines bryllup, Pater noster og Pintse-Cantaten fra 1820). I en foromtale i „Dagen“ 27/9 1830 hedder det: „Orchesteret, som ellers forhen har været placeret paa Pulpituret ligeoverfor Orgelet, placeres ved denne Concert nede i Choret foran Alteret.“ Denne ændrede placering skyldes måske de af Weyse nævnte akustiske hensyn. På br. svarede Hauch 25/1 1833, at han havde „talt med Hr. Conferensraad Hansen om en Forandring af Orchesteret i Slotskirken og paa Stedet overtydet mig om, at det ikke vil kunne tillukkes foroven, men vel tilbage ved Indgangsdøren, hvorom Hr. Professoren altsaa ville have den Godhed at treffe nærmere Aftale med Overbygningsdirecteuren i Forening med Musik-Directeur Professor Schall“ (RA. Capel-Protocol 1833-35 s. 10). 14 Conferensraad Hansen] arkitekten C. F. Hansen. - Condukteur Hansen] Isack Hansen, slotsforvalter ved Christiansborg slot, konduktør ved kommissionen ang. Christiansborg slots opbygning.

448. (RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1834). - 1 J. F. Frøhlich] da Claus Schall 1833 begærede sin afsked som kapelmester, hvilken bevilgedes 23/9, ansøgte J. F. Frøhlich 21/5 1834 om at blive ansat som kapelmester i Det kgl. Kapel. Embedet blev ikke besat på sædvanlig vis, idet det bestemtes, at forretningerne skulde deles på omgang mellem tre koncertmestre: Ivar Bredal, Peter Funck og J. F. Frøhlich. Weyses her hengivne br. er vedlagt Frøhlichs ovenn. ansøgning.

449. (Fotostat i KB). - 2-3 die Reparatur der Frauenorgel] i foråret 1829, da Frue kirkes genindvielse nærmede sig, var det umuligt at komme i forbindelse med orgelbyggeren H. F. Oppenhagen, der skulde foretage orglets hovedstemning. Denne blev derfor overdraget Marcussen & Reuter, der opholdt sig i Kbh. i anledning af bygningen af orglet til Christiansborg slotskirke. Ved denne lejlighed fandt Marcussen & Reuter mange fejl og mangler ved orglet, og 28/8 1829 indsendte de til gehejmestatsminister Malling en beretning om orglets tilstand med angivelse af de mangler, der burde afhjælpes, og en beregning af, hvad en gennemgribende udbedring af instrumentet vilde koste. Da en sådan restaurering mentes at ville beløbe sig til ca. 5000 rdl., blev sagen midlertidig sat i bero, men i 1833 rejstes den påny, som det synes på Weyses initiativ. 5 Universitæts-Direktion] bestod 1833 af konferensråd (senere gehejmekonferensråd), 1. deputeret i det slesvig-holsten-lauenburgske kancelli Andreas Bjørn Rothe (DbL.XX(1941).214f.), J. P. Mynster, der dengang var hof- og slotspræst og kgl. konfessionarius, samt etatsråd (senere konferensråd), kommitteret i Rentekammeret, senere departementschef i Kultusministeriet Jens Olaus Hansen (DbL.IX(1926).225ff.). - Jens Møller] professor, dr. theol. Jens Møller (DbL.XVI(1939).411ff.), der fra 1823 var inspector ved kvæsturen og 1832-33 universitetets rektor. 11-12 Thorwaldsens Arbeiten] udsmykningen af Frue kirke var overdraget billedhuggeren Bertel Thorvaldsen, der da var bosat i Rom. Der

leveredes 12 apostelfigurer i overnaturlig størrelse, hvortil kom en kolossal Kristusstatue, der opr. var tænkt til Christiansborg slotskirke; endvidere døbefonten, forskellige friser (vandringen til Golgatha; Jesu indtog i Jerusalem; dåbens og nadverens sakramente) og udvendig i frontonen over hovedindgangen Johannes Døberens prædiker i ørkenen. 47 Müller] Weyses plejesøn Ferdinand Schauenburg Müller. 48 Hertz] pastor Hans Hertz, med hvem Marcussen og Reuter kom sammen, da de 1832-33 var bosat i Roskilde og dér beskæftiget med restaureringen af orglet i domkirken.

450. [NkS 2070,2° IV]. - 7 til Bornholm] kommissionen for Frue kirkes genopbygelse havde 10/3 1829 anmodet Copenhagen om at foretage en generalstemning og reparation af orglet inden dets indvielse pinsesøndag, men Copenhagen svarede 23/4 s. å. fra Neksø, at han ikke kunde rejse fra Bornholm på denne årstid, at han kun var forpligtet til at tilse og reparere orglet i det første år efter at det var taget i brug, og at han endelig havde løfte om et varsel på 3 måneder inden indvielsen. Herefter tilskrev kommissionen 4/5 1829 Weyse, at man havde „overdraget det de herværende tvende Orgelbyggere [Marcussen & Reuter] fra Holsteen . . . at foretage saadan Generalstemning“, hvorefter kommissionen efter Marcussen & Reuters ønske anmoder Weyse om at komme til stede „ved Orgelets Aabning og Overlevering til dem“ den 6/5 1829 kl. 10. 8 Kirkens Indvielse] fandt sted 7/6 1829.

451. (Fotostat i KB.). Brevet er sendt til Roskilde, hvor Marcussen & Reuter var beskæftigede med reparationen af domkirkens orgel. - 2 Ihren Bericht] den i br. 450 omtalte erklæring fra Marcussen & Reuter vedr. ombygningen af orglet i Frue kirke. 11 Wiborg] den senere departementsdirektør i Marineministeriet, konferensråd Niels Viborg, med hvem Weyse hyppigt kom sammen. 12 Matrosen-Orgel] orglet i Holmens kirke; orglet blev 1834-36 repareret af orgelbygger F. H. Ramus. 18 den Pastoren] Hans Hertz. - Hr. Reuthers Gemahlin] Louise Amalie Reuter, f. Diercks, datter af købmand og senator i Itzehoe Johann Heinrich Diercks. Reuter havde, medens arbejdet i Roskilde stod på, medtaget sin hustru og deres 2 børn (Emil Reimers papirer i Musikhistorisk Museum i Kbh.).

452. (Fotostat i KB.). - 1 robr] december. 2 verkündete Einladungsschreiben] efter at Marcussen & Reuter 24/11 1833 havde meddelt inspektionen for Roskilde domkirke, at kirkens orgel snart var færdigt, og at det vilde kunne afleveres og prøves 12/12 s. å., svarede stiftsskriver, kammerråd Hansen, at Weyse vilde blive anmodet om at prøve orglet den nævnte dag. Reuter tilskrev Weyse herom og anmodede ham om ikke at udskyde sin Roskilderejse, da han og Marcussen gerne vilde rejse hjem inden jul. 2-3 Kammerrath Hansen] stiftsskriver og forvalter ved Roskilde domkirke, kammerråd, senere justitsråd Christian Hansen. 17 Herr Hartmann] Johan Ernst Hartmann den yngre, søn af komponisten, koncertmester Johann Ernst Hartmann den ældre. Han blev 1795 organist ved Frederiks tyske kirke på Christianshavn og udnævntes 1807 til kantor ved Roskilde domkirke og til sanglærer ved katedralskolen. Han var broder til komponisten August Wilhelm Hartmann, der var organist og kantor ved Garnisons kirke. 22 Loch in die Welt . . . leben werden] se ad 243.20. 32 Experientia docet] erfaringen (be)lærer; ordsprog. 35 Vomitiv] brækmiddel. 41-42 zwey dike Pakete] stiftsøvrighedens breve 7/12 og 10/12 1833 til Weyse, se br. 453.

453. [LA. Sjællands stiftsøvrighed. Kommunalsager 1833-1834, journal nr. 3388/34]. - 4-5 Skrivelse af d 7 og 10. d. M.] stiftsøvrigheden bad i skr. 7/12 1833 Weyse om at syne orglet i Roskilde domkirke, og 10. s. m. meddeltes det ham, at det var ønskeligt, at synet kunde afholdes d. 12. s. m. Samtidig pålagdes det kirkens inspektør at drage omsorg for, at Weyse ikke havde udgifter af sit ophold i Roskilde [LA. Sjællands Stiftsøvrighed. Roskilde domkirkeregnskaber 1833 bilag 150]. Weyse har 16/12 1833 kvitteret for modtagelsen af 9 rdl. 85 sk. sølv og tegn til dækning af sine udlæg [LA. sst.]. 9-10 Resultatet] se br. 454.

- 454.** [LA. Sjællands stiftsøvrighed. Kommunalsager 1833-34, journal nr. 3388/34]. Delvis trykt Niels Friis, Marcussen & Søn 1806-1956(1956).30.
- 455.** [LA. Sjællands stiftsøvrighed. Kommunalsager 1833-34, journal nr. 3388/34]. – 2-3 *Skrivelse af 24 d M*] hvorved stiftsøvrigheden tilstillede Weyse 25 species i honorar [LA. Sjællands stiftsøvrighed, Kommunalregnskabsbog 1831-36, br. nr. 3361].
- 456.** [Fotostat i KB]. – 6 *meinen Kranken-Bericht*] br. 450. 6 *St Mariæ Orgel*] orglet i Vor Frue kirke i Kbh. 9 *Conferenzrath Hansen*] arkitekten C. F. Hansen. 12-13 *Thorwaldsen . . . heruntergefallen*] under arbejdet på gibsmodellen af Maximilians rytterstatue trådte Thorwaldsen forkert og faldt; det lykkedes ham at gribe fat i hestens ene fremstående øre, hvorved faldet afbødedes, jf. J. M. Thiele, Thorwaldsen Biographie III(1954).515f. og H. C. Andersens br. 21/1 1834 til Jonas Collin i H. Topsøe-Jensen, H. C. Andersens Brevveksling med Jonas Collin den Ældre I(1945).108. 14-15 *Jeg er færdig . . . af Utaalmodighed*] citatet ikke fundet. 16 *Holmskirche*] Holmens kirke. 21 *Herr Ramus*] hof-orgelbygger Frederik Hoffmann Ramus. Om ham se Niels Friis i Dansk Musiktidsskrift 1944.192. 24 *Rauch*] Carl Joseph Rauch, fra 1824 organist ved Holmens kirke. 26-27 *Apelscher Erzählung*] fortælling i samlingen „Zeitlosen“ (1817) af forfatteren August Apel. 30 ++++] *Teufel*. 33 zu *Johannis*] til St. Hansdag. 35 *Orgelbaur und Millionairs*] måske spøgefuld hentydning til Ferdinand Raimunds tryllespil: „Das Mädchen aus der Feenwelt oder der Bauer als Millionär“ (1826). Marcussen & Reuter svarede 3/5 1834: „Die ‘Millionaire’ haben es, trotz aller Sparsamkeit, noch nicht weiter gebracht, als dass die Bedenken tragen, im Laufe dieses Sommers eine eigentlich sehr nothwendige Reparatur am Dache Ihres Hauses, die auf 200 R. Cour. angeschlagen ist, vornehmen zu lassen.“ 50 *Madam Christine*] Weyses husholderske Christine Elbke. 51 *Müller*] Ferd. Schauenburg Müller. 45 *der reformirten Orgel*] orglet i den reformerte kirke i Kbh. 46 *Heger*] komponisten August Daniel Heger, fra 1828 organist ved reformert kirke i Kbh. – *Hamburger*] Carl Ludwig Heinrich Hamburger, fra 1821 præst ved den tysk-reformerte menighed i Kbh. – *Jensen*] komponisten og fløjtenisten Niels Peter Jensen (DbL.XI(1937).502f.), fra 1828 organist ved St. Petri kirke i Kbh. Han, der var blind, var kendt som komponist, bl. a. til en del af musikken til „Væringerne i Miklaagaard“, en række kantater og kammermusik. Blandt hans elever var J. P. E. Hartmann og H. S. Løvenskiold. 51-52 *Der windige Hansen*] Hans Matthisson-Hansen, der 1832 var blevet organist ved Roskilde domkirke. Når han kaldes „windig“ skyldes det ifl. Emil Reimers manuskript (Musikhistorisk Museum i Kbh.) hans „livlige og let bevægelige Naturel, som han bevarede langt op i Aarene“. Det er dog vist rimeligere at sammenholde udtrykket med Weyses karakteristik i br. 307.36-40. 52 *Stokungen*] Marcussen & Reuter skrev til Weyse 3/5 1834: „Die Mängeln an der Roeskilde Orgel ist von unserem Gehülfe Albrechtsen, der die Holbæker Orgel reparirte, abgeholfen. Es var Gottlob nichts von Bedeutung.“ 56 *Hartmann*] kantor Johan Ernst Hartmann. 58 *Das Ehestands Lotto*] Hans Hertz' datter Anna Marie Bolette Sophie Hertz blev født 25/4 1834. 59-60 *Jette Bjerring*] Henriette (Jette) Hansine Biering, søster til Weyses logerende F. F. Biering, blev 23/4 1834 i Roskilde gift med sognepræst til Adum, senere til Dybe og Ramme og senest til Jyderup og Holmstrup menigheder Hans Jacob Kornerup, søn af købmand i Præstø Rasmus Kornerup (broder til Hans Hertz' 1. hustru) og Karen Margrethe Bruun. 62 25 *Specier*] se br. 455.
- 457.** [Fotostat i KB]. – 2 *Ihr Sendschreiben*] af 3/5 1834. Heri skrev Marcussen & Reuter bl. a.: „Wir haben die Beantwortung bis jetzt aufgeschoben, um zu sehen, ob wir zu den bewussten 150 Specien Rath schaffen könnten. Dies ist nun leider so weit unsere Blick in diesem Augenblick reichen nicht möglich, und wir überlassen es Ihnen also, ob Sie Ihr Orgelwerk nun noch eine Zeitlang stehen lassen wollen, um zu sehen, ob das Glück uns im künftigen Jahre günstiger ist, oder ob Sie es, wenn Gelegenheit dazu ist, verkaufen wollen. Sie werden sich der in Roes-

kilde getroffenen Abrede erinneren, mit der Sie sich zufrieden erklärten, dass es Ihnen, wenn unser Umstände es uns nicht erlaubten, die Orgel zu kaufen, ohne Rückzahlung des Erhaltenen frei stände, sie anderweitig zu verkaufen“ (koncept i Emil Reimers papirer i Musikhistorisk Museum i Kbh.). – *unserm Handel*] det i br. 456 foreslåede salg af Weyses orgel. 7 *meine Preciosen sind schon alle ausgezest*] om Weyses pantsætning af sit indbo 4/7 1834 til pastor W. T. Lindegaard se ndf. ad 460.14-16. 8 *Zink*] Ludvig Zinck. – *Hartmann*] formentlig J. P. E. Hartmann. 9 *Gerson*] pianisten, grosserer i Kbh. Nicolai Gerson. 10 *Etatsrath Kirstein*] Carl Ludvig Kirstein (DbL.XII[1937].468f.), søn af Weyses ven, konferensråd E. Ph. Kirstein. Han, der 1826 var blevet chef for det slesvig-holsten-lauenburgske Rentekammerkancelli, blev 1831 medlem af teaterdirektionen, hvor han overtog Jonas Collins stilling som økonomidirektør. 11 *Lose*] musikhandler i Kbh. Carl Christian Lose den ældre. 15 *Die von Ihnen ... erhaltenen 50 Sp.*] se herom Marcussen & Reuters br. 3/5 1834 til Weyse ad 457.2, hvorefter Weyse ikke var pligtig at tilbagebetale dette beløb.

458. (Fotostat i KB). – 2 *Professor Clausen*] H. N. Clausen. 5 *Voglerschen Ausdruke*] den tyske organist, komponist og musikteoretiker Georg Joseph Vogler, almindeligere kendt under navnet abbed Vogler (han lod sig præstevie i Rom), som omkr. 1800 opholdt sig her i landet. Han vakte stor opmærksomhed med sit simplificationsystem, der gik ud på at ombygge orglerne, således at hver pibe stod bag den dertil hørende taste. Om Weyses forhold til Vogler se hans autobiografi (Berggreen.38f.). Som orgelvirtuos gjorde Vogler talrige kunstrejser, og hans effektstykker beundredes meget i samtiden, ikke mindst i Danmark. Der er i NkS 2836,4^o bevaret nogle breve fra Vogler til Weyse. 14 *dieselbe Commission*] se br. 432. 16 *den Hartmännern*] August Wilhelm Hartmann og J. P. E. Hartmann. – *Tussert*] Johan Siegfried Tusar. – *Bekman*] A. Bechmann. 16-17 *Den todten Marstrand*] N. J. Marstrand var død 1829. **459.** (Fotostat i KB). – 8 f] *Fuss*: fod. 13 *Schiærfl*] kendes ikke. 17 *Das Armen Collegium*] Fattigvæsenets Direction i København, hvorunder Vartov kirke hørte. 29 *Hartmann*] kantor Johan Ernst Hartmann. 31 *Christiansøe*] Christiansø kirke blev 1821 flyttet fra Store Tårn til en bygning, der blev ombygget 1852 og 1928. Kirkens orgel er 1852 skænket af grevinden Danner. Christiansø stod som søfæstning under søetatens overbestyrelse. 43 *der Cantor*] J. A. Wiberg. 51 *Herzes ältester Sohn*] den senere kateket i Roskilde Jens Michael Hertz.

460. (Fotostat i KB). – 2 *wir*] Weyse og plejesønnen Ferd. Schauenburg Müller. – 8 *Tage*] Weyse var tilbage i Kbh. 9/8 1834, se br. 67. 12 *Mein Positiv anlangend*] Reuter havde 26/7 1834 skrevet til Weyse: „Wenn Sie noch keine Gelegenheit gehabt haben, Ihr Positiv zu verkaufen, so könnten Marcussen u. ich es Ihnen vielleicht noch abkaufen, wenn nur nicht alles Geld auf ein mal bezahlt werden sollte. Ist das Positiv das Ihrige, wenn wir nach Kopenhagen kommen, so lässt sich darüber besser mündlich sprechen“ (Emil Reimers papirer i Musikhistorisk Museum i Kbh.). 14-16 *gegen Verpfändung ... 400 Species habe geliehen bekommen*] Weyse lånte 800 rbd. af sin ven, pastor W. T. Lindegaard, og udstedte 4/7 1834 et gælds-brev, hvori det hedder, at kapitalen „med min Creditors Tilladelse forbliver uopsigelig hos mig indestaende, hvorimod jeg, saafremt jeg maatte ønske saadant, forbeholder mig at tilbagebetale Capitalen enten i det Hele eller med Afdrag, der dog ikke maa være mindre end 100 Rbd. Sølv. Af ovennævnte Summa betaler jeg 4 procento i aarlig Rente, som erlægges til hvert Aars 11. Juni og 11. Decbr. Termin, hver Gang med det Halve. Til Sikkerhed for Capital og Renter pantsætter jeg herved med første Prioritets Panteret mit hele Indbo og Løsøre af hvad Art nævnes kan, med Undtagelse af min Musicalie-Samling, samt Alt, hvad jeg eier og eiendes vorder. Saafremt jeg maatte udeblive med Renternes Betaling i rette Tid, betydeligen forringe Pantet eller forsomme at holde samme assureret for en saadan Summa, at Creditor, i Tilfælde af Ildsvaade deri kan have fuldkommen Sikkerhed,

ophører den mig af Creditor tilstaaede Opsigelighed med Gjeldens Tilbagebetaling, og jeg skal i ethvert af disse Tilfælde være forpligtet til strax og uden foregaaende Opsigelse skadesløs at udbetale denne min Obligations Summa." Obligationen er underskrevet for 2 vitterlighedsvidner (C. W. Haagen og W. Kornerup) og tinglæst 7/7 1834. Obligationen blev indfriet af Weyses bo efter hans død. 16 *Bezahlung der 300 Rbthlr*] det var aftalt, at Weyses positiv skulde koste 150 species (= 300 rbd.), se f. eks. ad 457.2 om Marcussen & Reuters br. 3/5 1834.

461. [Fotostat i KB). – 2 *Lund*] kancelliråd Jens Lund, sekretær og bureauchef ved Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler. 13 *seiner Kjæreste*] Actonia Hass. 17 *die Christine*] Weyses husholderske Christine Elbke. 21 *Lyngbye*] komponisten Hans Peter Johan Lyngbye, fra 1832 kantor på Vallø, døde 12/8 1834. 23 4 *stimmigen Trauergesang*] til tekst af H. P. Holst: „Farvel fra Studenterforeningen til H. P. I. Lyngbye“ („Sov vel, sov sødeligt! Din Seng er redt“), se H. P. Holst, Udvalgte Skrifter II(1867).19f.

462. [Fotostat i KB). – 2 *meldete ich Ihnen*] br. 461. 13 *Gerlach*] Heinrich Christian Gerlach, fra 1826 organist ved Trinitatis kirke. – *Trinitatis-Gemeinde*] Trinitatis kirke restaureredes 1834-35, og menighedens gudstjenester var i denne tid henlagt til Frue kirke. 21-22 *herrschenden Cholera*] 1826-37 herskede der flere steder kolera-epidemier. Sygdommen, der havde sit hjemsted i Indien, bredte sig under dette „koleraens 2det tog“ til Europa; 1831 gik den over Rusland og førtes derfra til Danzig, Berlin, Hamburg og Stettin. Til Frankrig kom epidemien 1832, og i danske aviser fra 1832 var der hyppigt meddelelser om sygdommen. Sverige havde 1834 12.637 koleradødsfald, deraf 3.635 i Stockholm. Fra England kom koleraen også til Norge (Drammen, 1832-33), men først med året 1838 var epidemien forbi i Europa for denne gang. Antallet af koleradødsfald anslås til ialt 1½ mill.

463. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1834). – 3 *Skrivelse af 27 f. M.*] heri hed det: „Præsten Boye i Søllerød har tilsendt mig en af ham udarbejdet Text til en Jule-Cantate og derhos underrettet mig om, at Hr. Professoren er meddeelt en Afskrift. Da jeg intet har at bemærke mod den anførte Text, saa giver jeg mig den Ære at anmode Hr. Professoren om dertil at componere Musikken og at fuldføre samme saa betimeligen, at Partierne kunne være indstuderede, saa at Cantaten kan opføres til førstkommende Julefest dette Aar“ [RA. Capel-Protocol 1833-35 s. 253]. 4 *Julecantate*] C. J. Boyes: „Herren er trofast! Herren er stor!“

464. [RA. Det kgl. Teater. Kapellets indkomne breve 1834). – 3 *Boyes Jule-Cantate*] se ad 463.4. 5 *Rauch*] kgl. kapelmusikus Johan Friedrich Rauch.

465. [Fotostat i KB). – 9 *Jubeltagen der Einführung der Reformation*] 1836 fejredes i alle landets kirker 300 året for reformationens indførelse, jf. kgl. anordning 30/3 1836. Weyse komponerede til denne lejlighed „Jubel-Cantate til Reformationsfesten“ til C. J. Boyes tekst. 11 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 15-16 *andre Orgeln zu repariren*] Reuter skrev i anledning heraf 8/7 1835 til professor H. N. Clausen: „Professor Weyse scheint zu vermuthen, dass wir uns zugleich mit anderen Bauten hier in den Herzogthümer beschäftigen, und dass dadurch unsere Abreise nach Kopenhagen verzögert wird; es ist dies indess durchaus nicht den Fall, sondern die Verzögerung hat ihren Grund in einem von uns als unumgänglich nothwendig erkannten Wetter-Eingreifen und in der Schwierigkeit der Bauen selbst.“ Samtidig skrev Reuter til Weyse: „Zufolge Befehl habe ich denn so eben an Professor Clausen geschrieben und gemeldet, dass wir noch in diesem Monate mit der Arbeit, die hier gemacht werden muss, fertig zu werden hoffen, und dann mit dem ersten Schiffe nach Kopenhagen abgehen würden. Auch habe ich ihm versichert, dass die Vermuthungen des mistrauischen Professor in der Nähe der Querstrasse [Dronningens Tværgade] durchaus ungegründet wäre“ (koncept i Emil Reimers papirer i Musikhistorisk Museum i Kbh.). 34 „*Niemand kann zwein Herren dienen*“] Mathæus 6,24. 41 *Die Englische Kirche*] den anglikanske menighed havde i en privat-

bygning i St. Kongensgade indrettet et kapel, hvor der holdtes offentlig gudstjeneste. Til den herværende engelske legation var knyttet en legationspræst.

466. [RA. Afskrift i Fonden Ad usus publicos, journal nr. 1497-1498/9, 1837]. - 1 *Henrik Rung*] komponisten og syngemesteren Henrik Rung (DbL.XX[1941].317ff.) søgte 1/12 1835 fonden Ad usus publicos om en understøttelse til en studierejse til udlandet. Ansøgningen var ledsaget af nærværende br. fra Weyse og iøvrigt støttet af anbefalinger af organisterne August Daniel Heger og Peter Caspar Krossing; desuden havde overhofmarskal A. W. Hauch påtegnet ansøgningen en anbefaling. Der bevilgedes dog ikke Rung nogen understøttelse denne gang; først efter hans fornyede ansøgning 28/12 1836 fik han bevilget 600 rdl. årlig i 2 år. Rung havde iøvrigt allerede tidligere (16/12 1834) forgæves søgt fonden om støtte. I ansøgningen (RA. Fonden Ad usus publicos, j. nr. 565-566/9, 1835) henvises til anbefalinger fra hans lærer, organist Heger, og fra Weyse, men disse anbefalinger ligger ikke mere ved sagen. 3 *en stor Opera*] Rung havde mellem 1830 og 1832 skrevet en stor opera, som han foreviste Weyse; efter gennemsynet skal denne have sagt: „Det er Lapperi, man maa kunne meget mere“, jf. Carl Thrane, Cæciliaforeningen og dens Stifter (1901).28. Muligt er der tale om den udaterede og aldrig opførte „Flugten fra Paris“ (H. og Fr. Rungs Musik-Arkiv i KB nr. 79B og 80B). 6 *Ouverture à grand Orchestre*] komponeret 1834, opførtes 18/10 1835, jf. Thranes anf. værk.32. 7 *Lemmings*] violinisten og guitarspilleren, fra 1819 kgl. kammermusikus Frederik Carl Lemming (DbL.XIV[1938].232f.). Efter at have været ansat som musikdirektør ved det kgl. teater i Rio de Janeiro kom han 1817 til Kbh., gav 11/2 1818 en koncert på Det kgl. Teater, hvor han udførte flere af sine egne kompositioner for violin og guitar; koncerterede derefter en række år på idelige rejser i Danmark, Norge og Sverige, var 1833-35 fast ansat som bratschist ved Kungl. Teatern i Stockholm. Sine sidste år tilbragte han som sindssyg i Vålse på Falster. - *tvende geistlige smaae Cantater*] kan næppe identificeres.

467. (Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 2312/1835). - 2-3 *Skrivelse af 16 Dec. f. A.*] heri meddelte magistraten, at værgerne for Helliggeist kirke (hofurmager F. Jürgensen og agent og klædekræmmer Riis) til magistraten 1/12 s. å. havde indberettet, at kirkens organist, krigsråd Keyper, havde meddelt, at orglet var i en meget slet stand, hvorfor han forespurgte, om han måtte lade det undersøge af orgelbyggerne Marcussen & Reuter og lade dem give et overslag. Magistraten anmoder i den anledning Weyse om en udtalelse. 18 *foreslaae Marcussen & Reuter*] magistraten meddelte 8/2 1836 Weyse, at den tiltrådte, at Marcussen & Reuter reparerede orglet og anmodede samtidig Weyse om at føre overtilsynet med reparationen. 51 [sidste]] Weyse har fejlagtigt skrevet: første. 61 *de Hr Orgelbygger Ramus betreffende Papirer*] hoforgelbygger F. H. Ramus havde i skr. 7/1 1836 til magistraten ansøgt om at måtte foretage den nødvendige reparation af orglet. Magistraten tilstillede med skr. 18. s. m. Weyse Ramus' ansøgning med dertil hørende bilag.

468. (RA. Det kgl. Teater. Kapellet's indkomne breve 1836). - 2 *Skrivelse af 16 d. M.*] Hauch meddelte heri, at den af Weyse komponerede arie af „Festen paa Kenilworth“, som endnu ikke havde været givet, vilde blive sunget af operasangerinden Zrza ved en koncert til fordel for de blinde (RA. Capel-Protocol 1836). 3 *Jomfru Zrza*] operasangerinden Eleonore Christine Zrza (DbL.XXVI[1944].495f.), der havde en klangskøn og overordentlig høj sopran. 4 *Institutet for de Blinde*] på forslag af sognepræst ved Garnisons kirke, professor Christian Frederik Brorson (DbL.IV[1934].176f.) grundlagde det velgørende selskab „Kjæden“, hvis styrer var overhofmarskal A. W. Hauch, 1/6 1811 Det kgl. Institut for Blinde. Ved lov 21/1 1857 blev instituttet overtaget af staten. 4-5 *den Aria af Festen paa Kenilworth*] ved opførelsen af „Festen paa Kenilworth“ på Det kgl. Teater sang jfr. Zrza partiet som dronning Elisabeth. Utvivlsomt er dette parti, som er det centrale i operaen, skrevet for

hende, men såvel fra H. C. Andersens som fra Weyses side er det meget stedmoderligt behandlet. Elisabeth introduceres først i 2. akt, hvor hun har en enkelt arie, men ellers ikke synger med. I 3. akt medvirker hun i en sekstet, en terzet og i finalen. Der er intet, der tyder på, at hendes eneste arie skulde være sprunget over, hverken i Weyses eget partitur eller i det partitur, der blev benyttet ved teateropførelsen. Derimod er der i Violino I nr. 1-stemmen med blyant tilføjet et: „Geht aus“ ved Emmy's arie: „Ungdomshjertet vil sig glæde“, og det er sikkert denne, der er tale om. Dette bekræftes også af sufflørbøgerne. I den første (KTS 883), som er den oprindelige, er arien streget over; i den anden (KTS 203) er den udeladt.

469. (Hagen 24,4^o i KB). – 1 *Conrad Lüders*] komponisten, pianisten, senere kgl. kammermusikus Conrad Lüders.

470. (RA. Overhofmarskallatets arkiv. Indkomne sager 1836/537). – 4 *Reformations-Cantaten*] „Gud Zebaoth! de stærke Straalers Gud!“

471. (RA. Rentekammeret. Københavns kontor, 1836/756). – 3 *Skrivelse af 23 Maj*] Frederiksborg slotskirkes orgel (der gik til grunde ved branden 17/12 1859) skulde repareres, og i maj 1836 havde orgelbygger Reuter besigtiget instrumentet og afgav derefter en erklæring om dets tilstand og to forslag til reparation, et dyrere og et billigere. Disse forslag blev 23/5 1836 af Hauch sendt Weyse til udtalelse. Det blev overdraget Marcussen & Reuter at udføre reparationen efter det billigere overslag. 23 *en lille Lystreise*] Weyse havde været på besøg hos Hans Hertz i Roskilde, se br. 73.

472. (RA. Overhofmarskallatets arkiv IQ 2: Kgl. resolutioner vedr. reformationsfesten 1836). – 4 *Boyes Cantate til Reformations-Festen*] se ad 470.4. 6 *Rauch*] J. F. Rauch.

473. (Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 1941/1836). – 1 *F. Jürgensen*] hofurmager, generalinspektør over den offentlige tids måling Frederik (Fritz) Jürgensen, der var første værge for Helliggeist kirke. 3 *medfølgende Brev*] af 17/7 1836 til Weyse, hvori orgelbyggerne anmoder om, at honoraret må blive forhøjet med 100 specier. 5 *Opsynet*] om magistratens skr. 8/2 1836, hvori Weyse anmodes om at føre overtilsynet med orgelreparationen, se ad 467.18. 16 *den nødvendige Forestilling*] Jürgensen og kirkens anden værge, agent og urtekræmmer C. Riis, skrev 1/8 1836 til magistraten og anbefalede orgelbyggernes andragende, der blev imødekommet af magistraten.

474. (Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 1941/1836). – 2 *undersøgt Orgelet*] kirkeværgerne ved Helliggeist kirke meddelte i skr. 8/9 1836 magistraten, at orglet nu var færdigt, således at det vilde kunne tages i brug ved gudstjenesten søndag 18/9 s. å. De opfordrede magistraten til at tage orglet i øjesyn og vilde da anmode Weyse om at være nærværende. Herefter afgav Weyse den her gengivne udtalelse, der videresendtes af kirkeværgerne med skr. 21/9 1836 til magistraten, idet de anmodede om, at Marcussen & Reuter i fremtiden måtte vedligeholde orglet.

475. (Stadsark. Magistratens 1. sekretariat, sag 1830/1836). I NkS 2836,4^o findes en kladde til nærv. br. Kladden, der næsten er ordret enslydende med br., er ikke skrevet med Weyses hånd. – 2-3 *Skrivelse af 23. d. M.*] hvormed fulgte det ndf. nævnte taffelur som erkendtlighed for Weyses beredvillighed til at føre tilsyn med orgelreparationerne (Stadsark., sst.).

476. (RA. Overhofmarskallatets arkiv. Indkomne sager 1836/1431). – 3 „*Julegave*“] Julegave. En Samling Digte ved B. S. Ingemann (1816). Kantaten, der kaldes „Julehymne“, findes s. 3 („Jubler, o! Jubler i salige toner!“). 6 *maa blive opført til Juul*] Hauch forelagde sagen for kongen, hvorom Weyse underrettedes ved Hauchs skr. 16/11 1836, og kongen bifaldt, at kantaten blev opført juledag i Frue kirke.

477. (Stadsark., Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 1941/1836). – 2 21 *Oktober d. A. tilskrevet mig*] kirkeværgerne for Helliggeist kirke havde i skr. til magistraten 21/9 1836 anmodet om, at Marcussen & Reuter i fremtiden måtte efterse det reparerede

orgel i kirken. Herover ønskede magistraten i skr. 21/10 s. å. Weyses erklæring. 7 en foregaaende Skrivelse] br. 467 (lin. 44ff.).

478. [RA. Overhofmarskallatets arkiv IQ 2: Kgl. resolutioner vedr. reformationsfesten 1836].

479. [RA. Overhofmarskallatets arkiv IQ 2: Kgl. resolutioner vedr. Reformationsfesten 1836]. – 3 *Reformations-Medailles*] til erindring om reformationsjubilæet blev der, ligesom ved reformationsjubilæet 1817, slået medailles, dels i guld, dels i sølv (25 i guld, 300 i sølv). Ved kgl. resolution 26/11 1836 bifaldt kongen, at der tildeltes Weyse to sølvmedailles.

480. [RA. Overhofmarskallatets arkiv: Indkomne sager 1836/251, 1616]. – 2 *Skrivelse af 5 d M.*] efter at Marcussen & Reuter i skr. 2/12 1836 havde meddelt, at de havde afsluttet reparationen af orglet i Frederiksborg slotskirke og anmodede om, at en sagkyndig den 10. eller 12. s. m. måtte besigtige det, bad Hauch Weyse i skr. 3/12 s. å. om at tage orglet i øjesyn og derefter meddele sin formening; det tilføjedes, at en lukket vogn fra de kgl. stalde vilde være til hans disposition.

481. [RA. Overhofmarskallatets arkiv: Indkomne sager 1836/1665].

482. [RA. Fonden Ad usus publicos, journal nr. 1497-98/9; 1836]. – 1 *Herman Løvenskiold*] komponisten Herman Severin Løvenskiolds fader, overførster, kammerherre, hofjægermester, baron Eggert (Aga) Christopher Løvenskiold, havde 17/12 1836 søgt en understøttelse fra fonden Ad usus publicos til sønnen for at foretage en kunstrejse. Nærv. br. fra Weyse er vedlagt ansøgningen, der tillige er anbefalet af J. P. E. Hartmann (17/12 1836) og tiltrådt af Ludv. Zinck, Siboni og Aug. Bournonville (18/12 s. å.). Ved kgl. resolution bevilgedes der Løvenskiold 600 rdl. årlig i 2 år, senere 600 rdl. af finanserne og – efter faderens ansøgning af 12/3 1840, da sønnen var i Italien – yderligere ved kgl. resol. 17/1 1840 200 rdl. af fonden. Løvenskiold var 1838-42 på studierejse til Wien, Leipzig, Italien og St. Petersborg. 1842 tog han fast ophold i Kbh., og 1851 blev han hoforganist ved Christiansborg slotskirke efter Ludv. Zinck. 3 *Balletten Sylphiden*] af Aug. Bournonville med musik af H. S. Løvenskiold, opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 28/11 1836.

483. [Stadsark., Magistratens 1. sekretariat, sag nr. 1941/1836]. – 3 *Skrivelse af 30 Januar*] magistraten sendte Weyse til erklæring et udkast til en kontrakt mellem Helligøjst kirke på den ene side og orgelbyggerne Marcussen & Reuter på den anden side ang. et stadigt eftersyn af kirkens orgel.

484. [RA. Fonden Ad usus publicos, journal nr. 1497-98/9; 1837]. Til nærv. br. findes i NkS 2836,4^o et omtrent ligelydende koncept. Ordene *grundige* (lin. 4) og *rigtigt* (lin. 5) findes ikke i konceptet. Iøvrigt kun ortografiske varianter. – 1 *Henrik Rung*] søgte 28/12 1836 påny fonden Ad usus publicos om understøttelse til en studierejse. Hans ansøgning er påtegnet en afskrift af Weyses anbefaling af 28/11 1835 (br. 466), men desuden er nærv. br. vedlagt og en anbefaling (af 18/2 1837) fra Siboni. Ved kgl. resolution 6/6 1837 bevilgedes der Rung 600 rdl. årlig i 2 år; efter ansøgning 28/11 1839 fra Paris, hvor Rung efter teaterdirektionens ønske særligt vilde studere den italienske sang, bevilgedes yderligere ved kgl. resolution 19/3 1840 400 rdl., se RA. Fonden Ad usus publicos, journal nr. 443-44/10; 1839. 2 „*Svend Dyrings Huus*“] Henrik Hertz' romantiske tragedie (1836) opførtes 1. gang på Det kgl. Teater 15/3 1837, altså efter Weyses her meddelte anbefaling, med Rungs musik.

485. [NkS 1716,2^o A 2]. – 1 *N. W. Gade*] komponisten Niels Wilhelm Gade (DbL. VII[1935].561ff.), der i februar 1834 var blevet optaget i Det kgl. Kapels violinskole. Han fik undervisning i musikteori af Berggreen, og antagelig gennem denne har Weyse lært ham at kende. Gade blev, vistnok allerede 1839, Weyses vikar ved orglet i Frue kirke.

486. [Trykt C. Skou, Andreas Peter Berggreen (1895).51]. – 3-4 *Organist-Tjenesten ved Trinitatis Kirke*] organist Heinrich Christian Gerlach var død 1838; til hans efterfølger udnævntes A. P. Berggreen, der virkede her til sin død (1880).

487. [RA. Fonden Ad usus publicos. Journal nr. 443-444/10; 1839]. – 1 *Carl Helsted*] komponisten og sangpædagogen Carl Adolph Helsted (DbL.X(1936).22f.), der allerede 1834 optrådte på koncerter, og som 1837 var blevet ansat i Det kgl. Kapel, søgte 11/11 1839 rejseunderstøttelse af fonden Ad usus publicos; hans ansøgning anbefaledes foruden af Weyse af J. F. Fröhlich (1/11 1839), J. P. E. Hartmann (9/11 s. å.), Bredal (s. d.), Ludv. Zinck (11/11 s. å.) og af overhofmarskal Haxthausen (15. s. m.). Ved kgl. resolution 17/7 1840 bevilgedes der Helsted 600 rdl. årlig i 2 år; ved kgl. resolution 29/10 1841 yderligere 300 rdl., for at Helsted tillige kunde besøge Italien, og endelig ved kgl. resolution 10/2 1842 300 rdl. af kappellets kasse, jf. Henny Glarbo, Fonden Ad usus publicos III(1947).562,626f.,655. Helsted var 1840-43 i udlandet (Leipzig, Prag, Wien, Paris og Italien), og efter hjemkomsten virkede han (til 1884) som syngemester ved Det kgl. Teater og var Kbhs mest søgte sanglærer.

488. [RA. Hofmarskallatets arkiv II M 1 og 3: Sager vedr. Frederik VI's død og bisættelse]. Weyses br. er skrevet på papir med sørgerand. – 1. *O. H. Haxthausen*] Ove Christian greve Haxthausen, der 1826 var udnævnt til hofmarskal og 1840 blev overhofmarskal. 2 *Skrivelse af 4 d. M.*] heri opfordredes Weyse til at skrive musik til Oehlenschlägers kantate til Frederik VI's bisættelse (RA. Hofmarskallatets arkiv sst., journal s. 12). Samme dag skrev Haxthausen til Oehlenschläger og anmodede ham om at forfatte kantaten. Oehlenschläger skrev 4/12 1839 til hofmarskallen og bad denne om på hans vegne at „aflægge min allerunderdanigste Tak til Hans Majestæt for den store Ære, der allernaadigst bevises mig, at maatte forfatte Sørge-Cantaten“ og tilføjer: „Cantaten skal vist blive saa tidlig færdig, at Professor Weyse faaer Tid nok til at componere Musiken, og jeg skal tale med ham om Indretningen, inden jeg digter“ (RA. Hofmarskallatets arkiv II M 1: Sager vedr. Frederik VI's død og bisættelse). 4 *Oehlenschläger digtet Sørge-Cantate*] se Oehlenschlägers Poetiske Skrifter XXII(1861).258ff.

489. [RA. Hofmarskallatets arkiv II M 1 og 3: Sager vedr. Frederik VI's død og bisættelse]. – 1 *Mozart Petersen*] klarinettisten Christopher Knudsen Mozart Petersen (DbL.XVIII(1940).243f.), der fra 1832 var ansat i Det kgl. Kapel.

490. [RA. Hofmarskallatets arkiv II M 1 og 3: Sager vedr. Frederik VI's død og bisættelse]. – 9 *Rauch*] J. F. Rauch.

491. [RA. Hofmarskallatets arkiv II M 1 og 3: Sager vedr. Frederik VI's død og bisættelse]. – 2 *Deres ... Tilbud*] Haxthausen havde 6/1 1840 tilskrevet Weyse, at han den 8. s. m. skulde rejse til Roskilde for at træffe de fornødne foranstaltninger til bisættelseshøjtideligheden; han spurgte, om det kunde interessere Weyse at køre med ham i hans vogn, eller om han vilde foretrække at rekvirere egen befordring (RA. Hofmarskallatets arkiv II M 4: Protocol vedr. Frederik VI's død og bisættelse). 8 *Funk*] violinisten og komponisten Peter Funck (DbL.VII(1935).513f.), der 1833-49 var koncertmester i Det kgl. Kapel.

492. [RA. Hofmarskallatets arkiv II N 2: Christian VIII's og Caroline Amalies kronings- og salvsfest 1840]. – 3 *Boyes Psalmer*] til kroningshøjtideligheden forfattede C. J. Boye nogle salmer, hvortil Weyse skrev musikken, se 154.19f. 5 *den ambrosianske Lovsang*] se ad 428.3-4.

493. [RA. Hofmarskallatets arkiv II L 2: Sager vedr. kronprins Frederiks og kronprinsesse Marianes formæling]. – 2 *ærede Skrivelse*] Haxthausen skrev (i skr., der fejlagtigt er dateret 17/11 1841 i stedet for: 7/5 1841) til Weyse: „I dette Øjeblik modtog jeg Hans Majestæt Kongens Allerhøieste Befaling for, at en Cantate skal opføres i Christiansborg Slotskirke med Deres Majestæters Kongens og Dronningens og den øvrige Kongelige Families høie Nærværelse i Anledning af Hans Kongelige Høihed Kronprindsens og Hendes Høihed Hertuginde Caroline Charlotte Mariane til Meklenborg-Strelitz Formæling, hvortil Texten allernaadigst er bestemt at skulle forfattes af Pastor Boye, og Musiken componeres af Hrr. Professoren.“ Haxthausen tilføjede, at han vilde henstille til Boye, at kantaten på grund af den korte tid der

var levnet til komposition og indstudering blev så kort som mulig (RA. Hofmarskallatets arkiv II L 1: Protocol). 4 *Cantaten*] „Nu stemmer i med Lov og Bøn“, Cantate i Christiansborg Slotskirke i Anledning af Deres Kongelige Høiheder Kronprindsens og Kronprindsessens Høie Formæling. Texten af Pastor C. J. Boye. Musikken af Professor Weyse.

494. [RA. Hofmarskallatets arkiv II L 1: Sager vedr. kronprins Frederiks og kronprinsesse Marianes formæling]. – 2 *Pindsefesten*] det var 1841 pinedag 30/5. I skr. 4/6 1841 takker Haxthausen Boye for „den overordentlig skønne Cantate“, og med skr. 7. s. m. sendte Haxthausen Weyse kantaten, der var approberet af kongen og dronningen. 10 *Copistens*] J. F. Rauch.

495. [NkS 2836,4^o]. Konzept eller kladde, skrevet med Weyses hånd på gråt, groft papir. – 1 *F. S. Hoffmann*] fhv.oboist ved Kongens regiment Frands Sevold Hoffmann (Hof- og Statskalenderen: Frantz Siegvard Hoffmann); han påbegyndte tjenesten i den danske hær ved Kongens regiment 1/9 1809 og demitteredes 1/1 1840. Ifl. Hærens arkiv er han født 1785 og ikke, som af Weyse angivet, 1782. Han døde i Kbh. 28/9 1854. 5 *Carousseller*] forskellige ridderspil, der afholdtes ved festlige lejligheder, især om ringrenden. 9 *General Rømeling*] kammerherre Hans Henrik Rømeling, der fra 1838 var kar. generalmajor à la suite; han var afgået ved døden 1840. 21 *Oberstlieutenant v Hansen*] den senere krigsminister og generalløjtnant Christian Frederik Hansen (DbL.IX(1936).113ff.). 31 *Dannebrogsmand*] 28/10 1839.

496. (Fotostat i KB). – 2 *Ramus*] hoforgelbygger F. H. Ramus havde i en til kongen stilet ansøgning 12/12 1840 ansøgt om arbejde ved reparation eller vedligeholdelse af orgler eller opførelse af nye orgler. I ansøgningen hedder det bl. a.: „... jeg skulde ikke vove at fremkomme med denne min allerunderdanigste Begjæring, saafremt jeg ikke hos mig selv havde Bevidstheden om at være det Arbeide voksen, hvortil jeg har opoffret Tid og Evner, og saafremt jeg ikke i ansete og erfarne Mænds Vidnesbyrd om mine Arbeider have fundet ydre Stadfæstelse af den Dygtighed, jeg troede at have erhvervet mig. At Dygtighed og redelig Villie ikke er tilstrækkelig for at sikre en Mands Existents, det er en bitter Erfaring, som Omflakken i fremmede Lande og et attenaarigt Ophold her i Byen har lært mig, thi det ligger i Tilfældighedernes Række, om Dygtighed skal finde Anerkjendelse, om Leilighed til Erhverv skal forundes selv den duelige Arbeider, eller om Miskjendelse og Savn skal blive hans Lod. Uagtet jeg ved Bygningen af nogle mindre nye Orgeler og ved Reparation af de større i Holmens Kirke (her i Byen) og i Helsingøers Kirke, har skaffet mig hædrende Vidnesbyrd, har jeg dog maattet see de betydeligste Arbeider – tilstrækkelige til at skaffe 2de Mænd Underhold – alene overdraget til en andenshedsboende Orgelbygger Reuter i Apenrade, som det ogsaa skal være Tilfældet med Orgelet i Frederiksborg Slotskirke. Det staaer saa ofte i Majestættens Haand at udjevne de Skjebnens Misligheder, Undersaatterne ere udsatte for, og Deres Majestæts sædvanlige Naade indgyder mig den sikke Fortrøstning, at denne min allerunderdanigste Ansøgning maa komme i allernaadigste Betragtning, hvis den forestaaende Istandsættelse af flere af Deres Majestæts Slotte skulde skaffe Arbeide ogsaa for en Orgelbygger ...“ Ramus' ansøgning var påtegnet anbefalinger af Jonas Collin og Niels Viborg. Hofbygmester Hornbech anbefalede i skr. 16/3 1841, at det blev overdraget Marcussen & Reuter at restaurere Kronborg slotskirkes orgel; bygningsadministrationen erklærede sig i skr. 25. s. m. enig heri, hvorefter Rentekammeret i skr. 10/4 s. å. tilskrev bygningsadministrationen, at man ikke skulde „undlade at meddele, at man efter de Hoforgelbygger Ramus meddeelte fordelagtige Vidnesbyrd, vil ... formeene, at han kunde bruges ved forefaldende Leiligheder, men at man iøvrigt maa overlade det til Administrationen at bringe i Forslag til hvem et nyt Orgels Opførelse i Kronborg Slotskirke kunde overdrages.“ Med skr. 18/10 1841 fremsendte hofbygmester Hornbech til bygningsadministrationen et af F. H. Ramus forfattet overslag over et nyt orgel til Kronborg slotskirke; dette over-

slag sendtes 13/11 s. å. til erklæring hos Weyse og J. P. E. Hartmann, jf. ndf. br. 498, tillige med Ramus' skr. 13/10 s. å. til bygningsadministrationen, hvori det bl. a. hed: „Da nu Leilighed gives, at jeg endelig engang kunde bevise min Duelighed i mit Fag, beder jeg underdanigst om, at der maatte gives mig fri Raadighed over hele Værkets Udførelse, saavel i Dispositionen som i Stemmernes Antal, thi jeg er indskrænket til at bygge i det gamle Orgelhuus, som fra Oprindelsen har manglet Cis og Dis, nemlig to af de største Piber igjennem alle Registerne, hvilke i det nye Orgel ikke bør mangle, og som udfordre alle saaledes større Plads. Paa Grund heraf er det muligt, at en liden Forandring i Stemmevalget maatte foretages, dog saaledes at Dispositionen ikke derved lider, hvilken jeg ikke saa aldeles nøiagtig kan bestemme, forinden alle Afdelinger ere udførte; thi min Hensigt er den, at hvis høie Vedkommende forunder mig Orgelets Bygning, da at opføre et Værk, der i Tonerne Skjønhed og Klang svarer til den sjeldne nye istandsatte pragtfulde Kirke.“

3 *Kronburgs-Kirche*] 1785 overtoges Kronborg slot af militæret, og slotskirken blev anvendt som munderingsdepot og fægtesal, hvorfor alter, prædikestol, kirke stole m. v. fjernedes. Efter Frederik VI's død besluttedes det at istandsætte kirken og påny gøre den tjenlig til gudstjeneste, jf. reskript 8/11 1842. Slotskirken blev genindviet 10/12 1843. 5 *Koch*] hofbygmester J. H. Koch, der som medlem af Den kgl. Bygningskommission havde med sagen at gøre. 5-6 *Hartmann in Roeskilde*] kantor Johan Ernst Hartmann. 6 *Secretair Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 19 *Gregersen*] orgelbygger Jens Gregersen, der samtidig indgav ansøgning om at få overdraget arbejdet med at bygge det ny orgel til Kronborg slotskirke. 20 *Vogel*] den tyske orgelspiller Friedrich Wilhelm Ferdinand Vogel, der 1841 besøgte Danmark, hvor han dels i provinsen, dels i Kbh. gav nogle orgelkoncerter. 21 *vortheilhaftes Zeugnis*] Ferd. Vogel gav, dog først 14/5 1842, Ramus følgende anbefaling: „Mit Vergnügen bezüge ich dem Königl. dänischen Hof-Organbauern Herrn Ramus, dass sowohl die Organwerke und Reparaturen, welche ich vor zehn Jahren in Deutschland, wie diejenigen, welche ich in neuere Zeit in Dänemark von ihm kennen lernte, nicht allein seine hohe Befähigung, sondern auch seine gewissenhafte Treue beurkunden. Jedes von ihm neugebauten Werken ist das Ensemble der einzelnen Stimmen, zur Specialwie Totalwirkung, mit Einsicht und Umsicht berechnet. Sämtliche Register tragen ihrer bestimmten Character, insbesondere gehören seine Streichlabialregister (als Gambe Solicional) zu den vorzüglichsten, welche ich überhaupt kennen lernte. Mit welcher Consequenz er bei Reparaturen die Character festzuhalten versteht . . . beweist unter anderen die grosse Reparatur der Orgel der Brüderkirche zu Cassel, welche, aus seinen Händen neu hervorgegangen selbst eins der vollkommensten Orgelwerke ist, die wir überhaupt besitzen. Möchte ihm ein Wirkungskreis zu Theil werden, in welchem er Gelegenheit hätte, auch in dem Neubau grösserer Orgelwerke seine Kräfte zu beweisen“ (RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration, sag 149/1844). 29 *Mösting*] gehejimestatsminister, overkammerherre Johan Sigismund von Mösting (DbL.XVI[1939].494ff.); han var i marts 1831 afskediget som finansminister og leder af Rentekammeret og Statsgældsdirektionen; 1842 nedlagde han embedet som statsminister og sine øvrige statsembeder. – 30 *Den Aufsatz über Mixturen*] kendes ikke. 35 *Moltke*] A. W. lensgreve Moltke til Bregentved, jf. br. 307.48ff. 39-40 *Gothe . . . die Dankbarkeit ist eine beschwerliche Tugend*] et sådant Goethe-citat kendes ikke. Weyse tænker antagelig på følgende strofe: „Die schwerste Tugend auszuüben, / Ist die der Dankbarkeit“ fra „Die goldenen Sprüche des Pythagoras“ (1786) af Johan Wilhelm Ludwig Gleim, eller der er tale om en gængs talemåde, jf. at Friedrich Hebbel i sine Tagebücher (29/3 1835) skriver: „Die Dankbarkeit soll die schwerste Tugend sein.“

497. (Fotostat i KB). – 3-4 *Ramus Plan . . . wurde mir und Hartmann . . . überschickt*] i skr. 13/11 1841 anmodede Den kgl. Bygningsadministration Weyse og J. P. E. Hartmann om at udtale sig over orgelbygger Ramus' plan til et nyt orgel i

Kronborg slotskirke. Deres svar se br. 498. 6 *Gregersen*] orgelbygger Jens Gregersen. 13 M. ... O. W] Manual ... Oberwerk.

498. [RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration]. – 1 *Den kgl. Bygnings-Administration*] administrationen for bygningsvæsenet, der sorterede under Rentekammeret (jf. bkg. 30/12 1840), bestod da af kommitteret i Rentekammeret, etatsråd Johannes Buch, hofbygmester Christian Bernhard Hornbech (DbL.X[1936].580) og hofbygmester, etatsråd (senere konferensråd) J. H. Koch. 3-4 *Skrivelse af 13de d: M:*] heri udbad Bygningsadministrationen sig en udtalelse fra Weyse og J. P. E. Hartmann, „til hvis Kundskab i anførte Henseende vi nære den meest uindskrænkede Tillid“, over orgelbygger Ramus' plan til et nyt orgel i Kronborg slotskirke. 32 *han fryder sig*] om Ramus' skr. 13/10 1841 til Bygningsadministrationen se ad 496.2. 67 *trias-harmonica*] harmoniske treklange. 81-82 *Chor- eller Kammertone*] kortone er den tidligere herskende orgelstemning, der var en hel tone og mere over den kammertone, som gjaldt for kammer- og orkestermusik. 97 *Tilsætningen af Cis og Dis*] se om Ramus' skr. 13/10 1841 ad 496.2. 100 *fri Raadighed*] se ad 496.2 om Ramus' skr. 13/10 1841.

499. [RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration]. – 2 *Gregersen*] orgelbygger Jens Gregersen. Hans ansøgning oversendtes 14/11 1841 fra Rentekammeret til Den kgl. Bygningsadministration til erklæring. 4 *Plan til et Orgel*] Gregersens disposition for orglet var følgende: I. Hovedværket: 1) Principal 8', 2) Bordun 16', 3) Spitzflöte 8', 4) Viola di Gamba 8', 5) Octave 4', 6) Spitzflöte 4', 7) Quinte 2²/₃', 8) Superoctave 2', 9) Terz 1³/₄' og 10) Trompete 8'. II. Underklaveret: 11) Solicional 8', 12) Rohrflöte 8', 13) Fugara 4', 14) Flöte 4', 15) Gemshorn 2', 16) Flageolet 1', 17) Dolcian 8'. III. Pedal: 18) Subbas 16', 19) Principal 8', 20) Quinte 10²/₃', 21) Gedackt 8', 22) Octave 4', 23) Posaune 16' og 24) Fagott 8' (Emil Reimers papirer i Musikhistorisk Museum, Kbh.). 17 *Prisen*] Gregersens pris var 3435 rdl. Ramus' tilbudssum var 1200 specier (= 2400 rdl). Da Marcussen & Reuter senere fik arbejdet overdraget, var deres tilbudssum 1850 specier (= 3700 rdl), men da orglet under arbejdet blev udvidet med 4 stemmer i pedalet, kom det til at koste 3828 rdl.

500. [Fotostat i KB]. – 2 *Baukommission*] Den kgl. Bygningskommission henvendte sig i skr. 15/3 1842 til Marcussen & Reuter, efter at Rentekammeret 5/3 s. å. havde tilskrevet bygningskommissionen, at „Kammeret, efter Alt, hvad der er oplyst, maa med Administrationen være enigt i, at Hoforgelbyggerne Marcussen og Reuter ville være at foretrække til Udførelse af det nævnte Arbejde“ [RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration, sag 149/1844]. 22 *Sper*] hofklaverstemmer C. E. Speer. 26 *Clausen*] professor H. N. Clausen, der var væрге for Frue kirke.

501. [Fotostat i KB]. – 4 *Gregersen ... niedriger stellen*] mellem orgelbygger Jens Gregersen, der var udlært hos Marcussen & Reuter, men som nu havde nedsat sig i Kbh. som orgelbygger, og Marcussen & Reuter var der opstået forskellige modsætningsforhold, der skærpedes, da både Marcussen & Reuter og Gregersen gav tilbud på bygning af et orgel til den katolske kirke i Kbh. 21 *Solic.*] Solicional 22 *Ged.*] Gedackt. – *Fugar.*] Fugara. – *Gemsh.*] Gemshorn. 24 *Flageol.*] Flageolet. 26 *Subb.*] Subbas. – *Princip.*] Principal. 29 *Vogler*] Georg Joseph Vogler (abbed Vogler), jf. ad 458.5. 32 *Pos.*] Posaune. 44 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann.

502. [Fotostat i KB]. – 7 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 12-13 *Ramus aufs neue den König ... ersucht hat*] Ramus anmodede 1/2 1842 overhofmarskal Haxthausen om at udvirke hos kongen, at bygningen af orglet til Kronborg slotskirke blev ham overdraget. Haxthausen tilskrev 8/2 1842 Den kgl. Bygningsadministration, at „denne Sag er uden for min Ressort“, hvorfor han ikke har fundet sig foranlediget til at efterkomme Ramus' ønske. Der tilføjes: „Men, paa Grund af, at denne Mand, efter hvad jeg har erfaret og efter de producerede fortrinlige Vidnesbyrd fra Sagkyndige maa ansees at være særdeles dygtig i sit Fag og, skjøndt Hof-Orgelbygger, kun hidtil havt lidet offentligt Arbejde, tillader jeg mig paa det bedste at anbefale

ham, for om det maatte behage den Kongelige Bygningsadministration at tage bevaagtelig Hensyn til denne Orgelbygger, dersom et nyt Orgel skal opstilles i Kronborg Slotskirke." I skr. 10/2 1842 indstillede bygningsadministrationen imidlertid til Rentekammeret, at det blev overdraget Marcussen & Reuter at bygge det nye orgel, og dette tiltrådtes 5/3 1842 af Rentekammeret, der anmodede bygningsadministrationen om at tilkendegive Ramus det i så henseende videre fornødne. Herefter ansøgte Ramus påny kongen i et længere andragende af 24/3 1842 om at måtte udføre dette orgelarbejde; dette bevirkede, at Rentekammeret 30/4 1842 måtte tilskrive bygningsadministrationen således: „Hans Majestæt Kongen har under 19de i denne Maaned allernaadigst paalagt Rentekammeret at nedlægge allerunderdanigst Betænkning over den hermed følgende af Hoforgelbygger Ramus indgivne Ansøgning med Bilage om at overdrages Opførelsen af Orgelet i Kronborg Slotskirke. Forinden denne allerunderdanigste Betænkning nedlægges, skulle Kammeret . . . bede sig Administrationens Ytringer over den her omhandlede Ansøgning behageligen meddeelte . . . Og ønsker man, at Administrationen navnlig vilde anmode Secretair Hartmann om at undersøge det af Ramus reparerede Orgel i Holmens Kirke her i Staden, samt at udtale sig over, hvad Ramus saaledes har præsteret, forsaavidt hans Dygtighed som Orgelbygger derefter maatte kunne bedømmes, hvilken Erklæring forventes Kammeret tilstillet . . ." Overensstemmende hermed bad Bygningsadministrationen i skr. 4/5 1842 J. P. E. Hartmann om at undersøge den af Ramus' i sin tid foretagne reparation af orglet i Holmens kirke. 19 *Holmens Orgel zu untersuchen*] Ramus havde 1834-36 foretaget en reparation af orglet i Holmens kirke, se Niels Friis, *Holmens Kirkes Orgel 1646-1956*(1956).17ff. 30 *Brief von Herz*] er ikke bevaret. 36 *Hartmann*] J. P. E. Hartmann. 38 *Unglück in Hamburg*] den store brand i Hamburg, der udbrød natten mellem den 4. og 5. maj 1842, se ad 385.41-42.

503. [NkS 2335,2^o]. - 2 *de Attester*] orgelbygger Ramus havde vedlagt sine ansøgninger flere anbefalinger. Niels Viborg, der var 1. værge for Holmens kirke, havde således 12/12 1840 udtalt, at Holmens kirkes orgel efter Ramus' reparation var „prøvet af flere Kjendere, hvilke alle yttrede Tilfredshed dermed, og en af dem, Herr Organist Jensen, erklærede, at Herr Ramus havde ved dette Arbeides Udførelse viist sig at være Kunstner af første Rang.“ Det tilføjedes, at Ramus „som Contrahent viiste sig at være en særdeles honnet og uegennyttig Mand.“ Jonas Collin havde 12/12 1840 påtegnet Ramus' ansøgning følgende anbefaling: „Efter Supplicantens Anmodning kan jeg bevidne, at de Arbejder, som han har udført, og som ere mig bekendt, saavel Reparationer som aldeles nye - saasom et Orgel til Reikiaviig Kirke - have fundet Sagkyndiges Bifald, og jeg tillader mig derfor allerunderdanigst at anbefale hans Andragende, saameget mere som jeg veed, at han for Øieblikket af Mangel paa Bestillinger høiligen trænger til Sysselsættelse.“ Senere fremsendte Ramus anbefalingskrivelser fra bl. a. hoforgelbygger Wilhelm i Cassel, overhofmarskal G. von Wangenheim i Hannover, pastor Friederichs i Göttingen, domorganist Philip Liste i Hildesheim, organist ved St. Petri kirke i Kbh. Peter Jensen, organist ved Reformert kirke i Kbh. Aug. Daniel Heger og organist ved Holmens kirke Carl Joseph Rauch. Samtlige attester blev af Rentekammeret tilstillet Den kgl. Bygningsadministration, hvoraf J. H. Koch var medlem. 4 *Jeg ønsker . . . at see*] på br. er med blyant noteret, formentlig af J. H. Koch, koncept til dennes svar til Weyse: jeg har i Administ. efterset Ramuses Sag og deraf erfaret, at de senest indkomne Attester ere under 4 Mai d. A. sendte Hr. Secretair Hartmann, hvor Du vel lettelig vil kunne faa disse. Af de forhen indsendte, 6 i Tallet, følger herved Gienparter, som efter Afbenyttelsen maatte sendes Bygningsadministrat^{rs} Contoir Chef Hr. Eduard Christensen.

504. [Fotostat i KB]. - 2 *meinem letzten Briefe*] br. 502. 6 *brillantem Atteste*] se ad 503.2. 8 v *Wangenheim*] overhofmarskal G. von Wangenheim i Hannover, der i

nov. 1826 havde skrevet en anbefaling for Ramus. – *Liste*] domorganist Philip Liste i Moritzberg ved Hildesheim; han havde 10/12 1833 udstedt en anbefalingskrivelse for Ramus. 9 *Rauch*] organist ved Holmens kirke C. J. Rauch havde 3/1 1836 bevidnet Ramus sin „yderste Tilfredshed for den udmærkede Fliid, jeg har været Øienvidne til han har udviist saavel under hele mit Orgels Reparation, hvor han endog med Nøiagtighed haver giennemgaaet ethvert Detail af Samme, som og i Forfærdigelsen af 2de nye Stemmer, nemlig Viola di Gamba 8 Fod og Gemshorn 4 Fod foruden Gedacht 8 Fod, Octav 2 Fod og Qvinte 1½ Fod, hvilke sidste 3 Stemmer ere heelt igiennem gjort nye af meget bedre Composition Metal end de gamle Piber i Orgelet ere forfærdigede af.“ Han tilføjede, at „ovenanførte Viola di Gamba 8 Fod og Gemshorn 4 Fod ere ganske fortrinligen lykkedes for Hr. Ramus, saa at de gjøre Herr Orgelbygger Ramus Kunst Ære. I Henseende til det hele Orgels Stemning kan jeg ikke noksom rose Intonationen, saavel i enkelt Manual som i alle Manualer og Pedal forenede“ (RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration, sag 149/1844). 12 *Der blinde Jensen*] organisten ved St. Petri kirke Peter Jensen havde 30/9 1836 erklæret, „at Hr. Orgelbygger Frederik Ramus ved den af ham paa Orgelet i Holmens Kirke foretagne Hovedreparation i Overensstemmelse med Prisen for samme har ikke allene med Hensyn til det gamles Istandsættelse fuldkommen tilfredsstillet enhver billig Fordring, men tillige ved de af ham i ovennævnte Orgel forfærdigede nye Stemmer viist, at han fortjener en Plads blandt Orgelbyggere af første Rang“ (RA., sst.). 14 *etwas in den Kjøbenhavnsposten*] i Kjøbenhavnsposten ses ikke at være indrykket en artikel af det angivne indhold. 17 *Unterm 19 März*] i skr. 5/3 1842 meddelte Rentekammeret Bygningsadministrationen, at det var enigt i, at Marcussen & Reuter vilde være at foretrække til bygning af det ny orgel i Kronborg slotskirke, og det tilføjedes: „Man beder derfor, at Hoforgelbygger Ramus maatte tilkjendegives det i saa Henseende Fornødne og derhos tilbageleveres vedlagte, af ham hertil afgivne 6 Stk. originale Attester,“ hvilken resolution derpå af administrationen meddeltes Ramus og Marcussen & Reuter. 19 *seinen Vorschlag*] Ramus havde i sit andragende 24/3 1842 til kongen til slut udtalt: „For imidlertid, saavidt det staaer til mig, at fjerne enhver Betænkelighed, tilbyder jeg mig at udføre det [o: orglet i Kronborg slotskirke] paa den af mig opgivende Maade uden Forskud og uden at Administrationen skal være forbundet til at modtage det, dersom det ikke, efter aldeles at være fuldført fra min Haand, ved en nok saa streng Prøve befindes godt. At dette Arbeide paa disse Vilkaar, der vist ville befindes at frembyde al ønskelig Garanti, maatte overdrages mig, derom vover jeg allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt, som ved enhver Leilighed har viist Dem som hver gavnlige Stræbens huldrige Beskytter“ (RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration). 26 *Lund*] organist ved Skt. Olai kirke i Helsingør Johan Ditlev Amadeus Lund. 27 *die von R reparirte Orgel*] Ramus havde tidligere foretaget en reparation af orglet i Helsingør Skt. Olai kirke, se Ramus skr. 12/12 1840 (ad 496.2). 36 *Coppelverbindung*] kobbel (el. koppel) er en mekanisme i orglet, ved hjælp af hvilken man kan forbinde pedal og manual (pedalkobbel) eller manualerne indbyrdes (manualkobbel) og derved opnå at kunne benytte samtlige orglets registre på én gang eller kombinere dem på forskellig måde. 43 *das dritte Kind*] Peter Anton Ferdinand Müller, der var født 17/4 1842.

505. [NkS 2070 IV,2°]. Brudstykke trykt Niels Friis, Holmens Kirkes Orgel 1646–1956(1956).19f. – 2 *Din Erklæring*] Hartmann havde 19/5 1842 afgivet den af Den kgl. Bygningsdirektion ønskede erklæring over Ramus' reparation af orglet i Holmens kirke. I erklæringen indleder han med „at forudskikke den Bemærkning, at jeg ikke har kjendt Orgelet i Holmens Kirke før dets Reparation, ei heller veed, under hvilke Betingelser denne er foretagen eller hvilket Overslag, der er gjort.“ Han fortsætter: „Denne almindelige Bemærkning kan imidlertid ikke formilde en Breidelse, jeg maa begynde Beretningen om Resultatet af min Undersøgelse. Som

bekjendt er den saakaldte 8 Fod Tone, der frembringes ved aabne Piber, hvoraf den største omtrent er 4 Alen lang, Basis for Orgelets Disposition, og Principal 8 Fod i Hovedmanualet den Stemme, hvorved denne fremherskende 8 Fods Character især frembringes. *Denne Stemme mangler aldeles i Orgelet i Holmens Kirke . . . ubegribeligt er det mig, hvorledes en Orgelbygger med Eftertanke kunde paatage sig en Hoved-Reparation af Orgelet uden at sørge for, at denne Hovedfeil, hvorved Instrumentets hele Virkning lider saa betydeligt, blev afhjulpen.*“ Der fortsættes derefter med kritik af en del enkeltheder, hvorefter der sluttes: „Sammenfatter jeg nu alt, hvad der henhører til den egentlige Reparation, saa skjønner jeg ikke rettere, end at Ramus Arbeide reducerer sig til, at han har rensat, stemt, udbedret og efterhjulpet de værste Feil og i det Hele sat Orgelet i en brugbar Stand; dog maa jeg herfra endog undtage Regierværket . . . men en indgribende Hovedreparation, en saadan hvorved ogsaa det Gamle — saaledes som i Roeskilde Domkirke — er bleven noget Nyt, og hvorved det Vanskeligste, Intonationen, samt ved den Orgelets Totaleffect, i høj Grad er forbedret, har han *ikke* gjort . . . ikke nægte, at selve Reparationen, forsaavidt jeg efter saa lang Tids Forløb kan have nogen Mening om den, just ikke har hævet Ramus i mine Øine . . . Forøvrigt maa jeg henholde mig til den af Professor Weyse og mig i sin Tid afgivne Erklæring over en af Ramus indsendt Plan til Orgelet i Kronborg Slotskirke“ (RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration, sag 149/1844).

506. [Fotostat i KB]. — 2 *sub rosa*] 3: sagt i fortrolighed; om oprindelsen til tale-måden se T. Vogel-Jørgensen, *Bevingede Ord*⁴ (1955).806. 5 *den R*] Ramus. 6 *Erklæring*] br. 498. 8 *Vogel*] orgelspilleren Ferdinand Vogel. 15 *Carlsbad*] se ad 371.22. 16 *die Sache approbirt hat*] den kgl. resolution, hvorved det overdroges Marcussen & Reuter at forfærdige det ny orgel til Kronborg slotskirke, forelå først 4/8 1842, da Rentekammeret reskriberedes således: „Vi befale allernaadigst, at der til Kronborg Slotskirke udføres et nyt Orgel, og at der til samme opføres en Sum af indtil 3700 Rdl. blandt Bygnings-Udgifterne paa Budgettet for Aaret 1843, hvorfor Vi ville have Vort Rentekammer bemyndiget at overdrage Hoforgelbyggerne Marcussen & Reuter bemeldte Orgels Bygning for den nævnte Sum“ (RA. Rentekammeret. Den kgl. Bygningsadministration, sag 149/1844). 17 *Hartmanns Erklæring*] af 19/5 1842, se ad 405.2. 31 *seinem Vater*] kantor August Wilhelm Hartmann. 48 *der junge Ibsen*] organist ved Frederiks tyske kirke på Christianshavn (fra 1838) Eduard Ipsen. 49 *Gevollmächtiger Gade*] Niels W. Gade. — *hier*] i Roskilde. 50 *Hansen*] organist ved Roskilde domkirke Hans Matthison-Hansen.

FARMAKOLOGISKE UDTRYK OG FORKORTELSER

- 3] unse (vægtenhed): $\frac{1}{12}$ pund eller 8 drakmer (31,25 gram).
 3] drakme (vægtenhed): $\frac{1}{8}$ unse eller 3 skrupler (3,9063 gram).
 ☉] skrupel (vægtenhed): $\frac{1}{8}$ drakme eller 20 gran (gr) (1,3021 gram).
 ☼] pulvis: pulver.
 ▽] aqua: vand.
 β] i recepter: $\frac{1}{2}$.

āā] ana: lige meget af 2 (el. flere) bestanddele.

acet. squill.] acetum scilliticum: strandløgeddike. Benyttedes i medicinen som urindrivende middel; bruges nu blandet med althaeasaft til småbørn mod hoste.

acet. vini] acetum vini: eddike.

aqua flor. sambuc.] aqua florum sambuci (destillata): hyldeblomstvand; et destillat af hyldeblomster med vand, der anvendtes mod forkølelse o. l. og som adjuvans til sveddrivende midler.

aqua menth. crisp.] aqua menthae crispae: krusemyntevand; destillat af krusemynteblade med vand; anvendtes som lægemiddel bl. a. for dårlig mave.

aqua menth. piper.] aqua menthae piperitae (el. piperitidis): pebermyntevand. Anvendes i farmacien som smagskorrigerens.

aqua pura] vand.

aqua rosarum] rosenvand; anvendes bl. a. som øjenbadevand.

asa foetida] dyvelsdræk; en gummiharpiks, der udvindes af en asiatisk skærmpilte (særligt ferula asa foetida) med en meget ubehagelig smag og lugt; navnlig tidligere meget an-

vendt i medicinen mod hysteriske tilfælde, krampe o. l.

axung. porc.] axungia porci lota: rensset svinefedt. Anvendes til enkelte salver.
 bacc. junip. cont.] baccae juniperi contusae: knuste enebær. Anvendes mod urinvejslidelser og tidligere mod vattersot.

bals. peruv. nigr.] balsamum peruvianum nigrum: peruviansk balsam (perubalsam); en balsam, der fås af myroxylon Pereirae, et træ, der vokser i S. Salvador; benyttes i medicinen bl. a. mod forskellige hudsygdomme (fnat).

bol. alb.] bolus alba: hvid bolus; en jernholdig, fintkornet lerart, der i medicinen tidligere anvendtes til blodstillende omslag

Calomel] kviksølvforklor (kviksølvklor-syre); det virker afførende og blev som lægemiddel anvendt såvel til udvortes som til indvortes brug. Det anvendtes tidligere mod syfilis, tyfus og kolera samt som urindrivende middel.

Camphor.] camphora: kamfer; anvendes indvortes mod svækket hjertevirksomhed og som middel mod hoste; udvortes i liniement til gnidning mod rheumatiske lidelser.

con. macul.] herba conii maculati: skarntyde. Anvendtes tidligere mod krampe o. l.

cortic. aurant.] corticis aurantium (el. aurantii): pommeransskaller. Anvendtes tidligere mod bl. a. dyspepsi og svækket ernæring,

cortic. aurant. consis.] corticis aurantium concisum: skårede pommeransskaller; anvendes i farmacien nu kun lidt i tilberedninger.

- Crema tartari*] cremor tartari: tvevin-surt kali. Anvendtes tidligere som urindrivende middel (ved leverlidelser og vattersot).
- Crema tart. solubil.*] cremor tartari solubilis: borax-vinsten; tidligere anvendt som antiseptisk middel.
- d h*] på recepter: detur hodie (el.: da hodie) ∴ gives (giv) daglig.
- Decoctum album*] hvid stoppemikstur. Anvendes ikke mere.
- Decoct. alb. Syd.*] decoctum album Sydenhammi: hvid stoppemikstur; opkaldet efter den eng. læge Thomas Sydenham (død 1689). Anvendes ikke mere.
- Digitalis*] tinctura digitalis: fingerbølle-dråber; anvendes som hjertestimulerende middel.
- dos.*] på recepter: doser.
- Drachme*] vægtenhed: $\frac{1}{6}$ unse el. 3 skrupler (3.9063 gram).
- d s*] på recepter: da, signa (el. detur, signetur) ∴ giv(es), påtegn(es).
- Elixir acid. Halleri*] elixir acidum Halleri: Hallers sure dråber. Opkaldt efter den schw. læge, digter og politiker Albrecht v. Haller (død 1777). Miksturen består af vinånd og svovlsyre, hvorved dannes ætylsvovlsyre. Anvendtes tidligere mod bl. a. tyfus, blødninger, hjertebanken.
- Elæosch. menth. piper.*] elaeosaccharum menthae piperitae: sukker med pebermynteolje. Anvendes som smagskorrigens til medikamenter, navnlig til pulvere.
- emplastrum diachylum cum gummi*] blødgørende gummiplaster. Bruges ikke mere.
- Emplastrum Manus Dei*] Guds hånds plaster (se kommentar ad 379.12). Bruges ikke mere.
- emuls.*] emulsio: blanding; i reglen emulsion af olje i vand.
- emulsio ammoniacalis*] ammoniakemulsion. Bruges ikke mere.
- extr. card. benedict.*] extractum cardui benedicti: ekstrakt af korbendiktblade. Korbendikt er den officinelle plante cnicus benedictus L. (benediktinertidsel), hvis frø og blade anvendes til fremstilling af bitre midler. Bruges ikke mere.
- extr. cicut.*] extractum cicutae: uddrag af gifttyde. Gifttyde hører til skærmplanterne; alle dens dele (især rødderne) er meget giftige, de indeholder et alkaloid (cicutin) og har en stærk, næsten bedøvende lugt. Anvendtes tidligere mod krampe, rheumatisme o. l.
- extr. gentian.*] extractum gentianae: ensian-ekstrakt. Har været kendt og anvendt i medicinen i århundreder; benyttedes tidligere som orme- og febermiddel, i nyere tid mest som appetitvækkende middel ved forskellige mavelidelser.
- extr. gentian. rubr.*] extractum gentianae rubrae: ekstrakt af ensianrod. Bruges ikke mere.
- extr. marrub. alb.*] extractum marrubium album (marrubii albi): ekstrakt af planten kransburre; anvendtes tidligere i medicinen.
- extr. rhei compos.*] extractum rhei compositum: rabarber-ekstrakt med jalape. Afføringsmiddel.
- extr. tarax.*] extractum taraxaci: løvetandsekstrakt. Anvendtes som toniserende middel.
- Fell. taur. inspiss.*] fel tauri inspissatum: rensed oksegalde; tidligere anvendt som lægemiddel ved galdesygdomme o. l.
- Fengers Pulver*] el. Fengers digestiv: se Pulv. rhei salinus.
- Gumm. ammon.*] gummi ammoniacum: ammoniakgummi; anvendtes tidligere som expectorans, tonicum og urindrivende middel.
- Gumm. ammon. in acet. squil. solut.*] gummi ammoniacum in acetum scillitum soluto: ammoniakgummi opløst i strandløggeddike. Anvendes ikke mere.
- G. as. foet.*] se Gummi asa foetida.
- gr.*] vægtenhed: gran = $\frac{1}{20}$ skrupel.
- Gummi as. foet.*] gummi-resina asa foetida: dyvelsdræk; anvendtes i medicinen bl. a. som nervestyrkende middel, særligt mod hysteri, krampe o. l. og som ormemiddel. Bruges ikke mere.

- Gumm. Guaj.*] gummi guajaci: guajak-harpiks (af guajaktræet, pokkenholt), anvendes – nu kun sjældent – bl. a. som sved- og urindrivende middel.
- Gummi Guttæ]* gummigut; en slags gummiharpiks, udvundet af den tropiske planteslægt *garcinia*; benyttes tidligere til fremstilling af afførende piller m. v.
- gutt.] guttae:* dråber.
- herb. conii macul.] herba conii maculati:* skarntyde; anvendtes tidligere mod bl. a. kramper.
- herbæ fol. febrin.] herbae (tri)folii febrini:* bukkeblade; brugtes som styrkende middel ved svækket fordøjelse; anvendes nu i bitterte (*species amarae*) sammen med enebær og sennesblade.
- Ipecacuanhakager]* fremstillet af den amerikanske plante *uragoga ipecacuanha* (brækrod). Anvendtes tidligere mod dysenteri o. l.
- Julapium Salinum]* almindelig julep; var opr. en opløsning af sukker i rosenvand, senere en kølende el. kulsyreholdig lægedrik, der i medicinen anvendtes ved kvalme o. l. Består af kaliumkarbonat og citronsyre i pebermyntevand og sukker.
- Kermes]* antimonpræparat, der tidligere anvendtes i medicinen som expectorans; det lettede opspytning og anvendes som hostemiddel.
- Kerm. miner.] kermes mineralis:* se *Kermes*.
- Lac Sulphuris]* svovlmælk; svovl, udskilt af en opløsning som fint, hvidgult pulver. Det anvendtes tidligere som afføringsmiddel, bruges nu mod filipenser, i sæber o. l.
- Linct. pector.] linctus pectoralis:* brystsaft (hostemiddel).
- Linim. volat. camphor.] linimentum volatile camphoratum:* tyk kamferolje; anvendes (udvortes) mod reumatisk smerte.
- Liquor antispasticus]* krampestillende middel; anvendes ikke mere.
- Liq. nervin.] liquor nervinus:* kamferdråber.
- Magister. bismuthi]* magisterium bismuthi: basisk salpetersurt vismutilte [vismutnitrat]; anvendes mod diarré, mavesår o. l.
- Magnes. carbon.] magnesia carbonica:* let kulsur magnesia; anvendes ved forskellige fordøjelsesvanskeligheder og ved forgiftninger med syrer og andre stoffer.
- m d s]* på recepter: *misce, da, signa* ∴ bland, giv, påtegn.
- merc. alb. Præcipit.] mercurius praecipitatus albus:* hvidt kviksølvpræcipitat [amidokviksølvklorid]; bruges i medicinen mod flere hudsygdomme.
- m f]* på recepter: *misce, fiat* ∴ bland, tilbered.
- Mixtura acida]* sur mikstur; består bl. a. af fortyndet svovlsyre og hindbærsaft; anvendtes som læskedrik til feberpatienter, men bruges nu kun sjældent.
- Mixt. camphor. acid.] mixtura camphorata acida:* sur kamfermikstur; anvendes nu kun sjældent.
- Mosch. orient.] moschus orientalis:* moskus; et vellugtende stof, der findes i nogle små punge mellem navlen og kønsorganerne på moskushjortens han; anvendtes tidligere bl. a. som krampestillende eller stimulerende middel.
- Nitri]* salpeter; anvendtes tidligere ved feber, nu mod asthma.
- Ol. amygdal. dulc.] oleum amygdalarum dulcium:* mandelolje; anvendes i medicinen til indgnidning enten alene el. blandet i salver, emulsioner o. l.
- Ol. juniper]* oleum juniperi: enebær-olje. Anvendes som urindrivende middel.
- Ol. ricini ameri.] oleum ricini americanum:* amerikansk olje; afføringsmiddel.
- Ol. tart.] oleum tartari:* vinsur kaliopløsning; anvendes som urindrivende middel.
- Oxym. squill.] oxymel scilliticum (el. scillae):* strandløghonning; lægemiddel af honning og strandløgeddike, anvendes bl. a. som middel mod hoste.
- p.]* på recepter: *pilulae* ∴ piller.
- p.]* på recepter: *pondus* ∴ vægt.

- pill.*] pilulae: piller.
pilulae resolventes] opløsende piller.
 Bruges ikke mere.
- piper hispan.*] piper hispanica: spansk peber; anvendes bl. a. i præparater til indgning mod gigt.
- pond.*] pondus: vægt; efter kemikalie-navn: ponderosus (-sum): tungt.
- pulv. gumm. arab.*] pulvis gummi arabicum [gummi arabicum pulveratim]; anvendes i farmacien som emulgerende substans.
- pulvis hb. Digit. pulp.*] pulvis herba digitalis purpureae: pulveriserede fingerbølleblade.
- pulv. ipecac.*] pulvis ipecacuanhae: Dovers pulver; et lægemiddel bestående af brækrod, opium og svovlsurt kali. Det havde en let sveddrivende og beroligende virkning; anvendes ikke mere.
- pulv. pectoral. resolv.*] pulvis pectoralis resolvens: opløsende (slimopløsende) brystpulver.
- pulv. rad. angelic.*] pulvis radix angelicae: pulveriseret angelikarod (englerod). Angelika har siden middelalderen været kendt og anvendt i medicinen, bl. a. til at befordre appetit og fordøjelse. Det bruges nu ikke mere.
- pulv. rad. ipecac.*] pulvis radix ipecacuanhae: pulveriseret brækrod; bruges ikke mere som pulver.
- pulv. rad. rhei*] pulvis radix rhei: pulveriseret rabarberrod; anvendes som mildt afføringsmiddel.
- pulv. rad. Zingib.*] pulvis radix zingiberis: pulveriseret ingefær; anvendes som smagskorrigerens.
- pulv. rad. valerian.*] pulvis radix valerianae: pulveriseret baldrianrod. Anvendes som nerveberoligende middel.
- pulv. refriger.*] pulvis refrigerans: kølende pulver; en blanding af citronoljesukker, salpeter og surt vinsurt kali. Det blev tidligere hyppigt anvendt i medicinen, men bruges næppe mere.
- pulv. rhei salinus*] rabarberpulver med salmiak (Fengers pulver).
- pulv. scillæ*] pulvis scillae: pulveriseret strandløg; anvendes som urindrivende middel.
- pulv. valerian.*] pulvis (radix) valerianae: pulveriseret baldrianrod.
- q. s.*] quantum satis: så meget, som behøves; det tilstrækkelige kvantum.
- R.*] på recepter: recipe o: tag.
- rad. ipecac.*] radix ipecacuanhae: brækrod; planterod, der i medicinen anvendtes som brækmiddel eller som expectorerende middel i tilberedninger.
- rad. rhei*] radix rhei: rabarberrod.
- rad. valerian.*] radix valerianae: baldrianrod. Har siden oldtiden været benyttet som beroligende middel ved nervøse lidelser m. m.
- rad. Zingib.*] radix zingiberis: ingefær.
- rhei aquos.*] rhei aquosa: rabarberdråber.
- S.*] på recepter: signa o: påtegn.
- Sal. anglic.*] sal anglicum (sulum): svovlsur magnesia, engelsk salt; anvendes som afførende middel.
- Sal ammon. dep.*] sal ammoniacum depuratum: salmiak.
- Sapon antimon.*] sapo antimoniacalis: spydglands-sæbe. Bruges ikke mere.
- Sap. med.*] sapo medicatus: medicinsk sæbe; anvendes som let afførende middel.
- Semen lycopodii*] heksemel; et let, lysegult pulver, bestående af sporerne af alm. ulvefod (Lycopodium clavatum L.), der tidligere i farmacien særligt anvendtes til opbevaring af piller.
- Sempervivum tectorum*] alm. husløg; anvendes ikke mere i farmacien.
- Spec. resolv. extr.*] species resolventes extractum: ekstrakt af fordelende urter; bruges ikke mere.
- Spec. resolv. extern.*] species resolventes externae: fordelende urter til udvortes brug (indpakket i lærred og overhældt med kogende vand); anvendtes mod tandpine, rheumatiske smerter o. l.
- spirit. sal. dulc.*] spiritus salis dulcis: fortyndet kloræter; anvendtes tidligere bl. a. som urindrivende middel.
- Spirit. Minder.*] spiritus Mindereri: Minderers spiritus (en 20% opløsning af eddikesur ammoniak); opkaldt efter den ty. læge Raymund Minderer [død 1621], der i datiden nød stort ry; han anvendte hyppigt

svedekure, hvortil spiritus Mindereri var velegnet. Bruges nu ikke mere.
Spirit. sulph. ath.] spiritus sulphurico-aethereus: fortyndet svovlæter, Hoffmannsdråber (opkaldt efter den ty. læge Friedrich Hoffmann (død 1742), professor ved universitetet i Halle, livlæge hos kong Frederik I af Preussen). Hoffmannsdråber består nu af 1 del æther og 3 dele vinånd.
Sulphur] svovl.
Sulph. aur. antim.] sulphur auratum antimonii: pommeransfarvet svovlspydglans; anvendes som expectorans ved bronchitis („rød hostesaft“).
Syr. Althea] syrupus althaeae: altæasirup el. altæasaft; et vandigt udtræk af althæarod (den tørrede rod af planten *Althaea officinalis*, lægestokrosen) tilsat sukker; anvendes som expectorans til børn.
Syr. Diacod.] syrupus diacodii: valmuesirup; et vandigt afkog af valmuekapsler (og lakridsrod) med tilsætning af sukker; anvendes som beroligende middel.
syr. rub. idæi] syrupus rubi idaei: hindbærsirup.

tal. dos.] tales doses: sådanne doser.
Tart. stib.] tartarus stibiatus: brækvinsten; anvendtes tidligere som expectorans.
thea pectoral.] thea pectoralis: brystte; anvendes nu kun sjældent.
Tinct. Digit.] tinctura digitalis: fingerbølle-dråber.
Tinct. e semin. colchic.] tinctura colchici e seminibus: kolchikumdråber; anvendtes i medicinen særligt som middel mod gigt.
Tinct. Scillæ] tinctura scillae: strandløgdråber; anvendes ikke mere.
Tr. rhei aquos.] tinctura rhei aqvosa: rabarberdråber.
tutiæ præp.] tutiae praeparatae: omhyggeligt tilberedt.
Unze] vægtenheden unse: $\frac{1}{16}$ pund el. 8 drakmer (31,25 gram).
vinum ipecac.] vinum ipecacuanhae: brækrod-vin; et brækmiddel; anvendes ikke mere.
vinum stib.] vinum stibiatum: brækvin; et brækmiddel bestående af brækvinsten opløst i sherry (vinum Xeres); bruges ikke mere.

OFTERE FOREKOMMENDE LATINSKE ORD OG VENDINGER

absit] bort med; Gud fri os for.
ad interim] indtil videre; midlertidig.
ad libitum] efter behag.
ad vocem] à propos.
amicus] ven.
a posteriori] bagfra; i filosofien: på grund af el. afhængig af erfaring.
a priori] forfra; i filosofien: ved sig selv, ud fra en fornuftslutning og ikke på grundlag af erfaring.
atque] og.
bene] godt.
cum] med.
Deo favente] om Gud vil.
D. f.] Deo favente (s. d.).
D. s. l.] Deo sea laus (el. Dieu soit loué): Gud være lovet.

e. g.] *exempli gratia* (s. d.).
ex animo] af hjærtet; hjærtelig.
exempli gratia] for eksempel.
frater] broder.
gratulor ex animo] hjærtelig tillykke.
hic] her.
hodie] idag.
h. m.] hoc mense (el. huius mensis): af denne måned.
id est] det vil sige.
i. e.] id est (s. d.).
in toto] i alt; kort sagt.
item] ligeledes; ligeså; på samme måde; endvidere; også.
l. D.] laus Deo: Gud være lovet.
magna cum voluptate] med største velbehag.

- mater*] moder.
mi domine] min herre.
m. p.] *mensis praeteriti*: af forrige måned.
nescio] jeg ved det ikke.
patientia] tålmodighed.
p. e.] *probatum est* (s. d.).
post] efter.
prandium] frokost.
probatum est] egl.: det er prøvet, ∴: det er godt; det hjælper.
pro primo] for det første.
pro secundo] for det andet.
Quam maximos] Ih du forbarmende! (el. lign. interjektion).
quasi] ligesom; således som; næsten; omtrent; så godt som.
q. e. d.] *quod erat demonstrandum* (s. d.).
q. f. f. q. s.] *quod felix faustumque sit* (s. d.).
quid faciendum] hvad der bør gøres.
quid nunc faciendum?] hvad skal man nu gøre?
quoad] med hensyn til; hvad angår.
quod erat demonstrandum] hvilket skulde bevises.
quod felix faustumque sit] gid det må bringe held og lykke. Begyndelsesordene på akademiske borgerbreve fra Kbh.s universitet.
quotidie] daglig.
sapiens] den vise.
sc.] *scilicet* (s. d.).
scil.] *scilicet* (s. d.).
scilicet] det vil sige.
semper] altid, stedse.
semper idem] altid den samme; bestandig sig selv.
stante pede] på stående fod.
sub conditione] på den betingelse, det vilkår.
s. v.] *salva venia*: med forlov at sige; undskyld udtrykket.
s. v. v.] *sit venia verbo*: med forlov at sige; undskyld udtrykket.
toto ex animo] af hele mit hjærte.
tuus] din.
vale] lev vel.
valete] lev (I) vel.
vel] eller; *vel... vel*: enten... eller.
verte] vend.
vivat] (han, hun, den) leve; hurra for (ham, hende, den).
volti subito] blad hurtigt om.
v. s.] *volti subito* (s. d.).

TRYKFEJL OG TILFØJELSER

FØRSTE BIND

- Side 30, brev 17, linje 65: wis; læs: wie
" 34, " 20, " 17: wit; læs: wie
" 42, " 24, " 33: Undskydning; læs: Undskyldning
" 51, " 27, " 37: ναπολεου; læs: ναπολεον
" 51, " 27, " 56: af-; læs: auf-
" 53, " 27, " 117: habe; læs: haben
" 71, " 39, " 1: Kbhvn; læs: Kbnhvn
" 72, " 41, " 23: carissiman; læs: carissimam
" 75, kolumnetitel: 2. Oktober; læs: 22. Oktober
" 79, " 47, " 75: lød; læs: lod
" 84, " 52, " 13: κατ' ἐξοχήν; læs: κατ' ἐξοχὴν
" 92, " 60, " 13: Dwarf; læs: Dwarf
" 104, " 71, " 14: exodematisk; læs: exoedematisk
" 119, " 90, " 20: med den med; læs: paa den med
" 287, " 222, " 83: Nirgens; læs: Nirgends
" 294, " 228, " 30: (linjetæller) 50; læs: 30
" 478, " 357, " 24: pauperrimam; læs: pauperrimum

ANDET BIND

- Side 105, linje 3 f.n.: Om disse optøjer se iøvrigt Harald Jørgensen i Hist. Medd. om Kbh. 2 rkv.IV(1929-30).241ff.
Side 108, linje 16 f.n.: Johan; læs: Jens Wilhelm
Side 148, linje 17 f.n.: Om den islandske kirkemusiks udvikling se Magnús Már Lárussen i Organist-Bladet XIX(1953).49ff.
Side 148, linje 4 f.n.: Om Weyses arbejde med den islandske koralbog se Heimir, Söngmálablað IV(Reykjavík 1938).59ff.
Side 214, linje 25 f.n.: Riis; læs: Ries
Side 228, linje 3 f.n.: Filipo; læs: Filippo
Side 259, linje 6 f.o.: Johann; læs: Johannes
Side 261, linje 3 f.n.: Kruse; læs: Kruuse
Side 288, linje 6 f.n.: Johann Gottlieb Fichte; læs: Immanuel Hermann Fichte, søn af filosofen Johann Gottlieb Fichte

Carl Maria von Weber til C. E. F. Weyse. (Se kommentar til brev 43 ovenfor s. 99).

Wenn Sie mein theurer Freund mir recht ernstlich zürnen, ja mich sogar vielleicht zu dem anderen Gesindel zählen das ins Gesicht gar zu verbindlich

thut und – aus den Augen, aus dem Sinn – denn auf sich anwenden lässt, so muss ich es leider Gottes über mich in Demuth ergehen lassen, denn Sie
 5 haben Recht dazu, und ich kann nur Ihre Nachsicht für einen der geplagtesten Menschen in Anspruch nehmen.

Ich könnte Ihnen viel ausführliches über die verschiedenen Sorten von Plagen und zeitensplitternden Geschäfte her erzählen, die wenigstens beweisen würden, dass ich mindestens eben so unschuldig als schuldig bin; aber ich
 10 wende mich blos an Ihr eigenes Gefühl und frage Sie, ob Sie nie ähnlicher Schuld bewusst waren? besonders wenn Sie nicht bald nach Empfang eines Briefes das schreiben konnten was Sie gerne wollten? Ich hoffe zu Gott dass Sie auch einigermassen so schlecht sind wie ich, und tröste mich damit so gut es gehen will. Trotz dieses rechtschaffenen Spizbuben Trostes aber,
 15 fühle ich mich doch gedrungen, Sie recht herzlich wegen der gar unfreundlich aussehenden Verzögerung um Vergebung zu bitten, und den Grund dieser Verzögerung in allem, nur nicht in einem Mangel von wahrer Hochachtung und inniger Zuneigung suchen zu wollen.

Nun zu dem das Ihren Opern zu nächst betreffende. Während meiner
 20 Anwesenheit in Kopenhagen bekam unser Theater einen andern Cheff – andere Ansichten regierten, ich fühlte mich veranlasst mich in mich selbst zurückzuziehen und eben nur zu thun was mir aufgetragen ward. Die Unvollständigkeit unseres Personales, der Hang für das *Südliche*, brachten nebst zahllosen Gastrollen eine totale Lähmung in alles Neustudieren, wozu die
 25 Unentschlossenheit in der Wahl noch vollkommen beitrug. Zufällig geben die Italiener eine Oper (il morto vivo) die das Sujet des *Schlaftrunkes* hat. Grund genug ihn vor der Hand zurücklegen zu können. Mit Ludlams Höhle war man wegen Öhlenschläger in Verlegenheit, der es als Stück dem hiesigen Theater überlassen hatte und wiederholt um dessen Aufführung drang, die
 30 aber unterblieb weil es im Wien in dieser Gestalt missfallen hatte. Erfahrungen haben nun unserem, übrigens höchst achtungs- und liebenswürdigen Cheff andere Ansichten gegeben, und ich darf hoffen Ihre Arbeit auf unserer Bühne zu sehen. Deshalb habe ich sie auch nicht verabfolgen lassen, als man mir sie in Ihrem Namen abforderte. Haben Sie also nun nur noch etwas Geduld lieber werther Freund, und ich hoffe Ihnen Erfreuliches berichten zu
 35 können. Wenigstens stehe ich Ihnen dafür, dass Ihre Arbeiten nicht *überarbeitet* werden sollen, wie man meinem armen Freyschützen in C. gethan.

Wie herzlich habe ich über die ungemaine lebens- und reizvolle Schilderung gelacht, die Sie mir von dieser Titanischen Mulatten Geschichte machten.
 40 So schonungslos werden Kunstwerke behandelt, über denen jeder Theaterheld hoch zu stehen glaubt und unbedingt das nächste beste das ihm einfällt für besser hält als das Jahre lang Erwogene des Dichters und Komponisten.

In Wien haben sie die Oper auch gut zugestutzt aber nicht nach einem
Augmentations, sondern Simplifikations System. Sie haben natürlich ganz
45 einfach das gut böse Prinzip herausgestrichen und es dem Gott im Busen der
Hörer überlassen, sich Zusammenhang und Motive hineinzudenken. Ich war
im Februar und März in Wien, und recht krank. Ich hatte eine neue Oper
bis diesem Winter zu liefern versprochen, wurde aber durch die den ganzen
Sommer dauernde Krankheit eines Collegen so mit Dienst überhäuft dass ich
50 erst hoffen kann im Herbst 1823 damit fertig werden zu können. Sie sehen
daraus mein billig Erzürnter, dass ich wenigstens bei mir nichts vor anderen
voraus habe und gezwungen bin mich selbst schlechter zu behandeln als
mir lieb ist.

Obwohl wir des Jahres nur circa 400 Kirchendienste haben, giebt es doch
55 selten Gelegenheit anderen geistliche Musiken als Missen aufzuführen, doch
giebt zuweilen die Capelle Concerte, und Sie würden mich sehr verbinden
wenn Sie mir die Texte schicken wollten, nebst Anmerkungen wie lange sie
dauern und was für Stimmen dabei nothwendig sind.

Ich schliesse für heute. Lassen Sie mich nicht befürchten, dass Ihr Unwille
60 sich nicht besänftigen liesse, und senden Sie bald ein Wort freundlichen
Trostes

Ihrem Sie herzlich ehrenden

M. von Weber

Dresden d 9. X^r 1822.

[Musikhistorisk Musæum, fotosat i KB.]

REGISTER

A

- Aabye, Anna Sophie Frederikke, se Wengel.
- Aagesen, Anna Dorothea, f. Suhr (1793–1849), I. 429; II. 256.
- Aagesen, Augusta Christina, se Holm.
- Aagesen, Hanne, se Thiele.
- Aagesen, Matthias (1791–1858), bogholder, dispachør, I. 429; II. 256.
- Aagesen, Nicolai (1783–1861), nationalbankdirektør, konferensråd, II. 97, 264.
- Aarsleff, Carl (1852–1918), billedhugger, II. 242.
- Abraham a Santa Clara, se Megerle.
- Abrahamsen, Boline Margaretha, se Kragh.
- Abrahamson, Joseph Nicolai Benjamin (1789–1847), oberst, kammerherre, I. 91, 507; II. 110, 138, 281.
- Abrahamson, Margrethe Juliane Signe, se Læssøe.
- Abrahamson, Sophie Frederikke, f. Frisch (1796–1872), II. 110, 138.
- Adler, Anna Marie, f. Høyer (1786–1857), I. 196, 419; II. 165, 253.
- Adler, Johan Gunder (1784–1852), gehejmekabinetssekretær, I. 100, 167 f., 170–74, 178, 183, 185, 187–90, 194 f., 198, 200, 202, 212 f., 223, 259, 283, 285–87, 299, 315, 317, 320, 327, 329, 333, 335, 417, 419, 460, 463, 479 f., 485; II. 115 f., 164, 212, 216, 218, 221, 254.
- Adzer, Catharina Maria, se Bügel.
- Agerup, Jens (1806–51), adjunkt, cand. theol., I. 332, 388, 389; II. 222.
- Agger, Severine, se Hansen.
- Ahlefeldt-Laurvigen, Frederik Christian Joseph Ludvig greve (1809–51), kaptein, I. 175; II. 155, 250.
- Ahlefeldt-Laurvigen, Vilhelm Valdemar greve (1812–78), forpagter, I. 175; II. 155.
- Albrecht, Johan Carl (1767–1842), kgl. forvalter på Bistrup gods, landvæsenskommissær, II. 107.
- Albrecht, Wilhelm Theodor (1822–71), operasanger, I. 181; II. 157.
- Albrechtsen (1834), orgelbygger, II. 306.
- Alexander II (1818–81), czar af Rusland, I. 112; II. 123.
- Algreen-Ussing, Tage (1797–1872), professor, generalprokurør, konferensråd, I. 239; II. 187, 226, 273.
- Allegrì, Gregorio (d. 1652), ital. komponist, I. 478; II. 273.
- Alstrup, Mouritz Hieronymus (1761–1841), drejermester, I. 280, 310 f.; II. 205, 251.
- Andersdatter, Margrethe (1779), II. 162.
- Andersen, Charlotta, frue (1783, 1801), I. 29; II. 76.
- Andersen, Christian (1841), graver, I. 339; II. 225.
- Andersen, Fritz (uvist hvem), I. 106, 112, 210.
- Andersen, H. C. (1805–75), digter, I. 100, 102, 105, 188, 190, 197, 470; II. 79, 113–15, 118, 120, 122, 160, 212, 310.
- Andersen, Johan Carl Friedrich (1788–1853), valdhornnist, I. 103; II. 117.
- Andersen, W. (? Frederik Vilhelm, 1820–1910, provst, dr. theol.), II. 152.
- Andreasen, Jens (1778), II. 194.
- Andreasen, Lisbeth, f. Hansdatter (1778), II. 194.
- Andresen, Peter Carl Ulrich (1802–54), gehejmekabinetskasserer, I. 158, 167, 299, 317, 360 f.; II. 149, 212.

Apelles (356–308 f. Kr.), gr. maler, I. 52; II. 87.
 Arends, Christopher (1792–1843), stadsfysikus, I. 214; II. 172.
 Arnesen, Anton Ludvig (1808–1860), lystspilforfatter, I. 312; II. 215.
 Auber, Daniel François Esprit (1782–1871), fr. komponist, I. 85.

B

Bach, Johann Sebastian (1685–1750), tykomponist, I. 35, 57, 308, 531; II. 80, 214, 237.
 Baggesen, Charlotte Ditlefine Henriette, f. Jess (1806–60), I. 229; II. 183.
 Baggesen, Frederik Ludvig August Haller (1795–1865), generalmajor, I. 228 f.; II. 182.
 Baggesen, Jens (1764–1826), digter, I. 70, 261, 275, 493; II. 61, 92, 96, 267, 291.
 Balfungo, se Ole Lundt Bang.
 Ballerup, Louise Augusta Amélie Jørgensen, se Stoundre.
 Ballhorn, Johann (1537–99), ty. bogtrykker, I. 485; II. 275.
 Baltisch, Franz, se Hegewisch.
 Bang, Anna Cathrine Sophie, f. Østrup (1779–1820), II. 130.
 Bang, Anne Marie, se Mangor.
 Bang, Claus Christian (1778–1855), sekretær, I. 453; II. 267.
 Bang, Inger Sophie Marie, f. Kornerup (1822–90), I. 134, 448; II. 138, 231, 265.
 Bang, Jacob Hansen (1770–1841), domprovst, I. 254, 294, 316, 324, 392; II. 108, 130, 210, 216, 218, 241.
 Bang, Joachim Godske Adam Vilhelm (1817–80), sognepræst, I. 118 f., 122, 334, 338 f., 353, 369, 381 f., 389, 430, 448, 472 f.; II. 130, 138, 223, 225, 231, 241.
 Bang, Johanne Elisabeth, se Gregersen.
 Bang, Ole (Oluf) Lundt (1788–1877), professor, dr. med., I. 85, 191, 205, 209, 222, 285, 293, 325, 327, 334, 337, 339, 353, 388, 446, 479 f., 523, 525; II. 107, 162, 170, 172, 243, 273.

Bang, P. G. (1797–1861), jurist, politiker, II. 193.
 Bang, Sophie Marie, f. Dahlerup (1801–78), I. 391; II. 243.
 Bang, Ulrica Cicilie Eleonora, se With.
 Banner, Christiane Sophie, f. von Holstein (1791–1871), II. 186.
 Banner, Olaus Nicolaus (1780–1841), kaptajn, kammerjunker, I. 237; II. 186.
 Bardenfleth, Sophie Amalie, f. Schmettau (1810–93), II. 182.
 Barfod, Frederik (1811–96), forfatter, II. 196.
 Barfred, Anders (1842), I. 493.
 Barner, kammerjunker, se Banner.
 Barth, Christian Samuel (1735–1809), obovirtuos, I. 17; II. 69.
 Barth, Frederik Philip Carl August (1774–1804), oboist, komponist, I. 17; II. 69.
 Bartholdy, Barbara Jacobine, se Rode.
 Bartholdy, Jacob (1810–91), godsforvalter, kammerråd, I. 183, 217, 517, 518; II. 159, 283.
 Basse, Dorothea Cathrina, f. Hansen (1777–1847), II. 89.
 Basse, Erhard Christian (1782–1865), sognepræst, I. 57, 58; II. 89.
 Baudissin, familien, II. 61.
 Baudissin, Wolf Heinrich Friedrich Karl greve von (1789–1878), legationssekretær, I. 58; II. 64, 89.
 Bauditz, Julius Theodor Vilhelm (1817–85), departementschef, kammerherre, II. 176.
 Bay, David Vilhelm Rudolph (1791–1856), komponist, I. 103, 112, 267 f.; II. 79, 117, 126, 199.
 Bayer, Katharine (Trine) Elisabeth, se Hertz.
 Beaumarchais, Pierre Augustin Caron de (1733–99), fr. forfatter, I. 342, II. 226.
 Bech, Herman (1789–1842), toldkammerdeputeret, konferensråd, I. 154, 184, 375, 481, 507; II. 146, 159, 239, 274, 281.
 Bech, Jørgen (1782–1846), grosserer, II. 292.
 Bechmann, A. (1828), instrumentmager, II. 14, 30, 297 f., 307.

- Becker, Gottfried (1767–1845), apoteker, I. 182, 290, 303, 540; II. 158, 208, 213, 288.
- Beer, Johan Adolf (1792–1864), ty. violinist, I. 55, 56; II. 88.
- Beethoven, Ludwig van (1770–1827), ty. komponist, I. 110, 341, 435, 475; II. 102, 117.
- Behrend, Israel Joachim (1762–1821), agent, stadsmægler, I. 51; II. 86.
- Belletti, Giovanni Battista (1813–ca. 1880), ital. sanger, I. 147; II. 144.
- Bellini, Vincenzo (1801–35), ital. komponist, I. 102, 198, 532.
- Beneken, Fridrich Burchard (1761–1818), ty. præst, I. 378, 396; II. 240.
- Bentzien, Vilhelm Bartholomæus (1800–57), provst, I. 367; II. 236.
- Berg, Marie Christine (f. 1753), husholderske, I. 6, 16, 24, 51, 360; II. 64.
- Berggreen, Andreas Peter (1801–80), komponist, sanginspektør, I. 95, 184; II. 19, 43, 112, 120 f., 150, 241, 302 f., 311.
- Bergsten, Johan (1799–1852), sv. hovsekretær, organist, I. 365; II. 235.
- Bergsøe, Adolph Frederik (1806–54), statistiker, professor, I. 432, 433; II. 258.
- Bergsøe, Christiane Marie, f. Seidelin (1815–91), I. 433; II. 258.
- Bériot, Charles August de (1802–70), belg. komponist, I. 362; II. 234.
- Berkenhout, Johan Jakob (1769–1821), præst, I. 276; II. 202.
- Berner (uvist hvem), I. 3.
- Bernhard, Carl, se Saint Aubain.
- Bernstorff, familien, II. 61.
- Bernstorff, Emilie, se Rantzau.
- Bernstorff, Louise, se Reventlow.
- Bertini, Henri (1798–1876), fr. klavervirtuos, komponist, I. 431.
- Bie, Simon Jørgen (1809–1900), toldintendant, II. 176.
- Bielke, Helene Beate Cathrine Juliane (1819–89), I. 249; II. 191.
- Biering, Frederik Ferdinand (1813–79), sognepræst, I. 78, 93, 99 f., 231, 239, 250; II. 102 f., 183, 306.
- Biering, Henriette (Jette) Hansine, se Kornerup.
- Bilfeldt, Niels Reinstrup (1760–1826), organist, II. 7, 10, 294 f.
- Bille, Steen Andersen (1797–1883), vice-admiral, marineminister, I. 173–175; II. 155.
- Bille Brahe, Frantz Preben baron (1824–82), gesandt, kammerherre, I. 388, 543; II. 242, 289.
- Bils, brødrene, ital. artister, I. 520.
- Bindesbøll, Michael Gottlieb Birchner (1800–56), arkitekt, I. 148; II. 122, 144, 151.
- Bing, Villads Mathias (1752–1822), stiftsskriver, kancelliråd, I. 67; II. 93.
- Birch, Christian (1760–1829), finansdeputeret, konferensråd, I. 292; II. 209.
- Bishop, Ann, f. Rivière (1812–89), eng. sangerinde, I. 133, 138, 162; II. 137.
- Bishop, Henry Rowland (1786–1855), eng. komponist, II. 137.
- Bissen, Herman Vilhelm (1798–1868), billedhugger, I. 379, 381, 389; II. 143, 240, 242.
- Bjelke, Johan Christian August (1781–1846), kammerherre, kommandør, I. 221; II. 176.
- Blankensteiner, Carl August (1809–70), galanterihandler, I. 182, 225, 283, 322, 442, 460, 464, 506; II. 281.
- Blankensteiner, Johan Georg, galanterihandler, I. 35, 79; II. 80, 281.
- Blicher, Steen Steensen (1782–1848), præst, digter, I. 198; II. 166.
- Bloch, Antonie Vilhelmine (1801–82), I. 238, 431; II. 187, 257.
- Bloch, Carl Peter August (1828–99), forstmand, II. 242.
- Bloch, Henriette Marie, f. Holmer (1791–1878), II. 242.
- Bloch, Hermine Marie, f. Nielsen (1789–1869), II. 124.
- Bloch, Johan Frederik (1790–1827), landfysikus, II. 124.
- Bloch, Margrethe Christiane Marie, se Thrige.

- Bloch, Margrethe Magdalene, f. Hensler (1774–1821), II. 95.
- Bloch, Nicoline Christiane Amalie, se Wimpffen.
- Bloch, Søren Niclas Johan (1772–1862), rektor, dr. phil., etatsråd, I. 143, 238, 241, 254, 300, 331 f., 388, 390, 431, 445; II. 95, 141, 187, 242, 257, 264.
- Bloch, Thora Alvilde, se Paulsen.
- Bloch, Valdemar Antonius (1826–1907), rektor, I. 431; II. 242, 257.
- Blom, familien, II. 168, 196, 260.
- Blom, Carl Valdemar (f. 1819), II. 136.
- Blom, Ida Wilhelmine, se Lange.
- Blom, Ingeborg Cathrine, f. Carstensen (1793–1860), I. 134, 146, 202, 234, 417 f., 423 f., 457; II. 133, 136, 168, 254, 268.
- Blom, Johanne Emilie, se Meyer.
- Blom, Julie Georgine (1820–85), II. 136.
- Blom, Julius Andreas (1815–1900), tømmerrmester, etatsråd, I. 131, 145, 273; II. 136, 142, 201.
- Blom, Peter Ludvig (1813–50), murermester, I. 131, 146, 260, 273, 288, 348, 375, 392, 499; II. 136, 143, 201, 208, 229, 243.
- Blom, Sigwart August (f. 1817), grosserer, I. 246, 400, 402; II. 136.
- Blom, Thomas Andreas (1777–1841), vicebrandmajor, I. 134, 174, 176, 201, 225, 264, 274, 301, 372, 404, 408, 413, 416–18, 422; II. 117, 131, 133, 136, 142, 145, 201, 249, 251–53, 268, 276.
- Blom, Thora Augusta, f. Jansen (f. 1819), I. 392; II. 229, 243.
- Blumauer, Aloys (1755–98), ty. digter, I. 399, 459; II. 247.
- Blücher, Frederik Emmanuel von (1806–71), generalmajor, I. 181, 315, 320; II. 157, 216, 218.
- Blücher, Marie Charlotte Sophie, se Lowzow.
- Blücher-Altona, Gustav Carl Frederik lensgreve (1798–1885), hofchef, I. 212; II. 172.
- Blücher-Altona, Fanny Marie Louise (1829–93), g. Levetzau, II. 172.
- Blücher-Altona, Sophie Marie Asuntha (1827–52), g. Levetzau, II. 172.
- Bochsa, Robert Nicolas Charles (1789–1856), fr. harpevirtuos, komponist, I. 133, 139, 162; II. 137 f.
- Boesen, Augusta Amalie, f. Durchholtz (1817–42), II. 129.
- Boesen, Carl Vilhelm (1809–67), sognepræst, I. 117; II. 129.
- Boisen, Frederik (Frits) Engelhardt (1808–82), sognepræst, landstingsmand, I. 407; II. 250 f.
- Boisen, P. O. (1815–62), præst, asylbestyrer, II. 196.
- Bombelles, Adelaide (Ida), f. Brun (1792–1857), II. 64, 75, 140.
- Bombelles, Louis Philippe greve de (1780–1843), østr. gesandt, II. 64.
- Booth, handelsgartner i Flottbeck, I. 94, 514; II. 112, 282.
- Borch, familien, II. 127.
- Borch, Anders Andersen (1721–93), købmand, overformynder, II. 264.
- Borch, Anders (1802–81), købmand, overformynder, agent, I. 120, 140, 152, 214, 243, 503, 537; II. 131, 140, 189, 240, 280.
- Borch, Ane Kirstine, f. Brønnicke (1807–78), II. 131.
- Borch, Anne Margrethe, se Kornerup-Borch.
- Borch, Else Cathrine, f. Bruun (1772–1840), I. 112 f., 117 f., 140, 143, 177, 206, 211 f., 214, 224 f., 227, 231, 239 f.; II. 106, 125, 184 f., 187 f.
- Borch, Inger Bolette, se Hertz.
- Borch, Inger Bolette, se Rosted.
- Borch, Jacob (1757–1821), købmand, II. 106, 125, 127.
- Borch, Karen Margrethe (Grethe), se Schiøtz.
- Borch, Karen Margrethe, f. Fugl (1722–1819), II. 264.
- Borch, Rasmus (1768–1846), forstander, kancelliråd, II. 119, 127.
- Borch, Sofie Dorothea (Thea), se Kornerup.
- Borch, Søren (1798–1862), købmand, borgerrepræsentant, I. 113 f., 118, 206, 213,

- 234, 243, 268, 327, 381, 484, 503, 535, 537; II. 127, 168, 185, 189, 240, 280, 286.
- Borchhorst, Carl Joachim (1800-44), syn-
gemester, I. 109, 157, 167, 183, 194, 254,
263, 271, 274, 283, 305, 319, 374, 376,
400, 431, 485, 492 f.; II. 121, 149, 213,
248.
- Borckardt, dr. med., I. 80; II. 103.
- Borckardt, Emma (1830), pianistinde,
I. 80 f.; II. 103 f.
- Borgaard, Carl Peter (1799-1868), forfat-
ter, I. 327, 373, 398.
- Borgen, Bonaparte (1798-1884), rektor,
etatsråd, I. 137.
- Borgen, Vilhelm August (1801-84), skole-
direktør, kultusminister, I. 137; II. 139.
- Bornemann, Matthias Hastrup (1776-
1840), professor, dr. jur., konferensråd,
I. 278; II. 203.
- Borre, Birgitte Kirstine, se Selby.
- Borries, Carl Philip (1779-1840), gros-
serer, I. 41; II. 82.
- Borries, Christiane Catharina, f. Lütken
(1789-1867), II. 64, 82.
- Borup, Julius Theodor (1814-1904), sog-
nepræst, I. 251; II. 192, 233.
- Bournonville, Antoine August (1805-79),
balletkomponist, I. 103, 198, 324; II.
117, 138, 220, 228.
- Boye, Birgitte Cathrine, se Hertz.
- Boye, Caspar Johannes (1791-1853),
præst, digter, I. 74, 107, 188, 195 f., 204,
212 f., 234 f., 344, 346, 349, 351 f., 441,
451, 459; II. 8-10, 17, 34, 38, 45, 160 f.,
164, 185, 230, 262, 266, 308, 313.
- Boye, Frederik Christian (1815-42), cand.
jur., II. 233.
- Boye, Hans (1745-1815), toldskriver, ju-
stitsråd, I. 74, II. 81, 99.
- Brahe, Tyge (1546-1601), astronom,
I. 297; II. 211.
- Brakel, herr von (uvist hvem), I. 132;
II. 137.
- Brandis, Joachim Dietrich (1762-1845),
livlæge, konferensråd, I. 162, 444,
489 f.; II. 151, 204, 264, 276.
- Brandt, August Frederik (1815-93), sog-
nepræst, I. 472, 473; II. 271 f.
- Brandt, Johannes (1741-1800), klokker,
II. 163, 206, 237.
- Brandt, Johannes Hegelund (1788-1840),
grosserer, I. 283; II. 206, 237, 271.
- Brandt, Marie Elisabeth, se Brücker.
- Brasch, Christian Henrik (1811-94),
præst, historiker, I. 543; II. 289.
- Braun, vognmand i Roskilde, I. 298, 299,
300, 370; II. 211.
- Bredal, Ivar (1800-64), koncertmester, I.
341; II. 119, 304, 312.
- Bredsdorff, Jacob Hornemann (1790-
1841), naturforsker, I. 42, 44; II. 82 f.
- Breinholm, Albert August (ca. 1817-
1843), adjunkt, I. 505; II. 281.
- Breitendich, Frederik Christian (1702-
75), organist, II. 204.
- Bremer, Frederika (1801-65), sv. forfat-
terinde, I. 239; II. 187.
- Brenøe, Anna Helene Dorothea, se
Nielsen.
- Brion, Leon Urbino (1813-63), overlæge,
I. 349; II. 229.
- Broager, Marie Magdalene (Lene), se
Kellermann.
- Broager, Peder Dorph (1806-86), over-
lærer, cand. polyt., I. 268, 332, 352, 364,
374; II. 200, 222, 231, 235, 238.
- Broberg, Christian Mortensen (1776-
1852), købmand, I. 334, 338, 339; II.
223, 225.
- Broberg, Frederik (1819-52), købmand, I.
334, 338, 339; II. 223, 225.
- Brockdorff, Adolph Frederik Schack von
(1810-58), major, kammerherre, I. 166,
221, 352, 507; II. 64, 153, 158, 176, 231,
281.
- Brockdorff, Caroline Augusta, f. Danne-
mand (1812-44), I. 183, 194, 339; II. 64,
153, 156, 158, 225.
- Brockdorff, Emilie comtesse (1809-78),
II. 227.
- Brockdorff, Louise Frederikke Franciska
(1840-1910), g. Grevenkop-Casten-
skiold, II. 164.
- Bronson, Christian Frederik (1768-1847),
sognepræst, II. 224, 309.
- Browne, Catherine, I. 490, II. 277.

- Browne, Peter, eng. legationssekretær, I. 490; II. 277.
- Bruhns, Ernst Poul (1787-1868), adjudant, generalløjtnant, I. 181; II. 157.
- Brummer, Johan Christian Friedrich (1768-1836), boghandler, I. 35, 45, 54, 55; II. 80, 88.
- Brun, familien, II. 71, 76, 94, 173.
- Brun, Adelaide (Ida), se Bombelles.
- Brun, Alexander (1814-93), hofjærgemester, I. 209; II. 170.
- Brun, Carl Frederik Balthazar (1784-1869), kammerherre, hofjærgemester, II. 74, 79, 170, 235.
- Brun, Constantin (1746-1836), gehejme-konferensråd, I. 29, 34, 44, 85, 90, 140, 427, 438, 451, 470, 492; II. 61, 64, 74-76, 79, 82, 92, 107, 110, 245.
- Brun, Frederikke, se Møller.
- Brun, Frederikke Margrethe, f. Bügel (1789-1875), II. 79, 170.
- Brun, Friederike, f. Münter (1765-1835), forfatterinde, I. 29, 44, 508; II. 61, 64, 67, 74 f., 79, 82, 92, 94, 109.
- Brun, Petrus Friedrich (Fritz) Constantin (1813-88), amtmænd, kammerherre, I. 209, 215, 220, 364, 484; II. 170, 175, 235, 275.
- Brun, Sophie Louise Alice, f. Tutein (1829-99), II. 170.
- Brun, Vilhelmine (Mimi), f. Frølich (1817-52), I. 220; II. 170, 175, 235.
- Bruun, Ebbine Frideriche, se Hartmann.
- Bruun, Else Cathrine, se Borch.
- Bruun, Karen Margrethe, se Kornerup.
- Bruun, Marie Elisabeth Sørensdatter, se Kornerup.
- Bruun, Rasmus Emil (1790-1819), læge, I. 39, 57; II. 81, 83, 88 f., 91, 140.
- Bruus, Jens Carl Stephanus (d. 1895), skuespiller, dampmøller, I. 212; II. 172.
- Brücker, Abel Theodora, se Møller.
- Brücker, Christian Daniel Gottlieb (1817-98), borgmester, byfoged, I. 320, 370 f.; II. 218, 237.
- Brücker, Christian Daniel Gottlieb (1796-1817), premierløjtnant, II. 237.
- Brücker, Emilie Catharina Georgine, f. Brücker (1824-95), I. 371; II. 237.
- Brücker, Marie Elisabeth, f. Brandt (1797-1828), II. 237.
- Brünniche, Elisa Margrethe, f. Hartmann (1811-83), II. 129, 200.
- Brünniche, Ole (1809-73), forpagter, I. 270 f.; II. 129, 200.
- Bræstrup, Christian Jacob Cosmus (1789-1870), justits- og kultusminister, gehejmekonferensråd, I. 147, 318; II. 143, 147, 217.
- Bræstrup, Christiane Erasmie, f. Lassen (1810-64), I. 147; II. 143.
- Brøchner, Hans (1820-75), filosof, II. 233.
- Brøndsted, Peter Oluf (1788-1842), arkæolog, gehejmelegationsråd, I. 469, 479 f., 495, 507 f.; II. 271, 273 f., 281 f.
- Brønniche, Ane Kirstine, se Borch.
- Buch, Johannes (d. 1865), etatsråd, II. 315.
- Buchwald, Christiane Louise Amalie (Emilie), f. Voigt (1804-49), II. 139.
- Buchwald, Dorothea Friederica von, se Zülów.
- Buchwald, Friedrich (1747-1814), stiftamtmand, kammerherre, II. 140.
- Buchwald, Johann Heinrich (1787-1876), lektor, I. 140, 210, 266; II. 140, 170.
- Buchwald, Margrethe Dorothea, f. Rømeling (1751-1802), II. 140.
- Bull, Ole Bornemann (1810-80), no. violinvirtuos, I. 79, 116, 362; II. 103, 128, 234 f.
- Bulwer-Lytton, Edward George, Earl Lytton, eng. forfatter, politiker, I. 144, 168; II. 141, 153.
- Buntzen, familien, II. 66.
- Buntzen, Andreas (1781-1830), grosserer, kaptajn, II. 77, 98, 170.
- Buntzen, Anna Bolette, se Saint Aubain.
- Buntzen, Anna Christine (Stine) (1778-1869), I. 80, 86; II. 103.
- Buntzen, Elisabeth, f. Rohde (1763-1836), I. 80, 86; II. 103.
- Buntzen, Elisabeth (Lise) Dorothea, se Iürgensen.
- Buntzen, Jakob (1736-1807), havnemeester, overkrigskommissær, II. 66, 103.

Buntzen, Jean Baptiste Louis Camille
Edouard (1809–85), kammeradvokat,
I. 209; II. 170.

Buntzen, Johan Jacob (1805–56), krimi-
nalretsassessor, I. 69, 76, 79–81, 84, 86,
89; II. 66, 95, 101–04, 106, 110.

Buntzen, Johanne Cathrine, f. Sangaard
(1744–78), II. 66.

Buntzen, Laurentze Marie, se Koch.

Buntzen, Lise, se Elisabeth (Lise) Doro-
thea Iürgensen.

Buntzen, Sophie Henriette Cathrine, f.
de Coninck (1816–70), II. 104.

Buntzen, Thomas (1776–1807), læge, fy-
siker, russisk hofråd, I. 9; II. 66, 95,
102.

Buntzen, Thomasine, se Gyllembourg.

Burchardi, Heinrich Adolph (1788–
1865), præst, II. 182.

Burchardi, Henriette, f. Müller, I. 228 f.;
II. 182 f.

Burmeister, Carl Christian Friedrich
(1749–1859), restauratør, I. 255, 359;
II. 194, 232 f.

Busck, August (1806–69), grosserer, pro-
prietær, I. 122; II. 132.

Busck, Gunni (1798–1869), præst, II. 189.

Busck, Gunni (1827–39), I. 122; II. 132.

Busck, Johanne Marie, f. Secher (1801–
82), I. 122; II. 132.

Busk (uvist hvem), I. 83.

Bügel, Caspar Peter (1759–1817), gros-
serer, godsejer, II. 79.

Bügel, Catharina Marie, f. Adzer (1767–
1845), I. 34, 322; II. 79, 219.

Bügel, Daniel Nicolai (1787–1852),
II. 219.

Bügel, Frederikke Margrethe, se Brun.

Bülów, Frantz Christopher (1769–1844),
generaladjutant, ordensmarskal,
I. 176, 539; II. 64, 156, 265, 287.

Bülów, Sophie Eleanor (Nelly), f. Selby
(1785–1842), I. 447; II. 64, 265, 287.

Byron, Georg Gordon Lord (1788–1824),
eng. digter, I. 95.

Bøgh, Mette Margrethe, se Ipsen.

Böhme, Johann August (1766–1839), ty-
musikforlægger, I. 108; II. 119, 120.

C

Calderón, Pedro de la Barca Henao
(1600–81), sp. forfatter, I. 196; II. 165.

Callisen, Charlotte Elisabeth, se
Colsmann.

Callisen, Henrich (1740–1824), læge, kon-
ferensråd, I. 203, 488, 489; II. 168, 276.

Carl (1813–78), hertug af Slesvig-Holsten-
Sønderborg-Glücksborg, II. 153.

Caroline (1793–1881), arveprinsesse til
Danmark, I. 34, 80, 162, 166, 188 f.,
194, 209, 227, 247, 277, 344, 480, 482 f.;
II. 64, 79, 101, 103.

Caroline Amalie (1796–1881), kong Chri-
stian VIII.s dronning, I. 122, 178, 187,
208, 214 f., 234 f., 335, 363, 513; II. 100,
122.

Carstensen, familien, II. 276.

Carstensen, Adolph Henry (1820–77), dr.
med., læge, II. 261.

Carstensen, Anna Magdalene, f. Ulrich
(1794–1865), II. 260.

Carstensen, Annette Adelaide Christen-
se, se Drummond Hay.

Carstensen, Caroline Louise Ernestine
Sophie, se Ewald.

Carstensen, Edward James Arnold (1815–
98), amtsforvalter, II. 261.

Carstensen, Emilie Gertrud, se
Marcussen.

Carstensen, Frederik Mylford (1830–73),
britisk konsul, II. 261.

Carstensen, Georg Johan Bernhard
(1812–57), entreprenør, I. 397, 439, 443,
530, 532; II. 245, 260, 264, 284 f.

Carstensen, Gustav Hugh (1824–51),
premierløjtnant, II. 261.

Carstensen, Ingeborg Cathrine, se Blom.

Carstensen, Johan Arnold Hieronymus
(1783–1853), konferensråd, I. 439;
II. 260.

Carstensen, Richard Peter (1822–1901),
kaptajn, digeinspektør, II. 261.

Carstensen, William August (1828–
1909), kontreadmiral, politiker, II. 261.

Casorti, Giuseppe (1749–1826), pantomi-
miker, I. 49, 50; II. 86.

- Caspersen, Hans (1782–1865), ankersmed, I. 199; II. 166.
- Catalani, Angelica (1779–1849), ital. sangerinde, I. 276; II. 202.
- Catulius, Gajus Valerius (87–54 f. Kr.), rom. digter, I. 261; II. 197.
- Cazalis, Emilie, f. Tutein (1781–1843), II. 71.
- Cazalis, Jacques, II. 71.
- Charles, bugtaler, II. 87.
- Charlotte (1789–1864), prinsesse af Danmark, II. 153.
- Charlotte Frederike (1784–1840), prinsesse af Mecklenburg-Schwerin, I. 262; II. 197.
- Chemnitz, Johan Hieronymus (1730–1800), sognepræst, I. 457; II. 268.
- Cherubini, Maria Luigi Carlo Zenobio Salvatore (1760–1842), ital. komponist, II. 8.
- Chladni, Ernst Florens Friedrich (1756–1827), ty. fysiker, akustiker, I. 20; II. 70, 82.
- Christensen, Balthasar Matthias (1802–82), politiker, I. 165, 219, 221, 335; II. 152, 175–78, 223.
- Christensen, Christian Ferdinand (1805–83), teatermaler, I. 129; II. 135.
- Christian IV (1577–1648), konge af Danmark, I. 320, 389; II. 242 f.
- Christian VII (1749–1808), konge af Danmark, I. 168; II. 153.
- Christian VIII (1786–1848), konge af Danmark, I. 136, 162–75, 177 f., 180 f., 183, 186–88, 190 f., 195, 198, 200–04, 206 f., 210–15, 219–23, 226, 228 f., 231–35, 259, 262, 265, 272, 284, 286, 288, 293–96, 301 f., 304, 309, 314 f., 317 f., 324, 327, 335, 339, 341 f., 344 f., 348 f., 351, 359, 361–63, 368 f., 396, 404, 409, 434 f., 438, 442, 449, 456, 476, 478–80, 489, 491, 496, 517, 529, 533, 536, 540; II. 100, 161, 164, 174, 177, 195, 210, 223, 235.
- Christiansdatter, Inger Maria, se Pedersen.
- Claudius, Matthias (1743–1815), ty. digter, I. 417, 493.
- Clausen, Birgitte Francisca, f. Swane (1797–1875), I. 469; II. 271.
- Clausen, Emil Vilhelm Ferdinand (1829–93), underrettsprokurator, I. 431; II. 257.
- Clausen, H. N. (1793–1877), professor, dr. theol., I. 130 f., 145, 149, 154, 164, 167, 192, 198, 202, 208, 245, 293, 321, 337, 342, 376 f., 398, 413, 415, 417, 420 f., 423–25, 436, 440, 448, 451, 458, 467, 469, 478, 509, 535; II. 30, 32, 35, 52, 91, 122, 143, 170, 190, 207, 218, 226, 273, 315.
- Clausen, Hans (1841), konsumtionsbetjent, I. 431; II. 257.
- Clausen, Hans (Andreas) (1760–1831), prokurator, skuespiller, I. 88; II. 109.
- Clausen, Henrik Georg (1759–1840), stiftsprovst, I. 65, 192, 202; II. 5, 92, 190, 292.
- Clausen, Johanne Marie Elisabeth (f. 1839), II. 135 f.
- Clausen, Johan Ferdinand, glarmester, II. 182; II. 158.
- Colding, Johan Peter (1773–1858), æronaut, I. 530, 532; II. 285, 286.
- Collin, Edvard (1808–86), departementschef, I. 107, 116, 122, 158, 163, 169, 190, 198, 506, 540; II. 119, 128, 132, 149, 287.
- Collin, Henriette Oline, f. Thyberg (1813–94), II. 119.
- Collin, Jonas (1776–1861), finansdeputeret, gehejmekonferensråd, I. 147, 157 f., 190, 284, 479, 496, 536; II. 17, 47, 56 f., 143, 279, 301, 313, 316.
- Colsmann, Charlotte Elisabeth, f. Callisen (1782–1864), I. 293; II. 210.
- Colsmann, Heinrich Callisen Conrad (1818–67), kaptajnløjtnant, I. 293; II. 210.
- Colsmann, Johannes (1771–1830), hofkirurg, etatsråd, II. 210.
- Comorelli, ital. mandolinspiller, I. 520.
- Coninck, Sophie Henriette Cathrine de, se Buntzen.
- Consbruch, Georg Wilhelm Christoph (1764–1837), ty. læge, I. 349, 507; II. 229.

- Courlænder, Bernhard (1815–98), klaver-spiller, I. 162, 370; II. 151, 236.
- Cramer, Carl Friedrich (1752–1807), ty. professor, I. 409; II. 61, 126, 251, 267.
- Cramer, Emilie Henriette (Jette), se Kirstein.
- Cramer, Johann Andreas (1723–88), superintendent, prokansler, II. 61.
- Cramer, Wilhelmine Elise, se Evers.
- Crone, Hans Christian (1793–1861), læge, I. 121, 123, 125–127, 132, 148 f., 162, 184, 206 f., 266, 282, 320, 325, 327, 339, 347, 349, 351, 358, 361, 372, 410, 414, 427, 429, 439, 443, 446 f., 455, 466, 470, 477, 481, 486–490, 493, 499, 503, 505–507, 509, 511, 513 f., 516, 518–523, 525, 530, 534, 536–538, 541; II. 132.
- Crone, Julius (1804–92), forpagter, I. 520, 522; II. 284.
- D**
- Dahlerup, Sophie Marie, se Bang.
- Dahlmann, sv. løjtnant, I. 35, 37, 502; II. 80, 280.
- Dahlstrøm, Frederik (Fritz) Christian Emil (1815–94), amtmand, I. 242; II. 189.
- Dalgas, Christine Marguerite Salome, se Stampe.
- Danchel (uvist hvem), I. 398.
- Dankwart, F. C. (1782–1856), direktør i det udenlandske departement, gehejmekonferensråd, II. 61.
- Dannemand, Caroline Augusta, se Brockdorff.
- Dannemand, Francisca, f. von Scholten (1820–44), I. 157, 200, 213, 269; II. 148, 167, 172.
- Dannemand, Frederik Vilhelm lensgreve (1813–88), I. 157, 176, 200, 211, 213, 269, 322, 375, 540; II. 148, 156, 167.
- Dannemand, Frederikke Benedicte (Bente), f. Rafsted (1790–1862), I. 122, 148, 152, 165, 176, 192, 200, 286, 296, 375; II. 64, 130, 145, 167, 225.
- Dannemand, Louise Frederikke, se Zachariae.
- Dante, Alighieri (1265–1321), ital. digter, I. 45; II. 84.
- Dauw, Augusta, se Frisch.
- David, Christian Georg Nathan (1793–1874), professor, politiker, I. 85; II. 19, 106 f., 152, 226 f., 302.
- De la Gardie, Jacob greve (1768–1842), sv. marskal, II. 85.
- Demant, Peter Ulrik Frederik (1802–68), kgl. orgelbygger, I. 288, 419; II. 12 f., 26, 29, 31, 36, 48, 208, 296 f.
- Devegge, Marie Cathrine, se Preisler.
- Diercks, Johann Heinrich, købmand, senator, II. 305.
- Diercks, Louise Amalie, se Reuter.
- Djørup, Michael (1804–76), stabslæge, dr. med., konferensråd, I. 447; II. 265.
- Dockum, Carl Edvard van (1804–93), admiral, I. 540; II. 287.
- Dollond, John (1706–61), eng. optiker, II. 125.
- Donizetti, Gaetano (1797–1848), ital. komponist, I. 262, 532.
- Donner, Conrad Heinrich (1774–1854), købmand, konferensråd, I. 539; II. 287.
- Drachmann, Andreas (Anders) Georg (1810–92), professor, dr. med., I. 176, 283; II. 156, 206.
- Dreger (ukendt), I. 265.
- Drummond Hay, Annette Adelaide Christense, f. Carstensen (f. 1826), II. 261.
- Drummond Hay, John Hay (1818–93), eng. minister, II. 261.
- Dohrn, Elfriede, se Jess.
- Dumont, François (1773–1857), blomsterfabrikant, II. 98.
- Dumont, Maria Catharina f. Østerbye (1776–1852), I. 72; II. 98.
- Duncan, Hartvig David (1774–1853), hofkasserer, justitsråd, I. 292; II. 209.
- Du Puy, Edouard (1770–1822), opera-sanger, komponist, II. 71, 197.
- Durchholtz, Augusta Amalie, se Boesen.
- Duus (uvist hvem), I. 129; II. 135.
- Dütsch, Otto J. A. (1823–63), musiklærer, komponist, I. 83; II. 106.
- Döbler, Ludwig (1801–64), østr. tryllekunstner, I. 377; II. 239.

E

- Eckhardt, Chr. Fr. (1771–1837), købmand, II. 222.
- Eckersberg, C. W. (1783–1853), maler, I. 88, 123, 203; II. 96, 108, 132, 151, 168, 206.
- Edward Confessor (1004–66), eng. konge, I. 240; II. 188.
- Ehrensward, Anna Antoinette, f. Gyllenburg (1730–89), II. 79.
- Ehrensward, Anna Elisabeth (1768–94), II. 81, 90.
- Ehrensward, Carl friherre (1713–70), generalmajor, II. 79.
- Ehrensward, Carl Frederik friherre, se Gyllembourg.
- Eibeschütz, Simon Aron (1786–1856), købmand, I. 166, 334; II. 153, 231.
- Eichel, Birgithe (Gitl), f. Hartvig (1762–1843), klasselotterikollektrice, I. 533; II. 241–43, 286.
- Eichel, Israel Philip (1767–1825), porcel-lænsmand, I. 533; II. 241–43, 286.
- Eichel, Philip (1798–1850), grosserer, klasselotterikollektør, I. 152, 286, 292, 386, 388, 390, 534; II. 145.
- Eichmann, ty. tenor, II. 181.
- Einarsson, Hálfdan (1732–85), isl. rektor, II. 148.
- Eitzen, Margrethe Christine, se Moldenhawer.
- Elbke, Ane Christine (1781–ca. 1836), husholderske, I. 78, 94, 96, 99 f., 167, 243, 349, 353–55; II. 29, 33, 102.
- Elbke, Christiane (f. 1815), tjenestepige, II. 102, 117.
- Engberg, Christen (d. 1837), forpagter, I. 123; II. 133.
- Engelstoft, Christian Thorning (1805–89), biskop, dr. theol., II. 158.
- Engelstoft, Lauritz (1774–1803), historiker, konferensråd, I. 467, 479; II. 270, 273 f.
- Ernesti, Johann Christian Gottlieb (1756–1802), ty. filolog, I. 250; II. 191.
- Erslev, Else Cathrine f. Hertz (1827–85), I. 114, 120, 143, 180, 231, 240, 245, 280, 295, 305, 331, 383, 432, 461, 504, 534, 536; II. 127.
- Erslev, Poul Christian (1799–1877), organist, I. 224; II. 179.
- Eschricht, Daniel Frederik (1798–1863), fysiolog, zoolog, I. 134, 136, 479; II. 138, 273, 274.
- Essen, Dorothea (Doris) Elsabe von, se Massmann.
- Essen, Joseph Abraham von (d. 1844), købmand, I. 493; II. 278.
- Evald, frøken (uvist hvem), I. 127; II. 134.
- Ewald, Carl von (1789–1866), generaladjutant, generalmajor, I. 221; II. 177.
- Ewald, Caroline Louise Ernestine Sophie, f. Carstensen (1834–69), II. 261.
- Ewald, Johannes (1743–81), digter, I. 164; II. 152.
- Ewald, Wolfgang (1829–77), kaptajn, kammerjunker, II. 261.
- Evers, Carl Andreas (1781–1855), kontorchef, justitsråd, I. 93 f., 176, 183 f., 190, 207, 229, 453; II. 61, 81, 111, 156.
- Evers, Herman Ludvig (1787–1838), etatsråd, I. 93; II. 61, 81, 112.
- Evers, Peter (d. 1815), rentekammerdeputeret, etatsråd, I. 38 f., 94, 275, 467, 528; II. 61, 81, 202, 285.
- Evers, Wilhelmine Elise, f. Cramer (d. 1789), I. 39; II. 81.

F

- Faaborg, Rasmus Christian (1811–57), operasanger, I. 538; II. 287.
- Faber, Nicolai (1789–1848), biskop, I. 302, 308; II. 212.
- Fabricius, Ove Ovesen (1815–41), cand. theol., lærer, II. 165, 166, 221.
- Fabritius-Tengnagel, Adolph Neuberg (1774–1863), ritmester, kammerherre, II. 304.
- Fabritius von Tengnagel, Julius (d. 1852), komponist, II. 21, 303 f.
- Falch, Andreas (1748–97), grosserer, bankkommissær, II. 76.

- Falch, Charlotte Sophie, f. Suhr (1756–1822), I. 32; II. 76.
- Falch, Christine Caroline Andrea, se Suhr.
- Falsen, Enevold de (1812–67), kaptajn, I. 540; II. 287.
- Fantin-des Odoards, Antoine Etienne (1738–1820), fr. historiker, I. 369; II. 244.
- Feddersen, Josias (1787–1841), kabinetssekretær, etatsråd, I. 206; II. 169.
- Feilberg, Peter Diderik (1804–78), kontorchef, arkivar, I. 94; II. 112.
- Fenger, Christian (1773–1845), kirurg, I. 316, 399, 439, 538; II. 152, 216.
- Ferdinand (1792–1863), arveprins til Danmark, I. 166, 480, 482 f.; II. 64, 79, 101.
- Ferdinand Philip Louis Carl Henri Joseph, hertug af Orléans (1810–42), I. 515; II. 283.
- Ferrini, Vilhelm Theodor (d. 1841), restauratør, I. 294, 348, 396, 446; II. 210, 245.
- Fich, Hans Jacob (1784–1852), sognepræst, II. 91, 258.
- Fich, Lucie Elise (Lise), f. Hertz (1800–83), I. 64, 432; II. 90 f., 258.
- Fichte, Immanuel Hermann (1796–1879), ty. filosof, I. 542; II. 288, 325.
- Fichte, Johann Gottlieb (1762–1814), ty. filosof, I. 307, 310, 323; II. 87, 215, 219, 228, 325.
- Fick, Johan Christian (d. 1864), overkrigskommissær, justitsråd, II. 206.
- Ficker, Mathilde Frederika, se Gelhaar.
- Fiebig, Anna (1842), pianistinde, I. 495; II. 279.
- Fink, Gottfried Wilhelm (1783–1846), ty. komponist, musikforfatter, I. 121, 125 f., 265, 319, 335; II. 131.
- Firmenich, Heinrich Cornelius (1804), konditor, I. 225; II. 181.
- Fistaine, Anne Marie, se Stoundre.
- Fleischer, Alhed, f. Rømer (1751–1832), II. 74.
- Fleischer, Anna Margarethe, se Manthey.
- Fleischer, Tøger Christian (1740–97), rådmænd, vejer og måler, II. 74.
- Flemmer, Anna Marie Bolette Sophie, f. Hertz (1834–1927), I. 298; II. 131, 211, 306.
- Flemmer, Eduard (1824–83), overlærer, II. 131.
- Flemmer, Hans Morten (1797–1864), rektor, dr. phil., etatsråd, II. 245.
- Foersom, Peter (1769–1856), organist, I. 302, 308; II. 213.
- Foersom, Peter (1777–1817), skuespiller, oversætter, II. 96, 114.
- Fog, Henrik Georg (1800–68), konsumtionsforvalter, exam. jur., I. 504; II. 280.
- Fogh, Hansine Henriette, se Viborg.
- Fonseca, Ida Henriette da (1806–58), kgl. kammersangerinde, I. 319; II. 217.
- Forconi, Felicita, ital. kammersangerinde, I. 448, 456; II. 265.
- Foss, Anny Cathinca, f. Kornerup (1832–1909), I. 239; II. 126, 187.
- Foss, Lauritz (1787–1875), borgmester, etatsråd, I. 234; II. 185.
- Foss, Vilhelm Daniel (1823–62), stiftslandinspektør, amtvejsinspektør, II. 126.
- Franklin, Benjamin (1706–90), am. fysiker og statsmand, II. 69.
- Frederik III (1609–70), konge af Danmark, I. 389; II. 15.
- Frederik V (1723–66), konge af Danmark, I. 164; II. 152.
- Frederik VI (1768–1839), konge af Danmark, I. 72, 75, 85, 103, 110, 122, 157, 159, 162–64, 166–68, 170–73, 175 f., 184, 190–92, 209, 276, 284, 299, 346, 396, 399, 404, 450; II. 43 f., 46, 142 f., 152, 206, 290.
- Frederik VII (1808–63), konge af Danmark, I. 166, 179, 204, 234 f., 262, 296, 317, 337, 339, 355, 359, 482, 489; II. 153.
- Frederik II (1712–86), preuss. konge, I. 42, 298; II. 82, 211.
- Frederik (1753–1805), arveprins til Danmark, II. 153.
- Frederiksen, Rasmus Severin (1822–95), cand. jur., borgmester, I. 412; II. 252.
- Freund, Hermann Ernst (1786–1840), billedhugger, II. 79, 143, 242, 247.

- Friederichs, ty. præst i Göttingen, II. 316.
- Friedrich Wilhelm Carl Ludvig, prins af Hessen-Philippsthal-Barchfeld (1786–1834), II. 184.
- Friis, Christiane Elisabeth, se Holstein.
- Friis, Elisabeth Margrethe, f. Kornerup (1836–1911), II. 126.
- Friis, Frederik Ferdinand (1793–1865), arkitekt, II. 247.
- Friis, Jacobine Sophie, se Møller.
- Friis, Peter Julius (1823–1915), lærer, cand. theol., II. 126.
- Friis, Steen (1801–75), skoleinspektør, stiftsskriver, justitsråd, I. 112, 114, 118 f., 121, 141 f., 184, 238, 240 f., 247, 300, 331, 377, 382, 384, 389 f., 413, 484, 535; II. 125 f., 257.
- Frisch, familien, II. 71.
- Frisch, Augusta, f. Dauw (c. 1686–1731), II. 62.
- Frisch, Christiane Amalie, se Weyse.
- Frisch, Elsabe Cathrine, se Heuser.
- Frisch, Frederik Emil (1790–1853), justitsråd, udskrivningschef, I. 108, 173, 175, 187, 196, 209, 322, 338, 371, 424, 460, 487; II. 120, 136.
- Frisch, Hartvig Marcus (1709–81), toldinspektør, etatsråd, II. 72, 120, 205.
- Frisch, Hartvig Marcus (1754–1816), etatsråd, I. 29; II. 63, 72, 75, 80, 110, 205, 209.
- Frisch, Henriette (Jette) Pauline (1786–1802), I. 24, 26–30; II. 64, 72.
- Frisch, Juliane, f. Frølich (1789–1851), II. 136.
- Frisch, Jürgen (Georg) Diderich (1674–1721), amtsforvalter, kammerråd, II. 62.
- Frisch, Pauline Dorothea (Dorthe), f. Tutein (1764–1814), I. 29, 35; II. 72, 75, 80, 205.
- Frisch, Sophie Frederikke, se Abrahamson.
- Fritscher, Eleonora Sophia Maria, se Westenholz.
- Fritz, Adolph Emil (1816–97), sognepræst, I. 386; II. 198, 242.
- Fritz, Andrea Jacobine Henriette, f. Schreiber (1817–1900), I. 386; II. 242.
- Fritz, Ani Thomine (Mine) Lovise, se Hartmann.
- Frontin, Pierre (1758–1837), juveler, II. 247.
- Frydendahl, Cathrine Elisabeth, f. Møller (1760–1831), operasangerinde, I. 88; II. 109.
- Frydendahl, Jørgen Peter (1776–1836), skuespiller, I. 248, 507; II. 191, 281.
- Frøhlich, Johannes Frederik (1806–60), komponist, I. 77 f., 103, 172, 184, 195 f., 199, 211, 228, 230, 232 f., 274, 289, 291, 303, 318–20, 327, 346, 354, 375, 377 f., 396, 435, 457, 460; II. 22, 101, 119, 165, 217, 304, 312.
- Frølich, Johan Jacob (1781–1858), grosserer, konsul, I. 132, 435, 460; II. 75, 136, 170, 175, 209, 235, 259, 269.
- Frølich, Juliane, se Frisch.
- Frølich, Lorenz (1820–1908), maler, tegner, grafiker, II. 259.
- Frølich, Pauline Wilhelmine, f. Tutein (1789–1881), II. 75, 136, 170, 175, 235.
- Frølich, Vilhelmine (Mimi), se Brun.
- Fugl, Karen Margrethe, se Borch.
- Fuhrmann, Carl Wolfgang (1763–1802), valdhornist, I. 19; II. 69.
- Funck, August Vilhelm (1810–71), oberst, I. 344; II. 227.
- Funck, Frederik Christian (1783–1866), violoncellist, I. 175, 177, 184; II. 119, 155, 159.
- Funck, Juliane Marie (1786–1868), sangerinde, g. Treschow, I. 56; II. 88.
- Funck, Peter Ferdinand (ca. 1788–1859), komponist, kapelmester, I. 175, 177, 184, 230, 232 f., 284, 288, 341, 538; II. 44, 155, 159, 183, 207, 287, 304, 312.
- Funke, Karl Philipp (1752–1807), ty. skolemand, I. 129, 133; II. 135, 137.
- Fürst, Sara, se Nyeborg.
- Fürstenau, Anton Bernhard (1792–1852), ty. komponist, fløjtevirtuos, I. 79; II. 103.
- Fønss, Frederik Jørgen (1794–1885), kammerjunker, II. 176.

G

- Gad, Christen Pram (1801-77), sognepræst, I. 321, 348, 445, 467, 472, 519, 527; II. 218, 229, 264.
- Gad, Peter Christian Stenersen (1797-1851), biskop, I. 411, 519; II. 190, 226, 251, 270, 272, 283, 285.
- Gade, N. W. (1817-90), komponist, I. 144, 220, 230, 237, 244, 340, 431, 46c, 464, 476, 485, 526, 541; II. 43, 57, 141, 186, 277, 311.
- Galeotti, Caroline (d. 1817), I. 42; II. 82.
- Galeotti, Mariane (d. 1818), I. 42; II. 82.
- Galeotti, Vincenzo (1773-1816), balletmester, I. 42, 225, 303, 338, 340, 385; II. 82, 226.
- Gall, Carl Ferdinand (1804-44), teaterkasserer, II. 169.
- Gall, Franz Joseph (1758-1828), ty. læge, I. 96; II. 113.
- Gall, Johan Philip (1772-1840), teaterkasserer, I. 207; II. 169.
- Galster, Amelie, se Taglioni.
- Gammeltoft, Christian (1818-73), borgmester, II. 177.
- Gamst, Henrik (1788-1861), mekanikus, II. 143.
- Gandil, Frederik Christian (1791-1840), agent, bogholder, revisor, I. 256; II. 194.
- Garlichs, Maria (1842), selskabsdame, I. 474, 478; II. 272, 273.
- Gehrmann, Georg Andreas (1806-76), sv. violoncellist, II. 8, 9, 295.
- Gehrtz, Poul Peter (d. 1816), bratschist, I. 9; II. 66.
- Gelhaar, Frederik Otto (1806-86), sv. oboist, I. 365; II. 235.
- Gelhaar, Mathilde Frederika, f. Ficker (1814-89), sv. opera- og koncertsangerinde, I. 365; II. 235.
- Gellert, Christian Fürchtegott (1715-68), ty. digter, I. 458; II. 268.
- Gerlach, Heinrich Christian (1777-1838), musikdirektør, organist, II. 12, 33, 296, 308, 311.
- Gerson, Nicolai (1802-65), pianist, grosserer, I. 82; II. 29, 104, 128, 307.
- Gesner, Johann Matthias (1691-1761), ty. filolog, I. 51; II. 86.
- Gertner, Johan Vilhelm (1777-1852), blokkedrejer, I. 311, 409; II. 215, 217, 251.
- Gertner, Johan Vilhelm (1818-71), portrætmaler, I. 409; II. 251.
- Gierlew, Andreas Christian (1774-1845), generalkonsul, I. 71; II. 78, 97, 99.
- Giersing, Frederikke Amalie, f. Malling (1788-1869), I. 184; II. 159.
- Giersing, Niels (1783-1835), landøkonom, II. 159.
- Giessing, jomfru, I. 114, 117, 118, 142, 248, 269, 298, 300, 534; II. 127.
- Giessing, Anna Birgitte, f. Saabye (f. 1729), II. 127.
- Giessing, Christopher (1723-91), kantor, personalhistoriker, II. 127.
- Ginderup, C., restaurator, I. 542; II. 288.
- Gjødwad, Jens Finsteen (1811-91), journalist, I. 221; II. 152, 177.
- Gluck, Christoph Willibald (1714-87), ty. komponist, I. 57, 72, 225; II. 181.
- Glückstadt, Elise (Lise), f. Pedersen (1816-92), I. 386, 431; II. 242, 257.
- Glückstadt, Valdemar Nicolai Benny (1818-80), rådmænd, by- og rådstueskriver, I. 386; II. 241 f., 257.
- Glæser, Franz Joseph (1798-1861), kapelmester, I. 498, 538; II. 279, 287.
- Godwin, jarl af Kent (990-1053), I. 240; II. 188.
- Gouillon, Joseph (1797-1855), fr. fløjtevirtuos, komponist, I. 79; II. 103.
- Grave, B. M., fru, I. 292; II. 209.
- Grave, Christian Nicolai (f. 1807), urtekræmmer, løjtnant, I. 426, 451; II. 255, 266.
- Grave, Jacob Vilhelm, forpagter, sen. proprietær, I. 291, 363, 511, 527; II. 209, 236.
- Grave, Nicolai Jacob (f. 1842), I. 527; II. 283, 285.
- Grave, Thora (fejlagtigt anført som Thyra) f. Hansen (f. 1814), I. 291, 367, 498, 501, 517, 527; II. 209, 236, 283.
- Gravesen, Christen (1805-60), tjener, øl-

- tapper, I. 121, 123, 126, 129 f., 133, 135, 141, 144, 171, 174 f., 182, 187, 189, 192, 199 f., 202, 207, 222 f., 225, 233, 241 f., 258, 274, 329, 364, 380 f., 387, 393, 417 f., 425, 437, 458, 476, 485, 499, 501, 504, 513, 520 f., 539 f.; II. 117, 131-33, 145.
- Gravesen, Frederik Christian Emil (f. 1841), cigarfabrikant, I. 380, 393, 397, 412, 427, 439, 444, 451, 461, 486, 494, 499, 513, 534, 536; II. 131 f., 197, 220, 229.
- Gravesen, Karen Kirstine, f. Kofoed (1815-97), I. 123, 125, 128, 130, 135 f., 139, 145 f., 148, 152, 157, 162, 167, 170-72, 175 f., 178 f., 189, 191, 193, 196, 199 f., 204, 207, 215, 222, 224-26, 230, 233, 235, 241 f., 245, 249, 252, 257, 260, 262, 266, 269 f., 272, 274, 279, 283, 291, 293 f., 301, 304, 312, 316, 325, 328 f., 335-37, 339, 343, 345 f., 348, 351 f., 355 f., 359, 364, 371, 374, 377, 380, 384 f., 387 f., 390 f., 393, 396-98, 401 f., 404, 406, 409 f., 412-14, 427, 431 f., 437, 439, 442, 444 f., 450 f., 460 f., 464 f., 476, 479, 485 f., 489 f., 494, 496 f., 499, 501, 504 f., 513, 520 f., 524, 526, 531 f., 534, 537, 539 f.; II. 102, 131, 133, 197, 220, 238.
- Gregersen, Jens Johan (1804-64), orgelbygger, I. 223, 272, 288, 395, 414, 419, 497; II. 47 f., 51-53, 179, 201, 244, 252, 254, 314, 315.
- Gregersen, Johanne Elisabeth, f. Bang (1796-1881), II. 179.
- Grevenkop-Castenschiold, Caspar Holten (1809-80), kammerherre, hofjægermester, II. 176.
- Grundtvig, Nikolaj Frederik Severin (1783-1872), salmedigter, I. 208, 212, 234; II. 122, 173, 189 f., 196.
- Grüne, Johan Peter Martin (1805-78), redaktør, II. 159, 178.
- Grüne, Ludvig Christopher (1768-1845), skrædder, redaktør, I. 335; II. 178, 223.
- Grüner, Christian Emil (1809-94), til Egemarke, hofjægermester, cand. jur., fætter til nedenn. H. G. G., II. 171.
- Grüner, Gustav (1791-1869), forpagter, senere til Kærup, kammerherre, generalkrigskommissær, II. 171.
- Grüner, Hans Gustav (1827-97), kammerherre, hofjægermester, oberstløjtnant, søn af ovenn. Gustav G., II. 171.
- Græfler, tyrolermusiker, I. 520.
- Grønland, Anne Johanne, f. Styffgen (1763-1845), I. 320; II. 218.
- Grønland, Peter (1761-1825), komponist, justitsråd, II. 61 f., 218, 251, 291.
- Grønvald, jomfru, husholderske, I. 282, 304, 528; II. 205.
- Guðjónsson, Pétur (1812-77), isl. organist, II. 148, 166.
- Guldbrand, Christian Ancker Vilhelm (1780-1847), stiftsfysikus, etatsråd, I. 48, 49, 52; II. 64, 85.
- Gurlitt, Cornelius (1820-1901), organist, I. 235; II. 185.
- Gurlitt, Heinrich Louis Theodor (1812-97), maler, I. 235; II. 185.
- Gyllembourg, familien, II. 78 f., 81, 85, 89, 93, 97.
- Gyllembourg (-Ehrensvärd), Carl Frederik baron (1767-1815), I. 33 f., 36 f., 40, 44-46, 58 f., 62; II. 79, 81, 83, 88, 90.
- Gyllembourg (-Ehrensvärd), Thomasine (Sine) Christine baronesse, f. Buntzen (1773-1856), forfatterinde, I. 33, 37, 40, 42, 44-48, 53, 57-62, 69, 72 f., 289, 321; II. 64, 66, 77 f., 80, 83-85, 88, 90, 95, 97 f., 103, 115, 170, 208.
- Gyllenburg, Anna Antoinetta, se Ehrensvärd.
- Günther, Augusta, se Manthey.
- Günther, Christopher (1730-90), apoteker, I. 20; II. 70.
- Gaehler, syndikus i Altona, II. 126.
- Gøring, Georg Ernst (1728-1805), organist, II. 168, 290.
- Gøring, Georgine Wilhelmine, I. 202; II. 290.
- Goethe, Johann Wolfgang (1749-1832), ty. digter, I. 36 f., 46 f., 115, 493, 508; II. 47.
- Gøtzsche, Philip Christian (1815-87), sognepræst, I. 428, 430, 436; II. 256 f.

H

- Haagen, Anna Martine, se Wøldike.
- Haagen, Charlotte Amalie, se Nyegaard.
- Haagen, Christian Wilhelm (1792–1871), nationalbankdirektør, konferensråd, I. 76, 124, 170, 189 f., 196, 211, 214, 219, 221, 231, 233, 263, 271, 274 f., 293, 296, 302, 315 f., 342, 348, 351, 354, 361, 364, 376, 400, 403, 413 f., 436, 441–43, 450, 452, 465, 480, 482, 485, 495, 516 f., 519; II. 101, 107, 159, 170, 181, 184, 191, 203, 227, 249, 288.
- Haagen, Elise Agathe Ketty, f. Kornerup (1798–1878), I. 76, 124, 183, 460, 464, 472; II. 101, 269.
- Haagen, Hansine (Sine), se Schultz.
- Haar, Hans Jørgen Theodor (1819–89), sognepræst, I. 406; II. 250.
- Hage, Bolette Cathrine Frederikke, se Puggaard.
- Hage, Edvard Philip Hother (1816–73), herredsfoged, I. 165; II. 152, 177.
- Hage, Johannes Dam (1800–37), adjunkt, I. 249; II. 191.
- Hagedorn, Friedrich von (1708–54), ty. digter, I. 278; II. 203.
- Hagen, Camilla Sophie, se Hansen.
- Hahnemann, Christian Friedrich Samuel (1755–1843), ty. læge, II. 135.
- Hallander, Jens Osvaldus (1785–1832), toldinspektør, I. 78; II. 102.
- Haller, Albrecht von (1708–77), schw. læge, digter, politiker, I. 39, 254; II. 81, 232.
- Halvorsen, Karen Johanne (Hanne), se Hertz.
- Haly, C. F. (1793), musikhandler, II. 102.
- Hamburger, Carl Ludwig Heinrich (1796–1853), præst, II. 29, 306.
- Hammeken, Christopher (1814–60), læge, I. 134; II. 138.
- Hammeleff, Mette Margrethe Nicoline, se Reinhardt.
- Hammerich, Fr. (1809–77), teolog, historiker, II. 196.
- Hammerich, Martin (1811–81), skolemand, litteraturhistoriker, II. 177.
- Hansdatter, Lisbeth, se Andreasen.
- Hansen, Annette, se Hetsch.
- Hansen, August Edvard (1820–74), skuespiller, teaterdirektør, I. 407; II. 250.
- Hansen, Betty, se Schou.
- Hansen, Bolette Marie, f. Wennerberg (1839), II. 141.
- Hansen, C. F. (1756–1845), arkitekt, professor, I. 109, 203, 515; II. 22, 28, 100, 121, 247, 297, 299.
- Hansen, Camilla Sophie, f. Hagen (1830–1900), II. 149, 280.
- Hansen, Carl Peter Mathias (1803–79), læge, dr. med., etatsråd, I. 468, 527, 528, 530, 534, 536–538; II. 270, 285.
- Hansen, Caroline Amalie Augusta, se Hetsch.
- Hansen, Christian (1782–1854), stiftsskriver, justitsråd, I. 200, 389; II. 25, 140, 242, 305.
- Hansen, Christian Frederik (1788–1873), krigsminister, II. 46, 313.
- Hansen, Christiana Amalia, f. Koch (1792–1874), II. 174.
- Hansen, Dorothea Cathrina, se Basse.
- Hansen, Frantz Dumont (1839), snedkermester, II. 141.
- Hansen, Frantz Johannes (1810–52), forfatter, cand. jur., I. 100, 102, 121 f., 130, 134, 154, 157, 159, 166, 192, 222, 240, 253, 255 f., 271, 286, 304 f., 316, 319 f., 328, 334, 343, 359, 364, 370, 394–97, 409, 420 f., 444, 450, 460, 464, 479, 482, 495; II. 102, 115, 144, 160, 191, 233, 245.
- Hansen, Hans (1766–1851), organist, I. 75; II. 100.
- Hansen, Hans Peter (1797–1861), nationalbankdirektør, etatsråd, I. 342; II. 226 f.
- Hansen, Isach (1787–1852), slotsforvalter, kammerråd, II. 22, 174, 304.
- Hansen, J. A. (1806–77), politiker, II. 189, 250.
- Hansen, Jens Olaus (1795–1854), konferensråd, departementschef, II. 304.
- Hansen, Jørgen (1783–1867), brygger, borgerkaptajn, I. 364; II. 235.

- Hansen, Jørgen Christian (1812–80), operasanger, I. 538; II. 250, 287.
- Hansen, Niels (ca. 1778–1839), forpagter, I. 139, 291, 441, 450; II. 139, 149, 209, 234.
- Hansen, Olave Marie Christine, se Jensen.
- Hansen, Olivia, f. Lind (1805–1901), II. 235.
- Hansen, Peder (1787–1853), instrumentmager, I. 182; II. 158.
- Hansen, Severine, f. Agger (1773–1838), II. 235.
- Hansen, Sophie, kammerjomfru, I. 237; II. 186.
- Hansen, Sophie Elisabeth, f. Ortved (1776–1829), II. 149.
- Hansen, Theodor (1816–98), adjunkt, I. 139, 161, 166, 173, 178 f., 183, 187, 191, 193 f., 196, 199, 201, 210, 220, 224 f., 228 f., 233, 236 f., 240–44, 247–49, 255, 257, 260, 262, 264–67, 269, 272, 274, 277 f., 282 f., 289, 291–94, 296, 298, 301 f., 304, 309, 312, 315, 320, 328 f., 345, 348, 352, 359, 363, 365, 367, 370–73, 375–77, 379, 383, 385, 387–89, 392 f., 396, 398 f., 401, 405–08, 410 f., 415, 417, 420, 422, 424–28, 430, 435 f., 438, 440 f., 443 f., 448–50, 455, 458, 463, 465, 468 f., 471–73, 475 f., 478, 482, 487 f., 492 f., 497 f., 501, 504 f., 509–12, 517, 519 f., 522–24, 526, 528 f., 532, 534 f., 537, 542 f.; II. 102, 120, 149, 179, 188, 191, 198, 201, 209, 222, 235 f., 243, 250, 265 f., 278, 288.
- Hansen, Thora, se Grave.
- Hansen, Ulrikke Eleonora Svane, se Saxtorph.
- Hansen, Vilhelmine Christine, f. Voigt (1796–1871), II. 140.
- Hardenberg-Reventlow, Christian Heinrich August greve (1775–1840), kammerherre, hofjægermester, I. 256; II. 194.
- Harder, Christian Friedenreich (1813–78), institutbestyrer, cand. theol., I. 78, 145, 147, 167, 320, 336, 403; II. 102 f., 142, 249.
- Haren, Jacobine Nicoline, se Jørgensen.
- Harffe (1797), tehandler, I. 16; II. 68.
- Hartmann, Ani Thomine (Mine) Lovise, f. Fritz (1818–1909), II. 198, 242.
- Hartmann, August Wilhelm (1775–1850), organist, kantor, II. 9, 14, 30, 57, 112, 297, 305.
- Hartmann, Ebbine Frideriche Bruun, se Svendsen.
- Hartmann, Ebbine Frideriche, f. Bruun (1788–1861), II. 129, 138.
- Hartmann, Elisa Margrethe, se Brünniche.
- Hartmann, Emma Sophie Amalia, f. Zinn (1807–51), II. 145.
- Hartmann, Inger Dorothea (1810–43), II. 129.
- Hartmann, J. P. E. (1805–1900), komponist, I. 95, 104, 107 f., 150, 167, 184, 186, 188, 190, 196, 220 f., 230, 232, 275, 284, 308, 320, 335, 375, 377, 398, 400, 405, 425, 468, 480, 491 f., 494, 496, 514, 532, 536; II. 14, 19 f., 29 f., 34, 46 f., 51, 53–57, 75, 112, 119, 128–30, 138, 145, 166, 181, 183, 192, 209, 311 f., 314–17.
- Hartmann, Johan Ernst (1770–1844), organist, kantor, I. 112, 118, 195, 226, 381, 431, 484, 535; II. 26, 29, 31, 46, 117, 129, 303, 305, 314.
- Hartmann, Johann Ernst (1726–93), komponist, II. 305.
- Hartmann, Johanne (Hanne) Ernestine (1824–1900), II. 129.
- Hartmann, Niels Frederich Bruun (1817–68), arkitekt, murermester, I. 136, 199, 210, 242, 262, 270 f., 296–98, 301, 312, 315, 320, 329, 351 f., 403, 405 f., 425, 427, 430, 437, 439, 445, 450, 456, 460, 466, 469, 473, 475, 492, 495, 503, 511 f., 520 f., 525; II. 102, 129, 138, 270, 278.
- Hartmann, Sophie Emilie, se Seidelin.
- Hartmann, Søren Frederich Bruun (1815–1909), organist, kantor, I. 117, 123, 126, 128, 163, 173, 183, 199, 210, 224 f., 228 f., 232 f., 235 f., 238, 245, 250, 262, 266 f., 272, 301, 312, 315 f., 320, 352, 355, 364–67, 375, 377, 379 f., 397, 405 f., 421, 425, 427, 430, 437, 439, 442, 445, 448, 450,

- 456, 468 f., 485, 492, 494, 501, 504, 511, 525-28, 530, 532, 541; II. 102, 129, 149, 182, 189, 191, 198, 242, 268, 284.
- Hartvig, Birgitte (Gitl), se Eichel.
- Hashagen, G. D., instrumentmager, I. 478, 485, 486, 492; II. 273.
- Haslef, Martha, se Wærn.
- Hass, Actonia Caroline, se Müller.
- Hass, Bothilde (f. 1840), II. 186.
- Hass, Elisabeth, f. Wandler (1774-1856), I. 130, 161, 171, 190, 202 f., 215, 224, 252, 256 f., 320, 349, 353, 362 f., 370, 401, 464, 466, 475, 498, 539; II. 110, 135, 163, 272.
- Hass, Henriette (Jette) Elisabeth (f. 1817), I. 112-14, 130, 132, 171, 206, 208, 212, 218, 223 f., 305, 348 f.; II. 126.
- Hass, Johanne, f. Ipsen (1816-83), II. 186.
- Hass, Joseph Ehlert (d. 1860), skuespiller, I. 309; II. 215.
- Hass, Laura Elisabeth, se Kaufmann.
- Hass, Ludvig Daniel (1808-81), sognepræst, I. 236 f., 352 f., 356, 394, 489; II. 171, 174, 230.
- Hass, Peter Christian Balduin (f. 1838), II. 186.
- Hass, Peter Daniel (1777-1842), toldbetjent, I. 113 f., 123, 155, 171, 184, 193, 196, 199, 204, 222, 224, 236, 339, 348 f., 352 f., 356 f., 361 f., 364, 370, 375, 394, 452, 471 f.; II. 110, 127, 174, 239.
- Hass, Theodora Cathrine, f. Iversen (1813-45), II. 186.
- Hass, Thora Sophie Johanna (f. 1843), II. 186.
- Haste, Peder Horrebow (1765-1831), forfatter, I. 13; II. 61, 67.
- Hauch, Adam Wilhelm (1755-1828), overhofmarskal, I. 14, 76, 84 f., 164, 168; II. 3, 5-10, 12, 15-19, 21 f., 34, 37 f., 40 f., 67, 100, 291, 301-04, 309-11.
- Hauch, Carsten (1790-1872), digter, II. 122, 154.
- Haxthausen, Maximilian Vilhelm baron (1783-1862), oberst, II. 194.
- Haxthausen, Ove Christian (1777-1842), overhofmarskal, I. 167 f., 170, 177, 212, 226, 228, 344, 539; II. 43-45, 153, 287, 312.
- Haydn, Franz Joseph (1732-1809), østr. komponist, I. 56, 57, 110, 341; II. 102, 122, 226.
- Hebel, Johann Peter (1760-1826), ty. forfatter, I. 154; II. 146.
- Hedemann, Sophus Vilhelm (1804-73), oberst, I. 220; II. 175.
- Hederich, Benjamin (1675-1748), ty. skolemand, I. 54; II. 88.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (1770-1831), ty. filosof, I. 137, 145, 147, 151, 192, 306, 316, 321, 323, 335, 385, 458, 467; II. 87, 219.
- Heger, August Daniel (1774-1835), komponist, organist, II. 29, 306, 309, 316.
- Heger, Christiane Elisabeth Georgine, se Oehlenschläger.
- Hegerman-Lindencrone, Cai Ditlev von (1807-93), general, kammerherre, I. 507; II. 281.
- Hegewisch, Franz Hermann (1783-1865), læge, politiker, I. 73, 74; II. 98, 99.
- Heiberg, Johan Ludvig (1791-1860), forfatter, I. 33-38, 41, 43, 45, 47, 50 f., 53, 55, 59, 61, 71 f., 74, 85, 88, 101, 103, 137-39, 143, 145-51, 153, 158, 166 f., 170 f., 175, 177, 183, 188-90, 212, 217-19, 222, 232, 246, 254, 269, 275, 280, 293, 300, 314, 320, 326, 330, 335, 346, 447, 479 f., 508, 525; II. 17, 77-79, 81, 83-88, 90-93, 97 f.
- Heiberg, Johanne Luise, f. Pætges (1812-90), skuespillerinde, I. 85, 196, 267, 285, 326 f., 407, 446, 474; II. 79, 101.
- Heiberg, Peter Andreas (1758-1841), forfatter, I. 61; II. 88, 90.
- Heichelmann, Carl Emil (1796-1866), gæstgiver, I. 472.
- Heinemeyer, Christian (1796-1872), ty. fløjtevirtuos, I. 155; II. 147.
- Heise, Peter (1830-79), komponist, II. 303.
- Helgason, Arni (1777-1869), isl. præst, forfatter, II. 148.
- Hellmundt, Johan Hinrich (1795), kammerer, II. 63.
- Helsted, Carl Adolph (1818-1904), kom-

- ponist, sangpædagog, I. 136; II. 43, 138, 238, 269, 312.
- Helsted, Edvard Mads Ebbe (1816–1900), komponist, klaverpædagog, I. 136, 373, 460, 464; II. 138 f., 238, 269, 276.
- Hemert, Peter van (1734–1810), etatsråd, II. 146.
- Henriques, jomfru, I. 140; II. 140.
- Henriques, brødre, II. 161.
- Henriques, Falch Wilhelm (d. 1845), galanterihandler, I. 182, 190, 225, 233, 273, 399, 479, 539; II. 158.
- Henriques, J. M. (d. 1838), tapet- og læderfabrikant, I. 335; II. 140, 224.
- Hensler, Margrethe Magdalene, se Bloch.
- Herholdt, Anna Cathrine Hedvig, f. Pehrson (1783–1864), I. 105; II. 117.
- Herholdt, Nicolai Christian (1781–1829), borgmester, byfoged, II. 117.
- Hermes, Johann Timotheus (1738–1821), ty. forfatter, præst, II. 99.
- Hermes, Sophie Dorothea, se Manthey.
- Herold, f. Lose (uvist hvem), I. 125, 127.
- Hérould, Louis Joseph Ferdinand (1791–1833), fr. komponist, I. 532; II. 286.
- Hertz, Anna, f. Sergova (1803–45), II. 96.
- Hertz, Anna Marie Bolette Sophie, se Flemmer.
- Hertz, Axel Viggo Thrige (1827–86), købmand, I. 432, 440; II. 258, 261.
- Hertz, Betty Emilie Mathilde (1838–43), I. 120, 298, 329, 367, 382; II. 131, 211.
- Hertz, Birgitte Cathrine (1742–1824), f. Boye, forfatterinde, II. 99.
- Hertz, Børge Theodosius (1798–ca. 1859), klædefabrikant, I. 64, 70; II. 91, 96.
- Hertz, Cathrine (Ketty) Thomasine, f. Potter (1799–1826), II. 96.
- Hertz, Christian Elers (1795–1866), borgmester, konferensråd, I. 44, 64, 195, 329, 432; II. 83, 91, 221, 258.
- Hertz, Christiana Sophia, f. Koch (1772–1804), II. 90.
- Hertz, Else Cathrine, se Erslev.
- Hertz, Else Christense, f. Koch (1768–1845), I. 47, 64, 68, 84, 88, 113, 117 f., 140, 239, 243, 366 f., 381, 484, 500, 535; II. 85, 91, 95.
- Hertz, Hans Peter Boye (1793–1868), sognepræst, I. 63, 66, 70, 76, 83, 87, 91, 93, 97–99, 104–06, 113–15, 117–22, 138, 140, 142 f., 145, 148, 151 f., 164, 171, 173, 177, 179–82, 184 f., 191, 203, 207, 211, 217, 227, 231, 234–36, 238–43, 246, 248, 254, 265, 268–70, 290, 293 f., 296 f., 300 f., 305, 316, 319, 323 f., 331 f., 348, 353, 355–57, 362 f., 366–70, 376, 378 f., 381–85, 387–89, 391 f., 415, 431 f., 440 f., 444 f., 461, 482 f., 491 f., 494, 500, 502–04, 507, 521 f., 525, 530–32, 534–37, 541; II. 23, 25, 29, 32, 54 f., 90 f., 96, 100, 106, 108, 305.
- Hertz, Henrik (1797 el. 98–1870), forfatter, I. 119, 341, 346, 480; II. 96.
- Hertz, Herman Adolph (1796–1863), distriktslæge, I. 64, 67 f., 70, 83, 93, 140, 329, 398; II. 91, 94, 96.
- Hertz, Inger Bolette, f. Borch (1800–84), I. 84, 88, 92, 93, 97, 104, 113, 114, 117–121, 142–145, 152, 177, 180, 181, 184, 185, 239–241, 243–245, 294, 297–299, 323, 329–331, 366, 367, 369, 375, 376, 382–384, 386, 387, 389, 425, 428, 432, 440, 484, 494, 499, 502, 503, 522, 531, 534–536; II. 106, 111.
- Hertz, Inger Dorothea, se Potter.
- Hertz, Jacob Borch (1830–eft. 1900), kaptajn, I. 119 f., 142 f., 180 f., 184 f., 195, 231.
- Hertz, Jens Michael (1766–1825), biskop, I. 47, 63 f., 70; II. 83, 85, 90 f., 95.
- Hertz, Jens Michael (1802–28), kateket, I. 119 f., 137, 140, 142, 177, 180 f., 184 f., 210, 212 f., 231, 294, 298 f., 321–23, 331, 334, 362, 367–69, 383, 413, 425, 428, 432, 440, 504, 507, 534, 541–43; II. 91, 257 f., 281.
- Hertz, Jens Michael (1825–97), kateket, II. 32, 115, 130.
- Hertz, Karen Johanne (Hanne), f. Halvorsen (1805–42), I. 432; II. 258.
- Hertz, Katharine (Trine) Elisabeth, f. Bayer (d. 1885), I. 329; II. 96, 221.
- Hertz, Kirstine Inger Sophie, f. Kornerup (1798–1873), I. 329; II. 221.
- Hertz, Lucie Elise (Lise), se Fich.

- Hertz, Ludovikka (d. 1859), II. 96.
- Hertz, Maren Elise, f. Kornerup (1794–1820), II. 96, 106.
- Hertz, Thora Elise Christence, se Maack.
- Hertzog, Frederik Gottlieb (1821–92), billedhugger, II. 242.
- Herz, Heinrich (Henri) (1806–88), østr. komponist, klavervirtuos, I. 132; II. 137.
- Hetsch, Annette, f. Hansen (1795–1827), II. 299.
- Hetsch, Caroline Amalie Augusta, f. Hansen (1800–74), I. 399; II. 247.
- Hetsch, Gustav Friedrich (1788–1864), arkitekt, I. 129, 400; II. 14, 135, 143 f., 206, 230, 247 f., 299.
- Heuser, Bernhard Christoph (1717–99), kantor, I. 266, 278, 392, 412; II. 62, 198, 203, 205, 243, 252.
- Heuser, Elsabe Cathrine, f. Frisch (1715–81), II. 62, 72, 120, 205.
- Heuser, Margrethe Elise, se Weyse.
- Hindenburg, Georg Daniel (1792–1867), major, I. 385; II. 241, 248.
- Hintzpetter, Margrethe Cecilie Fredrikke, se Sames.
- Hjort, Peder (1793–1871), kritiker, lektor, I. 436, 440; II. 95, 259.
- Hobe, Sophie Magdalene (1772–1849), stiftsfrøken, I. 335; II. 223.
- Hoe, Josias (1739–1816), rentekammerdeputeret, konferensråd, I. 26; II. 74.
- Hoff, Anne Marie Wodschou von, se Nyegaard.
- Hoffmann, Frands Sevoid (1785–1854), oboist, II. 46, 313.
- Hofman Bang, Charlotte, f. Malling (1786–1879), I. 184; II. 159.
- Hofman Bang, Niels (1776–1855), agronom, II. 159.
- Hogarth, William (1697–1764), eng. maler, kobberstikker, I. 161; II. 151.
- Hohlenberg, Birgitte, f. Malling (1800–86), I. 184; II. 159.
- Hohlenberg, Johanne, f. Malling (1797–1854), I. 184; II. 159.
- Hohlenberg, Johannes Søbøtke (1795–1833), guvernør, II. 159.
- Hohlenberg, Matthias Hagen (1797–1845), professor, dr. theol., I. 220, 224, 407; II. 159, 250, 273.
- Holberg, Ludvig (1684–1754), forfatter, I. 45, 476; II. 158.
- Holck, Valdemar greve (1818–1900), kommandør, kammerherre, II. 250.
- Holck, Hans (1726–83), agent, II. 147.
- Holm, Augusta Christina, f. Aagesen (1822–1912), I. 443; II. 97, 264.
- Holm, Christian Frederik (1796–1879), departementschef, konferensråd, I. 284, 338, 480; II. 183, 206, 225, 274.
- Holm, Christina Catharina, se Müller.
- Holm, Helene (Lene) Claudiane Margrethe, se Kirstein.
- Holm, Lars Jess (1791–1851), departementschef, konferensråd, I. 71, 184, 230, 529; II. 96, 159, 247, 285.
- Holm, Søren Johannes (1804–89), sognepræst, I. 537; II. 287.
- Holmann (uvist hvem), I. 429.
- Holmer, Christian Andreas (1792–1866), bureauchef, etatsråd, I. 213; II. 172.
- Holmer, Henriette Marie, se Bloch.
- Holst, H. P. (1811–93), digter, I. 187, 190; II. 122, 161.
- Holst, Peter Christian Ditlev (1804–67), præst, I. 223; II. 178.
- Holst, Wilhelm Conrad (1807–98), skuespiller, I. 198, 212; II. 166, 172.
- Holstebro, H. J., isenkræmmer, I. 418; II. 253.
- Holstein, Christian Frederik von (1758–1828), kammerherre, gehejmeråd, II. 186.
- Holstein, Christiane Elisabeth von, f. Friis (1779–1846), I. 237; II. 186.
- Holstein, Christiane Sophie von, se Banner.
- Holstein, Frederik von (1771–1853), generalløjtnant, overceremonimester, II. 8, 292, 294.
- Holstein, Halfdan Valdemar (1810–59), sognepræst, I. 472; II. 272.
- Holsten, Andreas (1785–1822), konsul, I. 184; II. 159.
- Holsten, Hans baron (1758–1849), admi-

- ral, I. 99, 157 f., 185 f., 201 f., 256, 286, 317; II. 114, 147, 159, 167, 207, 243.
- Holsten, Mathilde Theresia, se Irgens-Bergh.
- Holsten, Regitze Sophie, f. Kaas (1769–1841), I. 391; II. 243.
- Holsten-Lehn-Charisius, Frederik (Fritz) Christian baron (1796–1888), gehejmekonferensråd, I. 308, 320, 460, 464, 512; II. 114, 125, 214, 269, 282.
- Holsten-Lehn-Charisius, Pauline Christine Elisabeth baronesse, f. baronesse Rantzau-Lehn (1803–60), I. 512; II. 114, 282.
- Holten, Anna, f. Holten (1801–52), II. 230.
- Holten, Anna Elisabeth, se Linde.
- Holten, C. H. (1775–1862), gehejmekabinetssarkivar, konferensråd, II. 116.
- Holten, Hans Christian (1800–73), provst, I. 97, 350, 411, 430; II. 113, 230.
- Holten, Johanne (Hanne) Juliane Sophie (1813–74), g. Roth, II. 230.
- Holten, Johanne (Hanne) Catharine Kirstine, f. Mangor (1778–1869), I. 350; II. 230.
- Holten, Nicolai Abraham (1775–1850), statsgældsdirektør, gehejmekonferensråd, I. 97, 159, 229, 350, 430, 448, 472; II. 113, 149, 230.
- Holzendorff, Dorothea Maria, f. Voigt (d. 1849), II. 102.
- Holzendorff, Johan Frederik (d. 1830), godsforvalter, II. 102.
- Home, Henry (1696–1782), eng. retslærd, filosof, I. 21; II. 70, 71.
- Hornbech, Christian Bernhard (1772–1855), hofbygmester, II. 313, 315.
- Hornemann, Claus Frees (1751–1830), professor, dr. theol., II. 290 f., 295, 297.
- Hornemann, Claus Jacob Emil (1810–90), læge, dr. med., I. 138 f., 141; II. 139.
- Hornemann, Jens Wilhelm (1770–1841), professor, botaniker, I. 92, 94; II. 111.
- Hornsyld, Jens (1757–1840), sognepræst, I. 234, 291; II. 185, 209.
- Hostrup-Schultz, Jens (1782–1849), universitetsbogtrykker, II. 297.
- Howitz, Frantz Gotthard (1789–1826), professor, dr. med., I. 73; II. 99.
- Hube, Johann Michael (1737–1807), ty. fysiker, I. 10; II. 66.
- Hudtwalcker, Christian Martin (1761–1835), sognepræst, I. 355; II. 231.
- Hufeland, Christoph Wilhelm (1762–1836), ty. læge, professor, I. 528; II. 285.
- Hugo, Victor (1802–85), fr. digter, I. 96; II. 112.
- Hummel, Johann Nepomuk (1778–1837), østr. komponist, klavervirtuos, I. 79, 83; II. 21, 103, 304.
- Hummer, farver, I. 431.
- Hushahn, Johan Carsten (1778–1839), regimentskirurg, I. 92, 100; II. 111.
- Hvidt, Eduard Julius (1806–82), assurancemægler, cand. jur., I. 89; II. 109.
- Hvidt, Lauritz Nicolai (1777–1856), nationalbankdirektør, minister, I. 293, 342, 458, 518; II. 210, 226, 268, 283.
- Hyllested, Carl Anton (1791–1870), bogholder, justitsråd, I. 49, 50, 52, 53; II. 86.
- Händel, Georg Friedrich, (1685–1759), ty.-eng. komponist, I. 378; II. 240.
- Häser, August Ferdinand (1779–1844), ty. komponist, I. 531; II. 286.
- Høegh, Ellen Cathrine, se Voigt.
- Høegh, Jørgen (1781–1852), sognepræst, I. 162; II. 151.
- Høegh-Guldberg, Frederik (1771–1852), forfatter, II. 3, 15, 17.
- Høegh-Guldberg, Hans Jørgen Christian (1802–79), overkrigskommissær, postmester, II. 285.
- Høegh-Guldberg, Ove Christopher (1805–69), læge, dr. med., etatsråd, I. 486; II. 276.
- Hölty, Ludewig Heinrich Christoph (1748–76), ty. digter, I. 493; II. 278.
- Høyen, N. L. (1798–1870), kunsthistoriker, II. 247.
- Høyer, Anna Marie, se Adler.

I

- Ingemann, B. S. (1789–1862), digter, I. 108, 110, 115 f., 289, 334; II. 40, 79, 115, 120 f., 127.
- Ingerslev, Hans Christian (1798–1888), sognepræst, I. 101; II. 116.
- Ipsen, Christiana Margaretha Dorothea Clara Louise, se Sibbern.
- Ipsen, Eduard (1810–88), organist, I. 496; II. 57, 279.
- Ipsen, Harald Peter (1813–75), præst, I. 137; II. 139, 172.
- Ipsen, Johanne, se Hass.
- Ipsen, Ludvig (1806–75), by- og herredsskriver, I. 212; II. 172.
- Ipsen, Ludvig Frederik (1773–1847), inventarieskriver, krigsråd, I. 136; II. 139.
- Ipsen, Mette Margrethe, f. Bøgh (1808–40), I. 212; II. 172.
- Irgens-Bergh, Mathias Friis von (1788–1828), gesandt, kammerherre, I. 75; II. 99.
- Irgens-Bergh, Mathilde Theresia von, f. Holsten (1793–1861), I. 75; II. 99.
- Irnisch (uvist hvem), I. 249.
- Iversen, Theodora Cathrine, se Hass.
- Iürgensen, Bolette Sophie, se Petersen.
- Iürgensen, Elisabeth (Lise) Dorothea, f. Buntzen (1776–1867), I. 44, 64, 117; II. 83, 91, 98, 129, 208.
- Iürgensen, Frode(rus) Christian (1759–1810), mægler, dispachør, II. 83, 91, 208.
- Iürgensen, Johanne (Hanne) Christine, se Winge.
- Iürgensen, Peter Andreas Heiberg (1800–60), stiftsprovst, II. 91, 129.
- Iürgensen, Thomasine Elisabeth Johanne, f. Koch (1809–86), II. 91.
- Jacobi, Johann Georg (1740–1814), ty. digter, I. 493, 508; II. 278.
- Jacobsen, Henriette Christiane, f. Lindgaard (d. 1859), II. 111.
- Jacobsen, Jacob (1779–1828), sognepræst, II. 111.
- Jacobsen, Lars (1841), gårdmand, II. 230.
- Jacobsen, W. C., købmand, I. 488; II. 276.
- Jacobson, Ludvig Levin (1783–1843), kgl. livlæge, I. 327, 479; II. 221, 273.
- Jahn, (uvist hvem), I. 452.
- Jansen, Thora Augusta, se Blom.
- Jazet, Jean Pierre Marie (1788–1871), fr. akvatintastikker, I. 460; II. 268.
- Jensen, Henning (1776–1859), sognepræst, II. 262.
- Jensen, Jens Christian (1806–86), sognepræst, I. 493, 511; II. 278, 288.
- Jensen, Niels Peter (1802–46), komponist, organist, II. 29, 55, 306, 316 f.
- Jensen, Olave Marie Christine, f. Hansen (1808–82), II. 188, 278.
- Jensen, Peter (f. 1812), student, I. 441, 499; II. 262, 280.
- Jensen, Sophie (f. 1776), hoffrøken, I. 80, 163, 194; II. 103, 152, 164.
- Jess, Amalie Henriette Augusta, f. Trendelenburg (1768–1814), II. 183.
- Jess, Carl Frederik Vilhelm (1809–62), sekondkaptajn, driftsingeniør, I. 127, 230; II. 134.
- Jess, Charlotte Ditlefine Henriette, se Baggesen.
- Jess, Elfriede, f. Dohrn (d. 1850), I. 510; II. 282.
- Jess, Francke Magdalena, f. Kühl (1780–1858), II. 133.
- Jess, Frederik (1817–92), major, udskrivningschef, I. 127, 133 f., 146, 154, 159, 228, 230, 265; II. 134 f.
- Jess, Hartvig (1764–1816), borgmester, etatsråd, II. 183.
- Jess, Marcus (1771–1848), oberst, II. 133.
- Jess, Theodor Henrik Edvard (1807–48), kaptajn, I. 127, 510; II. 133, 282.
- Jessen, Caroline Wilhelmine, f. Jessen (1804–82), II. 209.
- Jessen, Emma Othilia von, f. Krebs (1814–81), I. 460, 464; II. 268.
- Jessen, Emma Sofie Elisabeth von (1838–72), g. Pontoppidan, II. 170.
- Jessen, Frantz Christopher von (1810–53), overpostmester, kammerjunker, I. 195, 209, 320, 339, 407, 418, 425, 460, 464 f., 540; II. 164, 170.

J

- Jessen, Johan Christian von (1817-84), justitsminister, II. 176.
- Jessen, N. J. (1797-1866), overfører, kammerherre, II. 209.
- Jessen, Reinholdine Henriette von (1840-1927), I. 209; II. 170.
- Johannsen, skomager, I. 40; II. 82.
- Johannsen, Charlotte Elise, f. Seidel (1798-1891), I. 321, 381, 452; II. 218, 240, 266.
- Johannsen, Johann Christian Gottberg (1793-1854), præst, dr. phil. & theol., I. 321, 452 f.; II. 218, 240.
- Johansen, Hans Lorentz (d. 1826), kapelmester, organist, II. 9, 295.
- Juel, Jens (1745-1802), maler, I. 46; II. 84.
- Juliane Marie (1729-96), kong Frederik V.s dronning, I. 13, 130, 164, 169, 197; II. 67.
- Juliane Sophie (1788-1850), prinsesse af Danmark, I. 232, 247; II. 184, 190.
- Jürgensen (uvist hvem), I. 385.
- Jürgensen, Christian (d. 1845), silke- og klædehandler, agent, I. 403; II. 249.
- Jürgensen, Frederik (Fritz) (1787-1843), hofurmager, I. 182, 225, 228, 233; II. 39, 158, 182, 309, 310.
- Jørgensen, Carl Wilhelm (1801-72), overformynder, I. 343; II. 227.
- Jørgensen, Jacobine Nicoline, f. Haren (1841), II. 227.
- Jørgensen, Nicoline Thomasine Henriette (1791-1847), skuespillerinde, I. 198; II. 166.
- Jørgensen, Nina Emilie Oline Ernestine (f. 1841), I. 345; II. 227.
- Jørgensen, Sophie Angenese Ferdinandine, f. Zülrow (f. 1810), I. 344; II. 227.
- Jørgensen, Thorvald Julius (1809-69), major, I. 231, 343, 345, 488; II. 183, 227, 276.
- K**
- Kaas, Kirstine, se Stampe.
- Kaas, Regitze Sophie, se Holsten.
- Kabell, Frederik Christian (1808-1903), amtsforvalter, justitsråd, I. 401; II. 115, 248.
- Kabell, Johannes (1781-1855), organist, I. 401; II. 248.
- Kabell, Petrus (1811-99), sognepræst, I. 401; II. 248.
- Kalhauge, Niels (1746-1821), organist, II. 292.
- Kalkar, Christian Andreas Hermann (1802-86), sognepræst, dr. theol. & phil., I. 215; II. 173.
- Kalkbrenner, Friedrich Wilhelm Michael (1788-1849), ty. klavervirtuos, komponist, I. 132, 430; II. 137.
- Kall, Nicolai (1749-1823), professor, etatsråd, II. 291.
- Kalla, tyrolermusiker, I. 520.
- Kames, Lord, se Henry Home.
- Kant, Immanuel (1724-1808), ty. filosof, I. 45, 51, 58, 251, 304, 316, 399, 467 f., 528; II. 84, 86 f., 89, 216, 228, 247.
- Kastrup, Christian (1789-1870), tobaksfabrikant, I. 499; II. 279.
- Kastrup, Ida Marie Ophelia, se Møller.
- Kauffeld, Frederik Vilhelm (1809-79), toldinspektør, krigsråd, I. 352; II. 231.
- Kaufmann, Asmus (1806-90), ty. maler, II. 215.
- Kaufmann, Laura Elisabeth, f. Hass (1812-75), hofsangerinde, I. 309; II. 214 f.
- Kellermann, Christian (1748-1822), herredsfoged, kancelliasessor, II. 66.
- Kellermann, Christian Laurentzius (1815-66), violoncelvirtuos, kapelmusikus, II. 66, 183.
- Kellermann, Christine, f. Sangaard (1755-1822), II. 66.
- Kellermann, Marie Magdalene (Lene), f. Broager (1783-1857), II. 78.
- Kellermann, Olaus Christian (1779-1862), handskefabrikant, købmand, I. 9, 17, 230; II. 66, 102.
- Kellermann, Peter Johan Wilhelm (1776-1862), amtsskriver, toldforvalter, I. 9, 17, 230; II. 66, 102.
- Keyper, Frantz Jacob August (1792-1859), fagottist, krigsråd, I. 237; II. 186, 297, 309.
- Kielsen, Frederik Christian (1774-1850), lærer, I. 129; II. 135.

- Kierkegaard, Peter Christian (1805–88), biskop, kirkeminister, I. 165; II. 152, 196.
- Kierulff, Andreas Christian (1782–1846), overpræsident, I. 131, 137, 147, 166, 176, 181, 442; II. 136, 143 f., 157, 263.
- Kierulff, Charlotte Theodore (1787–1865), I. 147; II. 144.
- Kierulff, Julie Lovise (1814–75), I. 147; II. 144.
- Kinch, Peter Christian (1787–1859), departementsdirektør, I. 296; II. 211.
- Kind, assessor (ukendt), I. 255.
- Kirschner, Friedrich Theodor, østr. skuespiller, I. 258, 276; II. 194.
- Kirstein, familien, II. 76, 109.
- Kirstein, Carl Ludvig (1793–1862), teaterdirektør, konferensråd, I. 286, 350, 357, 391, 429, 435, 454, 480, 485 f., 507, 513, 533 f., 540; II. 29, 116, 119, 149, 183, 230, 307.
- Kirstein, Charlotte Wilhelmine Emilie, se Wiese.
- Kirstein, Emilie Henriette (Jette), f. Cramer (1764–1820), I. 32; II. 61, 77, 81.
- Kirstein, Ernst Andreas (1798–1852), landvæsenskommissær, I. 513; II. 282.
- Kirstein, Ernst Philip (1739–1834), deputeret, konferensråd, I. 3–5, 99, 159, 275 f.; II. 61–63, 81, 89, 205, 232.
- Kirstein, Harald Eduard (1801–61), vinhandler, konsul, I. 281, 449; II. 205.
- Kirstein, Helene (Lene) Claudiane Margrethe, f. Holm (1802–82), I. 107, 229, 540; II. 119, 182, 288.
- Kitson, Mathilde Christine, se Malling.
- Kjerulf, Christian Pingel (1800–49), læge, dr. med., I. 279; II. 204.
- Klatt, madam, I. 196; II. 165.
- Klein (uvist hvem), I. 206; II. 169.
- Klein, Louis (1810–77), bogtrykker, I. 253; II. 193.
- Klieme, Joh. Ph. (d. 1794), organist, II. 63.
- Klose, M. (f. ca. 1790), juveler, I. 224, 264; II. 180.
- Knie, Karen Johanne (Hanne), f. Halvorsen, se Hertz.
- Knigge, Adolf Franz Friedrich friherre von (1752–96), ty. forfatter, I. 40, 296, 429, 502; II. 82.
- Knirsch, Carl Joseph (f. 1774), gæstgiver, I. 140, 165, 241, 381, 387; II. 139, 152.
- Knorr, Regine Magdalene, se Steenberg.
- Knorrning, Sofia Margaretha v., f. Zelow (1797–1848), sv. forfatterinde, I. 117, 119; II. 129, 131.
- Knuth, Frederik Christian Julius greve (1787–1852), stiftamtmand, gehejmekonferensråd, II. 303.
- Knuth, Marie Elisabeth comtesse, se Moltke.
- Koch, Christiana Amalia, se Hansen.
- Koch, Christiana Sophia, se Hertz.
- Koch, Christiana Sophie (d. 1836), II. 104.
- Koch, Else Christense, se Hertz.
- Koch, Ernst Bernhard (1805–64), skrådermester, I. 154, 182, 225, 233, 283, 289, 315, 338, 357; II. 146.
- Koch, Hans Christopher Elers (1774–1847), sognepræst, II. 85, 91, 95, 104.
- Koch, Hans Henrik (Henni) (1836–1903), viceadmiral, II. 258.
- Koch, Ida, f. Wulff (1806–76), I. 147, 160, 434 f., 437; II. 111, 144, 150, 198, 258, 265.
- Koch, Jørgen Hansen (1787–1860), hofbygmester, konferensråd, I. 91, 116, 147, 150, 162, 175, 195–98, 317, 342, 382, 434 f., 446, 460, 463, 496, 536; II. 46 f., 52–55, 57, 111, 116, 143, 164 f., 188, 241, 258, 279, 314, 316.
- Koch, Jørgen Hansen (1829–1919), overlærer, II. 258.
- Koch, Laurentze Marie, f. Buntzen (1781–1854), II. 85.
- Koch, Peter Frederik (1832–1907), højesteretsjustitiarius, II. 258.
- Koch, Thomasine Elisabeth Johanne, se Iürgensen.
- Koefoed, Ehrenreich Christopher Ludvig (1830–1904), generalmajor, landstingsmand, II. 270.
- Koefoed, Hans Jacob (1785–1870), generalauditør, gehejmekonferensråd, I. 147; II. 144.

- Koefoed, Johanne Louise, f. Rottbøll (1800–77), I. 147; II. 144.
- Koefoed, Marie Benedicte, f. Rothe (1837–1906), II. 270.
- Koefoed, Ulriche Augusta, se Stage.
- Kofoed, A. C., skipper, I. 222; II. 177.
- Kofoed, Cathrine (Trine) Petrea (f. 1822), tjenestepige, I. 252, 256, 325, 372, 374, 385, 427; II. 192, 220, 241, 248.
- Kofoed, J., skipper, I. 222; II. 177.
- Kofoed, Karen Kirstine, se Gravesen.
- Kofoed-Hansen, Hans Peter (1813–93), præst, forfatter, I. 78, 99, 210, 230, 284 f., 335, 365, 367, 435, 451, 542; II. 102 f., 149, 183, 206, 259.
- Kolderup-Rosenvinge, Janus Lauritz Andreas (1792–1850), professor, dr. jur., I. 81, 472, 504; II. 25, 104, 271, 280.
- Kolthoff, Ernst Vilhelm (1809–90), sognepræst, dr. theol., I. 308, 467, 469, 513; II. 147, 214, 270, 282.
- Konow, Marie Louise f. Oehlenschläger (1818–1910), I. 183; II. 158.
- Konow, Wollert (1809–81), no. forfatter, dr. phil., I. 183; II. 158.
- Kornerup, familien, II. 127.
- Kornerup, Anna Frederikke, f. Müller (1776–1867), I. 369; II. 101, 236.
- Kornerup, Anna Margrethe, f. Kornerup (1798–1864), I. 347; II. 229.
- Kornerup, Anny Cathinca, se Foss.
- Kornerup, Christian (1765–1851), kontorchef, justitsråd, I. 243, 287; II. 101, 189, 203, 236.
- Kornerup, Elisabeth Margrethe, se Friis.
- Kornerup, Elise Agathe Ketty, se Haagen.
- Kornerup, Hans Jacob (1802–65), sognepræst, II. 306.
- Kornerup, Henriette (Jette) Hansine, f. Biering (1807–90), II. 29, 306.
- Kornerup, Inger Sophie Marie, se Bang.
- Kornerup, Jacob (1760–1840), købmand, I. 503; II. 96, 189, 280.
- Kornerup, Karen Margrethe, f. Bruun (1773–1810), II. 306.
- Kornerup, Ketty Agathe Bolette (1838–1920), II. 126, 261.
- Kornerup, Maren Elise, se Hertz.
- Kornerup, Marie Elisabeth Sørensdatter, f. Bruun (1771–1842), I. 503; II. 96, 280.
- Kornerup, Nicolai Waldemar Mohr (1817–86), kontorchef, I. 278; II. 203.
- Kornerup, Peder Hans (1794–1865), proprietær, II. 131.
- Kornerup, Peter Ernst Iver (1794–1875), kgl. bygningsinspektør, I. 112 f., 124, 145, 206, 239, 244, 263, 278, 305, 327 f., 362, 400; II. 101, 125, 129, 197, 261.
- Kornerup, Rasmus (1768–1849), købmand, II. 306.
- Kornerup, Sofie Dorothea (Thea), f. Borch (1805–73), I. 112, 118, 140, 239, 440; II. 125 f., 129, 140, 187, 261.
- Kornerup, Sophus Jacob (1834–1914), bogholder, I. 112; II. 126.
- Kornerup, Søren Frederik (1797–1863), købmand, I. 134, 143, 353, 369, 535; II. 138, 229, 231, 236, 286.
- Kornerup-Borch, Anne Margrethe, f. Borch (1795–1873), I. 120, 503, 534; II. 131, 280, 186.
- Kornerup-Borch, Søren (1795–1855), amtsforvalter, I. 503, 534; II. 131, 280, 286.
- Kotzebue, Friedrich Ferdinand von (1761–1819), ty. forfatter, I. 215, 338, 359, 448, 475.
- Kragh, Boline Margaretha, f. Abrahamson (1809–39), operasangerinde, II. 205.
- Kramer, Johan Heinrich Herman (1778–1805), kgl. fuldmægtig, I. 23–28, 30–33, 453; II. 71–74, 76, 110.
- Kramer, Ludvig August (1809–65), kaptein, assessor, I. 284; II. 207.
- Kramp, J. Lassenius (1808–76), snedkermester, II. 234 f.
- Krarup, Niels Bygom (1792–1842), rektor, dr. phil., I. 521; II. 226, 280, 284.
- Kratzenstein, Anna Maria, f. Thuun (1753–1827), I. 438; II. 260.
- Kratzenstein, Christian Gottlieb (1723–95), læge, fysiker, II. 260.
- Kratzenstein-Stub, Christian Gottlieb (1783–1816), maler, I. 46; II. 84, 98.
- Krause (1842), ty. kammervirtuos, I. 495; II. 278, 279.

- Krebs, Emma Othilia, se Jessen.
 Kretzschmer, Frederik (1776–1845), organist, I. 71; II. 97.
 Kreutzer, Konradin (1780–1849), ty. komponist, I. 226; II. 181.
 Kriehauf (uvist hvem), I. 452.
 Krieger, A. F. (1817–93), jurist, politiker, II. 177.
 Krogh, frk. (uvist hvem), I. 117; II. 129.
 Krogh, Marie Caroline Vilhelmine, se Løvenskiold.
 Krohn, Johan Theodor Sophus (1823–65), præst, I. 265–67, 270, 315, 323, 334, 388, 390, 394, 402, 413, 431, 445, 448, 465, 469, 484, 511 f., 517, 519, 525 f., 541–43; II. 102, 197, 242, 288.
 Krohn, Maria Elisabeth (Elisa), se Münter.
 Krohn, Maria Vilhelmine, se Schmidt-Phiselseck.
 Krommer, Franz (1760–1831), østr. violonist, komponist, I. 431; II. 257.
 Kronberg (1794), skomager, I. 4; II. 62.
 Krossing, Peter Casper (1793–1838), komponist, syngemester, organist, II. 10, 14, 30, 295, 297 f., 309.
 Kruse, Lauritz (1778–1839), forfatter, II. 47, 71 f., II. 4, 7 f., 16, 77, 85, 98.
 Kruuse, Manderup Pedersen (1760–1846), sognepræst, provst, I. 440; II. 261, 325.
 Kryger, Jørgen (1841), kromand, II. 230.
 Krøyer, Hans Ernst (1798–1879), komponist, I. 178; II. 156.
 Kuhlau, Friedrich Daniel Rudolph (1786–1832), komponist, I. 56 f., 75, 82, 85, 89, 156, 225; II. 88 f., 96, 106 f., 119, 181, 291, 300, 302.
 Kunzen, Carl Frederik (1800–72), overdommer, I. 107; II. 119.
 Kunzen, Friedrich Ludwig Aemilius (1761–1817), komponist, I. 3, 14; II. 61 f., 77, 119.
 Kunzen, Johanne Margrethe Antonetta, f. Zuccarini (1766–1842), sangerinde, II. 62.
 Kühl, Francke Magdalena, se Jess.
 Købner, Julius Johannes Wilhelm (1806–79), lægprædikant, II. 146 f.
 Köbbner, Salomon, se Købner, Julius Johannes Wilhelm.
 Køpke, Gøde Laurentius (1811–68), overretsassessor, II. 115.
 Køpke, Peder Gjødesen (1811), lærer, II. 115.

L

- Lachner, Franz (1803–90), ty. komponist, I. 110; II. 122.
 Lafontaine, August Heinrich Julius (1758–1831), ty. forfatter, I. 41, 95; II. 82.
 Lahde, Carl Frederik Wilhelm (1801–37), litterat, kompagnikirurg, II. 153.
 Lahde, Gerhard Ludvig (1765–1833), kobberstikker, II. 153.
 Lahde, Marie Taanum (1789[?]-1876), I. 166, 169, 227, 257 f., 283, 288, 351, 354, 428, 510; II. 153.
 Langbein, Friedrich Ernst (1757–1835), ty. forfatter, II. 141.
 Lange, Henriette Elisabeth, f. Nelthropp (1793–1875), I. 282; II. 205.
 Lange, Ida Vilhelmine, f. Blom (1808–86), I. 124, 246, 260, 264, 279, 295; II. 133, 136, 190, 254.
 Lange, Johan Nicolaj (1814–65), præst, I. 224, 397, 406, 423, 426, 428, 519, 525–27, 529; II. 102, 179.
 Lange, Johannes Andreas (1780–1829), grosserer, II. 205.
 Lange, Michael (1788–1856), overpræsident, konferensråd, I. 147, 293; II. 143, 209.
 Lange, Peter Ferdinand (1814–86), grosserer, sen. proprietær, I. 124, 295, 404, 416–18; II. 133, 136, 190, 205, 210, 254.
 La Roche, Marie Sophie (1731–1807), ty. forfatterinde, I. 279, 307, 392, 422, 459.
 Larsen, Johannes Ephraim (1799–1856), professor, dr. jur., I. 148; II. 144, 273.
 Larsen, Lars (1758–1844), skibsreder, værfstsejer, I. 346; II. 228.
 Larsen, Marie Cathrine (Trine) (f. 1825), tjenestepige, II. 229, 238.
 Lassen, Christian Ludvig (1766–1839), kancellideputeret, etatsråd, II. 297.

- Lassen, Christiane Erasmie, se Bræstrup.
- Lasso, Orlando de (1522–94), nederl. komponist, I. 478; II. 273.
- Laurent, Pierre Jean (1758–1831), balletmester, I. 340; II. 226.
- Lavater, Johann Caspar (1741–1801), schweiz. præst, forfatter, I. 230; II. 61, 183.
- Lehmann, Otto Ludvig Edvard (1815–92), portrætmaler, I. 194; II. 164.
- Lehmann, Peter Martin Orla (1810–70), politiker, I. 164–166, 221, 426, 442; II. 152, 176, 262 f.
- Lemmich, Jobst Conrad Hirsch (1799–1866), generalmajor, I. 440, 441, 500; II. 259, 261, 266, 272, 280.
- Lemmich, Theresia Dorothea, f. Zubert (d. 1882), I. 443; II. 264.
- Lemming, Frederik Carl (1782–1846), kgl. kammermusikus, II. 35, 309.
- Lente-Adeler, Christian baron (1784–1844), amtmand, dr. jur., II. 113.
- Lerche, Anna Kirstine, bogbindermesterenke, I. 182; II. 158.
- Lerche, Cathrine Sophie, bogbindermesterenke, I. 182; II. 158.
- Lerche, J. junr., bogbindermester, II. 158.
- Lerche, Jonas Christian, bogbindermester, II. 158.
- Levetzau, Eleonore Vilhelmine (Minna) Frederikke Gregersine, se Müller.
- Levetzau, Joachim Godsche (1782–1859), overhofmarskal, teaterchef, I. 320, 381, 478, 485; II. 216, 218, 240, 273.
- Levetzau, Margrethe Øllgaard (1779–1871), hofdame, I. 372; II. 238.
- Lichtenberg, Georg Christoph (1742–99), ty. satiriker, fysiker, I. 357; II. 232.
- Lichtenstein, Frederikke Charlotte Pauline, se Rung.
- Liebenberg, Andreas Emil (1813–69), overlærer, I. 249; II. 191.
- Liebenberg, Carl Christian Birch (1804–65), højesteretsadvokat, etatsråd, I. 429; II. 256.
- Liebenberg, Michael Frederik (1767–1828), kgl. konfessionarius, II. 9, 295, 299.
- Lillelund (uvist hvem), I. 146; II. 143.
- Lind, Jenny (1820–87), sv. sangerinde, II. 144.
- Lind, Olivia, se Hansen.
- Lind, P. E. (1814–1903), biskop, II. 177.
- Linde, Anna Elisabeth, f. Holten (1840–1925), II. 230.
- Linde, Theodor (1831–94), overformynder, kammerherre, II. 230.
- Lindberg, Jacob Christian (1797–1857), præst, I. 245, 259, 262; II. 171, 174, 189 f., 196, 218.
- Lindegaard, Henriette Christiane, se Jacobsen.
- Lindegaard, Lovise, se Petersen.
- Lindegaard, Peter (1758–1832), slotsgartner, II. 111, 269, 281.
- Lindegaard, Vilhelm Theodor (1796–1859), sognepræst, I. 109, 116, 173, 233, 293, 300, 310, 315, 322, 333, 366, 401, 408, 482, 485, 507; II. 111, 121, 128, 184, 307.
- Lindhard, Inger Dorothea, f. Sommer (1812–91), I. 499; II. 280.
- Lindhard, Joachim Otto (1812–67), lærer, cand. phil., II. 280.
- Linstow, Carl Adolph (1806–57), kaptajn, kammerjunker, cand. jur., I. 540; II. 288.
- Linstow, Louise Martine, f. Malling (1819–55), I. 540; II. 288.
- Liphardt, Jos., artist, I. 520.
- Liste, Philip, domorganist i Hildesheim, II. 55, 316 f.
- Liszt, Franz (1811–86), ung. komponist, I. 216, 370, 372, 374, 379, 475, 495; II. 174, 236 f., 264, 278.
- Locke, Sarah, se Sames.
- Lohr, Jens Lauridsen (f. 1801), urtekræmmer, I. 123, 125, 193, 258, 269, 283, 292, 294, 301; II. 133, 164.
- Lorck, Jørgen Heinrich (1810–95), distriktslæge, I. 184; II. 109, 159.
- Lorck, Lorentz (1806–68), sognepræst, I. 89, 184; II. 109.

- Lorck, Phillippine Henriette, f. Smidth (1806–90), II. 109.
- Lorentzen, C. A. (1749–1828), maler, II. 96.
- Lose, Carl Christian (1787–1835), musikhandler, I. 78, 85; II. 30, 102, 143.
- Lose, Carl Christian (1821–92), musikhandler, I. 125, 153, 187, 190, 438; II. 102.
- Louise (1817–98), kong Christian IX's dronning, II. 153.
- Lowzow, Bertha Emilie Mathilde von (1839–76), II. 141.
- Lowzow, Frederik von (1788–1869), højesteretsjustitiarius, gehejmekonferensråd, I. 144; II. 141.
- Lowzow, Marie Charlotte Sophie v., f. Blücher (1804–94), II. 141.
- Lunau, Benjamin Heinrich, ty. klaverfabrikant, I. 516; II. 283.
- Lund, jomfru (uvist hvem), I. 117 f.; II. 129.
- Lund, Anna Margrethe (1778–1844), g. 1. von Plessen, 2. Haxthausen, I. 256; II. 194.
- Lund, Christen (1789–1845), rentekammerdeputeret, konferensråd, I. 429; II. 256.
- Lund, J. H. (1820–40), musiker, I. 183, 187; II. 159.
- Lund, J. L. (1777–1867), maler, II. 206.
- Lund, Jens (1796–1836), sekretær, bureauchef, kancelliråd, II. 32, 308.
- Lund, Johan Ditlev Amadeus (1790–1847), organist, I. 183, 373, 450; II. 55, 159, 238, 266, 295, 317.
- Lund, Otto, slagter, II. 194.
- Lund, Troels (1802–67), teatermaler, II. 247.
- Lunddahl, Andreas Peter (1816–85), sognepræst, I. 402; II. 248.
- Lunddahl, Hedvig Rasmine Frederikke, f. Tryde, (1822–1909), I. 402; II. 248.
- Luther, Martin (1483–1546), ty. reformator, I. 408, 458 478.
- Lüders, Conrad (1801–56), pianist, kgl. kammermusikus, I. 82, 136, 289, 516; II. 37, 104, 116, 128, 159, 283, 310.
- Lyngbye, Hans Peter Johan (1806–34), komponist, kantor, II. 33, 308.
- Lütken, Christiane Catharina, se Borries.
- Lütken, Henriette Wilhelmine (1780–1869), stiftsfrøken, I. 372; II. 238.
- Lüttichau, Helene Cathrine Betty rigsgrevinde (1790–1841), I. 360; II. 233.
- Lützen (uvist hvem), I. 238.
- Læssøe, Margrethe Juliane Signe, f. Abrahamson (1781–1870), II. 138.
- Læssøe, Thorald (1816–78), maler, I. 135; II. 138.
- Løvenskiold, Eggert (Aga) Christopher Frederik baron (1788–1861), overførster, kammerherre, I. 110, 136, 157, 189, 229, 305, 337, 344, 369, 373, 460, 463 f., 512, 516 f., 519, 527, 540; II. 122, 138, 311.
- Løvenskiold, Herman Severin baron (1815–70), komponist, I. 110, 136, 157, 195, 229 f., 237, 305, 327, 341, 344, 346, 369, 396, 398, 462, 512; II. 42, 122, 138, 202, 227, 236, 246.
- Løvenskiold, Margrethe Frederikke Sophie baronesse, f. Løvenskiold (1785–1876), I. 110, 229, 460–464; II. 122, 182, 269.
- Løvenskiold, Marie Caroline Vilhelmine baronesse (1821–82), g. Krogh, I. 110, 189, 229, 237, 462, 474, 477; II. 122.

M

- Maack, Gustav v. (1817–92), universitetsboghandler, II. 258.
- Maack, Thora Elise Christence v., f. Hertz (1825–97), I. 432, 440, 507; II. 258.
- Mackeprang, Hans Marcus (1793–1874), regimentskirurg, I. 466; II. 270.
- Madvig, Johan Nicolai (1804–86), filolog, politiker, I. 155, 165; II. 147, 152.
- Magens, Joachim Melchior (1775–1845), auktionsdirektør, toldskriver, I. 207, 210; II. 169, 171.
- Magnus, Abraham (1776–1855), kaptajn, sadelmagermester, I. 173, 182; II. 155.

- Maire, Charles Ferdinand le (1783-1864), urmager, I. 132-135, 329; II. 136, 221.
- Maire, Jean Frederic le (1779-1855), urmager, kantor, II. 136.
- Maire, Jules (Julius) le (1818-93), urmager, II. 136.
- Malling, Birgitte, se Hohlenberg.
- Malling, Charlotte, se Hofman Bang.
- Malling, Elisabeth Nicoline, se Thomsen.
- Malling, Frederikke Amalie, se Giersing.
- Malling, Johanne, se Hohlenberg.
- Malling, Heinrich August (1807-93), amtmænd, I. 540; II. 288.
- Malling, Joachim Kretschmer (1792-1879), major, stempelpapirkontrollør, I. 540; II. 288.
- Malling, Louise Martine, se Linstow.
- Malling, Mathilde Christine, f. Kitson (1799-1872), I. 540; II. 288.
- Malling, Ove (1821-85), amtsforvalter, I. 540; II. 288.
- Malling, Ove (1747-1829), gehejmestatsminister, I. 75, 79, 81, 82; II. 100, 103, 297, 304.
- Malling, Peder (1781-1865), arkitekt, I. 148, 184, 473, 475, 516; II. 144, 159, 272, 283, 291.
- Mangor, Anine Marie, se Thiele.
- Mangor, Anne Marie, f. Bang (1781-1865), kogeboogsforfatterinde, I. 229; II. 136, 256.
- Mangor, Christian Sigfred (1771-1840), major, direktør, I. 288; II. 208.
- Mangor, Johanne (Hanne) Catharine Kirstine, se Holten.
- Mangor, Valentin Nicolai (1770-1812), fuldmægtig, II. 256.
- Mansa, Frederik Vilhelm (1794-1879), læge, medicinalhistoriker, I. 121, 124, 505 f., 509; II. 132, 280.
- Manthey, familien, II. 71.
- Manthey, Anna Margrethe, f. Fleischer (1783-1853), I. 27; II. 74.
- Manthey, Augusta, f. Günther (1768-1806), II. 70.
- Manthey, Carl Friedrich Poul (1777-1858), amtsforvalter, I. 8, 27, 304; II. 65, 74, 213.
- Manthey, Emma Theodora, se Pløyen.
- Manthey, Johan Daniel Timotheus (1771-1831), gehejmelegationsråd, I. 82; II. 105, 110.
- Manthey, Johan Georg Ludvig (1759-1842), apoteker, II. 70.
- Manthey, Johan Gustav Ludvig (1735-1813), sognepræst, I. 8, 10, 27, 29, 90; II. 65, 70, 75, 99, 105.
- Manthey, Sophie Dorothea, f. Hermes (1745-1826), I. 8, 10, 27, 29; II. 65, 75, 99.
- Manthey, Wilhelm Samuel (1774-1815), byfoged, sorenskriver, I. 8, 10, 12; II. 65, 67.
- Marcher, Hans Koefod (1797-1877), læge, dr. med., I. 500; II. 280.
- Marcher, Louise Rudolfine, se Sahlgreen.
- Marckmann, Jørgen Wilhelm (1804-61), sognepræst, I. 157; II. 147.
- Marcussen, Emilie Gertrud, f. Carstensen (1814-1907), II. 260.
- Marcussen, Jürgen (1781-1860), orgelbygger, I. 76, 98, 223, 288, 302, 496; II. 11, 18, 20, 22, 24-36, 38-42, 46 f., 49, 51-53, 55-57, 100, 315-18.
- Marcussen, Marcus Pauli (1798-1870), legationsråd, generalkonsul, II. 261.
- Margrethe (1353-1412), dronning, I. 173.
- Mariane (1821-76), prinsesse af Mecklenburg-Strelitz, I. 359; II. 216.
- Marie Sophie Frederikke (1767-1852), kong Frederik VI's dronning, I. 103, 163 f., 166, 187-90, 341; II. 172.
- Marryat, Frederick (1792-1848), eng. forfatter, I. 144; II. 141.
- Marschall, Andreas (1783-1842), instrumentmager, II. 19, 30, 34, 200 f., 302.
- Marschner, Heinrich (1795-1861), ty. komponist, I. 106, 107; II. 118, 119, 121, 128.
- Marschner, Marianne, f. Wohlbrück (d. 1854), ty. sangerinde, I. 107; II. 118.
- Marstrand, Nicolai Jacob (1770-1829), mekanisk konsulent, bager, II. 14, 30, 297, 307.

- Marstrand, Wilhelm (1810–73), maler, II. 151.
- Martensen, Hans Lassen (1808–84), biskop, I. 137, 192, 300, 321, 407, 467, 469, 543; II. 122, 139.
- Martin y Solar, Vicente (1744–1810), sp. komponist, I. 56; II. 88.
- Martins, Ane Kirstine (1807–42), I. 445; II. 264, 265.
- Massmann, Carl Ernst (1796–1852), kon-torchef, justitsråd, I. 318, 325; II. 217, 220.
- Massmann, Dorothea (Doris) Elsabe, f. von Essen (1775–1851), I. 318; II. 126, 217.
- Massmann, Eduard Adolph (1803–72), etatsråd, I. 325; II. 220.
- Massmann, Nicolaus Hinrich (1766–1816), præst, I. 112, 174, 263, 318, 365, 412, 463; II. 92, 126, 217, 220.
- Matthison-Hansen, Christiane Petrea, f. Stenersen (1804–81), II. 108.
- Matthison-Hansen, Hans (1807–90), domorganist, I. 87, 141, 302, 398, 404, 431, 526, 528, 531; II. 29, 57, 108 f., 119, 246, 306.
- Matthison-Hansen, Johan Gottfred (1832–1909), komponist, organist, II. 109.
- Matthison-Hansen, Theresia Georgine Elisabeth, f. Qvistgaard (1813–90), II. 109.
- Matthison-Hansen, Waage Weyse (1841–1911), komponist, domorganist, II. 109.
- Matthison-Hansen, Viggo Stenersen (1834–1922), kantor, II. 109.
- Maurenbrecher, Johan Gabriel (1746–1801), præst, I. 276; II. 202, 203.
- Mayer, Marie Elisabeth, se Møller.
- Mayseder, Joseph (1789–1863), østr. violinist, komponist, I. 79; II. 103.
- Megerle, Ulrich (1644–1709), ty. augusti-nermunk, I. 466; II. 270.
- Mehemet Ali (1769–1849), ægypt. vice-konge, II. 188, 190, 207.
- Meinert, Nicolaj Jonathan (1791–1877), grosserer, II. 226.
- Melsteð, Páll (1812–1910), isl. syssel-mand, II. 148, 150, 166.
- Mendelssohn-Bartholdy, Felix (1809–47), ty. komponist, I. 475; II. 151, 159, 237.
- Merimée, Prosper (1803–70), fr. forfatter, I. 95.
- Metze, Ferdinand Heinrich Carl (1808–86), læge, dr. med., I. 279, 373; II. 204, 238.
- Meyer, Adolph Christian (1803–78), højestereassessor, I. 282, 301, 418; II. 136, 205, 212, 253.
- Meyer, Christian Heinrich, ty. klaver-fabrikant, II. 283.
- Meyer, Christian Wilhelm (1808–87), oberst, I. 281, 449; II. 205.
- Meyer, Johanne Emilie, f. Blom (1812–52), I. 301; II. 136, 205, 212.
- Meyer, Johannes (1841), violinist, I. 362; II. 234.
- Meyer, Peter Krog (1779–1819), biskop, II. 96.
- Michailowich, Feodor, se Hertz, Børge.
- Michelangelo Buonarotti (1475–1564), ital. billedhugger, maler, arkitekt, I. 313 f.
- Mikkelsen, Hans Christian (1769–1835), kapellan, I. 72; II. 98.
- Milder-Hauptmann, Pauline Anna, f. Milder (1785–1838), østr. operasangerinde, I. 78; II. 102.
- Milo, Johan (1788–1861), boghandler, I. 153; II. 145.
- Molbech, Christian (1783–1857), historiker, sprogforsker, I. 261; II. 196 f., 216.
- Moldenhawer, familien, II. 71.
- Moldenhawer, Carl Edvard (1795–1870), inspektør, justitsråd, I. 71; II. 97.
- Moldenhawer, Daniel Gotthilf (1783–1823), overbibliotekar, I. 29, 30, 438; II. 61, 76, 260.
- Moldenhawer, Margrethe Christine, f. Eitzen (1766–1823), II. 260.
- Molière, Jean Baptiste (1622–73), fr. digter, I. 47.
- Moltke, Adam Wilhelm lensgreve (1785–1864), gehejmestatsminister, I. 116, 234, 242, 292, 335, 394, 397, 440, 443, 468,

- 482 f., 494, 514, 536; II. 47, 128, 130, 185, 245, 261, 289.
- Moltke, Frederik Georg Julius lensgreve (1825-75), udenrigsminister, I. 397, 543; II. 245, 289.
- Moltke, Marie Elisabeth grevinde, f. comtesse Knuth (1791-1851), I. 386, 397; II. 203.
- Moltke, Otto Joachim greve (1770-1853), statsminister, I. 163; II. 152.
- Moltke-Hvitfeldt, Adam Gottlob greve (1798-1876), kammerherre, gehejme-konferensråd, II. 183.
- Moltke-Hvitfeldt, Gebhard greve (1829-96), diplomat, I. 231; II. 183.
- Monrad, D. G. (1811-87), biskop, politiker, I. 221, 223; II. 152, 175, 177 f.
- Monrad, David (1782-1847), generalpost-direktør, konferensråd, I. 159; II. 149.
- Monrad, P. J. (1758-1834), kancellideputeret, konferensråd, II. 100.
- Moscheles, Ignaz (1794-1870), bøhm. komponist, klavervirtuos, I. 78, 81-83, 152; II. 102, 104, 106.
- Motte-Fouqué, Friedrich Heinrich Karl de la (1777-1843), ty. forfatter, I. 299; II. 212.
- Mourier, Elisabeth Jacobine Vilhelmine, se Neergaard.
- Mourier, Henriette Marie, se Ulrich.
- Mozart, Wolfgang Amadeus (1756-91), østr. komponist, I. 57, 72, 225, 538.
- Mundt, Cathrine Maria, se Schreiber.
- Mundt, Just Henrik (1782-1859), borgmester, konferensråd, I. 147; II. 143.
- Musäus, Johann Carl August (1735-87), ty. forfatter, I. 206; II. 168.
- Müffelmann, Augusta, f. Tutein (1787-1844), II. 75.
- Müffelmann, Hermann Christian (1775-1848), grosserer, bogholder, II. 75.
- Müller, Actonia Caroline Schauenburg, f. Hass (1813-51), I. 89, 104, 112 f., 117, 119, 122 f., 128, 130 f., 133, 135 f., 141, 144-49, 152, 154, 156 f., 159 f., 162 f., 166, 168, 170, 172 f., 175-77, 179, 183, 185, 187, 189 f., 192, 194, 196 f., 199 f., 202 f., 205-12, 214-16, 220, 223, 225-36, 240, 244, 246-49, 251, 253, 256 f., 260, 263, 265 f., 270, 273, 277, 280, 283-85, 287, 290-92, 295-97, 300 f., 304 f., 307 f., 310, 314, 316, 319, 321 f., 325, 328, 330 f., 333-36, 338, 341-43, 346, 348, 351, 353-55, 357, 359-61, 364 f., 369 f., 372-74, 383, 395, 398, 401, 410, 412, 428, 431, 442, 447, 449 f., 455-57, 459, 466, 468 f., 475, 477 f., 481, 483 f., 486-88, 490, 492, 496 f., 504, 510, 517 f., 524, 539, 543; II. 33, 44, 110, 123, 125, 130, 162 f., 216, 220.
- Müller, Anna Frederikke, se Kornerup.
- Müller, Augusta (Gusta), I. 202, 228 f., 263; II. 167, 183.
- Müller, Carl Eduard (1812-97), provst, I. 230; II. 183.
- Müller, Carl Ludvig (1809-91), numismatiker, arkæolog, I. 131; II. 135.
- Müller, Christian (1807-54), lærer, I. 118, 131, 137, 154 f., 166, 169, 176, 178, 187, 190, 193, 195, 198, 201 f., 204, 206, 208, 214 f., 222 f., 230 f., 231, 248, 259, 286, 301, 304, 314 f., 335, 345, 356 f., 396, 428, 469, 482, 489, 504 f., 518 f.; II. 124, 130, 146, 200.
- Müller, Christina Catharina, f. Holm (1817-89), II. 183.
- Müller, Elias Theodor Christian Kirstein (1844-1903), godsforvalter, II. 246.
- Müller, Eleonore Vilhelmine (Minna) Frederikke Gregersine, f. Levetzau (1819-65), II. 135 f.
- Müller, Ernesta Petrea Jensine, se Schaumburg-Müller.
- Müller, Ferdinand Schauenburg (1810-51), sogneprest, I. 83, 86, 88, 92 f., 96 f., 99-101, 105 f., 112-14, 117-19, 121-28, 130, 132, 134 f., 138, 140 f., 144-48, 150, 152 f., 155 f., 158, 160 f., 163 f., 166 f., 169, 171-83, 186, 188 f., 191, 193 f., 196 f., 199, 201-05, 207-11, 213-15, 217-19, 221-27, 229-32, 234-40, 242, 245-49, 251-53, 257 f., 261, 264-66, 269 f., 274, 277, 280-85, 288-92, 294 f., 297, 299 f., 302-04, 306-08, 310, 315 f., 319, 321, 323, 325, 327, 329, 331, 334 f., 337 f., 340 f., 343-45, 347 f., 350 f., 353-

- 55, 357, 359-61, 363 f., 366, 368-73, 375 f., 378, 380, 383, 386, 388, 391 f., 394 f., 397 f., 400-02, 404 f., 407 f., 410, 412 f., 415 f., 418, 423, 427, 429-32, 434, 436 f., 439 f., 442 f., 445-47, 449-52, 454, 456 f., 459, 465 f., 469, 471 f., 474, 477 f., 480 f., 484, 486 f., 490 f., 493-95, 497 f., 500, 502, 504, 508 f., 511 f., 514 f., 517, 522, 528, 534 f., 537 f., 540 f.; II. 22 f., 29 f., 32 f., 35, 44, 55, 91, 103, 105, 115 f., 123-25, 145, 161, 169, 193, 220, 259 f.
- Müller, Fr. L. (1840), kaptajn, toldbetjent, I. 222; II. 177.
- Müller, Hans Lyder Roed (1812-82), sognepræst, I. 519; II. 283.
- Müller, Harald Waldemar Alexis (1815-64), pedel, I. 396, 487; II. 244, 276.
- Müller, Heinrich (1759-1814), professor, dr. phil., II. 183.
- Müller, Henriette, se Burchardi.
- Müller, Herman Christian (1827-50), I. 352, 356, 396; II. 124, 171, 200.
- Müller, J. G. skræddermester, I. 338, 356, 441, 540; II. 225, 232, 262, 288.
- Müller, Jens Christensen (1773-1837), silke- og klædekræmmer, bud, I. 182, 187; II. 123.
- Müller, Johan Conrad (1789-1869), stabskirurg, professor, dr. med., II. 172.
- Müller, Johanne Marie, se Storm.
- Müller, Ludvig Christian (1806-51), præst, seminarieforsøger, I. 153; II. 146.
- Müller, Mariane Henriette, f. Schaumburg (1781-1868), I. 122, 125, 128 f., 133, 139, 141, 144, 146, 163, 166, 176, 184, 192, 197, 199 f., 204, 207, 218, 222, 224, 235, 259, 265, 269, 280, 283, 286, 301, 314, 320, 327, 335, 352, 356 f., 374, 395, 403, 409 f., 464 f., 476, 497, 505; II. 123, 162 f., 169, 174.
- Müller, Otto Frederik (1807-82), højesteretsassessor, I. 195; II. 164.
- Müller, Ove Henrik Ludvig (1841-1912), forpagter, I. 338, 340, 343, 361, 425, 447, 449; II. 207, 212, 221.
- Müller, Peter Erasmus (1776-1834), biskop, dr. phil. & theol., I. 109; II. 104, 121, 127, 303.
- Müllertz, Camillus (1804-75), overlæge, II. 152.
- Münchhausen, Karl Friedrich Hieronymus friherre (1720-99), ty. kavalleriofficer, I. 283, 301, 450; II. 206.
- Mynster, Caroline Elisabeth, f. Rasmussen (1807-42), II. 261.
- Mynster, Christian Peter Gudzon (1804-77), præst, I. 439; II. 185, 261.
- Mynster, Frederik Joachim (1816-57), resid. kapellan, I. 443; II. 264.
- Mynster, Jacob Peter (1775-1854), biskop, dr. theol., I. 115, 148-50, 164, 167-69, 173, 180 f., 187, 198, 205, 208, 210, 215, 242, 245, 337, 392, 395, 431, 440, 443, 479; II. 94, 127, 169 f., 304.
- Mynster, Maria Frederica Franzisca (Fanny), f. Münter (1796-1871), I. 67, 149; II. 94, 132, 145.
- Mynster, Ole Hieronymus (1772-1818), læge, professor, II. 261.
- Münter, Balthasar (1735-93), præst, II. 61.
- Münter, Balthasar (1794-1867), kgl. konfessionarius, I. 68, 157, 215, 253, 267, 350, 359, 438, 447; II. 94, 173.
- Münter, Carl Vilhelm Theodor (1798-1841), rådmand, I. 67, 83, 308, 411; II. 94, 214.
- Münter, Friederike, se Brun.
- Münter, Friedrich Christian Carl Heinrich (1761-1830), biskop, dr. theol., I. 65-67, 82, 195, 209, 234; II. 61, 92 f., 104, 155.
- Münter, Ida Marie Louise, f. v. Schmidt-Phiseldeck (1804-67), II. 94.
- Münter, Maria Frederica Franzisca (Fanny), se Mynster.
- Münter, Marie Elisabeth (Elisa), f. Krohn (1771-1842), I. 67, 122, 438, 455 f.; II. 94, 268.
- Mäder, Alexander (d. 1823), grosserer, I. 29; II. 71, 75, 92.
- Mäder, Pauline Dorothea, f. Tutein (1780-1856), I. 29, 32; II. 71, 75, 76.

Møhl (uvist hvem), I. 83.
 Møller, Abel Theodora, f. Brücker, II. 237.
 Møller, Cathrine Elisabeth, se Fryden-dahl.
 Møller, Frederik Petrus Stahlfest (1847-1921), sognepræst, II. 275.
 Møller, Frederikke, f. Brun (1842-1918), II. 275.
 Møller, Hans (1780-1838). organist, kantor, I. 340; II. 225.
 Møller, Ida Marie Ophelia, f. Kastrup (1839), II. 142.
 Møller, Jacob Christian Johan Henrik Gundelach (1797-1845), overkirurg, II. 226.
 Møller, Jacobine Sophie, f. Friis (1812-89), II. 225.
 Møller, Jens (1779-1833), professor, dr. theol., I. 98; II. 22, 25, 113, 273, 304.
 Møller, Jens Hendrichsen (1776-1845), brygger, II. 237.
 Møller, Jens Peter (1783-1854), landskabsmaler, justitsråd, I. 400; II. 206, 247 f.
 Møller, Johan Albrecht Christopher (f. 1805), II. 142.
 Møller, Lauritz Ridder (1809-93), handelsbogholder, II. 225.
 Møller, Marie Elisabeth, f. Mayer (d. 1837), II. 225.
 Møller, Peder Ludvig (1814-65), forfatter, litteraturkritiker, I. 359; II. 233.
 Møller, Poul Martin (1794-1838), digter, filosof, II. 91, 95.
 Møller, Sophus Carl Abraham Theodor (f. 1840), II. 225.
 Mønster, Peder Christian (1797-1870), gravør, baptistforstander, II. 147, 189.
 Mønster, Vilhelmine Frederikke, se Winge.
 Mørch, Otto Josias Nicolaj (1799-1842), gartner, I. 92; II. 111.
 Møsting, Johan Sigismund von (1759-1843), gehejmestatsminister, II. 47, 100, 314.

N

Nagel, Johan Jacob (1807-85), ty. violinist, I. 79; II. 103.
 Napoleon Bonaparte (1769-1821), fr. kejser, I. 51, 67.
 Nathan, Adolph (1814-85), pianist, komponist, I. 183; II. 159.
 Nathanson, Mendel Levin (1780-1858), forfatter, redaktør, I. 71; II. 96.
 Necker, Anne-Louise Germaine, se de Staël-Holstein.
 Neergaard, Anna Joachimine Henriette, se Stemann.
 Neergaard, Carl de (1800-50), politiker, etatsråd, II. 271.
 Neergaard, Charlotte Louise Elisabeth, f. Olsen (1808-66), I. 422, 426; II. 254, 255.
 Neergaard, Christiane Louise Bruun de, f. Stemann (1807-37), II. 254.
 Neergaard, Elisabeth Jacobine Vilhelmine, f. Mourier (1778-1813), II. 255.
 Neergaard, Johan Andreas Bruun de (1770-1846), kammerherre, major, II. 254.
 Neergaard, Johan Ferdinand (1796-1849), amtmand, kammerherre, I. 415, 417, 420, 422-26, 428, 430, 436, 438, 469, 472; II. 252.
 Neergaard, Johan Thomas Oluf (1834-1921), etatsråd, I. 415, 417; II. 252.
 Neergaard, Peter Christian Bruun de (1806-93), gehejmekonferensråd, II. 254.
 Neergaard, Petronella Bruun de, f. Stemann (1804-39), II. 254.
 Neergaard, Rolf Viggo (1837-1915), cand. polit., I. 415, 417; II. 252.
 Nelthropp, Henriette Elisabeth, se Lange.
 Neuhausen, Jens (1774-1816), legatstifter, I. 495; II. 278.
 Nicolai, Poul baron von, russisk minister, II. 176.
 Nielsen, (uvist hvem), I. 122, 123; II. 132.
 Nielsen, A. (1842), ligtorneoperatør, I. 226; II. 181.

- Nielsen, Anna Helene Dorothea, f. Brenøe (1803–56), skuespillerinde, I. 267, 407; II. 101, 199, 250.
- Nielsen, Augusta, se Tuxen.
- Nielsen, Augusta Wilhelmine (1822–1902), balletdanserinde, II. 220.
- Nielsen, Hermine Marie, se Bloch.
- Nielsen, Margrethe Sophie (1829), kogebogsforfatterinde, I. 243; II. 189.
- Nielsen, Nicolai Peter (1795–1860), skuespiller, instruktør, I. 77, 88, 254, 289, 407; II. 101, 199.
- Nielsen, Rasmus (1809–84), filosof, II. 177.
- Nikolaj I (1796–1855), czar af Rusland, I. 229; II. 183.
- Nissen, Niels Lang (1771–1845), rektor, professor, II. 124.
- Nolcken, Axel Erik friherre von (1809–77), II. 110.
- Nolcken, Carl Adam friherre von (1811–57), II. 110.
- Nolcken, Erik Reinhold friherre von (1763–1834), sv. landshøvding, I. 89; II. 110.
- Nolthenius, Julie, se Tutein.
- Nolthenius, Willem Hendrik (1776–1827), hollandsk købmand, II. 72.
- Nyeborg, Christian (1774–1827), oboist, I. 8–10, 12, 13, 17; II. 65, 67.
- Nyeborg, Ludvig Jørgen (ca. 1733–96), lysestøber, tehandler, I. 8; II. 65.
- Nyeborg, Salomon Salomonsen (1725–67), tobaksspinder, købmand, II. 65.
- Nyeborg, Sara, f. Fürst (d. 1750), II. 65.
- Nyegaard, Anne Marie Wodschou, f. von Hoff (1808–91), II. 191.
- Nyegaard, Charlotte Amalie, f. Haagen (1796–1831), II. 191.
- Nyegaard, Lauritz (1795–1877), prokurator, justitsråd, I. 249, 432; II. 191, 257.
- Nyerup, Rasmus (1759–1829), bibliotekar, professor, litteraturhistoriker, II. 241.
- O
- Oken, Lorenz (1779–1851), ty. filosof, II. 88.
- Oldeland, Eva Sophie Juliane, se Zinn.
- Oldeland, Margrethe Christiane, se Zinn.
- Olsen, Charlotte Louise Elisabeth, se Neergaard.
- Olsen, Gottsche Hans (1760–1829), teaterdirektør, etatsråd, II. 292, 301.
- Olsen, Johanne Cathrine, se Rosing.
- Olsen, Johanne Henriette, f. Zinn (1785–1819), II. 255.
- Olsen, Peter Wilhelm (1791–1859), musikhandler, I. 146–48, 160, 187 f., 286, 320, 373, 385, 447, 474 f., 478, 516, 529; II. 102.
- Olsen, Ulrik Christian (1774–1814), overauditor, II. 255.
- O'Neill, Jorge Torlades (1817–90), port. købmand, II. 287.
- O'Neill, José Carlos (1816–89), port. købmand, II. 287.
- O'Neill, José Maria (1788–1841), port. købmand, II. 287.
- Oncken, Gerhardt (1800–84), ty. baptist, II. 146, 147.
- Oppenhagen, Hans Frederik (1763–1833), orgelbygger, I. 64; II. 7, 9, 11 f., 14, 24, 36, 91, 113, 294 f., 297, 299, 304 f.
- Ortved, Caroline (d. 1870), I. 506; II. 281.
- Ortved, Caroline, f. Rosbjerg (d. 1803), II. 281.
- Ortved, Hans Ditzel (d. 1805), garnisonsauditor, II. 281.
- Ortved, Sophie Elisabeth, se Hansen.
- Ortved, Søren Rosbjerg (1796–1872), domprovst, I. 319, 348, 385, 387, 498; II. 218, 229, 241, 279, 281.
- Osiander, Johann Friedrich (1787–1855), ty. læge, professor, I. 207, 269; II. 169.
- Otterstrøm, Christian Rasmus (Erasmus) (1795–1876), overretsprokurator, I. 278, II. 203.
- Otto, Carl (1795–1879), læge, dr. med., II. 113, 273.
- Overbeck, Christian Adolf (1755–1821), ty. digter, I. 493; II. 278.
- Overskou, Thomas (1798–1873), teaterhistoriker, I. 248, 259, 377; II. 191.

Oxholm, Claudine Emilie, se Smidt.
 Oxholm, Lorents Lotharius Jørgen
 (1817–89), postmester, kaptajn, I. 143,
 II. 141.
 Oxholm (? Theodor Smidt (1820–69),
 sognepræst i Borup-Kimmerslev),
 II. 233.

P

Paganini, Nicolo (1782–1840), ital. vio-
 linvirtuos, komponist, I. 79; II. 103.
 Palestrina, Giovanni Pierluigi (ca. 1525–
 94), ital. komponist, I. 478; II. 273.
 Pallesen, Hans Carl Christian Mortang
 (1812–50), skuespiller, I. 198; II. 166.
 Palmerston, Henry John Temple (1784–
 1865), eng. politiker, I. 240, 246; II. 188,
 190.
 Paltronieri, Giuseppe, ital. barytonsan-
 ger, I. 448; II. 265.
 Paulli, Holger Simon (1800–91), kapel-
 mester, komponist, II. 238.
 Paulli, Just Henrik Voltelen (1809–65),
 stiftsprovst, kgl. konfessionarius,
 I. 178, 187, 215, 373, 498; II. 156, 279.
 Paulsen, Margrethe Christiane Marie, f.
 Bloch, se Thrige.
 Paulsen, Paul Detlev Christian (1798–
 1854), politiker, etatsråd, II. 96.
 Paulsen, Thora Alvilde, f. Bloch (1802–
 34), II. 96.
 Paykull, Anna Elisabeth, se Ehrensvärd.
 Paykull, Gustafva von (1797–1872), I. 38;
 II. 81.
 Paykull, Johan Gustav friherre von
 (1757–1826), sv. kancelliråd, I. 60; II.
 81, 90.
 Payngk, Hans Ferdinand (1778–1842),
 overretsprokurator, kancelliråd,
 II. 132.
 Payngk, Pauline Henriette, f. Petersen
 (1789–1839), I. 122; II. 132.
 Pedersen, Elise (Lise), se Glückstadt.
 Pedersen, Inger Maria, f. Christiansdat-
 ter (1816), II. 242.
 Pedersen, Jens (1816), gæstgiver i Ros-
 kilde, I. 386, 431; II. 242, 257.

Pedrin, André (1777–1847), konditor,
 I. 54, 373, 513; II. 80, 238.
 Peetz, Johann Peter Christian (1788–
 1871), skolelærer, II. 146.
 Pehrson, Anna Cathrine Hedvig, se
 Herholdt.
 Perschy (1797), paukist, stadsmusikant i
 Bergen, I. 19; II. 70.
 Petersen, betjent, I. 431.
 Petersen, landmåler, II. 76.
 Petersen, Bolette Sophie, f. Iürgensen
 (1795–1881), II. 88, 91, 129.
 Petersen, Christopher Knudsen Mozart
 (1817–74), klarinettist, II. 44, 312.
 Petersen, Frederik (Fritz) Christian
 (1786–1859), filolog, I. 54, 469, 472;
 II. 88, 91, 271.
 Petersen, Jens Peter (1804–48), slotsgart-
 ner, I. 91, 100, 104, 115, 122, 124–26,
 153, 157, 167, 171, 177, 191, 206–08,
 211, 215, 217, 226, 228, 232, 261, 263,
 281, 283, 285, 309 f., 320, 350, 367, 375,
 447, 457, 460, 464, 479, 483, 485, 487,
 507, 513 f., 516 f., 521, 540 f.; II. 111,
 281, 283.
 Petersen, Johanne (Hanne) Marie, se
 Seidelin.
 Petersen, Karen, f. Weidemann (1763–
 1815), II. 132.
 Petersen, Lorenz Christian, stiftsforval-
 ter, II. 134.
 Petersen, Lorentz Christian Bøje (1763–
 1829), hofvinhandler, kaptajn, II. 137,
 244.
 Petersen, Lovise, f. Lindegaard (1799–
 1855), I. 124–26, 229, 497; II. 111.
 Petersen, Margrethe Frederikke Henri-
 ette (Jette), f. Zinck (d. 1857), I. 30;
 II. 76.
 Petersen, Niels (1801–51), fløjtenist,
 I. 359; II. 232.
 Petersen, Pauline Henriette, se
 Payngk.
 Petersen, Peter (1754–1826), slotsgartner,
 II. 132.
 Petersen, Wilhelm Junius (1806–63), hof-
 vinhandler, major, I. 133, 395; II. 137,
 244.

Peterson, Peter Mathias (d. 1848), direktør for fattigvæsenet, justitsråd, I. 206; II. 169.

Pezold (uvist hvem), I. 83.

Phister, Joachim Ludvig (1807–96), skuespiller, I. 88, 177, 446; II. 109.

Piccini, Nicola (1728–1800), ital. komponist, II. 181.

Pierre, Jean, se Kofoed-Hansen.

Plessen, Mogens Scheel von (1778–1819), kammerjunker, II. 194.

Plitt, Johann Herbold (f. 1732), præst i Altona, I. 265; II. 198.

Ploug, Carl Parmo (1813–94), forfatter, politiker, I. 165; II. 152, 177.

Plötz, Hans Henrik (1747–1830), maler, hofmekaniker, I. 123; II. 132 f.

Pløyen, Christian (1803–67), amtmand, I. 82, 391; II. 105, 243.

Pløyen, Emma Theodora, f. Manthey (1806–41), I. 82, 391; II. 105, 243.

Pontét, Susanne Elisabeth, se Zinck.

Pontoppidan, Børge (1776–1854), sognepræst, I. 291; II. 209.

Posse, Knut Lindorm (1802–40), sv. løjtnant, I. 142; II. 141.

Pott, Aloisia, f. Winkler von Forazest (f. 1815), ty. pianistinde, I. 216; II. 174.

Pott, August (1806–83), ty. violonist, komponist, I. 96, 214, 216, 230; II. 112.

Potter, Cathrine (Ketty) Thomasine, se Hertz.

Potter, Inge Dorothea, f. Hertz (1768–1837), II. 96.

Potter, Thomas (1746–1811), købmand, fabrikant, II. 96.

Pram, C. (1756–1821), forfatter, II. 61.

Prangen, Friederich Ernst (1781–1841), oberst, II. 143.

Preisler, Marie Cathrine, f. Devegge (1761–97), skuespillerinde, I. 22; II. 71.

Proft, Christian Georg (1761–1809), forlægger, universitetsboghandler, I. 5; II. 62.

Prume, François Hubert (1816–49), belg. violonist, I. 294, 296, 300 f., 303, 308 f., 316 f., 322, 365; II. 210, 212–14, 219, 235, 264.

Prætorius, Henrik Frederik (1783–1862), grosserer, etatsråd, II. 226.

Puggaard, Bolette Cathrine Frederikke, f. Hage (1798–1866), II. 151.

Puggaard, Hans (1788–1866), grosserer, I. 162, 442; II. 143, 151, 263.

Pæhtau, Conradi J. G., løjtnant, restauratør, I. 130, 172; II. 135.

Pätges, Johanne Luise, se Heiberg.

Q

Quaade, George Joachim (1813–89), udenrigsminister, II. 176.

Quist, Peter Martin (1799–1858), brandmajor, muremester, oberstløjtnant, I. 215; II. 173.

Qvistgaard, Theresia Georgine Elisabeth, se Matthison-Hansen.

R

Rabener, Gottlieb Wilhelm (1714–71), ty. forfatter, I. 420, 505; II. 254, 255, 281.

Rafsted, A. G. (d. 1851), krigskancellisekretær, I. 352; II. 231.

Rafsted, Bente Mortensdatter Andersen, se Frederikke Benedicte Dannemand.

Rahbek, Knud Lyne (1760–1830), forfatter, II. 292, 301.

Ramée, Joseph-Jacques (1764–1842), arkitekt, II. 76.

Ramus, Christian (1806–56), professor i matematik, dr. phil., I. 268, 276; II. 200, 203.

Ramus, Frederik Hoffmann (1798–1873), hof-orgelbygger, senere klasselotterikollektør og fotograf, I. 272, 288, 414, 419, 491 f., 494, 496 f., 536; II. 28 f., 31, 36 f., 46–50, 54–57, 201, 277, 279, 305, 309, 313–18.

Rantzau, Andreas Conrad Peter rigsgreve (1773–1845), statsminister, I. 166; II. 153.

Rantzau, Carl Emil greve (1775–1857), gehejmekonferensråd, II. 64.

Rantzau, Emilie, f. Bernstorff (1777–1811), II. 64, 65.

Rantzau-Lehn, Pauline Christine Elisa-

- beth baronesse, se Holsten-Lehn-Charisius.
- Rapp, G., orgelbygger, II. 3, 292.
- Rasbach, Johan Peter (1793-1859), fuldmægtig, I. 217; II. 174.
- Rask, Hans Christian (1805-75), sognepræst, I. 430; II. 133, 456.
- Rasmussen, Caroline Elisabeth, se Mynster.
- Rasmussen, J. (1839), snedkermester, I. 124, 126-30, 150, 207-09, 230, 283, 341; II. 133.
- Rasmussen, Poul Edvard (1776-1860), auditor, privatlærer, I. 161; II. 150.
- Rath, Pauline Lucia, se Tutein.
- Rauch, Carl Joseph (1791-1858), organist, I. 87; II. 28, 55, 108, 306, 316 f.
- Rauch, Johan Friedrich (1780-1853), kapelmusikus, nodeafskriver, I. 164, 352; II. 15, 34, 39, 44, 152.
- Reedtz, Holger Christian (1800-57), udenrigsminister gehejmekonferensråd, I. 147; II. 144.
- Reichardt, Johann Friedrich (1752-1814), ty. komponist, I. 225; II. 180, 181.
- Reiersen, Bever Christian (1792-1847), grosserer, revisor, I. 207, 258, 339, 348, 351, 372, 393, 398, 507, 510; II. 169, 174, 229.
- Reiersen, Carl (d. 1865?), grosserer, II. 171.
- Reinhard, Abel Theodora, se Møller.
- Reinhard, Johan Peter, tehandler, II. 237.
- Reinhardt, Johannes Christoffer Hagemann (1776-1845), zoolog, I. 88; II. 109, 273.
- Reinhardt, Mette Margrethe Nicoline, f. Hammeleff (1782-1831), I. 88; II. 109.
- Reitzel, Carl Andreas (1789-1853), universitetsboghandler, kancelliråd, I. 131, 143, 182, 220, 224 f., 281, 283, 303, 310, 351, 426, 451, 497; II. 136, 255.
- Rellstab, Ludwig (1799-1860), ty. forfatter, musikkritiker, I. 225; II. 180, 181.
- Reuter, Andreas Peter Wilhad (1798-1847), orgelbygger, I. 76, 98, 115, 223, 272, 277, 288, 302, 376 f., 394 f., 387 f., 414, 419, 492, 496 f., 514; II. 11, 18, 20, 22, 24-36, 38-42, 46 f., 49, 51-53, 55-57, 100.
- Reuter, Louise Amalie, f. Diercks (d. 1887), I. 115; II. 25, 305.
- Reventlow, familien, II. 61.
- Reventlow, Anna Sybille, f. Schubart (1753-1828), II. 66.
- Reventlow, Cai Friedrich greve (1753-1834), gehejmekonferensråd, II. 64.
- Reventlow, Charlotte Amalie comtesse, se Schaffalitzky de Muckadell.
- Reventlow, Johan Ludvig greve (1751-1801), II. 64, 66.
- Reventlow, Louise, f. Bernstorff (1776-1855), II. 64, 65.
- Reyn (uvist hvem), I. 259.
- Richter, Friedrich (f. 1779), instrumentmager, II. 14, 297 f.
- Richter, Jean Paul Friedrich (1763-1825), ty. forfatter, I. 471; II. 271.
- Rieffel, Amalie (1820-77), pianistinde, I. 147; II. 128, 144.
- Rieffel, Wilhelm Heinrich (1792-1869), organist, I. 116, 147; II. 128, 144.
- Ries, Ferdinand (1784-1838), ty. komponist, I. 308; II. 214, 325.
- Riis, Claus (d. 1837), klædekræmmer, agent, II. 309, 310.
- Riise, Jacob (1791-1872), antikvarboghandler, II. 106.
- Riise, Johan Christian (1794-1875), inspektør, I. 83, 107, 159; II. 106, 119, 149.
- Ringsted (uvist hvem), I. 118; II. 130.
- Rivière, Ann, se Bishop.
- Rocca, Albert Jean Michel de (1789-1818), schw. husarløjtnant, II. 85.
- Rode, Barbara Jacobine, f. Bartholdy (1800-69), I. 341; II. 147, 226.
- Rode, Jørgen Reimer Gottfried (1794-1876), birkedommer, justitsråd, I. 154, 185 f., 229, 264, 290, 340 f., 346, 354, 360 f., 372, 395, 485 f., 492, 495, 504, 518; II. 147, 159, 174, 198, 279.
- Rohde, Elisabeth, se Buntzen.
- Romberg, Andreas Jakob (1767-1821), ty. komponist, I. 56, 431; II. 88, 257.

- Romeis, Agathe, II. 146.
- Rosbjerg, Caroline, se Ortved.
- Rosen, Franzisca, f. Viborg (1833-1912), II. 173.
- Rosenhoff, Claudius (1804-69), forfatter, journalist, I. 219; II. 140 f.
- Rosenkilde, Christen Niemann (1786-1861), skuespiller, I. 254, 267; II. 109, 193, 199.
- Rosing, Johanne Cathrine, f. Olsen (1756-1853), skuespillerinde, II. 64.
- Rosing, Michael (1756-1818), skuespiller. I. 18; II. 64, 69.
- Rossi, Pietro, ital. tenor, II. 265, 272.
- Rossini, Gioacchino Antonio (1792-1868), ital. komponist, I. 74, 258, 435; II. 100, 195, 258.
- Rosted, Henrik (1761-1816), læge, dr. med., II. 264.
- Rosted, Inger Bolette, f. Borch (1774-1842), I. 444; II. 264.
- Rothe, Andreas Bjørn (1762-1840), gehejmekonferensråd, II. 304.
- Rothe, Johannes (1836-1915), kontorchef, cand. jur., II. 270.
- Rothe, Marie Benedicte, se Koefoed.
- Rothe, Rudolph (1802-77), gartner, etatsråd, I. 487, 499, 524, 527; II. 269 f., 276, 284 f.
- Rothe, Tyge (1834-87), slotsgartner, II. 270.
- Rothe, Valdemar Henrik (1777-1857), sognepræst, dr. theol., I. 140, 146, 155, 264, 280, 411, 416, 421, 469, 472, 519, 527; II. 140, 143.
- Rottbøll, Johanne Louise, se Koefoed.
- Rousseau, Jean Jacques (1712-78), fr. filosof, I. 84; II. 106.
- Ruge, Arnold (1803-80), ty. forfatter, politiker, I. 453; II. 267.
- Rumohr, Carl Friedrich Ludwig Felix (1785-1843), kammerherre, I. 229; II. 183.
- Rumohr, Ditlev Christian (1767-1849), II. 146.
- Rumohr, Wilhelm Theodor Kierstrup (1807-84), forfatter, II. 146.
- Rung, Frederikke Charlotte Pauline, f. Lichtenstein (1818-90), operasangerinde, I. 319, 398; II. 217, 246.
- Rung, Henrik (1807-71), komponist, I. 202, 319, 327, 341, 346, 431; II. 35, 42, 167, 217, 246, 309, 311.
- Rüdinger, Friedrich (Fritz) Peter Heinrich (1802-64), klaverstemmer, musikinformator, I. 431; II. 257.
- Ryge, Chlotildis Nathalia Septima (1816-95), skuespillerinde, g. l. Ahlefeldt-Laurvig, 2. Holck, I. 254, 407; II. 193, 250.
- Ryge, Johan Christian (1790-1842), dr. med., skuespiller, I. 88, 159, 507; II. 109, 149, 250, 281.
- Rysslaender, Cathrine Elisabeth, se Simonsen.
- Raedecker, Johann Diedrich, ty. klaverfabrikant, I. 516, 529, 542; II. 283.
- Rømeling, Hans Henrik (1770-1840), generalmajor, kammerherre, II. 46, 313.
- Rømeling, Margrethe Dorothea, se Buchwald.
- Rømer, Alhed, se Fleischer.
- Rømer, Ludvig Ferdinand (1714-76), sukkerrafinadør, I. 237; II. 186.
- Rørbye (uvist hvem), II. 163.
- Rørdam, Peter (1806-83), sognepræst, I. 321, II. 122, 196, 218.

S

- Saabye, Anna Birgitte, se Giessing.
- Sager, Hans Carl (1808-85), borgmester, herredsfoged, II. 226.
- Sahl, Johan Lorentz (1170-1827), kontorchef, kancelliråd, II. 7, 294.
- Sahlgreen, Louise Rudolfine, f. Marcher (1818-91), operasangerinde, I. 538; II. 287.
- Sahlgreen, Ludvig Bernhard (1816-66), operasanger, II. 287.
- Saint Aubain, Andreas Nicolai de (1798-1865), forfatter, II. 98.
- Saint Aubain, Anna Bolette de, f. Buntzen (1779-1853), I. 72; II. 98.
- Saint Aubain, Frederik (Friederich)

- Julius Christian de (1754–1819), oberst, I. 72; II. 98.
- Salicath, Peter Gottmann Henrik Ludvig (1794–1864), højesteretsadvokat I. 242, 245, 442; II. 188, 263.
- Salis(-Sewis), Johann Gaudenz friherre von (1762–1834), schw. digter, I. 493; II. 278.
- Salomon, Amsel Gottschalck (1802–78), boghandler, I. 129, 143, 144, 181, 182, 224, 451, 488; II. 135, 276.
- Salomonsen, Marcus, se Ludvig Jørgen Nyeborg.
- Salzmann, Christian Gotthilf (1744–1811), ty. pædagog, I. 395; II. 180, 244.
- Sames, Carl Erich von (1754–1828), generalmajor, kammerherre, II. 71.
- Sames, Hans Frederik Ludvig von (1763–1831), oberst, I. 23; II. 71.
- Sames, Margrethe Cecilie Frederikke von, f. Hintzpeter (1779–1853), II. 71.
- Sames, Sarah von, f. Locke (1763–1826), II. 71.
- Samsøe, Ole Johan (1759–96), forfatter, I. 289, 480; II. 208.
- Sander, Levin Christian (1756–1819), forfatter, I. 493; II. 278.
- Sangaard, Christine, se Kellermann.
- Sangaard, Johanne Cathrine, se Buntzen.
- Saxtorph, Johan Sylvester (1772–1840), professor, dr. med., I. 127, 135, 139, 190, 205, 209, 212; II. 134, 136, 161, 168, 172.
- Saxtorph, Ulrikke Eleonora Svane, f. Hansen (1793–1869), I. 132; II. 136.
- Scavenius, P. B. (1795–1868), godsejer, politiker, II. 143.
- Schaffalitzky de Muckadell, Charlotte Amalie, f. comtesse Reventlow (1780–1843), I. 10; II. 66.
- Schaffalitzky de Muckadell, Erik Skeel greve (1774–1833), II. 66.
- Schall, Andreas (1772–1810), violonist, II. 67.
- Schall, Claus (1757–1835), kapelmester, komponist, I. 16, 83; II. 5 f., 10, 15, 21 f., 68, 106, 119, 123, 291, 294, 304.
- Schall, Peter (1762–1820), violoncellist, I. 13; II. 67.
- Schaltz, Sophie Jacobine, se Winsløw.
- Scharling, Carl Emil (1803–77), teolog, I. 155, 182, 248, 259; II. 147, 157 f., 273.
- Schauenborg-Møller, Elias Theodor Christian Kirstein, se Müller.
- Schaumburg, Leopold Henrik (1743–1816), løjtnant, senere generalkrigskommissær, II. 162.
- Schaumburg, Mariane Henriette, se Müller.
- Schaumburg-Müller, Ernesta Petrea Jensine (f. 1840), I. 219, 247 f., 251, 260, 283, 338, 343, 361, 402, 434, 447, 539; II. 149, 166, 174 f., 179.
- Schaumburg-Müller, Peter Anton Ferdinand (1842–1913), ritmester, kontorchef, II. 91, 266, 272.
- Scheel, frøken (uvist hvem), I. 240, 246, 372, 379.
- Scheel, Anton Wilhelm (1799–1879), professor, dr. jur., justitsminister, I. 158; II. 149, 273.
- Scheel, Frederik (Frits) Christian Rosenkrantz greve (1833–1912), kammerherre, hofjægermester, II. 265.
- Scheel, Henrik Jørgen greve (1796–1862), kaptajn, kammerherre, I. 448, 452, 458; II. 117, 265 f.
- Scheel, Lucie Charlotte, se Sehested Juul.
- Scheel, Poul (1773–1811), stadsfysikus, dr. med., I. 3; II. 61.
- Scheer, Johan Nicolaus (d. 1804), instrumentmager, II. 11 f., 296.
- Scheller, Immanuel Johann Gerhard (1735–1803), ty. filolog, I. 206; II. 168.
- Schelling, Friedrich Wilhelm Joseph von (1775–1854), ty. filosof, II. 228.
- Schenck, Josephine, wienersangerinde, I. 362; II. 233 f.
- Schicht, Gottlob (1758–1821), fagottist, I. 17, 19; II. 68.
- Schiemeyer, provst i Lübeck, I. 276; II. 203.
- Schiller, Johann Christoph Friedrich v. (1759–1805), ty. digter, I. 37, 100, 444, 446.

- Schilling, Gustav (1803–81), ty. musikforfatter, II. 197.
- Schimmelmann, familien, II. 89.
- Schimmelmann, Heinrich Ernst greve (1747–1831), statsminister, I. 85; II. 61, 107.
- Schiøtz, Carl Kokansky (1807–77), læge, I. 117, 195, 432, 440, 447; II. 127, 128, 258.
- Schiøtz, Carl Rasmus Christopher (1838–50), II. 127.
- Schiøtz, Karen Margrethe (Grethe), f. Borch (1815–87), I. 114, 117, 537; II. 127, 287.
- Schlegel, August Wilhelm von (1767–1845), ty. videnskabsmand, forfatter, I. 47; II. 85, 87.
- Schlegel, Wilhelm August (1791–1871), kontorchef, kammerråd, I. 375; II. 239.
- Schmettau, Eleonore Dorothea Elisabeth rigsgrevinde, se Tillisch.
- Schmettau, Margrethe Wilhelmine von, f. Stemann (1780–1865), I. 229, 278, 372, 376, 512; II. 182, 204, 239, 282.
- Schmettau, Sophie Amalie rigsgrevinde, se Bardenfleth.
- Schmid, Christian Heinrich (1746–1800), ty. professor, universitetsbibliotekar, I. 527; II. 285.
- Schmidt (1827), silke- og klædekræmmer, II. 297.
- Schmidt, Ernst Emil Ludwig, overretsråd, etatsråd, I. 453; II. 267.
- Schmidt, Hans Peter (1822–41), student, I. 385, 387; II. 241 f.
- Schmidt-Phiseldeck, Conrad Friedrich Elias von (1770–1832), konferensråd, forfatter, I. 184, 206, 220, 449; II. 61, 94, 260.
- Schmidt-Phiseldeck, Ida Marie Louise v., se Münter.
- Schmidt-Phiseldeck, Maria Wilhelmine v. f. Krohn (1777–1844), I. 438; II. 260.
- Schnabel, Johan Henrik (1744–99), musiker, instrumentmager, I. 7–9; II. 65.
- Scholl, Philip Jean Joseph (Johann) (1805–61), billedhugger, I. 379, 381; II. 240, 242.
- Scholten, Anna Elisabeth (Lise) von, f. Thortsen (1786–1849), I. 213; II. 172.
- Scholten, Francisca von, se Dannemand.
- Scholten, Peter Carl Frederik von (1784–1854), generalmajor, kammerherre, I. 146, 207, 210, 539; II. 142, 148, 169, 171 f., 287.
- Schou, Betty, f. Hansen (1806–68), II. 139.
- Schou, Chr. Mandix (1805–57), sognepræst, sen. branddirektør i Frederiksborg amt, II. 139.
- Schou, Mathias (Mads) (1791–1861), by- og rådstueskriver, I. 64; II. 91.
- Schoubye, Andreas (1789–1847), hofskriver, justitsråd, I. 164, 177, 253; II. 152, 156, 193.
- Schoubye, Catherine, f. Spiir (1792–1872), I. 253; II. 193.
- Schouw, Joachim Frederik (1789–1852), botaniker, politiker, I. 92, 342; II. 111, 143, 226, 227.
- Schram, Peter Ludvig Nicolai (1819–95), operasanger, skuespiller, I. 319, 485; II. 114, 218, 275.
- Schreiber, Andrea Jacobine Henriette, se Fritz.
- Schreiber, Cathrine Maria, f. Mundt (1785–1873), I. 386; II. 242.
- Schreiber, Søren Philip (1787–1829), købmand, II. 242.
- Schubart, Anna Sybille, se Reventlow.
- Schulenburg, Carl Otto Frederik rigsgreve von der (1801–47), ritmester, II. 220.
- Schulin-Zeuthen, Christian Frederik greve (1822–73), hofjægermester, I. 332, 334; II. 222.
- Schultz, Hansine (Sine) f. Haagen (1820–75), I. 209, 293, 403; II. 170, 210, 249.
- Schultz, Johann Abraham Peter (1747–1800), komponist, kapelmester, I. 57, 266, 275, 287, 438, 493, 495; II. 61–63, 76, 158.
- Schultz, Johan Philip (1820–87), kontreadmiral, departementsdirektør, II. 170.
- Schulze, Gottlob Ernst (1761–1833), ty. filosof, I. 316; II. 216.

- Schumann, Clara Josephine, f. Wieck (1819–96), ty. pianistinde, I. 474, 478, 479; II. 272, 273, 274.
- Schumann, Robert Alexander (1810–56), ty. komponist, I. 275; II. 202, 272.
- Schwalbe, Frederik Julius (1816–1901), godsforvalter, exam. jur., I. 363, 365; II. 234, 235.
- Schwarz (uvist hvem), I. 16; II. 68.
- Schwarz, Johan Georg (1789–1864), kunstdrejer, I. 182, 218, 225, 256, 283, 292; II. 158.
- Schwarzen, Julius (1802–75), operasanger, I. 276; II. 202.
- Schøler, Hans Vilhelm Riber (1811–75), sognepræst, folketingsmand, II. 177.
- Schönberg, Hans Heinrich (1785–1845), hofinspektør, etatsråd, I. 164, 230, 344, 518; II. 152, 227.
- Schonberg, J. J. A. v. (1782–1841), læge, etatsråd, I. 181; II. 283.
- Schønheyder, Antonia Augusta, se Skibsted.
- Schønheyder, Ulrich Anton (1775–1858), viceadmiral, I. 403; II. 249.
- Schønheyder, Vilhelmine Henriette (1815–58), I. 403; II. 249.
- Scribe, Augustin Eugène (1791–1861), fr. forfatter, I. 254, 267, 281, 407, 437.
- Secher, Johanne Marie, se Busck.
- Sehested, Frantz Christopher Holger (1810–84), kaptajn, kammerjunker, I. 352; II. 231.
- Sehestedt Juul, Lucie Charlotte, f. comtesse Scheel (1765–1839), gehejmerådinde, I. 172; II. 154.
- Seidel, Charlotte Elise, se Johannsen.
- Seidel, Eduard, fabrikant, I. 380 f.; II. 240.
- Seidel, Justine, I. 381; II. 240.
- Seidelin, Andreas (1777–1840), oberstløjtnant, hof- og universitetsbogtrykker, I. 253; II. 193.
- Seidelin, Christiane Marie, se Bergsøe.
- Seidelin, Jens Conrad (1809–78), arkitekt, murermester, II. 129, 138, 166.
- Seidelin, Johanne (Hanne) Marie, f. Petersen (1784–1852), I. 122; II. 132.
- Seidelin, Johannes Henrik (1786–1855), overlæge, I. 100, 195, 206, 240, 299, 377, 432, 440, 441; II. 114, 132.
- Seidelin, Klaus Henrik (1761–1811), boghandler, II. 116.
- Seidelin, Sophie Emilie, f. Hartmann (1813–60), II. 129, 138.
- Selby, Birgitte Kirstine baronesse, f. Borre (1757–1809), I. 448; II. 265.
- Selby, Charles Joseph baron (1755–1823), generalrigskommissær, kammerherre, I. 447; II. 265.
- Selby, Sophie Eleanor (Nelly) baronesse, se Bülow.
- Sella, ital. mandolinspiller, I. 520.
- Serène d'Acquéria, Louis Victor (1807–86), birkedommer, kammerjunker, I. 220; II. 175.
- Sergova, Anna, se Hertz.
- Shakespeare, William (1564–1616), eng. digter, I. 527.
- Sibbern, Christiana Margaretha Dorothea Clara Louise, f. Ipsen (1799–1870), II. 139.
- Sibbern, Frederik Christian (1785–1872), filosof, I. 136, 479; II. 122, 139, 273, 274.
- Siboni, Giuseppe (Josef) Vincenzo Antonio (1780–1839), syngemester, I. 75, 82, 90, 103, 139; II. 15, 100, 110, 159, 205, 294, 311.
- Siboni, Josepha Aloisia Franciska Romalia Anna Maria, se Tutein.
- Sick, Frederik Julius (1815–94), diplomat, I. 246, 433, 435; II. 175, 190, 259.
- Sick, Johannes Peter Christian (1812–84), overlærer, I. 435; II. 259, 325.
- Sick, Johannes Henrik (1786–1850), gehejmelegationsråd, I. 434; II. 258.
- Simonsen, Cathrine Elisabeth, f. Rysslaender (1816–49), kammersangerinde, I. 175; II. 155.
- Simonsen, Hans Sophus (1810–57), bratschist, II. 155.
- Simonsen, Niels Juel (1846–1906), kammeranger, II. 155.
- Sixel, Peter v. (d. 1804), arkivar, justitsråd, II. 61.

- Skeel, Jørgen Erik Frederik (1802-49), kammerherre, II. 155.
 Skibsted, Antonia Augusta de Fine, f. Schønheyder (1816-85), I. 403; II. 249.
 Skibsted, Olaf Vilhelm de Fine (1814-91), kommandør, II. 249.
 Skjelderup, Michael (1769-1852), no. professor, I. 263; II. 197 f.
 Skrike, Jacob Samuel (1796-1859), gehejmelegationsråd, I. 284, 323; II. 207, 219.
 Slipalius, ty. præst, I. 265.
 Smelling, Daniel, købmand, I. 435; II. 259.
 Smidt, Christiane Jacobine, g. Smith (d. 1847), II. 141.
 Smidt, Claudine Emilie, f. Oxholm (1816-64), II. 183.
 Smidt, Edward Frederik (1809-63), kaptajn, I. 130; II. 135, 207, 233.
 Smidt, Wilhelm (1801-84), bankier, grosserer, I. 230; II. 183.
 Smidth, Edvard Philip (1807-78), jurist, I. 251, 284, 285, 320; II. 192.
 Smidth, Phillippine Henriette, se Lorck.
 Smith (uvist hvem), I. 171; II. 154.
 Smith, jomfru, I. 144; II. 141.
 Smith, Andreas Niels Christopher (1797-1863), sognepræst, I. 210, 400; II. 147, 171, 247.
 Smith, Christen, instrumentmager, I. 182, 292, 309, 336; II. 158.
 Smith, Erasmine Augusta, se Sommer.
 Smith, Hans Peter, se Schmidt.
 Smith, Jeppe Hansen (1759-1821), læge, instrumentmager, I. 51, 182; II. 86, 158.
 Smith, Rasmus Jacobsen (d. 1849), handelsbogholder, kaptajn, II. 141.
 Sommer, Christopher Henrik (1783-1851), kommandant på Rosenborg, oberstløjtnant, I. 228; II. 182.
 Sommer, Erasmine Augusta, f. Smith (1811-76), II. 141.
 Sommer, Frederik Jørgen Pultz (1804-51), grosserer, I. 317; II. 216.
 Sommer, Inger Dorothea, se Lindhard.
 Sommer, Jens (1772-1813), sognepræst, II. 280.
 Sommer, Lauritz (1811-42), forpagter, exam. jur., I. 144; II. 141, 280.
 Sophie Frederike (1758-94), prinsesse af Mecklenburg-Schwerin, II. 153.
 Spang, Peter Johannes (1796-1865), sognepræst, I. 215; II. 173.
 Speer, Christian Emil (d. 1887), kgl. klaverstemmer, I. 376 f., 498; II. 52, 239.
 Spichmann, Henrik (1793-1845), tallotterikollektør, I. 329, 502; II. 221 f., 280.
 Spiess, Christian Heinrich (1755-99), ty. forfatter, I. 330; II. 222.
 Spiir, Catherine, se Schoubye.
 Spohr, Ludwig (1784-1859), ty. komponist, I. 279; II. 88, 103, 205.
 Staël-Holstein, Anne-Louise Germaine de, f. Necker (1766-1817), fr. forfatterinde, II. 85.
 Stage (uvist hvem), I. 173; II. 155.
 Stage, Johan Adolph Gottlob (1791-1845), skuespiller, I. 254, 538; II. 114, 193, 287.
 Stage, Ulriche Augusta, f. Koefoed (1816-94), operasangerinde, I. 538; II. 287.
 Stahl, Friedrich Julius (1802-61), ty. retsfilosof, politiker, I. 306, 310; II. 213.
 Stampe, Christian baron (1831-97), II. 253.
 Stampe, Christine Marguerite Salome baronesse, f. Dalgas (1797-1868), I. 111, 160 f., 183, 196, 216; II. 123, 150, 253, 265.
 Stampe, Elise baronesse (1824-83), I. 183; II. 158, 253.
 Stampe, Frederik Christian baron (1797-1842), kaptajnløjtnant, I. 161; II. 151.
 Stampe, Hendrik baron (1794-1876), I. 111, 161, 214, 237, 419, 446; II. 123, 151, 253, 265.
 Stampe, Henrik baron (1821-92), I. 296, 320, 378, 419, 434 f., 437; II. 211, 218, 253, 258, 265.
 Stampe, Holger baron (1754-1827), kommandørkaptajn, II. 253.
 Stampe, Holger baron (1822-1904), I. 296, 419; II. 211, 253, 265.
 Stampe, Jeanina baronesse (1833-61), II. 253.

- Stampe, Kirstine baronesse, f. Kaas (1766–1842), I. 419; II. 253.
- Starinsky, Samuel (1778–1840), regimentskirurg, I. 252; II. 192.
- Steenberg, Elise Helene Henriette (1820–1902), II. 165 f.
- Steenberg, Jørgen Fog (1791–1859), stiftslæge, etatsråd, I. 128, 135, 144, 154, 176, 185 f., 198 f., 204, 216, 231, 268, 271, 305, 320, 322, 335, 341, 346, 348, 353 f., 358, 360 f., 372, 382, 394 f., 413, 428, 439, 446, 489, 504, 517, 532; II. 134, 165, 198.
- Steenberg, Ove Frederik Mathias (1818–85), sognepræst, II. 135.
- Steenberg, Regine Magdalene, f. Knorr (1791–1873), II. 134.
- Steffens, Henrich (1773–1845), naturforsker, filosof, I. 300; II. 61, 212.
- Stein (uvist hvem), I. 392.
- Stein, G. H. (f. 1778), musiklærer, I. 41, 70, 218; II. 82, 102.
- Stein, Sophus August Wilhelm (1797–1868), overkirurg, professor, dr. med., I. 375; II. 239.
- Stein, Theodor (1819–93), pianist, I. 82; II. 19 f., 104, 303.
- Steinmann, Peter Frederik (1782–1854), generalløjtnant, kammerherre, II. 141.
- Stemann, Anna Joachimine Henriette, f. Neergaard (1800–31), II. 254.
- Stemann, Christian Ludvig (1791–1857), stiftamtmand, II. 254.
- Stemann, Christiane Louise, se Neergaard.
- Stemann, Isabella Eleonora Dorothea (1793–1865), I. 450; II. 266.
- Stemann, Margrethe Wilhelmine, se Schmettau.
- Stemann, Petronella, se Neergaard.
- Stemann, Poul Christian (1764–1855), statsminister, gehejmekonferensråd, I. 108, 420; II. 115, 120, 182, 254, 266.
- Stenersen, Christiane Petrea, se Matthi-son-Hansen.
- Stephensen, Hans (1773–1851), viceadmiral, I. 311; II. 215, 251.
- Stephensen, Peter (f. 1798), musiklærer, I. 505; II. 280.
- Stibolt, Frants (1764–1849), hoffjermager, graver, I. 301; II. 212.
- Stilling, Peter Michael (1812–69), filosof, I. 238; II. 187.
- Stockfleth, Frederik Wilhelm (1793–1855), kaptajn, forfatter, I. 386; II. 242.
- Stolberg, Friedrich Leopold greve (1750–1819), ty. digter, I. 330, 482; II. 222.
- Storm, Hans Peter Ingerslev (1804–75), sognepræst, I. 215, 341, 346, 354, 360 f., 395, 401, 504; II. 131, 173, 174, 198, 246.
- Storm, Johanne Marie, f. Müller (1811–97), I. 119; II. 131.
- Stoundre, Anne Marie, f. Fistaine (c. 1739–65), II. 65.
- Stoundre, Jacques (c. 1733–73), juveler, sølvsmed, II. 65.
- Stoundre, Jean Pierre (1762–1826), juveler, sølvsmed, kantor, I. 7, 23; II. 65, 71.
- Stoundre, Louise Adélaïde (f. 1799), II. 71.
- Stoundre, Louise Augusta Amélie Jørgensen, f. Ballerup (1773–1822), I. 23; II. 71.
- Stoundre, Pierre Christian (f. 1797), II. 71.
- Strack, Ludwig Philipp (1761–1836), ty. portræt- og landskabsmaler, I. 470; II. 182, 271.
- Straten, se thor Straten.
- Strausz, David Friedrich (1808–74), ty. teolog, historiker og filosof, I. 321, 324, 453; II. 218.
- Strokirch, Anna Margareta Frederika, se Taube.
- Struch, Jens Wilhelm (1789–1831), domorganist, II. 108, 325.
- Stybe, Claus Wiinholdt (1792–1837), adjunkt, cand. jur., I. 114, 499; II. 127, 280.
- Styffgen, Anne Johanne, se Grønland.
- Suhr, Anna Dorothea, se Aagesen.
- Suhr, Charlotte Sophie, se Falch.
- Suhr, Christine Caroline Andrea, f. Falch (1790–1856), I. 32; II. 256.

- Suhr, Johan Peter (1712–85), grosserer, etatsråd, II. 76.
- Suhr, Johannes Theodor(us) (1792–1858), grosserer, etatsråd, I. 429; II. 256.
- Suhr, Ole Berendt (1762–1815), grosserer, II. 76.
- Swane, Birgitte Francisca, se Clausen.
- Svendsen, Carl Christian (1811–52), stenog billedhugger, II. 129.
- Svendsen, Didrik Jacob (1801–68), drejermester, I. 130, 133 f., 144, 157, 180, 194, 209, 224, 229, 231, 233, 247, 264, 266, 268 f., 280, 283, 286, 292 f., 303 f., 309–11, 315, 317, 320, 327, 335, 338, 351, 356, 359, 370, 393, 397, 409 f., 425, 427, 441, 460, 485, 533; II. 115, 135, 251.
- Svendsen, Ebbine Frideriche Bruun, f. Hartmann (1819–67), II. 129.
- Svitzer, Erik (1792–1866), prosektor, I. 112, 113, 175, 349, 358, 361, 362, 370; II. 126.
- Sæmundssen, Ari (1855), II. 148.
- Sørensen, Rasmus (1799–1855), skolelærer, II. 250.
- T
- Taglioni, Amelie, f. Galster (d. 1889), II. 228.
- Taglioni, Filippo (1777–1851), ital. balletkomponist, II. 228, 325.
- Taglioni, Marie (1804–84), ital. danserinde, g. des Voisins, I. 346.
- Taglioni, Paul (1808–84), ital. balletmester, I. 346; II. 228.
- Talma, François Joseph (1763–1826), fr. skuespiller, I. 258; II. 194 f.
- Taube, familien, II. 79.
- Taube, Anna Margareta Frederika, f. Strokirch (1786–1861), I. 34, 36, 59 f.; II. 79, 84, 89 f.
- Taube, Gustav Diedrich greve (1761–1822), sv. ritmester, I. 34, 36, 59 f.; II. 79, 83, 89.
- Telemann, Georg Philip (1681–1767), ty. komponist, I. 17; II. 68.
- Tetens, Stephan (1773–1855), biskop, II. 96.
- Thaarup, Thomas (1749–1821), digter, I. 115, 276, 478; II. 5 f., 10, 159, 290.
- Thalberg, Sigismund (1812–71), ty. komponist, klavervirtuos, I. 216; II. 174.
- Thiele, Anine Marie, f. Mangor (1803–58), I. 429; II. 256.
- Thiele, Frederik Vilhelm (1791–1877), kontorchef, etatsråd, I. 429; II. 256.
- Thiele, Hanne, f. Aagesen (1819–92), II. 97.
- Thiele, Johan Rudolf (1736–1815), bogtrykker, II. 256.
- Thiele, Just Mathias (1795–1874), etatsråd, I. 64 f., 68 f., 153, 173, 175, 212, 293; II. 97, 143, 155, 206, 228, 247.
- Tholuck, Friedrich August Gottreu (1799–1877), ty. teolog, I. 125; II. 133.
- Thomsen, C. J. (1788–1865), museumsmand, II. 143.
- Thomsen, Caroline Emilie Erneste Hedevig, se Tryde.
- Thomsen, Elisabeth Nicoline, f. Malling (1795–1886), I. 184; II. 159.
- Thomsen, Frederik (1792–1859), højesteretsassessor, etatsråd, II. 159.
- Thonning, Peter (1775–1848), botaniker, konferensråd, I. 263; II. 198.
- thor Straten, Hildemar Nicolaus (1806–79), skovrider, I. 128; II. 134.
- Thortsen, Anna Elisabeth (Lise), se Scholten.
- Thortsen, Carl Adolph (1798–1878), rektor, dr. phil., I. 331, 390, 484, 542; II. 222, 243.
- Thorvaldsen, Bertel (d. 1844), billedhugger, I. 130, 146–48, 150, 159, 173, 182 f., 196, 216, 218, 249, 284, 389, 513; II. 23, 28, 79, 122, 135, 149, 306.
- Thrige, Else Christense, f. Koch, se Hertz.
- Thrige, Hans Peter (1792–1827), overlærer, dr. phil., I. 70; II. 95.
- Thrige, Margrethe Christiane Marie, f. Bloch (1798–1866), II. 95.
- Thrige, Søren (1757–1804), prokurator, godsforvalter, II. 91.
- Thrige, Søren Bloch (1820–1901), rektor, hist. forfatter, II. 96.

- Thurah, Laurids de (1706–59), arkitekt, II. 141.
- Thuun, Anna Maria, se Kratzenstein.
- Thyberg, Henriette Oline, se Collin.
- Tidemand, Wilhelm August (1815–54), sognepræst, I. 137; II. 139.
- Tieck, Johann Ludwig (1773–1853), ty. digter, I. 65, 95, 189, 251, 445, 480, 525; II. 92.
- Tillisch, Eleonore Dorothea Elisabeth, f. Schmettau (1802–74), II. 182.
- Timm, Herman Andreas (1800–66), sognepræst, I. 400; II. 206, 248.
- Torre, Napoleone, ital. bassanger, I. 448; II. 265.
- Trane, Torkel, se F. J. Hansen.
- Trendelenburg, Amalie Henriette Augusta, se Jess.
- Treschow, Herman Gerhard (1780–1836), amtmand, II. 88.
- Treschow, Juliane Marie, se Funck.
- Treschow, Niels (1751–1833), filosof, I. 41, 51, 263; II. 82, 197 f.
- Treschow, Willum Frederik (1786–1869), højesteretsadvokat, II. 116.
- Trier, Seligman Meyer (1800–83), professor, dr. med., etatsråd, I. 417, 457; II. 253, 268.
- Tryde, Caroline Emilie Erneste Hedeveg, f. Thomsen (1812–90), II. 149.
- Tryde, Eggert Christopher (1781–1860), stiftsprovst, I. 209, 213, 215, 261, 278, 291, 335, 400, 402, 416, 430, 448, 472, 479, 498, 513, 518 f.; II. 147, 223, 283.
- Tryde, Hedvig Rasmine Frederikke, se Lunddahl.
- Tryde, Holger Kongslew (1808–84), sognepræst, I. 157; II. 148.
- Tscherning, Anthon Frederik (1795–1874), minister, I. 429; II. 179, 256.
- Tscherning, Martea (uvist hvem), I. 366, 367, 500.
- Turley, Fr., orgelbygger i Treuenbriezen, I. 98; II. 113.
- Turley, Johan Tobias (1773–1829), ty. orgelbygger, II. 113.
- Tusar, Johan Siegfried, organist, II. 14, 30, 297 f.
- Tutein, familien, II. 71, 74.
- Tutein, Adolf Frederik (1802–81), vicekonsul, grosserer, I. 201 f., 429; II. 167, 256.
- Tutein, Augusta, se Müffelmann.
- Tutein, Carl Diderich (1785–1847), grosserer, II. 256.
- Tutein, Diderich (1751–1827), grosserer, II. 151.
- Tutein, Elisa Frederica (1796–1872), II. 256.
- Tutein, Elisa Wilhelmine, f. Voss (1806–61), I. 201 f.; II. 167.
- Tutein, Emilie, se Cazalis.
- Tutein, Ferdinand (1788–1880), grosserer, vicekonsul, I. 382, 467; II. 75, 205, 241, 270.
- Tutein, Frederik Giuseppe Gustav (1825–1903), grosserer, I. 382; II. 241.
- Tutein, Friderica, f. Tutein (1768–1844), I. 162, 173, 176, 201 f., 279, 294, 429, 487; II. 151, 155 f., 167, 204 f., 210, 256, 269, 276.
- Tutein, Friedrich Wilhelm (1791–1867), etatsråd, II. 75.
- Tutein, Johann Friedrich (1757–1853), generalkonsul, etatsråd, I. 145, 147, 155, 209, 222, 251 f., 254, 261, 279, 291, 304, 307, 318, 333, 364, 372 f., 391, 393, 396, 453, 460, 486 f., 537; II. 75, 142, 204.
- Tutein, Josepha Aloisia Franciska Romalia Anna Maria (Pipina), f. Siboni (1806–66), I. 279, 287, 456; II. 205.
- Tutein, Julie (1783–1865), g. Nolthenius, I. 23 f., 26–30, 32; II. 64, 71–74.
- Tutein, Ludvig Alexander (1798–1874), stiftsskriver, justitsråd, I. 379; II. 240.
- Tutein, Pauline Dorothea (Dorthe), se Frisch.
- Tutein, Pauline Dorothea, se Mäder.
- Tutein, Pauline Lucia, f. Rath (1725–99), II. 151.
- Tutein, Pauline Lucie, f. Tutein (1761–1827), I. 23, 27, 29 f.; II. 72, 74, 240.
- Tutein, Pauline Wilhelmine, se Frølich.
- Tutein Peter (1726–99), fabrikant, grosserer, II. 151.

- Tutein, Peter (1752-1828), grosserer, I. 23, 27, 29 f.; II. 64, 72 f.
- Tutein, Peter Adolph (1797-1885), cand. jur., folketingsmand, I. 242; II. 75, 170, 189.
- Tutein, Regine Sophie, f. Wraatz (1766-1847), I. 29, 195, 318, 487, 537; II. 75, 287.
- Tutein, Sophie Louise Alice, se Brun.
- Tutein, Thierry Peter (1816-92), exam. jur., I. 429; II. 256.
- Tuxen, Augusta, f. Nielsen (1814-47), II. 215.
- Tuxen, Elias Christian Carl (1812-91), kaptajn, I. 309; II. 215.
- Tuxen, Laurits Regnar (1810-75), sognepræst, I. 128, 132, 283, 374, 476, 492; II. 102, 134, 206, 238, 273, 277.
- Tuxen, Nicolai Henrik (1785-1844), kommandørkaptajn, I. 311; II. 215.
- Türk, Daniel Gottlob (1756-1813), ty. organist, komponist, I. 168; II. 153.
- Täglichsbeck, Thomas (1799-1867), ty. violinist, komponist, I. 288, 289; II. 208.
- Töpfer, Johann Gottlob (1791-1870), ty. organist, komponist, I. 288; II. 208.
- Tøxen, Jørgen Karsten Blok (1776-1848), litterat, II. 99.

U

- Uhland, Ludwig (1787-1862), ty. digter, I. 493; II. 278.
- Ulfeldt, Corfitz (1606-64), rigshofmester, I. 223; II. 179.
- Ulrich, Anna Magdalene, se Carstensen.
- Ulrich, Georg Frederik (1762-1830), generalkrigskommissær, toldforvalter, II. 255.
- Ulrich, Henriette Marie, f. Mourier (1788-1882), II. 255.
- Unzer, Johann August (1727-99), ty. læge, II. 126.
- Unzer, Johanne Charlotte, f. Ziegler (1725-82), ty. forfatterinde, II. 126.

V - W

- Waage, Georg Holger (1793-1842), professor, dr. theol., I. 202-204, 498, 517, 519; II. 116, 121, 126 f., 168, 279, 283.
- Waagepetersen, Christian (1787-1840), vinhandler, hofagent, I. 107, 155, 269, 283-285; II. 119, 206 f., 295.
- Vaccari, Niccolo (1790-1848), ital. komponist, I. 319; II. 217.
- Wagner, Wilhelm, ty. klarinettspiller, I. 103; II. 116.
- Walch, Johann Heinrich (1775-1855), ty. komponist, I. 253; II. 193.
- Wallich (uvist hvem), I. 57; II. 89.
- Wandler, Elisabeth, se Hass.
- Wangenheim, G. von, ty. overhofmarskal, II. 55, 316.
- Weber, Anton (d. 1822), urtekræmmer, I. 3, 5 f., 53, 65; II. 62 f.
- Weber, Anton Friedrich, købmand, I. 133, 153, 158, 181; II. 62, 137, 145, 157.
- Weber, Carl Maria friherre von (1786-1826), ty. komponist, I. 74 f., 309, 396, 437, 439; II. 99 f., 293, 325-27.
- Weber, Heinrich, II. 62.
- Weber, Jean, II. 62.
- Wedell, Christiane Catharina, se Holstein.
- Wedersø, Johannes Heide (d. 1863), grosserer, II. 249.
- Vedersø, Truels Christian (1801-70), cand. jur., fuldmægtig, I. 83; II. 105.
- Wedgwood, Josiah (1730-95), eng. keramikker, II. 174.
- Wegener, Jens Ernst (1781-1846), seminarieførstander, I. 97; II. 113.
- Weidemann, Karen, se Petersen.
- Weile, Hans Jørgen (1758-1820), solo-danser, I. 275; II. 202.
- Weisse, Christian Felix (1726-1804), ty. digter, II. 286.
- Wendt, Franz Wilhelm (1815-95), kunstgartner, I. 432, 434; II. 257 f.
- Wengel, familien, II. 127.

- Wengel, Anna Sophie Frederikke, f. Aabye (1785–1877), II. 129.
- Wengel, Christian Molt (1821–59), forfatter, I. 117, 262, 268, 276; II. 120, 200.
- Wengel, Hans Jørgen (1784–1874), apoteker, kancelliråd, I. 180, 182; II. 129.
- Wengel, Johan Julius (1815–97), apoteker, II. 129.
- Wengel, Peter Emil (d. 1871), økonom, II. 129.
- Wennerberg, Bolette Marie, se Hansen.
- Wenster, Ernst (1785–1856), sv. universitetskapelmester, I. 365; II. 235.
- Werfel, Johan (1764–1831), postmester, II. 88.
- Werlauff, Erich Christian (1781–1871), historiker, dr. phil., konferensråd, I. 479; II. 273 f.
- Wesenberg, Thomas Neergaard (1818–84), sognepræst, I. 499; II. 279.
- Wessely, Abraham (1800–75), dispachør, I. 165; II. 152.
- Westenholz, Eleonora Sophia Maria, f. Fritscher (1759–1835), ty. sangerinde, klaver- og harmonikaspillerinde, I. 17; II. 68 f.,
- Westenholz, Friedrich (1788–1840), ty. kgl. kammermusikus, oboist, I. 17; II. 69.
- Westenholz, Karl August Friedrich (1736–89), ty. kapelmester, komponist, II. 68.
- Vesterboe, Iver Christian Theodor (1816–86), sognepræst, I. 406, 519, 527; II. 250.
- Westergaard, Jens Christian Jürgensen (1839), kgl. kammertjener, I. 163; II. 152.
- Westphal, enkegrevinde (kendes ikke), I. 249.
- Wexschall, Anna Helene Dorothea, f. Brenøe, se Nielsen.
- Wexschall, Friderich Thorkildsen (1798–1845), violinist, I. 162, 180 f., 184, 192; II. 119, 151, 198, 273.
- Weyse, Christiane Amalie, f. Frisch (1720–65), II. 62, 72.
- Weyse, Christiane, f. Frisch (1720–65), II. 62, 72.
- Weyse, Johann Friedrich (Fritz) (1778–94), handelslærling, I. 7; II. 62, 65.
- Weyse, Margarethe Elise, f. Heuser (1752–89), I. 53, 211; II. 62, 205.
- Weyse, Werner Ernst (1726–80), urtekræmmer, II. 62.
- Whitte, Carl Ludvig Edvard (1808–61), distriktslæge, I. 176, 283; II. 156, 206.
- Wiberg, Johannes Andreas (1780–1843), kantor, I. 131, 192 f., 278, 434, 513; II. 31.
- Viborg, Franzisca, se von Rosen.
- Viborg, Hansine Henriette, f. Fogh (1791–1867), I. 214, 347; II. 173.
- Viborg, Niels (1785–1863), departementsdirektør, I. 157, 162, 187–89, 201 f., 206, 214, 259, 267, 270, 278, 296, 310 f., 314, 317, 355, 357, 400, 443, 452, 463, 466, 480, 482 f., 496, 512, 536, 539; II. 25 f., 28, 31, 47, 57, 149, 163, 200, 204, 211, 275, 279, 313, 316.
- Wieck, Clara Josephine, se Schumann.
- Wieck, Friedrich (1785–1873), ty. klaverpædagog, II. 159, 272.
- Wieland, Christoph Martin (1733–1813), ty. digter, I. 263, 384, 408, 449.
- Wiene, C. F., bud, bælgetræder, I. 220, 498, 513; II. 175, 279, 282.
- Wiese, Charlotte Wilhelmine Emilie, f. Kirstein (1788–1856), II. 167.
- Wiese, Friedrich Theodor (1788–1858), overappellationsråd, dr. jur., etatsråd, II. 167.
- Vilhelm (1787–1867), landsgreve af Hessen-Kassel, I. 166, 173, 181, 213; II. 153, 157.
- Wilhelm, ty. hoforgelbygger, II. 316.
- Vilhelmine Marie (1808–91), prinsesse af Danmark, I. 166; II. 153.
- Willemoes, Joachim Godske (1828–1901), sognepræst, I. 265; II. 198.
- Willmers, Henrich Rudolph (1821–78), ty. komponist, I. 95, 396, 460, 464, 485; II. 112.

- Wimpffen, Clara Wilhelmine Margrethe v. (1809–95), konventualinde i Roskilde, I. 431; II. 257.
- Wimpffen, Nicoline Christiane Amalie von, f. Bloch (1769–1851), II. 257.
- Wimpffen, Susanna Lovise Christiane v. (1802–72), I. 431; II. 257.
- Wimpffen, Tobias Peter von (1766–1813), major, overvejnspektør, II. 257.
- Vincent, E., restauratør, I. 375, 479 f.; II. 239.
- Winding, Andreas Frederik (1824–1901) exam. jur. landinspektør, I. 452, 484; II. 266.
- Winding, Andreas Frederik (1785–1868), sognepræst, I. 385, 431, 438, 452, 484; II. 241, 257, 260.
- Winding, Henrich August (1835–99), pianist, komponist, II. 275.
- Winge, Johanne (Hanne) Christine, f. Iürgensen (1798–1835), II. 91, 129, 208.
- Winge, Oluf Bang (1785–1867), kul- og vinhandler, kancelliråd, I. 290; II. 91, 208.
- Winge, Vilhelmine Frederikke, f. Mønster (1810–62), II. 208.
- Winkler von Forazest, Aloisia, se Pott.
- Winter, Georg Heinrich, ty. klaverfabrikant, II. 283.
- Winsløw, Carl (1796–1834), skuespiller, I. 81; II. 104.
- Winsløw, Jacob Alexander (1787–1871), skuespiller, II. 104.
- Winsløw, Sophie Jacobine, f. Schaltz (1800–76), skuespillerinde, II. 104.
- Winther, Christian (1796–1876), digter, II. 91.
- Winther, Hans Christian (ca. 1748–1830), kaptajn, juvelerer, overformynder, II. 3, 292, 294.
- With, Carl Henrich (1805–65), stiftsprovst, departementschef, I. 385, 387, 388, 392; II. 241–43.
- With, Ulrica Cicilia Eleonora, f. Bang (1808–62), I. 382, 385, 388, 392; II. 241.
- Withusen, Carl Christopher (1778–1857), overkirurg, I. 205, 240, 327; II. 168, 221.
- Vogel, Friedrich Wilhelm Ferdinand (1807–92), no. organist, I. 376–78, 396; II. 47, 56, 239 f., 245, 314, 318.
- Vogler, Georg Joseph (1749–1814), ty. komponist, organist, abbed, II. 30, 53, 151, 307.
- Wohlbrück, Marianne, se Marschner.
- Voigt, Carl Ove (1786–1855), herredsskriver, kancelliråd, I. 84; II. 106.
- Voigt, Christiane Louise Amalie (Emilie), se Buchwald.
- Voigt, Dorothea Maria, se Holzendorff.
- Voigt, Ellen Cathrine, f. Høegh (1770–1831), II. 140.
- Voigt, Marcus Friedrich (1757–1815), slotsforvalter, gartner, II. 140.
- Voigt, Vilhelmine Christine, se Hansen.
- Voisons, Marie des, se Taglioni.
- Wolff, Carl (1796–1883), apoteker, I. 203, 204; II. 168.
- Wolff, Heinrich (1813–98), ty. violinist, komponist, I. 192; II. 162.
- Wolff, Herman, ty. musikvirtuos, I. 192; II. 162.
- Wolle, Peter (1771–1844), regimentskirurg, I. 118; II. 130.
- Vollweiler, Carl (1813–48), ty. pianist, komponist, I. 103; II. 116.
- Volquartz, Chr. H. (1796–1883), silke- og klædehandler, I. 402 f.; II. 249.
- Voltaire, François Marie Arouet de (1694–1778), fr. forfatter, I. 219; II. 470.
- Voss, Elisa Wilhelmine, se Tutein.
- Voss, Johann Heinrich (1751–1826), ty. digter, filolog, I. 18, 438, 493; II. 69.
- Wraatz, Juliane Charlotte (1780–1866), I. 318; II. 217.
- Wraatz, Regine Sophie, se Tutein.
- Wulff, Christian (1777–1843), kontreadmiral, I. 236; II. 186, 287.
- Wulff, Christian Nicolaj (1810–56), kaptajn, I. 96, 101, 111, 159 f., 183, 191, 197, 216, 218, 224, 236, 242, 378, 426, 434 f., 437, 443, 446, 505, 537, 540; II. 112 f., 116, 122, 165, 186, 255.
- Wulff, Hanne Henriette (Jette) (1804–58), I. 95, 111, 130, 160 f., 183, 194, 212, 216, 218, 236, 263, 265, 296, 315, 378,

- 414, 419, 434–36, 442, 446, 505, 537, 540; II. 112 f., 122 f., 211, 287.
- Wulff, Ida, se Koch.
- Wulff, Ida (1808–76), g. Holstein, opera-sangerinde, II. 205.
- Wulff, Jørgen Peter Frederik (1808–81), admiral, I. 265, 378, 434, 437, 446; II. 198, 239.
- Wulff, Peter Frederik (1774–1842), kontreadmiral, I. 104, 145 f., 153, 162 f., 165, 172, 177, 187 f., 194–96, 199, 203, 207–09, 212, 214, 231, 265, 282, 286 f., 296, 315, 317, 320, 339, 378, 409, 417, 419, 429, 433–37, 445–47, 449, 460, 463, 539; II. 111, 115 f., 160 f., 183, 259.
- Wulff, Salomon (1810–84), sognepræst, I. 339; II. 225.
- Wulfsborg (uvist hvem), I. 336.
- Wünsch, Christian Ernst (1744–1828), ty. professor, II. 66.
- Würtzen, Carl Didrik Lorentz (1799–1818), sognepræst, I. 440, 443; II. 261, 264.
- Wærn, Martha, f. Haslef (1741–1812), II. 271.
- Wærn, Morten (1728–96), generalkrigskommissær, II. 271.
- Wøldike, Andreas (1787–1865), major, kammerskriver, justitsråd, I. 225; II. 181.
- Wøldike, Anna Martine, f. Haagen (d. 1857), II. 181.
- Z**
- Zachariae, Carl Peter Otto (1788–1822), ritmester, organist, I. 35; II. 80.
- Zachariae, Caroline Marie Frederikke (Rikke) (1839–1910), I. 122, 200; II. 132, 162, 167, 200, 210, 227.
- Zachariae, Frederik Vilhelm Valdemar (1840–1915), proprietær, II. 192, 210, 227.
- Zachariae, Louise Frederikke, f. Danne-
mand (1810–88), I. 122, 165 f., 200, 203, 209, 211, 253, 269; II. 64, 132, 156, 167, 170, 192, 227.
- Zachariae, Wilhelm (1807–81), kaptajn, I. 122, 126, 140, 148, 162 f., 165 f., 176 f., 191 f., 194, 200, 209 f., 213, 227–29, 233, 237, 251, 253, 286, 295 f., 315, 326, 343, 352, 372 f., 432, 507; II. 64, 162.
- Zahrtmann, Christian Christopher (1793–1853), viceadmiral, marineminister, I. 419; II. 254.
- Zahrtmann, Hans Jørgen Christian (1815–63), postinspektør, I. 273, 374; II. 201, 238.
- Zedlitz, grevinde (uvist hvem), I. 237; II. 186.
- Zelow, Sofia Margaretha, se Knorring.
- Ziegler, Joh. Gotthilf, ty. komponist, organist, II. 126.
- Ziegler, Johanne Charlotte, se Unzer.
- Zinck, H. O. C. (1746–1832), komponist, syngemester, I. 7, 9, 13, 17, 19; II. 61, 64 f., 68, 132.
- Zinck, Johan Wilhelm Ludvig (1776–1853), komponist, syngemester, I. 6–8, 10, 15, 18, 20, 23, 177, 179 f., 230, 237; II. 10, 19, 21, 29, 44, 64 f., 295, 311 f.
- Zinck, Margrethe Frederikke Henriette (Jette), se Petersen.
- Zinck, Susanne Elisabeth, f. Pontét (ca. 1745–1832), sangerinde, I. 7, 9; II. 64.
- Zinderwald, Christian (1777–1857), premierløjtnant, snedkermester, I. 145; II. 142.
- Zinn, præst (se Timm, H. A.), I. 283.
- Zinn, Emma Sophie Amalia, se Hartmann.
- Zinn, Eva Sophie Juliane, f. Oldeland (1779–1812), II. 145.
- Zinn, Johann Friedrich (1779–1838), grosserer, agent, II. 145.
- Zinn, Johanne Henriette, se Olsen.
- Zinn, Ludvig Maximilian (1808–68), grosserer, I. 196 f., 293 f., 449; II. 165, 209, 266.
- Zinn, Margrethe Christiane, f. Oldeland (1784–1857), I. 150; II. 145.
- Zrza, Eleonore Christine (1797–1862), sangerinde, I. 155, 177, 276, 309; II. 37, 147.
- Zubert, Theresia Dorothea, se Lemmich.

- Zuccarini, Johanne Margrethe Antoinetta, se Kunzen.
- Zweidorff, Søren (d. 1874), overgraver, I. 308; II. 214.
- Zülów, Dorothea Friederica v., f. v. Buchwald (1776–1856), II. 227.
- Zülów, Friedrich Gustav Hellmuth v. (1782–1863), major, postmester i Oldesloe, meckl. kammerjunker, II. 227.
- Zülów, Sophie Angenese Ferdinandine von, se Jørgensen.
- Ø
- Oehlenschläger, Adam (1779–1850), digter, I. 35, 41, 56, 71, 79, 161, 164, 167, 169–72, 177, 180, 182 f., 195 f., 221, 232, 276, 287, 317, 327, 336, 340, 346, 419, 451, 479; II. 17, 43 f., 61, 68, 77, 122, 273, 301.
- Oehlenschläger, Charlotte (1811–35), skuespillerinde, II. 109.
- Oehlenschläger, Christiane Elisabeth Georgine, f. Heger (1782–1841), I. 336; II. 224.
- Oehlenschläger, Johannes Wolfgang (1813–74), toldinspektør, kammerjunker, I. 180, 183, 220, 336, 437; II. 157, 175, 224, 259.
- Oehlenschläger, Marie Louise, se Konow.
- Oehlenschläger, Sophie Wilhelmine Bertha, se Ørsted.
- Oehlenschläger, William Conrad (1814–85), intendant, hofjunker, I. 180, 183, 336; II. 157, 224.
- Øelund, Johannes (d. 1866), møller, II. 232.
- Ørsted, Anders Sandøe (1778–1860), jurist, politiker, I. 147, 242, 245, 336 f., 534 f.; II. 92, 115, 143, 262 f.
- Ørsted, Hans Christian (1777–1851), fysiker, I. 19, 323 f., 479, 491; II. 141, 177, 273, 302.
- Ørsted, Sophie Wilhelmine Bertha, f. Oehlenschläger (1782–1818), II. 92.
- Oest, Johann Fridrich (1755–1815, skolemand, I. 10; II. 66.
- Øst, Niels Christian (1778–1842), litterat, I. 54; II. 88.
- Østerberg, madam (uvist hvem), I. 176; II. 156.
- Østerbye, Maria Catharina, se Dumont.
- Østergaard, Marie Sophie Arnoldine (1810–66), sangerinde, I. 189, 237, 280; II. 161, 186, 205.
- Østrup, Anna Cathrine Sophie, se Bang.

